

TOLEDO
BIBLIOTECA PROVINCIAL

Sala Reservada

Número 98

in dea
et archi
et ecclesiam
celebrare
Et videtur quod
celebrare.
et sequitur
et cetera.

Quod
simp
fide m
den
erua
videt qu
nit i sac

uo

luptas ce
g. d. uny. n
an dispon
upra fili
v. e. g. for b
placate q
s. de sac. n

Quod quibus
f. reg. r.
dupbu q
sup fuce b
v. g. an b

Quod maiores
m. v. aug
tota puy
acplu

ca
ca
nca
adu
coentu
undiq
u. Sur
u. c. b. m.

Volentes et
pa de medio
f. de vloz sig

Res.

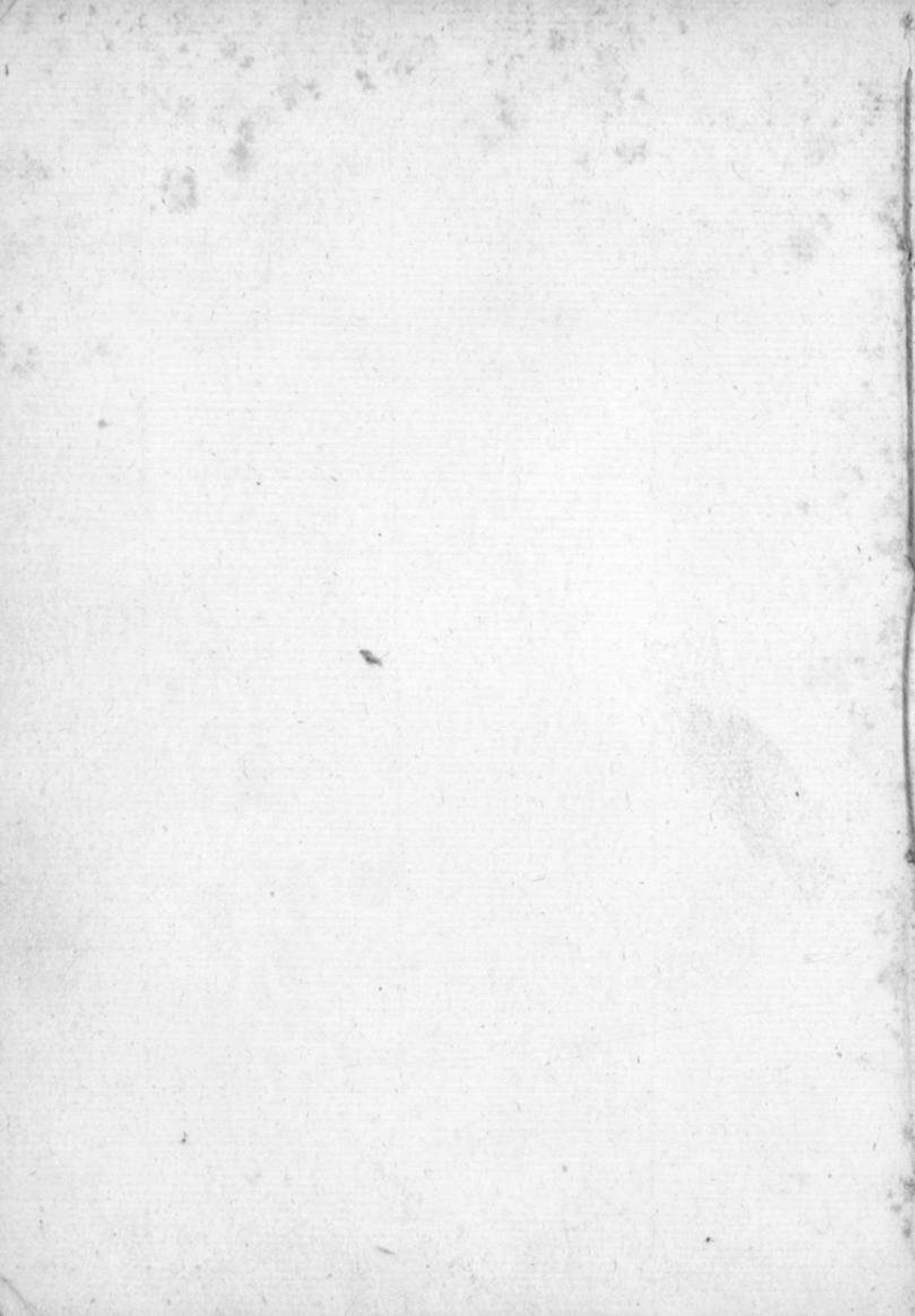
97

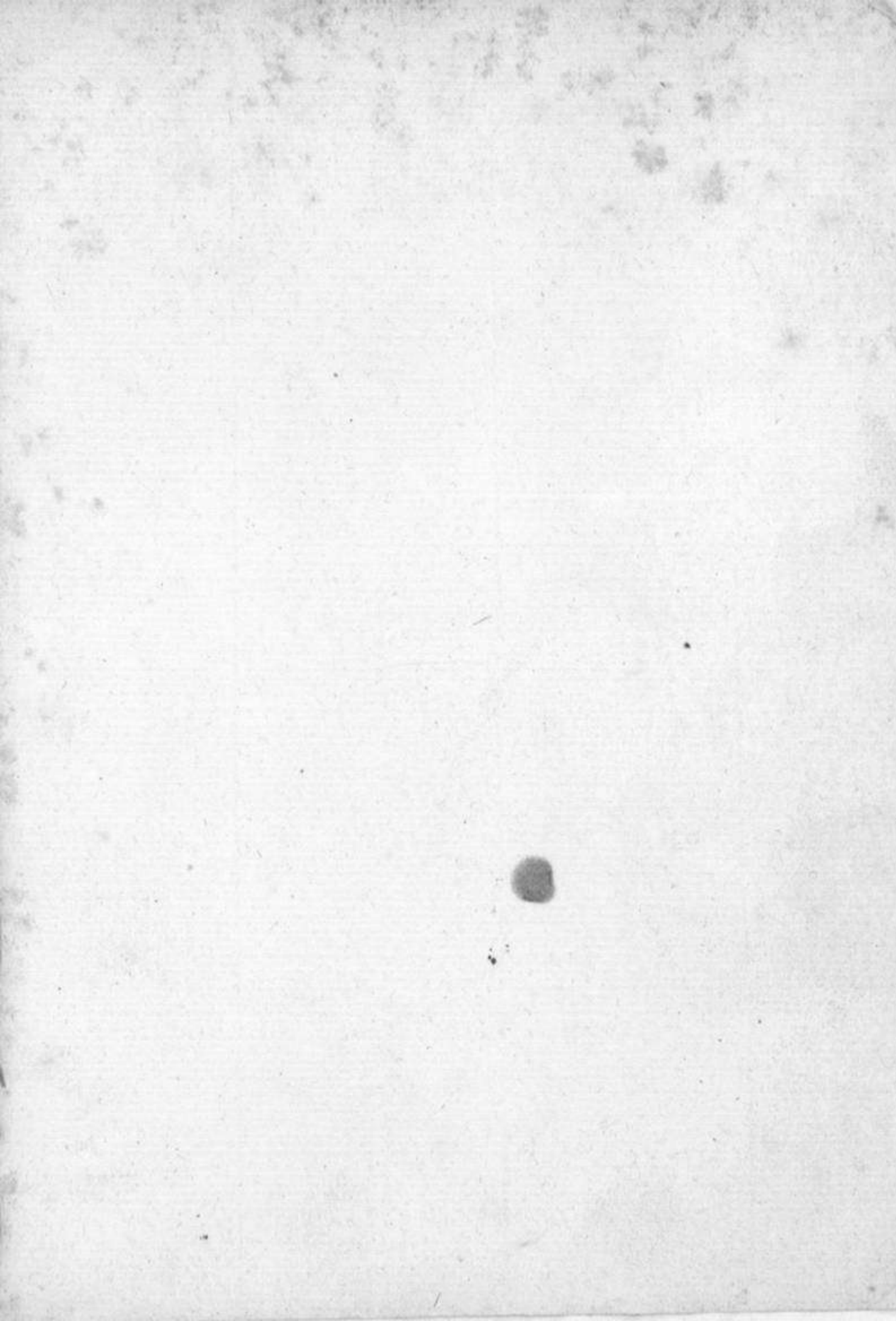
• 146888

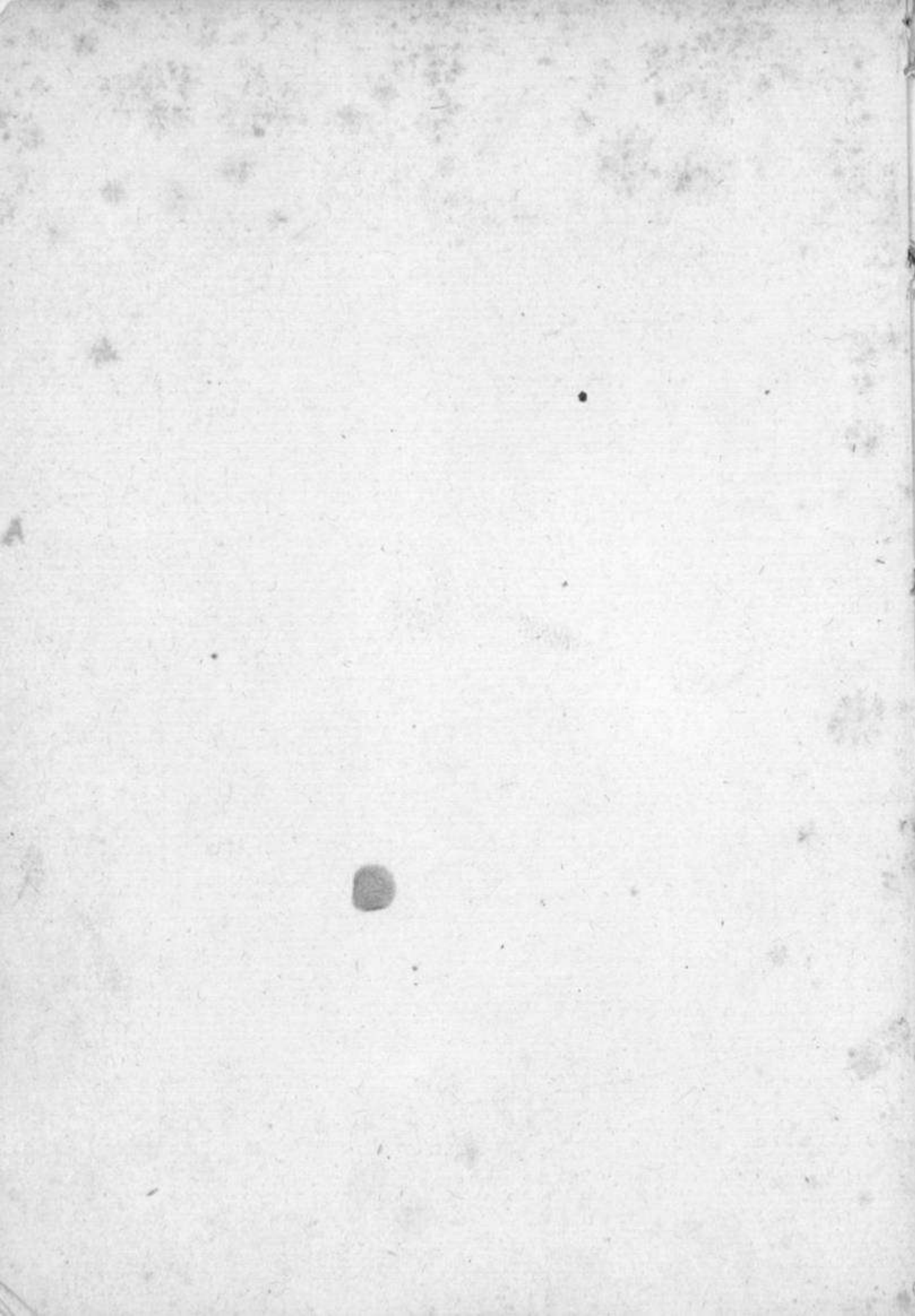
1375354

CBM194478

J. G. R. L. 3. cap. 8.

Ad lectore Epigrāma elegiacū. **B**artholus hinc lōge: simul ex
 lat hinc Galenus.
Iura tibi si forte velis decerpere **E**uclides Conon Cadmus Ari
 lector. **S**toteles.
Uel fora non presto hec iura li- **H**ic Diodor^{us} abest. Atlas. Pla
 bellus inops. **T**oq; Palemon.
Si cupis herbarum vires: medi **G**rammaticus Peon Barda
 camina circes. **S**niusq; Lapis.
Uicenas poscas: aut magis Hy **S**ed viget in toto mortis patien
 pocratem. **T**ia libro.
Astroorum motus quoniam no- **E**t pagit partes solliciti medici.
 titia rara est. **E**rcipe tu lactus solaria magna
Si rapens studio: hinc Ptole **S**odalis.
 meus abit. **H**oc aius mest^{us} ebibat antidotū:
Si natura placet cunctorū sedu **P**ostremo accipias tibi si pla
 la mater. **C**et hinc hymeneum.
Phedon phus sit tibi cōspicu^s. **I**o peā carmē lector amice vale.

Ad reuerendissimū in Christo Patrē & dñm. D. Paulum zane hu
 manarū oīuz pastore & diuino afflatu ep̄m Buxianū Benemeritū: Fra
 ter Gregorius Britānicus Sacri ordinis predicatorū p̄fessor. S. P. B.

R si nulla vnq̄ Reuerendissime Antistes nec consuetudo
 nec familiaritas mihi tecum intercessit: tum quia di-
 spar dignitatis conditio ab tuo omnium desideratissimo
 me consortio semouit. tum quia quo tpe tute ad studio
 rū matrē Patauuz disciplinaz gratia contulisti: ipsi mi
 hi agrū^s Picenū aliaq; pleraq; loca lōginqua colere con
 tigit: incredibili tñ te semper profecutus sum amore. Nec immerito qui
 dem. Tā multa. n. de prudētia: humanitate: & virtute tua vbiq; p̄dica
 bant: vt ad te amandū mirabiliter sum accensus: putaueriq; nihil mihi
 gloriosius: honorificentiusue comparatū iri posse: q̄ beniuolentiā & ami
 citiā tuā p̄mereri. Nā quod oīno singulari & precipua laude dignū est:
 in ea te oīs doctrine arce positū eē intellexi: vt quū te oēs ob tuā: amplissi
 mā p̄bitatē mirū in modū venerent: hac vna re non solū ciuib^{us} tuis: sed
 externis precipue sis admirationi: huncq; mirificus quidā vndiq; amo
 ris & obseruantie conciliatus sit tibi cumul^{us}. Nec iniuria quidē. Quis
 n. eum patrem non amet: accolat: in quo ea adsint: que Plato sapiens
 & summus ph̄us optimo p̄sidi v̄dicāda cōsui: Ea eniz es integritate:
 & iustitia: eaq; prudētia: & animi moderatiōe stipatus vt: vniuersa ciui
 tas tua Buxiana: seip̄iaz quotidie ductu tuo felicē appellet: mirabiliq;
 beniuolētia obseruet: accolat. Nihil enī Reuerēdissime Antistites agis:

qd nō tecū ante diu multūq; sis meditarus Quicqd enī p̄sideras : q̄q̄d
 dicis : q̄q̄d agis : mirā semp̄ pre se fert veritatē : ⁊ sapientiā. Nihil namq;
 a te fictū nihil simulatū : nihil deniq; ineptū p̄ficiscit. Illuc deniq; oēs
 animi tui cogitatōes tēdere cōspiciū est : vt oues tue quarū curas geris
 recto calle ducant : eāq; vidēdi rōnē teneāt : que non min⁹ p̄babilis sit q̄
 salubris. Eas enim ad pabula virtutis : vt optimū decet pastorē : nō mi-
 nus studiose q̄ amanter ⁊ ducis ⁊ erugis. Qua qdē vna re nihil in sum-
 mo presule pōt esse excellenti⁹. Innocētiā autē ⁊ abstinētiā tātope in teip-
 so tuearis : q̄s ignoret : est nemo. Que oia quū in te eē vniuersi ⁊ sciant ⁊
 predicent : factū est : vt incredibili quadā beniuolentia atq; insigni amō-
 re ego quoq; te prosequar : eoq; magis q̄ preter cetera ornamenta ea es
 doctrina atq; eloquētia : que mirabiles de se possit amores cōcitare. Ha-
 bes ea oia : que pontifici optimo ⁊ sapiētissimo conueniāt. Quum igitur
 oium virtutū cumulo sis circūseptus : nihil sane restat quare non oibus
 sis admirationi. Illud certe affirmare possum qd̄ ad laudē tuā p̄tineat :
 tantā tibi cuiuscūq; doctrine librorū esse supellectilē cōparatā in qua ois
 tua etas cōquiescat : vt isto tuo pōtificate nihil preciosius possideas. S;̄
 quum ad eam ornandū quotidie studiū tuū cōferas : putauī pro mea in-
 te singulari obseruantia : quodcumq; ingeniolo nostro superiorib⁹ t̄pib⁹
 esset elucubrātū : ad oē illuc esse cōferendū. Itaq; quū sorte nōnulla epi-
 talamia que mihi quū inter seculares ageres sub Jo. Britannici disci-
 plina exciderant : aliasq; orationes in defunctos habere quas in religio-
 ne conscripserā : multiq; a me flagitarent vt in lucē oia ederē. putant tā
 honeste petitioni nullo modo refragandū. Fieri enim posse existimabā
 vt ijs qui in his studijs minus sunt exercitati aliqua ex parte possent p̄-
 desse. Ceterum quū aiaduertē fieri nō posse : quin virt⁹ semp̄ inuidie
 sit obnoxia : nec obrectatorū facile morsus vitari licere : putauī aliquē
 mihi tanq̄ patronū ⁊ defensorē parandū : cuius presidio ⁊ auctoritate
 oia mihi in tuto posita essent. Tu igit̄ Reuerēdissime Antistes solus in-
 ter amplissimos huiusce ciuitatis nostre viros occurristi : cui cū ob sin-
 gularē humanitatē tuā : tum ob egregiā morū p̄bitatē : opusculū meum
 dicandū censui. Adunus igit̄ nostrū accipies ea animi benignitate qua
 a nobis mittit̄. Itaq; a te penit⁹ vt aliquādo quū per occupationes lice-
 at : totū quicqd est : legas. Confido enim fore vt qd̄ per te cōprobatū fue-
 rit latrantū morsus minus formidet. vale Reuerēdissime. Episcopo ⁊
 fratrē Gregoriū Britānicū amplitudinis tue studiosissimum ama plu-
 rimum vale iterum.

Ex ede diui Floriani Quartodecimo kalendas aprilis. 1495.

Paulus zane Ep̄s Buxiē. fratri Gregorio Britānico. S. P. D.

Perlectis suauissimis litteris tuis dilecte frater Gregorij : q̄s
 ad me nudius tertius dedisti adeo suz mirifice delectatus : vt
 haud vnq̄ in legēdis epistolis potueris edepol affici gaudio
 maiore. Nā quāto me p̄sequaris aio quāto me tua amplectis

ris integerrima humanitate: quanta me demum afficias benignitate: tanta
tuis de me amplissimis laudibus: tuo munere non vulgari elegantissimi-
me significasti. Nihil enim antea verebar quin me: meumque honorem multifica-
ceres: verum modo nedum non possum dubitare: sed ne extimescere quod non
apud te tam sit omnis laus: omnis gloria: et decus et ornamentum atque omnis amplitudo
mea: ut magis diuelli a voluntate tua difficillius credideri: quam ab meo iudi-
cio laudum incrementa existimari. Proinde quum nonnunquam Phalaridem
legeris: an nullos quosquam preterisset: de se vni essent permeriti: quum et gloriose: et
ex tpe studioque musarumque sese amatorem profiteretur: maxime vero in eo actu quod
Stesichorum poetam sui inimicissimum: per reuerentiam musarum non solum non eneca-
uit: non cesus dedit: non extorere fecit: sed multis et muneribus donauit: propter
que liberalitatem pro sese tulit semper atque alis: eo autem precipue quum non ab quoquam
munera voluit accipere: sed quod a se minus acciperent: sepe conuestus est: ab eo
mibi summe magnificentie: et singularis humanitatis exemplum prestari intel-
lexi: ut plenissimas tibi pro merito tuo immortalisque agere gratias atque habe-
re: qui mei dignum feceris tanti donatione laboris. Opus mihi quod peculiare
est: gratum et piucundum. Suauissimum autem erit ac magis oblectabile: mihi di-
lecte frater gregori: si opera nauaueris: ut accuratissime: diligentissime ac
que examinatissime imprimat: ne impressorum neglectu ac imperitia: quod sepe ene-
rire solet verborum stillus prosteret: iniarum ordo deprauet: opulue dignitas
labefactet. Ego autem opifice summum obtestor atque supplex exoro: ut quod
officium boni viri suadet: omnes qui litterarum studio oblectantur: quos alta facinorum
fastigia demulcent: quos et disciplinarum virtutumque suauitates oblectant
hoc opusculum piucundum tam perdat: estimet honores suis in bibliothecis con-
scribat: ut quum in manibus nihil hoc habeat prestantius: hoc vel summo ha-
ud deferere laboret: quod excellentissimorum sese viroque frugalitatem compar-
runt: illustribusque ac laudatissimis mortalibus protulerint. Tu igitur frater
gregori cura: ut quod primum impressoribus hoc immortale opus promittat: ne incuria
vni multorum utilitatis impediatur: et testimonium amplexade virtutis multitu-
dine modicum: sed eterna commendatione dignum diuini. Quatum autem debeat huic
domui. Britanice ista mortalitas: que tu Joannis fratris tui interpretatibus
in Perium poetam que difficillimum que in Statium Elchileidos: satis illustra-
ta est: egregiaque in dies expectat commentaria in Iuuenalem. Quidumque
Herbamo: phoseros: tum reliquorum fratrum ornamentis: qui sese student ce-
teris prestare: suis venustissimis moribus animantibus meis sermonibus
difficile pandere: sed si in illis ipsis connumerandis orationem protraxe-
ro. Que meam excedunt dicendi facultatem: vereor ne lectoribus meis te
dum iniiciam. Ad te vero postremo recurro mihi omnium mortalium amicissi-
mum: qui quum me satis ornaueris studuerisque amplissimis laudibus in-
quire: prestantissimis titulis decorare summis: suis conatibus extolle-
re: ego autem minus merueris: gratias quantas possum. et ago et habeo:
nec puto: modo fata sinant: inter viuentes tui unquam posse obliuisci. Tu
interea vale: et me ut cepisti obserua iubar lucidissimum domini Britan-
nice Ex episcopatu nostro Buxiano duodecimo kalen. Aprilis. 1495.

Tabula

Tabula orationum funebrium vulgarium.

Primus continet quomodo factus immortalis: et potens non mori: ratione: finalis conditionis: ratione virtutis: et operationis: et ratione nutrimentalis subiectionis.

Secundus quomodo peccatum est causa mortis: quia per peccatum facta est corruptio rationalis principij. Executio regalis iudicij corruptio originalis recitadina.

Tertius quomodo mors prouenit in homine naturaliter ex tribus. Ex mensura que est in ipso. Ex natura contrariorum principiorum: et ex vehementia calidi.

Quartus quomodo mors prouenit ex tribus ex corruptione aeris: ex intemperantia cibi. ex immoderantia exercitij.

Quintus quomodo mors conuenit omnibus multipliciter propter distantiam localem propter deficientiam virtutalem: et propter violentiam exteriorum.

Sextus quomodo deus permittit homines decedere tribus de causis. Ratione virtutis quam adit eis: ratione quietis: quam eis instituit: ratione societatis ad quam eos perducit.

Septimus quomodo mors procedit ex diuina iustitia propter conseruationem boni vniuersi per punitionem: delicti per terrores animi.

Octauus quomodo deus subtrahendo: aliquos de mundo miseretur eorum paruitati ne decipiantur ab hoste miseretur eorum puritati ne maculentur: miseretur eorum iocunditati ne priuentur.

Nonus quomodo mors vincit naturam. Destruit naturam: vincit

potentiam. deicit excellentiam.

Decimus quomodo mors melior est vita: quia coniungit animi: coniungit paci: coniungit veritati.

Undecimus quomodo iudicium mortis est bonum: ratione cõitatis: ratione equitatis: et ratione virtutis.

Duodecimus quomodo ex consideratione mortis homo tria habet utilia. primo propter notitiam perpetualem: secundo propter doctrinam generalem: tertio propter doctrinam salutarem.

Tertiusdecimus quomodo consideratio mortis est utilis propter tria. primo per mortem vitamus impedimenta efficaciora contra salutem. secundo acquiritur medicina virtuosior ad curandas plagas: tertio confertur quod est utile ad salutem adipiscendam.

Quartusdecimus quomodo mors est utilis propter tria. Primo liberat a carcere: secundo ab errore tertio ab irrationali amore.

Quintusdecimus quomodo mors est utilis: quia liberat a mundo: a peccato a prauo consortio.

Sextusdecimus quomodo mors timetur pre omnibus quia destruit esse: quo nihil desiderabilius. Destruit posse quo nihil est delectabilius. Destruit conuenire: quo nihil carlius.

Decimusseptimus quomodo mors multum timetur: et ratione incertitudinis accessus: ratione similitudinis ingressus ratione impossibilitatis successus.

Decimusoctaus: quomodo de dotibus consurgentiis: que sunt vitio immediata. Tentio firma. dilectio islamas: et dilectio grinus.

tabula

- C** Decimus non^o quomodo. dotes corporum incorruptibilitas; agilitas subtilitas et claritas.
C Vigésimus quomodo. Corpora damnatorum erunt incorruptibilia. Deformia. integra et graua.
C Vigésimus primus quomodo. Conditiones damnatorum. Tenebre obnubilantes. Sententia separans. Inuidia contristans. Et gehenna excrucians.
C Sermo comunis. xxij. bene omnia fecit et c.
C Sermo comunis. xxij. modicum plora. et c.
C Sermo comunis. xxij. Spiritus eleuauit me. et c.
C Sermo pro ciue. xxv. et c. nobilis abiit. et c.
C Sermo comunis. xxvi. Tolle animam meam. et c.
C Sermo comunis. xxvij. Esto te parati. et c.
C Sermo comunis. xxvij. Melior est dies. et c.
C Sermo pro muliere. xxix. Ueni in hortum meum et c.
C Ser. cois. xxx. Melior est dies. et c.
C Ser. cois. xxxi. cupio dissolui et c.
C Sermo pro puero. xxxij. Iste puer magnus. et c.
C Sermo pro sene. xxxij. Adortus est senex et c.
C Sermo comunis. xxxij. Notum fac mihi. et c.
C Ser. cois. xxxv. Sti mortui. et c.
C Sermo comunis. xxxvi. quuz uenerit et c.
C Sermo comunis. xxxvij. Melior est mors. et c.
C Sermo comunis. xxxvij. Reuertar in domum. et c.
C Ser. cois. xxxix. Dz mortale. et c.
C Ser. cois. xl. Uocabis me. et c.
C Sermo pro muliere. xli. Surge propera amica. et c.
C Ser. cois. xliij. Uocabis me. et c.
C Ser. cois. xliij. Uado ad eu. et c.
C Sermo comunis. xliij. Sancta et salubris. et c.
C Sermo comunis. xlv. Anima plus est. et c.
C Sermo comunis. xlvj. Audiui uocem. et c.
C Sermo comunis. xlvij. Reddite que sunt Cesaris. et c.
C Sermo comunis. xlvij. Solus mihi superest. et c.
C Sermo pro puella. xlix. Non est mortua. et c.
C Sermo comunis. l. Breues dies hominis sunt. et c.
C Ser. cois. li. Cupio dissolui. et c.
C Ser. cois. li. Des morimur. et c.
C Ser. cois. liij. Des morimur. et c.
C Sermo cois. liij. Uinu tuu. et c.
C Sermo comunis. lv. Nudus ingressus sum. et c.
C Sermo comunis. lvj. Adodicum plora. et c.
C Sermo comunis. lvij. Omnes isti congregati. et c.
C Sermo comunis. lvij. Frater qui adiuuatur. et c.
C Sermo comunis. lxx. Ademor esto iudicij. et c.
C Sermo comunis. lx. Adisere mini mei. et c.
C Sermo comunis. lxi. Fenum agri hodie. et c.
C Sermo comunis. lxij. Redde quod debes. et c.
C Sermo comunis. lxij. Preciosa est in conspectu. et c.
C Tabula sermonum litteralium funebrium.
C Primus sermo est pro quocuz Imperatore Rege. Duce. Prin

Tabula

- cipe et ad Archionem et ad Regem Pandulphum applicatus.
- ¶ Secundus sermo est. Pro quocumque imperatrice. Regina. Ducissa. Archionissa in constantiam directus pisaurensium domina.
- ¶ Tertius est pro quocumque Equite aurato.
- ¶ Quartus est pro quocumque doctore: siue aliquo philosopho.
- ¶ Quintus pro aliquo magistratu in Nicolaum duodo habitus baxie.
- ¶ Sextus est pro quocumque principe Capitano doctore. ad magistratu legato doctore omni scientia celeberrimo attributus domino Carolo Zeno.
- ¶ Septimus est communis pro quocumque comite.
- ¶ Octauus est communis.
- ¶ Nonus est communis pro quocumque nobili muliere et matrona.
- ¶ Decimus est communis pro quocumque biotbanato.
- ¶ Undecimus est cois pro quocumque muliere nobili.
- ¶ Duodecimus est cois pro quocumque doctore genere nobilissimo.
- ¶ Tertiusdecimus est cois.
- ¶ Quartusdecimus est cois.
- ¶ Quintusdecimus est cois.
- ¶ Sextusdecimus est cois.
- ¶ Decimusseptimus est cois.
- ¶ Decimusoctauus est cois.
- ¶ Reliqui autem sunt pro senibus pro mulieribus pro pueris et puellis communis.
- ¶ Orationes matrimoniales literales. Incipiunt a numero. xx. usque ad numerum. xxiiij. quarum prima.
- ¶ Prima et si mihi iure letandum est et. Joannis britannici: que est

- communis et potest haberi in nuptiis alicuius iudee.
- ¶ Secunda quales in pnti ca. et. rporori baregij: et est cois.
- ¶ Tertia exaudiuit dominus deprecationem et. fratris Gregorij britannici communis.
- ¶ Quarta nulle mihi pres apli et. fratris Gregorij britannici cois.
- ¶ Quinta fuere nonulle et. fratris Gregorij britannici cois.
- ¶ Sexta et si abunde aliquem et. fratris Gregorij britannici cois.
- ¶ Septima videoz videre. et. fratris Gregorij britannici cois.
- ¶ Octaua non vererer viri et. fratris Gregorij britannici cois.
- ¶ Nona censeo plerosque et. fratris Gregorij britannici cois.
- ¶ Decia videre videoz et. fratris Gregorij britannici cois.
- ¶ Tabula sermonum funebrium vulgarizandorum pro pueris vltis primam impressionem.
- ¶ Nemo vestruz est et. Ser. i.
- ¶ In hac vita fratres et. Ser. ij.
- ¶ Ut aliqd vob optimi et. Ser. iij.
- ¶ Video ornatissimiviri et. Ser. 4.
- ¶ Uctus mortui et. Ser. v.
- ¶ Adors p se timeda et. Ser. vi.
- ¶ Porro lz ex pdictis et. Ser. viij.
- ¶ Adultis ex cais et. Ser. viij.
- ¶ Adortē dilectissimi et. Ser. ix.
- ¶ Quotidiana experientia et. Sermo. x.
- ¶ Quaq viri docti et. Ser. xi.
- ¶ Quoniam ad honestissimos et. Sermo. xij.
- ¶ Nihil est fratres carissimi et. Sermo. xiiij.
- ¶ Om̄ dilectissimi et. Ser. xiiij.
- ¶ Fluminis impetus et. Ser. xv.

Tabula

- Sermo primus. Pro religioso. Florietur frater humilis.
Sermo 2. Pro religioso. Cursum consummavi.
Sermo 3. Pro Medico. Honora medicum
Sermo 4. Pro Doctore. Ubi est litteratus.
Sermo 5. Pro Mercatore. Simile est regnum celorum.
Sermo 6. Pro Mercatore. Ullam emi.
Sermo 7. Pro Seno. Abraam mortuus est.
Sermo 8. Pro Domina. Sapiens mulier.
Sermo 9. Pro Domina. Bate ei de fructu
Sermo 10. Pro Puella. Non est mortua puella.
Sermo 11. Pro paruulo. Si diligeres me.
Sermo 12. Pro paruulo. Sinite paruulos venire
Sermo 13. Petrus quidem seruabatur in carcere.
Sermo 14. Paulus peragratis superioribus
Sermo 15. Dixit dñe Philippo.
Sermo 16. Joannes cum impletet cursum.
Sermo 17. Unus ex duodecim erat Andreas.
Sermo 18. Jacob abiit iter quod ceperat.
Sermo 19. Simon dormis.
Sermo 20. Uidit Iesus homines Martheum nomine.
Sermo 21. Ascenderunt in cenaculum ubi manebat Bartholomeus.
Sermo 22. Segregate mihi Barnabam.
Sermo 23. Sors cecidit super Adiam.
Sermo 24. Lucas est mecum.
Sermones generales ad quoscumque.
Ser. 25. Quis est aut quo vadis.
Sermo 26. Umbra transitus.
Sermo 27. Statutum est hominibus semel mori.
Sermo 28. Quis est homo qui uiuet et non.
Sermo 29. Reuertatur puluis in terram.
Sermo 30. Secundum multitudinem dolorum.
Sermo 31. Consolamini: consolamini
Sermo 32. Paucitatem dierum meorum.
Sermo 33. A cor esto iudicij.
Pro adolescente Sermo 34. Consumatus in breui.
Sermo 35. Eduxit me de lacu.
Sermo 36. Libera me domine.
Sermo 37. Et vos estote parati.
Sermo 38. Quis est homo qui uiuet.
Sermo 39. Sancta et salubris.
Sermo 40. Ecce ego uenio.
Sermo 41. Modicum plora super mortuum.
Sermo 42. Beati mortui qui in domino moriuntur.
Sermo 43. Veniat dilectus meus in ortum suum.
Sermo 44. Modicum plora super mortuum.
Sermo 45. Beati mortui qui in domino moriuntur.
Sermo 46. Homo natus de muliere.
Item Orationes litterales duas.

Sermones funebres Vulgarizandi

Excellentissimorum virorum sermo-
nes ornatissimi funebres: in vulgus
per plures: per pauci vero sed luculenti
doctos: nuptiales aut aliquo Cve-
ru peculiariter in luce editi cura di-
ligentiaque fratris Gregorij Brita-
nicæ: almi ordinis prædicatorum præfetto-
ris: quorum nonnullos ex propria: non-
nullos ex aliena prompsit officina.

Secundus

quod dicitur damasce-
no: nulla res di-
stinguitur propria
operatione: sed sicut
Philosophus libro de celo et mun-
do: ad suam operationem unaqueque
res ordinatur: sicut navigationis ad na-
vigandum: et medicina ad sanandum
ad hec deus rebus omnibus indidit
potentias naturales: que sunt prin-
cipia naturalium operationum: quibus me-
diamentis: res producantur ad opus.
Quis igitur ordo noster ad salutem
animarum ex inspiratione divina a
principio fuerit institutus: iustum est
et rationi consonum: ut fratres huius ordinis:
qui prædicatores vocabulo censent offi-
cio salutari insistant et prædicent sa-
luberrimam veritatem: exhortent ho-
mines ad penitentiam: præterite vite
ex culpa: indulgentiam divine gratie
pollicentes. Et quia executio talis offi-
cij ex se proprio fratribus sepe a platis
iniungitur per generale iussum mortali-
tatis humane: divino instinctu inducitur
nec non et fratribus exigentibus excitatur
ac sociorum spiritualium precibus: incepti di-
vina largitate profectus: compilare opu-
sculum quoddam de mortuis: ad quod fra-
tres Juniores recurrere poterunt:
et invenire materias: secundum exigentiam
defunctorum. Temata autem provenientia

conditionibus et statibus mortuorum
committo fratrum voluntati et studio eli-
gendi. Dividit autem præfatus opus in quinque
partes. In prima agit de causis
mortis. In secunda de eius conditioni-
bus. In tertia de conditionibus mortuo-
rum. In quarta de statu eorum post mor-
tem. In quinta de resurrectione eorum. Hec
autem sunt capitula præfate partis quod mori-
catur ex obedientia primorum parentum
Secundum ex principijs nature. Tertium
ex providentia divina. Quartum ex iusti-
cia ætatis. Quintum ex misericordia
et pietate. **Sermo. I.**

Deus mortem
non fecit. Sapientie. i. Deus

deus omnia fecerit iuxta illud. Jo. i. Dis-
per ipse facta sunt: et sine ipso factum
est nihil: mirabile videtur quod auctor li-
bri sapientie dicat: quod deus non fecit
mortem. Circa quod sciendum est: quod deus
est principaliter causa esse. Adors autem est
privatio esse. Non dicendum est quod mors est
presecuta ex peccato obedientie primorum
parentum. Deus autem fecit homines imor-
tales a principio: quia poterat non mori
si a deo per peccatum obedientie non declinas-
set: quod potest ostendi ratione triplici.

Primo ratione finalis conditionis.
Secundo ratione virtualis operationis.
Tertio ratione nutrimentalis
subventionis.

Finalis quod deus conditionis fuit: quod homo fieri
imortalis: quia sic habetur in alijs libris: ea
que sunt ad finem instituuntur secundum ra-
tionem finis sicut patet in artibus. Navi-
ficativa disponit ligna et et arma-
menta secundum quod pervenit ad finem naviga-
tionis. Miles parat equos: disponit
arma: ordinat acies: sed quod pervenit
victorie. Quum igitur homo institutus fue-
rit ad finem beatitudinis: quod omnem facul-
tatem humane nature excedit: oportuit

Sermones funebres

¶ In ipsa sui institutione aliquid sibi
 collatum fuerit supra principiorum suo-
 rum naturalium facultate. Nam ex su-
 is principis naturalibus esse perpetuum habere
 non potest: cum componatur ex contrariis: quod
 est causa corruptionis in rebus: et forma
 perficit materiam secundum eius capacitatem.
 Unde hec sibi supra conditionem nature
 sue: collata sunt: ut anima: que ad tam nobi-
 lem finem ordinabatur. scilicet ad eternam virtu-
 dinem: secundum partem suam. scilicet. communi nature
 sue ordinem esse perpetuum: materie conca-
 ret. Hec autem partes supra corpus erat ex
 ordinatione eius in finem: et ideo impedire non
 poterat eius effectum: nisi per disordina-
 tionem eius a fine: De ordinatione autem fieri
 non poterat: sine peccato mortali: et ideo
 ante quam in peccatum rueret erat immortalis.
 Sed per peccatum factus est mortalis: eo quod pec-
 care poterat libero arbitrio non dux
 iusticia confirmato: propter quod dicit Apo-
 stolus Ro. vi. Stipedia peccati mors.
 ¶ Secundo ratione virtualis operationis: quia si-
 cut dicitur in Deute. xxxii. Dei perfecta
 sunt opera. Sed perfecta operatio perfectum pro-
 ducit effectum. Quum igitur primus homo hy-
 postasis diuini regis factus fuerit iuxta il-
 lud. Gen. i. formauit deus homines de limo
 terre: et sic primus homo perfectus fuit
 quantum ad animam et quantum ad sapientiam et secundum
 Augu. fuit mente perfectus: et ita perfectus
 fuit: quantum ad corporalem subsistentiam.
 Et ideo sanctus statutum innocencie homo erat
 simplex: et immortalis non per naturam sed
 per diuinam gratiam que collata fuerat homini
 per originale iusticiam. que quidem gratia abla-
 ta fuit per culpam: et amara causa remouet
 effectum et ideo primus homo: quum peccauit
 fuit morti traditus: iuxta illud apostoli.
 Corpus propter peccatum mortuum est. Ro. viii.
 tertio Ratione nutrimentalis subuentionis
 nam in statu ante peccatum duplici beneficio
 ad seruandum vitam subueniebatur homini
 Nam per actionem caloris naturalis: que est in

instrumentum anime consumitur continue: humidum
 radicale in quo est vita. Per consumptionem
 continuam fit dissipatio in corpore cui sub-
 iacebat per esum lignorum paradisi: sic
 modo subuenitur nobis per cibos quos
 sumimus. Sed ad perpetuandam vitam
 subueniebatur illi per lignum vite propter vir-
 tutem eius diuinitus concessam. Et dicitur a quibusdam
 que referebat ad restorationem
 humidum radicale dissipatum et ad hoc potest
 sumi quod dicitur Gen. ii. De ligno autem
 scie boni et mali ne comedas. Circa
 quod sciendum est: quod lignum vite habebat
 virtutem ex se seruandi vitam eternam.
 nec erat immortalitatis causa principalis.
 sed ex virtute sua poterat diuinitus
 seruare vitam. eo quod alimentum ex ipso
 sumptum ad ipsam assimilationem ad-
 ducebatur. et ponitur in eternum propter tempus
 longum. ¶ Sermo secundus

Corpus pro-
 pter peccatum mortuum est.
 Ro. viii. Cum deus animas faciat. et omnia
 esse constituat posset dubitari. unde
 mors attingat: si a deo non causatur. Dicitur
 Sap. i. Deus mortem non fecit. Circa
 quod sciendum est quod mors intravit in mun-
 dum propter peccatum sic ait Apostolus. Ro.
 v. propter peccatum facta est. primo namque cor-
 ruptio fontalis principij. Videmus
 enim quod ad corruptionem principiorum. seq-
 tur corruptio principatorum. eo quod omnia
 principata in virtute sunt in suis prin-
 cipijs sic patet ad sensum. quia omnis distin-
 ctio: colorum est per lucem. et ideo obscu-
 rato fontali principio lucis nulla ap-
 paret colorum distinctio. Item omnis fru-
 ctus ramorum procedit a stipite. et ideo
 corrupto stipite corrumpuntur et rami-
 li. Item omnes homines fuerunt in primo ho-
 mine et ab eo descenderunt. Sed quia pri-
 mus homo fuit per peccatum corruptus. quia
 peccatum priuauit illum beneficio per quod

Vulgarizandi

poterat nō mori. Sz illo corrupto
tota illa natura hūana. q̄ i illo erat
fuit corrupta. z necessitati mortis
addicta. iō oēs q̄ ab eo descenderūt
cū necessitate mortis nascunt. Et
hoc est qd̄ dicit Apostolus. Ro. v.
Per vnū hominē peccatū intravit
in mundū. z p̄ pctm̄ mors. ¶ Se-
cundū p̄ peccatū facta ē mors cor-
ruptio original̄ rectitudinis. Nam
ralis erat p̄mi status rectitudo. q̄
superior pars rationis subijcebat̄
deo. Corp⁹ at̄ subijcebat̄ rationi.
Ita quod prima subiectio erat cau-
sa secunde: z secunda causa tertie.
Manēte aut̄ cā: manebat effectus
Unde dū homo sic erat subiectus
deo: nihil poterat p̄ringere p̄trariū
in partib⁹ corporis. qd̄ eēt p̄trariū
aīe. Ita etiā i viribus aīe nihil con-
tingere poterat. qd̄ ratio superior nō
ordinaret in deū: z sic in p̄mo statu
nihil p̄ringere poterat qd̄ quādoq̄
deordinaret a deo nisi pctm̄ morta-
le p̄ qd̄ ordo mortis tollebat̄ a deo.
Facta aut̄ d̄ordinatiōe aīe a dō scā
ē d̄ordinatio i virib⁹ aīe. z p̄ p̄ns in-
corrupta qd̄ sic rō superior fuit obe-
diēs d̄no. ita vires inferiores sūt obe-
diētes aīe. Et ex tali obedienā ē in
hoīe p̄tinua pugna. De qua dicit
Apl⁹s Gala. v. Caro p̄cupiscit ad-
uersus sp̄m. Et ex hac pugna seq̄
mors. iuxta illd̄. Sap. ix. Corp⁹ qd̄
corruptū aggrauat aīaz. ¶ Tertiu:
p̄ pctm̄ factū ē executio regalis iudi-
cij. Nā p̄ infam̄ necessitatis mādātū
fuit p̄mo hoī. sic habet̄ Gen. ii. De
ol̄ ligno paradisi comede. De ligno at̄
scie boni z mali nō comedas. quo-
cūq̄. n. die comedes ex eo: morte
moriēris. Nō. n. plus credidit dya-
bolo p̄mittē mādātū. z dicenti.
Nequaquā moriemini. scit. n. de⁹ q̄

quacūq̄ die comederis ex eo: ape-
riēt̄ oculi vr̄i: z eritis sic dii sci. b. z
m. Gen. iii. Et q̄ credidit falsitati
reus fuit criminis lese maiestatis.
Et iō reus fuit pena ton⁹ posterita-
tis. Unde subdit̄ iseri⁹ lata suis. in
sudore vultus tui. v. p. t. donec re-
uertaris i terrā de q̄ sumpt⁹ es: q̄
pulsis es: z in puluerē reuerteris.
Gen. iii. Et nō solū ipse: sz oēs po-
steri ei⁹ iuxta illd̄. ij. Re. xiiij. Des-
moriēmur z q̄si aqua dilabimur su-
per terram. ¶ Sermo tertius.

DEUS MORTE nō fecit
sapientie. i. Cū mors sic
qd̄ d̄pnatio: z oē agēs in-
tendat esse p̄peruū: q̄ p̄ hoc agie
qcquid agit: vt habet̄ in secundo d̄
ala. Mors est p̄ter intentionem
agentis: z ideo sapien. i. dicit. De-
us mortem non fecit. Prouenit
autem mors in hominibus natu-
raliter ex tribus.

¶ Primo ex mensura periodi.
¶ Secundo ex natura p̄trarij.
¶ Tertio ex vehementia calidi.
¶ Quia sic i alijs litteris dicitur.
Vna queq̄ res suo periodo mesu-
rat. Mensurās aut̄ ē tps q̄ sic dicit̄
sapiēs. Tafefacit tēpus: z oīa sene-
scunt in tēpore: z iō p̄ se tps est cā
corruptiōis. Unde Ap̄osto. Heb.
viiij. Omne qd̄ antiquat̄ z senescit:
p̄pe interimū est: z huius signū est:
q̄ ea q̄ sunt ex tēpus nō antiquant̄
nec senescunt nec corrupunt̄: sicut
angeli z filia. Idem in aīa. Unde
d̄. ij. d̄ aīa: q̄ si senex acciperet ocs
lū iuuenis videret̄ iuuenis. Per
qd̄ dat̄ itelligi: q̄ nec aīe: nec virtus
eap̄ senescūt: sz solū corpus: z p̄tes
eius. ¶ Secdo ex natura contrarij.
Nā i corpore humano sunt quatuor

Sermones funebres

elementa: ex quibus componitur corpus: et quatuor qualitates contrarie: que continue adinuicem pugnant: ex quarum discordia dissoluitur corporis armonia. sic. n. searcerati nituntur quotidie et noctu fragere carceres. ut possint fugere. et ad loca propria remeare: sic isti quatuor inimici corpora fragunt et destruunt. ut ad loca propria reuertantur et leuia sursum: et graua deorsum tendant. De. n. compositum ex contrariis est corruptibile. Immo simile videmus in hominibus existentibus extra propria patria: qui semper desiderant ad propria redire. Tale est corpus nostrum ex principijs nature: quod oportet corrumpi iuxta illud Ap. i. Cor. xv. Seminatur in corruptione: sed resurgit in incorruptione. Tertio ex vehementia caliditatis. Quum. n. animal uiuat per calidum et humidum: si calor fuerit iterum: desiccatur cito humidum: et sic corpus dissoluitur. Sic in lucerna contingit: quia ignis cito extinguitur sic humor cito consumitur. Et hoc contingit in quibusdam regionibus ethiopiae calidissimis: quibus homines ultra. xxx. annos non dicuntur uiuere: et ratio homini est: quia corpora eorum sunt circumdata aere calidissimo. et ideo oportet quod sint porosa et sicca: eo quod euaporantur continue: et humidum recedit a corpore et quia humidum recedit: ideo efficiuntur corda eorum frigida. Et ideo talis pro defectu virtutis naturalis: que cum spiritu euaporatur cito senescit et desiccatur: sic dicitur in. Lamentatio. iij. Spiritus est qui uiuificat. Sermo quartus.

Tercia autem pater prudentia ab initio cuncta gubernas. Sapientia. xiiij. Luz ois rector: et gubernator studeat multitudinem regere: et in omni bono et prosperitate suare: hoc est valde mirabile

quod deus qui est summus gubernator et rector omnium creaturarum: et habet curam de omnibus sicut manifestat. Sapientia in verbis prepositis: quod tam nobilissima creatura. scilicet natura humana tot diuersitatibus mortis subiecti permittit. Circa quod sciendum est: quod hoc contingit ex tribus. Ex circumstantia loci. Ex intemperantia cibi. Ex immoderantia exercitij. Quia virtus naturalis per salubritatem aeris preseruat illesa. Aer. n. subtilis ad liberam et sinceram respirationem plurimum valet: sed aliquando impeditur per nebulas: que abundant in locis paludosis: et humidis: ex quibus nebule resoluuntur: que aerem inficiunt et faciunt pestilentem. Aer autem insectus plus naturam corrumpit: quam cibus corruptus: quia immediate sine alteratione ad vitalia transit: sed cibus corruptus digeritur et alteratur. Inficit autem aer ex vaporibus corrupto: qui procedit ex animalibus venenosis: sicut legitur in legenda beati Gregorij quod in stagno quedam draco pestilens latitabat qui egrediens: et ad muros ciuitatis accedens aerem inficiebat: et plurimum iterabat. Secundo ex intemperantia cibi iuxta illud. Multi perierunt propter crapulam. Et ratio huius est: quia sicut homo habet determinatam quantitatem ita habet determinatam virtutem. Virtus autem corporalis salua in medio: corrumpitur in extremis: sic patet in rebus sensibilibus. que multo frigore: sicut in hyeme: corrumpuntur: et a multo calore: sicut in estate: omnia propter nimium calorem desiccantur: sed in vere omnia uiuificantur. et prout uidentur herbe flores: plante pullulant: propter temperatum calorem. Et sic huiusmodi: si cibus fuerit temperatus conseruat corpus. Nam si fuerit nimis paruus cibus: debilitantur virtutes

Vulgarizandi

naturales: et si fuerit nimis magnus
cibus corrumpit: quia ex nimio cibo
multi humores generantur. et humiditates.
Et ex humiditatibus: nonnullae
generantur infirmitates. Et hoc est quod
dicitur in euangelio Luce vigesimo
primo. Attēdite autē vobis ne forte
grauet corda vstra scrapula et ebrie-
tate et curis huius vite et superue-
niat in vos repentina. dies illa.

¶ Tertio ex immoderantia exercitij
Nam ex immoderato labore debilitantur
virtutes corporales. Et ideo natura
sapiens ordinavit tempus laboris
et tempus quietis. quia tempus quietis de-
bet equari tempori laboris. Nam quantum
dies excedunt in estate. tantum noctes ex-
cedunt in hyeme. et hoc ordinavit
natura ad conservandum vires. Et ratio
est quia dispositio corporis ordinata
est ad similitudinem musici instrumē-
ti. in quo corde ad corda sunt reda-
cte. Et ideo si fortius debito percussio-
tur destruitur armonia. Et sic est in cor-
pore humano sic patet ad sensus quia
excellētia sensorum corrumpit sensum
sicut nimis splendida res corrumpit
visum. Hypocras. Ab idigētia vel su-
perfluitate corrumpit sensus. Unde
dicitur de sole. quod radijs suis excecavit
oculos. Sic est de singulis sensibus.
propter virtutes corporis in mul-
tis laboribus corrumpuntur. eo quod la-
boris vehementia dissolvit corporis
consonantiam. In medio autem conser-
uatur. ¶ Sermo. v.

Omnis morrem
non fecit. sapientia. i. ca. 22.
Cum mors sit vltima pena: eo quod hor-
ribilium finis sit mors: non infligitur
a iustissimo et piissimo domino si-
ne merito culpe quia culpa ordinat
penam. Et ideo ex culpa primorum pare-

tium: punita est originalis iustitia: per
quam homo poterat non mori: et relictus
in principijs nature. Et hoc est quod dicitur
De morte 22. Non fecit. n. casus mor-
tis qui est peccatum: quia a deo non est illud
quod est contra naturam. De quo peccato:
mors: et omnia que sunt mortis oriuntur.
Est autem in omnibus multiplex mors.

¶ Propter distantiam localem.

¶ Propter differentiam virtuales.

¶ Propter violentiam exteriorē.

¶ Et eo quod multum distat a deo: et hoc est
quod dicitur Apostolus. 1. Cor. 5. Dum
sumus in corpore peregrinamur a do-
mino 22. Et ideo patres ex desiderio
essendi cum deo: appellabant se pere-
grinos: et aduenas super terram.

¶ Unde propheta. psal. 119. Deum me quia
incolatus 22. Nam licet deus sit ubique
tamen secundum nobiles eius conditiones
dicitur esse in celo: iuxta illud. Psal.
121. Ad te levavi. o. m. q. b. in. c. Et
propheta de celo et mundo dicit quod hu-
ius signum est: quod homines manus ad celum
levant. Et quidam dicit quod due sunt
partes orbis. scilicet centrum: et circumferen-
tia: et omnes leges in hoc recordantur quod de-
us in circumferentia residet. scilicet in ce-
lo. Et ideo dicitur in libro de celo et mu-
do: quod ibi est vita: melior omni vita
Et ideo videmus: quod res quanto ma-
gis distat a celo vel a deo: magis
corrumpuntur sic generabilia: et cor-
ruptibilia: que sunt sub celo. Que
autem magis appropinquat ad deum
perpetuo solidantur: sicut patet de cor-
poribus supercelestibus: que nulla al-
teratione mutantur. Et ideo homines quan-
diu sunt in hac valle miserie consti-
tuti continue moriuntur. Sapientia. v.
Nos continue defluimus. ¶ Secundo
propter deficientiam virtuales. Et eo quod virtu-
tes naturales semper debilitantur in agē-
do. Et ideo primo tantum quertitur de ali-

Sermones funebres

meto quod sufficit: non solum ad restaura-
tionem deperdit. sed etiam ad augmen-
tum: et hoc durat usque ad .xxj. annus
postea quertit solum ad restauratio-
nem. Ultimo debilitat tantum natura
quod non potest tantum quertere de alimen-
to in nutrimentum: ut deperdit. Un-
de oportet quod per defectum naturalis
virtutis: et admixtionem contrarium se-
quat corporis dissolutio. Exemplum
huius habemus de vino: cui si super
admisceatur de aqua quod fit aquosum
qua aqua inualescit. et virtus vini debilitat
in tantum quod iam non est vinum. sed
aqua. et secundum hunc modum homines senes-
cunt. et naturaliter moriuntur. quia per
multam comestorem. fit admixtio mul-
ti extranei. et est in eis defectus vir-
tutis naturalis: que non potest conuertere
extraneum et assimilare sibi. Et per
hoc in senibus sunt multe supfluita-
tes. et viscosae humiditates. Et secundum hunc
modum homines senescunt: et naturaliter
moriuntur: iuxta illud. Apostoli. heb.
8. Omne quod antiquatur et senescit pro-
pe interitum est. Tertio per violentiam
exteriorum sicut tyrannorum: quia una
die occiderunt undecim milia virgi-
num altero die multas matres. Aut
propter violentiam elementalium actionum
eo quod peccatores offendunt creatorem
celi et terre. Iam ipsi offendunt ab
omnibus creaturis mundi. Unde a terra
absorbentur. ab aqua suffocantur ab
aere suffocantur diuersis firmamentibus
ab igne comburuntur. Unde dicit sap.
xvi. Omnis creatura etardescit in ultio-
ne inimicorum. et per hoc apostolus pe-
tebat de ista miseria liberari. d. Ro.
vij. Infelix ego homo quod me liberabit
de corpore mortis huius gratia dei per
iesum christum etc. Admirabilia opera tua
domine. ps. 138.

Sermo sextus.

DEUS MORTEM
cit. sapien. i. Cum omnis artifex
opus suum firmet et sta-
bilitat sicut melius potest. Uidet mira-
bile quod deus: quum sit perfectissimum agens
creaturam suam tam nobilissimam. scilicet huma-
nam naturam negligat: et mori permit-
tat. Circa quod sciendum est. quod proce-
dit ex diuina prudentia: quod permittit
sic deficere et mori triplici ratione.
Primo ratione virtutis: quam ei indidit
Secundo ratione generis. quam ei instituit.
Tertio ratione societatis ad quam
eam perducit.
Ipse enim est optimus opifex: et gu-
bernator. Optimus autem est in quolibet
gubernatione ut gubernator provideat
rebus gubernandis secundum conditionem ip-
sarum. Nam hoc iustitia regni consistit.
Unde nos videmus quod rectores et gu-
bernatores civitatum permittunt. quod ho-
mines civitatis agant secundum sua officia
et suas exercent artes sine quibus civi-
tas conservari non potest. Nam natura incli-
nat adhuc simul homines habitare ut
homines sibi invicem ex propriis actibus sub-
veniatur: quia nullus est. qui sibi ipsi suffi-
ciat cuiuscumque conditionis existat: nisi
solus ille qui fuit verus deus et homo:
et nisi sit aliquid plusquam homo: sicut fuit
Iohannes Baptista. et alij qui fuerunt in solitu-
dine soli habitantes. Unde dicit philosophus
quod homo naturaliter est animal politi-
cum. Et ideo indiget diversarum rerum subue-
ntione: sicut patet discurrendo per sin-
gula. Et secundum hunc modum deus per suam
prudentiam mundum gubernat. et permit-
tit res agere secundum proprias virtutes. Sed
corpus humanum componitur ex quatuor
rebus: que sibi invicem inimicantur: et
hinc contrarias actiones: ex quarum contra-
rietate dissolvitur. Secundo ratione ge-
neris: quam ei instituit. Nulla enim res po-

Vulgarizandi

est getari nisi in proprio loco: sicut nauis non getat nisi in portu. et sagitta in signo. et graua deorsum: et leuia sursum. sic homo non gescit nisi in deo. Augustinus primo professionum. Fecisti nos domine ad te et in getu est cor nostrum donec regescat in te etc. Et huius signum est: quod res extra proprium locum corrumpit: et in proprio loco preseruatur. Sicut dicitur in alijs litteris locus est conseruatiuus locati. Et ideo sapiens medicus remittit infirmum ad locum ubi fuerat oriundus. Sed nos in hoc mundo sumus infirmi diuersis infirmitatibus. Per quod patet. quod non sumus in loco proprio. Sed peregrinamur continue. Psal. 192. Adultum incola fuit anima mea etc. Sed in celo est proprius locus anime ubi nulla corruptio est vel pestis. nulla alteratio. vel infirmitas vel senectus. Quia sicut dicit quidam philosophus. A globo luna ri sursum non est malus. Sap. 11. Et non tanget illos tormentum malicie. Ubi constituit domine lucidissimas mansiones: ibi regescunt sanctorum anime. Sed ad prudentiam gubernatoris pertinet ut vnaqueque res seruet proprium locum eo quod ipsa prudentia est gubernatiua et ordinatiua: Sed tunc vna queque res est bene ordinata: quando locata est secundum exigentiam sue nature. Sed anima hominis non potest ad locum suum ascendere nisi a corporis carne soluat: iuxta illud. Psal. 141. Educ domine de carcere animam meam. Et ideo diuina prudentia permittit homines mori. Propterea dicitur in euangelio. Bona et mala: vita et mors a deo sunt. Tertio ratione societatis. ad quam eam perducit. Nullus sanus artifex faceret aliquod vas: quod non posset nec deberet impleri. Deus autem creauit animam hominis tante capacitatis et virtutis. quod pos-

set impleri: et in se deus recipere: et deus in ea habitare posset. Ioan. xiiij. Et deum veniemus et mansionem apud. e. f. Augustinus. Animam dei capace meminimus: et deo repleti potest. Et ideo nullum bonum terrenum potest animam faciare. Immo homo quanto plura habet tanto plura desiderat. Iuuenale teste Satyra. xiiij. Crescit amor nummi: quantum ipsa pecunia crescit. Et ideo ista est maxima pena. quia homo semper comedit: et semper famescit. semper bibit: et semper sitit. quia dicitur Ioan. 4. Qui biberit ex hac aqua sitiet iterum. eo quod bona temporalia non satiant. sed vacuant. Quia quanto plus homo habet de pecunia: tanto minus habet de anima. Quum igitur nihil sitis cum in natura secundum quod probat in alijs libris: ad diuinam prudentiam pertinet animam vacuum replere. Sed repleri non potest in bonis eternis: nisi prius carne soluat. Iuxta illud. ps. 64. Replebimur in bonis domus tue. Et iterum ps. 71. Replebimur maiestate tua. Ideo necesse est per mortem ad illa bona peruenire quod paulus optabat philosophi. i. cupio. dissol. etc.

¶ Sermo. vii.

Quod mirabilia opera tua domine. Psal. 138. Illud mirabile reputat: quod marie apparet: eius tamen causa ignorat. Sic multi mirantur: quando videtur eclipsim solis et lune: et quando vident monstra et portentosa maxima: et hoc pro ignorantia cause. sed sapientes. qui causa sciunt non mirantur. Et secundum hunc modum mirabile potest videri hominibus. quod ita sepius: ac subito homines moriuntur et precipue constituti in dignitatibus. sed si hoc diligenter attendimus: non hoc contingit a casu nec a fortuna. sed po-

Sermones funebres

ino a diuina iusticia. Et hoc tripli-
ci ratione.

¶ Propter p̄suationē b̄oi vniuersi.

¶ Propter punitionem delicti.

¶ Propter terrorem aliorum.

¶ Quia sicut dicit in alijs litteris bonū quāto cōmunius. tāto diuini-
us atq; eligibilius. Unde bonum
parris dimittit p̄ bonū totius sic
exēplū p̄ in artificialib⁹. Videm⁹
enī q̄ medicus abscindit mēbrū pu-
eridū. vt p̄seruet totū subiectū. Et
abijcit ouē morbidā ne totus grex
hiciat. In ciuilibus etiā hoc appa-
ret. Videmus. n. q̄ potestas suspē-
dit latronē p̄ bonum ciuitatis. In
naturis etiā manifeste p̄. Nam na-
tura p̄mittit res corrūpi vt possint
augmentari. Sic p̄ de frumento.
q̄ in terra corrūpitur. Ideo dicit.
Matth. v. Nisi granum frumēti ca-
dens i terra mortuū fuerit. ipsū so-
lū manet. Et sc̄d̄ hunc modū diui-
na iusticia mltos perimit. propter
bonū totius populi. sicut patet de
Bathan ⁊ Abyron: Qui murmu-
rabāt p̄tra Moysen. Ideo orauit
vt subita morte interirēt: ⁊ sic pate-
ret eis q̄ de⁹ misisset eū. Ideo apta
est terra ⁊ deglutiuit Bathan. ⁊ ape-
ruit sup̄ p̄gregationē Abyron. ⁊ de-
scenderūt i infernū viuentes cū q̄-
drigis r̄. Hoc aut̄ fecit diuina iu-
sticia q̄ posuit malos p̄pter p̄serua-
tionē bonorū. Unde domin⁹ p̄cepit
Moysi dicēs Adaleficos ne. pa. m.
Permittit de⁹ mortē corporis. p̄
vitā aie. ¶ Sc̄do mors p̄cedit ex di-
uina iusticia p̄ punitionē delicti.
Licet enī nō sit mō tēpus iusticie.
sed potius misericordie. tamen qa
p̄ctores nō cessant deū offendere: ⁊
eius patientiā puocare ad irā: iter-
dū deus rigore sue iusticie exercet

in peccatores acrius. Unde Vale-
rius maxim⁹. Lento. n. gradu ad
vindictā sui diuina p̄cedit ira. tar-
ditatēq; supplicij grauitate cōpen-
sat libro primo de religioe. Et Au-
gusti. Deus nō p̄mitteret in rebus
malū eē. nisi esset a deo potēs vt de
quolibet malo sciret eligere bonū
Et secundū hūc modū oēm penam
ordinauit p̄ culpā. vt nihil sit inordi-
natū. Et iō in diuina scriptura re-
perim⁹. q̄ p̄ diuersa p̄ctā occisi sūt
hoīes ex diuina iusticia. Nā p̄pter
p̄ctm luxurie hoīes perierūt i dilu-
uio. qz sicut dicit hystoria scolasti-
ca de cā diluuij. tantū lualuit luxu-
ria. q̄ mulieres in uesaniā uerse. su-
pergressē uiris abutebant. Propte-
rea dicit de⁹. Gene. vi. Repleta est
terra malicia eorū: ⁊ ego disp̄gā eos
cū terra. Penitet enim me fecisse
homīnē Itē vt habet Gene. xix. p̄
p̄ctm cōtra naturā destruxit Sodo-
mā ⁊ Gomorrā. Unde pluit super
eam ignē ⁊ sulphur. vt pena respō-
deat culpe: qz in peccato illo est ar-
dor ⁊ fetor: ⁊ iō punitur igne ⁊ sul-
phure. Itē p̄ p̄ctm sup̄bie p̄cussis
quosdā sicūz p̄. xiiij. Re. xix. q̄ an-
gelus domini p̄cussit in castris assy-
riorū cap. lxxxv. milia. Sic habet
in actibus apostolorū. xij. De hero-
de q̄ uestitus ueste regia sedit p̄ tra-
bunali ⁊ p̄tionabat ad populum.
Populus aut̄ acclamabat dei vox
est ⁊ nō hominis. Et statim p̄cussis
eū. Angelus domini: eo q̄ nō dedis-
set honorē deo: ⁊ p̄sumpt⁹ a vermi-
bus expirauit. ¶ Tertio p̄ terro-
rē aliorū. Sic habet in actib⁹. De
Anania ⁊ Saphira uxore ei⁹: qui
ad argutionē Petri expirauerunt
ambo. ⁊ factus ē timor magnus in
vniuersa terra ⁊ sup̄ oēs q̄ audierūt

Aulgarizandi

Nā ex timore domini recedit hō a malo: iuxta illud. Ecclesia. primo. Timor domini expellit peccatus

¶ Sermo octauus.

Quomodo miseret pater filiorum miserus est dominus timētib⁹ se. Psal. 102. Quā quilibet res hēt ppriā operationē quēniēte sue pprietati: sicut Saphyrus habet purgare oculū: et adamas trahere ferrū et calor natural' quērtēre cibū in nutrimentum: sic pprietas dei est misericordia: ut dicit Gregor. et cantat assidue in ecclesia. Deus cui pprius est rē. Et iō operat ea q̄ sue pprietatis sūt scilicet misericordiam. psal. xxxij. Misericordia domini plena ē terra Et itēz Psal. cxliij. Misericordies eius sup oīa opera eius. Et ideo ex misericordia dei pcedit q̄ qdā velociter moriunt. ne in hoc seculo diutius affligant: q̄a sicut dicitur Job xiiij. Homo natus de muliere rē. S3 miserie misericordia exhibet morte mediāte: et hoc opatur deus miserendo triplici miseratione.

¶ Primo eorum paruitatē.

¶ Secundo eorum puritatem.

¶ Tertio eorum iocunditatem.

¶ Ne decipiant ab inimico q̄ sūt fragiles et debiles et iō cōparant rei fragili. Job. xiiij. Qui q̄si flos rē. Nec aut fragilitas inest eis ex parte materie. q̄a de puluere terre formant. psal. cii. Recordat⁹ est quoniā puluis sumus. Itē inest eis fragilitas ex parte corporalis forme. psal. cii. Quā ipse cognouit firmētū nostrū. Itē inest eis fragilitas ex parte substantie. Job. xx. Trāsiēt sic visio nocturna. Idē. vij. Ecce nunc in puluere dor. et q̄re sicut est fragi-

lis. ita est miserabilis: et ideo tales indigēt misericordia ne decipiant ab inimico cui resistere nō poterūt ppter qd̄ dixit. Saul et David. i. Regū. xvij. Nō valēs resistere Philisteo isti. q̄ puer es. Nā puerorum est esse sicut cera de qua facile formant oēs figure. sic et ipsi de facili inducunt et formant ad malū et acquirunt habitū vitiosum. ita q̄ non possunt de facili remoueri. Phūs habitus est de difficili mobilis. Et iuxta illd̄ Isa. Sicut ethiops non pōt pellē suā mutare rē. Et iō misericorditer agit deus. quādo a pueritia tales vocat de hoc mūdo. Sapient. iij. Captus ē ne malicia inuaret cor eius. Sedo miseretur eorum puritati. ne maculent peccato. Nā puer dicit q̄si purus aer. S3 purus aer obtenebrat. et maculat ex sumo sitatib⁹ terre et aque. Et iō tales misericordia indiget ne maculentur a mūdo. Nā illd̄ qd̄ est purū et mūdū citius maculat q̄ illud qd̄ ē impurū eniz vero maculat ex sumo sitatibus siccis terre que faciūt animā aridā. ps. cxlij. Anima mea sic terra sine aqua tibi. Itē maculatur ex hūidīs vaporib⁹ aque q̄ faciunt animā lubricā per luxuriā et concupiscentiā. Gen. xlix. Effusus est sicut aqua: nō crescas: q̄a ascendisti cubile patrie tue: et maculasti stratū ei⁹ Et ideo pius pater misericordiaz tales vocat dicens. Mathe. xix. et Mat. x. Sinite paruulos venire ad me: qm̄ talium est regnū celoz. Tertio miseret eorum iocunditatem ne priuent solatio. Nā q̄ puritate pollēt digni sunt ut ante deū nouū canticum cantēt. Apoc. xiiij. Cantabant canticū nouū ante sedē dei et agni et nemo poterat dicere canticū illd̄

Sermones funebres

nisi illa. cxliij. qui empi sunt & ter-
ra. Et ratio huius e qz hi sunt q cu
mulierib9 no sunt coingnati. virgi-
nes. n. sunt & sequunt agnu quocu
qz ierit. Et ido misericors de9 agit
misericorditer tales a mundo ab-
strahes. ne pp fragilitate decipiant
a dyabolo. iuxta illud. Sapien. iij.
Placida. n. deo iusti aia. ppter ea
illaz liberat de medio iniquitatum.
Postq dictu est de causis mortis.
Nuc dicendu est de pditionib9 ei9

Cuius partis ista sunt capitula.

De fortitudine mortis.

De bonitate eius.

De timore eius.

De honore eius &c.

Sermo nonus.

Mors quam amara e
memoria tua. Ecclesi.
xli. Vos debetis scire. qz si memo-
ria mortis est amara incoparabili-
ter est amara eius experientia. qz
data est eius potentia & fortitudo. qz
nihil e sub celo. qd ei resistere possit.
Nam primo ipsa destruit natura.
Secundo vincit potentias.
Tertio deijcit excellentiam.
Est. n. natura vis infra reb9 ex
similib9 similia pcreas: & sicut facit
qz plata facit plantam: & leo leonem &
homo hoies. sic qcqd operatur na-
tura. operat in te pore sicut pz i ge-
neratione hominis. Eius formatio
fit in. xlvj. dieb9 scdz infra sacre scri-
pture & et philosophie. Na Augu.
sup illud Jo. ij. annis. xlvj. edifica-
tu est templu: hoc dicit: qz hic nu-
merus diez copetit formatioi cor-
poris huan. Philici etia dicunt qz
in tot diebus natura corpus huma-
nu format. Nam coceptus sex pri-
mis dieb9. est in forma lactis. i. x.

sequentib9 est sub forma sanguinis
in. xij. est sub forma carnis in. xvij
Sequentib9 dieb9 pcedit vsqz ad
lineamenta mebroz. Unde versus
Sex in lacte dies: tibi sunt in san-
guine terni. His seni carne: terseni
mebris figurat. Corpore vero cople-
to & organizato aia a deo nouiter
creata in fundit. & sic ad generatio-
nem hominis operat deus. qui dat
anima. Na etia operant instrumen-
ta nature. Motus. n. celi opatur:
cuius virtute qlitatis agunt. Ope-
rat etia homo & sol. qz homo homi-
ne generat & sol. Opanit etia artes &
studia anteq ad pfectu deueniat.
Et licet cu tato labore & in tato tem-
pore homo formeit & ad pfectu du-
cat: vno icu occidit: & nihil est qd
ptra morte: hoiez possit iuuare nec
diuitie: nec dlicie: nec honores. Di-
uitie no liberat a morte: nec delicie
a verme: nec honores a fetore. Sic
dicit. S. Post homine 9 mes post
vermes fetoz & horroz: sic in no ho-
mine vertit ois homo. Nec etia po-
tentia huan. Exeplu de alexandro
a quo petierut qda pbi. qbus Alex-
ander obtulerat immortalitate: respd-
derut ei. qz no poterat eis conferre
quu ipse esset mortalis. Qui & dix-
erunt ei. Quu sis ergo mortalis. cur
tot mala discurredo facis. C Se-
cundo destruit potentia. Na poten-
tie sunt primu operatoru. Opera-
tiones vero sunt comunes corpori
& anime. Itaqz nec aia sine corpo-
re: nec corp9 sine aia operari pot. qz
corpus & pres corporis sunt instru-
menta ale. Unde sicut miles non
pot pugnare sine instrumentis mi-
litie clipeo. s. & lancea & similibus:
nec et aligs artifex pot sine suis in-
strumentis. ita nec corpus sine aia

Vulgarizandi

vel aia absq; corpore. Propter qđ dicit scđo de aia. Qui dixerit aiam gaudere vel tritari. tanq; dixerit eā texere vel edificare. Hoc est dicere sicut aia nō pōt texere vel edificare sine manib;: ita existens in corpore nō pōt gaudere vel tritari sine corpore partibus. Propter qđ dicitur in primo de aia. si est anime aliqua ppria operatio hoc maxime ē intelligere: sed hoc nō est sine fantasma te qđ est oditio corporis. sed mors istā potentia sua fortitudine destruit: ex eo qđ hō mortuus non potest amplius operari. ¶ Tertio deicit excellentia: iuxta illđ. ps. xxvj. Ubi impium superalratū z eleuatū sic cedros libani. Transiit z ecce non erat zc. De hoc etiā dicit Baruch. iij. Ubi sunt reges gentiū z qđ dominant sup bestias que sunt super terrā. qui tbe. sibi aurū z argentum acquirūt sibi z nō ē finis zc. Et subdit. Exterminati sunt: z ad inferos descenderūt. Refert quidā Ermo-genes philosophus. qđ tūba Alexā-dri erat aurea z in patulo posita corā qua puenierunt plures philoso-phi. Quorū vnus dixit. O Alexāder heri nō sufficiebat tibi totus mun-dus: hodie sufficiūt quattuor vlnē terre. Alius dixit. O Alexāder heri populo imperabas: hodie vnus so-lus tibi imperat. Tertius dixit. O Alexander: heri terrā premebas hodie ab ea premeris. Quartus dixit. O Alexāder heri vocē tuam omnes timebāt. hodie te mortuus nullus timet. Quintus dixit. O Alexander heri habebas comitūā tot regū principū ducū. hodie solus iaces in sepulchro. Sextus dixit. O Alexander heri habebas tot re-gna in tua potestate: hodie te mors

tenet in sua. Septimus dixit. O Alexāder heri comedebas tot ciba-ria delicata. hodie factus es esca z cib; vermiū. Et sic pz qđ nulla ex-cellētia ē in mūdo: nō tēporalis nec regalis nec cuiuscunq; altitudinis vel excellētie que p mortē cito non destruat: deprimaturq; velociter iuxta illđ. Ecclesi. x. Vis potestatis vita brevis. Et alibi Job. 30. Ele-uasti me z qđ sup ventū ponens eli-fisti me valde. Quia quāto magis eleuat periculosius deprimūt iuxta illud. Isa. xliij. Quomō cecidisti lucifer d celo. qui mane oriebaris Corru. in ter. qui vul. gentes. Et sa-lomon qui altā domū facit. querit ruinam. ¶ Sermo. x.

Quod est di-
lior est di-
es mortis: die natiui-
tatis. Eccle. vij. ca. Vos debetis sci-
re qđ res qđ est melior omni re: recte
pōt dici bona. Sed res que ē meli-
or omni re: est vita: qz oīa inferio-
ra vidētur ordinari ad vitā. Nam
elementa sūt pp mixta: z mixta pp
plantas z pp alia plante: z alia
pppter vitā humanā: sed mors ē me-
lior vita: propter tria.

¶ Primo. quia coniungit finē.

¶ Secdo quia coniungit paci.

¶ Tertio quia coniungit veritati.

¶ In vna quaq; re optim; ē finis
Unde omne agēs agit pp finē z fi-
nis mouet agentē. Unde dicit sap.
qđ nullus aliq; ageret nō venturus
ad finē. Sicut nauigatores non na-
uigarent: nisi deberēt venīr ad por-
tum: z miles nō bellaret. nisi pppter
victoriā. z agricola non seminare
nisi speraret fructū se pcepturum.
sed vtilior finis hominis est deus:
ad quē nō possumus puenire. dum

Sermones funebres

sumus in hac vita quia scdm apo-
stolũ dum sumus in corpore pegri-
namur a domino. pmo Cor. v. Et
sic vita impedit nos puenire ad fi-
nẽ: z nõ solũ nos. sed que sunt i no-
bis. sunt. n. in nobis quattuor pri-
cipia materialia. q̄ oĩa desiderant
puenire ad suos fines. sed mors frá-
git creationẽ z oĩa p̄iuncta dissol-
uit. z quodlibet elementoz vadit
ad ppriũ locũ. sicut ad suũ finem.
Nã asa vadit ad deũ. q̄ eã creauit. si
tamẽ sine pctõ mortali decedit. Ca-
ro ad terrã de q̄ sumpta fuit. Gen.
ij. Cinis es z in cinerẽ reuerteris.
¶ Secõdõ cõiungit paci. Nã dũ su-
mus in hac vita. sumus in p̄tinua
pugna: q̄a in nobis pugnat elemen-
ta: humores z partes essenciales.
Sed ex pugna elemẽtoz ducimur
ad mortẽ. Ex pugna humoroz duci-
mur ad infirmitates: q̄z ex corrup-
tione diuersoz humoroz oriunt̄ di-
uerse infirmitates in corpore hũa-
no. Ex pugna vero partiu essencia-
liũ inclinamur ad peccatũ: eo q̄ ca-
ro repugnat regule ratiois: iuxta il-
lud. Apostoli. Ro. vij. Uideo aliaz
legem in mẽbris meis repugnantẽ
legi mentis mee. Et ratio huius ẽ:
quia simile inclinãt ad simile: z q̄z
caro est in iniquitatib⁹ cõcepta. ps. l.
Ecce. n. in iniqui. ideo ad iniquitatẽ
inclinamur. Et in oĩbus discordijs
istis sumus. dũ viuimus in hac vita
Sẽz mors ab oĩb⁹ istis nos absoluit
si sine peccato decedimus. z cõiun-
git nos paci. iuxta illẽ ps. lxxv. In
pace factus est locus eius. Et habi-
tatio eius in syon. Et ps. iij. In pa-
ce in idipsum dor. z req. ¶ Tertio
pungit nos veritati. Sed i hac vi-
ta falsitati p̄iungimur. iuxta illud
ps. x. Diminute sunt veritates a fi-

lijs hominũ. Et rõ huius est q̄z oĩa
cognitio p̄fecta. sed oĩa veritas a p̄-
ma virtute. sicut oẽ bonum a p̄mo
bono. Sẽz in hoc mũdo nõ cognosci-
mus primã veritatẽ: eo q̄ omnino
vera cognitio ẽ a sensu. Unde stelle-
ctus: cuius obiectũ est vey accipit
a fantasia: z fantasia ab imagina-
tione. z imaginatio a sensu cõmu-
ni. z sensus cõmunis a sensib⁹ par-
ticularib⁹. z sensus particulares a
reb⁹ materialib⁹. Sed iste vident̄
esse vere. z sunt false z vane. iuxta
illud Roma. viij. Vanitati creatu-
ra subiecta ẽ. sicut res q̄ videt̄ pul-
chra. z vana est. iuxta illud. Pro-
uer. xxxj. Vana ẽ pulchritudo. For-
nicator est delectabilis. sed ẽ dete-
stabilis. Et diuitie vident̄ stabiles
z sunt fluxibiles. Sed in agnitione
ẽ talis p̄cessus. s. de p̄rio ad vltimũ
a sensu ad intellectũ. Et q̄a prima
acceptio est falsa. ideo z vltima est
falsa. Et pp hoc dum sumus in via
uoluimur a tenebris falsitatis. z pa-
rũ cognoscimus de veritate. Sed
aie que sine peccato decedũt p̄iun-
gunt̄ p̄fecte veritati z in illa verita-
te contẽplant̄ omnẽ veritatẽ: q̄a aie
videti deum orta est oĩa creatura.
Grego. Qui intus dei claritatẽ hẽt
nihil ẽ foris q̄d̄ ignoret. z sic q̄ p̄fe-
cte diligũt: z p cõsequẽs p̄fecte dele-
crant̄. Augu. Quũ puenerim⁹ ad
te fontẽ zc. Nec oĩa p̄sequunt̄ p mor-
tẽ z ab his oĩbus impediunt̄ p vitã
ergo melior est dies mortis zc.

¶ Sermo. xi.

O MNIS bonũ ẽ iu-
diciũ tuũ
Eccle. xli. Uideo q̄ obe-
tis scĩr ciues spectatiss. mi q̄ iudi-
ciũ mortis ẽ bonũ triplici ratioẽ.
¶ Primo ratione cõmunitatis.

Vulgarizandi

Secundo ratione equitatis.

Tertio ratione virtutis.

Bonū enī scđm Dyo. est diffu-
siuū sui ipsius & huiusmodi signum
est quia res quāto plus hēt de boni-
tate: tanto amplius se diffundit si-
cut patet tali exēplo. Itē corporalis
lux videtur optima. Sed nos vide-
mus qđ carbunculus plus diffun-
dit de claritate qđ cristallus & cāde-
la plus qđ carbūculus. & stella plus
qđ cādeia: & luna plus qđ stella: & sol
plus qđ luna & de^{us} plus qđ sol: & vnū
quodq; quāto plus habet de boni-
tate: tāto magis hz de diffusiōe. Sz
mors communiter se diffundit ad
oīa inferiora sensibilia: que corrū-
pūnt quoddāmodo: eo qđ mors est
quedam priuatio. Propter quod
dicitur. Eccle. ix. Communionem
mortis scito zc. Sz pōt aliqs dicere
qđ qđto est cōmuniōz tāto ē prior.
hoc eēt vey si ex b psequeret malū
qđ ex malo pcedit malū. Sz ex mor-
te sine peccō ptingit seq sūmū bonū
iuxta illud. Jo. Apo. xiiij. Si mor-
tui qđ dño moriunt zc. ideo Apo.
desiderabat eā. d. Pbi. primo. Lu-
pū zc. Elias aut pēuit ale sue vt
moreretur. **S**ecūdo ratiōe equi-
tatis: eo qđ est iusticiaria eterni iu-
dicis. Omnis enim rex in regno
suo. ad hoc qđ non remaneat vlluz
malum. habet iusticiam ad remu-
nerandos bonos & puniendos ma-
los. Sed mors est iusticiaria dei.
qua in omnes iuste procedit & nul-
li parcat: nec est acceptio persona-
rum apud deū: nec recipit pro redē-
ptione dona. nec p̄cibus acq̄escit.
Quod aut nō acq̄escat p̄cibus ap-
paret qđ ita moriunt iuuenes. sicut
senes: iuxta illd. Omnes morimur
p̄mo Regū. xiiij. Et eccle. ij. Mori-

tur doctus. Sicut et indoctus. Exē-
plū de quodā iuvene. quē pater de
ordine volebat extrahere. qui dixit
patri. Pater si vis me liberare de
illa mala cōsuetudine. quam habet
homo in terra. ad te veniā. Cui pa-
ter respōdit. Libētissime fili mi. &
pete quicqđ vis. & faciā tibi. Dixit
tunc patri filius. Hoc agas qđ non
moriant iuuenes. nec senes. Qui
Ador ex filij v̄bis p̄tusius tristis in-
gemiscēs ait. Nec tāta quū sim se-
nex vsq; huc excogitavi. Tuue in
pace & recessit letus ac gaudēs sup
prudētia filij. Itēz mors ē iustissi-
ma. quia in ea fit retributio meri-
torū. iuxta illud. Redde tunc vnici
qđ iuxta opera sua: in multis locis
sicut & tu esto supra quinqs ciuita-
tes & Luc. ix. Propter qđ mors
peccatorū dicit pessima. & mors san-
ctorū dicit p̄ciosa. Tertio ratiōe vir-
tutis. Habet etiā potētiā sanatiuaz
videmus quod res que sanant mor-
bos corporales sunt amare. Et fm
hunc modū se hz mors ad morbos
spirituales eo qđ mors ē valde ama-
ra. iuxta illud. Eccle. xli. O mors
quā amara ē memoria tua. Sz qđ
sic est amara liberat a culpa: iuxta
illud. Eccle. xlv. Ademorare nouis-
sima tua & in. zc. Propter qđ scrip-
sit Arist. Alexandro. Scribe i anulo
tuo lras mortis: vt quū eas legeris
decidat iupbia tua. Exēplū. Dum
qdā cōfiteret peccata sua cuidā con-
fessori & ei magnā penitentiā iniun-
geret: occidit eū gladio. Et simili-
ter de secūdo. Accedēs aut ad terrā
um ille blāde & dulce locutus est ei
dicēs. Nihil aliud tibi iniungo. nisi
qđ sepulture mortuorū debeas inter-
esse. & quando poteris sepelire: se-
pelito & adiuuato. Quum autē ille

Sermones funebres

hoc faceret. semel terrore mortis pa-
uefactus: reliquit seculum: et factus mo-
nachus peritorum penituit. in sanctum
virum se erexit. Et ideo dicitur melius est ire
ad domum luctus: quam ad domum iuuij
Et ob hoc dicuntur monumenta. quasi
mentem monentia. Sequitur ergo. **Mors bonum est iudicium tuum.**

Sermo duodecimus

Quam morare no-

uissima tua: et i eter-
num non peccabis. Eccle. vii. Nos debet
is scire: quod nonnullas iacturas liben-
ter sustinet hoies pro utilitate. quam
ex eis consequuntur. Exemplum sicut infir-
mus sustinet incisionem vulneris in
membris propter utilitatem corporis vel
propter deum ut martyres. Ut ideo vi-
detur mors esse valde utilis propter
tria que homo habet ex ea. vel eius con-
sideratione valde utilis.

Primo habet noticiam perpetualem.

Secundo habet utilitatem regu-
le generalis.

Tertio habet utilitatem doctri-
ne salutaris.

Valde enim utile est: quod homo scriptum
cognoscat: quia sicut dicitur Ber. Multi
multi se vident et seipsos nesciunt.
Nam quidam habent noticiam elementorum
sicut philosophi et astrologi. Ut quidam habent no-
ticiam operationum civilium: ut Jurisperi-
ti: sed seipsos ignorant. Sed bene tale
habet noticiam pro consideratione mortis.
et huius ratio est: quia tale est propositum quod
sunt componenda. Sed pro morte homo re-
soluitur in sua componenda: et in tali re-
solutione apparet. quod fetores. et quod
putredines et abominaciones sunt
ex quibus homo componitur. pro quod dicitur. **S.**
Quid fetidius humano cadauere. quod
horribilius hodie mortuo. Cuius erat
in vita gratissimus amplexus: fit in

morte horribilis aspectus. Quid igitur
sunt deliciae. quod diuicie. quod hono-
res. Diuicie non liberant a morte.
Nec deliciae a verme. nec honores
a fetore. Et sic pro morte homo venit
ad noticiam sue vilitatis. post ho-
minem vermes: post vermes fetor et
horror. sic in non hominem vertit ois
homo: quia forma fauor populi: fer-
uor iuuenilis opesque. surripuere ti-
bi noscere quod sit homo. pro quod Alexander
vulneratus a sagitta dixit. Vos
vocatis me filium Jouis: sed hoc vul-
nus monstrat me esse filium hominis: sed
hic magis monstrat per mortem: cuius
sciencia est valde utilis ad non presu-
mendum de se. iuxta illud. ps. vii. Ut
sciant gentes quoniam homines sunt.
Secundo est utilis pro regulam gene-
rale: quia ea que ad fines ordinantur:
sunt ordinem ordinantur ad fines: sicut
pro in artificialibus naturalibus: et
civilibus. In artificialibus quidem:
quia domus est propter habitationem.
Et in naturalibus pro: quia arbor sic
ordinatur a natura ut possit fructus
producere: et eos conseruare. propter
quod habet arbor a natura radices in
terra ad recipiendum humores: et fo-
lia ad protegendum fructus hoc etiam
pro in civilibus: quia pugna est propter
victoriam. et ideo acies multas or-
dinantur et disponuntur ut possint
ad victoriam puenire. sicut dicit Vin-
centius in lib. de arte militari. Et
isto modo ex consideratione mor-
tis que est finis hominis: vita debet
dirigi. propter quod Job. xij. Inter-
roga iumenta et docebunt te: et vo-
latilia celi et indicabunt tibi. Loque-
re terre: et respondebit tibi: et narra-
bunt pisces maris: quia cauda tan-
quam sine regunt: ut nauis remone.
Tertio est utilis propter doctrinam

Vulgarizandi

salutarem: qz ex cōsideratione mor-
tis hētur cognitio vltimi finis: si fi-
nis est cā causaz: qz oē agens agit
pp̄ter finē: z finis mouet agēs. Un-
dēs cause ordinantur ad finem: qz
in qualibet operatione est quedam
circulatio in quā finis mouit agens
z agens motus disponit materiam
z materia disposita informatur per
formā z forma ordinatur ad finē:
z sic eius causa est principiū z finis
Et quantū ad hoc melius est ire ad
domū luctus q̄ ad domū cōmūij:
qz in ista finis cunctoz hominū ad-
monetur. z viuens cogitat qd futu-
rus sit. Un̄ petrus cōmestor fecit in
rūba sua hos versus. petrus eram.
quez petra tegit factusqz cōmestor.
Nūc comedoz viuus docui: docere
necesso. *Mortu⁹* vt discāt qui vidēt
inceneratū. Quod fuit iste sumus:
erimus quādoqz quod hic est. Un̄
quibet mortuus dicit viuenti: iuxta
illd. *Eccle. xxxvii.* *Memor esto iu-*
dicij mei: sic enī erit z tuum. pp̄ qd
monumenta sūt in patulo. qz mo-
nent mētē. exēplū. Jo. elemosinarij
q̄ faciēs sibi fabricari sepulchrū nū-
q̄ voluit id p̄fici ordinās q̄ semp in
solēnitatibus: cū eēt in honore pōti-
ficali veniret aliqs dicēs. sepulchrū
tuū impsectū est. Iube ergo illud p̄-
fici: qz nescis qn̄ sur veniet: iuxta il-
lud. Luce. xij. Estote parati: qz qua
hora nō putatis fili⁹ hoīs veniet zc.

Q Sermo d̄cim⁹ terti⁹
Memor esto iu-
dicij mei. sic enī erit z
tuum. *Eccle. xxxvii.* Vos debetis
scire qd cōsideratio mortis est valde
utilis propter tria.

Primo p̄ eā vitam⁹ id qd ad im-
pediendā salutē est efficacius.

Secundo per eam acgritur id qd est
ad curandā plagam virtuosius.

Tertio p̄ eā cōfertur id quod ad
adipiscendā salutem est vtilius.

Nihil enī est efficacius siue in bo-
no siue in malo q̄ radix tori⁹ z p̄n-
cipiū sicut p̄s: q̄ opibus meritorijs
charitas est radix oīuz meritor̄ z ē
efficacior ad merendūz patet etiaz
in terra nascētibus: q̄ radix est effi-
cior ad fructificandū. Istō modo
in operibus viciosis mūdāna mali-
tia que est radix oīum maloz est
efficacior ad impediendūz bonum.
Hec autē malitia consistit in tribus
vz in cōcupiscētia auaritia z super-
bia. Nā superbia inordinata erigit
in altū. Et quāto magis eleuat: tan-
to magis dep̄mit. Et iō talis qui eri-
git similiatur vaporibus terrestri-
bus: qui postq̄ ascenderint sursūz.
itez deorsūz dep̄mūtur: z eoz lo-
cus nō inuenitur amplius. Et iō de
his d̄. *ps. xxxv.* *Vidi ipiū exaltatū:*
z. e. s. c. l. *Et p̄trāsi z ecce nō erat.*
q. eū: z nō est inuētus locus ei⁹. sed
ab hoc impedimēto homo liberat
p̄ mortē. pp̄ qd Aristō. scripsit Ale-
xandro vt in sculpi faceret in annulo
suo litteras mortis. Exēplū habe-
mus de pavone. qui visa cauda sup-
bit. sed visis pedibus humiliatur.
Unde Elias cuz fuisset cōminatus
mortem Achab: dixit dominus ad
Elyā. Nōne vidisti achab humiliat-
us coram te. propter quod dicitur
Eccle. x. Quid superbis terra z ci-
nis. Item auaritia dep̄mit. quia
terrenis bonis affect⁹ a statu digni-
tatis sue eijcit tales qui debēt terre-
nis dominari. eff. ciunt terrenoz
bonoz seru: sed ab hoc libera-
tur homo per cōsiderationēz mor-
tis: pp̄ter quod dicit Hiero. Facile

Sermones funebres

contemnit oia q se cogitat moriturus. Itē p̄cupiscētia retrahit qz n̄ bil est qd̄ hominē de statu sue altitudinis sic eiciat sicut p̄cupiscētia qz totū obtenebrat hominē z red- dit sicut belluaz. sed ab hoc liberat hō p̄ p̄nderationē mortis. pp̄ quod dicit Grego. Nihil tm̄ valet ad do- mandū carnis desideria. q̄tū cōh- deratio mortis assidua qualisqz fu- tura sit mortua. Exēplū legit in vi- sis patrū qz quū quidā senex tētare- tur de quadā muliere. audiēs qz eēt mortua letanter iuit ad sepulchrū z illo aperto intinxit palliū i tabo. sanie ac putredine eius. z reuersus ad cellā quū tentaret de illa mulie- re. applicabat ad nares illū fetorez di. Ecce quod d̄sideras. delectare i ipso. z satiare. z sic mortificabatur illa tētatio. ¶ Secdo acqr̄t p̄ eam illud qd̄ ē ad curandū plagā v̄tuo- sius. sicut. n. in corpore sunt diuerse infirmitates. ita requirunt diuerse medicine: qz cōtraria cōtrariis cu- rant: sed peccata sunt diuerse infir- mitates anime sicut dicit Tullius. Inter q̄s est pem̄ mortale cōtra qd̄ ordinatū ē penitētie remediū. que s̄m̄ Ambrosiū ē virtus p̄fecta. que eē imp̄fectū reducit ad p̄fectuz. sed ad hanc assumendā inducit mortis memoria. sicut habet in Jona. v. qz viri Ninuite ad cōminationem mortis penitentiā zgerunt. Legit enim illis quod quū Jonas p̄dica- ret ad huc quadraginta dies qz Ni- niue subuerteret: tunc rex descen- des de solio suo indutus sacco se- dit in cinere. Exēplū de pirata: qui occidit duos confessores vt supra. ¶ Tertio p̄ causas confertur illud qd̄ ad adipiscendā salutē ē vtilis. It̄ hoc ē p̄seuerātia: iuxta illd̄. Non

qui iceperit: sed q̄ p̄seuerauerit zc. Sicut. n. miles nō recipit honori- ficentiā nisi supuenerit victoria: z nauta nō recipit p̄miū nisi puene- rit ad portū: sic homo nō p̄miatur vel saluat: nisi p̄seueret vsqz ad vite terminū. Sed hāc p̄seuerantiā con- fert nobis memoria mortis p̄pter qd̄ d̄r. T̄ipoc. iij. Esto vigilās z p̄fir- ma cetera: que erāt moritura. id est pitura: qz si nō vigilaueris p̄seuerā- do: veniā ad te cito. Exēpluz illius iuuenis: quē vocabat pater extra re- ligionē trahere: qui dicit qz amone- ret consuetudinem mortis: lege vt

supra. ¶ Sermo. xiiij.

¶ DUC DOMINE

de custodia aīaz meam ps. 141. Non debetis vos ignorare ciues spectatissimi qz mors ē valde vtilis propter. iij.

¶ Primo liberat a carcere.

¶ Secundo liberat ab errore.

¶ Tertio libat ab irōnabili amorē ¶ Sicut. n. existēs i carcere p̄uat p̄pria opatiōe q̄ ē ciuili viuere vel quersari: eo qz hō sit aīal politicum z naturāl̄r inclinānt hoīes ad iui- cē quersandū: sic aīa existēs in cor- pore p̄uat p̄pria opatiōe. Qd̄ sic ps.

Opatio p̄cedit a potētia: z potētia inest rōnali: rōnalis aut̄ ē intellect⁹ z volūtas. Sed intellect⁹ respectu veri: volūtas respectu boni. Sed q̄ diu aīa ē in corpore nō pōt p̄fecte intelligere veritatē: qz sicut d̄r i ps. 98. Nubes z caligo in circuitu ei⁹ Et rō huius ē. qz intellect⁹ a fantas- matib⁹: z sine ipsis itelligere nō p̄t. Sed fantasmata causant a rebus exteriorib⁹. Sed res exteriores ad parent qz nō sunt: qz aliqd̄ apparet pulchrum: qd̄ est turpe: z aliud ap

Vulgarizandi

paret turpe quod est pulchrum et aliud
 vel odoriferum: quod est fetidum: et econ-
 trario: et sic de alijs sensibus: et sic se-
 pe a falsis decipit intellectus: et hec est
 causa quare magis homines intendant fal-
 sitati quam veritati. Propter quod dicitur ps.
 xj. Dimittite sunt veritates a filiis
 hominum. Item voluntas respectu boni.
 Sed plures magis diligunt mala quam
 bona. Et ratio huius est: quia bonum et ve-
 rum queruntur: quia nihil intelligit nisi
 cognitio: sicut dicit Augustinus. Sed quia non
 cognoscit verum. ideo diligit bonum. propter quod
 in ps. 4. dicitur. Filij hominum usquequo gra-
 ui corde estis. Sed per mortem anima educi-
 tur de corpore et liberatur a fantas-
 matibus: ita quod intellectus tendit in verum:
 et voluntas in bonum nisi per peccatum im-
 peditur. Nam quolibet anima separata a
 corpore habet plenissimam cognitionem
 veritatis: et dilectionem trinitatis. Pro-
 pter quod quidam Platonice nomine: qui
 legisset libros Platonis in quibus pro-
 babatur anima esse immortalis: interfecit se ut
 his miserijs absoluta diuinis intel-
 lectibus uniret. Secundo liberatur ab erro-
 re. Tota enim nostra cognitio oritur a
 sensu: ideo qui caret sensu: caret vna
 scia: eo quod qui nunquam habuit visum non
 potest habere sciam de coloribus: sed sensus
 informat res sensibilibus. Res autem
 sensibiles sunt in primo motu. Item quod
 dicitur philosophus nomine erastrius considerans
 continuu motu in rebus: in fine sue vi-
 te: ad hoc deductus est: quod volebat de
 questione respondere verbo: sed tamen mouebat
 digitum: quia res vera: statim erat falsa. Et
 isto modo propter continuam varietatem rerum
 falsam estimationem et opinionem habe-
 remus de ipsis: sicut patet de antiquis
 philosophis: qui multis fuerunt erroribus im-
 plicati. Sicut Democritus dixit omnia
 composita esse ex atomis. et sicut
 Empedocles qui posuit mundum per

litam et amicitiam generari: et corrum-
 pi. sed ab his erroribus liberatur anima per
 mortem: quia si sine peccato decedit in-
 tuetur et videt omnem veritatem dei. Gre-
 gorius in moralibus. Quis itus diuinam
 claritatem habet: nihil est foris quod igno-
 ret. Tertio liberatur ab irrationali
 amore. Amor enim naturaliter tendit ad
 bonum: quia sic dicit philosophus primo ethicorum.
 Bonum est quod omnia appetunt: sed anima car-
 ni coniuncta compellitur ad dimittendum
 verum bonum: quod per se est amabile: et ad
 diligendum bonum appetens: sic videmus
 quod auarus diligit pecuniam: et adulter
 luxuriam. Sed naturale est quod bonum qua-
 nto purius est: tanto est nobilius: et qua-
 nto plus recedit a puritate tanto plus
 recedit a dilectione. Sed bonum diuinum
 est bonum purum: nihil habet mali admix-
 tum. Sed bonum mundanum multis defe-
 ctibus est admixtum et malis sic patet de di-
 uitis: ad quos multi afficiuntur: et se af-
 fligunt: quod habent in se multos defectus
 amixtos. scilicet laborem in acquisitione affli-
 ctionem in possessione: et dolorem in amis-
 sione. Sed ab omnibus his liberatur homo per
 mortem: quia anima postquam separata est a
 corpore: non obtenebratur: nisi per mortale
 macula. Sicut cognoscit primum verum
 ita afficitur ad primum: quod est deus. Pro-
 pter quod dicitur ps. xvij. Diligam te dñe
 for. m. et c. quia dices onere carnis gra-
 uatus te deligere non possus iuxta il-
 lud. Corpore quod corrumpitur. aggrauat
 animam.

Sermo. xv.

Q Apio dissoluitur: et esse
 cum christo ad
 phyl. primo. Cum corpore natu-
 rale sit directum ab intel-
 ligentia non errate: semper est rectum: et
 spiritus tendit ad illud: quod est bonum: nisi
 ex defectu alicuius principij impedia-
 tur. Et ideo naturaliter homo non appetit
 mortem: eo quod destruit esse. Si tamen

Sermones funebres

recta rōne mors consideretur utilis
inuenitur propter tria.

Quia liberat a mundo.

Quia liberat a peccato.

Quia liberat a prauo cōsortio.

Primo liberat a mūdo: q nos
p̄tinue decipit eo q̄ mō ponit in p̄-
speritate mō in aduersitate. Qz sic
mutat mūdo sic mutatur ea q̄ in
ipso sūt. Nā in mūdo mutāt elemē-
torū q̄litates: qz vno tempore dñant
cōia supiora sic in estate: qñ sol mo-
uet p̄ signa meridionalia: z fz hanc
mutationē generant frigora: z calo-
res venti z pluuie. Itē generatur tē-
porū vicissitudines: s̄m q̄ttuor tpa
anni: q̄b̄ tps̄ distinguit. Itē mutāt
hominū etates z q̄litates: z p̄ditio-
nes. Qz qlz existēs in mūdo multis
rotat infortunijs. Propter q̄ dic̄
Boetius p̄mo lib. de p̄so. Quid me
felice toties iactastis amici. Quum
agr̄ sic sit iste mutabilis mūdo: z d̄
bono in malū variabilis merito est
p̄tēnendus. Exēplū cuiusdā ducis:
q̄ posit⁹ in extremis respiciēs palla-
tia sua dixit. O q̄ est p̄tēnendus mū-
do iste. Ecce habeo tot pallatia: z
possūt hospitari i eis: ego tñ nescio:
quo hac nocte debeā ire: z hospita-
ri. sed ab hoc mūdo hō liberat per
mortē qz aīa separata. Per suā na-
turā nō hz locū i hoc mūdo: s̄z i ce-
lo nisi p̄ p̄ctm̄ ipediat. Propter q̄
d̄r i. ps̄. xxi. Dñs regit me nihil mi-
hi deerit zc. **S**c̄do liberat a pec-
cato. Nā q̄ diu aīa est in corpore hz
volūtate vertibilē ad bonū: z ad ma-
lū: nec est aliq̄s in carne vinēs: qui
possit ex toto absolui a pctō: nisi per
gratiā sp̄alēz: sicut fuit br̄a virgo. Et
rō hui⁹ ē. Qz lz volūtas non possit
cogi a carne: tñ multū inclinat ab ea:
pp̄ vehemētes passiōes: q̄s hō patit̄

l corpore: z ipellit ad malū. Propter
q̄ dicebat apost. Ro. vij. Infelix
ego hō. Et pp̄ talē impulsus: nemo est
q̄ possit carere pctō: pp̄ q̄ dic̄ Jo. p̄
ma p̄mo. Si dixerimus zc. Sed ab
hoc liberamur p̄ mortē qz si hō sine
pctō decedat: ita firmat̄ in bono: q̄
nullo mō p̄t deflecti ad malū: iuxta
illud Eccle. xv. Firmabit̄ i illo z nō
flectet̄ zc. **T**erno liberat a pra-
uo p̄sortio: qz iter oīa q̄ ipediūt salu-
tē nr̄az est malū p̄sortiū: pp̄ q̄ b̄tō
Arsenio q̄rēti viā salutis vox de ce-
lo dixit Arseni. fuge hōes: z salua-
beris. Et hui⁹ rō est: qz elemēta q̄ cō-
tingūt se alterant̄ z corrūpūt: a p̄-
prietatib⁹ suis: sicut terra ab aq̄ hu-
mectat̄: z aer i frigidat̄. z ab igne in-
flāmat̄. Un̄ vn⁹ malus hō ificit to-
tā p̄gregationē. z vna ouis morbi-
da totū gregē corrūpit z vn⁹ malus
hūor totū corp⁹. Et iō Iuuenalis il-
le poeta satiricus in q̄ satyra sc̄da.
Dedit hec cōtagio labē. Et dabit in-
plures: sicut grex tot⁹ in agris: vni⁹
scabie cadit. z prurigie porci. Una
qz p̄specta luorē duc̄ ab vna. iuxta
illud. Adodicū fermētū totā massāz
corrūpit. Et iō diligēter d̄z hō caue-
re ab hmōi: qz q̄ tetigerit picē igna-
bit̄ ab ea. S̄z ab hoc hō liberat per
mortē qz si sine pctō discedat de cō-
sortio malignorū trāsit ad cōsortiūz
b̄tōz z angelorū. Qz fz Bre. Homi-
nes assumūt ad ordines angelorūz
fz diuersitatē meritorū iuxta illud
erū: sicut angeli dei. **S**er xvi.

Timo mortis p̄tur-
bat me Job.
iij. sciendū est: q̄ timor
iminētis piculi p̄turbat
hominē. Et iō in timore pallefcit:
qz calor naturalis iterius reducit:
vt possit resistere iminēti periculo:

Vulgarizandi

sicut illi de comitatu reducunt ad civitatem. quoniam ab inimicis oppugnantur. ut non prevaleant in obsidione. Et ideo quodam non timetur. quia estimant longinqua multum. vel quoniam sunt multum vel per vicina vel coniuncta. Propter quod illi qui decapitant non timet pericula que sunt ita propinqua quod non possint remedium apponere. Ita homo timet propter adversarius invadentes. sed pro omnibus alijs que timetur est mors. et hoc per quantum ad eius potentiam.

C Primum destruit esse.

C Secundo destruit bene esse.

C Tertio destruit posse.

C Primum destruit esse. quo dicit Augustinus. Considera quod bonum sit esse bonum. quod boni desiderant. sed istud esse sic desideratum destruit per mortem. esse enim est quod per diffinitionem designat: quia diffinitio est oratio significans quod quid est. sed diffinitio hominis est quod substantia animata. sensibilis. rationalis. substantia autem est quod per se subsistit. sed talis substantia tollit per mortem iuxta illud. psalmus. spiritus praeteribit in illo et non subsistet etc. Item substantia est animata sed animatum distinguit. quoniam anima per mortem a corpore separat in illud. sicut ne separat amara mors. Item substantia est animata sensibilis. sed nihil est sensibile sine calore. sed mors extrahit calorem. et huius signum. quia quoniam homo moritur in extremitatibus frigidat donec totus calor expiret. Item substantia rationalis est. sed mors distinguit rationem. quia tanta est acerbitas mortis. quod nihil permittit cogitare. unde ecclesia. Ad memorem creatoris ante veniat tibi afflictionis.

C Secundo destruit bene esse. quia nihil est desiderabile bene esse. sed iter omnia desiderabilia. decencia pulchritudinis est maxime desiderabilis. Et illa pulchritudo in tribus consistit. In iuvenili etate in membrorum equalitate. et in coloribus

viuacitate. sed mors destruit iuvenilem etatem. eo quod non potest etati: vel additioni. Exemplum illius iuuenis quem patet volebat de religione exherere: ut supra. Item destruit membrorum equalitatem. quia mors destruit et dissolvit membra et reducit in sua propinqua. Item destruit colorem: quia quantum ad iuuenem homo fit coloratus in morte fit sicut. Treno. iij. Quo obscuratur aurum: mutat est color optimus. **C** Tertio destruit posse quod nihil est utile quod per se. Dis. n. res est per suam operationem. Operatio autem egreditur a potentia: que est principium operationis. Unde res que non potest operari est quasi frustra sed mors destruit omnes potentias hominis. et potentias animales: per quas sentit. et potentias vitales per quas vivit. et potentias naturales per quas naturaliter agit. Et ratio huius est: quia potentie animales sunt in capite: vitales in corde: naturales in epate. Sed per mortem totum corpus destruit: et in sua elementa reuertit. Quoniam ergo tales potentie sunt organice. ideo destructis organis: destruitur et ipse potentie quantum ad operationem. Sicut destructo oculo destruit visus et destructa navi destruit navigatio. **C** Quarto destruit vivere. Naturaliter enim pertinet vivere alijs. Quia nullus homo sufficit sibi. Unde Esopus. Nemo sibi satis est eget omni amico amico. Et per hoc quod non vivit cum alijs aut est homo silvestris: aut est plus quam homo. Et hoc sufficit sibi ipsi. Sicut Iohannes baptista qui vivebat in heremo. Sed vivere destruit per mortem: quia nullum per mortem habet mortem: quod possint civiliter vivere: quia unusquisque cum alio vivit et conversatur in his que maxime ab amico diliguntur. Sed Augustinus dicit quod defuncti nesciunt quid agant in ista vita. **C** Ser. xvij. Imor moris turbat me Job. iij. c. xv. Cum mors sit finis omnium terribilium:

Sermones funebres

sicut dicit philosophus. iij. ethico. Eo qd omne qd timetur: pp mortem timeat. id ab hominib⁹ timeat. Unde petr⁹ apo. ppter timorem mortis negavit xpm quem maxie diligebat. Et ipse xps imminente morte cepit paupere. Rō aut qre mors mltū timeat ē.

Priō rōne incertitudis accessus.

Secō rōne similitudinis ingressus.

Tertio rōne impossibilitatis sui cursus. **E**t id nō pōt sibi pūdere: qz subito dūz nō sperat venit cōtritio ei⁹: iuxta illud. Quū dixerit pax: et se: tunc re. super eū iteritus. Et rō huius est: qz infinitis modis mors supueniet homini: qz aliquādo p tristitiā: aliquādo p naturam: aliquā p violētiā: aliq̄do p repletionē: aliq̄n p euacuationē. Per tristitiā qdem: qz qnqz cōtristat: et claudit: et sic vtutes: et spūs vitales egredi nō possunt. Et id hō desiccatur: et debilitatur iuxta illud. Prover. xvij. Spiritus tristis exsiccatur ossa. Item morit⁹ prenimia leticia: qz in leticia aperit cor. et tunc spargit calor et in frigidatur mēbra. Et id hō ē gaudium nimio morit⁹. Unde legit de hypocrite: q rediēs a studio: quum timeret ne nū pze nimio gaudio moreret reuersiōis filij: pmissit ei nūciū q nūciaret ei aliqd triste. Item moritur p violētiā qz oīs creatura eū impugnat. Nam calor dissoluit: frigus mortificat humidū putrefacit: sic cū desiccatur. et hoc ē q dicit⁹ libro Sapientie. v. Firmabit creaturam ad ultionē inimicorū. Item morit⁹ p naturā. Nam natura est principiū motus. Ad motus aut abstrahit partes. Item motus est in tpe: in quo oīa senescūt. Ideo sunt ppe interitus. Item morit⁹ pp nimiam repletionē: qz ex nimia repletioe suffocatur vtu-

tes naturales iuxta illud. Eccle. vij. Propter crapulas multi pierunt. Item pp euacuationē ex q natura debilitatur ita q nō pōt ei aliquādo subueniri p quāpiā medicinā. ps. lxxij. defecit caro mea et cor meū. Et sic mors timēda ē pp incertitudinē. eccle. ix. Nescit hō finem suū. **S**ecūdo rōne similitudinis ingressus. Nam ingressus hoīs ad vitā respōdet ingressui hoīs ad mortē: et ecōtrario. Sicut quū hō ingreditur ad vitā ē plen⁹ miserijs. quū vō morit⁹: pūat diuitijs: qz nihil secū fert in ingressu nec in recessu. Apo. j. Tbi. vij. Nihil enī intulimus in hūc mūdus. ps. lxxv. Nihil inuenerūt oīs viri diuitiarū in manibus suis. Et Job. j. Nudus egressus sum de utero matris mee: nudus reuertar illuc. Exemplū soldani: qui fuit maximus inter oīs soldanos: q appropinquās morti: fecit sibi afferri sudariū suū: et lacerari et vociferari. Ecce soldanus nihil defert de bōis suis: iuxta illud. Job. xxvij. Diues quū dormiuerit nihil secūz afferet. **T**ertio rōne impossibilitatis sui cursus: qz cōtra mortem nō pōt dari remediū vllū. Tūc diuitie nihil psumunt potētie nihil cōferunt: nec his filia: qz cōtra diuinā sententiā nō pōt eē repugnantia: qz b iudiciū a dño oī carni. Exemplū illius militis grauis: mi illi regi: qui quū visitaret a rege et offerret ei oīa que facere posset petiuit expulsio-nem mortis. Cui rex. hoc facere nō possuz. Et ille. Ego illi seruiā q hoc facere pōt.

Sermo. xvij. **S**icut christus resurrexit: et nos resurgemus. i. Corinthio. xv. Postq̄ dictum est de cōditionibus resurgētiuz: nūc dicen-

Vulgarizandi

dum est de dotibus ipsorum. Et quia homo consistit in anima et corpore: ideo dotatur quantum ad utrumque. Sed quia anima est nobilior corpore: et dotes anime differunt a dotibus corporis: ideo de dotibus anime prius dicendum videtur. Que quidem quantum ad presens quatuor possumus assignari scilicet.

¶ Primo visio immediata.

¶ Secundo tentio firma.

¶ Tertio dilectio inflammata.

¶ Quarto delectatio continua.

¶ Est quia immediate videmus deum sicut est. Hoc autem replet omne desiderium iuxta illud. Jo. xiiij. Domine ostende nobis. p. r. s. n. Et ideo moyses igitur est israelitici populi princeps ab eo constitutus faciem domini contemplabatur. Et ideo dicebat. Domine ostende nobis. f. r. c. Cui et responsum est. Ego ostendam tibi omne bonum. Et vere in eo est omne bonum aggregatum: quia in eo sunt omnes perfectiones omnium creaturarum. sicut dicit quidam Philosophus. Et ideo si esset aliquod bonum in alia creatura: quod in deo non inueniret: esset diminutus respectu illius creature. Sic patet in omni genere creaturarum respiciendo. Nulla enim creatura inueniretur ita nobilis quam in omnibus aliam creaturam excederet viliozem et non in aliquo excedatur. Sicut aurum est nobilius plumbo: et nihilominus plumbum excedit aurum in aliquo quia speculum obtegatur ex plumbo: quod non potest fieri ex auro. Et leo est nobilior agno in fortitudine. Agnus autem excedit leonem in mansuetudine. et sic est in ceteris creaturis. et ratio huius est: quia nulla creatura est: que contineat omnem perfectionem. Si quid ergo esset in aliqua creatura: quod non esset in deo: illa creatura esset nobilior deo: quantum ad illam conditionem quod est abhominabile cogita-

tu. Igitur quantum deus contineat in se omnes perfectionem et bonitatem desiderium in aspectu eius perficitur. et replet. iuxta illud. Isa. lx. Tunc videbis et affluens. et mira. ps. cxxvj. Qui implevit desiderium suum. ¶ Secunda dos est tentio firma. In hac enim vita igitur deus sentiat: non tamen firmiter tenet: quia vadit et recedit. iuxta illud. Jo. xiiij. Vado et venio ad vos: et ideo dicitur de quodam deuota muliere quod quantum aliquid quando sentiret diuinam consolationem: et aliquando descenderet a spiritu: aduocabat omnes virtutes theologicas dicens. Fides mea vade ad deum: et iura eius per omnes articulos: quod deo credunt: ut veniat spes mea parare hospitium: ut digne sponsus adueniens recipiat. Caritas mea tene eum quum venerit: ne recedat. et sic magna consolationem capiebat. sed non perseverabat. In vita vero illa sic tenebitur. quod nunquam separabit. iuxta illud Cant. iij. Teneui eum: nec dimittam r. c. ¶ Tertia dos est dilectio inflammata quia sicut dicit Augustinus in fine soliloquiorum de ciuitate dei. dicit. Videbimus et amabimus. et quia in ista vita parum eius cognoscimus: ideo parum eius diligimus: quia semper proximum contineatur in posteriori: sicut in omni calido. proximum calidum. Unde usurarius diligens pecuniam: diligit diuinum non propter se: sed propter bona que consequuntur: et hoc nihil aliud est. quam quedam similitudo diuina. et sic in omni diligibili. quomodo diligit proximum diligibile. sed tunc: sicut clare videbimus ita amabimus. Unde amabimus eum propter suam similitudinem. sed essentialiter. et quia bonum mouet appetitum: et illud est infinitum. ideo ibi implebitur. Modus autem quo diligemus est: quia ex toto corde. ex tota anima. et

Sermones funebres

ex tota virtute. **Q**uarta dos est delectatio continua. In presenti vita anima non continue delectatur. quia non eo modo disponitur. sic delectat esurientes homines in cibo. sed variata dispone. variatur delectatio: quia post repletionem nulla erit delectatio in cibo: et peccator delectatur in actu peccandi. iuxta illud per verbi. 2. Letatur quia in ale fecerit. sed perpetrato peccato. mox delectatio recedit. sed in vita eterna deo conformabimur: sic patet quod deus per unam dispositionem spiritus gaudet una simplici delectatione. sicut dicitur eibi. 7. **S**ermo xix.

Sicut Christus resurrexit. et nos resurgemus. xij. Cor. xv. Postquam dictum est de dotibus anime nunc dicendum restat de dotibus corporum glorificationis: que item sunt quatuor: que respondet quatuor defectibus quibus in vita ista affligimur. Corruptibilitatem namque corrumpit incorruptibilitas: grauitati agilitas spissitudini subtilitas: et caligini claritas.

Prima erit incorruptibilitas.

Secunda erit agilitas.

Tertia erit subtilitas.

Quarta erit claritas.

Prima. n. cognitio corporum glorificationis erit incorruptibilitas. In hac vita presenti omnes morimur. quia tempore mensuramur. et tempore subijcimus. Tempus autem a motu primi mobilis causatur. Et ideo quod sub motu celi contingit corrumpitur: et alterationi subijcitur. Sed in celo empyreo non est motus: et per consequens nec tempus. iuxta illud. Apoc. x. Et tempus non erit amplius. Tempus autem. ut ait philosophus in quarto physice. corpus est causa corruptionis. Et ideo omnia que sunt supra tempus non corrumpuntur. Sicut angeli et sancti in celo existentes. et hec est causa quare anima variatur. Iustitia scilicet et ignorantia virtus et

virtutes que quodammodo tempore subiacent. Et hoc in quantum corpus regit et mouet. et de hac dote dicit apostolus. i. Cor. xv. seminatur corpus corruptibile. surget incorruptibile. Et sciendum quod corruptibilitas accipit corporibus nostris ex parte loci: ex parte subiecti: et ex parte cibi et ex parte loci: quia nos videmus sensibiliter. quod loca in quibus non est bonus aer non patiuntur homines diutius vivere. sed in mundo isto est aer corruptus vel per humiditatem caloris. vel aliarum qualitarum continue agentium et patientium: quibus aer inficitur: et ideo omnes corrumpimur. iuxta illud. ij. Regum. 14. Omnes morimur etc. sed in celo nulla est alteratio: quia ibi est locus sanus et ob hoc ibi nullus moritur: ut dicit apostolus. i. cor. 15. Vobis nota est victoria tua etc. Item ratione subiecti: quia quod componitur ex contrariis corrumpitur: quia contraria contra se pugnant et alterantur. et per hanc pugnam eueniunt infirmitates. et corruptiones humorum et senectutes. sed in superna patria cessabit omnis discordia: et pugna: et ibi erit summa concordia. iuxta illud psalmi. 66. Ecce ego declinabo super eas: quasi flumen pacis: et quasi torrentem inundantem gloriam gentium: quam suggeritis. Item ratione cibi. si enim illi cibi virtus fructus ligni vite perueniat et fouet a morte. De quo Gen. ij. Videte ne sumpatis de ligno etc. quo fructu enoch. et Nelyas valescunt qui sunt in paradiso eternorum et fuerunt multis milibus annorum: et perseverabunt usque ad aduentum christi ad iudicium: et non moriuntur: quia illo ligno valescunt. multo magis faciet ille verus fructus virtutis virginis: qui in mensa celestis patrie ministrabit: iuxta illud ut edatis et bibatis super mensam meam etc. et sic patet prima dos. scilicet incorruptibilitas.

Secunda dos est agilitas: quia corpus quod

Vulgarizandi

nūc est graue efficiet leue. Et d̄ hac dote dicit Apo. j. cor. xv. Seminat corpus materiale: surget spirituale. Spiritus n. qui est in corporibus nris. est nūc cū laborib⁹ ⁊ pena: qz ē p̄tra naturā corporis nri grauitas. S; tūc totaliter corp⁹ subdet aīe: ita qd nullus labor erit ī motu corporū glificatorū iuxta illū psal. xl. scī q spant in dño. ha. so. su. pe. vo. vt aqle ⁊c. Et simile huius videmus in stellis: q̄ cōtinue mouent: ⁊ nō qescūt: ⁊ labores nullū sentiūt. ¶ Tertia dos ē subtilitas de q̄t d̄r ad Cor. xv. seminat in infirmitate: surget in v̄tute. Ex quo ita obediēs erit: qd nihil poterit ei resistere: vt videm⁹ in corpe redeptoris: qd clausis ianuis intrauit ad discipulos. Exēplū habem⁹ in naturalibus. qz sicut radi⁹ solaris penetrat int⁹ ⁊c. ita corpus glorificatū v̄tute diuina penetrabit oēs materiā. ¶ Quarta dos ē claritas: qd corpus qd nūc ē tenebrosū siue vmbrosū erit lucidū. De hac dote dicit Apo. j. Cor. xv. Seminat in ignobilitate: surget in gloria: ⁊ hoc apparet satis rānabile: qz illud qd cōicatur ignobilioribus poterit cōicari nobiliorib⁹ corporib⁹. s; nos videm⁹ proprietates corporis celestis: sic cōicatur luciditas lapidib⁹ p̄ciosis: sicut ī iaspide ⁊ carbūculo credēdū ē qd magis cōicabit corporib⁹ hūanis: que īter oīa corpora īferiora summū gradū obtinēt. ⁊ p̄ p̄plexionē. ⁊ p̄ nobilitatē forme: qbus p̄ficiūtur: ⁊ iō d̄r in euangelio Mat. 13. Fulgebūt iusti sic sol ī regno. p. m. S; tūc erit augmentū lucis ⁊ claritas: qz erit lux lune: sicut lux solis ⁊ lux solis sepr̄pliciter sic lux sepr̄te dieꝝ: ⁊ lux corporū glificatorū eq̄bit claritati solis: ⁊ ad hoc valet

dictū Danielis. xij. Fulgebūt iusti sic splendor firmamenti. ⁊ q̄i ad iustitias erūt ⁊c. ⁊ sic p̄ de quatuor dotib⁹ corporū glificatorū.

¶ Sermo. xx.

Sicut Christus resurrexit ⁊c. j. Cor. xv. Cōsequēter dicēdū est de cōditionib⁹ corporū dānatorū. Ad qd sciendū ē: qd sicut cōditiones dānatorū differūt a cōditionibus beatorū ita et dotes. Ideo dicēdū: qd corpora dānatorū erunt incorruptibilia d̄formia integra ⁊ grossa primo.

¶ Primo erūt incorruptibilia.

¶ Secundo erunt d̄formia.

¶ Tertio erūt integra.

¶ Quarto erūt graua.

¶ Primo quidē erunt incorruptibilia: quia secundū ordinē nature erūt. Nam per ordinē iustitię est ordinatū decretū ⁊ institutū: qd secundū mensurā delicti sit plagarū modus. S; culpa mortalis: s; sit infinita: quantū ad offensam diuinā: qz culpa debet cōsiderari secundū cōditionē persone que offēditur. Per peccatum mortale offēditur infinitum bonum. iō culpa q̄ est in eo: est infinita. Si igitur peccatum committit per aīas ⁊ corp⁹. iustum est qd in aīa ⁊ corpore homo puniatur. sed si corpora dānatorum corrumperent: tūc diuina iustitia interrūperet. Et sic s̄m istum modū certū est qd corpora dānatorum nullatenus corrumperentur. Hoc etiā patet s̄m ordinem nature. sicut enim omnia membra corporis hūani dependent ab aīa ⁊ deficiente anima omnia membra remanent immobilia: ⁊ ita omnia corpora vniuersi dependēt a motu celi: qz

Sermones funebres

motus celi est quasi anima mundi. **I**ō cessante qđ erit in iudicio gñā si cessabit omnis alius motus: qđ ē in alijs corporib⁹. ita qđ nulla erit actio p̄trariozū. ⁊ p̄ p̄sequēs: nec corruptio ⁊ ratio hui⁹ est: qz oīa agentia naturalia sunt instrumēta p̄mi motus. S; nos videm⁹ qđ cessante actioē ⁊ quiescente manu militis. cessat actio ensis. ⁊ ista est secūda via p̄ quā corpa damnatozū erūt incorruptibilia. Scđo erūt d̄formia. Que qđem d̄formitas causabit ex tribus. p̄mo ex adustioē ignis qz erūt p̄petuo in ardoribus sempiternis. ⁊ ille ignis erit torus fumosus: qz non poterit exalare: sicut nos videmus. qđ cūcta igni supposita denigratur totaliter. ita erunt corpa dānatozū. iuxta illđ. Jobelis. ij. Dēs vultus redigētur in ollas. secūdo p̄pter p̄uianonē lucis. Dis enī pulchritudo. que est ī colorib⁹ p̄cedit a luce qz lux est ypostasis coloruz. Undē videm⁹ qđ sole eclypsato. oīa paleiscūt: s; sol eclypsabit dānatis. qz nunqđ videbūt lucē. De hac d̄formitate dicit Hieremias. Treno rum quarto. Denigrata est sup carbo. f. eoz. Tertio p̄pter elongationē orbis. Unde oculis nr̄is videmus. qđ corpa hui⁹ mundi. q̄to magis appropinquāt orbi. tāto magis sunt lucida. ⁊ qđ magis recedūt. remanēt vmbrosa. sicut patet d̄ terra sed magna distātia. est inter orbē ⁊ centrū. in quo dānati includunt. ⁊ sic p̄ qđ remanebunt vmbrosa.

Tertio erunt integra.

Quia cūz omnib⁹ m̄bris resurgent: vt sicut in oīb⁹ mēbris hō peccauit. ita in oīb⁹ torqueat iuxta illud. sapiē. ij. Per que hō peccat. p̄ hec ⁊ torqueat: ⁊ hui⁹ exemplū habe

mus in diuite epulone. qđ torquebitur in lingua: qz p̄ loq̄citatē ⁊ ebrietatem peccauerat.

Quarto erunt graua.

Leuitas enī in corpib⁹ est p̄pter aerez: qz videmus ad sensuz qđ corpa: que multū habēt de aere: nātant sup aquas. sicut ligna. que sūt porosa. s; ferrū: qz modicus est porosum: statiz in aqua submergit. ⁊ etiā naues p̄pter p̄tinētiāz aeris incedunt sup aquas ⁊ modicus lapillus. qđ nō p̄tinet aerez statiz mergit in p̄fundo: s; a loco dānatozū totus aer excludit: qz ita replebit. qđ nullū locū habebit. Nā sicut dicit p̄sa. Cōgregatiōē vni⁹ fascis: retrudētur in lacuz. Itēz p̄pter subtilitatē. vnde oē corp⁹: q̄to subtilius tāto agilius. Et qz dicit qđ natura corporū inferior est: qđ nullū poterit venire ad maiorē subtilitatē qđ subtilitas ignis: que fit p̄ naturāz. S; ignis ē lenior oībus corporib⁹ elemētalib⁹. vnde videm⁹ qđ quādo aliqs inflammat in igne velociter mouet sursum s; corpa dānatorum natura magis grossa: qđ subtilia erunt: qđ p̄z ex loco: qz ignis est subtilior aere: ⁊ ceteris elemētis: ⁊ ita sup oīa collocat. Loc⁹ at dānatozū ē inferior ceteris locis. ⁊ loca dānatozū sunt ibi. Igitur erūt valdē grossa: qz corpib⁹ grossis d̄bet loc⁹ inferior. ⁊ sic p̄z. **Ser. xxj**

S **C**hristus resurrexit. **rc. j. Cor. xv. Dicitū ē de conditionib⁹ q̄rū ad corpa p̄toruz nūc dicendū est q̄ruz ad animā. Unde sciendū ē qđ sicut gratia opponit culpe. ita p̄ditiones b̄tozū sūt p̄trarie p̄ditionib⁹ dānatozū. Nā in b̄tis: sicut dcm ē: sunt q̄tuor nobiles p̄ditiones q̄rum ad animā.**

Vulgarizandi

Primo visio dei immediata.
Secundo tentio firma.
Tertio dilectio continua.
Quarto dilectio inflammata.
In damnatis aut tenebre obnubilantes. Est ergo prima perditio in damnatis caligo et obcuritas: qua nunquam deum videbunt. et hoc est maximum peccatum. Unde sicut dicunt sancti quod usque ad diem iudicii damnati videbunt gloriam beatorum ad suam maiorem penam. iuxta illud sapientie v. Videntes turbabuntur timore horribili. sed post diem iudicii claudet ianua: quod de cetero videre non poterunt gloriam beatorum. Ex hoc augmentabitur eorum pena: quia considerabunt se indignos: non solum illam gloriam participare verum etiam respicere. et de hoc dicit scriptura. Diuine visionis possumus scire consuetudinis constantiam pertrahere. Nam unum pertrahere scit. per alium scit enim quantum malum sit infirmitas: quando considerat quod bonum est sanitas. Et quod sit pauperas. quando considerat abundantiam. Quum igitur in dei visione omne bonum consistit: iuxta quod dictum est moysi quod vultu facie dei videre. responsus est. ego ostendam tibi omne bonum et sic per locum a pertrahere: in peruatione visionis consistit omne malum. **S**ecunda conditio eorum erit in se separatio: quia tunc separabuntur boni a malis. iuxta illud. Mat. xij. exhibent angeli. et. s. m. et. sed quantum diu durat vita hominis: omnia sunt mixta sicut videmus quod lux et tenebre sunt in eodem corpore. Ut in candelam in qua est flamma: et iuxta lignum sunt tenebre. et sicut videmus quod luna que in circuitu est luminosa: et in medio tenebrosa: ita in corpore humano permixti sunt boni et mali humores. et pertrahere qualitates. Ita in civibus sunt boni et mali: sed in iudicio separabuntur boni a malis. et hoc fiet per di-

uinam inflammatam: qua dicitur. Ire maledicti et. et hec erit talis separatio: quod nunquam commixtio vel coniunctio fiet. **T**ertia perditio erit invidia pertrahere: quis voluntas eorum est: et erit per invidiam corrupta et depravata. unde sic sancti sunt perfecti in benivolentia: ita voluntas deliberata in damnatis est corrupta: quod non potest velle bonum. et ratio huius sumit ex loco. Videmus enim in universo quod triplex est terra locorum. scilicet superius: et medium: et inferius. Qui sunt in loco superio. sunt sicut stelle in firmamento. existens et ita sunt lucida: quod potest fieri opaca. et ea que sunt in inferio loco sicut terra: adeo sunt opaca. quod non potest aliquid modo fieri luminosa. Uterque ea que sunt in medio sicut aer et aqua illuminantur et obtenebrantur. et secundum hunc modum sancti que sunt in celo adeo sunt perfirmati in bono quod nullo modo poterunt velle malum. et damnati que sunt in inferno: ita sunt obstinati in malo quod non possunt velle bonum. Sed homines existentes in mundo isto potest usque ad mortem velle bonum est malum: et peccare et relinquere peccatum. **Q**uarta perditio que est in eis: est gehena cruciatus. et hec est infernalis ignis. Unde sciendum est quod triplex est ignis. scilicet mundi: purgatorij: et inferni. ignis mundi est cruciatus et consumens: quia consumit ligna. et hic ignis purgatorij est cruciatus et purgans sed non consumens. Ignis autem inferni est cruciatus: sed non purgans nec consumens: quia in illa die querent homines mortem et fugiet ab eis. De hoc igne dicitur in Isa. lxvj. Ignis et. Ignis eorum non extinguetur in eternum. Hic ignis non indiget nutritione nec alicuius insufflatione: quia status domini tanquam torrens succedet eum: et sic patet quatuor perditiones damnatorum quantum ad animam contrarie quatuor donibus beatorum.

Sermo. xij.

Sermones funebres

Melior est mors quam vita amara: et requies eterna quam languor perseverans. Eccle. 30. Apud sacros doctores occurrit questio utrum melior sit mors: quam vita amara. Ad istam questionem sunt due opiniones differetes et opposite. Quidam dicunt: quod melior est vita quam mors. Et ratio est ista. quia pro morte totum corpus destruitur et corrumpitur: et in terram redigitur. Unde Ber. de miseria corporis humani ait. In morte hominis facies pallescit: nasus frigescit. dentes nigrescunt: aures surdescunt: oculi tabescunt: nervi et vene corrumpuntur: corpe nimio dolore scinditur. In domo non custoditur ne domestici domum nimio fetore moriantur. Ad aere non suspenditur ne aer corrumpatur. In aquas non projicitur: ne aque nimio fetore inficiantur sed quod sit: terra foditur et in terram eicitur: et tanquam venenarum pestiferarum: ne amplius appareat. terra cooperitur. Non melior est vita quam mors. Quidam dicunt oppositum allegantes figuram de moyse qui potius elegit cum populo dei mori: quam cum filia pharaonis delectari. Legitur. Bar. xiiij. quod susanna sanctissima domina. dixit. Melior est mihi scire in manus hominis quam derelinquere legem dei: meum scilicet mori. et salomon ait. Eccle. vij. Melior est dies mortis die natiuitatis. Ratio est quia quando homo nascitur: nascitur ad laborem: ad multas miseras. Unde Job xiiij. Homo. n. de. m. b. v. tpe. r. m. m. q. q. s. f. e. z. f. v. v. z. n. i. e. s. p. plenius defectibus tamen aie quam corporis moriendo transit de labore ad requiem. Hinc est quod salomon dicebat. eccle. 30. Melior est requies eterna: quam languor perseverans: et Paulus ad philip. i. Cupio dissolui et esse cum christo. et Job. x. Tedet. a. m. v. m. z David ps. cxix. Dei mi-

hi: quia incolatus meus. p. e. z Job. x. Quare de. v. e. m. q. v. co. e. n. o. m. v. f. q. non. e. de. v. t. z vere opinio istorum est melior et magis tenenda propter triplicem rationem. Primo propter beatitudinem. Secundo propter honorem. Tertio propter cognitionem. Tres sunt spectabiles viri boni qui homo naturaliter appetit: et tamen ad hoc pervenire nequit nisi prius fuerit carne solutus. Circa beatitudinem. dicit Augustinus. 2. li. de ci. dei. Quod nulla est causa persequendi nisi ut beatus fiat. et Boetius de consol. philosoph. li. 3. dicit quod appetitus beatitudinis nostre mentibus hominum naturaliter est insitum. Recitat Augustinus. quod quidam philosophus a quodam suo discipulo interrogaretur quare persequeretur: respondit prope vitam beatam: et querens quoniam ille aliquid dicit: dixit quoniam hoc corpus relinquerem in terra. Circa beatitudinem. e. Tho. prima se. q. j. z. vij. ar. viij. querit utrum beatitudo consistat in aliquo creato vel in creato. Ad quoniam respondet. d. quod diverse fuerunt opiniones. Aliqui philosophi pagani posuerunt beatitudinem consistere in bono creato ut puta in delitiis et voluptatibus: et isti dicebantur epicuri: et hanc opinionem in presertim tenent pauperes: quia reputant voluptuosos ac divites esse beatos. allegantes prophetam in ps. dicentem. clivus. Et tamen dixerunt populi cui hec sunt et opinio istorum dicitur esse falsa quam probari potest tali argumentatione. Beatitudo excludit omne malum et includit omne bonum sed voluptates et delitie atque divitie non excludunt omne malum. ergo beatitudo non est in divitiis neque in voluptatibus. ergo opinio illorum est falsa. Item beatitudo non subijcitur mutationi et variationi. sed voluptates et divitie subijciuntur fortune. id est mutationi et variationi. ergo beati-

Vulgarizandi

tuudo non consistit in illis. Ad maiores sunt vere et minores probantur per illud quod scriptum est. Eccle. i. et alia firmitas: quod vidi sub sole in malum domini sui: diuitie congregare. Iohannes dauid dixit. ps. xvj. diuitie si affluant nolite. c. a. De voluptatibus dicit Boetius de consolationibus. lib. iij. Tristes exitus voluptatum. Iohannes de Eccle. xij. ego ecclesiastes fui rex israel in hierusalem et proposui in animo meo querere et investigare sapienter de omnibus que sunt sub sole. Hanc pessimam occupationem dedit de filiis hominum ut occuparentur in ea. Et vidi cuncta que sunt sub sole. et ecce vniuersa vanitas et afflictio spiritus. Item beatitudo faciat appetitum hominis. sed hec supradicta non faciunt. ergo in illis vanitas non consistit beatitudo. dicit Boetius. lib. iij. de consolationibus. beatitudo est statum omnium bonorum aggregatio perfecta. Eccle. v. Auarus non implebitur pecunijs. Et Petrarca de remedijs vtriusque fortune. Auarius auarior fit eo quod plus habet. Item vnde quod beatitudo non consistat in diuitijs. Alii dicebant beatitudinem consistere in diuitijs et voluptatibus. Epicuri et istorum etiam opinio est falsa. Et ratio huius est. In illis in quibus animalia conueniunt nobiscum in illis non consistit beatitudo. sed animalia conueniunt nobiscum in voluptatibus ergo in voluptate. Item ad beatitudinem sequitur delectatio perfectissima que resultat ex apprehensione vniuersalis boni. sed delectatio voluptatis est imperfectissima: quia secundum Boetium de consolations. lib. iij. Tristes exitus voluptatum. ergo et cetera. Alii dixerunt consistere in fama et honore et isti dicebantur stoici: et isti etiam errauerunt: et ratio. Quia gloria que procedit ab vno homine in alio est plurimum fallibilis. Vnde Boetius. iij. de consolationibus. Plures ma-

gnum sepe nomen ex falsis vulgi opinionibus abstulerunt. Quo quod turpius excogitari potest. Nam quod falso predicatur nomine: sius ipsi necesse est laudibus erubescant. Idem. Nam dignitas collata improbis non claros sed miseros facit. ergo beatitudo non consistit in gloria humana neque in honore nec in bono creato. sed in bono creato: quod est ipse deus. Ad quod quidem bonum perfectum et optimum peruenit anima mediante morte. et sic patet quod melior est mors quam vita et cetera. Secundo dixi quod melior est mors quam vita ratione honoris. Inter cetera que appetit homo in hoc mundo: appetit honorari. sed in hoc mundo non potest perfecte honorari. Et huius ratio est: quia secundum Tullium. honor est reuerentia exhibitum testimonium virtutum. sed homo variatur quia hodie est virtuosus et cras vitiosus. infra illud. Job. xiiij. Nunquam in eodem statu permanet. Et nota est quod quicquid homo semper perseueraret in virtutibus in quibus sequitur honor. tamen non ab omnibus honoraretur. et precipue a malis. quia mali odio habent bonos et eos vituperant. Figura describitur et phariseis: qui sepe detrahebant honorem christi et eius fame. Nonnulli eorum dicebant eum fore bonum: aliqui malum. Item nota est quod quicquid homo honoraretur in vno loco. tamen in alio non: vbi non esset cognitum nec eius virtutes. Figura dicitur alexandro magno qui tamen sicut narrat Seneca Cordus beatus. quem audisset a quodam phariseo plures mundos esse ait. Ubi mihi miserere: qui nec vno quodam super potest honore vel potes sic dicere: quod omnia que in mundo sunt appetunt: ut diuitie: dignitates: honores: propter honorem solus appetunt. sed iter cetera que habent reddenda magni honorem homini est mors: quia per mortem

Sermones funebres

corporis aia recipit honores a deo: et a mundo. Et celo quia descendunt angeli et sancti ad aiam sibi sociandam et cōglorificandam. Unde offitio mortuorum cantat. Subuenite sancti dei. Occurrite angeli domini. Deinde a mundo videlicet a clericis et a populis: et sic per mortem magis honoratur mortuus quam uiuēs sicut ait salomon. Melior est dies mortis: die natiuitatis. Ecc. vii. ego magis laudauim mortuos quam uiuentes. Et ideo merito dixit. Melior est dies.

Tertio homo natura appetit scientiam. id est scire tanquam perfectionem sui esse. Unde philosophus primo Metha. Omnes homines natura scire desiderant. Legitur de solone qui quibus esset in articulo mortis audiuit disputantes. et quo melius posuit caput erexit: quousque interrogaretur propter quod caput eleuasset ait. ut quibus percepero id de quo disputatis: letior moriar. Unde Gregorius nazāenus in apologia ait. Optabile mihi est et profectus usque ad ultimum discere. Unde quidam philosophus dixit. si alterum pedes in fouea haberes adhuc discere vellem. Sed ad scientiam perfectam non potest anima peruenire nisi per mortem: ut inquit apostolus secunde Corinthi. xiiij. Nunc cognoscimus per speculum in enigmate: tunc autem facie ad faciem. et ideo melior est mors quam vita etc. et hoc solum intelligit de bonis et iustis. qui uirtuose in hac uita uixerunt. Iohannes de istis dicit. ezechi. ij. Uita uiuet et non morietur. Sapi. v. Iusti autem in perpetuum uiuent: et apud dominum est merces eorum. et quia in christo uiuit et quiescit. Ideo uos parcentes ei et cognati ac amici eius non debetis dolere de eius morte. Quam preciosa est in

specu domini mors sanctorum eius. et si presens defunctus posset loqui: uere exprobrando: lugentibus diceret. illud quod scribitur Luce. xiiij. Filie hierusalem nolite flere super me: sed super uos et super filios uestros. Consolamini ergo secus in dominus dicentes. Melior est mors quam uita: et sic ille faciat uobiscum misericordias suas: quia uiuit et regnat in secula seculorum. Amen.

Sermo.

xxij.

Bene omnia fecit. Matthei. viij. Secundum sententiam et doctrinam philosophi. Diuersae causae habent diuersos effectus. Nam homo generat hominem: oliua oliua etc. et si causa est bona: generat bonum effectum: et mala malum effectum. Unde matthei. xij. ait ipse saluator. Bonus homo de bono thesauro cordis sui profert bona. hanc et sententiam habemus. Matthei. viij. Non potest arbor bona malos fructus facere: neque arbor mala potest bonos fructus facere etc. Quum igitur homo iste enim fuerit bonus in uita sua: et bonam uitam duxerit sequitur quod bona opera fecerit: sic dicitur uerba proposita. Bene omnia fecit. In quibus uerbis duo tangunt de hoc homine.

Causa operationis.

Causa delectationis.

Quatum ad primum sciendum est finem: quia finis mouet semper agentem. exemplum victoriae que est finis belli: mouet exercitum ad pugnandum. Sicut mouet habitatio que est causa quae fiat domus magisterium ad faciendam domum. Quum principium in operabilibus sit bonum et affectio talis boni sit finis propter quod omnia appetunt bonum: hic est quod unusquisque mouet ad operandum bonum siue apparatus siue existens bonum enim apparatus tamen. adeo est deceptum sic est bonum

Vulgarizandi

nū ipale qđ delectat multos. Et iō mlros decipit. Nā auar⁹ appetit bonū pecunie: et in ipa pōit hñez ac si eēt pfectū et vltimū bonū. Lururiosus appetit voluptates. Supb⁹ honores et dignitates: s; qz tales a tali apparēte bono decipiūt. Iō arguit eos. Gre. d. Ad omētaneū ē qđ delectat eternū vō qđ cruciat. Sūr sapiēs h̄ plenissime itelligens. Pro. xiiij. ait. ē via ā videt hōi iusta: no uisima aut ei⁹ deducūt ad mortē. Bonū aut vep ē ipse deus qz p̄tinet oē bonū extra quē nō ē bonū. Hoc bonū cognouit Philipp⁹: quuz dixit ad xpm. Dñe onde nobis p̄rem et sufficit nobis. Est. n. de⁹ tale bonū: qđ bñ sufficit hñi. Inimmo hz replere et satiare oia in quo est. Un qdā scūs Tu. fallos. Aug. ait. Valē auar⁹ ē cui n̄ sufficit de⁹. Istud. n. bonū dz mouere ad bñ opandū: qz qñ aliqs expectat recipe aliquā magnā remunerationē pro labore suo ille labor nō ē sibi grauis: s; patienter portat. qz dicit Gre. qz cōsideratio p̄mij minuit vim laboris. Exēplum de Jacob. qz seruiuit patrio suo Loti seprē annis p Rachel et videbantur illi dies pauci pre amoris magnitudine. Gen. xxix. Sic spūaliter loquēdo: qñ aliqs hō sanctus p̄siderat remunerationē et gloriā paradisi: qz veris fidelib⁹ est promissa et preparata: qz qd laboris vigiliarū et abstinentiarū ieiuniorū infirmitatū et h̄mōi patiūt totū patienter portat pp̄ spes quā hz ad illa delectabilia saniorū. Et est cā quare iste libenter ieiunabat: ubi alacris et libēter ad ecclesias: elemosynas faciebat. Sciebat qdez mensam eterni cōmij sibi preparatā. Sciebat insup qz ad illas epulas erat inuita

tus: ut illud Luc. xiiij. Ubi ait dominus nuptiarū. Dīa parata sunt venite ad nuptias. Et iō in hora felicitis exitu sui potuit pius et misericors de⁹ dicere illi: qđ dixit amico suo Adoyā. Exo. 33. Veni ostendā tibi oē bonuz. ¶ Scdm qđ de hoc hōie considerare habemus est cā dilectionis. Pro cuius declaratione sciendū est qz quāto seruus studet facere voluntatē dñi sui: et sibi pl⁹ placere: tāto magis ab ipō dño suo diligitur. Unde salomon Prouer. xxiiij. Acceptus est regi minister itelligens. Ita ad propositum sint. Quāto magis aliquis studet facere voluntatē domini nr̄i Iesu xpi. Tāto magis est acceptus illi: etiaz magis in amore coniunctus. Qđ aut hoc sit verum ipse auctor veritatis probat Ad Math. xij. Quicumqz fecerit voluntatē. p. m. q. m. c. ē ipse meus frater: et soror. et m̄r est magna est dignitas eē frater vni⁹ Ducis. Regis. Archionis. Impatoris. sed per ad impletiones voluntatis diuine multo gloriosior: et ditior efficitur: qz filius adoptionis Regis et imperatoris sit Iesu xpi: et qz hic studuit facere eius voluntatem: iō credendū est ipsum in celo cum eo gaudere. Amē. ¶ Sermo xxiiij.

Quod dicum plora mortuū. Eccle. xxiij. sūt aliqui ita vltra modū et inordinate diligētes filios vlt⁹ p̄pinqs et. qz qñ moriūt irremediabilr plo rāt et vix cōsolationē recipiūt: s; dicunt qdāmodo id qđ hētur. Gen. xxxvij. Descēdā ad filiū meū lugēs in infernū. Et ergo h̄i a tali amaricabili fletu reuocētur duas notabiles considerationes declaro.

Sermones funebres

C Pala p̄sideratio diuine voluntatis
C Sec̄da p̄sideratio diuine largitatis
C Quātū ad primū dico: q̄ consi-
deratio diuine voluntatis facit mo-
dicū plorare sup mortuū. Debem⁹
nanq̄ esse cōcordes cū diuina vo-
luntate s̄z s̄n̄az doctoz & theologi-
corū & iusticiarū: inter quos est. s.
Tho. in q̄stionibus de veritate. q.
xxij. ar. viij. & in p̄mo s̄n̄arū dist.
xlvij. ar. p̄mo. N̄ctur et̄ in decretis
xij. q. ij. cap. q̄ preposterz ubi dicit
Ciprianus: quod p̄postere est q̄ per-
uersus: vt quū dei voluntatem fieri
postulam⁹. q̄ euocat nos: & ac-
cessit de hoc mūdo nō statim volū-
tatis eius impio pareamus: sed ob-
nitimur & obluetamur: & more ser-
uozū ad p̄spectū domini cū tristitia
pducimur: & volumus ab eo p̄m̄is
celestib⁹ honorari: ad quē venim⁹
inuiti. Idip̄sū quoq̄ Sen̄. intelle-
xit q̄ p̄cedū sit volūtatē dei q̄ scri-
bens ad lucillū sic ait. Placeat hoc
q̄qd placet deo. Quis igit̄ volun-
tas diuina sit prima & sūma cā oīum
que sunt in hoc mundo cuius alia
cā querēda nō est sc̄dm̄ magistrū sē-
tentiā. loco primo di. xlv. & sc̄dm̄
bestū Tho. prima parte. q. xix. ar.
iij. Quare ergo debemus p̄tristari
si deus voluit vocare ad se filius tu-
um: vel quelibet alium: vnde nota.
q̄ Aug. ait li. de v̄a religione: qui p̄-
fecte deū diligit non affligit morte
alicuius. De⁹ aut̄ ē domū⁹ viuozū
atq̄ mortuoz. Uex est q̄ possum⁹
aliquātulū flere in morte amicorū
sed nō multū cōtristari: ex quo deo
sic placitū fuit: Unde Hiero. d̄ ver-
bis pauli de morte filij sic ait. Bo-
nus est de⁹ & oīa que bon⁹ facit bo-
na sint. nece se ē: mariti orbitas ir-
rogatur: plāgo quod accidit: s̄z q̄

deo sic placet equo animo sustineo:
vnicus raptus est filius durus qui-
dez sed tolerabile: q̄z hūc ille susti-
lit qui dederat hec ille. neq̄. n. per
placitū nostros possumus morti-
os suscitare. & id factū est. Hanc ra-
tionem allegabat David. ii. Reg.
cxv. Quū filius sibi carissimus la-
gueret flebat: nec capiebat cibum.
Quū aut̄ mortuus fuisset comedit
vestiuntq̄ se vestib⁹ regalib⁹: & cō-
solationē accepit. Cui cū serui ad-
mirātes de hoc dixisset quū infans
vueret: ieiunabas & c. r̄ndit quū ad-
huc viueret ieiunauit & c. Dicebā q̄s
enīz scit si forte euz donet mihi do-
minus: nūc aut̄ q̄ mortuus ē: qua-
re ieiuno. Nunquid potero eū am-
plius reuocare. ego vadam magis
ad eum. Ille vero non reuertetur
ad me & cōsolatus est David. Nos
enīz si nō possumus penetrare vo-
luntatem diuinā: vt illā intelligam⁹:
quare faciat istū mori: & illū viuere
debemus tamē scire q̄ bene oīa dē-
sponit: & sapienter: q̄z s̄m̄ Aug. sepe
offenditur deus ne offēdat amīc⁹.
Ideo dispositione diuina sepe con-
tingit: vt filij qui nimis carnaliter
diligunt subtrahant̄ quatenus affe-
ctiones nostre libentius in deum
transferant. **C** Secūduz q̄ cessare
facit & c. est cōsideratio diuine largi-
tatis: quā nobis p̄parauit post hāc
misabilem vitā. Dum. n. hic sumus
subiecti sumus multis miserijs &
afflictionibus. & verā q̄tes h̄re nō
possumus. vnde Aug. de visitatiōe
infirmoz dicit. Quis nūerare pos-
set presentis vite molestias. esurire
sitire calere algere lāari & inna-
merabilia q̄ exiosa p̄uetudine no-
bis domestica sūt: deniq̄ cū auda-
cia p̄uicio: q̄ principū vite hoīū

Vulgarizandi

ininitū dolorē: et iō hō moriēdo fit de suo dñs: cert⁹ de dubio de miso beatus. Istud nō ignorauerūt plū antiq: q in ortu puerorum flebāt: in morte gaudebāt significātes: q hō ad labores nascit: ad reqez aut morit. et iō modicū etc. **Sermo. xxv.**

Spiritus ^{elevauit} me: et ad duxit in hierusalem. In visionib⁹ diu. ezechielis. viij. Sentētia est angeli doctoris et scrutatoris secretorū dei. s. Th. xxi. q. c/xx. ar. i. ad scđz q ad dignitatē hoīs p̄inet: q ad diuina eleuet ex hoc ipō q hō factus ē ad imaginez dei. Hoc. n. ipse nō pōt per ppriaz virtutem: sed p grāz dei. Unde subdit. s. doctor rōnē. d. qz bonum diuinuz excedit in infinitū facultatem humanā: iō indiget hō vt supnatu raliter ad illud bonū capescēdū ad iuuetur q fit p qđcūqz beneficium grē dei. hec ille. Quum igit iste fuerit deo vnitus p grāz. vt credimus fuit a spū dei eleuatus. et potuit dicere in hora trāsitus sui. cum Eze. Spiritus etc. ad duo videnda.

Primū nāe sue pulchritudinē. **Secđz** oīpotētis dei maiestatem. **Dico** primo q aīa istius est leuata ad vidēdū suā ppriā pulchritudinez. Quādiu. n. aīa nra ē circūdata hoc mortali corpore nullo mō pōt videre suā pulchritudinē: qz qđqd videm⁹ opz p organū corporale videre qđ ē mō terrenū corpale et vile et obscurū. Sz p⁹ quū aīa liberat a corpore mortis huius: statim intelligit suā pulchritudinē: q trāscēdit oēm formositatē mūdi hui⁹: vnde ar. p. mo ethi. Bōa aīe sūt maxie bona. Et. xij. poli. Bonū aīe p̄ciosius ē oībus bonis: et Aug. in lib. de q̄litate

declarās aīe decorē ait. Quādiu. duz fatēduz est aīaz humanā nō ē qđ deus ita p̄sumedū ē: nihil inter oīa q creauit de⁹ ipsi deo eē p̄pingus: et iō David p̄replādo cur in obscuro aīaz suā q̄tis bonis eēt dotata exultās spū ait. Venite et videte oēs q timetis deū q̄ra fecit anime mee. ps. lxxvij. s. quot dōis eā becora ut quot potētis quot virtutibus et ornatu: et hoc ē qđ dic domin⁹ ipse loquēs ad aīaz rōnale. Ezech. xvj. Unxi te oleo et vestiui te discoloribus et calciavi te iacito: et cixi te bysso et indui te s̄brilib⁹ et ornaui te ornamento. Nō credatis q isti ornatus aīe sint ex vestib⁹ materialib⁹ qz aīa nō vtit talib⁹ ornamentis: sz spūalib⁹ et diuinis dōis que aīaz faciūt splēdidaz et corruscantē plus cūctis s̄derib⁹. Quapropter quū iste viderit nūc tantā formositatē nō est plorandū. **Secđz** spūs dei etc. Ad vidēdū lumē eternū et splēdorē oīpotētis dei in quē p̄tinue desiderāt angeli cōspicere ē ista cōclusio in theologia approbata p fidē. q aīa rōnale et̄ns d̄ corpore sine macula peccati statim cōiungit deo et p grām p beatas fruitionez. et videt et contempletur naturā et essentiaz magni dei. Et hoc est q declarauit Jo. in prima epistola. ca. iij. Dicens videbimus ex facie ad. s. sicuti est. Uides entz deū sicuti est. est videre deū essentialit̄ et nō p visionez imaginariam vel fantasticaz sicut exponunt doc. et maxime Th. p̄ma parte. In qua qđcūqz visione diuina p̄ncipaliter cōsistit tota felicitas: et gaudiū beatorū: qz ipsa est summuz bonum et solū essentialē bonuz qđ ab oīb⁹ desiderat sic fatet Arist. j. ethi. bonuz oīa appetūt hinc et Ansel. contem-

Sermones funebres

plādo illā ineffabile cēntiā diuinā ex-
citat alaz suā. d. Excita te nūc q̄so
nīa mea z erige parūper totū itelle-
ctū tuū: cogita quātū potes q̄le: z q̄
tūz sit illō bonū: si enī singula bona
delectabilia sunt cogita q̄tū sit illō
bonū q̄d p̄inet oīa bona nō q̄liter i
reb⁹ creatis expiris: s; tāto differen-
ter q̄to differt creator a creatura.
si enī ē bōa vita creata: q̄ bona ē vi-
ta creatrix. Deniq; si magne z mul-
te sint delectatiōes in reb⁹ delectabili-
bus q̄ta ē delectatio i illo q̄ fecit illa
delectabilia: z q; h n̄. N. vixit v̄tuo-
se s̄m q̄ sunt mihi facta relatio. hic
narra vtutes z vitā quū s̄ bñ vix-
rit merito dicere pōt v̄ba i p̄ncipio
s̄monis assūpta spūs eleuauit me:
z adduxit in hierl̄z in visionib⁹ dñi
ad vidēdū. s. aīe mee pulchritudi-
nē z oīpotētis dei maiestātē ad quā
zē. Amē.

¶ Sermo. xxvj.

Nobilis abijt in re-
gionē lon-
giquā accipe sibi regnū.
Luc. xix. Presens vita
sicut experientia ip̄a mater re⁹ d̄mō-
strat est tota plena angustijs z affli-
ctionib⁹. vñ Salomon hec ex corde
cogitās: quis plus oīb⁹ p̄ncipib⁹ af-
flueret diuitijs q̄ h p̄nt h̄ri ait ec-
cle. j. Ego ecclesiastes sui rex in hie-
rusalē z p̄posui in aīo meo q̄rere z
inuestigare sapiētis: de oībus q̄ fiūt
sub sole z ecce vniuersa vanitas z
afflictio spūs. quapp̄ qlibet sapiēs
intuēdo istas miserias abūdare de-
beret q̄tū pōt saltē in aīo istum mū-
dūz relinquere z ad aliā pinguiorē
trāsire. s. ad p̄riaz beatā: sicut fecit
iste de quo ait thema n̄m. Et de q̄
possum v̄ba p̄missa dicerē. Nobilis
zē. Duplici ex cā hic est laudādus.
¶ Primo ex sanguinis nobilitate

¶ Secūdo ex mop̄ honestate.

¶ Dico p̄mo q̄ iste ē laudādus ex
nobilitate sanguinis vel parentele.
Est enī s̄ntia Chrysoſto. sup math.
q̄ nobilis dupl̄r p̄uenit: vno mo-
do q̄s dicit nobilis q̄ ē legitime na-
tus ex p̄re nobili: s; in seip̄o ē vitio-
sus talis est nobilis nuncupatiue
tm̄: q; s̄m famā vulgi i sapiētis. Nā
ap̄d vere sapientes tales vitiosi mi-
nime nobiles sunt q; amittunt suā
nobilitatē ex vitiosa vita ip̄ozuz si-
cut innuit p̄pheta in. ps. xlvij. Nō
quū in honore esset nō intellexit: iō
p̄pter ei⁹ p̄ctm̄ p̄parat⁹ est uimētis
in sapiētib⁹ zē. Et iō postq̄ perdidit
suam dignitatē per p̄ctm̄ de⁹ eiecit
illuz de paradiso z tanq̄ vilē depu-
tās dixit in sudore vultis tui. u. p. t.
Istis etiā egregie loq̄tur lact. li. ij.
De institū. rephendēdo. d. Hoies z
nominis sui z rōnis oblitī oculos
suos ab alto dixerūt. Ille nobis vul-
tum sublimen dedit: vos in terraz
curuamini tanq̄ vos peniteat non
q̄drupes esse natos. Dum enim
miseri volutamini: quū deo: suz q̄-
ritis: q̄d in sublimi querere debui-
stis. Isti cadunt de dignitate sicut
fulgur de celo coruscās Quidi. me-
tha. j. pronaz zē. Querit philoso-
phus. iij. metha. quū sit q̄d fulgur
composituz sit ex vapore igneo ex
magna parte sui: z de natura ignis
sit ascendere: quare ad ima descen-
dat z nō magis ascendat. Et respō-
det quod hoc accidit q; h; secū mo-
dicum vaporis terre: cuius naturā
magis sequit: cuius strepitu z fetore
sic fatui multi. Nāz nobiliozē prem-
sez aīam seq̄ deberent: cuius natu-
ra est sursum ascendere: sed miserī
viliozē p̄tem. s. corpus sequūtur i-
plicādo se vitijs carnalibus. Ideo

Vulgarizandi

subito cū strepitu ad infima inferni descēdunt: sicut attestat ppheta in ps. ix. Perit memoria eorū cum sonitu zc. Secō ex mox honestate. Dicit. n. Cri. Ubi supra q nobilis scōo modo dī q est natus ex patrib⁹ bonis in dignitate pstitatis z est vtuosus: z isti virtuosī dicunt nobiles pprie. H3 aut nobilitas h3 sapiētes singularē pprietatē z inclinationē ad bene z hōeste viuendū vnde narrat scriptura. ij. Macha. vi. de illo nobili scriba Eleazaro q potius voluit mori quā subdit⁹ eē peccatorib⁹. Dns ē Albertus magnus in suis pollicitis ait q adolescēs qdam nobilis fuit capt⁹ a barbaris z cogebatur facere opa seruilia z puer ex nobilitate animi talia ferre nō valēs caput fregit in mur z mortē petiuit z in fine pstitutus ait. Nō seruiā: nō seruiā. Et qd de illo nobili pncipe rege frācorū Ludouico dicem⁹ q ita nobiliter vixit: q nunq̄ p aliq̄d pctm mortale diabolo seruiuit: qd q facit pctm seru⁹ est pcti. Et dicebat filijs: q potius eos vellet videre mori. quāz aliqñ peccat mortalit. Q quā sūt laudādi tales nobiles ap̄ deū z ap̄ hoies: qz z si nobiles sūt nobilit̄ viuūt. Unde Diogenes phūs. Nobilitas hōis mēs. z deitatis imago. Nobilitas hōis virtutū clara ppago. N. h. dūmū colore cultū. N. h. ad celum tollere vultū: N. h. alium refrenare supbū. N. h. nature. Jura tenere. N. h. nisi turpia nulla timere. Et quare multi cadunt in pcti spurcitas nisi q nō respiciūt ad suā generositatē: qd si aspicerēt raro vel nūq̄ peccarēt. quū igit iste. N. fuerit nobilis genere: z eius etiā parentela declarat nobilioz morib⁹ z ho

nestate: merito erat iste a nobis honorādis: sicut nūc credim⁹ honorari ab angelis in vita eterna. E. mē. Sermo vigesimus septimus.

Tolle animam

meā. iij. Re. xix. Nō ē dubiū q si volumus inuestigare naturas rerū creatarū in pma fronte: hec locutio sancti prophete helie videtur paululū extrāea: z ipse ppheta videbit nobis p̄trari⁹: z oibus reb⁹. qm oēs res animate naturaliter fugiūt mortē z faciūt de vltima potētia ne peāt: z icipiēdo a rebus aimatis aīa ratiōali: sicut ē hō videm⁹ p expiētiā: q hō vt euadat mortē: pōit millies ī die si opus est corp⁹ ppriū inter lāceas z enses: z vt recipiat vitā corporalē abijcit z respuit qcqd substātie h3: qd patet quādo sūt infirmi. Pelle. n. p pelle ait Job. ij. Et cuncta que possidet dabit homo p anima sua. Uidēs quoqz aīatas res aīa sēsitiua: vt bruta fugere naturaliter mortē z naturaliter fugere illos q volūt sibi inferre mortē. Agnus vidēs lupū fugit lupus leonē. Musca colūbā colūba accipitrē. pulli miluū lep⁹ canes qz naturaliter cognoscūt eē sibi infessos. z hostes. sicut aīatas aīa vegetatiua: sicut arbores herbe plāte. q pp p̄seruationē suā nitunt celare radices sub terra: in quib⁹ p̄sistit eaz vita. z hoc ē q dicit Boeti⁹ ī tertio de conso. psa. xi. Omne nanqz animal tueri salutē nititur z laborat. mortē vero pernitiēqz deuitat. sed noster ppheta Helyas in persona cuiuslibet iusti vadit querēdo mortem z clamat omnipotenti deo qd velit tollere aīam suam a corpore ppter vnā causam rationabilē: z ista

Sermones funebres

causa est possessio omnium bonorum.
Pro cuius declaratione sciendum est
quod in hac vita non est persona, que possit
dicere. Ego habeo vitam bonam et nihil
deest mihi. Ego sum contentus quam
qui possidet unum bonum non possidet
alterum. Et multoties si quis habet unum
dies bonum: habet mille malos. Et hoc
est verum attestat. Boetius. 2. de consol.
Prosa. iiii. Anxia enim est res hu-
manorum conditio bonorum ut que vel
nunquam tota perveniat. vel nunquam per-
petua subsistat. Huic celsus exuberat.
Sed est per dorum desener sanguis.
Hinc nobilitas notum facit. Sed angu-
stia rei familiaris mallet esse inclu-
sus et ignotus. Ille utroque circumflu-
us vitam celebrare deslet: Ille nuptiis
feliciter. orbatus liberis alieno censu
nutrit heredi. Alius prole letus. fi-
lij filieque delictis mestus illachry-
mat. Itcirco nemo facile cum fortu-
ne sue conditione concordat. Inest
enim singulis quod inexpertis igno-
ret: quod expertis exhorreat: hoc iste
Sed contra in alia vita. Persona
habet omne bonum. possidebit omne
bonum: quam possidendo summum bo-
num ipsum fontem omnis boni: possidebit
omnia alia bona creata. Attestante.
Ber. qui ait in meditationibus.
Ibi habemus deum qui est summum bo-
num: summa felicitas. summa iocun-
ditas. summa libertas. perfecta
charitas. eterna securitas. Ibi est ve-
ra leticia: plena scientia omnis ple-
nitude. et omnis beatitudo. Est ibi
pax. bonitas. pietas. lux. virtus. ho-
nestas gaudia. leticie. dulcedo. vita
perennis: gloria. laus reges. amor
et concordia dulcis. Ipse deus placet
et propter se sufficit ad mercedem: suffi-
cit ad premium. Nec extra illum aliquid
quid aliud est: nec queritur: quia to-

tum in illo invenit: quicquid desideratur
hec ille. Hec enim consideras homo iustus:
his illectus infestat cum propheta
Helya omnipotentem deum. dicendo con-
tinue. Tolle animam meam. Quia si
nos volumus carissimi virtutes et
bonas operationes huius nostri. N.
considerare: qui mortuus est: et quomodo
in fine cum gratia dei perfectus est et conca-
tus: et quam devote accepit omnia sacra-
menta ecclesie possumus firmiter te-
nere: quod fuerit in numero horum homi-
num: quia quam helya querunt transire ex
hac vita et vale miserie ituri ad illam
ubi est omne bonum: christus qui est benedictus in
secula seculorum. Amen.

¶ Sermo.

xxviii.

Estote parati

Mat. xxiii. Vel Levi.
xii. Desideras misericors
deus continue salutem nostram: et videns
quod nunquam cogitamus de morte: et non
cogitando non facimus aliquam pre-
parationem nec aliquod bonum re-
colit nobis in presentiarum nostram
salutem. Si. the. preassumptum.
Estote etc. Discurrens sacram scri-
pturam inuestigansque per illam inue-
nio. quod quilibet debet stare prepara-
tus expectando mortem propter tria.
¶ Primum est tempus mortis incertitudo
¶ Secundum est loci mortis incognitio
¶ Tertio est modi mortis ignoratio
¶ Prima ergo causa: quare debemus sta-
re parati: est incertitudo temporis mor-
tis. Est enim mors incerta quantum
ad tempus. Non enim vel fuit unquam
aliquis in hoc mundo tam iustus
aut sanctus qui sue potuerit certe
scire terminum vite: nisi per revelatio-
nez diuinam: aut in qua etate debeat
mori vel infantia. vel pueritia vel iu-
uente. vel in senectute. vel in estate:

Vulgarizandi

vel in hyeme. Et hoc est quod dicit Job. xxxij. Nescio quid diu subsistam. et si post modicum tollat me factor meus. et per hoc Christus ammonerat discipulos suos. d. Mat. xxv. Vigilate: quia nescitis diem neque horam. Et ratio est quare est ita occultum homini tempus vite sue: et mortis. secundum Augustinum. Ut homo semper dubitatio de morte semper inueniat paratus in hac vita ad mortem. Unde dicit in quodam epistola. Nescis quae hora mors veniat. semper vigila. ut quando venerit paratum te inueniat. Latet vltimus dies. ut obfuerit omnes dies. Sero paratur remedia quando mortis imminet pericula. Item super psalmum ci. Ne desperatione homines perirent. promissit Christus portum indulgentie. Et ne in ea spe venire perirent: scilicet diem mortis incertum. Prudentissime utrumque constituit: et reuertentes quo rapiunt: et differetes quo terreant. Ergo iam bene vive. Cras inquis bene vivam. Indulgentiam tibi deus promissit crastinum diem nemo tibi promissit. Si heri male vixisti: bene iam vive hodie. Stulte hac nocte auferet a te anima tua. non dico quae parasti cui erunt. sed scilicet scilicet quod vixisti ubi eris. Et hoc ipsum dicit de pe. di. vij. c. si quis positus etc. Quando igitur tempus mortis incertum sit: omni hora estote parati. Secunda causa quare quilibet persona debet stare parata est loci mortis incognitio. Unde dicit puer. x. Nesciunt homines ubi corruant. nesciunt enim an debeant mori in terra: an in mari: in domo: vel in agro vel in ciuitate etc. Et hoc non fecit ob aliam causam eternus deus: nisi ut homo cognoscat suam virtutem: suam potentiam suum brachium est ubique. et cognoscendo. ubique eum timeat. Unde de seipso dicit psalmus. cxxxvij. Quo ibo a spiritu tuo etc. Usque dextera tua. Postquam igitur locus mortis nostre est usque incertus: de-

beamus facere sicut ille qui perdit aliquam rem: qui est certus quod res perdata est in aliquo loco: et tamen quia nescit: quos sit ille locus: quirit in omni loco. Sic et nos: quia nescimus locum mortis nostre: debemus in omni loco esse parati: expectando ipsam. Et hoc est quod dicit Seneca ad Lucillum. Incertum est quo loco mors te expectet: tu vero eam in omni loco expecta. Et. S. in meditationibus. Certum est quod morieris incertum est quo: aut quando: aut ubi: quoniam ubique mors te expectet. Tu quoque si sapiens es: eam ubique expectabis. Estote ergo parati. Tercia causa quare debet quilibet esse paratus. est mortis incognitio. De hac causa loquitur Eccle. ix. Nescit finem suum homo: sicut pisces capiuntur hamo: et aves laqueo. sic capiuntur homines in tempore malo. nescit enim si morietur in gratia vel in peccato si diues: vel pauper: sanus: an infirmus etc. nec enim scit homo quando erit eius finis quoniam alij comburunt: alij suspendunt: nonnulli decapiant. alij suffocant. alij fame occubunt. et siti. quidam in carceribus. quidam ferro. quidam peste. quidam gelu. quidam estu. Et hominibus similibus. Unus autem Prospero Ferro. peste. fame. viculis. algor. calore. ad ille modis miseris mors rapit unum viros. Et sic varij sunt euentus. et modi mortis. et ignoti fines. Et ratio huius incertitudinis est: ut homo cognoscat ipsum deum esse dominum mortis. Videmus enim quod aliquis habet dominum alicuius rei. vult ea re: vult. Exemplum si quis habet unum equum vteretur eo quous liberet. aliquando equitando. aliquando portando ligna hominibus. Sic et eternus deus. quous sit dominus mortis. vultur pluribus: ac varijs modis mortis. Quod aperte ostendit in suis martyribus: sicut recitat apostolus. Hebr. xj. Elij. aures distenti sunt non suspicientes redemptionem

Sermones funebres

vt meliore iueniret resurrectione. Ziliij vero ludibria experti: insup & vincula & carceres. Lapidati sunt sauciati sunt in occisione gladij mortui sunt &c. Quapp estote parati vt cu venerit dominus. i. ipsa mora: que ad nutus domini venit. & pulsauerit ianuam cordis vestri cofestis aperiat eam & sine timore ipenitentie. Que fuerunt vba assumpta. Pefando & eni ptinue amicus & carissimus nr. N. hac incertitudine mortis quantum ad tps: locu & modu: sicut homo sapiens & prudens studu ut continue pro posse suo stare paratus meditationibus. virtutibus & bonis opibus suis. Hic narrat vitaz. & fines suu. & in fine suo se munuit armis fidei: cōtritionis. cōionis ac alioꝝ sacramētoꝝ ecclesie: vt securus abiret. Quāobrez credere possumus. qd sit in vita eterna: & fruatur nuptijs spiritualibus cu illis virginibus. de qbus dr Ath. xxv. Que parate erat intrauerunt cu eo ad. N. velim⁹ & nos carissimi cōtinue stare parati. vt mereamur gustare de illis nuptijs vite eterne amen.

Sermo. xxix.

Melior est dies mortis die natiuitatis. Eccle. vii. istud verbu qd proposui est sapientis Salomonis. qd dic. qd melior est dies mortis die natiuitatis & tamen oēs gaudet in natiuitate: & doler in morte. Unde h vbu vr mirabile. & qsi incredibile. & tamen i veritate e ita vt dic salomon. ois sapia data est ei a deo & no ab hoie ita q eius sapientia nunq errauerit. si. n. dixero tibi q nix sit alba. & carbo ignis niger istud approbatione no indiget: qz oculus hoc pbat: & iudi

cat. Itē si dixero tibi. q mel sit dulce: & fel amax. h silr no oz pbare: qz gustus hoc pbat. Sz qdo dico tibi q melior e dies mortis. d. n. no credis mihi: qz naturl oēs fugiūt mortez: & qruunt vitā. Et tamen h probō & probō sic. Melior e finis. q ea q sūt ad fines. i. melior e res finita pfecta q illa q debet pfi. vt ait Salomon. Melior est finis orōnis: q pncipiū. & et fm phbz ij. physicoꝝ. vbi gr̄a. Melior e colligere. seu metere. q seminare: qz seminam⁹ adhuc finē: vt colligamus. Et huius. Sumr e de morte & natiuitate hominis. No eniz nascit⁹ vt mercatur bonū: siue malū: penā vel gloriam. Hoc aut homo in morte recipit siue bonū: siue malū hz illud Apost. xiiij. Opa. n. illoꝝ. s. i. igit pz q melior e. d. n. n. Et h. q sit vez demōstratur per triplicem rationem.

¶ Primo propter conditionis hominis incertitudinem.

¶ Secundo propter multorum piculorum ereptionem.

¶ Tertio propter eterne beatitudinis adeptionem.

¶ Dico primo. q melior est mors q natiuitas. pp incertitudinez pditionis humane. Qd sic pz. Naz in natiuitate hois. nescitur qlis debeat eē hō: sed i morte scit qualis fuerit. Itō dr. Eccle. ij. Ne laudaueris hoies in vita sua. Si ergo non debes laudare: vel magnificare hominez: nisi post mortez eius. ergo similiter no debes gaudere pfecte de natiuitate eius vel vita vel de aliquo statu eius. sed solum post mortem eius debes gaudere. Videmus eni q natura prudens quadiu habet merces suas in mari: nunq gaudet nec securus existit: qz semp veretur

Vulgarizandi

ne fortuna repentina irruat: et omnia bona et etiam seipsum demergat. Sic est de nobis quandiu sumus in hoc ergastulo carnis subiecti sumus multis pcellis: et tentationibus. Et ideo non debemus gaudere. Unde Lactantius. li. iij. de institutis. sic ad propositum ait. Hec autem vita presens beatam esse non potest: quia malis subiecta est pro corpore. Sed quando persona moritur: ad portum perducitur: et ad finem desideratum attingit. Exemplum habemus in fructibus. Nam fructus qui nascuntur in testa: ut nucis amigdalae et cetera. quandiu sunt in testa: non possunt laudari vel vituperari: quia nescitur quales sint intus boni: an mali: sed postquam fit signum bonitatis: tamen aliquando vermis est intus corrodens eos: et sic decipiunt multos. Sic quandiu homo est in testa corporis non potest laudari: neque vituperari quia nescit quandiu viuat: qualis sit intus. Quod bene post mortem qualis fuerit scitur. Et ideo melior est et cetera. **T**ercio dico: quod melior est et cetera. Propter euersionem multorum periculorum. Est enim dies natiuitatis hominis: ingressus ad omnes miseras et ad omnia pericula huius mundi. Dies autem mortis est egressus ab omnibus illis. Quanta sint pericula miserie: calamitates: angustie: et mala huius mundi: quis sufficeret enarrare. Certe nullus. Et quia quando homo moritur ab omnibus huiusmodi malis liberatur: ideo potius gaudendum est de morte quam dolendum. Unde Augustinus. li. soliloquiorum. Quandiu mihi iactabor in fluctibus mortalitas clamans ad te domine et non exaudies. Audi domine clamorem meum de hoc mari magno: et educ me ad portum felicitatis eterne. Felices qui de periculo huius maris educti ad te domine portum tutissimi

peruenire potuerunt. **O** vere felices qui de pelago ad litus de exilio ad patriam: de carcere ad palatium peruenire meruerunt. **O** vere beati qui omnium malorum exuti sarcina: securitatis de sua inmarcessibili gloria ad regnum decoris peruenire meruerunt. hec ille. **M**elior ergo est dies et cetera.

Tercio dico quod melior est et cetera. Propter acquisitionem eterne beatitudinis. Quia. n. eterna beatitudo non possit haberi: nisi morte mediante: ideo mors non est fugienda: sed amplectenda: et desideranda quemadmodum faciebat Apostolus. phil. xij. d. Lupio dissolui et cetera. Hinc et Seneca: Stultissimum est timere: quod non possis vitare. Et ideo indubitanter firmam fidem nostram: omnis qui bene moritur: ad celum vadit cum christo ad regnum impetratum. Figura huius habet. i. Machabaei. i. Ubi dicitur: quod pueri Alexandri regis magni: imposuerunt sibi omnes diademata post mortem: et filiorum post eos. Ex hoc enim datur intelligi: quod homo filius regis eterne non potest coronari: nisi per mortem. Et quia iste amicus noster. N. qui nuper defunctus est: ut bene nostis: bene et virtuose vixit. et bene mortuus est: indubitanter credere debemus. quia anima eius in pace quiescit. et viuit cum christo in gloria. **A**d quam et cetera. **S**ermo. xxx.

O Eni in hortum meum
sponsa. Cantico. ii.
Quia omnis artifex opus
suum firmet et stabilitat: ut per experientiam: mirabile profecto videtur quomodo deus sit perfectum agens: quod creaturam suam: quam fecit nobilissimam. scilicet naturam humanam sic deficere et mori permittat. Et de hoc forte apud multos est admiratio grandis. **A**d

Sermones funebres

hoc dicendum est. qd deus hoc permittit euenire ex diuina prouidentia: Reperio eniz qd diuina prouidentia permittit hoies mori & deficere. Triplici ratione.

¶ Primo propter tranquillitatē.

¶ Secundo propter felicitatem.

¶ Tertio propter facietatem.

¶ Dico primo qd deus pmittit hominē deficere & mori pp tranquillitatem: qz p mortē ducimur ad perfectam tranquillitatem. Dicit. n. Job vij. Militia est vita hominis sup terrā. Et bene. Nā continue sumus in assidua pugna: & impugnamur. Sunt eniz in homine quatuor: qualitates que nunquam cessant impugnare hominē. Humidum pugnat ptra siccum calidus cōtra frigidū. & e contrario. Et qd do vnū istoz superatur ab altero corrūpit: & gnat mors corporalis vt dicunt Medici. Impugnamur. ij. a sensibus: qz mors intrat per fenestras. s. per sensus nostros impugnamur. Ab exterioribus: qz a vaporibus corp^o inficit. a delectationib^o decipimur. a demonibus seducimur. Nā dicit Apo. ephe. 6. Nō est vobis colluctatio & pugna aduersus carnē & sanguinē tm̄. s. aduersus mūdi rectores & pncipes tenebrarū harū. i. demones. Vñ B. mūdus caro d̄mōis. d. m. p. s. p mortē ab his oib^o libere mur. iux ill^o ps. 42. saluasti. n. nos d̄ affligentibus nos & odiētes nos pfudisti: & p^o ad pfectā trāqllitatem ducimur. vt d̄ Thobie. 3. Post tē pestatē trāqllū facis. Et ps. xlij. In pace in idipsum & alibi. ps. 75. In pace fact^o ē loc^o eius. Probat eniz hec p̄ma conclusio. & alia rōne. Dicit enī ph̄s p̄mo ph̄oz qd nulla res potest getari nisi in pprio loco. Exem

plū. Nauis nō pōt getari nisi i portu & sagitta nisi i signo: & graua nisi deo: sur: & leuia nisi sursū. Bonū & n. nō pōt qescere i alio: nisi i deo ltra sūas Aug. Fecisti nos dñe & i quietū est cor n̄m. donec reuertat^r ad te. Et rō qre res extra ppuz locū nō qescit. & qz corrūpit & putrescit. In pprio aut loco p̄seruat. Ex emplū de aq̄ in tōre: & plāta in terra & de pisce in aq̄ & hmōi. Si. n. plāta euellat cito arefcit. Et rō ē s. ph̄m. p̄mo ph̄oz qz loc^o ē p̄seruatiuus locati. Jō sapiēs medic^o mittit ifirmos ad locū: vbi fuerāt oriū di. Quū igit nos sim^o subiecit multis ifirmitatibus. p̄ qd nō sum^o in pprio loco: qz vt dictū ē loc^o ē p̄. l. Loc^o aut n̄ ē in celo: vbi nulla erit corruptō nulla ifirmitas. Ad celus vō nō possum^o puēre: nisi p mortē. Ergo diuina prouidentia dimittit hoies mori: vt puēiat ad celū. vbi ē imēsa trāqllitas. ¶ Scda rō deus qre &c. Est qz p mortē ducimur ad supnas felicitatē. Quousqz. n. i h̄ mūdo sumus pegrini sum^o vt d̄ Apo. heb. 13. Nō hēm^o hic manētē ciuitatē s. futurā iqm^o. Jō scūs ille ppheta David ad hāc patriā venire desiderabat: cogitās suā pegrinationē dicebat ps. 119. Mi mibi qz incolatus m. p. e. Ab hac. n. pegrinatiōe solū p mortem liberamur. Si vō in grā morimur pducimur ad illā felicitatē supnā. Exēplū de lazaro: vt d̄ lu. ce. 16. Factū ē vt moreret medicus & portaret ab āgelis i sinū abrae. i. ad eternā felicitatē: & gloriā. Itē ex emplū de b̄to Dnico. Qui scīssima aia: immediate post mortē visa est deferri ab angelis i celū p scalas cādidissimas: & i sūmitate scalarū xps & brā vgo eū gratiose expectantes &

Vulgarizandi

Felicitatē ppenniā ei pferētes. **T**er-
tia rō: q̄r de p̄mittit hoīez mori ē pp
sacietatē. ab quā nos pducatur. Quis
enī artifex sapiēs faceret vas aliq̄d
q̄d nō potet vel deberet impleri. Ler-
te nullus sic deus quū creauerit ani-
mā humanā tāte capacitatis et vī-
tis q̄ potet dēū in se recipe: et deus
potet in ea habitare: vt dic̄ p̄pheta.
Eliā iusti. sedes ē dei: q̄ d̄ nulla crea-
tura pot̄ impleri: credis ip̄m hāc fru-
stra et stulte fecisse. Lerte nō. s̄ vt d̄
ip̄so deo impleatur. Solus. n. deus
aīaz nostrā pot̄ satiar̄ et implere: vt
dic̄ Aug. animā hoīs capacē visio-
nis diuine: n̄hū pot̄ implere preter
deū. Quū igit̄ nullū sit in natura q̄d
possit aīaz satiare: q̄r q̄to plus h̄z:
tāto plus desiderat vt ipsa veritas
dic̄. Jo. 4. Qui biberit ex aqua hac
siet̄ itez. Ad diuināz ergo p̄uiden-
tiā p̄tinet eaz implere bonis eternis.
S̄ ad talia bona nō possumus per-
uenire: nisi p̄ mortē. Ergo o anima
xp̄iana non miseris si deus p̄mittit
nos mori corporaliter: q̄r hoc facit
vt ad eternā vitāz nos pducatur. Nō
ergo debem̄ dolere de morte caris-
simi n̄ri. N. q̄r ex hac militia ad trā-
q̄litatez eternāz: ex hac p̄grinatione
ad beatā patriam. Et demuz ex hac
inopia ad sacietatem desiderabilē.
A primo ergo ad vltimū vocat op-
potens deus animā ad eterna gau-
dia dicēs. Veni in hortū meum so-
ror mea sp̄osa. Ad quē et nos voca-
re dignet̄ qui viuī.

Sermo. xxxj.

Quoniam melior est dies
mortis die natiuitatis.
Eccle. vij. Istud ē vald̄
mirabile. q̄ sapiens in v̄bis p̄posi-
tus ait: q̄ sit melior dies mortis q̄

natiuitatis: quum mors: vt d̄. ij.
Eth̄y. sit vltimū terribiliū: et oēs eaz
detestant̄. et fugiūt et tamē dic̄ Salo-
mon q̄ melior est dies et c. quā nati-
uitatez oēs optāt. S̄ si bene aspici-
mus v̄ba p̄posita habēt veritatem.
Que probatur triplici ratione.

Primo propter apparentiam
diuine claritatis.

Secundo propter beatitudinez
humane felicitatis.

Tertio propter confidentiam p̄-
fecte securitatis.

Dico p̄mo q̄ ē melior mors die
natiuitatis: p̄pter apparentiam di-
uine claritatis. Quia mors sequitur
claritatez. claritas beatitudinem.
beatitudo felicitatez: et felicitas se-
curitatez. Ex h̄ ḡ probat̄: q̄ mors ē
optima: q̄r id ē bonū q̄d fac̄ bonū:
s̄ mors fac̄ bonū q̄r fac̄ videt̄ deū:
q̄ ē optimus: et melior oībus bonis.
et in cuius visione solū regescit ap-
petitus humanus: q̄r q̄ videt̄ deū
recipit se deum: q̄r res visa recipi-
tur intus a vidente. sicut lux reci-
piuntur ab oculo secundum suāz esse-
ntiaz. Dicit enī ph̄s. libro de sen-
su et sensato. q̄ nos videmus intus
susipientes. Unde qui videt̄ deū
videt̄ omne bonum iuxta illud.
Ostendā tibi oē bonū. Et ideo in
hoc solum appetitus satiatur: et ge-
tatur: quia nō potest plus appetere
sicut nec visus corporalis pot̄ cla-
rius videre: q̄ lumen lucis. Et hoc
quod querebat philippus. d. Dñe
ostēde. n. p. et c. n. quasi diceret q̄-
quid aliud daret nō sufficeret. Et
pp̄ vitāz impedimur ab ista visioe:
q̄r ait deus moysi. Non videbit me
hō et viuet. S̄ q̄s potet dicere: q̄
aliqui videntes deū vixerūt p̄ cō-
tiam: sicut Adoyles: et Paulus.

Sermones funebres

Rñdet tho. p̄ma p. q. xij. ar. xij. dī
cēs. q̄ sicut deus miraculose ⁊ su-
per naturalr̄ q̄c̄q̄ opaf̄ reb̄ corpo-
reis. ita ē sup̄naturalr̄ ⁊ p̄ter cōez
ordinē mētez aliquoz in hac carne
viuētū. s̄z nō sensib̄ carnis vtētūz
vsq̄ ad visionē sue essētie eleuauit
iuxta Aug. Iniam. Nemo sp̄cētiaz
deū pōt videre. nisi ab hac vita q̄-
dāmodo moriat̄. ē oīno exiēs d̄ cor-
pore siue alienat̄ a sensib̄ corpis.
vñ ps. cxlj. Educ. d. c. a. meā. ¶ Se-
cūdo pp̄ beatitudinē humane feli-
citat̄. Melior est mors q̄ natiui-
tas. qz viuētes vita mortalī nō p̄nt
ēē felices. s̄z qdā errātes in diuersis
reb̄ posuerūt felicitatē. sicut in di-
uitijs in pecunia ⁊ similib̄ qz secū-
dūz opinionez talīz. beatus est q̄
h̄z q̄c̄q̄ vult. Itē qdā posuerūt in
honorib̄. qdā in voluptati b̄ qdāz
in diuitijs que oēs op̄iones sunt fal-
se. In diuitijs nō pōt ēē felicitas.
qz ⁊ si per eas possunt haberi bona
corpalia. nō tñ sp̄alia. Itē nō cōsi-
stit in honorib̄. qz felicitas p̄sistit ī
felice tanq̄ summū bonū ip̄i. S̄z
honor magis cōsistit in honorante
q̄ in honorato. vt ait ph̄s. j. ethy.
lectiōe. s. c. s. Item nec in volupta-
tibus nec in alijs bonis corpis. q̄
p̄m bona corporis hō a multis afa-
libus sup̄af. puta ab elephante in
diurnitate a leone in fortitudine
ab aquilla in visu. ergo in hac vita
nullus potest esse beatus. qz in nul-
la re temporalī consistit felicitas. s̄z
tantum in visione diuina. iuxta il-
lud. Jo. xvij. Nec est vita eterna vt
cognoscāt te verum deum. Sed ad
hanc visionē in qua consistit beati-
tudo siue vita eterna. nō possumus
p̄uenire. nisi per mortē. ⁊ sic mors
est melior vita. qz per eam cōsequi-

mur vitā beatā q̄ nō facimus per
vitam temporalem. quātūz ad ac-
tum ⁊ c. ergo melior. ¶ Tertio pp̄
p̄fidentiam perfecte securitatis. s̄z
enī in hac vita possumus affluere
multis bōis tamē in possessiōe eo-
rum non sum̄ securi. ⁊ hoc p̄z q̄tū
ad sp̄alia bona ⁊ temporalia. De
temporalib̄ bonis apparet ad ocu-
lum. Nam diuitie. voluptates hono-
res. semp nō possident ab hoīe. im-
mo q̄ h̄z hodie oportet ea dimitte-
re. vel in vita vt multi faciunt. vel
in morte saltez. ⁊ quādo credūt in
eis delectari. tūc eis subtrahuntur.
Exemplūz luce. xij. de illo qui dice-
bat anime sue. Quia mea hēs multa
bona ⁊ c. De sp̄alibus bonis etiaz
patet. qz nemo dūz viuit est secur̄
de sua salute. Nota hoc exēplum q̄
cignus quādo vult mori cātat. Leo
vero. qz vixit de rapina plorat. Sic
iusti qui simpliciter ⁊ innocenter
vixerunt gaudent de morte. qz va-
dunt ad premium bonoz. S̄z ma-
li qui male vixerunt plorant. quia
currunt ad supplicium damnatoz
sicut ipse saluator ait. Ibunt hi. s.
mali in suppliciu eternū. iusti au-
tem in vitam eternam.

¶ Sermo. xxxij.

QUAPRO DISSOLUI. ⁊ cē
cus Christo.
Phi. primo. quum op̄
nature nō sit opus itelli-
gentie: ideo semp est rectūz: ⁊ semp
tendit ad illud q̄ est bonum: nisi
ex defectu alicuius impediāt p̄n-
cipij. Et ideo homo: qui est opus
nature: ⁊ habet perfecte operatio-
nem intelligibile: non appetit mor-
tem: eo q̄ mors habet destruere.
Si tamen mors consideretur ratio-
ne utilitatis inuenietur utilis: ⁊ per

Vulgarizandi

eōsequēs poterit appeti z maxime
propter tres utilitates quas facit.

Primo qz liberat hoīez a mundo
Secundo qz liberat hoīem a pctis
Tertio quia liberat hominem
a prauo consortio.

Dico pmo qz mors appetenda
est qz liberat hoīez a mūdo : q nos
quotidie decipit: eo qz modo infir-
mitate: modo in sanitate: modo in
aduersis modo in p̄speris ponit: z
sicut mutat mundus : sic mutatur
ea que sunt i mūdo. Nam in mūdo
mutantur qualitates elemētōz de fri-
gido in calidū: de sicco in hūidum
z ecōtra. Item qualitates z p̄ditio-
nes hoīuz mutantur: qz homo existēs
in mūdo: semp ē in rota fortune vt
ait Boeti⁹ de cōso. Quū ergo mun-
dus iste sit variabilis de bono i ma-
lum merito ē cōtēnendus. Exēplū
de quodā: qui posuit in extremis vi-
dit sua palatia z dixit. O domine
deus qz p̄tēnendus est iste mūdo.
Ecce ego qz hēo tot palatia: nō pos-
sum hospitari in eis. z nescio qz hac
nocte ire debeā: z hospitari : s; ab
hoc mūdo: z ei⁹ fallacijs hō libera-
tur p mortē. Nam post mortē hō nō
erit variabilis: sicut nō ē: qz si ibit
sine grā nō poterit reuocari ad ip-
sas. Si vero cū grā sūt nec illas ali-
quādo amittet. **S**ecundo mors ē
utilis: qz liberat hoīem a peccato.
Quādiu enīz anima est coniuncta
corpori h; volūtate variabilem: z
ad bonum z ad malū. Nō est quis
quā in carne manēs: qz ex toto absol-
ui possit a peccato: nisi p grāz spūa-
lem. Sicut de beata vīrgine. Et ra-
tio huius est: qz licet voluntas non
possit cogi a carne ad peccandum
tamē inclinā ab ea. propter immi-
nentes passionēs suas: quas homo

patitur a corpore: z ideo quodāmodo
impellit ad malū. Iō Elpосто. hoc
sentiens. Ro. vij. ait. Infelix ergo
quis me liberabit a corpore mortis
huius. Et ideo pp talē spūsam nul-
lus est qui possit dicere se esse sine
peccato. vnde p̄me. Iō. p̄mo. Si di-
xerimus zc. Per mortē. n. ab hoc
pctō hō liberat: qz si hō sine pecca-
to decedit: ita firmat in bono qz nō
potest ampli⁹ subijci malo. vt dici-
tur Eccl. i. 4. Firmabit in illo: z nō
flectet. Patet ergo quō mors a pec-
cato liberat. Ideo utilis : bōa z ap-
petēda ē. **T**ertio mors est utilis
qz liberat a prauo p̄sortio. Inter
alia enim mala qz n̄as salutē impe-
diūt ē malū p̄sortiū. Unde cuidam
scō p̄ri cōrēti viā salutis. r̄nsūm est
ei de celo. Fuge hoīes z saluaberis
Rō hui⁹ ē. qz sicut elemēta non cor-
rūpunt a se s; a suis q̄litatib⁹: sicut
terra ab aq̄ humectat: q̄ naturat̄
ē sicca. z aer s̄rigidat ab aqua: z in-
flamat ab igne: ita hō a prauo con-
sortio s̄ficiat. Unus. n. mal⁹ hō: totā
cūitate inficit. Ad orbida facta pe-
cus totū corrūpit ouile. Et Iuue-
le teste. Unaqz cōspecta liuorē du-
cit ab vna satyra. ij. Adodicū fer-
mētū totā massā corrūpit. Corrum-
pūtqz bonos mores colloqa mala.
Unus mal⁹ hūor in corpore totū
corp⁹ corrūpit. Propterea dicit
Aug. in regula eē eijciēdos de mōn-
sterio: ne p̄tagiōe pestifera pluriōs
pdāt. Et ideo diligēter d; hō ab hu-
iusmodi: se custodire: qz qz tāgit p̄-
cē inq̄nabit ab ea. Eccl. xij. S; ab
hoc liberat hō p mortē z de p̄sortio
malignoz trāsit ad p̄sortiū beatoz
āgeloz. Qz. n. charissim⁹ n̄. N. t̄i-
muit ne in aliq̄ offenderet deū: dū
viueret studuit z a peccato: z a mū-

Sermones funebres

do: et a prauo cōsortio quātum fuit possibile se subtrahere: credendum ē q̄ sit in numero sanctorū sociatus in eterna patria ad quam.

¶ Sermo. ad pueros. xxxiiij.

Iste puer magnus corā dño. Luce primo. Puer iste: q̄ modo mortuus ē magn⁹ ē ante p̄spectuz diuinū. Rō ei⁹ magnitudis: et gl'ie ē q̄ man⁹ dñi ē cū illo. vt dī luce p̄mo manus. s. misericordie. q̄ deus eripuit eū de tenebroso mūdo hoc. s̄ multis nō sic vī: imo admirantē dicētes. Erat vnus nobilis et potēs hñs vnū filiū sibi dilectū: virtuosuz circūdatūq̄ prudētia eleuatūq̄ ingenio: et tñ de⁹ subito eū rapuit. Et quare nō cōseruauit eū in p̄solatione patris sui. O stulti et terrēa tñ sapiētes: ostendā vobis q̄ non imerito deus voluit enī ita tenerrimū ad se venire triplici ratione.

¶ Prima est propter anime pulchritudinem.

¶ Secūda ē pp̄ parētū pūitūdinem.

¶ Tertia ē pp̄ padis retributionē.

¶ Prima ergo cā: quare de⁹ voluit hunc tenerrimū filiū vocare ad se ē pp̄ anime pulchritudinē. Neq̄ enī maculēt aias suas in immūdiētijs pctōz deus vocat pueros ad se sicut testat̄ scriptura. Gen. ij. De⁹ creauit hoīez ad. y. et. s. suam. s. s̄m animā clarā: albā et carētem omni immunditia. Hoc quoq̄ Elri. confitetur. 3. de anima. d. Alia ē sicut tabula rasa in qua nihil est pictū potest tamē depingi. Itaq̄ animo est sicut charta alba in principio: et ibi scribunt̄ peccata in p̄cessu temporis. et bone etiā operationes. Ne ergo tāta pulchritudo aīe eius magna

retur: p̄ cōmissionē pctōz voluit in sua nūc puritate de⁹ euocare. Ad manifestū ē. n. q̄ hic sine peccatis non possum⁹ viuere: q̄ septies i die cadit iustus. Et si qs sine mortalibus viuit rarus inuēitur nigroq̄ simillimus cigno: et cū maximo labore h̄ pot̄ facere. et ē de illis de quibus Hier. dicit. Cecidim⁹ quasi foliū vniuersū. Hoc et experientia docet: q̄ d̄mile vn⁹ nō vadit sine pctō mortali. Itō vt puer iste i sua puritate cōseruaret: eū vocauit. Et h̄ ē illd̄ q̄ dī. Prouer. vj. Rapt⁹ ē ne malitia mutaret intellectū ei⁹. Prīa ergo cā q̄re domin⁹ tulerit eū aptissime patuit. ¶ Secūda cā ē ad punitiōnē parentū. Sūt. n. aliq̄ qui ita inordinatē diligūt filios q̄ nō verent̄ multa mala p̄petrare. pctā cōmittere: vsuras facere fraudes dolos infinitaq̄ scelera admittere vt filios ditet: honorēt: magnificēt. et alta palatia eis edificēt. Et citius eligūt suppliciu⁹ eternū: vt placeant filiis. Vñ Per sus. O curas hominū: o q̄tū est in rebus inane. De hoc et habemus. ij. Re. xij. de Dauid q̄ habuit filiu⁹ ex Bersabee ex adulterio: et pctm̄ volēs deus punire filiū sibi dilectū occidit. Ut aut̄ ista cā dānatiōis eorū amoueat: et pctm̄ qd̄ cōmiserūt pp̄ filios puniat iusto iudicio dei filij eoz moriant̄. Tertia cā subtractionis pueroz est vt eis paradisi apperiat portas: et i thronū eterne glorie eleuentur. Talium. n. vt h̄ē. Math. xix. est regnū glorie celoz. Si. n. scirem⁹ quā dignitatē acqrāt pueri baptizati: in morte gauderemus multū. Nā si qs haberet filiu⁹ et sciret illū factuz eē in alia patria magnuz dominū Regē Impatorē: ducez vel principē: non certissime

Vulgarizandi

fleret. Imo potius gauderet. Quanto magis de pueris morientibus in omentibus debet letari: quia ipso factum assumunt in palatium vite eterne: ad seruendum regi regum cui seruire regnare est: quibus continuo dominus dicit: et habet. Luc. xviii. Lito proferre stolam primam: et induite illos. Et Isa. li. Letitia sempiterna super capita eorum gaudium et letitiam obtinebunt: et fugiet ab eis dolor et gemitus. et. ij. Adach. x. Felix dies in qua reuersus es in terram patrum suorum: et sedisti in sede regni eorum. His ergo tribus causis paruulos vocat deus: de mundo ad gaudia vite eterne.

Sermo.

xxxiiiij.

Quius est senex: et plenus dierum. Sen. 35. Hec verba formaliter dicta sunt de Patriarcha. Isaac tamen transumptiue in isto defuncto videmus esse completa: quia et senex obiit et plenus dierum. Hec enim duo solent homines desiderare. scilicet diu viuere: et filios superstites relinquere. In hac auctoritate duo sunt consideranda. Primum quia dicitur de viro iusto quod mortuus est senex. Secundum est quia dicitur plenus dierum. Discurrendo per scripturas sacras: et per aliorum doctorum libros inuenio: quod qui moriuntur sunt in quadruplici statu et differentia.

¶ Quidam sunt senes sed non pleni dierum.

¶ Quidam pleni dierum sed non senes.

¶ Quidam nec senes nec pleni dierum.

¶ Quidam et senes et pleni dierum.

¶ Dico primo quod quidam moriuntur senes: sed non pleni dierum: Isti sunt qui dies suos habent vacuos: et sine fructu.

In personis talium dicitur Job. vii. Ego habui menses vacuos. Dicunt expositores mortales quod dies vacui dicuntur:

in quibus homo non operatur quicquam ad salutem suam pertinens. De Tito autem Imperatore dicitur: quod quum semel sederet ad mensam et venisset in eius mentes quod illo die nihil strenuum ac memorabile egisset: mentis reliquit et cum gemitu et dolore exclamando dixit. O amici mei die istum perdidisti. Cogitate o carissimi mei: si iste gentilis tamen voluit de amissione unius diei: quantum debet dolere christianus: et nunquam cessare die nocturnaque a bono opere: et precipue quum cognoscatur quod capillus de capite eorum non peribit: nec momentum temporis quin de omnibus rationibus reddat in die iudicii. Unde Hieronimus ait. De temporibus tibi impensum: regret qualiter a te fuerit expensum. Et ideo dicebat sapiens Eccle. iiii. Filius preserua tempus et declina a malo. Sed sunt aliqui senes tempore iuuenes vero moribus qui nunquam voluerunt expendere tempus sibi datum in bono opere. De quibus Epistola. c. ij. dicit. Dedit eis tempus ut penitentiam agerent et noluerunt penitere a fornicatione sua. ¶ Secundo dico quod quidam moriuntur pleni dierum: sed non senes. Isti sunt boni et bene viuentes: qui quotidie crescunt in operibus virtuosus. De quibus psalmus. lxxxiij. Ibi dicitur de. v. i. v. v. d. d. in. s. Et apte illud dici potest. Sap. viij. Consumatus in breui: expleuit tempora multa quia versus in breui tempore qui vixit: ita studuit: et festinauit bene facere: quod tamen fecit: ac si multo tempore vixisset. Unde illi dies dicuntur pleni. scilicet bonis operibus. Et ideo de Tabita que fuit de istorum numero dicitur. Act. xxviij. plena erat bonis operibus et elemosinis que faciebat. Tertio quidam moriuntur: nec senes nec pleni dierum. Tales sunt homines viuentes in lasciuia: expedites totum tempus in vanitatibus et luxurijs sicut videmus multos facere. Sed vobis illis quia dulcedo eorum temporalis vertet in fel in alia vita. Isti sunt

Sermones funebres

Insatiati: et bestiales s; nō intelligūt. Un phūs. iij. erbico. dic. Delectari maxie in delectationib; gustus et tactus: bestialitas ē. Et idē ibidē. Appetitus ē insatiabilis circa delectationes: et ita ē i vitate qz q̄do hō pl; q̄rit delectationes sensuales tanto magis anxiat: et alias q̄rit. et iō prudentes hoies debēt suppeditare oē qd̄ appetit caro miserrima. Unde Aug. dat tibi psilū. d. Melior est modica amaritudo in faucibus: q̄ eternū tormētū in viscerib;. Vere multo satius ē: nūc ponere frenum sensualitati et p̄cupiscētie q̄ postea i inferno in eternū p̄buri. Quarto qd̄ daz moriunt et senes et pleni diez. Isti sūt illi qui hic satis vixerūt: et bene vixerūt de die in diez melius operantes: vt ait Sen. Longa est vita: si plena ē. Implet aut̄ quum sibi alius bonū suū reddidit. et ad se potestātē suā trāstulit. De quoz numero fuerūt Dauid et scūs Job. q̄ ait ix. c. Dies mei trāstulerūt sicut naues portantes poma. Naui. n. poma portans quacunq; trāstulerit odorē suauissimuz relinqt. ita et viri iusti onusti pomis virtutū. et fructibus bonoz opez odorē bone fame et exempluz probitatis posteris derelinquūt. Maxime aut̄ nauis: odorē pomoz emittit quādo saluis mercibus portui applicat. Sic est q̄do homo in fine vite sue bene vixit et virtuose applicuit ad portū felicitatis eterne. tūc apparēt poma. s. virtutes et opera bona redolentia corā deo per glorificationez. et corā hoibus per imitationez. Talem credimus carissimum nostrum. N. defunctuz extitisse. Et ideo merito eū comedare possumus et dicere mortuus est &c. **Sermo. xxxv.**

Dicitur fac mihi domine finem meuz ps. 38. Ego enim scrutādo scripturas reperio qd̄ qlibet hō siue iust; siue p̄cōz libēter vellet scire finē suū: q̄tū. s. deberet eē in hoc mūdo. s; p̄cōzes pp̄ vnū. Iusti vero pp̄ aliud. Peccatores vt possent liberius peccare et plus in delectabilibus morari dicentes. Bn̄ possum; adhuc multuz gaudere. qz xl. annis adhuc sup̄uiuemus: et in fine poterimus postea facere p̄nias. qz deus est misericors. Iusti vero vellet scire finē suū. vt meli; se p̄pararēt p̄ verā p̄nias. De quoz nūero erat. Dauid. d. qd̄ subdit in ps. Ut sciā qd̄ desit mihi. Iō notū fac mihi finē meū. i. notifica q̄tū viuere habēā. In sacra. n. scriptura inuenio qd̄ aliquid pōt notificari alicui tripliciter.

Primo per verba.

Secundo per verbera.

Tertio per exempla.

Dico p̄mo qd̄ aliquid notificat alicui p̄ verba cui; deus notificauit finē n̄m nobis: et hoc p̄ in his qd̄ discūt grāmaticā: logicā. vel aliā libere sciam. qz p̄ v̄ba magistri ignorantēs instruunt de illis: de quibus nullā ante habebāt cognitionē. per istum. n. moduz deus nobis notificat finē n̄m. s. per verba sacre scripture. Ut scire finē tuū. Lege Job. xiiij. Ubi ait. Breues dies hominis sunt. i. vita holuz. In breui enī h; finē suū. Un̄ ipse de; Apo. vlt. ait. Ecce ego venio cito: et merces mea mecum ē: reddere unicuiq; s. o. s. Unde possum; colligē ex v̄bis istis qd̄ breues sunt dies hois: et finis n̄r p̄rimus. et qualis erit vita vniuscuiusq; talis erit finis ei;: qz

Vulgarizandi

hic unicuique reddere. Exemplum illorum qui virtuose vixerunt habemus Luc. xvj. De diuite epulone: qui propter peccata et sua vitia sepultus est in inferno post mortem. Ecce finis eius. Item videtur cito reddere bonum bonis. Exemplum ibi de Lazaro qui propter paucitatem et virtutes alias post mortem est receptus in sinu Abrahæ. Et hoc est quod dicitur Apo. Ro. vj. Finis vero scilicet bene viventi vita eterna. Ecce quomodo per verba notificatur unicuique finis eius etc. **S**ecundo aliquid fit notum alicui per verba. Sic patet de magistro circa discipulos de patre: circa filios: de domino circa suos quod scilicet per verba notificat eis illud quod per verba non viderunt intelligere. sic facit omnipotens deus nobiscum. Ut enim nobis finem nostrum notum faciat verberat nos infirmitatibus: tribulationibus: angustiis: pressuris et tormentis multis. Nonne tibi notificat finis tuus quando continue febre pateris: quando dolores in corpore sine cessatione sustines: quando etc. Certe sic. Si ergo dilectissimi verbis divinis non instruimur verbis saltem emendemur: ut sciamus finem nostrum de primo euenire voce saluatoris attestante qui ait. Mat. xxij. Vigilate. scilicet in bona et vera penitentia: quia quia hora non putatis. scilicet hora. Ex quo enim nescio finem tuum: prepara te in occursum domini o ala christiana. et ne tardes de die in diem: quia nisi sic feceris: ille non te paratum inueniet. **T**ertio notificatur aliquid alicui per exempla. Hoc patet in scriptoribus: pictoribus et huiusmodi qui videntes aliorum opera: instruunt ad operandum similia. Sed pius deus plus facit nobiscum. quia quotidie ponit exempla ante oculos nostros de termino et fine vite nostre: non pariendo diuitibus: non pauperibus. non potentibus: non sapientibus ro-

bustis: non inuenibus non senibus. Eccle. vij. Adoritur doctus similiter et indoctus. et ad hoc probandum non indigemus rationibus: quia ad sensum patet. Hodie enim unus occiditur gladio nec potest dicere. Deus adiuua me. Adodo moritur alter in naufragio. Adodo ille in campo iuit. Iste in lecto occumbit subito. Ille necatur. iste suffocatur. Elii anima extorquetur. adeo quod nullus euadere posset quin vel in isto modo vel illo ad mortem currat. O carissimi nonne ista sunt exempla que nobis finem nostrum notificant. Certe exemplum habemus et habuimus ante oculos nostros nunc. Et clamat ante nos propheta dicens emendate in melius: que ignoranter peccastis ne forte. p. q. s. pe. et inuenire non possis. Uides istum mori in usura: tu restituere vides illum mori cum odio: tu cum omnibus pacem habeto. et isto modo mereberis post finem tuum que tibi deus notificauit verbo verberet exemplo: ad regna celorum peruenire. Ad que etc. **S**ermo. xxxvj.

Bati mortui qui in domino moriuntur. **A**posto. xiiij. Pro cuius verbi declaratione: sciendum quod omnium horum: qui ex hac vita deducuntur siue infantium siue adultorum: quadruplex est differentia. **C**hi vadunt in locum purgatorie afflictionis. **C**hi in locum supne glorificationis. **C**hi autem in limbum. **C**hi vero in locum eterne damnationis. **C**uiusdam enim moriuntur in domino. Quidam cum domino.

Sermones funebres

Quidam propter dominum.

Quidam contra dominum.

Quelibet istarum differentiay trisaria diuidit. Primi igitur moriuntur in domino: hi sunt qui decedunt in statu gratie et sic in domino. id est cum gratia domini moriuntur non tamen mundi. Et ideo non statim possunt euolare ad gloriam: quia non intrabit in eam aliquid conuictatum. Epistola. xxj. Tales enim descendunt ad locum: ubi omnes purgantur in igne quem locum dicimus purgatorium. Et nota quod est duplex purgatorium loquendo de loco. Unum est scilicet gratialem declinationem. Et hoc est in centro terre prope infernum. Aliud est secundum spirituale dispositionem. et hoc est in aliquo loco sic placet diuine dispositioni et ordinationi. Sic patet de aia paschasi etc. Et hoc patet dupliciter. Primum quoniam aliquis commisit aliquod mortale peccatum: de quo habuit contritionem et sic remissa est culpa tamen non soluit hic totam penam debitam. Secundo quoniam aliquis decedit cum culpa veniali tamen sine mortali. Tertio quando quis decedit sine mortali et veniali: tamen cum reatu pene venialis. Potest enim fieri ut quis per contritionem consequatur remissionem culpe venialis: et remaneat debitor pene que debet veniali quaz penam soluet in purgatorio. De his tribus. Epistola. dic. p. cor. 3. Si quis supra edificat super fundamentum hoc est fidei. ligna. fenuz. stipulam detrimetur patietur: ipse tamen saluus erit. Sic tamen quasi per ignem. Per ligna intelligitur primus modus. per fenuz secundus per stipulam tertius. Pro istis ergo primis qui in domino moriuntur sunt suffragia fienda que sunt in quadruplici differentia. Vt missa. Orationes. Elemosyne. Ieiunia. Inter hec autem potissimum locus obtinet missa. Nota exemplum paschasi: cuius aiaz reperit. S. Germanus eps Capan. Inter exemplum illi per

hyteri in balneo: qui reperit quendam defunctum sibi obsequentem. In quarto dialogo hec habes circa fines. Tales ergo dicuntur beati spe. non re. et hoc est quod dicit Thomas Beati. Secundo cum domino. id est in gratia domini: et sine aliqua pulpa originali. mortalis et venialis: et sine aliqua reatu pene decedentes. Tales enim statim euolunt ad celum et hi quoque ut primi sunt in triplici differentia. Primi sunt infantes: qui cum baptismo aque moriuntur. De quibus dicit Aug. ad petrum dyaconum paruulis: quando nondum propria voluntate credere. nec penam pro peccato quod originaliter traxerunt agere possunt sacramentum fidei: quod est scilicet baptismus. quodiam rationis etas eorum capacitas esse non potest. sufficit ad salutem. Pro talibus non est orandum. Secundo sunt martyres qui baptizantur baptismus sanguinis. Et ideo statim ad celum euolant quibus non fuerint baptizati baptismus aque: pro defectum aut ministri aut elementi: sicut fuerunt rectores disputantes cum Catharina martyre quersu ad finem ab ea. Pro istis etiam non est orandum: quia ut ait Aug. Inuariatam facit martyri: qui orat pro martyre. 3. Sunt qui baptizantur baptismus flame. id est spiritus sancti. sicut sunt penitentes. qui tantam contritionem habuerunt quod omnes culpe et pene remissiones sunt consecuti: sicut fuit latro in cruce. Nec pro istis est etiam orandum: sicut et maria magdalene: que si statim per contritionem decessisset statim ad paradysum euolasset et de multis alijs qui non indigent orationibus ergo conclusio. Beati mortui etc. Tertio propter dominum. Hi sunt infantes: qui cum peccato solo originali decedunt: qui dicuntur mortui: non in domino nec cum domino: sed certe propter dominum quia non cum gratia dei: quia sine ba-

Vulgarizandi

primo. De quibus Jo. dicit. iij. ca. Nisi quis renatus fuerit ex aqua et spiritu non intrabit in regnum dei. Neque contra dominum quia non cum mortali: sed propter dominum: et hoc contingit tripliciter. Primo quando parentes nolunt omnes baptizari: sicut pagani et iudei. Secundo quando non possunt: puta pro defectu aque. Item si pro ignorantia sacerdotis defectus: quia nescit formam baptismi. Tales non seruantur: sed descendunt ad limbus: quia non induerunt christum quem per baptismum induimus ut ait Apo. Ga. iij. Omnes enim qui in christo baptizati estis christum induistis. Tertio quando parentes negligunt puta quia expectant aliquem absente ut baptizet: vel aliam causam non necessariam: et interim infantes moriuntur. Tales infantes descendunt ad limbus: et parentes nisi peniteant ad infernum. Pro talibus quibus non est orandum nec ecclesia intendit pro talibus orare: quia non sunt capaces gratie diuine. Nota contra parentes: qui circa hoc sunt negligentes. Nota casus de quodam puero qui dum a parentibus differret baptizari: quadam nocte fuit a diabolo ut existimo circumcissus: et quibus tota nocte vociferaret puer nec sciretur a nutrice quod haberet de mane consurgens inuenit eum circumcissum. quod fuit mirabile. Quarto moriuntur propter dominum. Isti sunt qui cum peccato mortali decedunt pro quibus homo efficitur inimicus dei. Ratio quia propter contrarietatem eadem est disciplina. manifestum est autem quod pro obedientia efficitur quasi amicus dei iuxta illud. Vos amici mei estis. scilicet. p. v. d. dominus. Jo. xv. Ergo a contrario homo pro inobedientia efficitur inimicus dei: et prosequenter si in hoc peccato decedat moritur contra dominum iuxta illud. Qui non est me

cum contra me est. Lu. xi. Constat enim quod peccatum mortale non est aliud: quam transgressio diuine legis et celestium inobedientia mandatorum secundum Ambrosium. Concludit ergo: quod pro peccato mortale efficitur homo inimicus dei. Et ideo tales propter dominum moriuntur et mori dicuntur. pro talibus ergo non est orandum. Nec sancta mater ecclesia pro talibus intendit orare nec et nos debemus: quia in inferno nulla est redemptio.

¶ Sermo. xxxvij.

Quam uenerit hora eorum reminiscamini quia ego uobis Jo. xvi. Siue sapientes tres sunt partes prudentie. scilicet. memoria preteritorum. Intelligentia presentium et prudentia futurorum. Quam igitur inter omnia que agimus: prudentia sit maxime necessaria ideo inter alias virtutes et operationes: que potissime in hominibus cognoscimus esse: est quam in arduis negociis prudenter se habent: iuxta sententiam Salomonis. puer. xxxvij. Frater in angustiis comprobatur. Hinc est quod homo qui prudenter in morte se habet: prudens merito ab omnibus dici potest quam negocium mortis sit valde arduum: quia est ultimum terribilium scilicet plurimum. iij. ethi. Circa que si prudenter volumus agere: debemus habere tres predictas partes. scilicet. vt. ¶ Primo consideremus preterita. ¶ Secundo intelligamus presentia. ¶ Tertio preuideamus futura. ¶ Et quia ista tria sunt nobis multum necessaria in nostris negociis: ideo christus deus noster in uerbis prepositis habet et nobis insinuat. d. quum uenerit hora scilicet mortis alicuius: reminiscamini: quia ego dixi uobis sic debere accidere: et quare quia hoc locutus sum uobis. Cuius uerbis in eter

Sermones funebres

num pmanet: qz celū z terra transi-
bunt. Verba aut mea nō trā Luc.
ij. Quantū ad primū sciendū est q
scientia que adiscit cito obliuioni
traditur nisi repetat: z iō sicut assi-
duitas studij ē vna de clauibus sa-
pientie: ita memoria vel repetitio
scitorū. Et iō ne sciam mortis obliui-
scamur: q nobis necessaria ē z vti-
lis dicit. Reminiscamini. i. sepe de
morte cogitate. Que qdem cogita-
tio seu memoria valet ad multa: et
precipue ad reducendū peccatores
ad deū. iuxta illud ps. Reminisci-
mini z cō. ad. d. vniuersi fines ter-
re. Et ad retrahendū ipm a pecca-
tis. Unde Eccle. vij. Ademorare
nouissima zc. Figura de antoho.
pmi Adarcha. vj. Qui ait. nūc re-
miniscor mala q feci in hierusalem
vasa auri z argēti. Quid p regē an-
thiocū spoliatorē hierusalē nisi pec-
catorē intelligimus spoliante aīam
suā z auferente inde vasa. i. omnes
vtutes: qui reminiscēs mortis cōfi-
teretur peccatū suū per quā cōfessio-
nem absoluitur a pctis z regit: vnd
in recordatione mortis semp debes
orare cū Thobis. d. ne reminisca-
ris dñe delicta mea. vel parētū meo-
rum neqz vindictā sumas. d. p. m.
zc. ¶ Secūdo debemus intelligere
psentia: z qz vt dicit Bre. plus mo-
uent exēpla q̄ verba z psentia q̄ p-
terita. ideo si memoria mortis pre-
teritorū nō te mouit. ad benefacien-
dū respice istū qui hodie mortu⁹
est quāte fuerit pulchritudinis no-
bilitatis potentie: vt merito possit
assimilari statue Nabucodonosor:
cuius caput erat aureum. pectus z
brachia aurea zc. Adodo aut audi
Job in persona ipsius. d. Expolia-
uit me dominus gloria mea: z ab-

stulit coronaz de capite meo destru-
xit me vndiqz: z vt ait xps. si in vi-
ridi ligno hoc faciūt in arido qd fi-
et: hoc est si mors pstrauit istū iuue-
nez pulchrū fortē diuitē zc. qd fa-
ciet de sene z debili ignobili z pau-
pere quasi dicat multo magis: qz vt
ait apostolus Hebre. viiij. Omne q
antiquatur z senescit prope interi-
tum est. Et hoc oibus dicit: z maxi-
me mulieribus in sua virtute cōfi-
dentibus. Eccle. xxxviij. Ademor
esto iudicij mei. quia sic erit z tuus.
Hodie mihi cras tibi ¶ Tertio de-
bemus preuidere futura. vnde no-
ta sū doctores: q dicere dei est face-
re. ps. dixit z facta sūt: tūc. n. deus
iudiciū mortis fecit q̄do dixit. qua-
cumqz die comederitis ex eo mor-
te moriemini. Gen. j. Et q̄ quis deus
morte z nō fecerit sz ipij manus zc.
tamē cā mortis est pctm: qz sūia dei
est irreuocabilis: qz ego deus z non
mutor ait ppheta in psona dei: iō
cū summa certitudine mortē debe-
mus expectare. Et qz iste carissim⁹
noster. N. erat cert⁹ de morte: timēs
mortem sempiternam: taliter ordi-
nauit vitaz suam: vt non filius mor-
tis: sed filius dei cum alis vocare-
tur. De quibus ait. ps. lxxxi. Ego
dixi dii estis zc. Rogemus ergo oī-
potentiaz deum vt mentes nostras
dirigat in beneplacito suo: vt z nos
mortis temporalis reminiscētes fu-
giamus mortem eternā: a qua ipse
nos liberet q est bene. deus. Amē.

¶ Sermo. xxxviij.

Quod est mors quas
vita amara.
Eccle. xxx. Vos debetis
scire multa esse que sūt
per se ita liquida ac manifesta vt
probatione vel declaratione non

Vulgarizandi

egeant: sed statim quum dicuntur approbantur: ut si dicatur qd ignis sit calidus glacies frigida: mel dulce: fel amarus &c. Queda sunt que nisi demonstrentur: & pbent. Nullo modo creduntur: ita n. videntur contrario. Ut si dicerem vobis quod terra est rotunda: & quod sub pedibus nostris est alia habitatio hominum: nisi ratione vobis pbarem non crederetis: & tamen est ita in veritate.

Hoc ideo dico: quia vobis proposui unum verbum Salomonis: quod opinioni hominum non videtur verum sed totum contrarium. Et tamen iterum est: quod dicit. Dicit enim qd melior est mors &c. Sicut certe quod illud non videtur vobis verum & credibile: quia si esset melior naturaliter homo inclinaretur ad ipsam appetendam. sed ego video quod omnes & omnia mortem fugiunt & vitam tuentur & custodiunt. Ergo non videtur verum: sed contrarium: quum tamen ista sit veritas: & ideo quia videtur contrarietatem habere: debet ratione pbari: & quod homo prima facie non credit ratione credere cogatur. Dicit ergo Salomon melior est mors qd vita: quod hoc sit verum patet.

¶ Ratione quietationis.

¶ Ratione durationis.

¶ Ratione commendationis.

¶ Ratione premiationis.

¶ Dico primo qd mors est melior via ratione pacifice generationis: quandiu enim sumus in hac vita: in pace & quiete esse non possumus: sed sumus in continuo motu & pugna: quia nos pugnare cum mundo: cum carne cum diabolo. Iohannes dicit Job. vij.

Asilia est vita hominis super terram. sumus & in continuo motu: iuxta illud

Eccle. j. Generatio preterit & generatio venit. Et iterum. Transit mundus & concupiscentia eius. Et Gregorius dicit. Quotidianus defectus corruptionis: nihil aliud est qd quedam prolixitas mortis. sed mors ponit nos in pace: & quiete. Quod est intelligendum de morte bonorum. Non autem perversorum: & peccatorum. Unde Epistola. xiiij. Beati mortui qui in d. m. Eiusdem iam dicit spiritus &c. Quis igitur reges sit melior labore: ideo mors est melior vita. ¶ Secundo ratione durationis: sitis modicum durat: quia vapor est ad modicum parvus. sicut quod dicit Epistola. Jacobus & et nos ducit ad mortem: iuxta illud. ps. lxxxvij. quod est homo qui vivat & non. v. m. quasi d. nullus: sed mors corporalis ducit nos ad vitam perpetuam: que nunquam finit. Unde Epistola. ij. Cor. v. d. Quandiu sumus in hoc tabernaculo ingemiscimus gravati eo quod nolemus expoliari: sed superest ut absorbeat mortale quod est ad vitam. Quum igitur vita perpetua ad quos ducit mors corporalis sit melior vita corruptibili. Sequitur quod melior sit mors qd vita. ¶ Tertio ratione commendationis. quandiu n. sumus in vita presenti. laudare aliquid secure non possumus: propter diversam & varia pericula que hic sunt quia quomodo videtur iustus bonus & sanctus potest cadere & cadit in periculum. quia modo sapiens efficitur stultus: & ideo dicit sapiens Eccle. xi. Ante mortem ne laudes quemquam: & Gregorius. Lauda post vitam magnifica post presumptionem. Lauda navigantis felicitatem: sed quum perductus erit ad portum. Lauda ducis virtutem: sed quum perductus est ad triumphum: sed mors nos tutos ponit trans illo portum. Ideo secure laudat & commendatur: quum

Sermones fanebres

ergo mors pōat in tuto & certo por-
tu salutis: vita vero in incerto: ergo
melior &c. ¶ Quarto rōne premia-
tionis: sitis. n. p. dñi sumus in hac
vita p̄mius eternū h̄re nō possum⁹:
sed p̄ mortē ad illud oꝝ nos pueni-
re: vnde Paulus hoc p̄iderās dice-
bat phi. 1. Cupio dissolui & eē cum
x̄po. Quū igitur ad vitā eternā ha-
bendas & possidendā sit creatus hō:
& ad illā puenire nō possumus: ni-
si p̄ mortē corporalis. qd frustra la-
borat hō mortem fugiendo. Ideo
ad illā obtinēdo melior ē mors q̄ vi-
ta: vt asserunt verba in p̄ncipio ser-
monis p̄posita: qd̄ intelligendū sē-
per de morte iusti & nō peccatoris.
¶ Sermo. xxxviij.

Reuertar i do-
mus meas: vnde exiui.
Luc. xj. Secūduz suā
tā phōz q̄ setōz doctoz vna queqz
res h̄z naturalē inclinationē & amo-
rem ad locum: vnde p̄ducta est rō:
qz in loco vbi res recipit eē melius
conseruat in suo esse in sua p̄fectio-
ne: quā alibi. vnde p̄ h̄s li. de celo &
mūdo. d. Locus est p̄seruatiuus lo-
cati. Exēplū de pice: qz locus eius ē
aqua: nō cōseruat in ea: & extra eam
corrūpitur & moritur. Iō & medici
q̄do h̄nt aliquē infirmū q̄ sit extra
suā patriam: quē nō possunt libe-
rare taz cito: dant ei consiliū: vt ad
ppriā patriā redeat. Et hinc est q̄
hō exūrens extra suā patriā. quīs
h̄eat m̄tras diuitias & honores &c.
tamē nihil sibi videntur: qz ē extra
suā patriā &c. sic spūaliter loquen-
do patria ad quā est aīa n̄ra creata
est in celū: n̄z s̄m oēs creatur a deo
q̄ai creādo infundit: & infundendo
creat. Iō aīa oīs h̄z singularē incli-

nationem ad hoc celū: qz ibi rece-
pit esse & melius ibi cōseruat q̄ ali-
bi: qz ibi beatificat: quam beatifica-
tionē oēs appetunt. Teste Boetio.
iij. de consola. phica. d. Dis mor-
taliū cura quā multipliciū studioꝝ
labor exercet: diuerso q̄dez calle p̄-
cedit ad vnū tū beatitudinis finem
nititur peruenire quo adeptō nihil
ulterius desiderat. Iō iste defunct⁹
q̄ntis habuerit diuitias: dignitates:
& h̄mōi in hoc mūdo: tamē qz extra
suū locū erat. semp̄ habuit natura-
lē inclinationē ad celū & ad patri-
am sup̄nā in q̄ acq̄reret cōseruatio-
nez: qz est locus p̄prius: que conser-
uatio nō potest h̄ri in hoc mundo
p̄ variabilitatez & corrūptibilitatē
Iō recte de eo dicit thema nostrū.
Reuertar i domū meā: vnde exiui.
In quibus verbis tria tanguntur.
¶ Primo cōsumatio presentis pe-
regrinatiōis. ideo dicit. Reuertar.
¶ Secūdo inclinatio cōuenientis cō-
solationis. nō dicit in domū meam.
¶ Tertio affectio decentis cōiun-
ctionis. ideo dicit. Unde exiui.
¶ Primū ergo qd̄ tangitur &c. est
cōsumatio p̄ntis peregrinationis.
Videmus. n. p̄ experientiā: q̄ quādo
aliquis mittit ad aliquē locū siue
ad aliquid pagendū: p̄ quo debeat
merere bono: ē. puta ad studiū vt
acq̄rat scīas: vel i aliquō officii quo
cōpleto cōsuevit ad patriā reuerti.
Figura h̄etur Thobie. xij. de filio
Thobie & angelo q̄ missus fuerat
ad illuminandū p̄rem. Cui taz illi
minatione p̄pleta ait angelus. ip̄s
est vt reuertar & sic spūaliter vnusq̄
qz n̄z mittit in hūc mūdū tāq̄ sco-
laris ad studiū ad pugnā dimicādo
contra diabolū carnem & mūdum
qz dicit Job. Militia ē. &c. Per-

Vulgarizandi

actio ergo certamine dicitur dicere homo: reuertar ad eum qui me misit. scilicet ad deum. quia ergo hic noster carissimus. N. peregit officium studium et militiam suam. ideo dicit. Reuertar etc. **S**ecundum vero quod tangit est inclinatio puenientis consolationis: et hoc tangit quum dicitur in domum meam. pro quo sciendum est quod ipse appetitus inclinatur ad bonum: siue sit apparatus siue exiens. Quum igitur vita eterna sit summe bona et plena multis bonis. ideo iste defunctus ad istam domum semper inclinatus fuit tanquam ad summum bonum ad quam homo pueniens merito dicere potest illud Luc. xix. In domo tua o domine me manent. **T**ertium autem quod tangit est affectio decem punctionis et ideo dicit: unde erui: pro quo sciendum est quod res nunquam gescit donec sit in loco proprio. Nam ad proprium locum sue nature omnia tendunt. Unde Eccle. i. Ad locum. unde exeunt flumina reuertentur. Quum igitur locus aie sit celum empyreum: et non mundus iste teste Apostolo. qui ait Hebr. xij. Non habemus hic manentes ciuitatem etc. Et hec sic: ad quam puenit. N. ideo merito dicere potuit cum transiret ex hoc mundo illud. Jo. xv. Exiui a patre: et ueni in mundum: iterum reliquo mundum: et uado ad patrem etc.

Sermo

xl.

Oportet mortale hoc idue re immortalitate. i. Cor. xv. Pro huius auctoritatis declaratione: has tres questiones proponam: et modo silogistico procedam. Quarum prima talis erit. **P**rima. Corpus humanum est mortale propter elementum compositionem. **S**ecunda. Corpus humanum est mortale propter delicti commissionem. **T**ertia. Corp⁹ humanum mortale resurget incorru-

ptibile: propter operis boni retributionem. **P**rima conclusio probatur. De quo est compositum ex quattuor elementis est mortale. Sed corpus etc. Item omne compositum ex diuersis humoribus et contrariis est mortale. Sed corpus hu. est sicut ergo etc. **S**ecunda probatur. Quod corpus humanum principium traxit ab Adam. Sed corpus ad factum est mortale propter peccatum. ergo etc. **A**d maiorem huius uera est. **A**d minor probatur per auctoritatem sacre scripture. Gen. ij. Quacumque hora comederis: morte morieris. Sapient. ij. Inuidia diaboli: mors introiit in orbem terrarum etc. Joelis. ij. Anima que peccauerit: ipsa morietur. Ergo com. uera. **T**ertia conclusio probari potest sic. Ad iustitiam pertinet reddere unicuique mercedem sui operis. secundum quod quis operatur. Sed talis retributio non dabitur nisi quando corpus resurget. Ergo omne corpus resurget propter talem mercedem: uel retributionem. **A**d maior huius probatur iustice loquendo. **M**ath. viij. Redde quod debes et alibi. i. **L**uano. v. Dignus est operarius mercede sua. **A**d minor probatur auctoritate Anastasij. Dicit in. iij. simbolo nostre fidei. ad cuius aduentum. o. h. etc. Et sequitur nunc sui operis retributio. Et qui bona egerunt ibunt et cetera. Qui uero mala etcetera. Ergo propter talem mercedem et hoc mortale resurgere. Et resurgendo dabitur ei sui operis retributio. Que erit multiplex que retributio sunt dotes aie: siue corporis glorificati: que ponunt nostri doctor. theologici. Et precipue ille gloriosus doctor. Sanctus Thomas de aquino qui dicit. quod quando iudex ueriet ad iudicandum: et angelus canet tuba: de quo

Sermones funebres

angelo loquitur. Hiero. d. siue biba: si
ue comedā vī illa vox sonare in au-
ribus meis surgite mortui vēite ad
iudiciū. De ista tuba loq̄r. apost. i.
Cor. xv. vbi dicit. Lanct. n. tuba ⁊
mortui resurgēt incorrupti. Sic igit̄
ipse q̄ ad tales vocē tube: oēs resur-
gēt: ⁊ resurgēt his donibus ornati.
¶ Primo leuitate.
¶ Secundo subtilitate.
¶ Tertio impassibilitate.
¶ Quarto luciditate.
¶ Quinto visione.
¶ Sexto odoratione.
¶ Septimo dulci voce.
¶ Octauo pulchritudine.
¶ Nono emanatione.
¶ Sūt. n. illa brā corpa ita lenia: q̄
trāseūt in momēto: quocūq; volūt.
Hoc p̄ ⁊ corpe xp̄i glorificato q̄ ex
sua agilitate ⁊ leuitate ad celos ascē-
dit: q̄ differt multū a terra eodem
momēto. ¶ De sc̄da. i. subtilitate:
penetrabūt: iubar solis: q̄ penetrat
vitrum ⁊ non frangit. Et hoc patz
etiam de chr̄o. Un̄ statibus apl̄is
hostio clauso ⁊ fenestris: apparuit.
Et iō dixerūt. Cognouerunt dñm
in fractione panis. Un̄ aposto. ait.
seminat corpus aiāle ⁊ resurget spi-
rituale. ¶ De tertia sunt. n. passi-
bilia nulli detrimēto passionū sub-
iecta. hoc p̄ auētate apl̄i. In p̄nci-
pio posita. D̄ mortale hoc sc̄duere
imortalitātē: ⁊ corruptibile induere
incorruptibile. ¶ De q̄rta sūt. n. ista
si qdē corpa gliosa: clariora sole di-
co ⁊ septies. Mat. xij. Fulgebunt
iusti sicut sol in regno p̄ris sui. Et
notādū qz d̄r sicut sol qm̄ ⁊ ipse sol
h̄z p̄mo hoc q̄ est leuis: ⁊ agilis qz
subito extēdit ab oriēte ad occiden-
tē. subul. ij. qz penetrat. iij. Impas-
sibilis: qz penetrādo n̄ ledit. Et. iij.

lucidus qz illuminat totā terrā. Et
hec oīa hēbūt corpa brā qm̄ erūt su-
is aiāb' iuncta. ¶ De q̄nta vō: qd̄li-
bet corpus brūm ab oīb' videbit: ⁊
ipm̄ oēs intuebunt. Unde notat de
visu. Uisus. n. corpis glorificati dif-
fert a visu corpis p̄ntis qnq; differē-
tijs. Prima d̄ria ē: qz corpus n̄m
solūmō videt exteriora: ⁊ glorifica-
tum ⁊ interiora: ⁊ exteriora. Sc̄da
d̄ria: qz si hoc corp' respicit sup̄ius:
eodē intuitu nō videt inferi'. Cor-
pus aut̄ glorificatū: eodē intuitu vī-
det ⁊ sup̄ius ⁊ inferius. Tertia d̄ria
n̄m corp' nō adeo bene cernit ea
que a longe sunt: sicut ista que p̄pe
sunt. Illud vō ⁊c. Quarta d̄ria cor-
pus n̄m si respicit animō videt re-
tro. Illud vō sic. Quinta d̄ria non
oēs simul videt. Illud vō ⁊c. ¶ De
vij. de odoratione illa corpea effun-
dēt odorē amenū. ⁊ suauissimū. Et
nota qz nō solū effundēt vnū odorē
sed diuersos. Et hō erit tanto plus
q̄to fuerit vas diuersarū vtutū: ita
erit diuersorū odorū. ¶ De. viij. pul-
chritudine. Dia corpora erunt pul-
cherrima. Et pulchritudo vni' erit
diuersa ab alijs. His. n. donibus so-
lūmō ornatur corpus illius. qui vi-
xit in hoc p̄senti corpe v̄tuose. ⁊ ad
vltimum ab illo aiā recessit in fide
ecclesie ⁊ in gratia di. sicuti fuit iste
de quo hodie facimus p̄sentem cō-
memorationē: viri excellētissimi.
Ip̄m vero laudare valeo: qm̄ vas
multarū virtutū fuit. Dic. n. fuit sa-
piētia decoratus: quersatione hone-
stus. sermone discretus. tēperantia
modestus. p̄stantia magnanimus.
Iusticia p̄lucidus. paciētia armat'
fide p̄fectus. charitate feruendus. spe
robustus. Et fere oīb' virtutib' im-
but'. Et qz habuit in se tot ⁊ tātas

Vulgarizandi

virtutes. ideo laudat eum propheta. David di. psal. xliij. Sic accipit et. b. a. d. z. m. a. d. s. s. h. est. g. q. d. Et nota q̄ per has virtutes: quas in vita est operatus. vocat eum dominus. d. serue bone z si. i. in. g. d. t. Et ipse respondet di. Reuertar in domuz meam vnde exiui. Exiui de celo z veni in mundum iterum relinquo munduz: z vado ad patre. Et est ipsa anima decorata his dotibus: insignita dei imagine decorata similitudine dotata spiritu s̄o. redempta figure proprio xpi deputata cum angelis. capax beatitudinis. heres b̄itatis: participes rationis. Et his omnibus dotata fuit anima istius. Ideo eam vocat d̄ns. d. Veni electa mea z. p. m. te. t. meum. Et ideo qz vocata est a domino: filij z parentes ei' non debent flere: imo gaudere. licet q̄ graue sit a tristitia posse contineri quādo amittitur talis pater. Et iō quārum ad respectū vite presentis possunt parentes eius dicere: z non solum ipsi. verum etiam omnes p̄ter rāei. Quomodo sedet sola ciuitas plena populo facta est quasi. v. d. g. Sed nolo in presenti habeatis istū respectum: sed ad illud. quod ipse dicit cum propheta Thobie. xii. Tempus est vt reuertar ad eum q̄ me misit. Vos autē benedicite dominum: z enarrate omnia mirabilia eius z conātemini domino coram oibus videntibus q̄ mihi fecit hic misericordia: per grām z in alio dabit gloriaz. Ad quā zc.

¶ Sermo. xli.

O Scabis me z ego ridebo tibi. Job. xiiij. Nota q̄ glibet vo-

catus de malo loco ad bonū debet libēter ire. Figura huius habemus de Loth q̄ vocatus fuit ab angelo. d. Exi ciuitatē z saluū te fac in morte. Per Loth .n. figuratiue loquēdo intelligere debemus quemlibet morientē: qui a deo vocat. d. Exi ciuitatē. i. mundū istū: z te saluū fac in morte. i. in via beata. Et nota q̄ talis exitus fit p̄ mortē. z iō mors melior est vita humana: z hoc ē q̄ dicit Sapiens eccle. vij. Melior ē mors q̄ vita. Et rō huius ē: qz aīa p̄ mortē fac̄ nobilissimū discursū ad deū si mō moriat in grā: z quilibz moriens discurret isto modo.

¶ Primo de mutabilitate ad immutabilitatem.

¶ Secdo de seruitute ad libertatē.

¶ Tertio de labore ad requiem.

¶ Quarto de paup̄tate ad thesaurum multiplicem.

¶ Quinto de fame ad saturitatē.

¶ Sexto de vilitate ad honorem.

¶ Septio d̄ merore ad iocūditatē.

¶ Octauo de bello ad p̄tinuā pacē

¶ Dum autē hō viuūt est subiectus continue mutabilitati: quia.

¶ De libertate ad seruitutem.

¶ De requie ad laborem.

¶ De diuitijs ad paup̄tatem.

¶ De faciabilitate ad famem.

¶ De honore ad vtilitatem: siue v̄tuperium.

¶ De gratia ad culpam.

¶ De vita ad mortē sēpiternā zc.

¶ Ideo dicebat Job loquendo de his omnibus miserijs. ca. xiiij. Hō natus de muliere breui viuēs tempore: replet multis miserijs. Qui q̄i zc. Et ideo dicebat poeta laureatus. Non veniunt hoīes more hominis: z nihil sub celo stabile cōcernitur. z i p̄mo de remedijs virtutū

Sermones funebres

fortune inquit. Quū res fortunas
hominūq; cogito: nihil inter tam
subitos & tot rez motus mortali vi-
ta ingetius inuenio &c. Sed quum
hō morit. puenit ad veram immu-
tabilitatem. iuxta illud sacre scri-
pture. Ego sum dominus qui non
mutor. Unde nota q; nihil aliud ē
optimum bonū: preter deus. & n.
ita perfectum bonum q; illo inuen-
to: anima vltra nihil querit scdm
Boetius. iij. de conso. Omnis mor-
taliū cura &c. quia est ipsius ani-
me vez obiectū: in quo aīa ipsa spe-
culatur: iuxta illud. ego sum specu-
lū sine macula. ergo melior ē mors
&c. ¶ De scda ad ro. v. ij. Ipsa crea-
tura liberabit a seruitute pcti. ps. c.
xxij. laqueus p̄tritus est &c. s. p. mor-
tez. ergo melior est mors &c. ¶ De
iij. de labore ad regem. ps. lxxij. In
labore hōiū non sunt: & cum. h.
non. f. Mat. vj. Respiciete volati-
lia celi q; nō serunt neq; metunt: ne-
q; congregant in horrea & p̄ v̄ ce-
lestis pascit illa: & sancta mater ec-
clesiā cantat. In circuitu tuo domi-
ne lumen est. &c. ¶ De. iij. de pau-
p̄tate ad thesaurū. Mat. xiiij. ve-
nite b̄ndicti &c. ps. iij. Gloria & diui-
tie &c. Aug. Thesaurū habens in ar-
ca diues est. Ad istum thesaurū per-
uenit ista aīa. ergo melior. ¶ De
v. s. de fame ad saturitatez. ps. xvi.
Saciabor quum &c. Isaie lxxv. Ser-
ui mei comedent: & vos esuriētis.
Figurā de diuite habemus qui pe-
tebat guttam aque. ergo melior.
¶ De. vi. de vilitate: ad honorem
Sapien. v. Hi sunt quos habuim⁹
in &c. Luc. xxiij. vos estis qui man-
sistis mecum in tribulationib⁹ &c.
Ideo cantat clerici super mortuos
Subuenite sancti &c. O qualis po-

test esse honor: sociari angelis & ab
ipsis deduci coram deo: ergo. ¶ De
vij. de merore: ad gaudium. Isaie.
lij. Gaudiū leticiā obtinebūt. Idez
lxxv. Gaudebo in populo meo: & ps.
xlix. Exultabunt sancti in gloria &
letabuntur in cubilib⁹ &c. ¶ De
viiij. ultimo: de bello ad continuā
pacem. ps. cxxxij. Ecce q; bonum &
q; iucundū &c. Isa. xxxij. Sedebit
populus me⁹ in pulchritudine pa-
cis in tabernaculis fiducia: & in re-
quie opulenter. ergo &c. ideo nō de-
bes mirari: si aīa cuiuscūq; vocat⁹
a dño respōdet se velle ire. Et ideo
qn̄ q; morit ei⁹ amici ac p̄ximi nō
debent flere: q; ad hoc etiā nos hor-
tat Salo. eccle. xxiij. Modicū plora
sup mortuum. Igit vos rogo amici
carissimi: vt sup p̄ntez mortuū flere
paz debeatis: quū sit hodie vocat⁹
a deo: de tam miserrimo loco ad tā
beatissimā regem. Sicut vere possu-
mus autumare. Illis nāq; is fuit
virtutibus p̄ditus: qbus potest in
hoc mundo quis decorari. Postre-
mo illa accepit arma q; sancta ma-
ter ecclesia suis fidelibus p̄stat: quū
ad tale bellum eundum p̄uidet.
Seruauitq; quecumq; mandata p̄-
cepit. vt illud amplecteretur: quod
ait. Si vis ad vitam ingredi serua
mandata & cetera. Ad quam etiā
nos ducat qui & cetera.

¶ Sermo

xlj.

SARGE PROPERA
amica mea & veni. Can-
ticorum. ij. Si b̄n̄ inspi-
cio maior amicitia que esse possit:
est amor sponsi in sponsam: & econ-
trario. Spiritualiter loquendo per
sapientem: qui amicitiam perit sur-
gere: intelligere debemus christum

Vulgarizandi

per amicam animam. Christus enim sponsavit sibi animam iuxta illud Osee. ij. sponsabo te mihi in fide. et ideo summe eam diligit. Ideo canatur in ecclesia. Sponsus amat spousam. Saluator vitat illam. Unde notate carissimi quandam esse consuetudinem sponsas dotes dare maritis. Christus autem facit oppositum. Nam ipse parat dotem sponse. et prima dos quam parat anime: est ista: et iste dotes erunt quinque.

¶ Prima admirabilem pulchritudinem

¶ Secunda rationis capacitatem.

¶ Tertia spiritus sanctus in adoptionem.

¶ Quarta pro eius dilectione proprium sanguinem.

¶ Quinta immortalitatem.

¶ Primo dedit illi admirabilem pulchritudinem. Unde Cant. primo. egredere pulcherrima dominax et abi post vestigia gregum et pasce oves tuas. Loquitur hic anime: quia ea est pulcherrima creatura. et quod hoc sit verum: quod sit pulchrior omni creatura alia probatur: et primo ratione ordinationis rex supernarum. Nam deus ordinavit terram: que est vilior omnibus alijs: quia est fex reliquorum: est enim terra stabulum: in quo deus projicit fecerit aliorum elementorum et celorum supra terram ordinavit aquas: supra aquas aerem: supra aerem ignem. et supra hec quattuor elementa ordinavit planetas. scilicet lunam: supra lunam speram igneam: supra speram igneam mercurium: supra mercurium venerem supra venerem solem: supra solem martem: supra martem iovem: supra iovem saturnum: et supra hec celum stellarum: et supra stellarum crystallinum et supra reliqua: celum empireum. et in illo posuit deus animam rationalem in signum pulchritudinis: quia locus et locatum

in plurimum debent proportionari. Celum empireum est pulchrum per consequens et ipsa anima: que ibi collocata est omnium rex pulcherrima. Ideo de ipsa dicit. Pulchra sum et decora filia Hierusalem Cantico. vi. et ista est prima dos anime. ¶ Secunda dos est ista: dedit illi deus rationis capacitatem: quia tam fecit capace rationis. Unde philosophus in primo de anima dicit.

Operatio propria anime est ipsum intelligere. Unde scire debetis spectavimus viri: quod deus fecit diversas creaturas.

Et ex his creaturis: aliquibus dedit esse solum ut sunt lapides aliquibus dedit esse et vivere ut arbores aliquibus et esse et vivere et sentire: ut animalibus. aliquibus esse et vivere et sentire et intelligere: et hoc solum ultimum contigit solis angelis: et etiam anime. et ista est secunda dos quam dedit anime. ¶ Tertia dos est ista. Dedit illi spiritum sanctum in adoptionem: quia dotavit eam spiritus sanctus. scilicet omnibus donis et gratis. ¶ Quarta dos est ista. Dedit illi pro eius dilectione proprium sanguinem: quia pro eius amore sanguinem suum fudit super lignum crucis: iuxta illud Apoc. primo. Ipse lavet nos a peccatis nostris in sanguine suo. de his donibus. di. Bernardus.

¶ Anima est insignita divi imagine.

¶ Decorata similitudine.

¶ Responsata fide.

¶ Redempta sanguine proprio.

¶ Reputata cum angelis.

¶ Heres bonitatis.

¶ Laxa beatitudinis.

¶ Et particeps rationis.

¶ Ultima dos est ista. Dedit illi immortalitatem. et ideo immortalis. Nam ipsa anima est quod simplex. et quod sit immortalis probatur exemplis scripturarum. Dicitur hic illud exemplum illius abbatis: que plorabat

Sermones funebres

monaci mortuū. Qui dixit. O stultici nolite flere: quia non mortuus: sed de morte ad vitam puenit. Exemplū ē illius scolaris bononiensis: qui mortuus appuit socio suo: qui totus ardebat. Exemplum lazari quāriduanī. qui iam ferebat. Ecce ergo videre quō bene est dotata. Ex quibus doctōr cōprehēdi pōt. Iesus xpm sūme diligere aīas nras rōnalez. Et quia ipsam sūme diligit: ideo eas vocat. d. vba plibata. Surge exurge de loco isto vilissimo: et veni ad locum bñitudinis. Et ista nō pōt surgere nisi reliquat corp⁹ in terra. Quā de natura graui est: nō sursum posse ascēdere. Quā igit corpus sit graue: quia d. terra. nō pōt aīa cū corpore sursum ascēdere: et corpus nō valet relinquere nisi morte mediante. Igitur quilibet aīa bene desposata cū xpo ē p̄tenta a corpore per mortem dissolui: ut ad sponsū venire queat in vitā eternā iuxta illud apli. Cupio dissolui etc. Et postq̄ aīa vocat a xpo: et illa ē cōtenta ire: parentes eius: ac cognati nō debēt flere: si q̄ filioꝝ aut alterius cuiuscūq̄ vocat: imo gaudet potius: et p̄cipue quā vnuose vixerūt: et in gremio ecclesie q̄scent. Sic fecit iste qui vixit vnuose. Hic narra quibus v̄tutib⁹ fuerit p̄signitus: postremo quō sacra ecclesie suscepit. nō gaude te carissimi: quia hodie tps vocauit sp̄sū suū. d. Surge p̄pera ab ista caduca vita et veni in illā terrā quāz monstrauero tibi. Ad quā. etc.

¶ Sermo.

xlviij.

Vocabis me
et ego respondebo tibi. Job.
14. Et p̄ Job. qui dicit deo
vocabis me debem⁹ intelligere aīas
cuiuscūq̄ morietis: qui petit a deo ut

relinquat vitā p̄tē et mūdū istū: et sequat euz iuxta illud quō dictū est
Abraam. Gen. xij. Egredere de terra
tua. et d. e. t. et veni in terrā. q. m. tibi.
¶ Per Abraam qui vocat intelligere
debemus aīas nras quā vocat a dō
d. tibi. Egredere de terra tua. i. exi
foras de terra. i. de corpore tuo: quod
ex terra ē iuxta Gen. iij. Ad emētō
quia cinis es et in cinere reuerteris. et
iteꝝ. Gen. ij. Formauit dñs deus
hoīes d. limo s̄re etc. Die. xlix. Ter
ra fra fra. audi v̄bū dñi dī tui. Ge
ne. 18. Loquar ad dñm meuz cum
sim puluis et cinis. Et seq̄ et veni in
terrā. i. ad aliā patriā: et tibi te cre
dicere facias in gentes. m. i. sociabo
te angelicis choris: et scōꝝ cunis.
Et ideo vidēs ipsa aīa se a deo vo
cari: t̄ benigne d̄z cū Job. d. Uoca
bis me: et ego resp̄debo tibi. i. ego
creatura tua resp̄debo tibi creato
ri vocati me. Operi manuz tuaz.
p. d. i. nisi me isto corpore solueris
non potero ad te ire. Ista est mo
ralis expositio et mystica verbi pre
libati Uocabis me etc. Notate quō
quōdo aīa a deo petit libenter ire d̄z
ratione multiplici.

¶ Primo p̄ vocantis dignitatez

¶ Secūdo p̄pter vocati p̄tensionē.

¶ Tertio propter vie longitudinē

¶ Quarto propter vite humane
brenitatem.

¶ Quinto p̄ loci turpitudinem.

¶ Dico p̄mo quō maxima est digni
tas vocari a rege: a papa s̄ multo
magis a deo: quia sit ipse iuxta il
lud Elpoc. 19. rex reguz et dominus
dominatuz. Et nota quō ad se deus
neminem vocat: nisi prius sit iusti
ficatus a peccato et hoc p̄ gr̄as suā:
quia s̄m sanctuz Thomā nemo pōt
a culpa surgere: nisi per gr̄am di

Vulgarizandi

ainam: sed potest cadere: quos ergo vocat illos et iustificat secundum dictum apostoli. Quos vocavit illos et iustificavit: et quos iustificavit illos et magnificavit. Adulta huius rei in sacra scriptura: ad duci possent exempla. et primo de Petro: et Andrea: qui vocati fuerunt. Et ideo iustificati: et de Paulo apostolo: qui a domino iesu vocatus fuit: iuxta illa verba. Saule saule etc. de. s. Adatheo qui ubi audiuit: sequere me: confestim relictis omnibus securus est dominum: et ideo iustificatus. Unde notate quod talis vocatio a deo facta: vocatur vocatio de culpa ad gratiam: que fit per oris confessionem: per cordis contritionem: et per operis satisfactionem. Et his tribus modis iustificatur a deo: quando vocatur. His tribus modis iustificata est hodie anima huius nostri. N. ut dicas postea in ultima parte istius sermonis: et quod iustificata a peccato: ideo dicit ipsa. Vocabis me etc. per gratiam: et ego respondebo tibi per preparationem cupiens venire ad te: quod iustificata: et quod est contenta ire. ideo vos amici eius non est vobis flendum. immo gaudendum: quod iuit ad locum securus: ubi vos expectat gaudens.

¶ Secundo per vocati perhationem. Quilibet anima libenter ire debet quando a deo vocat: quod dum anima non vocat a deo per mortem corporalem. est in continuo perhio: quod habet pugnare cum triplici hoste videlicet cum carne cum demonio: cum mundo et peccato. Primo cum carne militat: quia caro conuenit aduersus spiritum et spiritus aduersus carnem. Ideo dicit Job. vii. Adulteria est vita hominis super terram. Ser. Adundus caro etc. Cum demonio: quod continue nobis insidiatur. Ideo dicit Iacobus primo.

Fratres sobrii etc. Cum mundo quod non est obtemperandum eius illecebris immo colluctandum. ut sancti. Inimici facti huius mundi facti sunt amici dei cantate ecclesia.

¶ Tertio propter vie longitudinem. Ad maxima enim distantia et inmensum chaos est inter nos et celum. Et ideo qui ad celum ire debent: oportet quod faciat sicut viatores: qui comedunt antequam demon recedat: ut melius ad terminum peruenire possint: ad quem ire intendunt. Hoc figuratur de Helia. 3. R. 19. Angelus ad heliam. surge comede. grandis enim adhuc tibi restat via etc. Per heliam possumus intelligere animam cuiuslibet morientis: cui dicitur. surge. s. a corpore: et antequam surgas comede. i. corpus christi sume: quod datur viatoribus ut melius ad terminum sue vie: ut valeant attingere. Et ideo ille hoc considerans cum maxima reuerentia et deuotione recepit corpus christi in hac sua infirmitate: et ideo quando dicit. Vocabis me. s. de isto miserabili corpore. etc. s. dicens. Nunc ad te venio domine: quia cibatus angelorum esca. Ideo vos parentes eius non debent flere mortem istius: quod huius virtute sacramenti non est mortuus: sed viuit cum christo iuxta illud. Ioan. vi. Ego sum panis viuens etc. si quis etc. ¶ Quarto debemus pensare. Vite humane breuitatem: quia valde breuis iuxta illud Job. 7. Memento mei deus quia ventus etc. et ideo hanc breuitatem considerare debet quilibet homo et qualibet hora stare paratus ut si petatur: possit respondere: venio et hoc precipit christus. Ad arb. xliij. Estote etc. Et ideo ille considerans bec

Sermones funebres

omnia voluit esse paratus: hēdo
omnia sacramenta secū: vt dixi zc.
¶ Quinto z ultimo ppter turpi-
tudine. Locus ille in quo homo ha-
bitat malus est: qz plenus laqueis.
Ideo dixit. s. Antonius. Iste mun-
dus plenus est laqueis. z laquei q-
bus ligat anima sunt petā morta-
lia que illaqueat animas. Prover.
v. Fumibus peccatorū suoz cōstru-
git. Unde Isa. liij. Solue vincula
colli tui captiua filia syon. Diere. 5.
Tu fornicata es cū amatorib⁹ mul-
tis: z scā es velut adultera. z quan-
do anima est separata a corpore. i.
ab ista vita ecclesiastica ampli⁹ nō
potest pollui: z precipue quādo mo-
rit in fide sicut fecit ille qui post fa-
ctā omnem preparationem dixit.
Pacem meaz do vobis: sicut dicit
Apostolus. ij. Corin. xij. Pacem
habere z deus pacis: z dilectionis
erit vobiscum. Ego autem relin-
quo mundum z vado in gloriam
eternam. Ad quam. zc.

¶ Sermo. xliij.

Vado ad eum
qui me misit. Joā. xv.

¶ Scire dberis: ciues zc.
¶ qz quādo aliqs paterfamilias vult
recedere a filiis aut cognatis zc. an-
teq̄ perueniat ad actū sui recessus.
p̄mo per aliquot dies nūciare anti-
cipat filiis: ac amicis d̄ recessu suo.
z rō est vt ipsi filij ac cognati mū⁹
contristent: qz si eos premonet an-
te recessum assuetatiūt adeo in tri-
stitia: qz non postea sic condolent: si-
cut facerent si recederet primo die
post factam auersionem. Istuz mo-
dum z stilum domus noster ie-
sus temere voluit admonendo ami-
cos suos vos amici mei zc. adest di-

scipulos anteq̄ recederet ab hac vi-
ta mortali: dicens ad illos verba p-
posita. Vado zc. Si bñ noui ciues
zc. Domin⁹ iesus in suo recessu: vt
separatiōe q̄tuor agit principāl^r.

¶ Primo proponit accessum de-
lectabile. ibi vado ad eum qui me
misit z cetera.

¶ Secōdo pponit pceptum lamenta-
bilem: ubi. s. quia hec locutus sum
vobis tristitia imp. cor. vestrum.

¶ Tertio proponit profectum cō-
mendabilez. Si autem abiero mit-
tam eum ad vos z cetera.

¶ Quarto proponit effectuz admi-
rabilem. Ille me clarificabit zc.

¶ P̄mo accessum delectabilez.
Circā hanc p̄nam particulā pos-
set quis sani ingenij querere: quare
filius vadit ad patrem. Responde-
mus qz hoc facit quadruplici ratio-
ne: z prima est hec. Prima est mo-
tus nature. Secūda est Victus iusti-
tie. Tertia est conuictus amicitie.
Quarta est tractus conuenientie.

¶ Prima rō fuit actus nature: z hoc
potest probari rationibus naturali-
bus. Dicit. n. philosoph⁹ qz omnia
redeunt ad suum principiū: z rōne
naturali. Nonne vidimus qz sol cō-
tinue mouet de parte orientali ad
partem occidentalem: z itez ad suuz
reuertit p̄ncipiū: z ibi quiescit: iux-
ta illud cantici Eibachuc. Sol z lu-
na steterunt in habitaculo suo: Al-
tera rōne zc. Nonne videmus qz ra-
dius solaris: qz a sole p̄cedit ad suuz
p̄ncipiū reuertit. s. ad solem. Simi-
liter corpus humanū creatū fuit ex
terra: z aliquo tpe viuit super terrā:
z in fine reuertit ad suū p̄ncipiū: ex
quo fuerat creatus. iuxta illō Gen.
j. Creauit de⁹ hoiez de limo terre. z
iō p̄pheta hierē. xxiij. Appellat corā

Vulgarizandi

pus nřm terrā. d. Terra terra terra
audi vřbũ dñi: z notate qđ dicit ter-
racter. rōne triplici. Primo qđ scđm
de terra. Secđo qđ viuit in terra ter-
rens vesćs. Tertio qđ reuertet in
terrā: tanqđ ad suũ pñcipiũ: z sic hřs
veritatem auctoritatis pñi: qđ oĩa
ad suũ pñcipiũ reuertuntur.
Sic pari modo fili debz reuerti ad
přem: qđ a pře processit. sicut ipse
attestat: exiui a pře z veni in mřdũ
itep relinquo mundũ zc. Et notate
qđ sicut filius hřs recursũ ad přem
a quo processit: ita anima hřs recur-
sum ad suũ pñcipiũ: in quo fuit
creata. z hoc est celũ: z ad celũ nõ
potest peruenire nisi morte mediã-
te vt cito habebimus in vitima par-
ticula. Igit nemo debet contristari
in morte amici: qđ per cãtatũm ac-
quirit bonũm qđ non consequeret
nisi moreret. iuxta illud Exodi. xxx
ij. Non videbit me homo z viuet:
z ob hoc si iste cum viuis loqđ a deo
hřrent licentiã increpare vos accer-
bissime. d. Nolite fieri super me zc.
ego vado ad přem zc. ¶ Secundo
filius vadit ad přem: propter actũ
iusticie. Habemus enim in decreta-
libus extra de regulis iuris. qđ eo iu-
re quod in alterũm quis statuit: vti
z ipse debet. Sed redemptor noster
hãc delectabilem legem siue decre-
talem statuit: vt qđ se humiliaret de-
beret exaltari. Ideo super omnes
observauit. Qđ nemo vnquã tã pro-
fundã habuit humilitatem: qđ Chri-
stus. De qua humilitate loquitur
apostolus Pbi. ij. Humiliauit se-
metipsum factus obediens vsqđ ad
mortẽ. mortez aut crucis: z qđ se sic
hũiliauit: ideo meret exaltari a pa-
tre suo in celo. Volẽdo ergo merce-
dem a pře recipe sue hũilitatis di-

xit vřbũz ppositũ. Vado ad eũ qđ zc.
¶ Tertio filius vadit ad přem p-
pter conuictũm amicitie. Scire de-
betis qđ valde desiderabile est filio
dei cũ patre conuivere: quia lex ve-
re amicitie est: vt amici simul con-
uiuat. Que amicitia maxima ẽ in-
ter přem z filium quod pz. Nã om-
nia bona amicorum sunt commu-
nia. Et inter veros amicos debet ẽ
se equalitas. Hec omnia sunt inter
přem z filium: qđ omnia dedit pa-
ter filio Joã. x. Etiam est equalitas
inter eos. Nam pater z filius hřnt
vnã essentiã: idem velle: idem posse.
Ideo ipse dicit. ioã. x. Ego z pater
vnum sumus z ioã. primo. in prin-
cipio zcetera. Sunt etiã equales
quãtum ad naturã: z quantum ad
personam z quantum ad sapienti-
am: z voluntatem: iuxta illud. In
terno simbolo. Sed patris z filij
z cetera. z ideo dixit Philippo io-
an. primo. Philippe qui videt me
z cetera. quia ego in patre: z pater
in me est. Et equalitas est iter eos.
Ideo eorum amicitia est optima z
maxima. Sed de iure vere amicitie
est simul viuere. Igitur filius volu-
it ire ad patrem. vt in perpetũm cũ
patre viueret. Ideo non est miran-
dũ si filius z cetera.
¶ Quarto filius vadit ad patrem:
propter tractũm conuenientie. Nã
omnis anima rōnalis desiderat na-
turaliter puenire ad přez celestem.
Et hoc desiderium exprimebat phi-
lippus: quãdo dicebat. Domine õn-
de nobis patrem zc. Joã. xiiij. Sed
qđ dicit ioan. xiiij. Nemo venit ad
patrem nisi per me: ideo cõueniẽs
erat vt ad přez iret: z postmodũ su-
os apłos secũ duceret. Qđ z fecit
post missionẽ zc. qđ ipse spũs. s. ita

Sermones funebres

cor corda accedit: quod nunquam peccauerunt. Et morientes omnes ibant ad patrem quia filius fecerat eis vias. Et ideo dicebat. Si autem abiero mittam ad vos spiritum veritatis qui a patre procedit et ille in vobis vobis vitam veniendi ad patrem: qui nunc sunt cum patre. Ad quem quilibet anima deberet ire cupere: quia ut supra dixi: omnis anima rationalis desiderat peruenire ad patrem suum. Pater enim anime est deus. qui eam creavit in celo. Et quod deus sit pater anime patet triplici ratione. Ratione creationis. Ratione gubernationis et ratione adoptionis. Dicitur autem pater noster ratione spatialis creationis: quia creavit nos ad imaginem et similitudinem suam quam alijs creaturis inferioribus non impressit. Deutero. xxxij. Ipse est pater tuus qui fecit et creavit te. Item ratione gubernationis. Quisquam enim omnia gubernat: nos tamen gubernat. ut dominos: cetera vero ut suos. sapien. xiiij. Tua pater prudentia cuncta gubernas. Et sapien. xiiij. Tuis magna reverentia disponit nos. Item ratione adoptionis: quia alijs creaturis dedit quasi manusculam. nobis autem hereditatem. et hoc quia filij: sed si filij et heredes. Apo. Ro. viij. Non accepistis spiritum servitutis in timore: sed spiritum adoptionis filiorum in quo clamamus abba pater. Unde in scriptura sacra. Unus vestrum unus est pater in celo. Et omnium vestrum una est mater in terra. Unde quum volumus orare. clamamus in celis domino. Pater noster etc. Mat. vi. Desiderat igitur ad istam vitam pervenire: sed istud desiderium non valemus adimplere: nisi veniant ipse anime nostre per vias christi. id est per mortem. scilicet per corporaliter moriamur. Per istam viam venit filius dei ad

patrem suum. iuxta illud quod scribitur Luce primo. Oportuit christum pati et ita etc. Ergo omnes et nos mori: quia perfectio cuiuslibet regionis consistit in imitatione sui ducis quem habet: sed nos habemus ducem nostrum Iesum christum qui mortuus est pro nobis. ergo omnes et nos pro eius amore mori: quia mors corporis est vita anime: eo quod per mortem corporalem homo deveniat ad vitam eternam. et hoc est quod dicebat Apo. Colo. iij. Mortui enim estis: et vita vestra abscondita est cum christo in vita eterna. Quia ergo per mortem devenimus ad vitam eternam. sequitur consequenter: quod melior est mors quam vita. vij. ecclesiastici. et iterum. Laudavi magis mortuos quam viventes: precipue illis qui bene occubunt. Illi enim bene moriuntur: quorum mores prohibent testimonium fidei: virtutibus charitati: elemosyne. et talium mors dicitur preciosa. ps. cxxvi. Preciosa est in conspectu domini sancti. et dicitur preciosa pro patria que ipsa mors confert anime.

C Primo confert perfectionem.
C Secundo confert quietationem.
C Tertio confert delectationem.

C Circa primum scire debemus quod deus ratione perfectionis est ut unus quodque attingat ad suum principium. sed ad suum principium anima devota beata et sancta non potest pervenire et attingere nisi per mortem: que est separatio anime a corpore. ergo mors istorum dicitur preciosa.

C Secundo de respectu quietationis. Unum notandum quod nulla res quietari potest: nisi super stabile et immobile. Sed quicquid est extra deum est mobile et instabile. iuxta illud Boetii. O qui perpetua mensura ratione gubernas. Terrarum celiq; factor: qui tempus ab evo. Ire iubes. stabilisq; manens das cuncta moveri. Li. iij. de co. ergo quum omnes res

Vulgarizandi

quietari desideret: or q̄ veniat per manus mortis ad suū desiderū. Ergo mors illius q̄ ad suū desiderū p̄ducit illum: est preciosa. ps. cxxvj. Beatus vir qui implevit desiderū suū ex ipsis non confundetur cū loquetur inimicis suis in porta.

Tertio confert delectationem. Vera. n. delectatio est absq̄ amaritudine. sed nulla delectatio temporalis p̄t acquiri nisi cū amaritudine. iuxta illud Boetij de cons. li. ij. prosa. iij. *O q̄ multis amaritudinibus humane felicitatis dulcedo respersa est: preter delectationem: quā anime iustoz & beatorū a deo consequunt̄ que est vita beata: omni plena incunditate & delectatione. iuxta illd̄ ps. xv. Delectationes in dextra tua vsq̄ in finem.* Ista aut̄ delectationes non p̄t habere anima nisi p̄ mortem. Ideo mors iustoz d̄r̄ preciosa. De quoz numero fuit. N. & iō mortez alacriter accepit dicēs vado ad eum zc.

Sermo. xlv.

Sancta et salubris est cogitatio pro defunctis exorare ut a peccatis solvant̄. ij. ad acha. ij. s̄z Augusti. *Dēs q̄ ab hac vita recedunt aut sunt valde boni aut valde mali: aut mediocriter boni.* Considera auctoritate. Augusti. omnibus nō prodest oratio. quum dicatur verbum propositum. sancta zc. Solus autem oratio. ceteraq̄ suffragia: que pro defunctis sunt: profunt illis qui ab hac vita decedūt mediocriter bonis idest in purgatorio existentibus. Unde nostri doctores talem mouent questionem. Utruz dei suffragia p̄sunt omnibus defun-

ctis. Et respōdet. d. q̄ non sed solū in purgatorio existentibus. Et p̄mo nō valere dicunt pro valde bonis. Ratio qz bonoz nostroz nō egent ad facietatez totus appetitus: que est vita eterna: quia anima totalr̄ faciat̄ i illa vita beata. iuxta illd̄ ps. xvj. *Saciabor quū appa. zc. Et alibi. Replebitur in bonis domus tue. & qz appetitus beatorū faciat̄ in ista vita br̄a. iō nō ind̄gēt suffragiis nostris nec auxilijs nr̄is.* Uñ de celebratione missarum. cap. cū marthe. dicit sic. *Qui rogat p̄ martyre iniuriāz facit martyri: & sequitur. sed si aliquibus nostris suffragia sunt qui nobis nescientib̄ sint in eterna requie non sunt ista suffragia: sed gratiarum actiones.*

Secūdo non valent etiā valde malis. Uñ Eug. si scirez p̄rem meū in inferno esse: anteq̄ pro eo orare potius mēme occiderē. & rō qz si rogaret: contra diuinā iusticiā faceret: p̄ quā peccator iam dānatus est eternaliter in inferno. iuxta illud euangeliij. *Discedite a me maledicti in ignē eternum zc. ad arb. xxv. Alia ē ratio: quare p̄ mortuis non est orandum: eo q̄ ab hac vita decesserunt desperati: & in inferno sūt absq̄ vlla spe venie. Job. iij. Peccantem quotidie zc. Or in inferno nulla ē redemptio zc.* **T**ertio. Profunt mediocriter bonis ut sunt illi qui sunt in purgatorio: his suffragia p̄sūt. Unde Augusti. xij. questio. i. *Eis hec profunt qui quum viuerent hec sibi: ut postea prodesse possent meruerunt.* Unde Greg. xij. q. ij. *Anime defunctorum quatuor modis adiuuantur. idest a pena purgatorij absoluantur. Oblationibus sacerdotum. Precibus san-*

Sermones funebres

etorum. Elemosynis carorum. Ieiunijs cognatorum. Quos modos distinguit Ray. sic suffragia quidem profunt defunctis ad absolutionem pene: aqua possunt absolui: quatuor modis. Uno modo per intercessionem. q. priuatam membrorum. i. per orationem sanctorum. Secundo modo per intercessionem capituli ecclesie. s. xpi: et sic adiuuatur per oblationem altaris. Tertio modo per modum pene. i. elemosynarum largitionem. Quarto per modum absolutionis pene. s. per ieiuniorum afflictionem. Et ad predictos modos omnes alij reducuntur. Sed magister doctor. sanctus Tho. in. iij. s. iij. dicit distinguendo istos modos quod duplex est ecclesia. s. militans et triumphans. Prima non habet locum in purgatorio per modum auctoritatis. Unde sciendum est quod anima que est in purgatorio a pena dupliciter absoluitur. Uno modo quidem per viam gratie. Alio modo per viam iustitie. Per viam gratie dupliciter. s. per intercessionem publicam capituli: que fit in oblationem sacramenti altaris iij. Per intercessionem. q. priuatam membrorum ecclesie. s. per orationes sanctorum. Alio modo absoluit a pena per viam iustitie. Et hoc etiam dupliciter. Uno modo per viam redemptionis. Alio modo per viam pene. s. per elemosynarum largitionem. Alio modo per ieiuniorum afflictionem. Ideo hec omnia considerantes parentes non debent flere. sed istis modis ei subuenire. ut a peccatis soluantur. Ad secundam questionem. Respondet Ray. Melius est opus charitatis quod dirigitur in deum: quam quod dirigitur in homines. Iam primi duo. modi. s. oblatio altaris et oratio sanctorum sunt meliores et per-

fectiores quam duo ultimi. quia principaliter dirigunt in deum. Alij vero duo in hominem. s. elemosyna et ieiunium. Notate de primo suffragio. s. Tho. in. 4. s. iij. et etiam secundum Ray. in sua summa dicit quod principaliter suffragium est sacramentum altaris: et ratio est: quia in ipso continetur christus qui est fons charitatis: cuius intercessio excelsit omnes. ideo etc. idem vos considerantes ista omnia: nolite flere: sed eis succurrite per dicta suffragia: ut si quo tenetur vinculo: possit absolui. Et sic sancta et salubris erit cogitatio pro defuncto orare: ut. a. p. s. per gratiam dei: que nos etc. Ser. xlvj.

Anima plus est quam corpus. Mat. vj. Secundum cursum prudentie et cognitionis naturalis quanto res est melior et nobilior preciosiorque: tanto magis ac maiori studio est custodienda. Sed quum hoc ita sit et ratio naturalis habeat locum veritatis nos dicemus animam esse custodiendam omni cura potius quam corpus. Ratio quia nobilior omni creatura mundi. Que quidem nobilitas potest probari aliquibus argumentis. Probatum igitur animam esse nobiliorem omni creatura mundi. Illa dicitur esse nobilior et perfectior creatura mundi: que deo magis assimilatur. sed anima magis deo assimilatur quam omnis alia creatura. Ergo anima est nobilior et perfectior omni creatura mundi. Assumptum de deo notum est: et liquidum et manifestum: quia est perfectissimus. immo ipse dat ceteris perfectiones. Artifex se per est perfectior opere. Et illi nihil deest. ps. xv. Dixi domino deus meus etc. Maior patet. Minor probat.

Vulgarizandi

Gen. primo. Creauit deus animas ad imaginem et similitudinem suam etc. Ite illa creatura dicitur esse nobilior inter ceteras creaturas que continet in se omnes perfectiones aliarum creaturarum. Sed anima continet in se omnes perfectiones aliarum creaturarum. Ergo anima est nobilior inter ceteras creaturas.

Maiores liquida. Minor probat. Grego. in quadam Omelia super illud verbum. Ite et predicate euangelium omni creature dicens. Anima habet quid commune cum omnibus creaturis. Habet esse cum lapidibus vivere cum plantis sentire cum animalibus intelligere cum angelis. Ergo etc. ps. vij. Minuisti enim paulominus etc. usque quod perambulatur etc. Augu. super Gen. ad litteram. Sicut deus est super omnem creaturam. ita anima omnis creaturae natura et dignitate precellit. Sed theologo doctores sacri dicunt quod angelus non est nobilior anima natura sed dignior statu et officio: quia ipse contemplet deum modo absque medio. sed quedam auctoritas dicit. Mensura hominis que est et angeli videntur contradicere. Respondent. d. quod illa auctoritas intelligit de futuro. Non autem de presenti. Unde verum est quod quedam anime habebunt tantam gloriam quantum angeli et plus. Quum ergo ciues prestantissimi aia sit tante dignitatis: debet bene custodiri et maxime a peccatis: per que deum amittit: et suam nobilitatem minuit: et imaginem dei perdit. Unde. B. iratus contra peccatores clamat alta voce. d. O aia ad imaginem dei creata. dei similitudine decorata conciuis sanctorum: et coheres angelorum erubescere porcinam contraxisse similitudinem. Ut igitur aia non amittat suam nobi-

liratatem debet a peccato cauere. Et maiorem curam debet homo habere de anima quam de corpore. Unde nota quid debeat facere quilibet anima dum est in corpore ne in eternum in inferno damnetur. Figuratiue ostenditur. Gen. xix. ubi dicitur quod duo angeli venerunt Sodomam: ut euerterent eam: et inuenerunt Loth sedentem in foribus ciuitatis etc. Et cogebant eum dicentes. Surge et tolle uxorem tuam et duas filias quas habes et ascende in montem: et salua animam tuam in monte. Et eduxerunt eum extra ciuitatem etc. Per Loth intelligitur quilibet anima christiana. in qua est peccatum. Loth interpretatur vinctus siue ligatus cathenis peccatorum et sedet in foribus ciuitatis. id est in extremo vite sue: quia in omni puncto ad mortem currit. iuxta illud. ij. Cor. xj. Periculum in mari etc. Et sequitur eo sedente venerunt duo angeli per quos intelligende sunt due inspirationes. Altera que dicit. Recede a malo. altera fac bonum. ps. 33. Recede a malo et fac bonum. Et cogebant eum angeli. d. Surge usque extra ciuitatem. Iste due inspirationes peccatorem excitant a peccato. iuxta illud Aposto. li. Surge qui dormis et exsurge a mortuis etcetera. Sed si moriens vult surgere necesse est ei: quod secum ducat uxorem suam: et duas filias. Per uxorem intelligas penitentiam. Per primam filiam confessionem. Per secundam satisfactionem. Et cum his filiabus debet exire in mari et saluare animam suam in mente: et non respicere retro id est ad temporalia que relinquunt post mortem. Et sic in hoc mundo gram et in futuro gloria. Amen.

Sermones funebres

Sermo.

xlviij.

Audiui uocem

de celo zc. Apo. xliiij.

Secundum diuinā scripturam reperimus quadruplicem uocem clamantium.

Prima est peccatorum.

Secunda est damnatorum

Tertia est purgandorum.

Quarta est iustorum.

Prima dicitur uox peccatorum. s. hominum mundanorum: qui sunt dediti uoluptatibus et delicijs. De quibus dicit sapiens. ij. Venite prouiamur: que bona sunt in terra. i. in hac uita: et utamur creatura ad libidinez celeriter in iuuentute nostra: et uino precioso impleamus nos: et non intereat flos nostri temporis. Coronemur nos rosis. i. uanitatem: antequam mors nobis eueniat: et a nobis nullum fiat solacium absque luxuria.

Secunda uox est damnatorum quam damnati in inferno emittunt propter seuerissimas penas quas patiuntur: et portant propter peccata que commiserunt: dum hic uiuerent: pro quibus penitentiam non egerunt. De hac uoce dicitur Isa. v. Uox eorum quasi maris sonabit. que uox est confusa et querulosa: et ista uox generatur ex agitatione fluctuum: sic uox damnatorum est terribilis confusa et querulosa: propter fluctuum agitationem. i. propter penam magnam: que eis est impartita propter peccata que commiserunt. Isti damnati emittunt uoces horribiles: et tamen non exaudiuntur: quia non clamant pro contritionem suorum peccatorum: nec propter misericordiam prosequendam: sed solum propter multiplicem tormentorum penam. sicut clamabat diues in

inferno sepultus. Tertia uox est purgandorum qui in purgatorio purgantur: et isti emittunt uocem ad nos uiuentes petentes a nobis adiuuari suffragijs. Unde Job. xix. Loco istorum dicit. Ad iheremini mei etc. Propter quod uiuentes debent audire uocem istorum et desiderium eorum opere adimplere. ps. cxxvi. Beatus uir qui impleuit desiderium suum: ex ipsis Psouer. xxi. Qui obturat aures suas ad clamorem pauperis et ipse clamabit et non exaudietur. Quarta uox est iustorum quas emittunt ad deum orando pro se et pro peccatoribus mundi. ps. cxli. Uoce mea ad dominum clamaui etc. Usque in deficiendo. Ista uox audit ad deum. ps. lxxxix. Clamabit ad me et ego exaudiam eum etc. Ista uocem emittunt ad deum ueri penitentes: qui querunt saluari et iustificari. iuxta illud. ps. cxviii. Clamaui in toto corde exaudi etc. usque preuenierunt. Figura de Ezechia rege: cuius uoces lachrymabiles exaudiuit deus. Ideo dixit. audiui uocem tuam et uidi lachrymas tuas et descendi liberare te. iiii. Reg. xx. Hanc uocem lachrymabilem debet emittere quilibet moriens flendo peccata sua instar Ezechie: et dominus exaudiet uocem eius. ut et audiuit uocem Zacharie et Helisabeth: cui angelus dixit. Exaudita est oratio tua et Helisabeth uxor tua pariet tibi. s. in senectute sua etc. Hac uoce lachrymabili clamauit ille defunctus. N. dum uiueret. cui dictum est. exaudita est oratio tua: et Helisabeth. i. uox tua lachrymosa pariet tibi filium. i. gratiam pro qua finita pena que tibi pro peccatis tuis dabitur in purgatorio: perueniens ad gloriam. Ad quas nos christus perducere dignetur. Amen.

Vulgarizandi

Sermo xlviii.

Reddite que sunt
sunt
Le
saris Cesari & que sunt
dei deo. Mat. xxij. Se-
cundum Macrobiū Tullii Se-
necam oēsque doctores tam gentiles
quā grecos tam modernos quā anti-
quos: iusticia est reddere unicuique
quod suū est. Est itaque corpus ex ter-
ra. ideo terre tradendum est. sicut
suo creditori: & sue creditrici. iuxta
illud Gene. iij. Memento quia pul-
uis es & in puluere reuerteris. ani-
ma vero est spūs. & ideo spūi debet
reddi qui est deus. quia suū est ex deo
habet. Igitur tanquam creatori suo reddenda
est. sed nota quod deus nunquam operatur
iusticiam sine misericordia: nec mise-
ricordiam sine iusticia. Primo
utrumque operatur manifeste & aperte:
ut in saluatione bonorum. quia iuxta iu-
sticiam dat bonis bona. Operatur etiam
misericordiam manifeste. quia remunera-
rat ultra meritum & condignū. Te-
ste Paulo. ro. viij. non sunt indignae
passiones huius temporis ad futuram glori-
am que reuelabitur. Unde Bernardus.
fateor non sum dignus meis pro-
prijs meritis regnū obtinere celorum.
sed duplici ratione obtinens illud dominus
meus Iesus Christus & hereditate patris &
merito passionis altero ipse contem-
tus. aliter mihi donauit. cuius dono
illud mihi vindicare non erubescō.
Secundo aliquando operatur iusticiam
aperte & misericordiam occultam ut in
peccatoribus per tribulationes: sicut
in sancto Antonio. qui a demonibus est
vehementer cesus. Item in sancta ka-
terina de senis: que similiter cesa est.
Tertio aliquando operatur mi-
sericordiam aperte & iusticiam occulte:
ut in expectatione peccatoris: quia

pius & misericors expectat ut pec-
cator reuertatur: sed quo magis expe-
ctat eo arctius puniet. Unde Vale-
rius maximus in primo libro de religio-
ne. Lentus. non gradu ad vindictam
sui diuina peccat ira: tarditatemque
supplicij: grauitate compensat.

Quarto aliquando utrumque occul-
te: in innocentibus & pueris in lim-
bo abditis: & in inferno obtrusis di-
uitibus qui habebant boni & iusti: sed
hic posset queri. Quare ergo deus pu-
nit si est ut dixisti pius & misericors
ultra quod dignū vel demeritū: nam ille
qui peccat: peccat temporaliter: & deus
illum punit eternaliter: ergo non est
ita pius etc. Respondeo dicendum esse
quod quāuis peccatū sit temporale: tamen inficit
& deturpat eternale. scilicet animam in qua
eternaliter manebit culpa: & pecca-
tum tanquam materia ignis. Item me-
rito crematur & punitur eternaliter.
Item alia ratio: quia per peccatum offen-
dit deus: qui est infinitus. Ideo infinite
debet puniri: sed quia homo non potest
portare infinitam penam intensiue:
deus vult quod portet extensiue. scilicet per
tempus infinitū. Item alia ratio: quia
mala voluntas reproborum est eter-
na: ideo & pena debet esse eterna.

Primo declaratur hoc etiam exem-
plis. Primo venditio cuiuscumque
rei est momentanea: & tamen pos-
sessio est perpetua & eterna.

Secundo. Item vulneratio est mo-
mentanea: & tamen cecitas est perpetua.

Tertio. Item casus in foueam est tem-
poralis: & tamen detentio est perpetua.

Quarto. Item effusio oculorum est mo-
mentanea: & tamen cecitas est eterna.

Quinto. Item portio veneni est tem-
poralis: & tamen mortem operatur perpetuam.

Sexto. Item actus cuiuslibet sa-
cramenti est momentaneus: tamen est

Sermones funebres

perpetuus caraciter: sic in pposito.
¶ Misericordia et iustitia dei manifeste ostēdit opata a deo in amico nro. Primo misericordia qz vocavit eū a labore ad regem dicens. Venite oēs q laboratis etc. Et ego etc. Secdo qz vult eū coronare corona immortalitatis. ps. viij. Gloria et honore coronasti eū: et pstitisti eū etc. Et Osce. xiiij. germinabit sicut lilium et florebit in eternū an etc. Non pp eius merita: sz pp suā pssimam misericordiā. ¶ Secdo iustitiam qz reddet illi iuxta opa sua. Jo. teste in apo. xiiij. Opa. n. illoz sequūt illos etc. Iste igit vt implere dem dominicū. Reddite q sūt etc. se disposuit in vita ad grāz hic p penitētiā ieiunū orōnes elemosynas: ecclesiaz visitationes reddēs vnicuiqz q sumū ē: et in futuro ad gloriāz p eū etc.

¶ Sermo.

xlj.

Solū mibi superest sepulchru. Job. xvij. Ego pideravi dicit patētissimus Job qd ē vna extrema demētia vna stultitia: qz psona frangit ad acgrēdū res mūdanas: res temporales: res corporales: qm qdo bñ stent mi et mibi crepuit cor ad accumulādū veniendo ab oibus mortē de rebus non remanet mibi nisi vna pua fossa vnū obscurū: et strictū sepulchru solū mibi superest sepulchru si nos inuestigem⁹ et qram⁹ bñ prudētes ciues mei nos repimus qz qdo hō est viuus hz magnā āplitudinez magnā latitudinē que logitudo tota restringitur qdo ipse hō venit ad mortē: vnde ego repio qd hō viuus hz duplicē latitudinem.

¶ Prō hz latitudinē nature et aie
¶ Secūdo hz latitudinē fortune.

¶ Magnā ergo latitudinē hz aie in vno corpore viuo qz tū ad eēntiaz et quantū ad suas virtutes: quātū ad suā eēntiam aia est in toto corpore: et tota in qualibet parte corporis: vnde nō est aliqua pars sic parua sic vilis in corpe humano: qd do viuit in qua non sit tota aia essentialiter et secūduz suā naturā: et non est solū in cerebro vel capite vt dixerunt quidā reproban a philosopho in li. i. de aia: sed tota in digito pedis et manus. Et breuiter vbiqz est tota essentialiter. Et hoc tu habes clare ab auctoritate Augustini i. vj lib. de tri. ca. ix. Vbi ait Creatura quoqz spiritualis sicut est aia: est qdem in corporis comparatione simplicior: sine cōparatione aut corporis multiplex est et ipsa non est simplex: naz ideo simplicior est corpore: qm nō mole diffundit per spatium loci: sed in vno quoqz corpe et in toto ē et in qualibz eius parte tota ē nō solū anima hz latitudinē in corpore viuo: quātū ad eēntiā: sed et quātū ad suas virtutes. Debetis notare q ipsa anima fm suas virtutes: qm virtus visua ē in oculo virtus auditua est in aure: et sic de aliis virtutibus secūduz suas virtutes non est tota in qualibet parte corporis qz virtus visua nō est in aure: virtus auditua nō est in lingua etc. Cōcludo ergo breuiter et dico qz hō viuens hz magnā latitudinem qz tū ad naturā. Qz verte cartam el se ne vene la spirata morte et totā hanc latitudinez restringit in tantum qz ipsa anima non est in corpore nec essentialiter nec virtualiter: nec in toto corpore: nec in aliq parte ipsius corporis: solum ergo mibi superest sepulchru. ¶ Secūdo dico

Vulgarizandi

quod homo viuens habet latitudi-
nem fortune. Adodo dilatat se quā-
rum ad carnem in filiabus paren-
tibus. Adodo quantum ad tempo-
ralia videlicet in thesauris et pecu-
nijs et mercimonijs in edificijs in
agris: in vineis. Effendo sic amplia-
tus et dilatat⁹ venit mors et telo suo
restringit eum in vno paruo loco.
Unde considerans hoc eccle. loqui-
tur de seipso. ij. ca. dicens. Magni-
ficauit opera mea vsque et nihil per-
manens sub sole: soluz mihi super-
est sepulch⁹ et hec verba fuerunt co-
ram vobis sumpta. Noster enim.
N. e. passato ab ista presenti vita ru-
minando sepe numero ex mēte istā
locutionem. Job et videndo aper-
tissime in omnibus his rebus mū-
danis non esse aliud nisi vanitates
afflictionem spiritus et corruptio-
nem et q^d in morte non acquirat ali-
ud nisi vnā paruam fossam: quā-
do fuit in isto mundo visus accu-
mulare res in quibus non est vani-
tas: sed virtus non afflictio spūs: sed
gaudium mentis non corruptio: s^z
perpetuitas et virtutes et bonas ope-
rationes. Dic narra vitam suam et
virtutes suas et finem suum. Pos-
sumus ergo concludere et dicere si-
bi audacter illud q^d dicit psalmista
in. ps. lxxxij. Ibiunt de virtute in
virtutem. vid. deus deorū in syon.
Tu. N. qui ambulasti per vias hu-
ius mundi de virtute in virtutem
gaude iubila et fac festum quoniam
cōtemplaberis deum deorum facie
ad faciem in syon. i. in vitam eter-
nam. velimus et nos dilectissimi vi-
uere virtuose in hoc mundo vt me-
reamur videre ipsum summum bo-
num facie ad faciem in isto mun-
do per gratiam et.

¶ Sermo.

Non est mortua puella
sed dormit
Math. ix. Volens sōs
pietatis. Iesus christus
parentes amicos et vicinos archi-
magogi qui plorabant amare mor-
tem filie sue vnice: dicit sacer euan-
gelista Math. q^d vertit se ad multi-
tudinem et dixit. Obrogata nō plo-
retis non est mortua et. Quamuis
naturalibus philosophis ista locu-
tio appareat falsa et impossibilis egre-
gij ciues mei q^d vna puella mortua
sit viua et dormiat: quū dicat p^{ri}ci-
pes phō⁹. Aris. in li. de som. et vigi-
lia: istas duas passiones. s. dormire
et vigilare esse passiones animae viui:
tamen apud imperatorem nature
ideest omnipotentem deus est possibilis
et verissima: nec est mirandum. Vi-
demus. n. p. exp^{er}ientia aliquas res vi-
deri falsas hoībus simplicibus idio-
tis et grossis: et tñ esse verissimas ho-
minibus doctis et in scia educatis:
or dicatis mihi. Quis hō spoliatus
philosophia posset imaginari totaz
terraz esse minorem vna stella celi.
Lerte nullus: et tamē apud philoso-
phos istud est verissimū. Itē quis
vnq^d posset credere id q^d credūt. s.
q^d tres spūales res incorporales res
imateriales res q^d p^{ri}ma facie vident⁹
falsae et impossibiles et tñ sunt posibles et
vere: s^z reuertēdo ad p^{ro}positū. Hec
locutio domini n^{ri} Iesu xpi videt⁹
phis impossibilis: et tamē sibi q^d de⁹
et hō est possibilis et verissima: non
est ergo mortua puella. Cōsideran-
do pluribus vicibus istā locutionē
charissimi: ego repio sub breuitate
tres conditiones psonarū de quibus.
¶ Primo aliquae videntur viue et
in veritate sunt mortue.

Sermones funebres

Secundo aliquae videntur mortuae: et in veritate sunt mortuae.

Tertio aliquae videntur mortuae et in veritate sunt vivae.

Dico primo quod aliquae personae videntur vivae et in veritate sunt mortuae: et iste sunt illae quae fecerunt sibi paradisum in hoc mundo quod posuerunt totam felicitatem suam in rebus huius mundi qui stant suffocati et submersi in deliciis carni et bestiali. quae clausurunt oculos per non resguardar pro el celo pro non se recordare pro deo ut non recordarentur amplius proprie salutis. Isti tales videntur quod sint vivi et non solum vivi: sed etiam bene vivi: et tamen dolorosi et miserrimi: sunt in veritate mortui quantum ad animam: et illud est quod dicit tuba fidei christiane Paulus apostolus scribens ad Thimotheum. v. c. Vidua quae in deliciis est vivens mortua est: et ideo angelus domini episcopo pergamini quae erat de ista prima brigata dicit Apoc. iij. cap. scio opera tua quia nomen habes ut vivas et mortuus es: et de istis primis non dicit dominus verba assumpta. Aliquando aliqui videntur mortui et in veritate sunt mortui: et isti sunt illi quae per fragilitatem vel ignorantiam vel propriam malitiam habendo peccato mortaliter stant indurati: et obstinati in malo: et nullo modo dicere volunt culpam sed potius volunt mori cum ipso peccato mortali et ire ad sepulchrum eternum: et isti tales homines desperati homines diabolici: homines inhumani: videntur mortui quantum ad corpus et sunt in veritate mortui quantum ad animam et quantum ad corpus: et ista mors. scilicet anime et corporis est multum plus acerba multum plus crudelis. multum plus terribilis quam sit solum mors corporalis: de qua terribilitate loquitur

Aug. speculum limpidissimum totius ecclesie militantis in. xij. d. cl. dei. c. xij. d. hoc. Illa. n. mors est grauior et omnium malorum pessima quae non fit separatione anime et corporis: sed in eternam penam potius virtutis quam complexu. Ibi e contrario non erunt homines ante mortem nec post mortem sed semper in morte: ac per hoc nunquam viventes nunquam mortui sed sine fine morientis: nunquam erit homini penam in morte quam ubi erit mors ipsa sine morte: nec enim dicit dominus de istis verba assumpta. Alique aliae personae et iste sunt ultime videntur mortuae. et in veritate sunt vivae: et isti sunt illi quae vivunt in hoc mundo virtuose iuste et sancte. Et quando passano sine peccato mortali et moriuntur cum gratia omnipotentis dei: et quando videantur mortui quantum ad corpus: in veritate non sunt mortui sed vivunt quantum ad animam in eterna vita. In persona quorum paulus ait. et ad Corin. vij. Quasi morientes et ecce vivimus. et veni. Beda super illo passu. Luc. xx. Deus autem non est mortuorum sed vivorum dicit. Est autem vera vita quae iusti deo vivunt et quando corpore moriuntur. et de istis ultimis dicuntur a domino verba assumpta. Et quia ista puella est passata ab ista primi vita sed quod mihi facta fuit relatio a personis fide dignis visa est vivere virtuose. Hic narra vitam: suas virtutes: et sine vite sue: si purgata diligenter ab omni peccato possumus credere quod sit de ista ultima brigata. Quamobrem arditamente possum dicere de ea thema assumptum. Non est mors. pu. etc. O patres: o matres: o fratres: o sorores: o parentes: et o vos omnes alij amici non effundatis lachrymas non ploretis nec detis vobis melancholiam et affli-

Vulgarizandi

etionem quoniam vestra puella vel
filia soror et parentes etc. non est mor-
tua sicut vos cogitatis: scilicet qua-
rum ad corpus. Quantum autem
ad animam vivit et dormit in glo-
ria paradisi expectando futuram
spem et resurrectionem. Ad quod om-
nipotens deus faciat nos perveni-
re per gratias et demum possimus
in alio mundo per gloriam. Ad quam
nos perducit etc. **Sermo. li.**

BREVES dies hominis
sunt. Job.
xiii. Tanta est brevitatis
nostri temporis et maxime
nunc honorandi civis quod quando co-
gito quasi ex toto extra me ipsum et
prosumptor in lachrymas et totus
tremo et ex magna maritudine et
dolore cordis conqueror venisse in
hunc mundum dicendo illud quod
dicit Job. iii. ca. quare data est mi-
hi lux et vita. Et propter hoc pro-
piti fieri et me misere a voler investi-
gare la radice et fundamento de qua
ista brevitatis: et quando bene ques-
ivi et requisivi ego reperio quod duo so-
lum sunt potissima fundamenta
istius tante brevitatis.

Primum fundamentum est: na-
tura ipsius temporis.

Secundum fundamentum est:
deus dominus ipsius temporis.

Dico primo quod primum funda-
mentum brevitatis nature est na-
tura ipsius temporis. Et pro aliqua
declaratione. hoc debetis notare quod
magna differentia est inter naturam
eternitatis et naturam temporis: se-
cundum quod egregie diffinita est a no-
stro civis Boetio. v. de consolatione.
Eternitas est interminabilis vite
tota simul et perfecta possessio sine
discursu: sine successione sine vicissi-

tudine. Sed tempus est quedam possessio
imperfecta quam illud quod possidet in te-
pore possidet firmiter et gete. Ad hoc
autem mutabili sed ratione quod quod posside-
tur in tpe hinc finem et non est totum si-
mul sicut eternitas sed hinc partem post
partem. s. die post diem: mensem post
mensem annum post annum et semp
sine requie sine intermissione am-
bulat. Et totum hoc non procedit ab
alio nisi quia ipse tempus est fundatum
et radicatum supra motum primi
mobilis et primi celi et est sua men-
sura. Unde. iiii. philosophorum. Tem-
pus est numerus motus secundum
prius et posterius. Et quis celum nun-
quam quiescit in continuo fluxu et in
continua generatione sequitur quod tempus
fundatum super hoc celum median-
te suo motu sit similiter in continuo
motu et continua generatione. Sed
post horribilem iudicium celum
erit immobile et non erit aliquod
tempus. Uidi dicit aquila gradis.
Jo. raptus in spiritu. Apost. Et quid
vidisti Jo. Uidi et angelus quem vi-
di stantem supra mare et supra ter-
raz leuavit manum suam ad celum et iu-
rauit per viuentes in secula seculo-
rum: qui creauit celum et terras et ea
quod in eis sunt: quod tempus non erit amplius.
Breues igitur dies hominis. quantum ad gradum
primi fundamentum sufficit. **Secundum** fun-
damentum brevitatis nostri temporis est dominus
deus ipsius temporis totus cursus. tota longi-
tudo. Tota breuitas nostri temporis est in ma-
nu dei sic pecunie tue sunt in mani-
bus tuis. Et sic tu dispensas. et distri-
buis pecunias tuas prout tu vis: cui tu
vis: et quantum tu vis: sic ipse deus dispensat
et distribuit tempus ad libitum suum: quam
obrem tu bone homo non potes iuste qua-
eri de deo dicendo. Cur deus non das mi-
hi nisi triginta annos temporis et illi das. l.

Sermones fanebres

Cur facis me mori in flore iuuentu-
tis & illu in senecta. Qm̄ illud tps
paruz vel satis q̄ tibi dat nō ex de-
bito sed ex gr̄a ex b̄cignitate ex do-
no. sicut tu das pecunias tuas. Ha-
beris igit̄ dñs tps in manib⁹ suis:
& in sua potestate: nos reperimus i
sacra scriptura dispensasse ip̄s tps
humāe nature diuersis vicibus di-
uersis modis. Et primo incipio a
Bene. Nos h̄emus q̄ si primus p̄r
noster Aldaz durasset in gratia & n̄
peccasset deus disp̄casset tps q̄ sem-
per vixisset. Sz qz peccando pdidit
gr̄am accepit ab eo tps viuendi: &
sibi taxauit & dixit ei. Elmice: ex q̄
nō curasti mihi obedire: non cura-
sti offendere me: non curasti pdere
gr̄am meā: ego quoqz nolo q̄ tu vi-
uas in eternū sed solū. dcccxxx. an-
nis. Bene. v. Et factū est tps quo vi-
xit Aldā nongentis triginta ānis &
mortuus est. Veni magis vltra. vi.
ca. tu reperies q̄ omnipotens deus vi-
dendo magna peccata: magnas ab-
hominaciones: magna scelera inci-
pere crescere: & multiplicari super
terrā in tantū q̄ oīs caro corrupe-
rat viā suā: motus ad iram iurādo
dixit hec verba. Nō p̄manebit spūs
meus in homine in eternū qz caro
est. Erūtqz dies eius tantū. c. vigin-
ti annoz. Et in p̄nti n̄ra etate illud
tps abbreviatū est in aliqb⁹ vsqz ad
lxxvij. Si aliq pur transeunt: illud
tps q̄ rap̄ est eozuz vita p̄t magis
vocari mors labor & dolor q̄ vita.
Dies ānoz nostroz in ipsis septua-
ginta annis & amplius eoz labor &
dolor: ait p̄pheta. ps. lxxxix. Et in
multis p̄sonis nos videmus: hodie
istos annos esse abbreviatos. Uide-
mus. n. q̄ iustus dñs vni dat. xxx.
ānos. Uni alteri dat. xx. Illi. i. me

ses. Et min⁹ ēt sc̄dm q̄ sibi placet.
Et totū hoc nō p̄cedit ab aliquo ni-
si q̄ ipse de⁹ est tps. & p̄t facere de
ipso q̄cad vult. Breues ergo di. bo.
sunt & ista fuerunt v̄ba assumpta.
Noster. Il. mortu⁹ est vidēdo dies
istius tps esse breues mediantibus
suis virtutib⁹ suis bonis opatiōib⁹
in qb⁹ se exercuit qm̄ fuit in p̄nti vi-
ta & mediāte p̄fess. oē cōione & alijs
sacris ecclesie que deuore sumpsit i
suo fine visus est puenire ad illam
vitaz vbi sunt dies eterni perpetui
& sine fine. Quāobrem nos q̄ sum⁹
hic presentes possum⁹ erigere ocu-
los ad celū & reddere gr̄as deo & di-
cere cum phia. Vitā petijt a te: & ti-
bi. e. lō. di. eter. Quāvitā nobis de⁹
concedat in hoc mundo per grati-
am & in alio per gloriā qui. zc.

¶ Sermo liij.

Q Apio dissolui
& esse cum xp̄o: ad phil.
p̄mo. Licet ista locutio
Pauli apostoli tube fidei xp̄iāe vi-
deatur extranea p̄ma facie homo.
cines mei. s. desiderare & appetere
horribilē & obscuram mortē cū sit
sn̄a oīum philosophoz & maxime
Ari. in pluribus locis & potissime
p̄mo ethicoz in p̄ncipio: q̄ obiectū
volūtatis sit bonuz & q̄ omnes res
que desiderant a voluntate deside-
rant inquantū habēt in se aliquaz
bonitatē: & ipsam mortē videamus
experimentaliter non bonā: sed po-
tius malā qz est priuatio vite que
vita est vna res bona. q̄obrem non
deberet desiderari: sed fugi non de-
beret appeti: sz haberi in abhomi-
nationē nō deberet amari sz habe-
ri in odiū: tñ si nos p̄sideramus istā
locutionē pauli reperiemus cāz nō

Vulgarizandi

esse extraneam s; congruentissimā
e conuenientissimam. Nos habe-
mus in phya q; una res desidera-
tur duobus modis.

¶ Primo per se.

¶ Secundo per accidens.

illa res desideratur p se q; h; in se
aliquā bonitatem: et illa res deside-
rat per accidens: que nō habet in se
aliquam bonitatem: sed est via et cau-
sa alicuius alterius bōitatis: verbi
gratia. Infirmus desiderat medici-
nā amarā: et miles bellū propter pe-
cuniā: et tamē iste res nō dēderant
p se q; nō habēt aliquā bonitatem.
sed desiderantur per accidēs in quā
tum amarum est via et cā ad intro-
ducēdū sanitatē in corpore que sa-
nitas est una res bona. et isto modo
apostolus desiderat mortē non q;
mors habeat in se aliquā bonitatem:
s; q; est via mediāte qua homo iu-
stus peruenit ad deū: q; deus nō so-
lus est bon⁹: s; est ipsa bonitas et su-
pra oēs bonitates. Et q; hoc sit ve-
ra audi adiunctiones q; facit sue locu-
tioni. Nā postq; dixit. cupio dissol-
ui adiunxit et esse euz xpo. Multe
sunt cause ppter quas homo iustus
positus in hoc mūdo continue desi-
derat mortē. Sed una est illa q; trā-
scendit omnes alias. s. perfecta co-
gnitio veritatis. De ista ppter bre-
uitatē solū dicem⁹ duo verba. Pri-
ceps philosophor. Ari. inuestigan-
do pprietates hoīs inter alias repe-
rit vnam q; manifestauit in princi-
pio. Metaph. dicens. Omēs homines
natura scire desiderant. Rō huius
est: q; oīs res imperfecta naturali-
ter appetit et desiderat eē pfecta. Et
q; hō ignorās est una res imperfecta
natura'r appetit et desiderat eē pfe-
ctus et scire et nō solum scire. sed et

perfecte scire. Est autē impossibile q;
hō vsq; quo ē in hac vita pnti pos-
sit habere pfectā cognitionē et sciaz
alicuius rei. s; q; dicit Ari. in pmo
phisicoꝝ in pluribus locis: et maxi-
me in qnto Metaph. et pmo poste-
rior. Tunc pfecte cognoscit et scit
aliqua res quādo pfecte sciunt et co-
gnoscunt cause et pncipia illius rei
vsq; ad elemēta. Et q; existēs in hac
vita non pōt pfecte cognoscere nec
scire pncipia et cās alicuius rei nec
creature sequit q; nō possit hēre pfe-
ctam cognitionē vel sciam alicui⁹
rei. Quod homo existens in hac vi-
ta non possit habere pfectaz cog-
nitionem pncipioꝝ et cāuz creatoris
accipiendo per ista pncipia et cās
cognitiones suas intuitiaz sui visio-
nez patet quia deus non habet pnci-
pia nec cās: sed potius est vniuer-
sale pncipiū et cā omniuz. Unde
tuba fidei christiane Paulus apo-
stolus ait. i. Corin. xij. Tunc autē
sa. ad sa. videmus nunc per spe. in-
ens. et Arist. ij. Metaph. dicit q; sic
se h; intellectus noster ad res ma-
nifestissimas et ad res diuinas sicut
oculos noctue ad lumen solis. Un-
de sicut oculus noctue pp debilita-
tem sui visus nō potest perfecte re-
spicere solem ita intellectus noster
quousq; est in vita pres. nri coniu-
ctus huic corpori non potest perfe-
cte propter suas debilitates cogno-
scere ipsum deum. Quod etiaz ho-
mo existens in presenti vita nō pos-
sit perfecte cognoscere pncipia et
cās ipsius creature est similiter no-
rum ad minus de pncipio: et cau-
sa vniuersali sicut iam habuistis.
ergo concludere et dicere propter causas
assignatas q; homo quousq; est in
hac vita presenti non potest habere

Sermones funebres

perfectam cognitionem et scias ali-
cui rei nec creatoris nec creature.
Sed quando homo iustus recedit ab ista
vita presenti et spoliatur isto copo-
re huius perfectam cognitionem: et sciam
creatoris et creature. Creatoris quia
non videbit eum amplius per spe-
culum. id est per creaturas et enigmata. id est per
figuras. sed videbit eum facie ad fa-
ciem vel secuti est. Creature etiam habebit
perfectam cognitionem et scias. quoniam vi-
dendo et contemplantando divinam essen-
tiam clare et perfecte videbit crea-
turam in ipsa divina essentia sicut
in suo principio et in suo fonte lim-
pidissimo. et de hoc accipe unum pul-
chrum originale Bernardi in ser-
mone de omnibus sanctis et factis
sine. Cognoscemus tunc ipsius in se-
metipsum trinitatem et gloriam il-
lam sine ullo enigmate mundo cor-
de contemlabimur. In hoc. n. erit
vita eterna ut cognoscamus patrem
et filium cum sancto spiritu et videamus
deum secuti est. id est non modo sicut est
in nobis: sed sicut est in semetipso.
Tunc quoque in ipsa sapientia: omnia que
in celo et que in terra sunt perfectissi-
me cognoscemus in ipso fonte sapi-
entie reipsum omnium cognitionem habentes.
Pensando ergo illud homo iustus
positus in valle miserie huius mun-
di clamat alta voce cum Paulo di-
cendo. Cupio etc. Que verba fuerunt
coram vobis assumpta. Maius desi-
derium et maior voluntas quam habuit
noster. N. in hoc mundo fuit hoc
scilicet mori et esse cum christo: et posset
implere hoc suum desiderium visus
est vivere virtuose: hic narra vitas
virtutes et sine quibus ceterum cum transie-
rit ex hoc mundo possumus crede-
re propter suas virtutes quod in alio
mundo sic vivat et regnet et triumphet

in secula seculorum. Amen.

Sermo.

liij.

OMnes morimur.
ij. Re. xiiij.
Quamquam quotidie videa-
tur a sensu et per experi-
entiam: quod omnes uniuersaliter mori-
mur prestat. d. tamen multi nesciendo
causas et non habendo cognitionem
et notitiam scientificam de hoc vehemen-
ter mirantur. Sed si est aliquis qui de
hoc habeat non solum cognitionem et
notitiam experimentalem et sensiti-
uam sed etiam scientificam et cognoscat
causam non mirabitur quia scit unde pro-
cedit. Est verum circa istam materi-
am assignantur a sacris doctoribus
theologis multe et diuerse cause.
Sed in presentiam intendendo loqui breui-
ter dimittendo omnes alias accipiemus
solum unam theologicam que est ista.
Natura nostra corruptibilis per tale
modum ordinata est disposita et com-
posita quod est necessarium quod aliqua li-
te veniat ad corruptionem et nos omnes
similiter veniamus ad mortem. Adve-
mento quia cinis es et in cinerem re-
uerteris. Gen. iij. Et pro aliquibus de-
claracionem huius deberis notare
quod sunt aliquae creature que secun-
dum suam naturam non sunt corrupti-
biles nec in toto nec in parte sicut sunt
celi. Sol. Luna. Stelle et si tu repe-
ris aliquando in sacra scriptura al-
chuno parlare quod dicat oppositum. scilicet
quod celi et stelle sunt corruptibiles si-
cut in ps. c. Opera manuum tuarum sunt
celi ipsi peribunt tu autem permanes
etc. De stellis autem sicut habes in
Apoca. vi. stelle cadent de celo sicut
ficus mittit grossos suos debes in-
telligere de corruptione que est sine
qualitatem et non secundum substan-
tiam. quia celum secundum substantiam est

Vulgarizandi

ingenerabile et incorruptibile et inalterabile: et inaugmentabile sicut probat philosophus in lib. j. de celo et mundo. nec potest recipere peregrinas impressiones ibidem. Celum est elongatum a contrariis ibidem. Et propter hoc ipse ibidem dicit. Celus est locus deputatus omnipotenti deo. Et in eodem lib. dicit quod est locus spiritus et dei. Et recordat cum propheta David dicente Celum celi domino terram autem dedit etc. Ista igitur corpora celestia non sunt corruptibilia nec in toto nec in parte. Sunt autem aliquae alie res que sunt corruptibiles: et in toto: et in parte: et iste sunt omnes compositae infra hominem sicut est aurum argentum plumbum et huiusmodi: et omnes res: siue vegetales sicut sunt radices plateae et arbores et omnes res sensibiles sicut sunt animalia bruta. Omnes iste res sunt corporales et in toto: et in parte. In toto quoniam leo mortuus non est amplius leo in toto nec in parte. Quoniam moriente leone sua anima amplius non vivit sed moritur simul cum corpore: sunt aliquae alie res que sunt corruptibiles in parte: sed non in toto: sicut sunt quatuor elementa. Elementa enim secundum philosophum sunt simul activa et passiva nam unum elementum corrumpit aliud. Verbi gratia. Ignis corrumpit aerem et aqua corrumpit ab aere: et tamen ignis corrumpendo aerem non corrumpit totum aerem: sed partes: sicut expresse dicit philosophus in lib. de celo et mundo. ca. 8. Et in primo methaphisicorum. Et ratio est prima: quia si ignis corrumpere totum aerem sequeretur unum magnum inconueniens in philosophia. scilicet quod locus ubi erat primo aer esset vacuus quod est contra philosophum. 4. physicorum. Et si diceret bene non posset repleti alio

elemento. ego dico quod est impossibile: quoniam dicit ipse Aristoteles in. 4. de celo et mundo. quod omnia elementa mouentur naturaliter ad sua loca: sicut ad suos fines et naturaliter quiescendo saluatur et conseruantur in ipsis locis. Quoniam in illo loco vacuo non posset esse aliquid aliud elementum: sicut in loco naturali: sed violenter et contra naturam. Si ergo elementa essent corruptibilia in toto sequeretur immediate unum illorum inconuenientium: vel quod ille locus elementi corrupti esset vacuus: vel esset repletus aliquo corpore perpetuo et violento: et nullum violentum est perpetuum. ij. de celo et mundo. Conclude ergo et dicet veram philosophiam quod quatuor elementa sunt corruptibilia in parte: et non in toto. Sunt aliquae alie res que sunt corruptibiles in toto: sed non in parte sicut est homo. In toto quidem: quia homo corruptus siue mortuus non est amplius homo. Oculus hominis mortui non est amplius oculus. Manus hominis mortui non est amplius manus nisi volumus loqui equiuocando eo modo quo dicimus. quod homo dicitur esse homo quod oculus marmoreus est oculus quod manus metalli est manus. dicit philosophus. ij. de anima. et in libro de morte et vita. Sed si volumus loqui proprie formaliter uniuoce: homo mortuus non est homo oculus hominis mortui non est oculus respondeat sic de alijs. Et quis homo sit corruptibilis in toto: tamen non est corruptibilis in parte. scilicet anima quia anima est una res incorruptibilis. Et quando recedit: a corpore recedit: sicut una res perpetua ab una re corruptibili. Separatur hoc ab hoc dicit philosophus in. iij. de anima: sicut perpetua a corruptibili. Conclude ergo: quod omnes naturaliter sunt

Sermones funebres

mortales propter corruptibiles naturas. Dēs ergo morimur. Postq̄ ergo oēs vniversaliter morimur.

Carissimi debemus niti viuere tali modo q̄ ad minus quando morimur moriamur bñ. Et qz n̄. N. visus est viuere virtuose. fm̄ q̄ mihi facta relatio a fide dignis: hic narra vitam z finem suum. Possum⁹ credere q̄ sit mortuus bene z moriendo bñ princeps sit factus glie vite eterne vbi viuit z triūphat. Amē.

¶ Sermo lūij.

Omnēs morimur. ij. Reg. xiiij. Quilibet homines esse necessario corruptibiles z mortales cuēs zc. Breuiter clare z sufficienter p̄batur in presentiarum tripliciter.

¶ Pr̄mo q̄tū ad p̄ncipiū ipsi⁹ hoīs.

¶ Secūdo quantum ad medium.

¶ Tertio quantum ad finem.

¶ Quantum p̄ncipiū p̄batur hoc p̄ncipiū z exordium humane generationis sicut est vobis manifestum fuit noster pater Adam qui essendo in statu innocentie per ordinationes z dispositiones diuinas erat immortalis erat incorruptibilis: z s̄l̄r nos fuisset in statu innocentie.

Sed recedendo ab isto statu mediante peccato effectus est mortalis. z p̄sequenter omnes nos effecti sumus peccatores: z p̄pter peccatum mortales. Et de hoc accipe vnā pulchraz auctoritatē ab aurelio Aug. speculo ecclesie militantis in. 13. de ciui. dei. c. 3. Fatendum p̄mo vsqz ibi tenere obnoxium: z tuba xp̄iāe fidei Paulus apo. scribendo ad ro. v. c. dicit. Sicut per vnū hoīem in hūc mundū peccatū intrauit: z p̄ pecca-

tū mors: ita z in oēs hoīes mors p̄trāsijt: in quo oēs peccauerunt. Tu potes petere z dicere. Tu mihi dices p̄tule q̄ pater noster Adam peccauit z peccando cecidit in mortem sum p̄tentus: sed q̄ culpaz habem⁹ nos si ip̄e peccauit. Respondit tibi apostolus. di. I. quos oēs peccauerūt qm̄ fm̄ magistrū in sedo. di. 30.

Dēs eramus in ipso Adā materia liter vel causalr z virtualr. Eēdo igit ip̄e Adā corruptus mediante peccato fuit necesse q̄ etiaz nos fuisset corrupti mediante peccato: z hoc videmus per experientiam q̄ quādo radix vnus arboris ē corrupta contaminata z maculata oēs rami qui p̄cedunt ab ipsa s̄l̄r sunt corrupti contaminati z maculati. Similiter eēdo vna radix in adā corrupta p̄pter peccatū: z per peccatum damnatus ad mortem fuit: necesse est q̄ omnes noe qui sumus rami hui⁹ radicis sumus corrupti: z p̄pter peccatū damnati ad mortem. Omnes ergo morimur. Quātum ad p̄mū. ¶ Secundo dico q̄ quilibet homo q̄tū ad medium. i. quantum ad suā vitam est necessario mortalis. z hoc probatur per vnā rōnez phisicaz subtilē z peregrinā. Cōter naturales philosophi ponūt duo mouimēta vnū circulare z rotundū: aliud rectum: z dicūt q̄ ista differentia est inter ista duo mouimēta: qm̄ motus circularis z rotundus nunq̄ venit ad finem nunq̄ quiescit in aliquo termino. s̄z semper est in continuo fluxu z p̄pterea omnes ille res que mouentur illo motu sunt incorruptibiles z perpetue sic sunt celi. Sed motus rectus de necessitate habet finem z quiescit in aliquo termino excepto si nō

Vulgarizandi

esset motus infinitus qui non reperitur. propter hoc omnia illa que sunt mobilia isto motu sunt corruptibilia instabilia et mortalia. Ad propositum vita cuiuslibet hominis non est aliud quam motus quidam rectus. Unde quia vita hominis est motus rectus necesse est quod aliqua vice quiescat in suo termino et veniat ad aliquem finem et sic quilibet homo venit ad mortes et corruptiones. Omnes ergo mor. etc. **¶** Ultimo dico quod etiam quantum ad finem suum quilibet homo est mortalis. Dicit princeps philosophorum Ari. primo ethicorum quod bonus est quod omnia appetunt omnes res mundi appetunt et desiderant eorum bonum. id est finem quia bonum et finis conuertuntur et habent naturales inclinationes ad ipsum. Videmus per experientiam quod lapis proiectus in aerem nunquam quiescit donec perveniat ad suum finem. id est ad centrum. Et cur illud: quia habet naturales inclinationes et quodammodo naturales appetitum ad ipsum centrum. Ad propositum nostrum finis hominis est deus. Unde homo nunquam habet quiescere: nunquam est contentus: usquequo non pervenit ad suum finem. Et ista est locutio nostri Aug. spe. ecclesie militantis in primo libro. confes. c. i. ubi dicit. Fecisti nos ad te et inquietum est cor nostrum donec quiescat in te. Sed hoc non potest consequi homo nisi deponat vitam corporalem et assumat vitam spirituales sicut est iustitia dei. Et quia hoc fit mediante morte: ideo omnes morimur. Et hec sunt verba coram vobis sumpta. Non debemus ergo mirari nec de nobis videri extraneus: carissimi si noster. N. migravit ex hac vita presenti: quoniam sicut vos

audistis erat necessarium quod ipse moreretur. Erat necessarium per respectum sui principii erat necessarium per respectum sui medii: et maxime erat necessarium per respectum sui finis. Unde non poterat pervenire ad suum finem qui est deus nisi hic dimittere vitam suam corporalem. Veniendo igitur in presentiam hic dimittam vitam suam corporalem propter adventum mortis: et essendo si sforzato de vivere virtuose in hoc mundo: hic narra vitam suam: virtutes et finem. Possumus ergo credere quod sit coniunctus cum christo suo fine et teneat eum: stricte amplexando et dicat. Inveni quem diligit anima mea te deum nec dimittam. can. iij. Velimus etiam nos vivere virtuose: ut possimus pervenire ad ultimum finem etc. Amen. **¶** Sermo lv.

Omnium tuum
mixtum est aqua. Isa. i.
Secundum doctrinam
sanctorum tria loca principalia inveniunt.
¶ Unus est in quo sunt omnia bona et nullum malum.
¶ Alius est in quo sunt omnia mala et nullum bonum.
¶ Alius est in quo sunt bona et mala simul mixta.
¶ Locus autem in quo sunt omnia bona et nullum malum est celum in quo est beatitudo que omnia bona comprehendit in se. Unde Boet. de consol. li. iij. psal. ij. Beatitudo est statim omnium bonorum aggregatione perfecta. Alius locus est in quo sunt omnia mala et nullum bonum. scilicet infernus de quo dicitur Job. x. Terra miserie et tenebrarum ubi horror inhabitat. Alius locus est in quo sunt bona et mala simul mixta. Et iste est mundus iste: de quo loco dicitur puer. 14. Risus dolorem misce

Sermones funebres

bitur. Et Boe. de cons. li. ij. psa. 4.
 Dis mundana felicitas multis amaritudinibus est respsa. Et hoc rationabile. Nam per hos medius participat naturam extremorum ut patet. Sed mundus iste est medius inter celum quod est supra nos in quo sunt solum bona et inter infernum quod est infra nos: in quo sunt solum mala. Ideo conueniens est quod in mundo sint bona et mala mixta. Sed que sunt plura bona aut mala: potest dici. Quod si loquimur de vna persona in speciali per aliqua habet plura bona quam mala et aliam plura mala quam bona. Exemplo illorum duorum philosophorum quorum vnum semper plorabat alter semper letus stabat. Habetis ergo quod quibus in hac vita habet bona mixta cum malis: ut quibus possit dicere verbum propositum vinum tuum mixtum etc. Ut per vinum intelligatur bonus et consolatio: quia habet letificare iuxta illud. Et vinum letificat cor hominis. Per aquam vero intelligatur tribulatio quae facit sicut aqua que infrigidat. De quibus psalmus. Saluum me fac deus: quoniam intraverunt aqua. vs. ad. a. m. Unum nullus habet in ista vita vinum suum purum. id est consolationem suam puram sine admixtione aque tribulationis ut patet de diuitibus potentibus habentibus filios etc. Uel est quod aliqui habent nimis de aqua sine vino. Sed debet consolari: quia deus facit sicut bona mater que non dat filio vinum purum: sed mixtum quia magis est sanum. Applicanda ad personam quamvis consolari: quomodo deus posuit in viro suo de aqua tribulationis que sic ei accidit: ut non inebrietur vino consolationis. Et ideo patienter sustinere debet etc. Exemplo beati pauli qui dixit loquens de seipso quod habuit multum de aqua tribulationis in vino sue consolationis. Cum infirmior fortior sum. etc.

Sermo.

lvi.

Nudus egressus sum
 tris mee nu. re. il. dñs.
 de. do. ab. sicut do. pla.
 ita. f. est sic no. domini be. Job. i.
 Secundum doctrinam sapientum
 vita cuiuslibet facti sunt: et est redu-
 cta ad memoriam ad magnum do-
 cumentis exemplum personarum mundi
 quia ex vita eorum instruimur quod face-
 re debemus. Veritatem est quod a di-
 uersis sanctis exempla diuersarum virtu-
 tum possumus accipere. Nam a beata virgi-
 ne possumus accipere exemplum maxime
 humilitatis proprie quod dicit. Ecce
 ancilla domini etc. A beata maria magda-
 lae et Joanne bap. exemplum maxime penitentie.
 ut patet a beato Joanne euangelista exem-
 plum maxime mundicie: et sic de alijs
 sed a beato Job singularem habemus exem-
 plum maxime patientie. Nam cum qua-
 dam die percuratore demonis fuisset
 sibi nunciatum quod omnia sua animalia erant
 sibi ablata que erant septem millia
 iuga bouum et quingente asine sicut omnes
 sui famuli fuissent mortui exceptis
 quibusdam paucis qui sibi ista nuncia-
 uerunt: et quod grauius est omnes filij qui
 erant. vij. et filie que erant tres mortue
 fuisset nunciatum est. Ipse autem omnia patientissime sustinuit: quod patet quia omnibus istis
 nunciatis protulit verba proposita. Nudus
 egressus etc. In quibus verbis tangit tres
 rationes propter quas nullus debet de amissio-
 ne temporalium contristari.
 Prima est quia hoc exigit reus perditio.
 Cum dicit. Nudus egressus sum.
 Secunda quia ista est diuina ope-
 ratio. Cum dicit dominus dedit dominus abstulit
 Tertia quia ista est diuina acce-
 ptatio. Cum dicitur sicut domino
 placuit ita factum est.

Vulgarizandi

Quantū ad primū sciendū q̄ nul-
lus d̄ de iure tristari si dedit illud
q̄ non est sibi naturale nec substan-
tiale: s̄ res t̄pales non sunt de sub-
stātia hoīs nec sunt sibi substantia-
lia. Immo accidentāl̄ adueniūt. Si n̄. ali-
quis p̄deret pedē aut manū multū
dolere p̄sser: q̄ ista sunt hoī natu-
ralia: z de substantia eius: sed non
sic est de parentibus z de rebus tē-
poralibus z mūdānis. Et ideo no-
stra naturalis p̄ditio exigit q̄ de eo-
rū amissione dolere non debemus.
Et hoc t̄git Job cū dicit. Nudus
egressus. s̄. zc. Quasi dicat signū est
q̄ ista nō sunt nobis naturalia nec
de substantia nostra: q̄ sine eis nati
sumus z sine eis in morte recede-
mus. Exēplū de pho biante: q̄d ci-
uitate exiēs z oīb̄ p̄ditis dixit se ni-
hil amissū: q̄ oīa mea mecū porto
Quantū ad sc̄d̄m sciendū q̄ q̄n
aliqua persona bona tēporalia per-
dit: potest aliquāliter contristari. s̄
de eo q̄ fit diuina operatiōe nō de-
bet persona contristari: q̄ deus est
dominus noster. De eo autē q̄ fa-
cit dominus seruus tristari nō d̄.
Deus autem est ille qui principaliter
aufert ab omnibus bona tēpo-
ralia z si homines aliquādo sunt cā:
hoc est permissione diuina. Ergo d̄
eo q̄ facit d̄s deus nullus tristari
debet: nec contra eum turbari nec
murmurare: q̄ hoc potest de iure:
q̄ oīa sua sūt. Et iō potest cui vult
dare z a quo vult auferre. Et hoc
notat cū d̄. Dominus dedit zc. vii.
de Hiero. ad Tirasū. Nihil abstu-
lit mihi q̄ dignatus est recipere pro-
priū. Propriū creditū suū recipere
deciuit creditores. Un̄ ex hac sc̄da.
p̄z q̄ non solū nō debemus dolere:
sed nec conqueri nec murmurare

Et declara per exemplū i personis
que si sapientes sunt non p̄querun-
tur quando ab eis concessa auferū-
tur. Et ideo q̄libet d̄ dicere illud
eccle. xij. Reuertat puluis in terrā
suā z spūs ad deū q̄ dedit illum.

Quantū ad terrā sciendū est q̄
amicorū vt dicit ille sapiens est idē
velle z idem nolle: q̄ amicorū oīa
sunt cōia. Ergo cū deus sit amicus
noster debem⁹ velle illud q̄ vult: z
nobis placere q̄ sibi placet. sed cer-
tum est q̄ hoc q̄ facit sibi pl̄z alias
non fecisset. Ergo z nobis d̄z place-
re. Unde dicit Seneca ad Lucillū.

Placet hoī q̄qd deo placet. Et iō
q̄libz volens b̄n̄ facere z timens er-
rare d̄z voluntatez suā diuine volū-
tati q̄tum potest conformare. Et
rō est q̄ volūtas diuina est regula
oīum nostrarū operationū z volun-
tatum: z nullus errat nisi inquātuz
ab illa regula recedit. Ergo illd̄ q̄d
deus vult debemus z nos velle. sed
certū est q̄ deus voluit hoc q̄ factū
est alias non fuisset factum: q̄ oīa
quecūqz voluit d̄s fecit. Et ideo d̄
hoc nullus d̄z tristari. imo magis
gaudere q̄ d̄z credere q̄ non vult
nisi bonū z vtile hoīb̄. s̄ istam vri-
litatez p̄sone nō videāt. Quia ita ē
de aduersitate sicut de medicina.

Qui licet videat amara: tamen est
utilis. Nam sapiens infirmus in re-
ceptione medicine amare gaudet p̄-
pter utilitatem quā inde sperat. Et
ideo dicit Hierony. in epistola qua-
dā. si nostros defunctos plangimus
quos itē resurrecturos speramus
qd faceremus si deus tm̄ prec̄ peret
mori: volūtas tm̄ eius nobis suffice-
ret ad solatiū nullū debemus prepo-
nere neqz affectū. z q̄ gaudiuz est
circa gratiarū actiones. iō de oībus

Sermones funebres

que nobis diuina permissione eueniunt sibi debemus gratiarum actiones referre et dicere iuxta beato Job. sit nomen .d.b. .zc.

¶ Sermo.

lvij.

Quod dicum plora super mortuum. Eccle. Queritur a doctoribus.

Utrum persona sapiens et virtuosa de aliqua aduersitate sibi adueniente debeat contristari in corde et illam tristitiam ostendere in opere. Ad istas questiones respondet sanctus Boc. Tho. super Job quod de hoc fuerunt antiquitus due opiniones apud philosophos. Una fuit quod in homine sapiente et virtuoso non cadit aliqua passio alicuius tristitie de amissione alicuius rei temporis: et si tristatur non est sapiens nec virtuosus: et isti fuerunt quidam philosophi vocati stoyci: quia stabant in portis et dabant se moribus. Et huius rationem assignant: quia dicunt quod bona temporalia non sunt bona hominis sed fortune. Adodo nullus sapiens nec virtuosus debet tristari de amissione eorum que non sunt sua. sed virtutes et scia sunt bona hominis. et ideo si ista perderet tristari debet. Alii philosophi fuerunt qui dixerunt quod virtuosus et sapiens bene potest et debet tristari de huiusmodi sed temperate: ita quod ratio non recedat a sua rectitudine. Et rationes huius assignant quod ut dicebant: homo habet duplicabilia bona. scilicet quedam bona principalia: et ista sunt bona anime que sunt virtutes et scie. Alia sunt bona instrumentalia: et ista sunt bona temporalia que instrumentaliter seruiunt virtutibus: quod nullus exercere potest actus virtutum nisi habeat temporalia sicut patet

de virtute liberalitatis: et ideo si homo perdit virtutes summe debet tristari: quod illa sunt bona eius principalia: sed si perdit temporalia tristari potest aliquoties: quod sunt bona eius aliquoties sed non multum: quod sunt bona instrumentalia solum. Et istius se opinionis sunt doctores et theologici. In cuius exemplum Job de amissione temporalium tristatus est: sed tamen a rectitudine rationis non recessit. Quod patet quod quia omnia temporalia et filios perdidit et in propria persona percussus fuisset dixit uxori sue: si bona suscepimus de manu domini. Mala autem quare non sustineamus. Quod fuit verbum temperate cholericis et non absorptum a ratione. Et ideo bene dicitur in verbo proposito cuiuslibet qui amisit aliquem propinquum vel amicum per mortem. Modicum plora super mortuum. In quo verbo duo tangit. Unum est quia fletus concedit ibi plora super mortuum. Secundo temperamentum imponit ibi modicum. ¶ Quantum ad primum sciendum quod non legitur in nouo nec in veteri testamento quod deus simpliciter prohibuerit ea que sunt naturalia immo concessit sicut de comestione et alijs. Adodo hoc est naturale quod quando aliquis de hac vita recedit quod parentes et amici tristantur pro sensualitatem et carnem que habent. Nam fletum in morte parentum non inuenit prohibuisse sed magis concessisse sicut patet de Abraam qui fleuit mortem uxoris: et sic de alijs multis sanctis legitur. Et ideo bene dicitur in verbo isto. Modicum plora super mortuum. Sed statim post istam confessionem ponit documentum seruandum in fletu. d. Modicum quasi dicat. Debet iste fletus esse temperatus. Et ratio huius potest esse duplex. Una est ex parte defuncti quod nihil habet perdesse potest nec

Vulgarizandi

q̄rū ad corpus nec q̄rū ad aiam.
Nō q̄rū ad corp⁹ qz p̄ fletū suscitari
nō pōt. Nec quārū ad aiaz: qz talis
fletus sibi nō prodest s; elemosyne
& talia bona sūt que sibi p̄sunt.

¶ Scda cā est qz nocet plorātib⁹
& dupliciter. s. quantū ad corpus &
quantū ad aiam. Quantū ad cor-
pus: qz extristitia desiccāt. Un̄ Sa-
lomon. Pro. xvij. Spūs tristis ex-
siccāt ossa. Et aliqñ ē accidit. Un̄
eccle. xxx. Multos occidit tristitia
& nulla utilitas in illa similiter no-
cet aīe qz persona peccat nimis cō-
tristando qz videt velle cōtra q̄ de-
us vult. Et ideo ille sapiens. Eccle.
xviiij. ex vnaquaqz parte hoc tāgēs
dicit. De pelle tristitiaz a te. Neqz
enī est conuersio & huic p̄deris ni-
hil & teipsuz consumabis. Et maxi-
me tūc d; p̄sona temperate tristari
q̄do illa p̄sona est mortua ordina-
te &c.

¶ Sermo. lviij.

Omnes isti con-
gregati sunt & venerunt
tibi. Isa. lx. Querit san-
ctus Tho. 2a 2e. que sunt remedia
ad tollendā tristitiā vel ad mitigan-
dā i hoīe tribulationē: & dicit q̄ sūt
multa. Et inter alia tāgitur vñū q̄
est visitatio amicorū. s. de illa tribu-
latione comparationez offendēdo. Et
rōnem huius assignat. ¶ Una est
qz vnuz contrariū h; expellere vel
ad minus mitigare aliud. Mōdo
gaudiū & tristitia sunt cōtraria. Et
ideo quādo gaudiū & delectatio in
corde alicuius imprimitur eius tri-
stia a corde repellit vel mitigatur.
Unde generale remedium est face-
re & dicere ea que inferunt gaudiū
& delectationem tribulationi. Mō-
do in te talia que ingerunt gaudiū

& declarationem cordi alicuius est
quando & experitur manifeste q̄
habet amicos plures. sed illi qui vi-
sitant amicos in tribulationibus
existens & eis compatiuntur osten-
dunt se esse veros amicos eorum:
quia vt dicit Seneca. Hoc enim bo-
nuz habet aduersitas. quia probat
amicos. Et ideo persona videns q̄
visitatur in suis tribulationibus a
multis gaudium habet & delecta-
tionem in corda & sic dolorem miti-
gat vel expellit. ¶ Secunda causa
est quia si aliquis onus graue sup-
se haberet: & conuenirent aliqui ad
eum qui partem illius oneris sibi
auferrent vel ad secum portanduz
humeros proprios submitterent il-
le multum alleuiaretur. Quando
persona ē tribulata habet super se
graue onus ad portandum. Visita-
tio autem amicorum comparatio-
ne ostendēdum nō est aliud q̄. ostē-
sio q̄ ip̄i volunt quantum in ipsis
est auferre illud onus ab eo vel ad-
minus secum portare. Et ideo est
magna aleuatio tristitie. Istud re-
medium verum habetis quia ami-
ci multi vos visitauerūt qui in hoc
ostendunt se esse veros amicos: qz
vos in aduersitate visitant & para-
tos se esse ostendunt ad auferendū
istud onus a vobis si possent vel ad-
minus ostendūt se paratos ad por-
tandum vobiscum. Et ideo habeo
magnam materiam ad consolā-
dum vos. Unde vere possum dice-
re vobis verba proposita. Omnes
isti cō. &c. In quibus tria ostendū-
tur primum est q̄ sunt multitudi-
ne numerorum secundum q̄ sunt
promptitudine copiosi sibi congre-
gati sunt. Tertium q̄ sunt rectitudi-
ne vigorosi venerunt tibi &c.

Sermones funebres

Sermo lix.

Rater q̄ adiu-
uatur a fratre quasi tur-
ris firma. Prouer. xv-
lij. Ad euentiā hui⁹ auct. potest
moueri vna pulchra questio quam
mouēt. d. ⁊ est questio talis. Utruz
aliqs possit bene viuere in hac vita
sine amicis. ⁊ determinant verita-
tem q̄ non. ⁊ rō huius assignatur.
Omnes morimur ⁊c. ij. Re. xiiij.
Nota q̄ persona non debet dolere
de parētib⁹ mortuis pp multas cas.
¶ Prima pp moriēdi necessitatē.
¶ Secunda propter reuocandi im-
possibilitatem.
¶ Tertia propter seruiētis maio-
rem facultatem.
¶ Quarta propter dei beneplaci-
tum ⁊ voluntatem.
¶ Quinta propter immortalis vi-
te adeptionem.
¶ Sexta propter miseriarum mū-
di euasione[m].
¶ Septima pp debiti solutionem.
¶ Hoc pz in quodā rege pagano ḡ
quo narrat. Aug. in lib. ḡ cura pro
mortuis q̄ cū dijs suis sanctificaret
nunciatū est ei q̄ fili⁹ suus viuens
obisset: ⁊ dicit q̄ non dereliquit sacra
que manibus gerebat nec lachry-
matus est nec suspirauit. sz ait. Se-
peliat. Ad emini. n. eū me genuisse
mortalem. ⁊ subdit Aug. q̄ diabo-
lus in iudicio corā xpo dicet. Ecce
hic auctor me⁹ cui nec resurrectio-
nem nec paradisu[m] promisit p mor-
te vnici nobilis ⁊ sapientis filij sa-
cra mea non reliquit nec fleuit. Tui
autem xpiani pro q̄bus ideo mor-
tu⁹ es vt mortez non timerent ⁊ es-
sent de resurrectiōe certi non soluz
lugent mortuos voce ⁊ habitu. sed

etiaz ad ecclesiaz procedentes con-
fundunt. ¶ Secdo ppter reuocandi
impossibilitatē. Cuius exemplū ha-
bemus in Dauid de quo h̄. ij. Re.
xij. q̄ qñ filius suus mortuus est re-
sumpsit coronā quā propter ifirmī-
tatē eius deposuerat. Et alia signa
regalia resumpsit ⁊ cū a suis maio-
ribus de hoc admirātib⁹ interro-
garet dixit. Ego ibo magis ad euz
q̄ ipse reuertat ad me. Sed cū ifir-
maret orabam flebam vt euz mihi
dominus restitueret sanitati: ⁊ de
hoc loq̄t verbū ppositū frater ⁊c.
¶ Tertio ppter seruiētis maiorē
facultatem. Nam parentes ⁊ ami-
ci multotiens impediūt me deo ser-
uiat: qz inimici hominis domestici
eius. Math. x. Exemplū de sancta
Melania de qua dicit Hiero. i. epi-
stola ad Paulinaz consolatoria de
morte Blesille. Sacra inquit Me-
lania nostri temporis inter xpianos
natura nobilis calente adhuc viri
corpuscule nec dum humato duos
filios simul perdidit sum dicturus
incredibile: sed xpo teste: non soluz
lachryme gutta defluxit: quia stetit
immobilis. ⁊ ad pedes xpi aduolu-
ta quasi ipsuz teneret arrisit. Expe-
ditius inquit seruitura suz tibi do-
mine: qz me tanto onere liberasti.
vnde Aug. super gē. ad litteram.
Amicabili quadam beniuolentia
plurimum fit: vt offendatur deus
nec offendatur proximus.
¶ Quarto propter diuine beneplacitū
⁊ voluntatem. Nec sola si alia non
esset deberet esse sufficiens. Huius
exemplū habemus i curio optimo
de quo Aug. lib. de ci. dei dicit. Lu-
rius armatus equo in abruptū ter-
re hyatum precipitem se dedit: qz
iusserant sic dii. vt illuc que Romā

Vulgarizandi

haberēt mitterent. Si igitur paganus nullā spem hinc de rōne mortis se dedit: quā dicit hoc iusserant quāto magis xpianus non deberet de sua vel aliorū morte dolere quādo scit hoc deū velle. Unde Hiero. Resurgere credimus et plangimus quod faciendum si mori te preciperet deus. Voluntas ei sola utique sufficeret ad solatiū cui nullus debemus preponere affectus. Unde Cassio. Tortū habet cor quicquid vult quod deus non vult. et e contrario. Quinto propter immortalis vite adeptionem. Huius exemplum habemus in Roberto pho de quo recitat Aug. li. de ciui. dei sic dicens. Robertus lecto. Platonis li. v. de aie immortalitate disputauit: se precipitez dedit de muro: ut de hac vita migraret ad eam quod credit esse meliorem. Si igitur homo paganus tantam fidem dedit dictis alterius pagani: quāto magis christiani per deum suum certificati non deberent de sua vel suorum morte dolere ut ad beatam vitam possent attingere. Sexto propter miseriarum mundi euasione. Huius exemplum habemus in multis gentilibus et paganis de quibus dicit Solinus quod apud plurimos luctuosa sunt puerperia et leta sunt funera. Consuetudo enim est apud eos quod quādo puer nascitur parentes et amici congregantur et faciunt magnū plācium ex eo quod in hunc mundum venit passurus multitudinez miseriarum. Aliubi etiam: ut in India: est consuetudo ut dicit Hieronymus quod mulieres cum suis maritis faciunt se sepe liri. Ad alit. n. cum viro morte subire quā post ipsum in luctu et statu miserie remanere. Septimo propter debiti solutionem. Tenemur enim

deo soluere debitum mortis. et ideo nullus dolere debet si soluit quod debet. Exemplum de tribus episcopis de quorum morte recitat Lyprianus de alijs duobus recitat Grego. Unus namque nullo modo volebat hoc debitum mortis exsoluere. Cui apparuit angelus dum infirmaretur et cum indignatione dixit. Pati times exire non vis. Quid faciā tibi. Et sic ab eo recessit. Alius volebat soluere sed non debebat. si vero debebat statim volebat. Unde infirmatus dixit si unquam bene. si aliquando quare non modo. Tertius ponebat hoc in voluntate creatoris paratum remanere quantum vellet: et soluere quādo vellet et iste dicitur fuisse. Et Ambrosius. Unde infirmatus dixit cum in extremis laboraret rogatus fuit ut impetraret a domino prolongationem vite ait. Non sic vixi ut me pigeat iterum vivere. Nec mori timeo quoniam bonum habemus deum. Sic si dicat. si deo placet quod adhuc vitam possis vivere sine meo rubore. Si placet deo quod moriar potum mori sine timore. Quāuis autem propter predictas causas et multas alias non debeamus contristari de morte parentum. piū tamen est parentes mortuos modicum lugere: quia sic dicit Ber. Plaga recēs dolore non caret. Propter hoc et postea ad Thim. iij. non prohibet simpliciter contristari: sed dicit non contristemini sicut ceteri qui spem non habent. sed de resurrectione. Prohibet igitur tristitia nimiam rationem perturbantes et in desperationem deducentem. Ecclesi. xxiij. Modicum plora super mortu. requiescit anima illius. Ex quo patet quod illi quorum anime vadunt ad quietem non sunt plorandi sed illi

Sermones funebres

qui moriuntur in peccatis. Un̄ Hieronim. in epistola ad Paulinam de morte Blesille dicit. Quis mortuus sit lugendus dico quē gebeena suscipit quē tartarus deuorat in cuius pena ignis eternus estuat. Nos aut̄ quorum exitū angeloz turba p̄mittatur: quibus obuiam x̄ps occurrit. grauemur magis si diutius in tabernaculo isto mortis habitemus q̄ quādiu hic moramur p̄grinamur a domino. Ideo etc. Amen.

¶ Sermo.

lx.

Memor esto iudicii mei: sic erit et tuum heri mihi et tibi hodie.

Eccle. xxxviiij. De^{us} p̄cipies nos saluari qui vult oēs saluos fieri vt dicit Ap̄ost. et in tribulationibus p̄solari per scripturā sacra loquit nobis aliquādo in p̄sona mortuoz vt p̄ oēs m̄r̄bos nos in n̄ris tribulationib⁹ con̄solat̄ sed q̄ multe p̄sone que sūt hic tribulate sūt de morte huius p̄sonenō in p̄sona eius volēs cōsolari eis loquit̄ dicēs verba p̄posita. Memor etc. In q̄b⁹ v̄bis ad parētū suorū p̄solationes et oīa in hic existentiū instructiones tanguntur tria.

¶ Primo premitur admonitiōe fructuosam. d. Memor.

¶ Secunde subiungit rationē virtuosam ibi: sic erit et tuum.

¶ Tertio ponit expositionē preciosam ibi. heri mihi etc.

¶ Quantuz ad primū sciēdū q̄ cuiuslibet p̄sone duplex d̄z eē iudiciū. Prīmū est p̄ticulare. et istud tāgit solū animā: et hoc iudiciū fit cui libet q̄do mori: q̄ statim anima a corpore sepata in licet s̄m opa sua et vadit ad locū quē meruit. Aliud appellat̄ iudiciū vniuersale: et istud

tangit corpus et animam. et istud erit quantuz ad omnes in fine mūdi quando voce archangeli dicet. Surgite mortui et venite ad iudicium. Et tunc anime euz suis corporibus resurgent et s̄m q̄ meruerūt facta prius de omnibus diligenti examinatiōe ad loca diuersa ibūt: vel ad infernū vel paradysus: et ibi in eternū manebūt: si ergo querat̄ de quo iudicio loquat̄ scriptura sacra in persona istius mortui. d. memor esto iudicii mei. de primo vel de secūdo dico q̄ de vtroq̄: vnde non aliud dicere vult: nisi quia admonet vos q̄ debeatis cogitare de morte et de extremo iudicio: et ista admonitiō eē valde utilis et fructuosa: q̄ valet maxime ad tria. Pr̄mo ad peccata cauenda. Nā si persona nunq̄ deberet mori nec de suis operibus iudicari posset securus peccata cōmittere: et in ipsis remanere: s̄ si bene cogitat q̄ necessario d̄z mori: et de omni cogitatione locutione operatione iudicari d̄z miserabiliter retrahi a peccato. vnde dicebas Salomon Eccle. i. In oibus operibus tuis memorare nouissima tua et in eternum non peccabis. Per nouissima hominis s̄z sanctes intelligit mortem et iudicij. vnde dicebat Aug. li. vi. con. Nec me reuocabat a profunditate carnaliū voluptatū et surgite nisi metus mortis et futuri iudicii tui domine. Valet secundo ad tēporalia cōtēnenda: si. n. tēporalia persona moriens posset secum portare: et si in iudicio illo aliquid valeret sicut valent in iudicijs mūdi posset multū de eis curare p̄sona. Hoc nō est verū: q̄ secū nullū portare pōt. vnde Job p̄mo. nud⁹ egressus etc. et si aliud ponitur circa

Vulgarizandi

corpus in morte parū ponit & ma-
gis pp honores ponit q̄ pp utilitatē
nec etiā in die iudicij diuitie aliud
valebunt: vñ dicit Salomon. Pro-
uer. ij. nec tūc diuitie diuitibus p-
derūt &c. & iō si psona bene de mor-
te & diuino iudicio cogitaret ista tē-
poralia cōtēneret. Unde Hiero. ad
paulinū. Facile cōtēnit oīa qui sem-
per cogitat se moriturus: & itē ad
Liprianū. Qui. n. quotidie memi-
nit se esse morturū p̄tēnit presentia
& ad futura festinat. Exēplū huius
habemus de quodā rege noīe Sala-
dino q̄ veniens ad mortē volens p
sonas inducere ad cōtēnēdas diui-
tias tēporales p totā ciuitatē porta-
ri fecit vnū p̄nū de stamo & p̄co
clamabat Saladinus vobis notifi-
cat q̄ de oībus diuitijs suis nihil
secū portat nisi hoc q̄ videtis. valet
tertio h̄ memoria mortis ad despi-
cienda gaudia mūdāna: s. n. gau-
dia mūdi ec̄nt longa & deferrent ad
finē gaudiosū p̄sone possēt de ipsis
curare: sed gaudia mūdāna nō sūt
talia: imo sūt breuia & cito terminā-
tur: vnde d̄r gaudium hypocrite ad
instar puncti. Per hypocritā intel-
ligitur mūdus qui apparet illud q̄
nō est: & punctus denotat breuitatē
similiter oīa gaudia mundi termi-
nantur finaliter ad tristitiaz: sic p̄z
de gaudio matrimonij: vnde dicit
Salomon. Prover. xiiij. Extrema
gaudij luctus occupat: immo etiaz
sunt mixta quādiu durat & dolori-
bus & tribulationibus: q̄ risus do-
lore miscebitur vt dicit idēz: & iō de
eis nō est curandū. De hoc h̄emus
exēplū q̄ recitat Hiero. de quodāz
rege potentissimo q̄ cū haberet an-
se innumerabile exercitū & qdā vel-
lēt eū inducere vt gauderet fleuisse

d̄r. Et interrogatus de cā dixit. Fleo
q̄ post. c. annos omnes isti mortui
erūt: & ego cū eis: & in puluerez re-
ducti. Ergo &c. Quātū ad secundū
principale sciendum q̄ possēt ali-
quis querere q̄re sic debeo recorda-
ri de iudicio istius & particulari & ge-
nerali: q̄ forte ista me nō tangunt
tāgt rōnem. d. Sic erit & tuū: quā-
do enī videt domū p̄ximū sui arde-
re d̄z timere idē de sua & sibi p̄uide-
re ita &c. sed tu dicerēs nūqd̄ ē simi-
litudo inter hoīes de morte & iudi-
cio vltimo: imo: vnde dico q̄ ē ma-
gna diuersitas inter hoīes morien-
tes: q̄tū ad locū & quātū ad tēpus &
quātū ad modū & est et similitudo
quātū ad oēs p̄mo quātū ad animā
q̄ quilibet moritur p̄ separationēz
anime a corpore ita tamē q̄ aīa re-
manet incorruptibilis. De ista simi-
litudine h̄etur in li. sapiētie. c. i. mo-
ritur doctus: similiter & indoctus.
sc̄do ē similitudo quātū ad corp⁹.
Corpora oīuz tā bonoz q̄ malozū:
tā sapiētiū quā stulroz: tā diuitum
q̄ paup̄ez putrescūt & a vermibus
corrodunt nisi deus p̄ miraculum
conseruet corpus alicuius sc̄ti a cor-
ruptione. De ista similitudine dicitur.
Eccle. Cum morit̄ hō heredita-
būt eū serpentes & v̄mes: imo q̄ pl⁹
ē corpus diuitū magis fetet q̄ cor-
pus paup̄ū: vnde dicit Ambrosius in
Exameron. vi. Nulla inqt̄ ē discre-
tio inter cadauera mortuoz nisi for-
te q̄ grauius fetēt corpa diuitū de-
structa luxuria: tertio est similitudo
in recipiēdo sicut meruerūt & bona
& mala. De ista similitudine d̄r sa-
piē. vj. Nō enim subtrahit psonam
cuiusq̄ d̄ns: qm̄ pusillū & magnum
ip̄e fecit & qualiter illi cura ē de oī-
bus. De hac similitudine dicit Aug.

Sermones funebres

Quid ages inquit o hō apud tales iudicē quē fallere nec corrūpere poteris. Nō presumas euadere cuz ille nouerit omnia nec falsos testes quibus ipse fallatur nec patronū litigiosis artibus adhibebis nec ambices aliquo modo ut iudicē possis corrūpere: tunc enim iudex erit cause tue quomodo est testis uite tue: p̄ se d̄z principale. Quātum ad tertium principale sciēdū quod posset aliquis dicere. Bene scio quod iste mortuus est et quod ego debeo mori: sed nescio quā forte uiuā usque ad .l. ānos. Et iō cur op̄ me ita cito cogitare de morte: et de iudicio. Dico quod si hō de hoc esset securus posset cōfidenter aliqua mala facere: sed nō est sic. Et ideo explanat quando iudiciū tuū erit. d. Hodie mihi et cras tibi: quia scdm̄ Aug. nihil est certi morte et nihil incertius hora mortis: vel dicit heri mihi et cras. Noli ergo longā uitā tibi p̄mittere: et noli mortē tuā quāsi de lōginquo cōsiderare: unde dicit Seneca. mlti sūt qui memoriā mortis hnt et morituros se eē credunt: tñ mortē quāsi de lōginquo cōsiderātes uitā emēdare negligūt et cōuersionē differunt: et tñ dicit Aug. sup̄ Jo. quod penitentiā ueniā p̄misit dissimulati diez crastinus non s̄pōdit: nec in hora d̄ria est lter senē et iuuenē: quia ita est prope unus sicut alius: nisi quia in hoc est differentia: quia senes ante oculos habent mortem iuuenes uero post tergum: uita enim nostra non est nisi quidam cursus ad mortem: et quia incertus est nobis dies eius et hora debemus eaz quotidie expectare secundum Aug. Incertus dies: tanquam quotidianus est expectandus etcetera. Amen.

Sermo. lxi.

Miseremini mei amici mei: quia manus domini tetigit me. Job. xix. Verba p̄ntis thematis sunt Job. valde tribulati: quia tamen oppido p̄grue posunt accipi pro animabus defunctorum que in purgatorio purgantur que ad suos amicos et notos clamāt dicētes. v̄bus propositus corā uestris deuotionibus. In quibus uerbis duo notantur: et primo. Primo querulosa postulatio suffragij. Quum dicitur miseremini mei. m. m. s. v. a. m. Secundo penosa demonstratio supplicij. Quum dicitur manus domini tetigit me. Circa primū. ubi notatur querulosa postulatio suffragij: est sciendum quod quedā consuetudo et conditio est in mundo: quādo aliquis subuenit alteri in eius necessitatibus erūnis calamitatibus et miserijs: quod etiā ipse debeat a beneficijs adiuuari: et hoc uolūt oēs leges tā naturales quā scripte et dominicales. Considerata haec conditio et debito conuenire iustum et equum est quod anime que sunt in purga. debeāt a suis caris amicis cognatis et notis adiuuari. Respō. quia dum ipsi uiuerēt eos adiuuerunt: quod si non sit talis anima conqueritur de uiuentibus dicēs cū p̄sa. ps. xxx. Datus sū obliuioni tanquā. m. ac. sed est magna ingratitude multorum: non tamen omnium qui mortuis parentibus nunquā benefaciunt immo nūquā recordantur: et si que preceperūt fieri per testamenta inuite largiuntur: immo aliquādo occultant. et tā

Vulgarizandi

tent obliti bñficiorū acceptorū. **Qñ.** scirent quantas penas sint passiuri illi qui hec faciūt nō dico q̄ darent illa soluz que debent: immo cuncta que possident vt possent euadere illas penas sed cecitate ducti nō hec considerāt. **Un̄** et ip̄i mortui retributionez reddent. i. nō orabunt p̄ eis quū fuerint trāslati in requiez. **Exempluz:** quidam miles in bello krolī magni cum mauris p̄gnaturus rogauit cognatum suum: vt si in bello moreretur equum suum venderet et precium daret pauperibus: quod et factum est: mortuus est enim in bello. Ille autem cognatus eius equuz vēdidit sed nequaquā p̄cium pauperib⁹ errogauit. **Post modicū** vero tēporis ille qui fuerat defunct⁹ ei apparuit tanq̄ sol fulgens dixitq; ei. **Cognate** per octo dies penas maximas sustinui quia non fecisti quod iusseram: sed nec tu impunis abibis. **Hodie** eniz diaboli ferent animam tuam in infernum: et ego purgatus vado in regnuz dei. **Et ecce** subito in aere auditus est clamor leonum vrsorū ac laporum: et ipsuz de mundo abstulerunt. **Deinde** queritur de quibus hominibus aīe defunctorum conqueruntur: et respondetur de quatuor. **Primo** conqueruntur de his quibus hic fidelitatez et charitatem et beneficia exhibuerunt et ip̄i si eis nō refūdūt. **Unde.** ps. lxxvij. **Obliti** sunt benefactorum eius: et hec est magna ingratitudo: et contra rationez humanaz obliuisci et nō regratiari bñfactorib⁹: vñ **Elri.** v. ethi. **Opz** regratiari ei q̄ grāz fecit defunctis alit̄ regratiari nō possumus. **Secdo** defuncti cōquerūt de filijs filiab⁹ cognatis et. ac heredi-

bus q̄ eorū bona possidēt: et eis non subueniūt. **Et tales** infideliter agūt: qz si quis nō subueniret amico suo: quez in isto igne materiali videret p̄niri infideliter ageret. **Et ecce** anima p̄ris vel et. forte ē in penis purgatorij: et tu potes ei subuenire et q̄ re nō subuenis. **Et** quod anima patris vñ et. ad te clamat. **Di.** Misere remini mei et. **Et sūt** due cause q̄ re bis dicit̄ miseremini mei. **Prima** est quasi dicerent: quia estis in mūdo: in quo potestis misericordiaz adipisci. ps. xxxij. **Misericordia** domini plena ē terra. **Secda** qz nos anime sum⁹ i purgatorio i miseria et paupertate: nec habem⁹ amplius corpora nostra: quibus possum⁹ ieiunare meritoze: nec habem⁹ substantiā quaz pauperibus errogare possumus: nec alio mō possum⁹ nobis succurrere. **Ergo** miseremini mei saltē. v. a. mei: quasi dicant: si alicui nō subueniunt saltez vos subuenite: qui estis affines vel consanguinei vos q̄ possidetis hereditatez nostraz et p̄pter vos sum⁹ in purgatorio: et si quis quereret dici causaz: qz debeam tibi subuenire. **Et** anima responderet. **d.** quia manus domini tetigit me: et quare me: per sicut deus: quasi dicat. **Deus** punit me cū summa iustitia suā penaz infligendo. **Et** vos amici me punitis magna pena me relinquendo. **Et** carnibus meis saturamini. i. meis tēporalibus diuitijs. **Tertio:** conqueruntur de testatoribus qui non expediunt testamenta eis cōmissa: sed prolongant et protrahunt d̄ die in diē. **Et** hoc est contra charitatez et fidelitatez: qz s̄z **Tho.** **Alie** caret in terea subleuāne q̄ eis deberet fieri de illo testamēto si exhibitū fuisset.

Sermones funebres

set tpe suo. Unde in Decre. xij. q. ij. dr. Ad ultā delinquūt qui differūt mortuorū exeq̄ testamenta. imo debēt excōicari: z sūt excōicati: quū pnt soluere z negligunt. Un̄ in decre. dicit. xij. q. Debita suffragia pro mortuis nō reddētes fures sūt z sacrilegi: z excommunicandi.

Quarto cōquerūtur de sacerdotibus z religiosis: z paupibus: qui elemosynas defūctorū recipiūt: z p̄ eis nō fidēter orāt: vnde in Decre. dicit. Receptores elemosynarū plus debent. x. q. i. Quia sacerdotes nec aliquis qui d̄ labore posset se nutrire debet accipere elemosynas: s; tātuz debiles infirmi zc.

Secūda pars. Circa scđz vbi notatur penosa demonstratio supplicij: supplicij purgatorij: viri prestātilissimi est horribile z appume p̄osus: z p̄cipue supplicij ignitum. s. ignis. Un̄ Aug. dicit. Di. xxv. ca. Qui in aliud seculū distulit fructū conuersionis: prius purgabit igne purgationis. Hic ignis: z si non est eternus: tamen miro modo grauis est: z supat oēm penaz: quam vnq̄ passus ē aliquis in hac vita vel pati potest. Et qz ille anime sentiunt illuz ignez taz crudelē ideo clamāt z petunt adiuuari per quattuor. s. aut p̄ oblationez altaris: aut p̄ orationez alicuius viri sancti: aut caroruz ieiunia: aut cognatoruz elemosynas. Iō parentes eius. N. audientes per intellectuz prepositi thematicis voces defuncti dicentis miserimini mei zc. Lupiētes euz exaudire z a penis purgatorij redimere non tardabunt ei quam citissime subuenire: vt possit gloria eterna perfrui. Ad quam zc.

Sermo.

Lxii.

Fenus agri hodie est: z cras i cibaniū mittit. Ad at. vi. Scđz sententiā phi. iij. physicozū. Dē corruptibile statim q̄ separat a suo regēte z cōseruante: corrūpitur. Patet d̄ plantis: piscibus zc. Presupposito igitur dicto phylosophi esse vero: dico q̄ corp^o humanū est corruptibile z cōseruatur a suo regēte: q̄ est aīa: z statim q̄ separat ab aīa corrūpitur. Et iō sub similitudine feni dicit xp̄us cuiuslibet viuenti verbum proposituz. Fenus quod hodie est zc. Vbi vnū videndū est. s. vilitatem corporis nostri: ibi cras in cibaniū mittitur. Vilez curiuz habet natura corporis nostri: qz induitur in sepulchro. Circa q̄ secūduz phz. Illud quod termino clauditur: breue est. Jacobi. iij. Que ē vita vestra. Vapor est z ad modicum apparens. Ad Ephesios. vi. Id. n. quod in presenti est: momentaneum est. Hiero. Vbi sunt reges vbi sunt principes: vbi sunt imperatores: vbi sunt locupletes reruz: vbi sunt potentes seculi. Lerte quasi vmbra pertransierunt: z velut sōnium euauerunt: querūtur. z nō sunt. Et qz vita presentis incolat^o nostri habet terminum. Ideo dicitur esse breuis. Job. xiiij. Breues dies hominis sunt. Propter quaz breuitatez comparatur a sacra scriptura feno agri: quod paruz in sua pulchritudine durat iuxta illud. Isaie. ix. Clama. Et qd clamabo. Dis caro fenum: z gloria ei^o. i. ei^o pulchritudo: quasi flos agri: z exsiccatum est fenum z cecidit flos: qz spiritus dñi sufflauit in eo. Hanc breuitatem consideras Job. xiiij.

Vulgarizandi

elamat. d. Hō natus de muliere. b. v. t. z. m. m. q. q. f. e. z. p. z. f. v. v. Et q̄ vita nostri incolatus sit breuis: z q̄ digne fēo agri aſſimileſ figuratiue ostendit̄ iiii. Re. xviii. vbi dicit̄ q̄ de' loquēs d̄ aſſyrijs p̄ os Iſaie: ait. Facti ſūt ſicut ſenū: agri: z vires herba tectorū que arefacta eſt anquā v̄iret ad maturitatez. Qui ſunt h̄y aſſyrii de quibus loquitur dominus deus niſi hoīes in hac vita viuētes. Aſſyrii interpretantur vigilantes ſive vigilares. Un̄ quilibz viuens conſiderare d̄z breuitatē vite ſue: z ſuper obſcuritatē finis ſui inuigilare iuxta monita. Saluatoris Mat. vi. Vigilate itaqz quia qua hora zc. Et ſequit̄ q̄ d̄ dixit deus facti ſunt ſicut ſenū agri qz poſt peccarūz Ade facti ſumus mortales z corruptibiles. quia ſicut ſenū ardore ſiccatur: ita caro deſiccatur ardore cōcupiſcētie peccati: z iō dicit̄ Elpoc. iiii. Dē ſenū cōbuſtū eſt: ſupple in ardore peccati. Et Jacobi primo. Sicut flos ſeni tranſibit. Error eſt enim foli cū ardore: z arſecit ſenū. z cecidit flos eius: z decore vultus eius deperijt. Et ſequit̄ vires herba tectorū: que arefacta ē antequā veniret ad maturitatem. Herba iſta vires interpretat̄ virtutes z bona opera que ſūt in tecto id eſt in anima z virescūt eaz: atqz ornant z decorant: Sed antequāz v̄ciāt ad maturitatē. i. anquā ad cōplēmentū ſūmi p̄mij vite eterne: areſcūt ardore peccati. ps. cxv. ij. Sicut ſicut ſenū tectorū q̄d prius p̄ euellatur exaruit. Et iō d̄. Exo. x. q̄ locuſte. i. peccā opuit̄ vniuerſā terrā. i. ſuperficiē aſe: vaſtates cūctas virtutes q̄ ſūt in aīa. Et iō iſte p̄ns d̄fuctus cōſideras q̄ erat corruptibilis vt fe-

nū. z herba vires. i. opa bona z virtutes erat exſiccate p̄ ardore peccati. antequā ad corruptionē v̄iret. voluit oīa peccā p̄ cōtritionē. z cōfeſſionē cū ſatisfactione expellere: vt eius aīa cū viriditate. i. cū virtutibus ac operibus bonis venire poſſet ad p̄mum vite eterne. Ad quem.

Sermo.

lxvij.

Redde quod debes. Mat. xiiij. Sciē dū ē: q̄ hoī veniēti i mū dū duo p̄ferūtur. ſ. aīa z corp̄. z p̄pter hoc duos creditores habemus. ſ. deū z terrā. Terre debemus corpus: z deo aīaz: z hoc triplici rōne. ¶ Quia ab ipſo creata. ¶ Quia ad eius imaginē facta. ¶ Quia eius ſanguine redempta. ¶ De p̄rio Amos p̄pheta. xxiiij. ecce creauit me z formauit manibus ſuis zc. De ſecundo. Gen. primo faciamus hominem. zc. De tertio de ſanguine eius redempta. ¶ Et ergo redde quod debes ſcilicet corpus terre. z mihi animam dicit dominus. Redde corpus terre. qz de ea aſſumptū eſt. Hier. xxiij. Terra terra terra zc. Salomon quoqz. Eccleſiaſtes ultimo. Reuertatur puluis ad terram ſuam: z ſpiritus redeat ad illum qui creauit euz. Dic ergo. Redde quod debes. Sciendū eſt autem q̄ debitor in duobus offendiſſet creditorē. Primo quādo rez acceptam reddit deterioratam. Secundo quādo reddit inuite. Sic deus nobis. Si animam puram z mundam acceptam: immundaz z deſormē reddimus. hoc facit ille q̄ in peccato mortali permanet z d̄lectatur. qz tunc ſtatim perdit ſimilitudinē dei quā habebat p̄ peccā

Sermones funebres

tū. Studeamus ergo carissimi red-
dere aīas n̄as deo: nō deterioratas
criminibus: sed potius melioratas
v̄tutibus. Arbitremur istū talē pro-
pe diez extitisse. Cui a dño dictū ē.
Redde qđ debes. &c. ¶ Ser. lxxiij.

Preciosa est in
cōspectu dñi mors san-
ctorū eius. Ps. cxvi. sic
dicit Scūs Anselmus duo instituta
in li. sacre scripture possēt repiri di-
uersa quotidie. Unum. s. de morte
peccōrū pessima: aliud de morte iu-
stoz p̄ciosa vt hic dicit Ps. in aucto-
ritate p̄posita. Preciosa in conspe-
ctu dñi mōs &c. Primo ē dicit bea-
tus Anselmus de morte peccōrū qđ
eoz mors est pessima pp̄ triplicem
rōnez. ¶ Primo pp̄ amissionē ter-
renoz in qbus posuerūt suā sp̄e & fī-
duciaz. Unde dicit beatus Greg.
Nō sine magno dolore amittit qđ
cū amore possidet. Unde tales di-
cōt illud. Eccle. ij. O mors qđ ama-
ra ē memoria tua hoī pacē habenti
in subitātijs suis adhuc volenti ac-
cipere cibū. Unde si memoria ē sic
amara: quāto magis mors ipsa. Et
vere ipse in mōte oīa amittit & pos-
sessiones & denarios & et p̄mōs qđ
induitur. Ergo pessima est mors &
amara illis qđ posuerunt cor in tali-
bus. ¶ Secđo dicit Anselm⁹ qđ mors
peccatoris ē pessima & amara pp̄ se-
parationez amicōz & cōsanguineo-
ruz. Unde v̄r qđ nullus est qđ tantū
diligat hoīez tantū in vita qđ in mor-
te p̄ oīa in foueā vellet ipm̄ sociari.
Vn̄ Job. xviii. Fr̄es mei elōgane-
rūt a me: & noti mei q̄si alieni reces-
serunt a me: & p̄rimi mei derelique-
runt me. & p̄ha. xxxviij. ps. vltimus
dic. Dēs amici mei spreuerunt me

& facti sūt mihi inimici. Unde du-
cunt te ad foueā tu nō erabis: & ter-
ra cooperiet te. ¶ Tertio dicit pes-
sima pp̄ amissionē eternoz. ps. Nō
habitabit i medio domus mee qui
facit supbias. Et Paulus. i. Cor.
vj. Regnū dei non possidebūt iniq:
sed ibunt in suppliciu: & eternum: &
pluet sup peccatores sulfur ignis.
grādo. nix. glacies. Ergo bene dicit
pessima mors peccatorū. Sed mors
sanctorū viroz d̄r p̄ciosa i conspe-
ctu domini propter alia tria.

¶ Primo propter cessationē opis.
¶ Secundo pp̄ter piculū itineris.
¶ Tertio propter p̄miū qđ ipsi ha-
bebunt.

¶ Dico primo pp̄ cessationē operis
mors scōrū viroz est p̄ciosa in con-
spectu dñi. Apo. xiiij. Amō iaz dicit
sp̄s vt requiescat a laborib⁹ suis.
Dicit hoī isti qđ mortuus ē. ps. lxxv.
Factus est in pace locus eius & ha-
bitatio eius in scā syon. Qui d̄r lo-
cus pacis & trāquilitalis. ¶ Secđo
pp̄ piculum itineris. ps. cxxxij. In
via hac qua ambulabaz abscederūt
superbi laqueū mihi. Et iō dicebat
pp̄beta. Quāadmodum desiderat
ceruus ad fontes aquaz ita deside-
rat aīa mea ad te deus. Et paulus
Ro. viij. Infelix ego hō qđ me libe-
rabit de corpore mortis huius &c.
¶ Tertio d̄r p̄ciosa pp̄ p̄miū qđ
ipsi habebūt. Mat. ij. Uoca opari-
os & redde illis mercedē suā. Quā-
ta erit ista merces istoz viroz bo-
norum quam declarat ille Paulus
dicens. Quō oculis non vidit nec
auris audiuit: nec in cor hoīs ascē-
dit: que preparauit deus diligentibus
se. Et ideo dicit Die. Quiescat
vox tua a ploratu: & oculus tuus a
lachrymis. Apoc. Absterget deus

Vulgarizandi

oēs lachrimādo ab oculis sanctorū virozū: et iam nō erit amplius neq; luctus: neq; clamor: sed neq; vllus dolor: qm̄ priora trāserūt. Ergo preciosa mors scōp̄ viroz̄ q; iusti hereditabūt terrā: et delectabuntur in multitudine pacis. Ergo nō est dolendū: s; potius congaudendū si de p̄nti miseria ducatur ad requiem. Ad quā xps̄ nos perducatur. Amē. **O**ro funebri p̄ q̄cunq; Impatore: rege: duce: p̄ncipe. **A**rchiep̄scop̄e. **A**d regē Pandulfū applicata.

Quod erat concursus omnium tantus ad regias hoc ipso non tui solum Pandulfe. verū etiam totius huius oris maritime casu: ut voces meas audire posse nullo pacto considerem. Unde et cives conclamant merent afflicti: et tunc suburbani ad urbem mestri: ac tristes veniunt: fundunt lachrymas eiulatus ad celum tollunt. Id quod consuetudine quadam inducti facere circa mortuos consueverunt. n. ipsa. Pandulfe natura tantus duce: et sentimus et facimus: vsuque potius a vetustissimis hīto: p̄ rōe aliqua doctrina ve servamus ego vero rex illustris alia quadam via ad conspectum tuum venio: non tamen lachrymarum expro: neque doloris lumen. Ferre. n. e. ac tygridi similis si karoli germani tui illius tanti tanque prestantis: atque admirandi ductoris nostri mortem: vna cum ceteris quibus maximo posse luctu non deplorarem ab aula que ad tumulum summo cum dolore: fletuque non prosequer. Hic enim eius iteritus quam non interitus quidem: tere comit in primis victoria: voxque Germanos te deinceps Baptista: nepotes:

agnatos atque cognatos attingit: itaque nosmetipsos: quobis obedimus: denique omnes qui litus hoc Enchontanum incolunt: concutit atque perturbat. E manibus etenim omnium nostris Karolus quum maxime consilio floret: et etate sua valens utilisque suis: aduenis que futurus erat: ereptus est. Verum enim vero quid proficeres Pandulfe: si diutius tecum animo macerareris: si legem hanc ab initio conditam: opusque et optimū: et diuinum omnibus eque mortalibus suandum obducta fronte despiceres: si in luctu lachrymisque contabesceres: si quum etiam a somno excitare poculum epulasque aspernare: quod nonnulli dementes ac sensibus tantum dedit efficiunt. Germanus inquit me karolus mortuus est. Iste vero exiit omnibus et animantibus et servatur: et imminet. Itaque mortuus est: non tamen exul apud externas ac barbaras nationes veneno consumptus: ut Annibal aut apud Babylonem ut Philippi macedonum regis filius Alexander. Non in peregrino litore nudus iacuit: atque in sepultus: quemadmodum in egypto Pompeius: quem etiam satelles nequas Alcibiades enecavit: concremavit conditus. Non apud ignobile linternum: in exilio suis despectus mortem obiit: ut Scipio maior: qui tot tantaque de republica bene meritus fuerat: qui ipsa ut relique omittant ex Carthagine faucibus eripuerat: non a sodalibus circumventus: ut in hyberia Sertorius. Non tandem in senatu a suis consolitus: ut Cesar orbis terrarum domitor. Postremo non sicut et celorum et mundi conditor: atque omnium rex dominus noster Iesus christus. Pro cuius salutem moriens: ab Hieroso-

Sermones funebres

lymitanis illis stultis improbis: duris atq; nequissimis: quos in templis quondam forisq; docēs erudierat: liberauerat: sanos effecerat: per ludibrium tandem in cruce fixus ē. Juniores autē etatis nostre duces rei militaris p̄clarissimos. Bracium. Sfortiamq; omitto: q̄ morte pierūt. Nicolaū itē stellā recenter strenuū illum atq; intrepidū: neq; hos solū: q̄ fortunā p̄sequunt: ut ait vulgus. Sed multos: ac multos urbium dños: vobisq; finitimos: q̄ magno cū dedecore et nobilitatis ignominia: fedeturpiterq; vitā finire. Cuius rei exempla vobis sunt an̄ oculos in piceno q̄ plurima. Et vō dicens. Im maturior excessit e vita. Krolus et regnū nobis inq̄tū reliquit. Quā vō modo Pandulfe nō tempestiuus emorūt is: q̄ bñ: fortiter iuste. pieq; viuēs: post multa demū egregia: p̄claraq; facinora: penes suos emoritur. Egēdū libeat Krolū fratris vitā: resq; euz domi: tuz et militie gestas: breui recēdere atq; ab ineunte ei⁹ etate ordiri. Et dolescētes audio: sub patrio suo pādulfo fauensū rege duceq; armipotētissimo p̄imum milita: se: se cūq; diuiti⁹ apud Brixiam urbē in gallia citeriore: et clarā et p̄potētē: reb⁹ bellicis exercitatū: p̄ id t̄pis: cū maxime ad repellendū duces mediolanēsum. Veneti nitebant in eo bello. Krolū iūtoris virtus nec dū etiā pubescētis p̄ter oēs enituit. Itaq; cū nō adolescētis: s; fortissimi cuiusq; dexterimiq; ductoris opaz abunde naua: ter. a patrio multis ac multis p̄ciosissimis muneribus donatus. atq; honestatus est donec tandē victus. Pādulfus amittā Brixia fanum rediens. otio se se et reb⁹ urbanis iaz tum se

nex inersit krolus ad malatestam genitorē reuertit. In altera vō iuuetate sue militia. krolus q̄tum laudis ac gl̄ie adept⁹ fuit apud Philippū Mariā mediolanensū ducē: tyrannorum oīum nostri t̄pis maximū. atq; fortunatissimū in eo bello q̄ aduersus Venetos gerebat: id e⁹ neq; filio p̄termittendū censui. Et d̄ quē cū a genitore vestro malatesta missus esset: paulopost q̄ i castra venit vniuerso exercitū q̄ per maximus erat p̄fectus est. atq; oīum impator declaratus. quo t̄pe et Nicolaus ille picininus. ceteroz sine vlla p̄rouersia nostri t̄pis. dux in re militari p̄stātissimus. et Franciscus Sfortia vice comes hic ipse picci moderator. et ceteri per multi clari fortissimiq; ductores in eadē militia versabant. Neq; per id quidē etatis nō pedites. nō tyrones: non velites. non rarij nō cēturiones non tumultuarij qdā milites. nō cōmiliones sed plurimaz atq; fortissimaz legionū duces aderant. Et pud hos oīs ars eius semp p̄liuz scia. virt⁹ atq; animi magnitudo. mix in modum cōprobata. Is autē splendor ac dec⁹ nemini adhuc ex p̄ncipibus urbium p̄tigit nisi krolō Juniori: q̄ malatestaz familiam tam claro titulo decorauit. Tertiaz autē eius militiaz et recētē et vltimā: que sibi aduersus quosdā illosq; per paucos urbis v̄re p̄ditores fuit. nō nisi inuictus remissor. In eo n. bello terro: atq; sceleratissimo qd̄ superioribus annis ad euellendā funditus Malatestaruz Pisarenū stirpē. Eugenius pōtifer maximus gessit euz vos a sedibus p̄ijs. vrbe v̄ra Pisauo pelle remitti tu qdē optis auspitijs fret⁹ ad pulchz ac nobile municipiū Bra

Litteraliter pronounciandi

darā vobis in ore tubā. semp fidū stendisti. Saleas vrbīnū: ad forū sempromij Krolus sese recepit. Abi nequaquā in ocio. per secor diaz tps terre: aut metu percussus cedere: neqz somno. delicijsqz torpescer passus est. Quin potius iuuetutem illā suapte natura belloꝝ auidā primū ad muniēdā vrbē. excitat q̄ meatus vndiqz p̄portari iubet. arcē firmat. excubias accurate locis obulcūqz dispōit suos iter muniēdū docet aduersus nefarios. quosdā teter rimosqz p̄ditores: bellū fore p̄ prias p̄ libertate p̄ iugib⁹ p̄ liberis. Nā p̄les ex hac vrbe secum aufugerāt. Itēqz p̄ parētib⁹. aris focus tēplis deniqz p̄ bonoz oīuz salute pugnādū. His igit sūma cū celeritate studioqz dispositis tps idoneū nactus iuuetute sc̄p̄romiana: cohortibusqz p̄ paucis comitantib⁹ i agz̄ Disaurēnsēz erūpit: castella q̄dā partiz in deditiōnē accipit partim expugnat partim obsidet. sed mox Krolus a Joāne vitellio picētū p̄ p̄toze bonorū oīum iugulator erat vi repellit. ad arcesqz sempromianas dirudit. Nihilomin⁹ ad vrbē. Disauruz crebras excursiōes parat: ipseqz nō nūq̄ p̄m in agmē descēdens: agros depopulabat: hostes itra menia repellēbat. vrbīqz p̄ proditorib⁹ supplicia: cedēs: incēdia munitabatur. Utriqz pugnat accerrime: pellit cedit vincit oppugnat. Res erāt i sūmo discrimē. quid p̄la. libēter. N. ista p̄terim arte prudētia: calliditate industria: cura vigilijs: ope: labor: sudo: e. Krolū paucis ipib⁹: p̄ vrbis p̄ vitellij p̄tozis vires attrite sūt: ita vt pplē sedis p̄ies atqz egestate coarctat⁹ auctozib⁹ p̄ditionis trucidatis krolū ipm cū ingēti oīuz plausu

leticiaqz: in sedes prias reuocauit.

Hec hec fuit illa felix militia: in qua fortiter p̄ cōi oīuz salute pugnat. Krolus noctes ac dies oēs aeris intēp̄e. vētoꝝ et aspitates: estus: frigora niues: ibres: famē: sitiz vigilias: oēsqz exilij cāus: p̄ rei militaris difficultates tolerādo nimirū egrotatōis illi⁹ sue cās: imo vō mortis exhausit: egregios illos p̄stātissimosqz romāos imitat⁹. Horatiū colit. munitū sc̄uolā curriū. ac Decios: q̄ ipsi fortia o p̄ rep. sua mortē oppetiere. Hac igit triplici militia exercitat⁹ Krolus vita excessit cū sūmo rez bñ gestaz splēdore: ac glia. Itēqz senior vt mihi vī: p̄ cōsilio: p̄ sapiētia decedens. Per hec ampla magnificaqz negocia percurrir: quēadmodū p̄ a maioribus suis p̄ genitorū vō adalatesta reuera semideo dignū fuerat: regnū vobis abunde p̄posituz firmū: tutuz: cetūqz reliquit. Quas igit merorū cās habueritis si vitā illius a puero sigillatim ad adolescētes: ab adolescente ad vix. Itēqz a viro ad senēz vt dicimus intētis oculis aiaduerte ritis. Timens ne forsitā q̄d vos veluti mācos in regno p̄ntiaqz sui viduos: orbatosqz defuit ob hoc ipm in solio mesti sedetis: heretis sc̄cipites. Ne te deieceris p̄adulse. Eteniz eadē mētis acies: que illi fuerat: eadē in p̄sultādo sapiētia vniuz pectus vna acies: vna pudētia i agēdo de p̄teritas par similis in audiēdo facilitas: similes etiā in imperitādo iusticia: v̄tus: temperantia: vniqz fraternus oīs vigor: similitudoqz tibi p̄sus liberet. Immo ne fraternus q̄dē v̄ p̄na vis potius: oīs tibi pe

Sermones funebres

aitus infita est: et quod vnus in charo
lo minimū fuit phiberis in oī l'rarū
genere pitissim⁹. Quod munus in
p'ncipe: vt est magnū atq; admira
bile: ita ēt hac nostra tempestate ra
rū esse p'suevit. Quādo qdez igit
id quod optimo cuiq; regi p'prium
esse debet fas sit in te vno p'spicere:
p'fecto quid doleas: quid anxi⁹ sis:
haud equidem video. Quāobrem
fac quēō Pādulse vt ei⁹ illius ger
mani tui occasu tibi maiorē quen
daz virtutū cumulū in impetrādo:
chalearq; admissum esse cernam⁹:
quemadmodū etiā nonnullis alijs
fortibus: atq; clarissimis viris scī
esse lectitauimus. Neoptolemus
enim ille achillis filius post genito
ris mortez acrius atq; vehementi⁹
in res troianas concitatus est. Ex
quo Virgilianū illud dictū p'edet.
Vestibulus ante ipsum primoq; i
lumine Pyrrhus exultat telis. et lu
ce corruscus aena. Itēz illud. In
stat vi patria Pyrrhus nec clau
stra nec ipsi. Custodes sufferre va
lent: labat ariete crebro. Janua: et
emoti p'cubunt cardine postes. Et
alibi. Uidi ipse furentē cede. Neo
ptolemum: et geminos in lumine.
Attridas Agamenoni et Menelao.
Pyrrhum anteposuit Sneus etiā
Pompeius magni Pompei fili⁹:
paterni splēdoris imitator: senatus
q;: et reip. lāguētis ruinas p'molestē
ferens: ita impigre sese rebus Cesa
rianis obiecisse fert vt parū abes
set: quin in Hispania Cesar aut ab
illo opprimeret: aut sibi ipse p'prij
manib⁹ mortē p'scisceret: q; se vni⁹
hoīs interuētū: a tot successibus re
tardari aspiciēbat. Ad sibi autē hoc
loco res gestas Romanorū in aīo vo
lutati. L. Adartij virt⁹ ingens: in p'

misq; admirāda v'f. Qui cū scipio
nes illi duo belli fulmina. vt ē apud
poetam: post multas ac multas vi
ctorias in Hispania cecidissent neq;
salutis vlla spes Romanis linqret.
exercitū qui tante cladi supererat:
non in lachrymis cōsenescere neq;
in fuga spē h're passus. q; nūmo pa
lantes colligere. saucios curar' oīs q;
reliquias in locūz munitionū ad
ducere. optimū eē rat⁹. si p'us q; cū
hostib⁹ p'grederet: apud suos verba
faceret: orationē et aptaz pro tpe et
reb⁹ oīb⁹ q; maxime trepidatib⁹: eū
venientes habuit ac sibi cōcionanti
flāma quedaz ab vniuerso exercitu
frōti obuolitare ideq; supra caput
celūz versus extolli visa est: qd omē
salutis spē illis iniecit. Itaq; cū pe
rorasset mox cū ingenti clamore: ac
plausu omniūz. Adartius impator
declarat⁹: hostes victoria supbiētes
aggressus: noctēq; diēq; p'sequitur
sternit: fugat: interimit: dissipat do
nec tadē victoria ponit⁹ Scipionūz
mortē vlt⁹ est. Igitur hui⁹ ipsi⁹ v'f
sicuti et reliquorū: nūq; fortassis taz
clare venisset in lucē nisi Scipionū
occasus p'cessisset. Eorū igit mor
te: et ingenūz huic ad res ingentis
aggrediēdas excitatū: et sūma laus
acq; sita: q; neq; antea neq; post: tan
tope illuxit: ita tibi faciendū existi
mo Pādulse: et malatesta p'rimi
tādus et noua qdā v'f suscitāda. Qd
si feceris: vt cepisti: oīs malatestaz:
laudes: atq; triūphos equaueris.
Neq;. n. tibi quoquo v'fius mētē vo
lueris desunt auxilia: neq; animi:
neq; fortūe. Alius est ad oīa per ma
gnus. Obueriat p'terea militie Sa
leaz frater: q; p'ilia tua: res dñiq; vr
banas omnis prosperiores efficiet.
Ad sunt etiam nepotes magna in

Litteraliter pronounciandi

dole prestati ingenio venustate ingenua: quos ipsos iam iam psagire posse confidimus parentum simillimos fore. Reliquum igitur fuerit Pandulfe: ut in hoc tanto luctu quem audis mentes firmes: ac tibi leges imponas: ita ut sicut nos regis: et iam tui pectoris moderator: et tamquam aurga quidam bonus intelligere: ut gloriarum tuam victoriam que maxime circa funus collachrymat: et regis sui memoria quem amisit: penitus affluatur consilio precibus dictis lenias erigas consolare post hec ut urbes: ac populos que vobis parent: que maxima potestis sapientia fide cura pietate iustitia tue animi.

Nos etenim te ad unum Pandulfe teque Saleaz reges nostros et salutamus et volumus. **Ualete.**

Oratio funebris. Pro quacunque imperatrice. Regina. Ducissa. Marchionissa: in constantiam directa Pisarensum Dominam.

Nescio quo fato nobis mortalibus euenire soleat idque infortunium pariter in omni fere negotio nostro possimus inculcare ut quanto maiore ad rem peritam studio festinamus: eo longius ab eadem repellamur. E contra vero si quis quasi nolens ac tanquam alio quam proposuit ut cursus inflectat et votum suum dissimulans remoratus tacitusque subsistit desiderij copos. necesse est quos postea fines: quot malorum causas que discrimina: quos lucrus accerbissimos pariant res nostre humane testimonio sunt. Mercatorem enim videmus pro nimio diuitiarum ardore: nunc indos: nunc asina: nunc armemos: et sine ulla defatigatione ac me

tu schyphas nunc Britanos. nunc Libya pagratem imo sepe naufragio afflictum nudatumque seu tandem morte: cui iam dirissimus fieret ab eo ipso felicissimo cursu interceptum longe ab suis vitam finire. Quis non agricolas ipsos etiam atque etiam admirari non possit: qui nisi sepius fallerent paruo admodum temporis curriculo beatissimi fierent. Sed illos vel aeris intempies ut sepe accidit: vel agrorum malignitas: in quibus tamen colendis neque dies neque noctes quiescunt: vel armatorum intemperies: aut alia quecumque vis humana tot undique circumuoluit in comodis: ita trepidos atque anxios tenet: ut quando quidem sese omni spe nonnunquam fraudatos videt. ipsi semper aliene sortis inuidia macerent. Nauiculator utem longa fastiditus navigatione: cum portus quiescendi studio tam plenis: ut poeta inquit velis ingressurus. eest cohorta et improviso tempestate: aut unde primus soluerat: ad longiquiora detrudit littora aut iactis anchoris manifesto cum periculo ventis aduersantibus obsistens cumque iam defessus foret: nouos de integro subire labores cogitur. Plurimum huiusmodi posse in conspectu vestro adducere: que plane oia sine ulla defatigatione: ac tedio nisi me penitus offenderet liberissime recenserem: quibus et luce clarius appareret non solum nautas agrestes: ac mercatores: quos diximus verum etiam ductores: bello preclarissimos resque publicas amplissimas: ut reliquarum artium opifices relinquam: suis quibusdam fatis interdum sic astringi: comprimique: ut quis omni suo conatu ac viribus summa rerum potiri contendat fortune tamen litem etu pculdubio ab eadem non sine maximo: sicuti

Sermones funebres

ab initio pposuerā humanarū rerū ludibrio retrabant. Atq; utinā has ego similitudines minore pifaurētiuz dāno: patrieq; huius nr̄e calamitate longe magis tolerabili tuisq; alexander fortissime lachrymis: nō tā perpetuis referre in mediū potuiffem. Et. n. pauloante: q̄ hec tanta discrimina vnus pstantie morte: de iprouiso emergerēt: atq; in ceruices nr̄as effunderent: que nā in vniuersa Italia Ciuitas si bella que iā fere extincta erāt e medio sustulerimus hac vna felicior numerari poterat. Que naz in medijs et fluctibus minus trepida: q̄ nā a deo florens a deo placita i terra mariq; tā frugifera deniq; tā br̄a q̄ nā regina q̄ itez pplus hac tēpestate inueniri potuiffet: ea polles regia: q̄lis ap̄ nos dnabat cui tāta et ab iēute erate iesset indolēs: prudentia tātus ai vigor faciētia: pietas iustitia: pulchritudo: pudicitia: v̄tus diuinay atq; hūanay rez cognitio: dotes deniq; oēs: q̄ nō de v̄gine nō d̄ muliere: nō de matrona: nō de regina nō d̄ ipe ratrice: d̄ nulla demū nymp̄ha: v̄z dea pot̄ q̄dā vna oīuz splēdidiſſima br̄iūma q; p̄dicari potuiffet. Et nō hec cines p̄statūſſimi aliq̄ diu tā q̄ i cella q̄daz penitioze p̄quiescere meuz queso patiemini remiſſi. Nūc postq̄ oēs in luctu sum̄ remiſſi calamitatū ſupioris t̄pis liberat. Quis etenim v̄z penit̄ exercuari nō poſſit: quotiens ad memoriaz reuocare agredis: quonā mō: ac potius truculentia tot annis in nos fortuna ſeuierit: et q̄ in nouerca q̄dā ſp̄iſſima excāduerit: atq; immani quodā furore atq; iſania magno i petu ſuperbiſſime debachata. Nonus ac decimus ann̄ circūagitur:

cu; ſenior ille adalateſta nr̄ vrbis ne dicā huius: ſz Italiae potius vniuerſe parēs q̄dā ac moderator morte obiit q̄ ip̄o regnate vt ſcitis etas nimirū fuiſſe aurea: et ſaturn̄ ap̄ nos alter impium geſſiſſe viſus eſt. Sub cuius morte pro fortuna nobis iudicia malis paucorū p̄ſilijs oīs d̄ iprouiſo br̄i regnadi ac ſeruiēdi modus petijt quib̄ et auctoribus huiuscemōi ſegetes: que iāz quatuor annos p̄rimos in agris nate ſūt noſtris meſſuimus deinceps Krolus iunior cuius: et p̄ſilio: et v̄tute regnū nobis aut potius reſpublica quedā optima reſtituta erat mox aduerſa correptus valitudie. quā belligerādo p̄traxerat nature p̄ceſſit. nō multo poſt eius fr̄ Hadulfus archiepiſcopus patrianus p̄ſtari ſane ingenio. atq; incorporabili ſapiētia rex vita etiā exceſſit. Quib̄ extinctis bellum hoc finitimum quod pene ciuile atq; inſteſtinū appellare poſſumus: cum hoſte accerrimo cooztum: et vrbes et caſtella circūadiacētia: et agros opes deniq; nr̄as omnis ita diſturbauit: ſoluit: attrinuit: vt quamuis iam quaſi deſeſſi eſſemus: noſmetipſos tamen integros atq; recētes aduerſanti fortune obiectaremus: aderat eniz aderat. Coſtancia illa noſtra Imperatrix prudentiſſima mulierum omnium noſtri tēporis decus reuera ſtipes cōſtans regni huius et ſolidiſſimum patrie ſue firmamentum: aderat atque a deſt vna ſecum domi. tum deniq; militie dux intrepidus. Herosq; p̄ſtantiſſimus Alexander Stortia: que illa regem nobis Piſaurēſibus: et fama et v̄tute et ſapiētia ſua plusquā humana conquieſcerat: aduocauerat: introduxerat: peperat:

Litteraliter pronuntiandi

ante oculos coram locauerat. Quibus ita imperitatibus ciues primum atque infimi agricole: uxores: liberi: templa: domus denique fortunę omnes nostre beatissime fore cęsebantur. Quibus iterum superstitionibus bella: hec seuiissima iam magna ex parte sublata esse videbantur proximeque dici poterant extinguenda. Jam fere omnis fundatio: procella: fremitus: ardor bellicus increpauerat: et quodammodo plenitudo mentis ipsa vniuersa respirabant cum subito nescio qua deorum clementia: ex ceteris: ex hoc litore adriatico: ex patria ex urbe hac pulcherrima: ex edibus: ex templis: ex foro: ex ratione: ex astatu omnium muruo: ex manibus: ab oculis ex visceribus erepta est nobis Constantia Italie splendor mulierumque sine ulla dubitatione princeps: ac regina domus sue iam labentis firmamentum clypeus aduersus omnem fortunę impetum: noster campus. nauis portus: propugnaculum. arx: tutissimumque perfugium. Quis enim viuente illa mors aut seditio pullulare: aut si pullula esset quam modo adolescere aut si adoleuisset: quibus tamen incommodis obesse ciuibus potuisset: cum videre mus vim quandam illius mentis spiritumque diuinitus infusum ad omnia maxima de se prestanda. Quam enim mulieres mihi dabitur tum natura duce. tum studio atque industria tam facilem ad bene dicendum: que sive premeditata: sive de improviso loqueretur: sive poeticis: sive oratorijs: sive philisicis: sive humanis: seu tandem diuinis de rebus quereret: non ipsa didicisse que diceret: sed composuisse potius videbatur. Quotidie ierat manibus Seneca: Licero. Lulio: Salusti et diu in primis Hieronimo: Aureli

us: Augusti. Grego. Ambrosio. atque Lactantio. Ceterique qui de latine lingua latine tractarunt versabantur. Quantum vero prosarum precipue metro esset admiranda: ad quidem non coniectura sive quotidianis atque sequi disputationibus licebit: sed epistolis orationibus. Que per multis ac denique vrsibus: tamen disparibus: tum heroicis ad regem suum Alexandrum summo artificio: cultu: suauitate: laetitia: nitore: atque elegantia: scriptis procul apparet. Quam sane provinciam decusque vniuersi sibi met etate nostra viderat: in qua ne dicas feminas prope nullas sed neque etiam viros satis multos videmus qui litteris nisi maxime vtilibus: ut aiunt: indulgeant ac si qui prestantes inueniuntur odio sunt omnibus. Denique si quod datur honos is quidem ieiunium: attenuissimum dari consuevit. Est vero que que hec litterarum cognitio in mulieribus viri apparens per magnus sibi et vniuersi tulit: sic denique mortue decem allatura est. Et haec tamen atque alia sunt longe magis admiranda: que sibi longiore quam quandam perpetuitate afferunt. Fides quidem illa est et charitas in maritum Alexandrum singularis: que veluti gemma quedam splendidissima flosque vniuersi: omnium speciosissimus relucet in uxore in qua certo neque Andromache in suum Hectorem cecebat. Constantia non Penelope in Ulysses non Laudome in prothesilaum: non Panthe in suum: non Arthemisia in Aspurgidate: neque Cassandre in Lysimachus denique ut in Italiam redeam. Iulie in Pompeium aut Portie in Brutum: perpetuis uxore rei luminibus impar aut vlla ex parte inferior vniuersi visa est. Quo fit Alexander preclarissime ut quoties

Sermones funebres

Illius presentiaz: effigies mores lau-
tissimos: pudicitia: humanitatem:
atq; ipsaz reuera constantia virtu-
tesq; ingetes ad memoriaz reuoca-
ueris nescias ipse quis poeta: quis
orator: q; te demum philosophus ab
alto quoda gemitu planctuq; con-
tinere possit. aut sciat. Nec non poti-
us vna tecum ingemiscat: inlami-
ter: torqueat: expalleat: maceretur:
menses: dies: noctes: horasq; diffun-
dendis lachrymis impartiat. Itaq;
vero quanta foret in oes et infimos
facilitate ac misericordia: qd munus
sicuti maximu dicitur in principe: ita et
hac repestare eius esse consuevit: to-
ta ciuitas Pisarenensis restabit: in
qua nemo est q vnq nisi gaudens:
beneq; ab illa persuasus discesserit.
Neq; n. Titi optimi Romanorum
Imperatoris: q diu vixit institutus
nescire videbat: q sepe apud suos
dicere psuenerat reges bonu dicere
nunquam eos: qbus imperat audi-
tos ab se male contentos dimittere.
Itaq; cu forte fortuna interdum au-
diendis ciuib; abstinuisset: in se-
randez resipiscens: amici diem per-
ditu esse querebat. Itaq; moriens:
anteq; ex hac vita nec duz quadra-
genarius emigraret: dixisse illd fert
nihil vnqna sese cuius pnam meri-
to subire posset preter vnuz effecis-
se: quod tamen inde no prodidit.
Hac igit via degens Constantia qua
sibi abs teneris mater Helysabeth
Camerinor; regia summo ingenio
ac sapientia mulier: atq; gubernan-
di laudib; preter oes etatis nostre
prestantissima: quaq; anima ei ba-
ptista diuina quidez illa pmonstra-
uerat: qua nescio an quicq; nature
vnq mai in eo sexu: post Marias
virginē genuerit. Eiuscemodi tade

fulgens indole. tam diuinis prepol-
lent laudibus: tot tantisq; dotibus
circucomitata. Constantia ex hac ta-
dem vita: qua Cicero mortez poti-
us appellare audet: sibi quidez soli fe-
lix excelsit atq; ante omnes nostri
tpis mulieres beatissima: nobis ve-
ro Pisarenensibus flebilis: calami-
tosa: die noctuq; semper impostez
clamanda. Ego igitur: rex noster
sapietissime Alexander in hoc tam
limenso ne dicam tuo: vep poti-
us Pisarenensiu oiu; dolore: ac naufragio
qbus ronibus animuz istuz tuu la-
befactatu cosolari ac manuetacere
pergas: no inuenio nisi fortita abste-
vno incipias: rursumq; in eundem ois
nostra refundatur oratio. No sum
enim nescius q; t; s; nature dotib;
et fortune ornamentis: nisi te dele-
ras: predictus sis: q ipse nedum mul-
ta et multa lectitudo: sicuti ab initio
iuete tue fecisse predicaris: verum
enaz domi: milit. eq; agitando: taz
fortia tibi coparasti presidia: vt ea
corporis atq; animi bona: que tibi
no superat eadez iure optimo: sum-
mis omnibus et viris et regibus de-
futura esse videantur paulatim ex
animo tm istuz dolore vt deponas:
et ro in primis optima proximaq;
medicinaz oiu; vt Cicero docet: et
tps utilissimu et ad id remedium:
deniq; consilia ipsa: te sua cohorta-
buntur. Cura. n. atq; anxietas nul-
lo ferre artificio medicabilis: vt me-
minit: Quid. longa tande mora ex-
tenuat. Tuuz igitur fuerit: que ad-
modu certo potes: vt tibi et impare
velis. et moderari. quod te sine om-
ni suspitione factuz ire confidim.
Reliquum itaq; fuerit. vt sicuti ab
initio regnare ceperatis ita ipse pse-
ueres Alexander. Sento enim Pi-

Litteraliter pronunciandi

laurensum o'um ⁊ oculos ⁊ a'os:
in te ita p'uersos: vt nulla vnq' r'one
ab eo tui desiderio tā imēso abalie
nari possēt illos crediderim. Opam
igitur dabis: vt tanq' nouus qdam
hercules: ad nos venisse iudicaris:
cuius ductu: auspicioq: ⁊ ciues: ⁊
patriam hanc pulcherrimā ab om
nib' vndiq: monstris. atq: hostiuz
audacia liberataz non sine ingenti
gloria triūphoq: tuo preclarissimo
sentiamus. Nos. n. te regē nostrum
⁊ salutamus ⁊ volum' tu nostri eti
am tanquā tui. miserebere: dixi.

Oratio funerea i quēcūq: Equi
tem auratum fratris Thome acer
bi Veronensis.

Sermo i iij.

Quamquam
mors cōi sorte hōium
corpora dissipat. ⁊ ma
nes vertit in cineres: nec equa tam
lege cunctis terribilis est: s; his dū
tatat qbus vt ait Licero cum vita
oīa extinguunt: his vero quoz laus
emori non potest: ingentium labo
ruz: ac ppe infinitaz molestiaz est
eqssimus finis. Ex ceru aut generis
humani: quē nos Ciuitatē appella
mus duo hōium genera eē pspicio.
quoz virtute: ⁊ gloria. nec proprie
solū familie. ⁊ potentes ⁊ clare eua
sere vey xrbes ipse ex fortuna me
diocri. ex feda seruitute in liberum
imperiu. ⁊ ad successus amplissi
mos puenire. Hi sunt senatorius or
do atq: equester: quāuis alter ex al
tero pendeat: ⁊ in vnā psonam am
bo quandoq: pueniant. Que si mi
hi res ante hodiernā diē dubiuz se
cerit animuz: quādo Britānici no
stri ornati eqtis. de quo in pntiarū
spud vos patres sum verba factu

rus. maiores mihi in mentē veniūt
sic nō certior. vt aliud sentiētes: ex
stimē longe a veritate abesse. Nāq:
ab his ⁊ Britānica familia reb' po
tens ⁊ auro ac multa gloria insignis
effecta: ⁊ quod est habendū pluris.
hec nostra Ciuitat' coz preclaris ge
stis illustrior reddita est. Et quāq:
nec hōi vni deus oīpotens maxim'
naturaq: oīum parens ingenua. cū
cta ornāmēta contulerūt. qn potius
velint. non vna tantū. sed alia atq:
alia hōies hominib' virtute presta
re. hoc tamen honestissimo equiri
tot taliaq: video ornāmēta conue
niēte: cū a fortuna nāq: tum maxi
me ab ipsa virtute profecta. vt nul
li vel clarissimo oratori possit dees
se vel materia dicendi. vel cā. Sum
mā igitur tāā dicendi puinciaz. in
tanta clarissimoz viroz frequentia.
q̄uis sit mihi exiguū ingenium. ac
ferme ad dicenduz p' t'pis angustia
imparatum. hesternā solū diē ad
hec dicenda ⁊ inuitatus sui ⁊ mo
nitus. vestra tamen viri Britānici
fretus humanitate primum de pre
clara familia. deinde de moribus.
⁊ de virtutibus de diuinis Britānici
gestis dicturus accedo. si familie. q̄
Britānic' n' est nat'. si nobilitatem
que iam ppe in vetustatem radices
agit. Si gēis titulos: ⁊ armis: ⁊ li
teris claros recensere voluero: non
seruabo animi mei institutū: ⁊ for
tassis tracta in longū o'ro. ⁊ impo
tuna vobis erit: ⁊ molesta. Taceo
igit' viros ex familia insignes. Joā
nē. Angelū Jacobūq: supra ducen
tos sexaginta annos a Federico im
peratore comite creatos: recensebo
solū supiorē Britānicuz posteriq:
breui ordine vix corporis viribus:
ingenio p̄silic belli gerendi peritia

Sermones funebres

clarissimus. Hic naq; vti l' ap mo
numētis pditū est: p' multas z qui
dez prudenter strēue. gloriose ami
nistratas pugnas p' rebus v'ris viri
Britiani pro vobis ciuibus suis: p'
huius reipublice n're salute z scolu
mitate annos octo z viginti natus
mortē opetijt eo bello qd' ferme po
stremus cū hec ciuitas gessit. O in
uenē dignū profecto illo clamore z
laudibus demosthenis quibus in
Arthemūio in Asarathone in Sa
lamine defunctos pro patria com
mendauit. Hic Britanicus ab illo
inclito viro N. est genitus: qui pro
suis bene meritis atque egregie ab
illustrissimo domino. N. aurata mi
litia donatus fuit. Cuius ceteras
laudes omnitto: quia me vrget tē
pus: z dicendi locus vt descendam
Ad Antonium dignissimum vi
rum: tot clarissimorum adolescen
tium parentez: quos inter vos pul
latos sedere intueor: quos z hono
randi z consolandi causa in tam
frequenti Senatu queniſtis de quo
recircō prius habenda est mentio:
quia prius ex humanis rebus quā
genitor per imnaturam mortem
sublatus est. Sane Iohannes Bri
tannicus facillimis que atq; sūme
ingeniis moribus natus: ore ocu
lis: fronte: facie toto ipso corporis
aspectu: motu: incessu: gestu: com
positus erat: non exhorrescens vllā
boni: num infirmorum affabilita
tem: aut consuetudinem: diuinam
quandam benignitatem atq; cle
mentia preferbat. z quod vsu eue
nit rariuz: pares ciues: z non supe
riores cōtempnū maledicti sue su
gillabat. Quid Iustitia. Quid Tē
perantia. Quid liberalitatē. Quid
Magnificentiā: in qbus totus erat

effesus cōmemorē laudem celebrē.
Hoc mihi loco latus patescit cam
pus dicendi. Si nō in foro. Si nō
p' uatis tectis. Si nō i angulis ipis.
Si nō ecnt demū eius virtutes hac
tota in vrbe vulgate. Ecce viri Bri
tiani: quot q'risq; viris Britanico
rū familia: z in arte militari: z i au
rata militia claruerit: ducta longo
ordine antiqua ab origie gēris. Sa
ne hac mea breui cōmemoratione
accipe potuisti quātū equestris or
dinis gradū. dignitatē. splendorē.
conseruauerit. aueritq; mirifice.
Ad eo vt summa cum ratione dici
possit: plus honoris accessisse digni
tati equestri: z huic viris quam vi
ris ex ipsa dignitate. Fateor equidē
equestrem ordinem esse nobilitate
propria insignem ac claruz z vti ē
Archidiamus Asilesus scit: qui
primus de p'ponētia reipu. scripsit.
z Plato illis in libris qui sūt ab eo
eadē de re preclare cōscripti: z ois
philosophie pater z princeps sum
mus Aristoteles iter tres quas assi
gnant reipublice partes: si nō sūmā
sūme tū p'ime accedere existimo.
Nō quidez ab re: q; ciues reliquos
aduersus hostes in sua habeat tute
la z patriā sua manu defendere z se
se pro ea strictis gladijs obijcere.
Quā vero sit gloriosū p' ciuibus su
is z patria occumbere sua iclita fa
ma duo decij restantur. Prestans
igitur suapte natura est prestantior
Vero gloria rerū gestarum eorum
virozum: qui in ipso claruere p'stan
tissimus aut vel hoc his equester or
do haberi potest: q' ex eo lecto fuit
se constet: patres illos qui primum
a Romulo mox a Pulco. Targno
rege in senatū fuere cōscripti: a q
bus ille patricie Romanoy familie

Litteraliter pronuntiandi.

Ingenijs: rebus gestis fortunatissimis speciosissimisq; triumphis p totū orbem terrarū tanq; virtutū oīum humanarū clarissima lumina manauere. Quis igit memoratos ciues nros nō dicat laude dignissimos q nō soluz non inuulere decus aurate militie sed & suis fortiter: pie animose: magnifice: gloriose gestis splendore multo illustriorem fecere. De quibus hec pauca a me sunt dicta succincte & leuia suarū cōparatione virtutū. Quis sane multa breui et integre: clareq; p memorabit. obest mihi tēporis breuitas: ac p pterea in silentio multa pretereo nec tamē eis moueor vrbis qbus nescio quos dā accipi egre ferre: a nobis quēpiā in hoc dicendi genere esse laudatū. His equidez nō assentior nec vlli ēt viro vel libero vel probato iri assensum puto. Cur enim virum bonorum laudes debent esse vel moleste vel graues. Ignari: inuidi: celesti: perditū cuius est eorum cōmendationes vel prosequi odio: vel iniuriis auribus accipere. q sua industria sua virtute suis labrib: suo deniq; sanguine & morte: & ornamento huius vrbis: & saluti pfuluerūt. Admiratissimo quippe iure in ore oīum nr̄m summa cū laude semp versari debent viri illi nostrisq; animis ac memoria vivere: quorū maximis laboribus atq; periculis ab imminete ab hostib: strage. & vt ita dixerim morte cōseruata fuit hec nobis charissima patria. D igitur p dicandā Britannicā domum: summisq; laudibus efferendam. Quod ita esse cui libet clarum facerem atq; perspectum viri prestātes si suas victorias insignes: si tēpla suis vtilis & spolijs onusta: si ciuitas: si obsidiona-

les: si vallares: si ouales atq; triumphales coronas memorare constituissem. Sed non est mihi mēs tot ac tanta verbis complecti. Ad Britannicum enim quem nunc: nunc sepulture mandauimus: nostra festinat oratio. Cui per nitissima facta in hac vrbe: situs amenitate. soli felicitate aeris puri ac prope ridentis claritate: antiquitate rerū ferme omnium abūdātia: tot ingeniorū excellentiū: tot eruditissimorū viroꝝ atque fortissimorū imperatorū & copia & vbertate carissima: ita vt possit cum omni alia genie & ciuitate de nobilitate contēdere: & ex his quos paucis an verbis nominauit p̄ngit nasci. Nobilissimis viris in tanta rei domestice: ac diuitiarum copia: quanta alia nulla in hac ciuitate possit haberi. Non vulgari staturā a natura donatus: s; p̄stari mēbroꝝ forma ac proceritate qdaz senatoria vbi mihi videt̄ corporis molles animi sui emula fuisse. Ut. n. varijs ex mēbris cōmoda venusta. magnificaq; corporis species surrigit ac cōstat: sic illa tantuz ab viris probatissimis eruditissimisq; philosophis: & amata plurimum & in admiratiōe semp habita maiestas ai rationisq; robustissimū dec^o quā multiplicibus morū virtutūq; honestamentis deducitur cōstituiturq; mirifice. Fuit enī vir iste patrius: per annos etiam teneros multa humanitate ornatus comis mā suetus benignus: eisq; p̄stitut^o moribus quibus facile ab oībus possit amari. Dignatus vero equestri dignitate eū sese prestiter: qui primū fuisse. Quis vero est ciues q p̄ queri possit ab ipso quippiā p̄petratuz p̄uisolētiā: per arrogantiam: per su-

Sermones funebres

perbiam. Profecto non quid mi-
numus huiusce generis meas at-
tingit aures: in totum id perpetuum tem-
pus quo fui diu vobiscum versatus.
At in ciues pauperes hominesque ru-
sticos non iustissimum solum: verum
semper clementissimus fuit. De se-
gitate autem impares atque superio-
res non satis eum laudare potest. Non
cupidus: non auarus: non tenax neque
rebus alienis vorandis vllum ei stu-
dium fuit: quoniam magis continuo et acriter ti-
more tenebatur: ne quid mali per li-
bidinem a domesticis suis per iniusti-
tiam esset irrogatum in quaerenda. quod ita: quod
sciebat idque iterum iterumque volebat se
diuinum iudicium subire: iniustosque
omnes crudeles: et ut aiunt famelicos lu-
pos inhumanis membris duros
acerbissimas penas in obscurissimis
orci faucibus. et in illa inferna cuculis
expauescenda voragine: is sane ti-
mor ignem britanici cordi erat cal-
car adhibere ad liberalitatem atque
beneficentiam que iure sancta a nobis
appellari debet. Et a. n. large magni-
ficeque visus est non tantum in splen-
dida hominum nobilium. principumque
hospitalitate. at quod est longe san-
ctius: longeque prestantius: in egenorum
susceptione et illis diuinis actionibus:
quas sacre scripture misericordie
opera vocitant. assiduum fuit. Sum-
ma certe: et que clarius elucescat. ac
semper summe sit laudanda hospi-
talitas quam mortalium immortaliumque rex
conditor. christus noster sanctissimus
rex in egentis persona excipitur.
Quod si fortasse quis neget. memo-
ria repetat in euangelio dominivo-
ce dictum quod vni ex minimis me-
is fecistis: mihi fecistis: consulto sa-
pienter preclareque ab Britannico
hoc esse sacritatum non possum non

fateri. Neque enim de optimo maxi-
mo probis iustisque nisi horum cau-
sa meritorum gloriam tribuet im-
mortalem: neque improbos atque sce-
leratos nisi pro eis speretis benefa-
ctis eterno damnabit incendio. Se-
pe. Reorum memoria Britannicus agi-
tabat id prophete oraculum quo di-
citur misericordiam volo et non sa-
crificium. Nec vana fides mea atque
suspicio ut erit cognitum facillimum
ex his que paulopost a me de sua pie-
tate atque misericordia dicent. Re-
orum inquam secum hec sepe colloque-
batur. Britannice quando inter au-
ratos viros ascitus et annumeratus
fuit: tibi primum accinctus est ensis
ad tuendas partes iusticieque homi-
num miserorum: sunt et pedibus in-
tra calcaria quo si euenerit visu citius
equus: sit fortiterque agendum pro
patrie et tuorum civium salute: postre-
mo es gestandi auri potestate dona-
tus: ut quantum aurum metalla om-
nia natura nobilitate atque fulgore
precellit tu tantum morum virtutum: actio-
numque compositione elegantia atque
splendore reliquis civibus prestes.
Que a Britanico cogitata a vobis
splendidissimi eques haud quaquam
sunt perstergenda: neque oblivioni tra-
denda. Vos quippe hec non cogituros
sed facturos iureiurando promisistis.
Adiles namque vel gregarij vetustissi-
mo more: sacramento fiebat: cuius
rei testes locupletissimi sunt et Lice-
ro primo officiorum libro et Catonis
senis epistola ad pompilium impa-
torem monentis: ne filium suum qui
pugnandi cupiditate ardebat cum ho-
ste ingredi pariat: nisi se primum sa-
cramento obligauerit. In vobis
adhuc ista vetustissimorum militum di-
sciplina preceptaque perdurat. Non enim nisi

Litteraliter pronuntiandi

surati ad militiam auratam estis admisi. Cogitate quomodo vestram interesse. vos eos esse quorum officium sit aliene infirmitati succurrere. Nomen militis id apte insinuat. Et malo. n. arcendo perhibiologia deum est vni grammatici vetustissimi: tum maxime doctissimi tradunt atque idem quod supra Archidamum militem belli impulsorem vocat. Vos vero quoniam milites solum estis: sed equites nec egres solum: sed equestri ordine flos: plura maioraque decet: alia in pace alia in bello. In bello quod arma tenere suos ciues iuuare patriam ab improbis et sceleratis vexatas tueri. At in pace non deseret fortitudinem eque: ac propria auratam miles: si viduas vexari: si pupillos spoliari si hoies fortunae erigere: et vi et armis proprio fando pelli conspexerit: sese opponere debet resistere. et huiusmodi calamitosum genus hominum consilio et ope iuuare. Hi vestre custodie: vestre fidei traditi sunt: vobis patres erimij ex munere proprio pauperum iminet cura atque sollicitudo: propterea seorsum a plebe reliquisque ciuibus selectum locum digniore honoratioremque tenetis: sed iam in id reddeamus vni digressi sumus quam non ab hoc consolatorio genere dicendi alienum existimo: nihil puto dissimile: quod dignissimum pres ad vestras utilitates: honorem Britannici laudemque conducat. Non tamen in commemorandis hominum laudibus: quam adhortandis auimibus ad bene agendum et beatam immortalitatem constitutum est. Igitur Britannicum ob hanc inaurate militie susceptione pacem deo immortalibus hominibusque fidem semper misericordia pietateque insignem vidistis: eaque tam multa ac varia: ut quam alteram equestri officij partem intuenda. scilicet patria maiores

sui cumulate absoluerint: ne quid a Britannica familia decoris abesset ipse tantum alteram obseruauit ac coluit ut summa profecto sit laude dignissimus. Cui. n. vidue petenti: non fuit auxilio. Testes et olim mendicantium ordine viri religiosi ac semine eius in omnes personas cultui diuino dicatas officiosissime pietatis. Testes vos ciues qui ista ipsa frequenter oculis vestris obicere potuistis quando quidem fueratis multa consuetudine et familiaritate deuincti. Testes denique ut vnum referam ex multis infinitis pupilli ferme oes: ac miserioles aduersas passi fortunaz et urbi et vicini agri: quando coacta arma fremebat. eos nempe perpetuos dies duobus conductis pistonibus panes pasci iussit: neminem a domo repelli pauperem: nemini ostium claudi. Uex certatim undecumque venientes iussit. Deus phumane per benigne suscipi in hospitalitate. O singulari viri perbitate atque misericordia. Uicit in eipectore erga deum et proximi pietas: auaritie insatiabilem famem. Non. n. recusauit non extimuit: hac tantam elemosynarum largitionem: in ea permagna rei frumentarie charitate qua ferme tota Italia opprimebatur. Quid de illis virtutibus: que ad quietam Liuium vitam attinet dicam. Quam enim vacauit: qua non ornatus fuit: qua non excelluit que tamen eent digna memoratu: supra canem: tamen existimo referre vobis qui me longe melius ipsa teneatis studium. scilicet curam diligentiam: que ipse pacis interpres et auctor ad sedandas lites conciliandos et in amore ac beniuolentia confirmandos hominum animos frequentissime gessit. Ad ista igitur ista omnia facio. Taceo etiam

Sermones funebres

am trepidantem suam in paruis delictis conscientiam: qua videbatur spreuisse ingenue fastum: mundi gloriamque fallacem. Non enim vel elegantiore vel profuso cultu corporis: quandoque est usus qui magis se astrinxerat voto anulo atque cingulo aureo duntaxat exceptis nunquam alijs se ornamentis auratis ornari. Que res mee apud vos commendationis continentie atque severitatis sue fidem quam maximam facere potest. Constat enim apud nobiles veteresque Romanos plurime laudi datum fuisse Laio. Mاريو. L. Suffidio. Calpurnio et Manlio qui et alij quidam prestantissimi equites Romani auro nunquam vti voluerunt. Taceo amicitias per conubia suis auspicijs contracta optimarum et principum nobilissimorum: quas nemo nisi summe prudens neque promereri neque conservare potest diuitijs omnibus pluris estimandas abunde nactus est. De religione eius postremo atque in deum pietate: que lingua satis dicere poterit: que laus cum eius virtute poterit comparari. Cedant factis verba cedat sanctitati oratio necesse est. Eo siquidem magnitudinis amor. Britannici charitasque pervenerat: quod frequenter desiderio tenebatur se pro christi fide ac legibus vitam cum interitu commutare. Quare nullum potest afferri amoris signum ardentius. Quotidie si commode fieri potuisset. rebus sacris interesse volebat. Sepe ieiunij corpus premebat: quibus in illa sua assidua mentis ad deum elevatione atque orationibus sanctis attentior ferventiorque reddebatur. Quotannis patri nostro ac principi deo per delictorum purgationem que pro humana fragilitate generatum ab

omnibus fere hominibus contrabunt ad sacerdotis pedes reconciliabatur et quod est animi eternis rebus dicati ac prope divini quando per christiano more per singulum quemque annum ipsum dei nostri sacratissimum christi corpus sumebat: tanto spiritu et tam celesti rapiebat ardore: ut sese non posset luctu ac lachrymis cohibere. Spectandum sane et admirandum facinus annosus senex: et illa tam multa dierum granditate confectum iuvenit: esse constantique fervore. Non sui est dissimilis fuit: quum in hac sua ultima fata pervenisset. Tandem enim eucharistiaz et reliqua nostre fidei sacramenta paulo antequam excessit e vita sibi conferri poposcit. Quibus munit nos in hac miseriarum valle et tanto malorum turbine dimittens superos adiit: bene acte vite bonorumque laborum immortalia vitio: et excelsa premia suscipitur. Quis enim neget iustissimo cuique et optimo viro non patere expeditum iter ad celos. Quis vero britannicum nec contineri dicet inter iustissimos viros et optimos. Et his profecto quod illum animi sui probitatem: et mirificos nature igniculos: quos clari illi progenitores sui ei ingenuissent et has nunc vobis coram memoratas: aliasque complere consilio preteritas ingenuas viri conditiones meminerrit et equa ratione pertractari dictis meis fides abrogatur est nemo. De quo si hec a me pauca exili sunt excussa igno si dicta ieiune: si porum in fascem applicata: que suum digesta per ordinem: mihi queso perinte viri ornatissimi abstulit a me et cogitandi copiam et dicendi ipis angustia. Urget me etiam vester gravissimus conspectus quem ne protraham longius stant

Litteraliter pronunciandi

ut unum dixerō fines dicēdi factā. Ad vos adolescentes nobilissimi: quos veste luctuosa tectos videm⁹ et iter tot pecceres: tristes merētesq; sedere in hoc orōnis calce: noster se flecit sermo. Ad e casus vestri acerbitatez cogitatē subit qdā miseratio tristis vixq; fieri posset ut a lachrymis tēperarer: si mihi firma mens esset: vixq; probus: tā mansuetus: tā pius: et vobis tā dulces pdidisse. Quis nēpe: nisi ferre⁹: nisi duro ex silice natus: non doleat in amissione et tāi orbitate parētis. Cui⁹ vultus iocunditas et oris s̄monisq; suauitas vos spē vnicā posteritatis sue persepe consolari potuit afflictos. Ad e fortassis ista ipsa cogitando puenistis: ac p̄pterea vos tristitia debilitat: vestrūq; cor exulcerat dolor s; si mecū memineritis: quādo hāc in lucē venim⁹: nobiscū eē genitam mortē hūc luctuosum diē facili animo et equa mēte feretis. Nāq; non ut Democritus Empedocles Biogenes voluerūt: cāu res humane: s; nutu diuino atq; p̄uidencia gubernantur que animos hominū indissolubili et eterna natura creauit qd̄ et secutus est. Socrates sensitq; p̄clare q oraculo appollinis sapientissimus iudicat⁹ est: h̄ enim nō tū hoc tū illud s; semp dicebat animas hominū esse diuinas atq; ideo quādo ergastulo corpis soluimur et mortali hac carne exuimur videmur ad illā nostri animi immortalitatē traduci. Ipse se morientes in carcere Socrates: quē modo meorū hac ratione immortalitatis consolatus ē. Hac ipsa quoq; Biogenes. Carneades Possidoni⁹ Litomac⁹ diuersis etatib⁹ diuersoz hominuz lamenta minuerūt. Letez si horum philoso-

phoz: qz gentiles sūt apud vos parui auctoritas sit: in sese p̄ferat animus atq; īgeniū vestrū: et cogitētis quanta maxima potestis memoria nulluz a vobis hominē s̄m hūc nature et rez humanaz cursum inuētum iri: certo scio: q non fuerit magno mortis imperio superat⁹. Nobis quoq; paulo post moriendū ē: sic omniū corpora constituta sunt. sic fata volunt. sic de⁹ maximus iubet. Cui quuz possit repugnare nihil: nefariū est p̄travolūtate ei⁹ qcūq; deliberata animi rōne sentire. Sat vobiscuz vester au⁹ clarissim⁹ fuit. Jam sibi viuendus erat et alia vita fruendū et fortassis lōge meliore ea quā vobiscū diutissime d̄cuss. meq; quixit. Nec nitor eqdē vos in spē vna adducere. Enimvero nihil auo vestro clarissimo viro defuisse vidistis in vita ista mortali ex his q vel vera vel adumbrata bona hōes existimant. Fuit. n. nobilitate et maioruz gloria clar⁹. Senator p̄cipuus eques aurat⁹ insignis mox elegantia p̄posit⁹: iusticia: pietate clemētia religioe et multa animi vbitate ornatus: si sūt at ei adeo q sūma sapiētia cūcta gubernat vel nulla vel pauca corpis siue animi ornamēta negata in hac mortalium sede miserrima: q̄to credi par est imortales perenti sedes fauores p̄stitos quo in eterno regno beatorū felicitate p̄frui possit: nō nob itaq; dolēdū accōmodet septi rō: et ut ait Lomic⁹: si id qd̄ volumus fieri nō pōt id nob volendū ē: cui refragari nō l̄z. Hoc n̄a hec oratio: et hi ornatissimi viri a vob expo scunt: qb⁹ et in p̄mis vobis rectores Magnifici. Deide vobis brixianciues: q mihi dicēti tā faciles et tāta attentione aures prestistis: et q in

Sermones funebres

hoc supremo vite discessu Britan-
nicū nrm totāq; Britanicā familiā
ornatissimo conspectu vestro deco-
rastis. Si non quas debeo: saltem
quas possus ago atq; habeo grati-
go immortales. Deūq; maximū sup-
plex oro: vt z Britanicuz z nos oīs
ad sempiternū ocium beatorū tra-
ducere dignetur. Dixi.

Oratio pro aliquo doctore siue
aliquo phylosopho defuncto: fr̄is
Gregorij Britanici.

Sermo.

Siquis vestrū est vi-
ri doctissimi
qui forte admiret: q; ego
q; neq; ingenio neq; elo-
quētia is sim: qui in Anto. Bri. fu-
nere: laudes: ne dū orōe mea orna-
re: sed pene verbis referre possim
inter vos p̄mus: spectari atq; opti-
mi viri huius virtutes imenias au-
sus sim enarrare: hāc totā in Joā.
Bri. nost̄r cām vertat: q; potius sua
solita beniuolentia que aut auctori-
tate mea aut aliqua orandi faculta-
te: quas in me nullas eē sentio ad-
ductus hoc mihi dicēdi orus adie-
cit. Cui ex ea amicitia: que mihi cū
illo itaq; diu ē: haud equuz eē censu
morem suis in lachrymis negare.
Maiores tamē modū cupiebas: q;
cū de Antonio. Bri. defuncto ora-
tionē audituri fuissetis nō mei sed
ipsius Liceronis fuisset orō: qui cū
magna dicēdi copia tū exortatiōis
vi p̄ditus sit snia mea hāc sibi rē vē-
dicare debuisset. Tamē qm̄ carissi-
mi velut patris atq; suauissimi p̄ce-
ptoris morte, lachryme vt videris
hoc fieri vetuerūt hāc ad me rē de-
tulit. nō q; in dicendo aut doctior
aut vberior vobis sim: qui mihi se-
per p̄ceptores z magistri fuistis: s;

qu: huius ornatissimi viri laudes
mecū forte sepius q; vobiscū comu-
nicare solitus erat. Vt neq; mihi
tantuz assumerē viri litteratissimi:
vt Antonū Britā. laudatione mea
diuturniorē famāz cōsecuturuz pu-
tarez nisi integerrimaz eius in om-
ni parte etatis summā religionē: sci-
entiaz: fidez: p̄tinentiā: cōspicerē: z
si nō orando: enumerādo certe: nō
minimaz sibi gloriā vendicare po-
terūt. Ad. n. genus orationis: que
copia dicēdi: que aut dicēdi: scriben-
diue auctoritas huius nobilissimi
viri clarissimiq; phi: satis ornate sa-
tis digne laudes cōmemorare pos-
set: q; ipsas potius viuo q; mortuo
vtinā referre nobis p̄gisset. S; in-
cerus atq; inopinatus casus: hanc
optatissimaz nobis voluptatē inter-
cepit. Nā quū sumus pontifex con-
stantiā ire cōstitisset: nonnullosq;
sūme auctoritatis viros: z sapientie
atq; erga hāc n̄raz religionem h̄nsi-
gnū quadā pietate affectos sibi dele-
gisset. Antonūz p̄mo habere cōsti-
tuit: qui in hāc laudatissimā rez: ne-
cessariūq; negociuz ita oēm curam
studij diligentiaq; cōtulit vt neq;
vim vllaz: neq; insidias: neq; met-
p̄picere: neq; senectutis sue incom-
moda: aut labores extimare vide-
retur. Quo circa huius tā diu agi-
tate diuise lacerateque religionis
n̄re diuino p̄pe affectu p̄morus pō-
tificibus maximis: q; ipsius grauita-
tem: prudentiā: ac vitaz t n̄q; cele-
ste oraculo venerant: cōsiliū snias
quantuz in se fuit suscipiendas fo-
re: suadere conatus est. Et vt cetero-
rū bonoz iudicijsq; adhereret oēm
itineris longitudinem: frigora: hie-
mes: viap̄ asperitates: atq; mortes
si opus esset p̄ferre instituit. Que

Litteraliter pronuntiandi

cuz vt cogitaret pfecta fuissent in-
ueteratos grecoꝝ errores ad Roma-
naz religionē sua opera: ac diligē-
tia deduxit. Quo quidem off. cio oī
laude atque honore dignissimo qd
humanius fieri aut diuinius excog-
itari poterat. Quā corā. Quas sta-
tuas huic viro cui nullus honos: ni-
si debitus nulla grā nisi dignissima
reddi poterat hoies si in vita diuini-
fuisse statuisset. Ipse medijs fidi-
us nō solū vrbes. sed ipsi ppe dicaz
agricole et si nō pares maximos cer-
te honores Antonio decreuissent.
Sed cuz preter suā opinionē atque
omniū honoꝝ iudicium cōmune
omniū libertatē defessaz videret:
et ad vniū voluntatez redacta oīa
tandēq; pontificez suoz ad iugam
redactū assiduis febribus obsessus
est: paucosq; post dies dolore ma-
gis urgente: qui mō excessit e vita
imo si diligenter attendere: ac vere
iudicare voluerimus ad eā accessit
vitā ad quā maiores nostri suos il-
lustres viros ascendisse arbitraban-
tur. Qui cū suis curis ac molestiis
soluti fuerant: superoz immortaliz
centū audire affirmabāt: qbus non
modo statuas. vtz etiā aras ac tem-
pla dedicabant. Eoz sententias si
quis nostrū velut facinus probarit
nescio cur nō Antonio nro inter ip-
sos superos consti: utū locū iudice-
mus presertim cū totius anteacte vi-
te sue mores pspexerimus: oēniq;
p̄teriti tps ac pueritie rōnez recoz-
dari voluerimus. Quā demū ado-
lescens incredibili pene virtute sū-
mā fuisse declarauit. Quis. n. est q
tam singulari humanitate: et vere-
cundia: modestia: adoloscenciā suā
onorauerit: qui eo tempore omnes
libidines propulsauerit: qui omnē

sui corporis partem illesam sanctis-
simamque seruauerit. Qui teneris
adhuc annis se sic ad phylosophiā
liberaliūq; scientiarū studia cōtu-
lit: vt adolescens iter philosophos
et doctrinam et vita numeraretur.
Hec viri optimi paucis cōtigit le-
gimus. Platonez nāq; et Aristoti-
lez aliquot post adoloscencie sue an-
nos phylosophie operā dedisse con-
stat: quoz codices quos i senectute
et media philosophia haustos scri-
pserat hic adoloscēs magno studio
cōsecutus ē vt ceteras deinde sue eta-
tis ptes clarissimis virtutib; nedū
ornaret: sed vt nunq; et hominum
memoria euelli possent eff. cit. Hi
sunt gradus viri clarissimi: qui ad
dignitates: qui ad honores: qui ad
famam liberos ascensus parant.
Hec sūt ea virtutis elemēta que nō
sūmis ac nobilissimis viris solū ve-
rūciā in sūmis immortaliz gloriā vin-
dicant. Quis nimirū adoloscenciā
omnes vos semp probastis: qui taz
egregie traducta future senectutis
sue fundamenta his moribus ac vi-
ta iecerat: et que vsq; ad postremos
ipsius cineres sibi pudicitia: castita-
temq; seruauerat quam seculoz
nostrorum memoria litteratoꝝ
viroꝝ cōmendationes optimoz
hominū lingue diuinis laudib; ce-
lebrabunt. pari deinde virtute: aio
cura: oēs auaritie impetus propul-
sant. Que si solū p̄uatos penates:
veruetiā ciuitates: puicias oīumq;
ornamenta corrupit. Ab se. n. p̄cla-
re actū existimabat: cū minus pecu-
nie multum glorie domum repor-
tasset. Quāta fide: quanta integri-
tate rōnis: pecuniaz ex europa ex-
actaz quā totā pene iustrauit: quū ex
byzancij obsidiōe legatus ad ipsius

Sermones funebres

principes missus eēt Impatori suo designauit. Qui principes cū belli necessitate adducti: tuz maxime dignitate sapiētia: et auctoritate nominis moti: magnas auri parre cōtulerūt. Qua in legatione Antonij Britānici sapientiaz atqz fidem admirati maximis sepe premijs eum ipsum ad se ductus conati sūt vt suis in rebus gerēdis cōsilijsqz capiūdis tanti viri prudentia dulcissima qz hominis familiaritate vterent. Sed vt ab oī libidine corpus ita ab omni lucri suspicione animuz semper auersum habuit. Quēadmodū. n. ille ipse trāsalpine voluptates nullā in ipsū luxurie suspicionem inferre potuerunt. sed continentie potius sue cunctis: exēplū ac experimentū extitere: ita neqz illū auri sitis: neqz glorie aut honoris cupiditas: neqz ambitio vlla ab instituto operē retardauit. Nō referā clarissimis viris atqz optimis artibus Italiā ad quietē elegit: nō imminēsi demqz bello oblatū ocium anteposuit: sed tanta abstinētia vsus ē: vt que ceteri magnopere optare videntur ab se ea ipsa spernēda iudicauit. adeo vt non ex Britannea antiquissima ciuitate franchorum vrbe: aut ex patricia familia ortuz: sed velut e celo demissū homines iuerentur. Qua vero ceteris in rebus moderatione humanitate clementia vsus fuerit facile: omnes intelligunt. Nec scio an Xenocratem aut Tarentinum archyram: aut reliquos homines in phylosophia clarissimos Antonio Bri. nō modo antepondere: sed nec equare possum. Qui cū aliquando ab emulis atque inuidis detractum sue dignitati apud imperatorem intellexis-

set. nō modo eos cū facile posset vltus est: sed vltro se in piculis eoruz defensorē patronūqz cōstituit. Et in pla hec laus memoria Britānicorū nominis dignitas: atqz gloria: et vt modo dixi que ex mortalibus hominibus suporū immortalū cer^o auget: s; liberalitati eius quā aliā cōparabimus. Difficillimū est iudicare vtz maiore laude dign^o extimet: an ea qua in suos: an in alios vsus fuit. Cuius rei testes qz plurimi: nisi nota hec vobis essent: adduci possent vnū tamē Joānē Bri. nrz dicā: qz cū grecay lraz: i qbus nūc pitissim^o ē Antonū sibi pceptorē delegisset ab eo nō mō doctrina ac moribus ornatus fuit: s; multis alijs ppetuis ac maximis beneficijs sepenumero adiutus. Qd nomē min^o in oīs qz vel artibus suis vel opibus egissent fecisse pstat: qtiens eā mibi aut scie: aut alicui studiose rei opaz dare istituisent egestate ipediti: si Antonius desuisset icepta nūdū redescissent. Quāta vero pietate misericordia fuerit nō gratissima solū in parentes et necessarios beneficia: in cives suos in patria diuina ppe merita dederāt. Verū etiā in nrz religionē immortalisqz dei cultuz honoresqz augendos assidui labores postremaqz hec legatio demōstrauit. Que amandi rō illud ego ausus sū dicere: qui sepius a sapientissimis atqz optimis viris audiui cum in sermone de Antonij amicitia incideremus: neminem vnqz aut beniuolentia in omnes: aut amicitia in bonos viros ipsum antefecisse: neqz in comparādis ac conseruandis amicitijs maiorem diligentiam adhiberet. Nec id solū sibi ipsi psuadebat: verū etiā quuz nihil ipsi tam

Litteraliter pronounciandi

virtuti consentaneū: tam iocūduz:
tam necessarium: & iedīs & aduer-
sis reb⁹ extimaret. Dis quantuz po-
terat notos ac necessarios hortaba-
sur vt ceteris rebus humanis ami-
citiā anteponerent. Nihil etiā vl'
ad augendam gloriā vel ad ppriam
communemq; oīum utilitatē pser-
uandaz mai⁹ neq; viro bono digni-
us a natura dari posse dicebat. Hi
sunt viri clarissimi: humanitatis &
sapiētie fruct⁹: & expressa hec signa
virtutis cōiq; oīum consensu di-
uina nature pmedatio. Que etiam
si morte hac extingui non valeant
tanti viri consuetudine nos mini-
me tamen orbatos video quorum
oīum nostroz dolorem amicoz ac
necessarioz luct⁹ merorem patrie
dom⁹ Britannicoruz calamitatem
quo pacto possim sine lachrymis re-
ferre non video. Ea enim etate no-
bis ereptus est: qua bonis artibus:
optimis disciplinis: & grecis & no-
stris: haud parā prodesse poterat.
Nā vt primum ab his scholis qual-
toto aīo conceperat soluitet: omnē
ad scribendi studiū opam atq; oci-
um contulit. O graue atq; acerbū
diē hunc: qui non soluz domesticis
ac ciuib⁹ tuis. verū etiā externis hāc
tuā mortē nunciavit. O lugubres
epistole nup hic plecte lachrymarū
ac tristitie plene. O soror hoīuz igna-
ra instabilisq; fortuna q̄ repente ea
pgratulatio: cupiditas: ac voluptas
quas tui iocundi redit⁹ expectatio
paulo ante tuis oīb⁹ afferebat: ad la-
chrymas pcederunt: q̄ nos vndiq;
ad luct⁹ nostrosq; merores dupli-
cāt. & imp̄mis carissimū necessariū
tui viri ornatissimū: atq; illa tua no-
bilissima familia dignissime Joan-
nis Britanni lachryme mouēt: que

certe me plurimū ad dicēdū impe-
diūt. Qui qd infelici⁹ accidere: aut
accerbi⁹ inferri poterat mihi scio.
Hic est q̄ generis tui dignitatz: stu-
dia honores ceteraq; patrie fami-
lie tue ornamta lacerata peneq; ex-
tincta non modo clara sobole: sed
optimaz artium disciplina: quas
abs te olim didicerat fauēte deo re-
ficet. Sed omittamus nūc de Joā-
ne dicere: cui⁹ humanitas: scientia
īcredibilis: virt⁹ ac sapientia alios si-
bi locos vēdicare potuerūt & ad id
nra redeat orō: qd̄ supius dicendū
erat cū Antonij studiū & industriā
pmemorare: cui⁹ ingenium ego. ipe
q̄ nihil de eo mai⁹: aut mirabilius
antea audierā afferri posse credebā
sepi⁹ ac vebemēter admirat⁹ sum.
Nā cū iam gradis eēt: nulli⁹ pcepto-
ris auxilio nras pdidit lras sibi
oneri visū ē: cū tot ānis p hys studiis
vacans ad puerilia litteraz elemta
& reuertī cōmoda atq; ociū asp̄nari
sonuz ac voluptates oēs reijcere to-
tūq; id t̄pis qd̄ ad res suas fāhiles
ob eūdas qd̄ ad ipaz corpis recem-
dari oportebat: oēs i hāc nra: sciaz
pdiscēdā cōtuli: in q̄ paulo post tm̄
p̄fecit: vt doctissimis litteratisq; vi-
ris nostris eū equar̄ latini minime
dubitauerint. Qd̄ haud nostraz so-
lū illustrādz causa: quas clarissi-
mis p̄his: eloquētissimis oratorib⁹
sūmisq; bonaz artium doctorib⁹: re-
fertis audierat: verū ad suā & p̄pa-
gandā & cōseruādā sciētiā fecisse vi-
det̄. Nā quū grecos oculis vestrum
adhuc ita patere video: vt nūc vere
creder̄ icipiatis grecos hoīes hoīuz
quondā sciarū: oīum bonaz artium:
oīs vite: optimarūq; rez oīuz inue-
tores pceptores magistros fuisse:
quum Antonij vestri. vūā peripici

Sermones funebres

sis: quod omnibus in rebus ita irrephesus
vixit: ut bene beateque viuendi cunctis
se speculum exhibuerit. Quod quidem
quum mecum reuoluo tandem vobis
spectatissimi viri mihique persuado
equo animo Antonij mortem esse per
ferendam: quod ita ex hac nostra vita excel
sit: ut immortales ipsius animum: et ad
meliora proficisci et nobiscum semp
esse arbitrari possimus. Sed quo
nunc te virtutes grecia. Quas parabis
lachrymas. Philosophorum omnium
tua genus Antonij morte mihi pe
ne sepultus videtur. Cui post hunc va
cuas scholas tradis. Cui veteres tuo
rum illustrius virorum anales. Cui
quondam ex maioribus tuis ortam
philosophiam assignabis. Quas si
bi heredes institues. Te ipsas luge
re oportet. Nihil enim mali accidit
se Antonio sed tibi arbitror. Et si
quod accidit tui solus infortunij mero
re accidit. O Socratis sapientia.
O platonis diuinus ingenium. O Ari
stotelis admirabilis cunctis in rebus
ordo. O Demosthenis eloquentia om
niumque philosophorum Atheniensium gym
nasia cui nunc ex vestris tot vigilias.
Labores: famas committeris: quod in
fortunij tibi infelix grecia addi pote
rat: nisi ut tot regibus exactis: tot
urbibus euersis: tot rebus publicis
deletis tanti quoque philosophi deco
res amitteres. Sed quum nihil hac
re certius homini a natura datum
sit: neque reliquis in rebus nostris sem
piternum aliquid aut diuturnum fecerit
compositis animis ferenda sunt omnia. Unum
enim tibi persuaderi non omittam: quoniam illu
strissimorum. Imperatorum: atque horum vi
rorum quos nunc dixi: spiritus sedes ac domi
cilium fuisti: ut non solum huic locum sta
tuas: aut ea corporum simulachra eri
gas que preteritis hominibus dedicabas: sed

suam immortalium virtutum eas constituas
effigies: quae apud futura secula sem
piternam de se laudem predicet. et ne hoc
claro viro minus est grata videre im
mortalis ipsius memoriam cole. Cole
pertinentiam moderationem humanita
tem cole liberalitatem: quam in propinquos
in amicos in patriam gessit cole studi
um doctrinam diuinam humanarumque
rerum sciam hominis tui: vos autem vi
ri eloquentissimi notate quod eius opa
nostre tamen illustrate sunt littere. Sed re
cordatione ac desiderio amicissimi
atque amatissimi Antonij nostri glo
ria illius nominemque totis animis atque ore
celebrabitis. Nam cum omnibus rebus
terminos licet certos natura posuerit:
horum tamen viros eternam apud mortales
fama: nisi interierit negligentia scri
ptorum: ingenia tamen artesque reseruant.
¶ D. Jo. Britani in obitu magni
Magistratus Buxiani Nicolai duo
do habita Buxie. ¶ Sermo. vi.

Quod sapienti mihi
Magnifice pretor vosque
Amplissimi Patres Bri
xiani accerbissimum luctuosissimumque
merorem: quem ex obitu Nicolay duo
do huiusce nostre urbis perfecti opti
mi concepistis aliqua ex parte leua
re duo quidem occurrunt: que nobis
sane non molesta esse non possunt: alterum
quod ea me non esse eruditione intelli
go: qui eas possim vobis afferre com
solationem: qua vnumquemque vestrum
maxime egere cognosco: alterum
quod videam mihi tam paruum tempus
spacium ad cogitandum esse datum:
ut et expectationi vestre et volunta
ti mee haud quamquam satisfacere pos
sim. Nam multa enim preclara erant
itaque magna egregia laudem extol
lenda. quae de huius vita pariter et mori

Litteraliter pronunciandi

bus dicenda erant ut incredibili dolore non affici non queam eo me dicendi capto coarctari. ut effusis habenis: ut vos fortasse et cupiebatis et ego volebam vagari non liceat. Accedit preterea hoc quod tanta animi perturbatione posternor: ut ego non minus in tanto luctu consolandus sis quam vos quos consolatur accedo. itaque magnifice pretor vosque ornatissimi pres Brixiani faciam ut potero operaque dabo ut quibus in hac mea animi molestia remedijs utrobis etiam vos. si aptioribus non licuerit. uti mecum una possitis. In tantum talisque viri obitu ingentem esse nostram iacturam non negabo. Is enim nobis morte sublatus est quo et maiorum gloria et sua ipsius virtute alium neminem. neque excellentiorem. neque innocentiorum nostram fortasse novit etas. Si itaque ea que ad familie sue splendorem pertineant intueri voluerimus et perspicere ea esse ortum familia intelligemus: cuius atque ipsius prima beneficia in reip. Venetaru: tum obsequia. tum etiam augenda extiterunt. Ex tribus enim. scilicet tribus Thoma. arsenio leone: quos et preclaros viros vultu tria. reip. sustentacula pepit domus duoda. Pres habuit Arsenium vix illum quem etas sua omni honorum honestatum vidit. Senatorum. n. ordis cum eet totius sear. consensu constantinopolis rector et magistratus baiul. quem vocant creat. e. quem quidem magistratum ea animi integritate rexisse fert. et moderat. ut in prius reuersus Venetiarum ilico consiliari. sit designat. Qua in dignitate quam sancte quamque sincere se gesserit illud iudicio est. quod sequenti anno decem virorum caput. quod aiunt creat. e. Que dignitas quam seuera. quamque omnibus formidolosa sit et terribilis: meo est vix

quod non cognoscat. Omitto autem quod etate iunior. Triremium prefectus fuerit: quod Ionium egeum: et omnia deinceps Asia ab hostibus et piratarum incursione tuerent. Que omnia dignitatum genera velut hereditaria reliquit duo fratres Thomas et leo sunt affecti. Thomas enim. scimus classis maritime imperatorem fuisse: ex qua re tantum laudis et glorie reportauit ut et terrestri exercitu gubernator: senatus decreto constitutus cuius vigilis consilio et animi prudentia hostes sepe fusi fugaque sunt. Leonem patruum alterum et si ego taceam: cuncta nostra ciuitas nouit preteritum suum. Que magistratum quanta victoria et animi innocentia administrauerit cum unusquisque vestrum intelligat non est necessarium commemorare. Eius corpus humi sepultum in hac nostra ciuitate quiescit. Hunc eundem constat duces crete ante fuisse que dignitas quanta sit illud vobis documeto esse potest. quod ea insula olim Asiatis potentis Regis sedes fuerit: et regnum laboranti domo centum vobis habitata: postea in vrbes reuersus decem virorum omnibus suffragiis principatum obtinuit. Nicolaus autem cuius honore video vos omnes tristes et mestos Arsenij supradicti filium: Thome et leonis nepotem cum optimus semper fuerit senator: constat primus olus nauis: que in egyptum quottanis ad merces exportandas mitti solent: prefectus fuisse: mor et illis impasse: qui in Britannias et occidentes nauigant: Quam dignitatem cum iam in patriam remeasset subsequuta est prura Rauenas: tum in teriecto paruo temporis spacio adeptus pruras Bergomate. Quibus in locis tam sancte tam iuste versatus est ut in patriam reuersus: decem viratum

Sermones funebres

summa cū laude gesserit: postea in hac Ciuitate nostrā nō sine magna oīum vestra expectatiōe missus sit p̄fect^o. Ubi ob egregia sua benemerita: ita omnibus fuit carus et acceptus. ut eius ductu tota ciuitas seip̄as quotidie felices appellauit: mirabiliq; beniuolentia homines obseruauerit et pietate. In eo enim oīa erāt et que Plato sapiēs: et summ^o p̄his optimo principi vendicāda cē fuit. Ea enim fuit integritate et iustitia: eaq; prudentia. et animi moderatione stipatus: ut cum nonnulli singulari aliqua vel ingenij vel doctrine vel virtutis p̄sentia inter ceteros siue illustres solus ipse oēm simuli laudem se cōplexus. Quicquid enim agebat secū ante diu multūq; meditabatur: quicquid et cōsiderabat: quicquid dicebat mirā semper p̄ se ferebat bonitatem: veritatem et sapiētiam. Nihil enim ab eo fictus. nihil simulatū: nihil deniq; ineptus p̄ficiscebāt. Illuc etiā eius omnes animi cogitationes rēdebāt ut munificentie sue sinu ac gremio inopes et pauperes complecteretur. Qua quidem vna re nihil in homine potest esse excellentius. Innocentiam et abstinentiam quātopere in se ipso tueri p̄sueuerit: quod ignorat ē nemo. Tātū. n. a rapinis: et a p̄dis animū alienū habuit: ut turpi^o nihil: neq; fedi^o vnq; duxerit: eo qd largitionib^o et p̄mijs corrupt^o nō facit qd iusticia faciūiri postulat. Ill^o et sp̄sibi qdā naturā dōitate vēdicauit: qd Pericles mōebat Sophocle^o ut nō solū oculos abstinentes hēret: s; mētes et cogitationē omnē. Et qd in magistratu dignius: aut glorioius agnosci possit. Nōne etiā illud miris laudib^o efferēdū est qd ita cūctis

in rebus turbulētissimos iracūdie et indignationis impetus coercuit: ut ad animi moderationē imitandū sibi Aristidez assumpsisse visus sit. qui villicus qui deliquerat punire iratus noluit. Et probe quidē. Nemo enim iratus recte iudicat: nec alios qdē quis v̄ bñ et sapiēter moderatur: qui seipsum nequit. Et quid multa. Nihil sibi ducebat potius q̄ iusticiā: et pietatē. Oīa ad officium boni viri: oīa referebat ad deū. Ea animi religione vixit: ut ex ore eius quod turpe esset: quodq; offendere posset quemq; verbum non exiuerit. De virtute semper erat oratio de re graui et seria loquebat. Quanta animi fortitudine semper fuerit vel ex hoc solo cognosci licet. qd in tam graui tanq; diuturna valitudine nullam vnq; perturbationis significationē ex aliqua parte indicauit. Immo vero omnipotenti deo gratias innumeras quotidie agens ita casum suum patienter ferebat. ut ab ipso deo: in hoc egritudinis et morbi satis non esset: aliud sibi maius postularer dari: ut merito certe alterum. Job possumus appellare. Que omnia eff. ciūt ut hūc virū optimus et sapiētissimū diiudicemus sit necesse. Quam enim generis fragilitate: ita mouerat ut hec que telis fortune subiecta sūt que nos bona appellare cōsueuim^o ut caduca et fragilia flocefecerit semp̄ nihilq; sibi excellentius. Nihil glorioius comparatum iri putauerit quam ex omni parte ita vitam suam componere: ut cum ex ea migrandum esset celi portas sibi parentes inueniret. Darius enim omnibus qui patriam: ut ipse fecit: conseruauerit: adiuuerint sanxerint: certus est.

Litteraliter pronuntiandi

se in celo locum definitum ubi beati sempiterno euo fruuntur. Nihil enim illi principi deo qui omnem mundum regit: quod quidem in terris fiat: acceptius est: quam iusti ciuitatum rectores et conseruatores. Quis igitur non iure doleat atque animo uehementer crucietur in huius uiri obitu qui ad humani generis beneficentiam et ad aliorum potius commodam et utilitatem quam ad suam ipsius naturam erat cuius tamen amissionem patres optimi vel equo animo facile feratis: tristitiamque uestram et merorem omittetis memores ea nos lege nature creatos esse: ut ex his uinculis corporis tanquam carcere omnino sit euolandum. Quis quid enim sit lege naturae: id et facerbum uideri solet: ob infirmitatem humani generis: profecto non modo in malis autendum non est. Sed in bonis potius. Nec enim quos nos extinctos uocamus mortui sunt imo uero uiuunt: et haec quam dicimus uitam mors est. Et enim que mors appellatur: quedam est separatio ipsius animi a corpore hoc est immortalis nature a natura mortali. Itaque qui uinculis et mole corporis soluitur. liber certe est: magis ac magis uiget et sapit. Quare si recte uolumus rem ipsam nobiscum animo uoluptare: non est nobis morte sublatus Nicolaus Duodo: qui ex his tenebris: intollerabilibus erumis: humane uite in celeste regnum ad uitam sempiternam: eamque lucidam et perspicuam omnique gaudio abundantem euolauit. Recepti iam premia bene acte uite: fruuntur conspectu omnipotentis dei: quem in hac uita tam pie tanquam sancte coluit: ut ipso Iesu christo nihil esset ei

dulcius nihil suauius. Nunc apud eum letatur: gaudet: exultat: quod id bonum tandem est consecutus: quo aliud nullum neque dici potest neque cogitari: aut felicius: aut beatius. Quamobrem Petre Duodo: ut ad te conuertam: cuius animus patris tui amissio maxime concussit: te hortor rogo patienter feras obitum: cum iam liquido cognoscas ob bene sancteque actam uitam: in eam: sedem in eumque locum celi receptum ad quem quisque optimus ab omnipotenti deo recipi solet. Uidisti enim quanta animi et corporis patientia ualitudinem suam tulerit curaueritque more optimi christiani omnia christiane religionis sacramenta sibi dari: ut de se id uere dici possit. Beatus seruus quem quum uenerit dominus inuenerit uigilantem. Conscius tu petre eius innocentie: conscius bonitatis: conscius: et misericordie in omnes: ut omnino tibi sit manifestum ab eo premia illa recepta: que deus omnibus iustis et pijs promissit quam dicit. Beati misericordes quam ipsi misericordiam consequentur. Crede ergo Petre: crede ois Nicolaus misericordie diuine sinu exceptum: apud ipsum deum sempiterno gaudio frui. Quam misericordiam et tibi et nobis omnibus omnipotens ipse deus larga manu donet: ac tribuat per omnia secula seculorum amen. Unum nobis restat ad agnitionem pro: uosque ornatissimi Patres brixiani: ut immortales omnibus uobis nomine Petri totiusque familie. Duode omnesque eius cognatorum et propinquorum gratias agamus: qui eum alias sepe nunc demum maxime ostenderitis: quanto amore: et obseruantia Nicolaus

Sermones funebres

Quodo colueritis. Quis obitum:
amissionemq; tanto animi luctu.
z i q;lore: hodierna die psecuti estis
vt calamitate vobis cum Petro: z
ei familia coez esse duxeritis. Quo
rum oim benignitatem vestraz z
beniuolentiam ipse Petrus cu to
ta sua familia nobilissima pollicet
se semper recordatur. Dixi. 1. 91.
Oratio pro quocunq; Principe
Capitaeo z Magistrate. legato. Do
ctore omni scientia celeberrimo.
Attributa domino Carolo zeno.

Sermo vij.

Quod Arimum et
amplissimū munus Il
lustrissime pnceps ho
dierno die ad me delatum video q
dignitati ac magnitudine reruz. de
qbus dicturus sum omne ingenū
z eloquentiā imparem esse cogno
sco. Non. n. video vbi lati: vbi sub
limius mea potuiss; versari oratio
q; de clarissimo ac ornatissimo viro
Carolo zeno dicere: cuius interitu
nō florētissima mō nra respu. verū
etiam totus terraz orbis singulare
quoddā dec; ac ornamentū amisit.
fuit. n. natura vtrūq; glia tam excel
lens: vt et h; vno etas nra potuerit
in oī genere laudis cū antiquitate cer
tare. Qui quum vix aut parū a lris
suum aium auertere sentiret easq;
sensim sinistra rez ac tempoz varie
gate extingui cognosceret ne ipsorū
studior; ver; illa glia deficeret. Ita
liam nauigauit clarissimāq; z cele
berrimā vrbez Florentiaz applicuit:
doctiss. mis hoib; optimisq; studiis
affluentē: nōnullasq; et Italie pres
summa oim expectatione z diui
nis ppe laudib; adiit: vbi z si q; plu
rimos magnitudine ingēij z indu

strie viros excellentes esse intellige
ret: nullū tñ vel minimū absq; no
stris lris inexcusum religit. Quas
paulo post ciuitates eum grecis di
sciplinis tū optimis artib; sumisq;
virtutib; ita ornauit ac instituit vt
z peritos z bonos viros p multos
efficeret. adeo vt non p senna mō.
sed futura etiam secula ingēris suo
nomini grās: nisi ingratiissima fue
rit referrent. Nonnulla eniz que p
teriorum hominum: aut negligē
tia aut aliqua alia culpa ex veteri
b; annalib; nostris ac codicib; exci
derit Caroli industria ad lucem re
dierunt. Hoc etiam concedi posse
arbitror; q; ex his litteris per mul
tum incrementi auxiliij z facultatis:
nostris studiis addituz sit. Quam
plura Platonis ac Plutarchi mo
numēta Demosthenis reliquorūq;
virozum illustrium libri nostrorū
excellentissimorum hominum atq;
grecorum gesta apud nos velut an
tea latuissent. nisi tantuz Caroli be
neficium nostris hominibus grecis
rum litterarum scientiaz: studiūq;
suañset. Sed vt hec z vobis: z toti
orbi nota pretereā non ne inter na
turalis hystorie ac phie princeps
Carolus annumerat; est. Quū eniz
ip; grauissimas scias audio: ipsuz
illū medi; fidi; galū quez apud La
tonem maiorē legi visus sum vide
re que in studio celi metiendi: atq;
terre ipse Lato pene emori videbat
Qualis in rez diuinaruz cognitio
ne fuerit. que metaphisicē greci ap
pellant. vir grauissim; sacrarūq;
litarum princeps maxim; Joānes
Fabrian; testis est: qui cum Caro
lo quattuor z viginti questiones sol
uendas posuisset nullo per id tem
pus studio precedente nullis tunc

Litteraliter pronuntiandi

perlectis codicibus: diuina quasi sententia
ac grauitate discussit: nec absque ma-
xima pitissimorum hominum astantius
admiratione: ac laude. Eloquentiam ve-
ro eius admirari magis quam laudare
cogor. viri doctissimi. Cuius dicen-
di ac scribendi. vix ex his que apud
nos scripta extant: percipimus et in
ea maxime vtriusque romae laudatioe:
quae in grecis editae imperatori
misit. In quo in auditum hominis ingenium
incredibilis verborum vbertas sententiarum
copia non ut ex arte confecta: sed ve-
lut diuino quodam ore prolata sint ple-
guntur. Et ne quod studioso homine di-
gnum: ipsius ingenium denegasset: agri-
colendi scientia et voluptate mirifice af-
ficietur. Qua Catonis sententia: ad
sapientis vitam prime videtur acce-
di. et ut illi seni optimo ac sapienti
uisus est. nulla beatior vita esse po-
test neque solum officio quam hominum generi
vniuerso cultura agrorum est salutaris
sed etiam delectatione: et saturitate
copiaque rerum omnium quae ad victum hominum et
ad cultum deorum pertinet quaedam in ea reso-
lertiam Carolus adhibuit omitto
que ex sparsis seminibus generatur
pratense siluam: ceteraque: que absque
alicuius opere. terra largitur. Tra-
seo pecudes et apud examina hortos
pensiles praetereo: quos suo ingenio
suis manibus struxerat cupressus:
omniumque arborum ordines. Quibus
in rebus neminem sibi unquam vlla etas
anteponet. Qua fortitudine quibus
moribus suam omnem etatem gesserit
dicere praetermittam: quoniam ex his
que pauloante commemoravi quibus
in hoc tam communi praesentissimorum
hominum concursu atque frequen-
tia neminem esse videam qui non
sit vniuersi viri desiderio suique fune-
ris pietate vehementer affectus.

Que quaequam ita sint humanissi-
me princeps iniquum tum esse duce-
bam ut ego: qui cuius optimos omni
semper laudationis officio persequendos
esse putarum: hoc tamen egregium ho-
nestumque laudandi munus recusa-
rem ab his ad me delatum quorum
beneuolentiam et auctoritatem meo
de me iudicio preferendam arbitra-
rer. Solebam praeterea Patres anti-
plissimi et indignum esse censebam.
nobilissimorum funerum laudes: in
hac potissimum: urbe: tantum humani-
tatis: ac eloquentiae studio affluenti:
ab externis hominibus usurpari: quibus
id et maxis et optimis civibus quos
omne pro patria officium explere de-
cet prisca laudabilique consuetudine
concedi soleret. Ego vero cum nec in-
genium nec eloquentiam: nec etatem
denique meam parem huic loco aucto-
ritatem praestare posse confidam: omnem
spem meam atque consilium humanissi-
me princeps in te locavi. Soles. n.
per innata tibi mansuetudine cum de
laude civium tuorum agitur et eorum
maxime quae de reipublicae meriti sunt
aures tuas incredibili quadam atten-
tione prestare: vos quoque patres op-
tissimi: qui huius funeris decorandi:
causa tanto studio: tanta inusitata fre-
quentia convenistis: omisso dolore
aures iam vestras accomodate his
laudibus quas de vita: de ingenio
de virtute: de gloria huius prestan-
tissimi nostri civis dicturi sumus.
Que cum quanta sint mecum conside-
rare: vereremur ne maximae rerum
vbertas orationis modum excederet: sta-
tui ea tantum: que vestra expectatio-
ne: aut huius funeris amplitudine
digna essent: breuiter oratione complecti
Non dicam de huius in qua na-
tus est: civitatis gloria: et splendore

Sermones funebres

que rex a se gestarū magnitudine: incōparabili diuturnitate libertatis: p̄stantia ciuiū: z nouitate quadā ac sit⁹ oportūitate: vix vlla laude digne ornari posset. Nō dicā de antiqua: patriciaq; familia sua: que tot egregios ciues edidit: vt non satis p̄stituerim plus ne illa huic ciuitati. an hec ciuitas sibi splendoris attulerit. Nō dicā de iustissimo ac fortissimo viro Petro zeno p̄re suo: q̄ nescio an quisq; eoz quos vnq̄ vidimus aut audiuius aut legim⁹: gloriofus mortē obierit. Qui classis Imperator aduersus Adorbasanum xp̄iane religionis crudelissimuz hostē: vna pro deo immortalis: pro patria: pro sociis p̄ amicis: pro sua deniq; dignitate tuenda acerrime dimicādo: ad smirnas cecidit: vt vna morte oē gloriosuz facinus: vno facinore oēm gloriosuz mortē pariter sit amplexus. Nō dicā denique de liberis: non de necessarijs: nō de amicis qui quales in eū fuerint ex eoz lachrymis z merore: cognoscite. Sūt alia his maiora Caroli nostri ornamenta. Quis. n. vt a vita incipiā: nō vere miret̄ p̄clarā ois etatis sue institutionez: qua nihil aliud p̄sus: quā aditū ad sūmā gloriā quesisse vidus est. Primū. n. pueritie sue partē: mortuo p̄re lris erudiendam ornandāq; putauit a quibus quicqd̄ ocij z intermissio- nis dabatur: nō ad ignauā: aut lutz: sed partē ad corporis: armorū q; exercitationem: aliqd̄ etiam opere musice: ac fidibus accōmodauit vt principem grecie Temistoclem: cui forte in omni gloria par fuisset: in hae laudatissima parte superaret. O liberalem institutionem z preclara humane vite fundamen-

ta quibus athene ille oium artium inuentrices neq; plura neq; meliora potuerunt excogitare. Itaq; vt primū ex ludo: atq; his puerilibus erudimentis excessit vt illustrez aliquem ocij sui fructū ex negocio vēdicaret in miliciam cōfestis profectus est. In qua quū igenio: virib⁹ fortitudine ceteris facile p̄stitisset: ad pontificem maximū expectatus adolescens concessit: a quo dignitates quādam apud patrias etate sua longe ampliorē est assecutus. Pulcherrimū profecto iudicium z maximo pontifice dignū: qui cū adolescentem moribus z disciplina egregie p̄dituz cognouisset: non virtutem annis sed ānos virtute mentēdos esse putauit. Patras ergo trajiciens cū difficillimas pacis z belleres: cū consilio. tū opera z imperio ministrasset: in varias deinde terrarum regiones ennauigauit: tuz orbis vissendi studio quod plerosque sūmos z viros z p̄hos secisse legimus: tū etiā vt nauigalis rei disciplinā: qua potissimū vnusq; referctus iter mortales valere plurimuz iudicatur: longa exercitatione tene- ret: his artibus p̄dituz cum in patriā in sūma rez ac tēporū difficultate venisset: apud patriciū ordinez: z senatū amplissimis honoribus: z magistratibus cōtinuo est donat⁹. In quibus tantū fortitudinis atq; constātie: tantuz consilij ac prudentie declarauit. vt expectationē oīuz que de se maxima erat clarissimis rebus terra mariq; gestis facillime superarit. Quarū cum maxima fama celebrata esset pleriq; illum potentissimi reges desiderabant. Aliqui vero apud se habuerunt his tamen annis. Quibus nostra respu-

Litteraliter pronuntiandi

blica cum tranquillitate et ocio saepe
prestanti. Sumorum hominum copia:
quam plurimum semper excelluit
fruebatur. Quid vero demum is
gravi iam etate confectus. cum a re
publica cui: omnem ferme vite sue fru-
ctum: et agendo et consulendo pre-
stitit in ocium se contulisse: quid
in qua suo ingenio: sua virtute: sua
gloria dignius: aut facere: aut exco-
gitare potuerat quam senum suorum
inumeris laboribus: longa vigilia
crebra navigatione: assidua militia
varijs fortune casibus: ac pericu-
lis iam defessum suavissimis et ho-
nestissimis litterarum studijs con-
solvare. Sicut Solonem Latonem
Lucillum multosque clarissimos vi-
ros senectutem suam solitos laxare le-
gimus: in his tamen studijs. Hinc
non ita modeste versatus est ut cum nul-
la iocundior voluptate haberet
vita nunquam tamen: neque patrie neque
amicis privato consilio defuit. Quo
pacto otiosae vite aut prudenter: aut
pulchrius potuisset consulere: qui cum
probe otium ad negocia retulisset ita
perfecte utrumque complexus est ut ex eis
maximas virtutes et amplissimam fue-
rit gloriam consecutus. quid honesti-
tas ex ocio socrates. quid ex negotio
clarus alexander. quid scire potuerat: hec
itaque quam per maxima sunt praesentia opti-
mi existimo tamen ab his qui prestanti-
ssimum hunc hominem cognoverunt haud
minus divinum illud ingenium lauda-
ri de quo cum hoc mihi loco dicen-
dum sit lector in primis humanis-
sime princeps que apud te dico: quod
id cogitatione potest quam verbis equare
posse intelligis. Scis enim quanta
ingenij celeritate viguerit: quantaque
in perspicendis rebus facilitatem
habuerit qui non discere: sed remi-

nisci: non apprehendere: sed tenuis-
se prius omnia visus est. An forte
poterat ingenium illud rerum subli-
mitate superari an varietate confu-
di. An multitudinem obzui. Dicam
profecto illustrissime princeps. dicam
que te sentire non dubito: neminem
facile potuisse: aut in rebus altis sub-
limius: aut in diuersis perfectius:
aut in multis copiosius dicere: atque
ornari. Legimus plerisque sum-
mos viros eximia ingenij magni-
tudine floruisse: sed eam tamen et nu-
mero rerum et proprietate quadam
fuisse finitam: aut non in omnibus
sed in quibusdam tantum artibus
excellere potuerunt: hanc autem pro-
fus nescio: ad quem primum inge-
nij usum natura genuerit: cum sin-
gulis in rebus non versatus: sed ge-
nitus esse videretur. Nil minus ta-
men ex ea ingenij facilitate studij et
vigiliarum in cognoscendis rebus
adhibuit. Ad quantum ceteri: aut lu-
dis. aut spectaculis aut eiusmodi
voluptatibus ad corporis atque re-
quiem temporis concedere solent totum id Ca-
rolus ad relaxandos publicos hono-
res iocundissimis litterarum stu-
dijs continebat. Maximus fuit in
eo colendi ingenij ardor: et vehemens
optimarum artium studium. Adul-
tos ille eruditissimos ac summos
viros hospitalitate donavit. Adul-
tos preterea singulari quadam co-
gnitione: ac amicitia dignos fecit.
Quo enim: ut alios omittam: stu-
dio qua humanitate et intonum mas-
sanum eloquentissimum et integrum
hominum ac divinarum artium
eruditissimum coluit. Quanto amo-
re ac usu Svarinum nostrum grece:
ac latine lingue peritissimum com-
plexus est. Non Lisander Archylocu.

Sermones funebres

non Athenodorum Lato: non Luculus anthiocum maiori consuetudinis ac humanitatis officio prosecuti sunt. Uides sane vir sapiens quantum ad gloriam: atque laudē hęc litterarum ornamenta conducant. Quaz quū philosophiā potissimum ac oratorium mun⁹: tū ad bene beateq; viuendū: tū ad publica hoīuz utilitatem cōferre intellexit non quātū occupatissimo viro z in quotidiana maximaz rerū varietate versato: sed quātū aut philosopho aut oratori par fuerat in his est artibus assecutus. Quid. n. illam sublimē philosophiē cognitiōnem extollā: Quid illū dicendū vsū ac rōnē edisseram: Testis es tū Illustrissime princeps vosq; p̄res conscripti q sepe cū in senatum rogati cōuenissetis suauissimā illam vocē grauissimasq; sententias maxima semp eūz admiratiōe audiūstis. Testis ē Romana curia: que hunc ipsum⁹ quattuor z decem annos orantē sūmo studio laudauit. Testis ē Italia. Testis est greca. Testis ē gallia: Testis ē gallia. Testis ē britānia. In qbus sepe cū altissimas cās grauissima orōne p̄orasset. singularē sp̄ dicēdi palmā oīuz doctissimozū hoīuz iudicio ē p̄secut⁹. Quid illam rei militaris disciplinam laudem. Nullū est tā nouū: tam inauditū bellozū gen⁹ qd̄ illi cū nostra: tum etiam aliaz gentiū fortūa ignotū fuerit. Quid diuinas z humanas leges commemorē. Quid patrias consuetudines: Quid iura gentiū. Quid varias hominū naturas. Quid situm orbis: quid ipsam p̄pe oīum rerū ac artū cognitionē. Que oīa ipse Carolus ita egregie tenuit: ut vix

credibile sit aut a multis hominib⁹ vna etate: aut a multis etatib⁹ ab vno hoīe tolli potuisse. Quo vero pacto: hęc sine singulari ac pene diuina memoriā fieri poterant: Lucium luculū maxima rerū recordatione vigiūse legimus maiori tam verborū hortensū. hic vero noster cum miro quodā modo vtrisq; excelleret: nec multitudine ipleri nec eius memoria tēporis diuturnitate exhauriri poterat. Itaq; cū ei⁹ ingeniū tantaq; celeritate: facilitate amplitudine tanto studio: z industria: tot rerum z artū cognitione ornatū esset: hoc tam ampliori laude dignum arbitror: q hęc ipsa nō nisi ad virtutē accōmodanda eē existimauit. Ita enī dū viueret sentiebat sine virtute nihil eē in vita magna expectendū. Cōtra vero p̄ virtutē: extremos cruciat⁹: dolores pericula mortis: z ipsā deniq; mortē forti animo eē tollerandaz. Cur ita: Quz de animozū immortalitate religiose sentiret: nemini aditū in celum patere posse arbitrabatur: nisi ei qui virtutē in primis constātissime coluisset. Que cum nō solū nostre s; p̄risozū quoq; philosophozū religioni consentanea sint quo loco cōstitutū eē credemus eum: q tot tānsq; virtutū p̄ditus ornamentis e vita discessit. Quas eadem si vt a me institutū erat singulas recēfere cōtēdā: scio p̄fecto hęc meam vocē ipsaq; diē mediis in laudibus defecturā. Quare humanissime p̄nceps in dicendo mihi modus habendus est ut tāti viri virtutes penitus laudatione nō carcant: z ego hac tua benigna facilitate audienti longius abuti non arbitror: at que vt a publicis rebus initium

Litteraliter pronuntiandi

summā penultimū Januensem bellū
oīuz pnciossimuz: que vnq̄ hec nra
ciuitas gessit inuērans huius viri
virtutes efferre p̄t. Nam cum in ar
mis semp̄ aut legatus: aut impator
terra mariq; fuisset: qd̄ fuit illud i
dubijs rebus cōsiliū: quātus in dif
ficultate labor: que in piculis forti
tudo: que celeritas in p̄ficiēdo: que
industria in explorādo: que toleran
tia in agēdo. Adaximas i eo bello
opes effudit: vulnera suscepit: ocu
lum amisit hostes p̄ligauit: intesti
nos mercēarioꝝ militū solus ipse
p̄pressit: et Scipionis exēplo euz lit
toꝝ nra vndiq; hostiliū armorum
fragore sonarent: in Januenses fi
nes cum classe inuēct̄ plurima di
rupuit incendit atq; vastauit q̄ an
te illū nemo non dico non fecerat:
sz neq; excogitauerat qdē Bichio
ne vero illius vulgarissime nauis ex
pugnationē p̄tereō multasq; res eo
bello clarissime gestas quas Karo
lus iste ad leuādas nostras calami
tates quas nō sine animi perturba
tione audire non posse arbitroz: iu
ste fortiter cōstanterq; declarauit.
Uidisti. n. hec oīa fortissime prin
ceps qui in his ipsis periculis sum
ma cū laude quotidie versabaris:
viderūt hec plurimi vestrū patres
clarissimi: quoz opera et consilio in
gentem reipublice expectationem
atque victoriam dedit. Uiderunt
hec hostes ipsi qui nescio huius ne
ornatissimi viri virtutem maiori
odio an admiratione p̄secuti sit.
Sz quid ego antiqua cōmemoro.
Enses vestri adhuc hostili cruore
rubent ex ea victoria quā postremo
ex Januensi classe apud ianuā glo
riosissime retulistis: quuz id quoq;
bellum eius imperio prudentia vir

tute sūptū administratū atq; cōse
ctuz fuerit: vbi tm̄ superiores clarissi
masq; virtutes supauit: q̄ruz et eta
te et quottidiana armorū et maxima
rū rez exercitatione sibi vendicasse
par fuit. Uideo hic egregie sue vir
tutis testes plerosq; nobilissimos ci
ues nostros qui in ea expeditione
fuerūt. In primisq; iustissimuz ac
optimū viz Leonardū Adocenicū
fratres tuū: qui legatus cū aliquot
triremibus haud mediocrē i ea pu
gna ē laudē assecutus. Taceo reli
quas amplissimas Venetoz etate
sua victorias: quibus q̄tū momētū
sua virt̄ p̄sentiaq; p̄stiterit hoc lo
co p̄tereō. Nam id sicuti a vobis: ita
vniuersa pene Italia celebratuz est
ampliores dicendi locū desiderare
videtur. Quod si karoli virtutes sin
gularit̄ potius enumerare: q̄ colle
ctas breuiter attingere instituissez:
qua verborū copia quoue splēdore
orationis res ille cōplecti possent:
quas decē annis apud Mediolani
ducē omnū cū laude et admiratiōe
gessisse cōstat. Nam p̄tor urbanus
p̄siliq; socius legatus ac p̄tor ple
runq; in prouincijs cum fuisset in
his est tā caste et integre tā fortiter
strenueq; versatus: vt ipsius ducis
grauissimi viri sentētia: summa rerū
gloriaz nācisci mereret. Nō itaque
minorem sibi gloriā vēdicauit virtu
te p̄pria q̄ militū adiuumento. Cui
enī est p̄fecto nostroz memoriā ho
minū his virtutibus quas karolus
p̄riuatuz exercuit fortitudie: pa
tientia: grauitate: cōsilio: liberalita
te: que in hoc vno et p̄fecte et co
piose nituerūt. Itaq; q̄s triūphos
humanissime p̄iceps suis victorijs
quas coronas suis vulneribus q̄s
statuas suis virtutib; decernemus.

Sermones funebres

Sed cum hec preces virtutum insignia ac monumenta exoluerint iam nullum: sua vita: suo ingenio: sua virtute dignum fructum putabimus nisi gloria ipsam: atque laudem: qua nihil homini pulchrius: in hoc mortalium cursu potest excogitari: et si gloriam existimas celebrem ac pro vulgaram hominum opinionem: que a publicis virtutum meritis emanat: nil video huic viro ad summam gloriam defuisse. Quis in amplissima Venetorum republica oes ferme quas poterat dignitates ante habuerit quod voluerit ante tenuerit quod quaesierit: et ut de imperijs et magistratibus taceas quos ille sepe domi et foris pace ac bello terra marique gessit illud patricij ordinis de illo iudicium fuit quod edicti marci quem maxime ex superis optimus sepe patronum hec ciuitas seuit sue cure fideique commisit cum ex eo loco illustrissime princeps in hac summa totius imperij nostri arce fuerit collocatus. Id autem cum et domi et paulo ante senectute sua obrigerit eius nuz forte adolefcentia maximis honoribus caruit. Bellum atrox quod cum finitimus gessit hic quintum et vigesimum vite annus agens suo ductu atque auspicio monstrauit. Quanta vero apud Joannem Baleatum Mediolani duces eius fuit opinio: qui cum prope oia illustria mundi ingenia collegisset: non tamen satis habuisse credidit: nisi hunc ipsum et habuisset et collocasset imperium. Reges vero cyprii usque adeo hunc ipsum probasse scimus: ut quantum sui regni incolumitatem atque salutem tanti profecto eum existimarent. Fortunam vero quis ignorat id sibi glorie tribuisse: quod paucis vniuersis processit: quod cum belicis precipue in rebus

varietate soleat atque incostantiam declarare nullum tamen cum Karolus septimus cossit et aut aduersum aut non felicem pugne exitum reportauit. que nam igitur amplior glorie maiestas: qui clarior splendor huic viro addici poterat qui amplissima Venetorum republica: et apud potentissimos reges et populos que apud denique fortunam ipsam et domi et foris terra et mari tantum glorie tantum laudis habuit: et eius vitam laudat oes ingenium mirantur virtutes summa celebratione colant. Facit hoc patres amplissimi: ut nostras iacturas ac eius interitum minus molesto animo perferamus qui vitam omni genere laudis ac cumulatas primo et octogesimo etatis anno dimisit quo numero cum in se omnem prosum perfectionem conductam teneat: eos qui profuncti erant diuinitate quadam a rectoribus putant antiquitas: que cum ita sine illustrissime princeps iam lacrymas atque merorem quibus hoc celebratissimum funus decoratum est dimittendum esse censeo: neque tan inestis esse oportet suo discessu quod letos ea presentia qua olim dum viveret iocundissime fruebamur. Nam posteri homines. Sed quos celebris tantarum rerum fama defluerit beatos nos appellabunt: qui hunc diuinum hominem his nostris oculis intueri potuimus. In primis itaque tu petre optime dimissis lacrymis id solum videas: quomodo paternam gloriam hereditario tibi iure relicta possideas: nos vero rebus tota citeriori gallia a te clarissime gestis testes sumus. Dis fere eius etatis impatores superauit: sibi cum ipse cessasse visus est: quem in cumanas alpes profectum cum parua admodum militum manu ferocissima et vi et armis ante idomitam multitudinem: comitis

Litteraliter pronuncianti

re et consilio sibi preciliauit. Quod ibi militum legiones trucidate fuerant, quot exercitus deleti: quot duces cecidi. Non ferro non viribus non acierum conflictu ges ea cum animorum immanitate: tum difficultate locorum debellari poterat. Sed nouo quodam et inuitato bellandi genere. i. auctoritate humanitate clementia amabiliitate comitate eloquentia Carolus inuictas urbes et agrestes animos vicit domuit atque subegit ut qui maximis imperatoribus in prudentia et fortitudine par fuisset his quoque artibus enee illi prestantissimo homini non succumberet. O decus etatis huius et clarissimum seculi nostri lumen quod tibi inter tot tantaque aut nature aut studij aut fortune ornamenta datum erat quod non ad commune omnium salutem tibi datum esse arbitraberis. quoad enim gerendarum rerum adiumenta sibi etas concessit haud magis sibipsum: quam sue glorie ac hominum commodis vivere sese putabat: Septuagesimus enim iam natus annus, cum cyprius traiecisset: quod antea gestarum rerum argumentum erat: quem ibi virtutis sue usum expressit. nam ut ea omnia que ad mores hominum ac eius regni dignitatem amplitudinemque tuendam instituit: quantum e eo bello laudem assecutus: quod ab rege se duce cum Ianuensis actum est. Cum enim hostium insultu res cypree in maximus discrimen venissent. Carolus et copiis et bellorum machinis longe inferior fortissimos hostes breui mora peruenit in fugam et regem ac regnum ipsum summo periculo liberauit. digna certe senectus: quam talis adolescentia precessit. Multa enim apud patres et militari: et publica virtute adolescentis gessit que sic eterna sunt memoria digna ita et hac temporis angu-

stia longe ampliora sunt: quod si quod forte putaret cum aut trepidum militem aut patrem forte imperatorem fuisse: undatum Carolum aspiciat cum difficile cognitu sit: plura ne membra: an vulnera in corpore suo habuerit. Habeo propterea multa clarissime princeps quam si tempus et dignitas tua presteret: in medium afferre possis. Nec ea imperatoria aut militari tantum: sed prava etiam domesticaque virtute confecta. Quis enim ut ex eis hoc unum attingam eius ad fides eam magnitudinem liberalitatem non magnificat cum adolescens ad huc patrasina illa opulentissima dignitate sponte se abdicasset. ut cum Epulo milite duello de vita certaret. Non enim maximus labor fide non periculum fortitudinem. Non expectata paupertas liberalitatem suam extinguere potuit. Qua vero humanitate: qua clementia in ciues in necessarios in amicos fuisse credimus: quam apulum istum iure belli sibi captiuum datum prestitit libertate donauit. Quod si. L. Cesaris clementia tantis laudibus celebrata vicisse victoriam dicitur quam ciues suos: et eos prestantissimos quodam viros et optime de republica meritos non libertati sed patrie restituisset quo nouo: quo inuisitato laudandi genere hanc singularem virtutem complectemur: qua externum hostes: nec cum certe probus hominem aut nostra de republica bene meritus et vita et libertate donant: aut patres amplissimi quibus Caroli nostri nomen et suarum virtutum imago relicta est. Summo studio ac vigilantia niti decet ut eius nomen nostris laudibus celebratum eternum immortalisque faciamus: et diuinam virtutum suarum imaginem non statuis modo aut picturis. Sed imitatione quoque accipere declaremus.

Sermones funebres

Oratio funebris communis pro quo
cuius comite. Fris Gregorij Brita.

Sermo. viij.

Num eē vide

batur venerādisime an-
tistes: vt qui supioris co-
mitis nostri integritatem noueras
grauissima tua copiosaq; oratione
mestissimus eius funus deponere:
vexq; partes tuas ad rē p̄dicabilio-
rem. i. ad sacratissimā celebrationē
detulisti sapientius: tamen nō sim
ille: qui in flexis humeris tantū on-
pati possim: tamen qz tuā spectabi-
linūq; rethorū auctoritatē meo iu-
dicio preferendā esse duxerim: hoc
munus ad me delatū non sum au-
sus recusare. Nihil est autē ornatis-
simum. P. qz spectatissimi hominis
gloriaz amplitudinez integritatem
ex me audire cupiatis. Quis enim
est tanti ingenij qui britānicorum
preclarissime res gestas cōfidat pos-
se memoriter numerare. Nulla qui-
dē est regio oraq; nulla terrarū de
qua maritim⁹ terrestriue certami-
ne nō britānica domus triumphar-
it. Adulta hic possem cōmemora-
re que ab insigni Ludouico patre
z vrbanis militarib⁹ rebus sue eta-
tis primario fortiter z sapiēter sūt
gesta nisi maximarū reruz vbertas
orationis nostre modum excederet
tantoq; honori succumberet vir-
tus: cui difficilior esset exitum q̄
principium inuenire. Quis est qui
nesciat q̄ optime Joannes britan-
nicus eius filius de florentissima
Brixianorum rep. meritis fuerit:
que sua mirabili sapientia exiterit
diutissime gubernata auctoritate
ornata fortitudine aucta. Tan-
dem nequa in re laus brixiam a ro-

mana virtute excederet: is p̄ socio-
rum salute pleriq; vulneribus ma-
gnanime p̄fessus ē. D animū excel-
lentissimū: o viri memoria colendū
sempiterna: qui nihil fortius nihil
gloriosius nihil diuinius eē duxerit
q̄ de ea rep. a qua ortū educationē
innumerabiliaq; ornamenta susce-
perat: nedū infinitis laboribus: sed
et suo gloriosissimo obitu bñ mere-
ri. Accedit insup hoc loco cōmemo-
rādus illustris Andreas britānicus
cuius excellentissimas victorias qui-
bus Adedos indos p̄thos mariaq;
terrasq; q̄ sepiissime obellauit. Si.
Ad. Iulius eloquētie maximus z
vnicū exēplar sua oratione cōpleti
vellet sub tāto onere p̄fecto defice-
ret. Adcirco nihil ē amplissimi. p.
q̄ mibi verear haud cōcessū iri: si-
tā arduā videbar puinciā subter fu-
gisse z eo potissimum: q̄ hec vobis
sūt p̄ceteris notiora q̄ suis p̄clarissi-
mis triūphis sepenūero interfuistis:
z ita interfuistis vt p̄batissime ei⁹
testimonio p̄sepe barbar⁹ populus
pace alioz dixerim: plurimū illi vi-
ctorie p̄tulerit. hic erat q̄ ea vos cō-
plectabatur humanitate vt nō impa-
torē v̄m: sed clemētissimus patres
cōseruaretis. Quātū vero Andre-
as hic n̄: cuius gr̄a hec a me dicta
sunt sub tāto p̄re tantisq; fratrib⁹
educatus belicis institutis floruerit
argumēto sūt maxima acerrimaq;
certamina. brixiana nanq; respu. z
tor clarissimoz hoīuz nūero p̄stan-
tiores habuit neminē: cui accumu-
landū distribuendūq; exercitū cre-
didisset. Incredibilis fuit in h̄ hoīe
siris inedie caloz frigoruz vigiliaz
tollerantia cū a ventoz tēpestatib⁹
eiectus biennio ab hostibus crude-
lissime detētus est. Nulluz armoz

Litteraliter pronuntiandi

genus egradi nauigadi vix istuz p-
teriuir. Quata dij immortales vllis
est egrate in cunctis magistratibus
quos cu domi:tu foris aplissimos
semp exercuit. Nemo e q vnq a iu-
sticie tramite pcio amore minusqz
deflexerit. Urbes quide oes: qbus
ille clementissime presuit ei prudē-
tia cognouerūt industriā admirate
sunt sanctitatē pdicarūt. Nulla mē-
tis acies ignoret q nō tm ante ocu-
los posita cerneret: s; z q futura es-
sent tāq p̄sentia intueret. Quis vn-
quā sub purpureo ambiziosoqz or-
namento religiosiores vix p̄sperit.
Qui indignū facinus arbitrabat:
quicq̄ ommittere officij qd ad reli-
giosissimū dei cultuz p̄neret. Qm̄
igit hi z alijs innumerabilib⁹ orna-
mētis: que si a me ordine eēt p̄mē-
danda nec ingeniū mihi nec mens
sufficeret insignē vraz familiā z cla-
rissimū genitorē pditos viderim⁹:
nihil est q vos filij dignissimi tāto
p̄re tuqz in p̄mis Joannes optime
generoseqz adolescēs fortunā vraz
deploretis. Cōprimēde aut a vobis
sūt lachryme: qbus muliebris aius
potissimū declarat: nec spectatissi-
mū genitorē in p̄ntiaz mortuū sed
vere viuere existimeris. Qui ita ho-
die ex hac vita decessit vt ad vitā ac-
cederet. Hucusqz n. mortali carne
veluti vinculis detinebat: vñ pater
vñ hodie ex misera mundi dulcedi-
ne ad trāquilissimā sedē euasit. Ad-
ijcite oculos ad hūc clemētissimū p̄-
sulē spectatissimū p̄fectuz magnifi-
cos rhetores civesqz ornatissimos
q pro sua fide z parētis vri in se be-
nivolentis singulari: more v̄ro ne-
queūt nō dolere: verū immortalī poti-
us deo gr̄as agite: qui felicissimuz
genitorem vestrum ex mūdānis flu-

ctuationibus ad tutissimū portū
reuocauit: vbi pro suarum virtutū
meritis euo cum electis fruitur se-
piterno. Dixi.

Oratio funebris cōis fr̄is Gre-
gorij Britannici.

Sermo.

ix.

Quāntum fal-

laces: z caduce res hu-
mane sint magnifici do-
mini ac viri prudentissimi quotti-
diani casus ostendunt z clarorum
hominū testant̄ interitus. Nā quid
precipue dicas de ipso sūmo Britā-
nico: qui vniuersū certamen quon-
dam vicit. Quid profuit omnibus
mundanis imperare: sui tamē nul-
la perfrui potestate. Quibus itaqz
nullis artibus: nullis virtutib⁹: nul-
la deniqz potentia: mederi possu-
mus. Quo circa bene lingue latine
decus z auctor maximus Virgili⁹
cōmone faciens inquit. Optima
queqz dies m̄his mortalib⁹ egris:
Prima fugit subeunt morbi tristis
qz senectus. Et labor z dure rapit
inclementia mortis. Adaximus z
bene viuendi Adagister Tullius in-
quit. Cedūt dies z menses z anni
nec preteritū tempus vngquam re-
uertitur: nec quid sequatur sciri po-
test. Et si longinqua z externa me-
moro: tamen ea in proposito asse-
quar. dūmodo quibuspiam afferat
aliqua consolatio. Quod si ipsi cla-
rissimi homines coarctare hūc ter-
minum mortis haud valere mul-
to respectu minus nos: qui eorum
comparatione homunculi sumus:
qui si suis diuitijs: omniqz sua po-
tentia quum cursum mortalium
regerent prouidere potuissent: ne
morti omnibus dominari subderē

Sermones funebres

turbam quæ credo: facile obsecuti fuissent: quæ ita quæ leti potestas ex necessitate pueniat: cur igitur dolere egregie ferim: quod ex necessitate prestat: O felices: imo felicitates: quæ moriuntur tanta cum virtute: ut memoria eorum in eternum uiuat atque irreprehensibiliter moriendo in optimo vite statu collocentur.

Oratio funebris pro muliere communis fratris Gregorij Britanici.

Sermo.

.x.

Quam nobis ex instituto nature firma sit moriendi atque ingenua lex duo arbitror esse viri magni. quibus cum omni tunc maxime christiano homine hoc durum mortis imperium: equamere ferendum est: altere virtutis. altere nature beneficio dat. Que mihi ista vudique in hoc consolatorio genere dicendi occurrunt: ut ab his non dimertere aio: non ea lingua taceri facultas sit: in decessu huius egregie matrone: quam quam fere nunc precepisse vitam: cum interitu commutasse. egre tui precepta mihi esse ipsa copia: commendationis sue: quo circa erit necesse: me succincte percurrere in eius commendationis virtutibus moribus: gestisque precipuis: multasque cogar et certe meritas laudes silentio preterire. Sua quippe bene instituta vita: et vulgata maiorum suorum gloria: longior est quam facturis suis verborum campum deposceret. Ex antiqua enim ac apprime nobili Britanica familia oriunda est: in qua et educata et ornata ingenuis moribus: quam in animis nubilum esset: fame nobilitate: in clara emiliorum familia matrimonio collocata est. Putauerunt quidem emilij accessurum ad suam gloriam singulare et precipuum rei familiaris incre-

mentum si hac domina sanguine et virtutibus clara liberi forent procreati. Putauerunt nec vana se fuere delusi. Nam suscepit ex viro liberos: pro matrimoniali dignitate: religiose sanctisque educatos: suis insistentibus moribus. Sub viri tutela deges pudicitie ornamento Romana Lucretia non multum inferior: viro orbatam paula Hieronimiane: et Iudith sancte castimoniam: laudatamque facinora est egregie persecuta. Et si mihi est permittitur legibus ea audenter loqui: quibus nec publica fama nec priuata fides obsistit ultra sacrum conjugalis officij vinculum non fallor nec indigna creditu loquar: tanta fuit predita castitate: modestia: integritate: ut non solum pro romanorum more: veste persecutos focos incolere et capitoline Junonis puluinaribus incubare: verum pro religione nostra: inter sacros virginum choros consistere iure maximo potuisset. Quippe hanc iuuenem hanc senem vnaque omnium voce laudari sentio Anne quoque tunc huius sue pudicitie perhibuit fere inuictum omnium animis argumentum: quoniam per inclementiam et celi malignitatem: mariti orbitalitatem subiit: existens etate integra et forma insigni. Eo ex tempore: quod in longitudinem quinquaginta annorum crescit ad hec usque suprema fata in viduato thoro: viduali castitate vitam perduxit. Luus animatus sancti propositi constantia a me nusquam ac nunquam satis laudanda ea radice: eo desiderio nasci videbatur quo diuina precepta: et futuram immortalitatem longe ampliori aio: quam ista omnia que cuncti cernimus peritura complectebatur. Recte igitur dicta Antonina id enim nomen patris quid diuinum: per

Litteraliter pronuncianti

quendam mortalis felicitatis cō
temptū. per etymologia significat
vite nom: et nomini fama: ubiq; cō
fentis. Nō ergo indigne: sed p me
ritis ē alicuta illā vocis celebratē
senat' ac plebis assensu q; sicut hu
ius vrbis pmaras matronas pnu
meraret. sane idoneū sue pbatē vi
te testimoniu: qd apud vos cives si
nō mai' fieri pot; salt' noua cōme
moratōe illay virtutū suay: ipaq;
testificatione opinionis mee vestri
anmi dulci illa et cōsueta recorda
tione caperent. Sed qd dicitur ser
mo incult' tāto splēdore. Nec qdēz
puū igenuū rei magnitudinē suffert
Unice virtutis lumie. Latro p dēs
cruce cū xpo. Stā immortalitate cor
ruscat: vnica virtutis actōe angeli
sempiterna gloria decorant. Uno
hospitatis ptectionis bñficio Ra
ab meretrix. Salomōi Judaice tri
bus pncipi in matrimoniu iuncta
est: et sacray litteray laude donata
ppetuo. Sic quāuis vicēlis Latonis
Hispaia: Epyros: Zichara: Cyclades
insule: ut vberissimi testes cōtinue
vna tū Lypriace pecunie deporta
tio mīz nec satis laudatū orbe iam
glorie eius pbat incrementū. Qua
re nō est mihi cōsiliū ingredi exerci
tū illū taz variū taz imēsuz bonorū
moz virtutū: et infinitarū ppe actio
nū pro xpo: p sua pro primoz salu
te habitay: qb' quomō qualib' lau
dib' per q; verba sim satisfacturus
certe nō video. Et ne habeat inui
dus subitēs q; nouerūt cūcti: Anto
nina pietate clemētia: elemosinis mī
tiplicib': huiq; sequētib' xpi paupe
res fouit. Antonina: humanitate:
benignitate: frugalitate: i tuas cōci
ues ornata tantam hominum beni
uolentiā sibi asseuerat. Antonina u

more religiosa: cerimōiay nostray
obseruatōe: veneratione in supos
mortales: deūq; optimū maximū:
ea diligētia: ac grā veritata ē: vt cla
riss. mis et feminis potuerit eē ciui
lis sacrey cōuersationis ac totū vi
te matronalis exēplar. Et bñfuentia
quoq; data semper laudi mulieri
bus: ac vite psumonia floruit. Qua
factū ē: e existimari. tam longā eta
tē qnq; s. lxxx. annoz eā cū suis dul
ciss. mis libis cōiuxit. Quos dies
ipse moralis pphie pater. atq; absti
nētie: pceptor alopescensis Socras
tes min. me: vidit: quē appollo dor'
et phalerius demetrius: sexagenari
us obisse referunt auctore laertio.
Potuit itaq; pater venerāde petre
ruq; ex equestri ordine dignissime
Thoma ad quos primū noster ser
mo flectendus ē: potuit in quā gen
trix vestra his auxiliarijs virtutuz
copijs circūsepta non moleste imo
gaudenti obuiā mortē excipe. quid
et potuit eē dolori quādo a vobis se
questra morte se omnino abituray
cōspiceret. Vidit vos viros animi
viribus ac corporis integros: vidit
opibus munitos: vidit in benivolē
tia esse ac singulari cōciuiū vestroz
charitatē. Et tey pōtificis legib' in
curia romana apd sacros pceres in
exiguo gratum: ac nre vrbis cano
nicū semp inter primos habitū: al
terū tā armis emeritū: aurata digni
tate multaq; bonitate insignes. Nō
defuit Antonine genitrici nre cla
rissime ipsa bñficiozū suorū memo
ria in ea ancipiti et turbulēta moz
tie angustia comes una fidissima
oium quaq; nullum est: aut certius
auxiliuz. aut dulci' morietū: quē ad
modum facinorosis hominib': nī
bil formidolosius retrusue: quam

Sermones funebres

male acte vite recordatio. Quū tā te adessent cause potuistis vos potuit et ipse vestrorū cōsanguineorū affiniūq; ceteris dolore cōprimere: cōtinere lachrymas gemitū: suspiria cohercere: quando eius aīa; vidistis tot bonis stipatam operib;: ac oib; catholice fidei sacramentis armatam: ex tenebroso carcere corporis: et olum molestiarū plenissimo in vitā aliam: mortalitatis dolorisq; expertē cōmigrasse. Jam hoc satis. Quod vō secūdo pposueram. s. nature bñficiū aperte vobis suadet: tristitia obilitatos animos ad vires solitas reuocare. Nam ipsa quoq; imansueta implacabilis mors deposita furoris sui facie minus in matrē vestrā scēire visa est et eo pbitatis sue habuisse rōnē q̄ eam in graui senio euocauit. Nāq; senectute excepta: oī relique etati lōge ē durior a vita discessus: humanarūq; rerum saprema mutatio: quādo vt ipsi imaturi incoctiq; fruct; non sint vi decerpunt ex arboze: ita inuenili ex corpore aīa; repugnāte natura di uellit: Senibus vero id nō euenit molestie: las satis debilitatisq; vinculis corporis. ad oī consortiū presertim ad dissociationē inclināte et ferme impellente malorum illa turba innumera que secū ducit ac trahit. Undiq; iualida senectus. Velut. n. poma maturitate pfecta et mitia sua sponte leniq; casu decidunt senes qñ eorū animi e corporeis vinculis egrediunt: redituri ad patrem oluz: vñ eorū exit nō mors dicēda qñ potū ex itinere lōgo nimumq; difficili in suauē quēdā soporem: et placidā getē resolutio vocanda est. Satis vobis genitrix vestra vixit:

satis laudi hūane: satis nature. Sibi suisq; virtutib; viuēdū superarat: et eo puolandū. vbi bonis bene vite corona bonarūq; oīū actōū premia cōferunt. Nil certe subest cause: qd̄ doleatis in hac orbitate et extremo discessu parētis: qui: fa-teor est iprobis teterrimus et ante oīa formidolosus: at illi nihil mali opior eueisse. Nāquē admodū quū hic nobiscum viueret Antonina illa drusi germanici felicissimi ipatoris vxore: cōiugalīs amoris: et vidualis cōtinētie gloria nō inferior: ita nūc hic digressa: put mihi ferre animus nō multū ab est ab illo iactarū viduarū cetū: in quo ēt fortassis beata felicitate pfruitur. habeat igit̄ mestus aīa;: habeat lachryme nō meroris opus est: vbi in vnā cōcordez leticiā virtus et natura conueniunt. Ubi etiā iste amplissim; senatus ad vos leuandos. sibiq; dispantiendā doloris vestri: si qua est in vobis: tāta frequentia consideret. Ad quē in hoc fine dicendi noster se conferat sermo etc. Vobis igit̄ primis rectores magnifici etc. req̄re gratiarum actōes etc. Sermo funebres: pro biothanato cōis: Fratris Gregorū Britan.

In lugubri et tristi hac funeris: pōpa per oratur Amplissimi Magistratus et cines integerrimi: nescio quo sermone vel preclarā Britanicorū domum tanta clade perclusaz vel hoc in opinato casu merētes aīos vestros releuare et consolari queā. Sētio eqdem miserandū nrī Joānis interitum lachrymis potius et lamentis: q̄ alicuius solatiij adminiculo prosequendum. Sufficeret

Litteraliter onpunciandi

Profecto ad ingeminandos luctus
civem optimum illustris familie
non infimum decus: ornatissimos
fratres integerrimam coniugē eta-
tis tenere dulces natos amicorum
propinquorumq; leta consortia in
matura nimis nece deseruisse. At
vero horrendū mortis genus: quo
extinctum cōspicimus vestra pia
pectora imensis dolorib⁹ angit. Jo-
annes nō in paterno thalamo: nō
inter sollicita: suoz obsega: nō inter
amaras fratrum: coniugis: ac na-
torū querelas: nō inter pias amico-
rum lachrymas non inter sanctas
sacerdotum man⁹ cōfect⁹ senio ul-
timum efflauit spūm: sed inter in-
sanos fluctus: inter vndarū vorti-
ces vitalibus preclusis auris inco-
lumen floridā colluctantem aīam
exalauit. Fama mali velox nuncia
continuo domū clamorib⁹ magnis
incendit: et vniuersam urbem repē-
te percussit. Flete ciues optimi. Flete
Britānici omnes. Flete cū amaris-
sima genitrice tristes nati acerbas
parentis vestri sortem non parcāt
oculi lachrymis nō corda dolori-
bus. Pro meo tamē erga vos offi-
cio proq; spectata in reb⁹ aduersis
virtute vestra: q̄ varios hui⁹ mūdi
casus: vnica et immobili dei puiden-
tia regi nō ambigit aīos vros con-
cussos ad altiora p virib⁹ sustolle-
re conabor. Fidei nostre pietas: et
recta rō persuadet oē creature rō-
nalis bonū in deo optimo amplis-
sima largitate reseruari: esseq; in ho-
minib⁹ diuinū quoddā: quo et imor-
talitatē attingere et beatitudinem vale-
ant adipisci. Nec ea rōne terrarū
icolā de⁹ hoīem constituit: vt perpe-
tuo inter aīantia bruta vitā degat:
sed vt extrēo clauso die: carnis vin-

culis absolutus pro virtutū suarū
meritis in celozū amplitudinē in-
ter angelicos choros dei consortio
perfruat: Quod pleriq; quum nō
intelligent pudice religiose. non e-
ste vite cōtemptores fiunt. et salū-
tē ad oēs carnis illecebras spreto
deo immortales sensus inclinare:
q̄ suspicere sidera: et celestia bona
suspirare. Proinde varietati. mul-
tiplici. et amaritudine plurima hu-
mana gaudia respersit deus. vt intel-
ligant hoīes nihil esse in mundāis
rebus tutum. nihil stabile nihil oī-
no perseverans: s; omnia que sub
sole fiunt vanitati fore subiecta. ad
monētur idētidem omnes: carnes
vniuersas dei manu claudi. proq;
iustissime volūtatis sue placito cū-
cta disponi. Libeat parum p mun-
danos fast⁹: terrenas opes: et hūa-
nas delicias itueri. libeat principū
arces palatia diuitum. et inopū ca-
sas inspicere. libeat per vniuersas
terrarū orbē. diuersa mortalium
studia: mētis oculo percurrere: et pa-
tebit satis gemitibus. anxietatib⁹.
erumnisq; cuncta cōpleri: et mille
periculis: mille casib⁹. mille mor-
tis speciebus. vna eadem hora mi-
serimā mortaliū vitā. in eternum
mergi. vt. n. bti Pauli vbis vtar
piculis fluminū pi. latronum. p. ex
gñe. p. ex gētib⁹. p. in ciuitate. p. in
solitudine. p. in mari. p. in falsis frīb⁹
videbitis hūc fortūe fallacis blan-
dis elatus fauorib⁹ ad alta fastigia
quolat. mox squalore carcerū obsitū
et capitis snia plectēdū videbis eū
auro et argēto cōplere thesauros
nec aggregādis opib⁹ modū pone-
re: mox iter miserandas egestatis
angustias infelicē actū vitam vide-
bis illum mēbris incolumen pul-

Sermones funebres

cherrimo iuuentutis flore pulcherrima
 iugis spe pulcherrima libero
 ruz sobole amantissima voluptatū
 ingressuz prata mox vel rapido flu
 mine: vel ancipiti gladio vel repē
 tio mō: vel iopinato casu indigna
 tā aiā paludib' stigijs dedisse pē
 pitē. Tenet. n. vt btūs Job inquit
 tympanū z cytharā: gaudēt ad ca
 etū organi ducūt in bonis dies su
 os: z ī pūcto ad iterna descēdunt.
 His admonet dulcis natos: parens
 clemētissim' nō būanis fidere re
 bus nō marcescētē z instabilē mūdū
 diligere: nō scelerib' addere: scelera
 nec iter peccatorum sordes securos
 carpe somnos. Admonet itidē egf
 sim' iudex sp māu dei: ceruices mor
 taliū pmi z oi loco tpe: vel negocio
 ardētissimū ire diuine gladiū ī pē
 rū interitū quibzari. Edozemur p
 inde cōtinue pcepta dei inuolata le
 ge custodire: salubri pauore singu
 lis horarū momētis aduētū expe
 ctantes dñi ante tribunal xpi para
 tos aios exhibere. Ut enī saluator
 docet: estote parati: qz qua hora nō
 .p.f.h.v. Et iterū. Vigilate qz ne
 scitis. d. neqz. h. Uex ad Jo. nostz
 redeūtes p solamini iuicēciaes op
 timi in v'bis istis Jo. ea nece extin
 ctus ē quā viris tū sapia: ac iustitia
 tū diuitijs: ac potestate magnis fal
 lax mūdus sepenūero solet inflige
 re: quā nūbilomin' clemētissimuz:
 optimū egfissimū: z oipotētē deū an
 te tpa: eterno suo cōsilio disposuis
 se credim'. Nec de salute ei' quē pi
 az despare: aut sollicitū e se veli: qm
 sim diuinaz scripturarū verissima
 documēta sepenūmero q oluz cor
 da nouit tā ifelici z horrēda morte
 mortale corp' plectit vt immortalis
 spūs salu' fiat. Josias optimus gla

dio cecidit. Scūs pba leoni tradit
 Nec tā graui iactura diolatā domū
 āpliori tristitia absorberi sinias. Re
 uoluite Britā. ci optimi vestroz
 maiorū ānalia. recogitare viros am
 plissimos: q sapientia pietate iusti
 tia opibus ac pte vraz domū im
 mortali glia illustrarūt: auxerūt: am
 pliarūt: post bello ptoz triūphos:
 post pmeritas domi laudes: ad als
 sedes trāsineā hē. Nec tñ ī pntiaz il
 lustres eqtes: comites iclu: egregij
 doctores z viri itegerrimi desūt: q
 tū familie Britānicorū tū vbi Bri
 tiane clarissimū decus afferūt trās
 iit Jo. ad suos. Reliquit ornatū ī
 mos fies cara ppaginis sue pigno
 ra ī qbus ppetuo z extictus viuet.
 Nolite tāto fletu immortalē aiāz: ad
 imortales migrasse sedes cōdolerē.
 Quin potius p vturuz oīuz studia
 z opera pietatis: ac vite scrimonia
 greilus nostros ad itinera celestia
 z nos dirigere laboremus. dixi.

¶ Pro aliquā nobili muliere
 cōis funerea fr̄is Gregorij brit.

¶ Sermo.

xij.

Quærimus uellez
 clarissime pzetoz. Insi
 gnisqz pfecte: pstatissi
 mi viri optimiqz ciues: vt z mihi
 dicere: z vobis audire vacare: qre
 amplitudis: qre claritatis: qre pre
 stantie fun' hodierno die psecuti su
 m': ostēderē: pfecto vob' si mō mi
 hi tātis laudib' par oīo iueniri pos
 set. hac matrona pmaria: nec psta
 tiore: nec gñosiore alterā faelle iue
 niri posse: seu maiorū suorū imagies
 ispicere libeat: seu vite sue rōnes: q
 bus z se z familiā suā probe instru
 xerat. Idqz fateor nō q ī tātū ma
 iorū laudib' istis ager tps ceseaz sz

Litteraliter pronuncianti

spectatissimo equestris ordi viro
D. N. de. N. z generoso huic cetui
filiorū tanteqz turbe cognatorū z af-
finium: toti deniqz ciuitati: que in
tāta calamitate mesta z lugubris
cōspicit. His p̄mū oibus ignoscēdū
esse mōstrarem: si se lachrymis tē-
perare nō possēt: quum tante p̄bi-
tatis tanteqz excellētie feminā ami-
serint. Deinde cōsolationis potissi-
mū ineundū esse rōnē. q̄ vitam il-
lius tā bene institutā spectantes de
sideriū sui ferre nō possum. Faci-
le. n. cui⁹ appeat q̄topere colum⁹:
z obseruauim⁹: vt ei⁹ absentia non
magis proximi doleant: q̄ nos om-
nes in ea virtutū omniūz insignia
constitisse. Nulla. n. res alia viz tā-
tam habere pōt: vel possēt: que nos
sine discrimie omnes ad amādū: z
p̄pterea cōmiserendū alliceret: ni-
si virt⁹ egregia: qua in primis predi-
ta hec femina fuit. Non est igitur
magis dolendū: q̄ iucūdissima ei⁹
consuetudine caream⁹: quā gaudē-
dū q̄ virtutis sue fruct⁹ vberrimos
hodierna die suscepit. Nūc autē
hui⁹ generose dñe claritatē si min⁹
hac mea tumultuaria orōne tā bre-
uib⁹ spacijs circūsept⁹ pro dignita-
te p̄sequi possim facile patiemini
o clarissimi viri. neqz. n. nūc regrē-
dū esse arbitror: z genus z pauos z
fortia facta suorū: que quanto clari-
ora sūt eo nobis notiora esse debēt
Quis. n. nesciat. N. Domū cuius
edita ē stirpe q̄ potēs auis artauit
qz fuerit. nec magis vbi nupta fu-
it. N. familia desiderat: vt sua com-
memorē decora: alta parentū cui⁹
dec⁹ z columē extat modestissimus
coniunxit clarissim⁹ equestris ordi
vir. D. N. quem virū si possit hec
ciuitas imortalem fieri veller. Ab

sint igit̄ ab orōne funebri portenta
ista poetarū. Virtutesqz virū series
z tanta neporum per tot ducta vi-
ros antiqua ab origine gentis. nec
querat noster hic luct⁹: quam cras-
so laquearia fulua metallo mōtib⁹
vt alte grais effulta mtescāt. Atris
congestos satis explicare clientes.
nec occupati sum⁹ enarrat diuitijs
prepotentes domos: quas possent
nitro contingere gēmas. Eut aux
violare cibis. Que bona fortune q̄
ta fuerunt z sint in vtraqz familia
ipsi melius p̄cipe quā ego explicare
possēt. Hec tm̄ cōmemorasse ad id
nobis cōferant vt documento sine
oibus hodierna die nō extrinsecus
pendere: sed sitas i nobis esse oportere
bene viuendi ratiōes. His. n.
qua modo dixi: nemo melior nō
sanctior efficit: nec ea nob̄ possunt
hac vitā p̄tere: cui⁹ dulcedie deli-
tijs affluētēs nūmūqz plerūqz capi
solem⁹: neqz vero que bōa appella-
m⁹: bōa sint: sed aī nostri ludibria
quedā. naz si nos tātisp. dū viuim⁹
illecebris suis raro d̄mulceat mo-
nētes tm̄ p̄tinuo eleferūt. nihil horū
igit̄ suū esse recte q̄s dixerit. q̄ nō
p̄petuo possideat. Q̄s aī nostrū q̄s
qz vere dicim⁹ eq̄ z boni opati: su-
m⁹. id sp̄ nobiscū māet: sp̄ quocūqz
iuerim⁹ n̄z iter p̄sequūf. Q̄s quū
p̄be itelligeret prudentissima scia:
vitā suā bñ ac sapiēt̄ istituē curauit
effec̄qz vt itell̄i possēt nō admiran-
das eē opes: atqz diuitias: q̄s q̄ pos-
sident viciōsior sepe efficit: admirā-
dos aut̄ z oī laude p̄sequēdos eē: q̄
huiuscemōi reb⁹ modeste vterēt. q̄
re superiorib⁹ omissis ad ea q̄ppe acri-
ter itēdam⁹ aīuz. q̄ mores fuerit q̄
disciplina vite. vt exēplū illinc q̄s
exortū fuerit. hunc vō p̄ maiorē vite

Sermones funebres

sue etate viguerit: nam a suauissimis suis moribus incipia: humilitate tanta fuit: quata vultus et oris dignitas: quata totius corporis aptitudo polleret: nulla tam abiecta domus nulla tam humilis familia fuit: quam non illa opibus suis iuuerit et ubi opus fuerit exornauerit. Commemorare posset civitatis huius quam plures summi et obscuri loci mulieres quam mansuetissima mulier tanta benivolentia ac charitate complectebatur. ut eas nec coites quidem designaret. quam in re magis enituit claritudo sua. Nihil enim in verbe nostra illustrius fuit: quam domine. comitatus et humilitas: quibus si alienos tantum deminuerat: quod domesticos dixerimus. Non possumus optimi viri non longius progredi: quam plagores et ciuilatibus seruorum et ancillarum reminiscor: quibus paulo ante a tria tota complebantur. Testes sunt germani clementie et mansuetudinis domine. Non. Quam miseri illi qui non veluti dominas sed quasi parentes flebant et proclamantes appellabant. Erat enim spectatissima mulier et omnibus suavis et iocunda: et eam non magis verebantur: quam amabant. Ita enim res familiaris suo ordine procedit. In qua serui et ancille non vi: sed amore paruerint: quod illa nimirum maxima virtute comparuerit. Non enim impando magis quam agendo sua queque ad opera coactabat: et si quod expediendum erat manibus operi prima inferebat: nec matris familias potius: quam ancille officium gerere videbat: et recte quidem. Nec enim aliter ad res gerendas famulos matrona inflammarum debet: quam strenuum imperator exercitum. Hic inquam lachryme. hic gemitus suspiria plangit: quod tanto bono tamen breui frui licuerit. Est quidem quod doleas vir clarissime. Non. Est quidem quod lugcatis omnes iuvenes egre

gij: quod tantum amiseritis boni. Est vero utique quod consolamini non minus quam in metibus venit: illas pacto laborum suorum cursu ad suum premium reddisse: hec enim sua virtus si nobis ornamento erat atque vsui: illa tamen suas actiones omnes ad unum finem tendit. ut suo tandem creatori ac redemptori placet: quod ita esse ex multis rationibus percipere possumus. Qualis enim illius in pauperes christi: misericordia et liberalitas fuit: quam quam ex his que publice medicantur: nemini dedisset multo plures tamen occulte sustentabat. Id enim prudentissime ut cetera faciebat egregia mulier. Nouerat enim Iesu christi. dominum. acceptissimam esse elemosinam si archana et soli deo cognita fuissent. Uex quod in vita latuit: in morte necessario patuit. Pignet reminisci quos plangit: quam lameta modo per urbem exaudita sunt. vndeque personabant populi voces: omnipotentis dei implorantis fide. Uex miseris. quibus parentes optimas hec atra dies tam subito eripuit. Qua ex re facile declarat: quam misericors: quam benigna fuit: nec alia quod de esse potuit: quippe quam religioni deditissima fuit. Predicationes: sermones: missas: saluberrimas ammonitiones divina officia: ceteraque pia quam multiplicata in amplissima hac urbe sunt tantum quam ceruicem fontis aquam desideras: sic ista avidissime audiebat. Id ita esse ex operibus suis facile dignosci potest: quam quam in aptum illa: sed occulta omnia: verum modicis sepe ex rebus magna deprehendas. Quam enim orare videas: quam ieiunare: quam continentem esse hanc existimare potes alias oblectationes corruptibiles meditari. O vere sanctimonialis mulier. O speculum viraginum. Que nunquam femina

Litteraliter pronuntiandi

tū tam corpus suuz ieiunijs labore
vigilijs: z orōne maceravit. Cuius
rei testimon.ū vel maximū fuit illā
qdez facere magna maiora aut aio
pcepit. In hoc vero suo lāgore ac
mala valitudine adeo se patiētissi-
me tulit. adeo cū oib⁹ suauissime vt
nō despare: vt pleriq; faciūt: s; exul-
tans atq; letabunda mortē deside-
rare videret: tāq; alter patiētissim⁹
Job dominū vero iesū tanto amo-
re: ac pietate diligebat vt aliud in
mente: aut i corde velut beatissim⁹
ig: iatus nihil hēre videret et quib⁹
oibus hoc vnū: ne nra i suis prope
modū infinitis virtutibus exponē-
dis vageſ orō: admonuero eē nō eē
flendā: que ita se parauerat: vt non
mortis: s; immortalitatis pncipē abs-
q; vlla dubitatōe factā eē credamus
nā si merem⁹ q; talē repente amisi-
mus id quoq; memisse debemus:
nihil diuturnū videri posse: qd ali-
qndo hāc nō sit habitur. Quāq; n.
aliquot supstes fuisseſ annos tū ha-
ud ita multo post moriēdū fuit: qd
vt iā vobiscuz loqr vir clarissime. d.
N. spectatissimiq; iuuenes nolite
fere quā celestis regni municipes
eē intelligitis: ne sibi poti⁹ iudice vi-
deamini: nec tā mortē illi⁹ flere quā
licōmoda vā dolere pulch⁹ ē. n. for-
ti viro: qualē te eē cognouimus vir
pstatissime: z vos eē dicit o iuuenes.
egregij humanos casus. virtute in-
feriores ducere. Qd si feceritis leta-
bit aia illius quū viderit nolite vos
diuie volūtan obuiā ire. Exhylara-
bit tātoꝝ viroꝝ aspect⁹ non medio-
criter. Recreabit tota ciuitas: que
vō merore pficit: oēs existimāt hāc
sibi calamitatē cōez esse. nāz vobis
magnifice pretor ignis pfecte: pstan-
tissimi viri optimiq; ciues: qui hāc

pompam funeris tam pie tam mi-
serabiliter profecuti estis quuz su-
pra memoratorum nomine viroꝝ
pro hac in eos promptissima volū-
tate vestra gratias ingentis agam:
maiores tamen semper in vos eos
habituros esse polliceor. Satis enīz
vero mihi exploratum est: gratias
vobis nec cariores: nec pstantiores
aut agi: aut referri posse: q; si eos se-
seritis a luctu z squalore delistere
dixi.

Orō p vno doctore z genere no-
bilissimo fūerea cōis fr̄is Gregorij
Bucan. Sermo. xiiij.

Asent fortasse
magnifici magistrat⁹ in-
signis questor spectatissi-
mi equites clarissimi iurisperiti
vosq; ceteri mestissimi patres: qui
hoc loco ad ornamētū ac decus hu-
ius nobilissimi nostri funeris nō so-
luz proprijs eius laudes: atq; ipsas
quidē amplissimas: sed z. n. fami-
lie. vnde hic nō orit: immo vō vnde
nūc discedit miser: vetustatē ac glo-
riaz plurib⁹ verbis longioresq; orō-
ne in mediū proferret. Sed si quis-
q; vestrū est qui id a me fieri hodie
na die expectet: longe mihi credite
vestra fallitur opinio. Tiaz si vellem
ob incredibile animi passionē qua
nunc pter modū afficio: ad in-
sentiaꝝ agere: nequaq; posse. Et .n.
tā nobilissimo iuvene taz fidissimo
in oēs bonorum studiorum adole-
scente vel socio tam amantissimo ac
suauissimo fratre destitutus fateor
equidem ingenue: eo dolore ea pe-
ne animi perturbatione cōmorus:
ac deniq; victus suz: vt hec ipsa lin-
gua: nullam ad dicendum: modi-
cam etiam ad standum pedes iph

Sermones funebres

facultatē mibi suppeditent. Ad ex
vultu ex pallore facile vos iudicare
potestis tremo tot' alget sāguis: et iā
vos ipsa faucib' heret: ubi vero q̄s
aīo inconstans est ibi qd ex eo vnq̄
probar' possum'. Eset hoc qdē. N.
meo debitū amicitie. S; vrget do-
lor instāt lachryme fieri nō pōt: vt h
rpe longum corā vobis sermonē fa-
cias. N. familie dignitatem superio-
ribus diebus ab hoc in felicissimo
die longe diuersis atq; ijs ipsis lari-
bus: quuz de ea mentionem facere
opportune mibi datū eēt pluribus
verbis p̄secutus sūz. Huius vō. N.
nri laudes ac ornāmēta: quis tanta
et ignorantia damnatus est q̄ ea
nō plenissime sciat atq; intelligat.
Huius taz singulare acumen inge-
nij: tam exquisita plurimaruz rez
doctrinā: quis nō cognouit ac p̄ba-
uit sep̄ius. Hic vt vnico verbo. N.
nri vitā integerrimā: ac suauissimos
mores perstringamus. hic inq̄ vt p̄
clara maioz suoz vestigia imitaret
non prius e puero excelsērat: q̄ spō-
te ad litterarū studia se cōtulit: grā-
maricā: atq; eā sciam: quā nos artes
dicendi: greci rethoricā vocant q̄tū
in eius etatis viro fas erat consecu-
tus: flagranti quodāz aīo statim ce-
sareas leges amplexus est. In ijs
paruo admodum tpe: quantum iā
profecisset illa florentissima ciuitas
Patavina: studiorum nostrorū alū-
na atq; ille totus noster ordo scho-
lasticus qui hunc ipsum. N. nostrū
publice ac priuate de legibus sep̄is-
sime subtiliterq; differentem: et vi-
dit et audiuit probe testatur. Nos
etiam patres amplissimi: qualē iaz
de eo opinionez fecerint: omnes in-
telligunt. Apud vos huius auctori-
tas plurimū claruerat in eo hec no-

stra valere iam ceperat ciuitas: nō
paruam honoris ac dignitatis spes
iam collocauerat: et haud iniuria q̄-
dem. Erat in ipso. N. nostro singu-
laris quedā omnibus in rebus agē-
dis grauitas: ac sensilis prudentia.
In amicos officiosissimus semp' fu-
it humanissimus erga omnes. Ne-
mini infensus: non loquar: nō ma-
ledicus: nō alioz vitioz predicator.
In maiores tanta fuit obseruātia
tanta in pares comitate: vt maiore
non posset. Ea vero religione pieta-
te superos omnes prosequēbatur:
vt in hoc extremo vite sue spū: deū
ipm sibi amicū factū esse facile om-
nes iudicare possimus et debeam'.
Ad hec quo tantaz virtutuz splen-
dor: illustrior adhuc ac pp̄lo gra-
tior esset: lenissima corporis facies
accedebat. Adēbrozū equa p̄pago.
Ad oīa animi mandata ad oēs pe-
ne labores perferendos robur suffi-
ciens. Ex his q̄tuz gratie hic apud
oēs iaz sibi p̄parasset hodierna die
patres integerrimi p̄be declaratur
est quuz vniuersa ciuitas nra totus
populus: omnis etas omne sacerdo-
tium atque ipsa tota religio: deniq;
vrbis facies: vt ita loquar: et mema
ex eius obitu conclamant: merent
affliguntur. Nunc quū ita vitaz in-
stituisset suā atq; in ea florida etate
constitutus eēt in qua virtutis sue
laureā laborum ac vigilarū premi-
um iure cōsequi iaz debuisset: is ab
hac iniquissima morte ab hoc im-
pijsimo monstro nobis intercept'
est. O infelices diem hunc mibiq;
quo ad viuā preter ceteros etiā sem-
per acerbū. O mors impijsima: in
totius mali nostri fons et origo fui-
sti. Propter te hec mea crebra su-
spira hi mei lāguores amarissimi

Litteraliter pronuncianti

hoc meū languidū cor ij mei duris-
simi singultus he mee lamētatiōes
ineffabiles: hec mea insueta lachry-
marū effusio: hec me sepius ad ce-
lum porriguntur manus. Tu sola
me tristē perpetuo reddidisti. Tu
viscera mea: tu cor meū tanto dolo-
ris impetu: tantaq; meroris abun-
dantia dilacerasti: vt sūmos crucia-
tus: ac infinitas: vt ita dicā: mortes
singulis horis pati ac sustinerē vide-
ar. Tu sola proth dolor spes meam
tu decus meuz tu delicias meas tu
deniq; .N. meū vita mea mihi ca-
riorē hac luce puasti: humiq; cōdi-
disti. O mors amarissima mors di-
co: mihi felle atq; sardonijs amari-
or herbis. Que .n. princeps nostre
tam z si supplices ac humane fue-
rint. Que nostre calamitates: que
miserie ad pietatez te flectere vnq;
potuerūt. Naz crudelis aspectus tu-
us tantā humi stragē indoluit. Nū
fletu ingemuit nostro. Nū lumina
flexit. Nū lachrymas victus pietate
redit: aut est miseratus amantez.
Heu heu q̄ rectissime scētūt: q ab oi-
p̄sus hūanitate atq; clemētia alic-
naz te eē autumāt: z credunt z p̄di-
cāt. Nullā legē: nullā rōnez: nullam
eq̄tatē pretere fers. est tibi libidini le-
gibus. Dēs ita bonos sicut malos.
ita iustos sic iniustos pari mēte cō-
sternis z illa tua ineuitabili falce q̄
dāmodo secas ac metis z qd̄ certe
magis ferendū ē: lōge crudelius in
bonos q̄ in malos tuā aliquādo im-
manitatez exerces rōtra omne ius.
oēm equitatē: oēm consuetudinez:
oēm morez hoc fieri prohibentem.
Si quē miserū ac te sepius vocan-
tez vides: ab eo procul fugis: vbi ve-
ro quē fortunatus: felicez: ac bonis
omnibus affluentē zipereris. tu in

uida: tu ip̄: oba: tu proterua: tu om-
ni demū ratione carēs: illū totis va-
ribus inuadis: inuadendo p̄sumis:
cōsumendo perdis: pdendo ad nibi-
luz tandē redigis. O mors infestis-
sima: q̄ tu mitius inire poteras pa-
rietes n̄ros nō eos irrupere aut sub-
uertere tecta aderant serui affines
amici qui pro huius seruanda vita
interitos oēs vltro se tibi offerebāt:
sed voluisti vt arbitror strepitū tu-
um vndiq; circūsonare. Quid per-
imortalez deū iniquius in me nup-
zmittere potuisti: quid excogitare
crudelius: q̄ vt virū virtute virentē
forma preclarū: etate florentē gene-
re magnuz opibus potentē. .N. .N.
scholasticum nostruz mihi vi qua-
dam arripere ac auferres. Quod
nō satis adhuc aīo meo persuadere
possuz: tam in auditum scelus: taz
indignum facinus abste potuisse
parari. Illud mihi sepi⁹ ante ocu-
los ponam necesse est: quod si ades-
set z ipse poets noster magno cum
gemitu declamaret. Quis te Pa-
linure deorum. Eripuit nobis. Ue-
rum quid ago imprudens: an for-
tasse me preterit: ad nature officiu
esse: vt nos mortalitati omnia de-
beam⁹. .N. noster quia homine na-
tus erat ideo sibi morienduz fuit.
z sortem neq; consilio: neq; sapiē-
tia quispiā mortaliū euitare vnquā
poterit. Stat sua cuiq; dies breue
z irreptabile tps: omnibus est vite.
Pro viribus igit lachrymas inuti-
les cōprimamus: vociferationes fle-
tus: suspiria cobibeamus. Naz vt
ait ille nihil arescit curi⁹ lachryma.
Quod in huiusmodi casibus maio-
res nostri: viri fortes facere p̄sueue-
rint interdū animo procurramus
Pericles Athenensuz princeps.

Sermones funebres

quam de obitu duorum filiorum exi-
mie spei nuncius ad eum accessisset
is: ut hystorie tradituz est: nullo pr-
sus edito gemitu. nulla facta vultu
mutatione. ita respondit. Ad sibi
nihil affers noui. Huius tanti prin-
cipis ac similiaum mores atq; vesti-
gia sequamur. Feramus equo ani-
mo casus eos a quibus nulla caue-
re ratione possumus. Tuq; N. co-
sanguinee id imprimis facias que-
so. Noli amplius flere: diuti' te ne
macera. Tu temetipsum consolare
ne maiore q̄ oporteat dolore affi-
ciare. Tu quoque. N. affinis claris-
sime iurisperite: quem inopinati
casus dolor lachrymis parcere neq̄
quam sinit idem nobis cōcede: ani-
maduertere qualem in hoc ipso ad-
uerse fortunē motu te esse oporteat.
Uos ceteri viri mestissimi quid ho-
mines summa prudentia parique
fortitudine peditos deceat diligen-
tius considerate. Experti reuocate
animos lachrymis atque merori ce-
dite. Id ipsum quod ego nunc mi-
ser a uobis peto si q̄ primum a me
quod tamen non confido: fieri po-
terit felix uenim nimum felix. huius
tam amantissimi fratris mei con-
suetudo familiaris amicitia quan-
tum voluptatis haberet carendo
nunc magis intelligaz: q̄ fruendo.
Nec satis. Plura non sinit dolor.
Reliquuz est ut ad id quod per dif-
ficile apud omnes censerī solet: hoc
est ad gratiarum actionem propi-
us accedam. Omnibus igitur vo-
bisq; imprimis magnifici ac gene-
rosi p̄sides: insignis questor claris-
simi equites facundissimi iure con-
sulti ceterique viri humanissimi p̄
eo q̄ hodierna die nobilissimum h-
funus nostrum vestra presentia de-

corare minime grauati estis huius
totius familie nomine quas possuz
ingentes ac immortales gratias ha-
beo agoq;. Id non parue quidem
p̄tetatis argumentuz fuit q̄ hec to-
ta nostra ciuitas hoc extremuz mu-
nus uale amati nro dederit. Dixi.
Oratio funerea cōmunis fratris
Gregorij Britannici.

¶ Sermo.

xiiij.

Quam caduca
quanq̄ breuissima sit
hec mortalium uita ma-
gnifici rectores equites illustrissi-
mi egregij oratores ciuesque prestā-
tissimi satis superque quotidianis
edocemur casibus. Alios enim in
ipso lucis exordio mors nascentes
subsequit. Nonnulli in media dece-
dūt iuuentute. Quidā uero et si po-
tiri seculo longiuscule uident: senio
tamen confecti deficere necesse est.
Hec q̄ppe nobis domestica sunt: in
dieb; experimento probatur: quo
quidem fit: ut eos minus debeant
inferre dolorem quam contingere
quando tam sint familiaria tanq̄
exemplo notissima. Cōditionis nā
q; nostre nō fortune mutatio ē. Ita
q; dulcissimus parens noster egre-
gij ciues hodierna die in fata p̄ces-
sit. Cuius q̄dez acerbissimo casu. si
tamē acerbissimus dici pōt: nimio
et ego utiq; dolore affectus sū q̄ eū
multo studio multoq; honore ob-
uabā. cū ob inclitā nobilissimāq; il-
lā familie tā maxime ob ipsi' hone-
stā religiosamq; cōsuetudinē: q̄ oia
quū ita sint uix quū hec puto cōbi-
berem lachrymas: nisi equissimi cle-
mentissimique dei nutum crebris
aio cogitationib; uolūtare q̄ sūma
prouidentia sua cūcta disponit: q̄ sue

Litteraliter pronuntiandi.

Ineffabilis sapientie luminibus circumspicit
intuet: diiudicatque vniuersa. Uere
dum si quidem e ne quum necessarios ca
rosque nostros pro quada miseratione et
ipso vite cursu ad se euocauerit si
ultra quam par sit contristemur. exarde
scat in nos quasi de ipsius prouidentia
granulos eiusque quam nos ira deseruiat. ea
itaque ob rem paululum mente recepta
ad vos presentem sermunculum facio:
ut oes: si quem concepistis merore pro
cul. longeque propulsetis. Que enim
ocasio ista est ut fidei iustitie mode
stie: temperantie: ceterarumque virtutum
plenum virum lugere debeatis. Lugea
tur mortui: sed ille quem gehena su
scipit: quem tartarus deuorat: in cuius
pena eternus ignis estuat: non quo
rum exitum angelorum turba comitat quam
breviter obuia christus occurrit. Brauemur
magis si diuti in tabernaculo isto
mortis habitemus quam quadiu hic
moramur: ut inquit apostolus peregrina
namur a domo. Rudebitis fortas
se arbitror. Non dolemus: quam vita de
cessit: quem tantopere diligebamus. ali
quid ne noui ei contingit. Nonne mor
tale illum sciuitis. Huc quippe ter
minum ab ineunte omnis ortu: cunctis
que sub celo sunt rebus: indissolubili at
que sancita quadam lege natura fi
xit. Nam quum ex contrariis terrestria
ista constituta sint ut dissoluantur: oportet
aliquando intestinum namque bellum inter se
agunt ipsa contraria: at quorum alterum
extiterit victor. tum repente in elemen
ta e quibus compactum est resoluit corpus.
Si calor qui hodie a suo contrario algo
re. scilicet deuiet fuerit. tum humani omnes ar
tes redigunt in cineres et in fatale dies
homo ipse peruenit. Adonarcha ille phy
lophantiu. Arist. in eo loco qui de ge
neratione prenotatur. vniuersa que ad
hanc lucem per generationem veniunt suum neces

sario exitum hunc prefatum voluit ob id
que vel citius: vel serius oportere cor
rumpi. Non igit nobis dolendum est si e
vuis excesserit quod fuerit moriturus
Nihil enim nostrum de se subtraxit: nullam
nobis intulit iniuriam. Non liquam
fundede sunt lachryme: si tantarum
optimarum virtutum parens ad domi
ciliu virtutum diem suum clausit extre
mum. Quamobrem sume vobis: si sapitis
congratulandum est non quod mortem obie
rit: sed quoniam est sortitus immortalita
tem. Neque vero ingemiscendum est
quam hac teterrima luce orbatus sit
quam potius letandum censeremus: quod tam
gloriose tam probate nature debitum per
soluerit. Coplures legimus apud gentes:
auditanatorum nece qui non la
chrymas modo fudisse sed ne mesticie
quidem vultu fecisse verbum. Anaxagoras
maximus celebratissimusque ille in
toto terrarum orbe philosophus quum conper
ta a nunciatis filij charissimi desu
crione esset: hilari placidoque vultu
luisse fert. Nihil inexpectatus aut
nouum nunciatus. Ademini enim me
eum genuisse mortalem. Xenophon
quoque iter mortales doctissimus filij
maioris nata morte intellecta: qui in
prelio ceciderat: coronam tantum tempo
nere contemnit fuit. Exigebat enim. n. solemne
sacrificium. Deinde quo nam pacto oc
cubisset sciscitans ut accepit acerrime
perpugnando. iterum capiti duo
coronam reposuit: ac numina quibus
holocaustum offerebat restat est maio
re se ex filiis virtute voluptate quam
amaritudine de morte sentire: La
cena quum filium in bellum misisset au
dissetque interfectum: iccirco inquit eum
genuerat: ut esset: qui pro patria non
dubitaret occumbere. Sed quod tot
et tantos gentium hoies qui non mori so
lum non dubitarunt: verum etiam libenti

Sermones funebres

animo utroque ad mortem misse com-
memorare. Nonnulli in estuantes rogos
alii in profundissimos aquarum voragi-
nes: quidam vero pro patria pro paren-
tibus propter propter amicos tandem occu-
bere nequaquam formidarunt. Sed quia
ob causas nullam ob aliam putem:
nisi propter huius mundi calamita-
tes: miseras: erunas: dolos: versu-
rias: caliditates ac ut tandem ad in-
marcescibilem illam eternamque beatitudi-
nem pergere valerent. Dixi. Gratias age.
Oratio communis funebrius fratris
Gregorij Britannici.

Oratio.

xv.

Solent non nul-
li. Magnifici proceres eq-
tes auro dignissimi splen-
didissimi. Iureconsulti qui sese ora-
tores profitentur: et poetica mella
solos se emanare confidunt: quum hu-
ius generis orationes funereas sunt
habitura: in medium defuncti laudes
ceteraque ornamenta adducere. at-
que in eis pro se ferendis mirum im-
modum operam nanare: quorum quid-
am suam viri prestantissimi: consi-
lium meum non est in presentiarum
velle me imitari. Nam quum per-
siderium huius domini. N. nri: viri sigde
optimi. N. Bonum videam totam
lugubrem meror: multisque in lucti-
bus esse: multo satius fore duxi. ea
me nunc potissimum differere: que
lenire nec renouare dolorem haud
integrare faciant. Mihi igitur
sat erit vestris humanitatibus hoc
vnum persuadere: quod benignissima
oratione: mortem. scilicet ipsam ab om-
nibus equo animo esse ferendam.
Facite igitur vos mihi attentissi-
mos: et que dicturus sum animis
aduertite vestris. Adors itaque teste

Platone. nihil aliud est: quam ante
a corpore dissolutio. Unde et Pe-
trarcha. La morte el fine duna pre-
gione obscura. Allarme gentil: ale al-
tre noia Channo nel sangue posto
ogni lor cura. Que quidem mors
si quid nouum aut insolitum esset:
summopere dolenda foret. Ceterum
quum latissime pateat illam omnibus
equam esse: neminique placere. a mor-
talibus equo animo tolleranda il-
la videtur. Quippe omnia orta occidunt.
Constat enim eternaque lege hoc po-
situm est ut constet genitum nihil. stat
sua cuiusque dies breue et irreparabi-
le tempus omnibus est vite: et Oratio.
Debemus morti nos nostraque. Enim-
vero hoc est illa que sola fatetur: quanta
sint hominum corpuscula. Adors
hec. vij. Reges quia principio con-
dite urbis Rome regnarunt abstu-
lit. Adors deinde Lesares omnes
rapuit: mors insubrium duces illu-
strissimosque principes ac bello-
rum duces clarissimos secum depacisci coe-
git sed vetera nimium commemoro
vniuersi profecto supererit artis mee:
quum in hac patria desideratorum igens
caterua mihi succurrat: et quodam pro-
borum hominum. Nam pro. h. dolor: ubi natus
est patritius ille vir dominus. N. huius patrie
pater cum tanta clara liberorum idole: ubi
N. ubi. N. ubi. N. ubi. N. N. viri si-
quodam eruditissimi litterarum. ubi omnium. N.
legum professor. ubi. N. ille physicus
egregius. Ubi tertius ille Lato senex.
Citharedus ille David teste Augustus.
Quis est homo inquit qui vivit et non videtur
at mortem etc. Profecto hi omnes vitas
cum morte mutarunt. atque ij eius cer-
te generis homines fuerunt: quorum quippe in
primis diuina ope. opa auctoritate et
consilio is illud factus istud prohibitu
hoc fabricatum: idque gestum est ut meri-

Litteraliter pronuntiandi

Et hoc corruptibile corpus indui in corruptibilitatez maluerunt. Ope p̄ eū tñ erat taz mane quam vesperi apud forū hoīce viros graues ⁊ patricios cernere dignissimos. Adul̄ti illic erāt fabij mltiqz Latones: s; vnde digressi sumus aliq̄do n̄ra re deat oratio. Uidentis ecce viri p̄stantissimi quō sit cōmune mori. Oēs enī impares nascimur s; pares morimur. Unde ⁊ Marco mātuanus ait. Optima que qz dies misis mortalib⁹ eui. p̄ma fugit. Subeūt morbi tristisqz senectus. Et labor: ⁊ dure rapit inclementia mortis. Que qdē res nos lugere phibet: p̄pterea q̄ quortidiane neces interitusque multorū sedationē merendi afferūt p̄ ut est apud Homerū Licerone teste: in tusculanis q̄ sic latine canit. Nāqz nimis multos: atqz oī luce carētes. Lernimus vt nemo possit merore vacare. Quo magis ē equū tumulis mādare pemptos. Firmo aīo ⁊ luctuz lachrymis finire diurnis. Quietiā si virtutes ipsas Cardinales consulimus nulla erit earū que nos nō arguat ⁊ a luctu detereat. Alderit i primis fortitudo q̄ nos eo aīo esse dicit: vt oīa q̄ homini euenire p̄nt fortiter tolleremus p̄ nihilo putemus. Alderit tēperātia: q̄ turpiter neq̄ter effeminateqz facere nihil patiet. Nec iusticia sinet nos facere ista afferens duabus de causis nos iniustos esse quū feramus qd̄ vten dū accepim⁹ moleste reddidisse. na sone. d. vita data ē vtēda data ē sine fenor nob̄ mutua: nec certa p̄soluēda die: atqz itez. Sata manent oēs: oēs expectat auarus. Porritor ⁊ turbe vix satis vna ratis. Tēdim⁹ huc oēs: metā p̄peramus ad vnaqz. Dia sub leges mors vocat atra suas

Prudētie vō ad qd̄ r̄ndebimus dicere v̄tate sola se eē p̄tentaz. Quō ad bñ: sic ēt ad beate viuenduz: q̄re si viz legēqz ipsius mortis si rē ipsaz que luctū vetat cōsideremus: si deniqz v̄tutes p̄sultrices h̄re velim⁹: nihil ē viri p̄batissim⁹: q̄ mortē lugeamus. Ea pp. Domine. N. Uosqz filij dulcissimi. N. ⁊. N. desiderii patris v̄ri. N. viri: si quidē optimi duz vita manebat eo aīo tollerare: vt potius elemosinis ⁊ orationibus: q̄ lachrymis eius aīaz si qua forte labē detinet redimatis. io celerius redigatis vbi beati sempiterno euo fruunt ad quā gloriāz ille nos perducatur. ⁊c.

¶ D̄o cōmuni s̄uebris s̄ris Gregorij britānici.

¶ Sermo.

[xvj.]

Quam mecum reputare viri prestantissimi quo naz ḡne orationis huiusce viri grauissimi obitu vtendū foret propofuissēqz mihi de dolore leniēdo sermonē facere extēplo p̄sto mihi f̄uere stoici ⁊ peripathetici philosophi plurimum inter se de affectibus hominū dissentientes. Stoicis enī placet sati⁹ esse nullos affectus amittere: qd̄ difficile q̄dez ⁊ arduū valde videretur q̄ eos habere ⁊ t̄pare sicuti peripatheticis visū ē sic dicētibus. Nos hominū t̄iōes sumus: oīa nobis negare non possum⁹. Dolebim⁹: s; pax. Lōcupiscem⁹: s; moderate. Irascemur: sed placabimur. Hoz ego p̄ipatheticoruz v̄z sniaz secutus: in credibili sūmoqz dolore putarē. dñz. N. cōsortis sue desiderio tabescere: atqz afficere debere: nisi mihi succurreret ea hoīce prudētia p̄reditū vsqz su

Sermones funebres

esse ut nō hunc: dūtarat: s; alios ple-
rosq; casus aduersos in suo amore
cōiugali equo animo ppe: sus fuerit
neq; secus ac sapiētē decet vix: q; p-
pe sapiens teste Anneo Seneca ad
oēs incurtū manu? & impertitus
nō si paupertas nō si luct?: nō si igno-
minia nō si dolor ipetū faciat pedē
referret: s; impertit? cōtra illa ibit
& iter illa iuxta illud sibilinū dictū
Tu ne cede malis: s; ptra audēciōz
ito. Enim vero credideris ego atq;
adeo rē veluti explorata mihi psua-
deo. Dicit. N. illā suāz physicā peni-
tus ac medullitus imbibisse: nihil
v; quū acciderit admirari: nihilq;
q; eueniat nō euenire posse arbitra-
ri. Ea ppter Terentius ille p̄cipiē-
do sic dicere solebat. Dō quū secū-
de sūt res maxime: tūc maxime se-
cū meditari opz: quo pacto aduer-
sas erūnaz serāt picula dāna exilia
pegre rediēs secum cog: ter: aut filij
peccatū: aut vxoris mortē: aut mor-
bum filie. Cōia eē posse ne qd vnq;
animo nouuz accidat: quicq; pter
spē euenierit: oē id putare eē in lu-
cro. Atq; etiā illud Enee Troiani
dicere omnia percepi atq; animo
mecū an̄ pegi. Idcirco aduersū ei?
generis hoīes qb? nec lōga vita nec
multarū reruz vsus atq; experientia
q; p̄ficiat. Inuehit Inueat? haud
iniuria dicēs. at nihil in meli? tot re-
rū p̄ficiis vsu. Magna equidem sa-
cris q; dat p̄cepta libellis victrix for-
tune est sapiētia. Dicim? autē hos
quoq; felices: q; ferre incōmoda vi-
te nec iactare iugū vita didicē? ma-
gistra. Nos tū duros affect? has ani-
mi p̄turbatiōes & passiones: q; sepe
numero circa cōiugalē amorē acci-
dere solēt muliebris serus tāq; ibe-
cillis icōstans ac minime firm? tol-

lerat ac p̄peti nō p̄or: q; quidē dua-
rū clarissimaz muliez exēplū d̄mō-
strabimus: altera quaz Julij Cesa-
ris filia primi: siq; Romanorū im-
peratoris. Altera Catonis vricēsis
Julia nēpe Cæsaris filia magniq;
pōpei vxor: quū viri sui vestē sāgu-
nolētā e campo Asartio domū rela-
tuz in viduēt: metu territa exan-
mis cōcidit p̄tūq; iaz vtero p̄ceptū
eijcere coacta est demūq; ita expira-
uit: portia vō Catōis filia & bruti cō-
iunx quaz vix suā in Thessalia vi-
ctum & iterēptū cognosceret deficiē-
te sibi ferro ardētes ore suo carbo-
nes sumere ausa ē muliebrī animo
parētis sui mortē imitata. Plures
alijs. v. p. vobis cōmemorare; mu-
liers que vel nature ibecillitate vel
nimia in viros indulgentia suos af-
fectus minime r̄pantes mortes sibi
cōsciuer? quas d̄mōis ne vos vllō af-
ficiāz tedio p̄tereo. Quātū igitur ut-
ter viros maxime sapientes & cete-
ros: nec nō & mulieres quantuz ad
effect? sedādos: iuxta p̄patheticorū
suisam intersit ex his que an̄ ea a no-
bis perorata sunt latissime patet.
Quamobrem ut aliquando modū
huc orationi faciamus elegantissi-
me atq; verissime etiam a Stoicis
illud paradoxō d̄mō ē. Omnes stul-
tos inianire dixi.

Oratio cōmunis funebris. Fra-
tris Gregorij Britannici.

Sermo.

xvij.

AX fonte bone
statis. v. probatissimi vir-
tus vna elicitur quaz for-
titudinem: & animi magnitudinez
appellant philosophantes eamq;
in potentia anime que rōnalis dici-
tur locum habere volunt. Animo

Litteraliter pronuncianti

enim put vult Ari. suorum ethicorum
primo duas h3 pres siue potentias:
quarū altera ois est princeps: altera
vero expers: vnde quuz precipit: vt
nobismet ipsis impemus hoc p̄cipi
tur: vt rō ipsa coerceat temeritates.
Nāz est in animis omnium fere natu
ra molle quidam demissus humile
eneruatum quodāmodo z langui
duz: z si nihil aliud eiset nihil eāet
homine deformius teste Licerone
in. ij. Tus. sed p̄sto est domina om
nium z regina ratio que cōnexa p
se z progredia longius fit perfecta
virtus. Ex qua deniqz nascit illa cu
ius ope multi clarissimi viri filio
rum suorum obitus nō egre. sed equo
animō diuina gratia spirante per
tulere. Ceterum vt omnes intelligāt
quorsū hec nra tēdat oratio an̄ ocu
los vobis viri. P. Clarorum homi
nuz tria adducā exēpla: qbus qdez
fare licebit quāta animi eq̄nimita
te ac tollerantia huiuscemodi acer
bos immaturosqz casus cōstantissi
me passi sunt: ad quoruz qdez imi
tationē: z tu dñe. N. desiderius dul
cissimi patris tui non moleste ferē
dum esse intelliges. Nunc aduerte
queso: ad memoratu dignissima.
Paulo emilio Romano cui claris
simo eum dico: qui de rege persā
triumphauit. Erant. iij. filij: duo
in adoptionez aliaruz familiarum
dati. Scipio videlicet z Fabi⁹: duo
etiā in potestate retēti quos ex alia
vxoze postea suscepit. Horuz alter
quiqz dieb⁹ ante triūphū mortu⁹ ē
xvi. annoz etate. Alter duodecim an
noz etatis: tertia die post trium
phū decessit: nec fuit quis p̄ ciues q
hūc filioz Emilij casuz nō dolenter
ferret. Emilius tuz recta ratiōe fre
tus fortitudinē z cōstantiam nō solū

aduersus arma: s3 aduersus omnē
fortunaz pariter habendā ratus eā
moderatione mortez filiozum tulit
vt secūdis aduersa z domestica pu
blicis obscurata dignitatem z ma
gnitudinem rerum nequaquaz de
turparet. nā statim post funus p̄mi
ex filijs qui defunctus est triūpha
uit. alio deinde post triumphuz de
functo populuz Romanū in cōtio
nez vocauit. Ibiqz vba fecit nō ho
minis q̄ solatiōis indigeret. s3 ple
ne qui ciues suos ob ei⁹ incōmodū
lugētes p̄solaret. Erat eius oratio
apud Plutarchū Lheronēsez phi
losophū z hystoricuz clarissimum.
Quint⁹ Marsius rex: hoc erit alte
ruz: Superioris Lathonis collega
filium: z ipse sume pietatis maxime
qz spei: z que nec parua calamita
tis accessio fuit: vnicū amisit. Quū
qz se obitu eius subrutuz z euersuz
videret: ita dolorem altitudine cō
silij coercuit vt a rogo iuuenis pro
tinus curiam peteret: tenatūqz quē
eo die habere oportebat euocaret.
Quid de Anaxagora dicemus: hoc
erit vltimum: nōue quuz sibi enun
ciaretur mors filij: nuncio inqt ni
hil mihi teste Valerio inexpectatū
aut nouum nuncias: p̄pterea q̄ il
lum ex me natum sciebam eē mor
talem. His animaduersis multisqz
alijs que si adducere velim: hec di
es me deficiet. Profecto viri Pre
stantissimi illi mihi dolendi viden
tur: qbus ois vitā mors fuerit: nec
nō q̄ curios simulant z bachanalia
vuuūt: nō q̄ vixit in laudē nō q̄ vitā
hāc mūdā oēs nō p̄riaz sibi s3 pe
grinationē existimant. Nā p̄ria nra
z querfatio nra illo clamāte q̄ apo
stolatū adeptus est in celis est: ad q̄
ipsam eo q̄ felicioz nobis ac bea-

Sermones funebres

mor videri dicitur quo et leuius simul cele-
riusque redierit: non igitur. P. L. tam fle-
dus est hic noster. Dominus. N. qui iu-
uenis viri bonique filij officium execu-
tus: ac mundana peregrinatione vincu-
lisque corporis liberatus: ut quasi longo post
liminio ad supernam rem puocat: ne mi-
nus visu reus atque prudentia perditum vita-
mur quam lacenam mulierculam illam tra-
dunt: quam quum filium in acie pro propria litera
partem sepeliret ait veluti lamentanda sic
fledum miseris hylaris tenate sepul-
chro pro domo meum pariter et lacedemoni-
um. Huiusmodi verba quicumque sane mentis: homo
ac bonis preceptis imbutus emittit quam
si quis efficaciter auribus admiserit non
ignorabit ita filios esse procreandos: qui
meminerit his adeo et accipiendi spiritus
et reddendi eodem momento temporis legem di-
ci. Atque ut mori neminem solet: qui non
vixerit: ita ne viuere aliquem: quod pos-
se: qui non sit moriturus dixi.

Oratio communis funebus. Fra-
tris Gregorij Britannici.

Sermo. xvij.

Dolumus vos
ignozare de dormientibus
ut non contristemini si-
cut et ceteri: qui spem non habent pro me
Thes. iij. Enimvero si aliam vitam pro-
pter istam. sicut pagani et ceteri. qui spes
non habent minime sperarem. N. vos-
que. N. 7c. gradis nobis fuerat super
defuncto nostro luctus assumen-
dus: tum quia eius vita nobis gratissi-
ma fuit: aspectusque suauis: ut sapienter
et voce merito de ipso dici potuerit.
Dilectus deo et hominibus. c. m. in
b. est qui se cunctis amabilem: propterea
liberaliter exhibuit: ut ad eum veluti
ad fratrem proprium quisque pro sua neces-
sitate recurreret: tam quia in hac ampla

re. p. vii. ciuitate nostra: quam bonos se-
perquirere consuevit ipse iusticie ze-
lator in consilijs prouidus pauperum tu-
tor: viduarumque et pupillarum strenuissi-
mus ac acerrimus defensor: quam pluri-
mum vtilis erat atque necessarius: sed aliam
vitam patribus quendam reprobissimam
eum quo nobis vitam esse acquisita firma
fide credentes: et ad eas filios viros
virtutibus conseratos accedere posse
minime dubitantes: iuxta prepositam
pauli sententiam nequaquam tristari verum
potius manibus applaudere debemus
solet nimirum perfecte diligentium talis esse
consuetudo ut cum amicis de vorragine
procellarum liberatus portum tutissimum
capit sibi vehementer colleret: quod autem
mari consilijs marique deterior huius vi-
ta consistat ex Flugu. Inia possumus
idagari dicentis: vita hec est vita dubia
vita ceca: vita erunosa: vita imunda
malorum domina: superborum regina miseris
et erroribus plena quam non est vita dice-
da: sed potius mors in qua momentis
singulis pro varios mutabilitatis defe-
ctus diuersis exitorum generibus mori-
mur. nunquid ergo quod huius viuimus in mu-
do dicere possumus vitam quam homines
huidant dolores exterminant ardores
ericcant: aera morbidant ieiunia hebe-
tant ioca dissolunt tristicie presumunt:
solicitude coartat securitas hebetat
diuitie iactant paupertas dericit iuue-
tus extollit: senectus incuruat infirmi-
tas fragit meror deprimat: et his omnibus
mors furibunda succedit simulque
gaudijs cunctis iusti prole vite fines
imponit: ita quum esse deserit nec fuisse
putet: si ergo tam miseram vitam cuius
noster euasit adeptus meliorem: no-
lite contristari sicut et ceteri qui spem
non habent sed potius exultate ne
videamini: de eius glorificatione
dolere: licet enim charissimi iste tam

Litteraliter pronounciandi

re probitatis fuerit. totq; ac tantis
virtutibus vt merito debuerit v'ra
p'ntia decorari. Pro qu'q; tñ ipſius
hoc non debito: veruz potius beni-
gnitati v're aſcribentes Inumeras
vobis ac imortales referunt gr'as ſe
ſe ſuaq; v'ris opportunitatibus of-
feretes. Vobis nihilominus ille re-
tribuet: qui ſine fine vi. z re.

Oratio funebris cōmunis Fra-
tris Gregorij Britannici.

Sermo. xviiiij.

Non poſſum

non dolere z grauius q
dem mag. p'tori: excellē-
tiſſimi doctores ciues ornatiffimi.
voſq; ceteri viri. Buxiā preſtatiſſi-
mi: quū me nō ſentio ea eē eruditio-
ne ea litterarū ſcīa: q̄le me fortaliſſi z
vos ipſimis ſpaſtiſ: z ego maxie op-
tarim. Vereor. n. ſatis ne expecta-
tioni v'ſtre ac deſiderio ſatiſſacere
nō poſſim. In oī nāq; dicēdi generē
oportet eū q̄ corā alijs mōſtraturus
eſt: aliqd p'fecte eruditus eē: ne ſi ce-
co cec' ducatū preſtet: vterq; p'cul-
dubio in foueā denoluatur. Quare
vnum eſt: qd a vobis ſuppliciter pe-
to atq; cōtendo: vt ſi forte a me mi-
nus luculenter: minusue ornate q̄
confidebatis: aliqua circa hec fune-
ra ornamenta: fuerint precepta tra-
dita: non iam mee voluntari: que
egregia eſt: z mirifica in vos viri
Buxienſes: ſed temporis anguſtita-
ti: q̄ me habuit aut ignorātie poti'
aſcribatis. Id tñ velis vobis explo-
ratū ſit: me p' virili laboraturū vt
mibi ipſi nō deſſe poſitis agnoſce-
re. Quū itaq; ſoleat nōnulli q̄ ſeſe
oratores p'ſent. z eloquētiā ſolos
ſe nō ignorare cōfidūt huiuſcemōi
orōnes funereas. ſūt bituriā mediū

defuncti laudes ceteraq; ornāmēta
p'ferre: hi profecto mibi nō ſolādi
grā meſtos acceſſiſſe vident verum
vt docti poti' diudicari valeāt. Noſ
igitur operam nauantes: vt q̄ falſa
quam fallacia ſunt in cognoscendis
bonis hominū iudicia poſitis agno-
ſcere illud.

Satyrici poete Iuuenalis Satyra
decima q̄ diligentiffime examinan-
dum ducemus.

Omibus in terris: que ſunt a ga-
dibus vique.

Eurozam: z gangem: pauci digno-
ſcere poſſunt.

Vera bona: atque illis multum di-
uerſa: remota.

Erroris nebula: Quid enim ratio-
ne timemus.

Aut cupimus: Quid taz dextro pe-
de concutis vt te.

Conatus non peniteat: votique per-
acti.

Multi ſane extāt: viri p'batiffimi
q̄ diuitias z elegantiā: atq; hui' mū-
di gl'iaz: q̄ ē lōganimitatē vite bōa
eē autumat. Sz de diuitijs qd dicat
Roman' ille poeta clariffimus Ti-
bullus libro tertio audiamus.

Nam graue quid prodeſt pondus
mibi diuitis auri.

Aruaq; ſi fidāt piguia mille boues
Quidue domus prodeſt: frigijs in-
nixa columnis.

Tenare ſue tuis: ſue caryſte tuis.
Et nemora in domibus ſacros imi-
tantia lucos.

Alurateq; trabes: marmoreuz que
ſolum.

Quidue in erithreo legitur que li-
tore concha.

Tictaq; ſydōio murice lana iuuat
Non me regna iuuāt: nec lidus au-
riſer annis.

Sermones

Nec q̄s terrarū possidet orbis opes
Sed omiſſis ceteris: p̄pterea q̄ bre-
uis oratio a me nūc eſt h̄nda de lō-
ganimitate vite pauca p̄curramus
Nōne Iuuenale teſte: ē data p̄ea
diu viuētib⁹: vt remota ſemp cla-
de domus: multis in luctib⁹: iq̄z p̄
petuo merorū: z nigra veſte ſeneſcāt
Multa p̄tereo mala quorū oīam ſi
cathalogū facere inſtituerē: hic di-
es me deficeret. Sed accipite que-
ſo viri optimi aurea v̄ba: atq̄ diui-
na: q̄ Seneca cordubēſis ſcribit ad
ſuū lucillū epistoła nōageſimater-
tia ſi hūc modū tonās. Obiurgam⁹
q̄ttidie fatū q̄ ille medio vite cur-
ſu rapt⁹ ſit quare ille nō rapit q̄re
ille ſenectutē z ſibi z alijs grauē lō-
gius extēdit. Utrū obſecro equus iu-
dicas te nature an tibi parere na-
turā. Quid aut̄ intereſt q̄ citiſſime
exreas: vnde utiq̄z exeundū eſt. Non
vt diu viuamus curandum eſt: ſz
vt ſatis. Nam vt diu viuam⁹ ſato
opus eſt. vt ſatis: animo. Longa ē
vita ſi plena eſt. Impletur autem
quum animus ſibi bonum ſuum
reddit: z ad poteſtatē ſui tranſfert
Quod q̄dem aſſecutum fuiſſe dñz
Antonium Britānicus nemini du-
bium eſt: vitam atq̄z mores ei⁹ con-
templanti. Ea p̄pter domine Joā-
nes z tu domine Angele ceteriq̄z fi-
lij z filie deſiderium eius equo fera-
tis animo: dicatisq̄z id patientiſſi-
mi Job verbū. Dñs dedit dñs ab-
ſtulit: ſicut dño placuit: ita factū ē:
ſit nomen dñi benedictum. Bene-
dicentes ergo patrem veſtrum di-
catis. Benedicat te pater mi ille: q̄
viuit in ſecula. Amen. Dixi.

Oratio matrimonialis Joā-
nis Britānici.

Sermo.

xxvj.

Quod ſi mihi iure
letandum eſt Magnifi-
ci Rectores voſq̄z Am-
pliſſimi Patres Brixiani q̄ ea mi-
hi dicēdi materia ſit oblata: q̄ nihil
oīo in actina ciuiliq̄z vita v̄ſanti p̄
eſſe neq̄z iocundius neq̄z cōuenien-
tius: nō poſſum tñ nō cōmoueri:
quū intelligo eā dicēdi facultatē mi-
nime aſſecutū eſſe qua z v̄re de me
expectatōi z egregie mee in voſ vo-
luntati ſatiſſacere poſſim. Non. n.
me fugit in hūc locū nihil ſane ni-
ſi p̄fectus ingenio: elaboratū indu-
ſtria aſſerri oportere. De m̄rimōij
enī laudib⁹. z nuptiali bono dicen-
dū eſt. Itaq̄z cōſiderātī mihi imen-
ſa z innumerabilia p̄p̄moduz eſſe
beneficia: q̄ hūane nature largit⁹ ē
p̄potēs de⁹: m̄rimoniū viſū ē z rei
dignitate z fructu ceteris oībus an-
ponendū. Quō ſacramētū qdē quā-
ti faciēdū ſit nemo eſt veſtrū q̄ non
p̄be intelligat vel ex hoc maxie: q̄
ab imortali deo inſtitutū fuiſſe cer-
tū ſcim⁹ quū in paradiso terreſtri di-
xit p̄mus parētib⁹: creſcite z multi-
plicamini z replete terrā. Quār̄ eo-
rū explodenda eſt imo dānanda vt
h̄rtica opinio: q̄ affirmabāt in ſta-
tu cōiugali hoīes ſeruari nō poſſe.
Nam quū id ſentirent: deus ip̄z q̄
coniugij auctor z iſtitutor fuit: pec-
cati auctores ſtatuebāt. Scim⁹. n.
pene oēs ſactiſſimos viros veteris
teſtamēti. vxoribus copulatos fuiſ-
ſe. Nec ſolum Adam primum pa-
rentem noſtrum. ſed z Enoch qui
tranſlatus fuit in paradisu terre-
ſtrem Noe q̄ ſeruat⁹ fuit in diluuiō
Illos tres patriarchas glorioſiſſi-
mos. Abraam Iſaac z Jacob. pru-
dentiffimū z ſapientiffimū Joſeph

Nuptiales

Mosen illū legisdatorez: q̄ adhuc
viuēs meruit deū videre ⁊ alloqui
Latorē spūs sancti David p̄phetā
Ezechiā q̄ fecit solem redire ī celo.
x. lineis. Optimū illū Josiā. Beni
q̄ ⁊ ipsaz dñi matrē mariā despon
sata fuisse Joseph. que nō per ho
minē s̄z p̄ spm̄ sanctū facta ē p̄gnās
Illud ē nos fugere nō r̄z. d. n̄ruz
Iesuz xp̄z nuptijs iteresse voluisse
factis in cana galilee: vbi eas p̄bā
do ⁊ p̄ntia sua decorando aquā nō
sine maximo miraculo in vinū cō
uertit. Un̄ ⁊ Augu. ille sanctissim⁹
ait. Nuptiaz bonū: semp̄ qd̄ bonū
est: Qd̄ bonū semp̄ fuit in populo
dei. Quid ita: qz quū ex matrimo
nio oīa bona pueniāt: id oīno bonū
appellādū est. Que bona ista: libe
ri nepotes: cognati: posterique oēs
Quid postea: hinc ita familie pro
paganē vt quū vn̄is edib⁹ capi neq̄
ant in vicos primū: deinde ī ciuita
tē trāseāt ⁊ regnū. Quid alia ne ad
sunt bona. Infinita. Quomō. O: ⁊
p̄ m̄rimoniū immortalitas quedā no
bis ē: q̄ ex liberis ac nepotibus nob̄
paritur. Nā etsi corpor̄ mōtales su
mus: nomē tñ n̄ruz p̄ longū mittē
do genus imortale efficim⁹. Illud
etiā accidit q̄ qui vxori adheferit il
licitos ⁊ turpes vitas cōcubit⁹: illd̄
qz fuit qd̄ p̄cipit apostol⁹ vt vnus
quisqz suū vas possideat: m̄rimōij
ē beneficio ⁊ cōiugali charitate ⁊
ardētissima odia ⁊ grauissime ini
micitiē extinguit. Quod quidem
quuz multis exēplis cōprobari pos
sit vno tantū aut altero vt breuita
te studeā cōtentus ero. Nō. n. igno
ramus quādū Julia magni p̄pei
vxor ⁊ Lesaris filia in humanis egit
foce ⁊ generū aīorū cōiūctōe vixit
se. Qui postea mortua iulia non si

ne magno toti⁹ terrarū orbis detri
mento trucuētissimo belloz ciu
liū furore patriā penitus subuerte
rūt. Que quidem atrocitas nō ac
cidisset: si Lesaris ⁊ Pōpei concor
dia communis sanguinis vinculo
cōstricta mansisset. Non ne etiā sci
m⁹ p̄ sabinas mulieres iter Romu
lū Romanorū primū reges ⁊ sabi
nos grauissimas inimicitias ⁊ iaz
flagrātissima bella restincta fuisse:
Posses p̄fecto per multa cōmemo
rare qbus ipsa cōiugij bonitas elu
cesceret nisi cōsiderē id vobis mini
me obscurū eē. S̄z tñ ne tantuz sa
cramentū debito honore defrauda
re velle videar non nulla statui cō
meminisse: q̄b⁹ liquido: quod tñ nō
ignoratis: videre poteritis quāte sit
vtilitatis censendū. Quis. n. est tā
a cōi sensu remoras qui non intelli
gat hominē statim vbi matrimōij
vinculo se astrinxit: quasi veteri s̄
posita pellē nouos mores sibi idue
re. ⁊ alia atqz confuerat vita icederē
⁊ vt antea per lasciuiaz ⁊ iuuenilē
intēperantiā etatem egit suam tūc
demū ducta vxore vitam suā. hone
stissimis exercitijs accōmodat. ea
qz oīa facere que ad rei familiaris
amplificationē pertinet. Dēs. n. co
gitationes suas ad sua suorūqz cō
moda confert. vt ea sibi more boni
patrifamilias paret qbus ⁊ sese ⁊
vxorem suam liberosqz suos hone
stissime alat ⁊ vestiat. Eademqz rō
ne vxor ad rei domestice conserva
tionem nullis parcens laborib⁹ q̄ i
dustria mariti parta sunt: quātuz
pōt: custodit: meturqz. Fitqz vtri
usqz studio ⁊ diligentia vt res do
mestica in dies crescat ⁊ augeatur
Quod contra in his sepe fieri vide
mus: qui sine coniugio vitam agūt

Sermones

eorum. n. bona in deterius quoti-
die labuntur: utpote quibus omnes
in idientur: quum interim nulla
sit custodum vigilatia fz omnes ea
potius deripiant z dissipent: ut oi-
no perspicuum sit matrimonio in
hac civili z actius vita nihil ee nec
utilius nec beati⁹. qd qd no medio-
eris ex coniugio percipitur delecta-
ctio: Nemo enim est: nisi fatuus q
non intelligat nihil esse tam iocun-
du tanqz festiuum: quod anteponi
possit ei voluptati: quam parentes
ex filioliis suis capere solent. Quam
sepe enim videmus paretes varijs
miserijs z sollicitudinib⁹ refertos
omnem illam animi tristitiam te-
nere infante osculis z blandiuscu-
lis congressibus lenire. Quid dicam
iocundum quanque voluptariuz
sit marito: cum se mulieri coniu-
ctum sentit: cuius sepe sibi specta-
ta sit multis in rebus fides atque p-
bitas. Pudicitiam nouerit parsi-
moniam diligentiam atqz charita-
tem. Nihil profecto homini pot est
se suau⁹: q deide iocunde vxor i ma-
riti prudentia: cohilio: industria: ac
mutua erga se voluntate conquie-
scit. Sed qd dicam quante sit volu-
ptati parentib⁹. quum in liberis pro-
creatis tanquam in speculo sese in-
tueatur. no soluz ee sed ppetuo fore
Hoc qui osium suauissimuz no iu-
dicet: arbitroz esse neminem. Sed
ne nimio inuolucro auribus vris
fastidium potius: q voluptate pa-
riam: omissis que iure d laudib⁹
matrimonij dici poterant: ad spon-
sam me sponsamqz conuertaz. Sz
quo te exo: dio alloquar Adargari-
ta. Tam multa mihi: quod ad laude
decusqz tuu pincat: sunt dicenda:
ut vnde auspicer sim ppe modum

nescius. In te enim ois virtutum
numerus prefulget. Nam sine in-
genij tui acumen z prudentiam: si-
ue fortitudinem per constantiam:
siue animi modestia: siue etia cor-
poris tui honestatem: z prudentia
conteplo: nihil sane habeo quare
te miris laudibus efferenda no ce-
seam. Ut igitur ab ei⁹ prudentia ps-
tres. Amplissimi incipiam nemine
esse vestruz existimo: qui iure puel-
lam prudentissimam ee non indicet:
omniqz commendatione dignam.
Nam quum in rebus humanis pru-
dens sit agere: recta veraqz cum ra-
tione: delectatqz habere bonorum z
malozum: quis inficiabitur Adarga-
ritam hae vna virtute ceteris oib⁹
antecellere. Nam quum his temporib⁹.
Elii quib⁹ oino nihil est iudi-
candu cecius summum bonum in diu-
tijs ceterisqz fortune bonis statu-
erunt: hic veram illam: quam que-
rimus beatamqz vitam pendere ipsa
Adargarita oi mentis cecitate in-
genij fulgore dissecta cognouit do-
minum nostrum iesum xpm quem antea p-
les ei⁹ hebreas multis cu opprobrijs
z cruciatib⁹ erat: nec tradidit verum
bonum esse. euz q abolitis z antiq-
tis illis veterib⁹ cerimonijs: z figu-
ris nouum condidisset testamentum: cuius
mandato pspicuum eet nemines
suari posse. nisi q sacrosacti baptis-
matis aqua lauares. Et qd admira-
tione maxime est psequendum noduz
puella decimum etatis sue annuz ex-
pleuerat quum diuino quoda afflata
spu hebreos tuc suos detestabili in-
errore vsari sensit: q inuincibili q-
da animi duritia z prinacia. d. no-
strum iesum xpm quem pphete toties in
veteri testameto venturum pmiserat
nullo mo agnoscere voluerunt. Naz

Nuptiales

quā tenella adhuc ut dixim⁹ etate i
edib⁹ paternis. Donati adhuc viuē
tis hebraice legis doctores celeberrimi:
suiq; postea mariti. David
eiusdē legis magistri eruditissimi
vanis documentis: falsiq; veteris
testamēti interpretationib⁹ umbueret
aduertit utpote que ingenij acu-
mie nemini cedat: et aui mariti om-
niumq; iudeoz mentē immēso tene-
brarū nub:lo inuoluit: qui quotidie
pphetas solerti diligentia legentes
non itelligerent iam illū messiam
venisse: nec iam ampli⁹ expectādū:
de cuius aduentu toties pdixerent
ipsi pphete p̄siderabat. n. diligentiq;
examine p̄derabat ea: que a zacharia
de messia dicta essent: de xp̄o si-
ne controuersia intelligi: quū ait.
Quid sunt iste plage: i medio ma-
nuum tuarum. His plagatus sum
i domo eoz q diligebāt me. Nonne
apertissime iudei: nisi eoz oculis
effusa eēt caligo: itelligerēt p̄nt hūc
esse iesum xp̄m q ligno crucis eas
passus eēt plagas q; zacharias pre-
uidit atq; p̄monuit: Et Margarita
doctrinē hebraice pristinā men-
tem suā ad v̄itatē indagādā erigēs
certe ait. De Iesu xp̄o oīo sentit za-
charias. Nam hec oīa in xp̄o fuisse
certissimū est. O imēsa; puella sapi-
entia;: q qd virilis sexus iudaicus
nō sine sua ipsius pditiōe nō itelli-
git. ipsa adhuc paruula cur aie sue
salute recte itelligit. et credit. Adē
te etiam pertractabat quod a Da-
uid propheta dictum est idemq;
super illo zacharie dicto consenta-
neum. Foderūt manus meas et pe-
des meos. dinumerauerūt omnia
ossa mea: et dederunt in escam me-
am fel: et in siti mea potauerūt me
aceto. Quib⁹ omnino colligebat

de alio nemine dici quam iesu xp̄o
cecosq; suos iudeos appellabat q
quod iaz vero verius esset nō agno-
scerent. An non dicemus hāc puel-
lam diuina potius quaz humana
existere intelligentia et cognitione.
Quid illud Isaye prophete: quaz
perspicaci mentis a te intuens tru-
tinabatur. Tradidit in mortē ani-
mam suam et cum sceleratis depu-
tatus est et peccata multorum tu-
lit et pro transgressoribus rogauit.
Non enim margarita ignorabat
hec de xp̄o dici: quem sciebat inter
latrones et sceleratos cruci affixū
fuisse. Illud etiam Isaye contem-
plabatur. Ecce virgo concipiet et
pariet filium et vocabitur nomen
eius emanuel. id est de⁹ vobiscum.
Oculos igitur intellect⁹ sui ad ape-
riens iam amplius messiam nō ex-
pectandum perspiciebat: quem iā
ex virgine Maria natum sibi con-
staret. Sed id puellam marie mo-
uebat: et vt crederet iam ad messiam
venisse magis atque magis impel-
lebat quod apud Danielem sepe
legere contigerat et post hebdoma-
das. sexagesimossecundo occideretur
Christus et non erit populus eius
qui eum negaturus est: quam cla-
re enim quamque dilucide verum
messiam fuisse Iesum Christum te-
status est. Daniel: qui cum occi-
sum iri a iudeis scriptum reliquit:
affirmando populum iudaicū do-
mini sui interemptorem: omni cū
regno suum periturum. Que om-
nia an iudeis post efferatam illam
in perditionem domini rabiem ac-
ciderunt multis in verbis non est
prosequendum. Neq; enī insci; estis
Amplissimi patres tēporib⁹ Tit
romianorum Imperatoris: quan-

Sermones

na euz olum iudaici nominis popu-
lorū cōsternatione hierosolyma fue-
runt euersa. Ita. n. euersa sunt vt in
deus ex omni regno suo eiectus p
omnē terrarū orbē in certis domici-
liis omnibus nō solū christianis: s; cunctis nationibus iuisus erret at
q; vagetur. Quid hoc loco magis
mibi libeat exclamare q̄ illud. **D**
stulti & tardi corde ad credendum
in oibus que locuti sūt pphete. Nec
igitur & alia multa his similia qua
ha in veteri testamēto scripta sunt
quum fere quotidie legeret bene
q; penitaret: q̄ a recto veritatis tra-
mite deerrarent iudei facile intelle-
xit. Itaq; secum plurima voluēs q̄
ex suis nemini cōmittere auderet
mente sua concepit fide iudaica ni-
hil eē vanius nihilq; fallacius chri-
stiana autē fide nihil verius: nihil
sanctius. Statuens igit anime sue
qua nihil habet carius salutem pa-
ra cogitauit sepe adhuc vt dixim⁹
paruula quomō ignorātib⁹ suis ad
fidē christianam: quam omnino re-
ligiosissime colebat atq; tacita secū
venerabatur p̄surgere posset. Quic-
quid enim dicebat qcqd cogitabat
quicqd agebat ad laudem domini
nostri Jesu christi referebat. Om-
nes eius cogitatus in christo erāt.
Quid plura cōmemorem. Tā mul-
ta cōtinenter de fide christiana lo-
quebatur vt parentibus suspitionē
iniecit ne ad nostra: quod tamen
fecit: castra vere fidei tanq̄ transfu-
ga migraret. Itaq; puellas nisi ad-
hibitis custodibus egredi domo nō
patiebantur: & quo eam ab sanctis-
sima opinione deterrerent nondū
viro maturam in matrimonium.
David de quo supra dictum est tra-
diderunt: sperantes nuptiarum le-

nocinijs fieri posse vt puelle volun-
tas immutaretur. Leterū quo plu-
ra ad eius voluntatem labefactan-
dam fiebant: eo quotidie puella fer-
uentiore ad religionem christianā
ferebatur animo. **A**derat hinc au⁹:
nam patrem infans amiserat: ade-
rant cognati: aderant denique om-
nes domestici: quos varijs argumē-
tationibus persuadere nitentes lō-
ge meliorem nostram esse fidem iu-
daicā: puella dissimulato animi sui
sanctissimo consilio in eaz ducebat
spem: vt iam nihil amplius eis de
puella esset timendum. Sed o ceci
& vere l omnibus ceci iudei: qui nō
intelligebant quo callidum adole-
scentule esset progressurū cōsiliū.
Expectabat nimirū temporis op-
portunitatem: quaz tandem nacta
est. **A**demor euz erat christi dicen-
tis. Surge veni proxima mea: viaz
tibi feci concide retia: veni & ad me
speciosa mea columba mea surge
propere. Ego pro te rabiem tēpesta-
tum sustinui. ego fluctus qui tibi
debebantur excepi. tristis est facta
anima mea propter te vsq; ad mor-
tem surrexi a mortuis fractis mor-
tis aculeis & inferni vinculis disso-
lutus. ecce transiit hyems & flores
visi sunt in terra nostra: temp⁹ pu-
tationis est hec est purgationis pe-
ccatorū per baptismā. Excitata igit
sepius margarita & quasi ad hostiū
spū pulsate diuio qd̄ i aīo iā puula
habuerat non minus fortiter q̄ cō-
stanter peregit. **M**atre enim quaz
incredibili pietate colebat: marito:
fratribus: cognatis: omnibusq; do-
mesticis relictis: eorūq; flectibus &
lachrymis despectis: sentiens euz il-
lo dauidico: audi filia inclina aures
tuas obliuiscere populum tuum:

Nuptiales

et domus patris tui: vesperi surgit
et dominum nostrum Iesus xpm quasi
tuta: furtim domo discedit. Luque
ad vicinam quendam mulierem sane ho-
nestissimam fugiens sese protulisset: ab
eaque esset admonita ibi tuta esse non
posse: abiens ilico trepida una cum
vicina ad edes pretorias confugit pu-
tas ibi omnia fore sibi: ut fuerunt tuta
et tranquilla. Quam Petrus donatus
urbis pretor magnificetissimus scelle-
cta eius aduentus celebrari: ut est in
oem comis et benignus: excipit vul-
tu statimque aure uxori sue: quam cum
olibus et prisco et etatis nostre mulieri-
bus: non solum castitate et sapientia: sed
omni virtutum genere certare potest
tradit atque commendat. Quanta autem
utriusque alacritas et iocunditate puellam
tamquam optimam et spiritualem predam nacti: in
domo sua habuerunt commemorandum
non censeo. Nam quanta hic nostra splendidis-
simus pretor bonitate et iustitia sit
vos oem locupletissimus estis testes: qui
quotidie ut optimos pastores bene-
que de re publica nostra meritum ac me-
rentem: miris effertis laudibus: fe-
licem oem appellantes civitates cui
talem contingerit habere gubernato-
rem: qui in omni seu tempestate seu
tranquillitate reipublice rectus semper iu-
sticie clavus tenuerit. Sed hec quod
pluribus confectis quam iam nobis lue-
ri liceat effusis libertatis habentis
hodiernum hunc tam magnificum nu-
ptiarum apparatus celebret: suaque ipsi
us impensa faciat. Neque enim divitem
hominem qui amplas sibi soli pos-
sideas commendandum cense-
mus: sed eum qui quibus locuples sit
in alios liberalitatem exercet. Unum
etiam mihi quod non mediocre vobis
universis est allatum voluptates
narrandum putavi. De precium enim

et audire presertim amplissimum et pia quibus
officiosa inter ipsos pretore et Hierony-
mum capagnolam patavinum eius scri-
bas pretio orta sit. Nam quibus utriusque
cuperent puellam suis ipsorum sumpti-
bus alere: et tamen diu domi habere quod diu
ei prospectum esset. Hieronymus ut om-
ni stipatus et qui sibi hac tanta benefi-
centia gratiam domini nostri Iesu christi pro-
mereri et conciliare posse putaverit:
multis precibus tandem pretorem expugna-
vit: ac vicit: puellam habuit: quam
inter filias suas quam benigne: pure ca-
ste: innocenterque in hunc usque diem ha-
buerit non patavi referendum. Hoc ta-
men dixerim hac una pietate et chari-
tate: nihil enim deo elemosyna et cha-
ritate acceptius multum apud de-
um vere gratie invenisse. Sic enim illa
quibus querimus oem celestis patria
nobis parat. Acceptam puellam curam
statim iuxta mandatum domini baptiza-
ri. Et per quem sacerdotem pro eum profe-
cto qui inter alios huius urbis sacer-
dotes vite integritate optimus ha-
bet reverendum. scilicet antistitem. scilicet Agathe: qui
una cum utroque pretore et scriba benefi-
cium beneficio addentes infatigabili
studio solertique diligentia operam-
dant ut puella quo letiore iam facta
christiana ageret vitam dos procuratur.
Quam quidem dotem quam facile collegerit
incredibile dictum est. Non enim solum
hec amplissima respublice communi oem
consensu: sed privati etiam ciues
multi non relinquentes eum quo se-
per Braxiani ambularunt: liberali-
tatis tramitem: certatim quodam
modo era conferentes parvo tem-
poris spacio grandem sane dotem ag-
gregaverunt. Ita ut Margaritam non so-
lum Petrus donatus urbis pretor et
Hieronymus capagnola Patavinus
scriba liberaliter persecuti sint: sed tota

Sermones

ciuitas amplissimis beneficentie finibus sit complexa. Dia profecto ad argente diuina quaedam voluntate ex sua successere: nec in merito. Nam his etiam animi bonis dotata est ut indignum non sit si bonis quoque externis que ad bene tranquillumque viuendum maximo solent esse adiumento exornat. Doleo vehementer pres amplissimi doleo inquam mihi nunc orationis mee vehiculo per amplissimum puelle virtutum caput decurrere non licere. Eludimissis. n. puellam quanta semper: fuerit hebreas: modestia castitate: continentia integritate nihil. n. arbitrabat optimis moribus esse dignius. Ita semper vixit ut inertem ocio nihil sibi magis duceret aduersus. Sciebat enim ignavia vim ingenij tabescere et robur corporis hebetari. Itaque nullum unquam sibi tempus vacuum dedit quin aut aliquid non modo hebreas et latine legeret: aut familie curam non minus industrie quam sapienter ageret. Quare ut orationi mee sinez iponam habes philippe argone quod tibi maxime letandum sit quod eam nactus es uxorem que inter alia et corporis et fortune bona: quod ante omnia sponso querendum est: ad se laturo est egregios sanctosque mores. Nam ut plautus ait mulier satis dotata est: si bonis moribus dotata est. Neque etiam id tibi non solum cum Petro Donato pretore urbis et Hiero. capagnola quorum utriusque in puellam insigne fuit ut scis studium contrahit: sed cum vniuersa hac ciuitate nostra que puellam ut filiam suam singulari quaedam beniuolentia complexa est et carissimam habet. Illud etiam tibi ad argente summe sit iocunditatem quod eo iuueni coniuncta es: qui ne sigillatim eius ornamenta que plurima sunt

percurrat: nullo virtutis genere: si tibi anteponi non poteris te inferior est censendus. Que cum ita sunt mihi aliud mihi restat quam ut ad ipsius: quod felix faustum fortunatumque sit desponsationis munus accedamus. dixi.
¶ Dico singulari uxori Marcizij.
¶ Sermo. xxj.

Qualem in presenti causa inque hoc ornatissimo et si tantorum virorum frequentia augustissimo loco oratores esse oporteret non sum nescius. pr. ad vosque optimates et viri clarissimi. Nam si coniugij et sacrarum tendarum vim prestantiorem spectemus res est in cuius laudes vix humanum vultu sufficiat ingenium: sine eorum qui in presentia hoc sacro iungendi sunt Victoris. s. martinij et Laure marie claritatem virtutemque inueniamur: aliter nobis dinosthene: aut Cicero ne ad meritis eorum laudes referendas opus foret. Quod quidem quum mecum animo reputarem intelligerem: quia provinciam longe meis imparem viribus esse profecto: ut ingenue fatear: si per eos mihi licuisset: quibus pro sumis erga me meritis nefas ducerem aduersari: hoc dicendi seu munus: seu onus quam libentissime declinasse. Letet in hac mea quam dissimulare non possum sollicitudine quam singularis vestra omnium humanitas ac moderatio mihi presentem spectata atque probata vehementer recreet et confidere hortet: cum et mecum in re difficili: et subitaria presentium quo constituti breuitate: et mihi alioquin imperata: et pro temporis ratione etiam consentaneam ac prope necessariam precipue libecillitati mee subsidium fore. Quando consultus

nuptiales.

omnino & rectius est que consequi non speres non attingere: quod suscepro temere oneri turpiter cedere. Quobrem in meso dicendorum magnitudineque territus: ita de vniuerso huius cause genere dicam: ut intel ligatis me magis: que summis fue rant laudibus celebranda enume rasse: quod ea: quemadmodum par fue rat: oratione illustrasse. De coniu gio itaque: ut iam inde pro meo insti tuto: mee huius: quecumque est: dictio nis initiu[m] auspicer: quid a me dici potest: quod vobis viris doctissimis atque expertissimis non pridem audi tum sit & cognitu[m]. An existime vos ignorare matrimonium legitimam esse ad aris & femine conuinctionem cum indissolubili vite societate ad humani generis propagationem: continuu[m]que illius lapsus remedi um & reparationem adeo initium in stituta: uti ex primis istis duobus tantum parentibus innumeri po puli gentesque prodirent: & assiduo veluti supplemento conseruarent. Quod quidem & Cordubensis tragicus in Hippolito his senariis comode vereque astruxit. Prouidit ille ma trimus mundi parens: quum tam ra paces cerneret fati manus: ut dam na semper sobole repararet noua. Cuius quidem sacramenti si dignita tem quimus: omnium nobilissimum excellentissimumque: non auctore tu aut loco vel tempore: quibus reb[us] haud dubie maxime prestat. Sed quod & ceterorum sacramentorum fundamē tum sit & humani generis semina riu[m] vere constatque affirmabimus. Si fructu[m] ppendimus: quid exter noru[m] bonoru[m] cum filiis in quibus ipsi ut plurimum parētes & corpore & a[n]i mo recognoscuntur & quodammodo per

petui atque imortales fiunt potest comparari. Si vero fide comoda ho nestaque voluptate inspicimur: quid constatius quod expeditius: atque iocū dius huius esse potest: quod ubique inque om ni vita: atque fortuna: fida piusque & bene conuenientem sociam habere. Pre tereo hoc loco que & multa & eximia de conjugali fide atque amore ex hystorijs vltro offeruntur exempla ut de Alceste. Hypsicrate. Lucretia Julia. portia. De sempronio: item Gracho: Pompeio: Bruto: duobus plantijs: & alijs innumeris. Prete reo illud quod sublato iure & pudore maritali permissisque passim pro miscuis concubitibus: preter illud quod certa nulli soboles esset cum pri mo sanctissimo omnium necessitu dinis vinculo & continentia pariter verecundiamque omnem principia humane vi te ornamenta perire nullumque inde aut quod minimus inter hominem: & bel luam discrimen fore. Pretereo tam tam coniugij vim & sanctitatem apud o[mn]es gentes semper fuisse: ut propter quod nobis euangelico oraculo sancitum est. Nefas huius esse separe: quos deus con iunxit: & eius interuentione maxi ma odia: & inueteratas inimicitias immo & flagrantissima bella restin cta atque composita. Contraque eo re scissio sunt violato cedens innumeras florētissimarum urbium direptiones: & opulentissimorum regnorum euersiones subsecutas testes in vtranque par tem permulti Cesar & Pompeius Octauus & Antoni[us] Sabini: & Ro mani Athenienses & Cretenses Gre ci & Troiani: aut verius Europa ois & Asia. Omittam & illud coniugio nostro non fidem tantum & prolem: sed & sacramentu[m]: hoc est occultum quoddam misterium inesse. Quid enim

Sermones funebres

aliud legitima et sancta viri et mulieris coniunctio p̄figuratur: quā eternum dei verbum patris thalamo egressū et nostre mortalitatis carnes indutū militantem ecclesiaz sibi p̄dem in suo sanguine desponsasse. Sed hoc hactenus pretereundo quē admodū nobis p̄positū est attingisse suffecerit. Superesset nūc de sumis eximijq; sponsi et sponse laudibus et ornamentis diserere: si quid attineret eos alienius oratione illustrari: quos per sese et fortune et nature et animi bonis maxime claros atque illustres nemo p̄t inficiari. Quibus enim non in nostra tantum ciuitate: sed in vniuersa Italia antiquissime atq; inclite Martinenga et Adena familie possunt eē ignote: quoz ex vtraq; referre liceat innumeros in quouis virtutis et laudis genere prestantissimos episcopos: ac dominos moderatissimos: ductores fortissimos comites inclitos: equites splendidissimos senatores sapientissimos ciues egregios inq; et toga et armis p̄batissimos. Pretereō eoz res domi belliq; sapienter et magnifice gestas. Pretereō opes: affinitates: amicitias: chētelas. Pretereō cetera: q̄ vix a me enumerari possit vtriusq; sexus ornamenta. Possem verd et plurimas egregiasq; sponsi et sponse a maioribus suis nūc degenerantiū laudes et p̄pa illis bona seorsū memorare: vt habitū: formā: firmitatem: ingenū: studia: eruditiones: cōtinētia: integritates: fidem: modestiam: religionē: et id genus virtutes atq; insignia: si vel ea magis mihi quā vobis: et vniuerse nre ciuitati nota essent et spectata: vel illi ipsi non satis vteriori p̄scientie ac quiescētis ex-

ternas etiā cōmendationes et plattus consecrarentur. Quibus quidē rebus ita sese habentibus quis nō facile dominabitur indubitatq; affirmauerit presens coniugiū atq; hos hymneos et generis claritate et opum magnificentia: et studiorum morūq; quod haud dubitandū ē: similitudine quū eximios: cūq; auspiciatissimos et fortunatissimos eē ac perpetuo fore. Quod vti et diuino quoq; numine atq; fauore: sine quo nihil possunt cetera firmerur atq; sanciatu: summum maximū et immortalē deus: voce pariter ac mente supplex inuoco atq; adoro: vt quē admodum leta hucusq; prospera presenti connubio omnia succellerent: ita et in posterū perpetuo fauore et felicitate prosequatur et foueat: vt generosi ipsi cōiuges ad honorem et gloriā ipsius omnipotentis dei: patrie: amicorū decus et emolumentū: suāq; ipsorū felicitates et salutem videant filios filiorū suorū pacem super israel. Dixi.

Oratio cōmunis nuptialis fratris Gregorij Britannici.

Sermo.

xxij.

Orauidit dominus deprecationes meas. Dominus orationē meā assumpsit etc. Scribuntur hec verba in propheta David. ps. vi. Omniū conditor deus qui cuncta p̄spicit et discernit: et sine ipso factus est nihil: p̄mi patrie nostri Eldaz: qui ex pomo boni et mali: cōtra voluntatem eiusdem conditoris gustare ausus fuit tantam ab alto cernens in obedientiā decreuit in hoc seculo: hominem solitariam vitam ducere non debere et similem sibi

Nuptiales

feminaz contribuit i adiutorium.
Hoc enim conditor idē fecit: quia
ad asculus de p se ad filioꝝ gñatio
nē sufficiens nō erat. Feminaq; z m̄
tonū: s; utrūq; pparauit ad gñatio
nē. Opus etenim sacrū cōstituit
cōiugiaz: quod verbo pcedente pla
cet: ex viro: z muliere copulat. Hoc
enī i celis m̄monio suo prius con
stituit demū i terris hoīuz opib; pfi
ciē atq; ex hac rōne genus huma
nū efficiē legitimū. In hoc. n. tāta
posuit delectationē q; hō audeat pa
rētes derelinqre ppter vxorē: z duo
efficiūtur in carne vna. Aduerten
dū est ergo oī cura vt i tali pūctio
ne hō se aīociet: z pūgat cū mulie
re sensata: honestaq; z pudica: bñ
affinitata: z diuinit; sulcita: q; qdez
s parentibus cōtribuit. S; virtus
a solo deo. Porro dū alitōnās in
ter cetera Antonina copulari cum
Bartolomeo creuisset tali sacra
mēto: antefati Bartholomei parē
tes cōsāguinei z affines colletant
gaudio magno valde cognoscētes
Antoninaz p̄libatā sensatā bñq; af
finitataz formosāq; ac diuinit; co
piosa. Nec igit in presentiaz habui
patres p̄stātissimi multis de matri
monio pretermisiss ne forte pluri
bus verbis delicatissimas aures ve
stras diutius obtūderem. Que ad
solēnē presentis act; celebratōez ne
cessaria forent: z oportuna. Tū ad
ea exponenda cōmodiori ac grano
ri tēpore reseruās: oīpotentes deus
Iesus xp̄s z gloriosaz virgines p̄is
z deuotis p̄cib; itez atq; itez obse
cro: vt hoc faustū z felix cōiugium
multos faciant durare p̄anos.

Oratio cōmanis nuptialis fra
tris Gregorij Britannici.

Sermo

xxij.

Nulla mihi pa
tres aplissimi ciuesq; p̄
stātissimi vberior: aut
iocundior cōmuni oratio potuisset:
q; vt de eaz illustriū celebritate nu
ptiaz hodierna die in tantoz opti
moz viroz cetū dicturus essez. Enī
vero si ea q; expositur; sū vobis gra
ta p̄stabūt nullā me apliore digni
tatē p̄seq posse purabo. Vt namq;
mihi viri ornatissimi: nō mō hūa
nū s; celeste atq; diuinū sacratissi
mū p̄iugij vīculū. Est. n. vt ita dicā
tot; orbis plantariū atq; semina
riū qdā. Unde z p̄p̄iuitatū z af
finitatuz gradus ita pene innume
rabiles emanare vident; vt tot; cer
te mundus inde vnitatē sortiri ap
pareat. Sicut eqdez a Licerone di
dici i his q; de officijs tradidit. Et
quāq; idipsū p̄creande prolis atq;
cōseruandi generis gratia impleat ip
sa natura: hortent; leges: ornatissi
maq; moneat consuetudo. altiori
bus tñ p̄ncipijs atq; digniorib; q;
busdā causis in idipsum trahi du
ciq; videmur. Quā felicem ergo te
ipluz nunc p̄dicē ornatissime An
gele cui a celo z diuinitus datū est:
vt hāc clarissimā z modestissimam
Luciā ex optimo viro natā tuo co
pulatā cōiugio: tam splēdidissimis
nuptijs felicissime cernas. s̄cē meā
qdem sola nemo te fortunatioꝝ ne
mo felicior: quē ea ipsa decorat at
q; exornat. Ip̄a enī est: q; fide pudī
citia z hōestate ornati. Simisq; vir
tutibus: veteres alias supabit mu
lieres. Huic neque se illustris illa
phenicia Bido: neq; pudicissima
Lucretia: neq; amatissima Arthe
misa: neq; felicissima atq; castissi
ma tanaquil: vllō virtutis genere:

h 3

Sermones

enq̄ audebit cōparare. Ad te ipsas
ergo modestissima d̄na Lucia: vt
p̄cludā sic mecū cōuertā sermonez.
Que te tā leta tulerūt secula. Qui
tantī tales genuere parentes. In
freta dum fluij current: dūz mon-
tibus vmbre lustrabūt cōuexa po-
lus dū sidera pascet. semper bonos
nomenqz tuū laudesqz manebunt
Ad dei laudem.

Oratio cōmunis nuptialis fra-
tris Gregorij Britannici.

Sermo.

xxiij.

A Vere nonnul-
li. Magnifici optimi
qz viri z ciues amplissi-
mi: z hi quidē non ignobiles sane
auctores qui humanū admirantes
ingeniū eius copiosissima inuenta
opa in mediū lucēqz ptulerunt. Et
hoc qdē non iniuria quum alij sen-
tentiaz alij vero rei militaris: alij
nauigadi: educandi qz artes sunt p̄-
fessi. Addunt etiam frequētes ho-
minū cetus iure sociatos ac lege vi-
uentes que ciuitates appellātur eē
preclara mediū hūdius ad mortaliū
vsū p̄seruandoz aut alendoz simu-
lacia: alij autē quib⁹ assentioz rem-
exoria q̄ a nobis in presentiaz agit
longe ceteris prestabiliorē censere
solent: quoniam omnia z donet z
confirmet. Ex ea. n. hoies sunt qui
illa superiora excogitant. que ma-
ris z femine legitima iugatio an-
tecessit. Attamē si mortales ritu fe-
rarum in promiscuos ierint cōcu-
bitus origine incerta z sublata filio-
rū nepotum z vxoris caritate: qui-
bus laborat: nulli futuri sunt: nul-
lus erit qui militet qui agrum co-
lat: qui nauiget: qui edificet. Hec ē
qua mortale genus ad corruptio-

nem: ad perniciem semper obnoxi-
um: z nature lege semper occidūū
imortali quadam successione lon-
ga lataqz amplificatur in secula: ip-
saqz passum tenet terrarum orbēz.
Quid si ea tollatur ē medio. Homi-
num multitudo vix vno duratura
est seculo. Quum igitur res vxoris
deletos instauret deficientes refici-
at: a qua hi omnes etiam quos cer-
nimus creati conseruari: instituti-
qz perdurant in ipsa quoqz coniu-
gia prima sociata esse non inficia-
mur. Ex qua cum plures propiqui-
tum propagatio etiam sobolis tuz
etiam que origo est ciuitatum: z q̄-
si seminarium rerum publicarum
est ipsa etiam ciuium conciliatio z
amicitiarum promulgatorū. In
ipsa re preterea: pudicitia: continē-
tia: castitas z fides: necnō custodia
flagitiorum suas sedes sua cacumi-
na: suas deniqz arces collocauit:
quoniam intra viri z vxoris affe-
ctum: circumspecta z reclusa volup-
tas in alienos rumpendi comple-
tus licentiam amisit. Quid admi-
rabilius quidem docet charitas. q̄
vt maritus z vxor morum: probi-
tatum: voluptatum puritate deu-
cti: id efficiant: quod vult Pitago-
ras in amicitia vt vnus fiat ex plu-
ribus. Ad hanc autem rem cōpro-
bandam: non adducam Tiberiū
z Corneliū: non Pompeiū z
Iuliam z non Plotiū z Aristi-
lā vxorie charitatis exempla. Ad
hi exēplo z testimonio sit pudicissi-
ma adolescentula: z vere charita-
tis sponsa purissima domia Lucia
Angelusqz Britannicus quos virtu-
te nobilitate: animoz similitudine
adeo conunctos fore vaticinoz vt
huic quidē etati speculo: posterita

nuptiales

ei etiam admirationi sunt futuri. En nobis adest virgo nobilis: moribus pudicitia: probitate: modestia: frugalitate: insignis ob quas quidem virtutes clarissimis ac sapientissimis viris et magna per negocia cognitis: attauo: proano: auo: pri: ita rñdet vt ea nō min⁹ domū illustrauerit: q̄ a canalium domo fuerit illustrata. Non dicaz hoc loco de eximia patris prudentia: liberalitate: virtute: quem tum alie ipsius res et actiones tum vel acta integerrime ac fortiter multorum oppidorum prefectura declarat. Alias enim dabitur aptior dicendi locus. Tunc autem absit vt narrare subdubitez mansuetudinē atq; animi magnitudinem: quibus tū totam patriaz orans: nuz vero non degenerans a maiorū tuoz imaginib⁹ et vetustissime familie persita. Per tot ducta viros antike ab origine gentis.

Quas ob res magnifici viri ciuesq; pstantissimi marrone primarie virgines ornatissime plaudamus et cōgratulemur huic coniugio: qd̄ tāta laude voluntate officii p̄ditū p̄spicimus. vt nō optime: nō factū fuisse auspicio excogitat̄ possim⁹. Prester itaq; deus oipotēs maxim⁹ optimus hos venustissimos sp̄s vi der: a nobis ne duz parentes verū suos proauosq; felices. Dixi.

Oratio cōmunis nuptialis fratris Gregorij Britannici.

Sermo. xxv.

Quod si abunde aliquem dicendi modum qui rei magnitudini congruus esse queat in medium me afferre posse non putem cogor tamen ad animorū vestrorū desiderū ex-

plendū membris tremebūdis: voceq; submissa et tremula in hac oratione intenta hodierno die de re ipsa: quam dicturus accessi paulisper attingere. Quam enim in omni actione vt ab Licrone oīum eloquentissimo traditū est: tria sunt tenēda v; appetitus rōni parere quo nihil est ad officia conseruanda accōmodatus vt ad ea que p̄tinent ad liberalem sp̄s et dignitatē moderande sint cause. Et quanta illa res sit q̄ efficere velimus quo neque maior labor neque minor diligentia suscipiatur: q̄ causa postulet diligenter animaduerrere debemus. Hoc si quidem agere: quo potero enitar et arcum mearū virū magis protrahā: q̄ natura ipsa patiatur. Et in ea sane extrema parte: certus sum: vehementer errabo: quoniā ipse maiorem curam: et operā quā res postulet vt mihi persuasum habeo profecto susceperiz. Quis. n. omnia que ex deo originē traxisse p̄spicimus: v̄bis extollere possit. Quis nō intelligit nihil posse et diuinis p̄ficisci: qd̄ nō iustū ac sanctū sit. Et quidem sepe audiuim⁹ unio rez humanarū ferme prius q̄ humanus genus in nullā culpā inq; nullas calamitatis supplicū incidit̄: q̄ celit⁹ tradite et cōmendate sunt nuptie: quibus non q̄si per libidinē aut alicui⁹ rei federtatem humanis membris abuti liceret. Et is tanq̄ torius humanitatis nodo vicimur oēs. Hec ē inq; societas in q̄ oīa insūt q̄ putat hoies experēda: honestas: gloria: tranquillitas animi atq; iocunditas. Et cū hec absint: beata vita sine his esse non pōt. Et q̄ hoc intelligam⁹ in oī domo: in oī familia in cūctis ciuitatibus atq; opidis: et demum

Sermones

in toto terrarum situ: nihil est salubrius
quam amicitias et caritatem: quibus retinendis
nil est coniugio utilius. Quis nepe
fideles: quos fratres quos villo amore ac
federe coniunctos iterum sciat: nisi nobis
viri mulieris matrimonium foret impositum
quo beneficio utique ita ab utrisque
vere deuincimur ut nunquam vlla amo-
ri nostro incidere possit calamitas.
Atqui huius rei necessitatem vna cum
hac ratione percludam. Futuri eram: ut
nostra venia dixeris ipsis bestiis infe-
riores: nisi nos nubendo et quasi perenni
amore constringendo vincti essemus.
Sed de hijs hactenus accurate et dili-
genter per ipsum oratorem: excusatione vsu
dictum fuisse omnibus vndique circumstanti-
bus apertissimum est: quod in his magni-
ficis nuptijs: criminis non fuerit ap-
paratus: et ad omniura vota vniuer-
sa non processerint. Cui rei respon-
sum paucis dabo presertim cum ex-
cusatione opus non extiterit: quippe
quod res ipsa fuit indicio: quod iter cete-
ra que hoc coniugio perclara fuere hic po-
tissimum fuit abundantia rerum: qua
instaurantur defectus: hic prepara-
tio diligens que non nobis modo:
sed quorum vis dominorum gessit
set morem voluntati: hic optimus
ordo: quo sine ad votum quid pro-
cedere nullo modo potest: hic et qui-
dem quod satis esse duxi: vultus
accedere boni. Quibus quo amore
qua beniuolentia erga nos conuiui-
um hoc gestum sit animo comple-
cti ad modum possumus. Quare
ex parte amicum uxoris vobis cun-
ctis gratias agens: qui hilariter hunc
dicit suscipere voluistis deum oro:
ut hi videlicet uxoris parentes et af-
fines econtra ea valeant facere que
desiderio vestre voluntatis adhere-
ant et his utilia sunt et commoda: et

sic vltro citroque vna agentes vos ea
operamini: que dei sunt quibusque pe-
rennes illas summi et supremi om-
nipotentis sedes consequi non nequa-
tis: quo ad ipsius diuinitatis gloria
nostra omnia referenda esse ducamur
ad laudem ipsius qui cuncta creauit
in seculorum secula.

Oratio communis nuptialis fra-
tris Gregorij Butannici.

Sermo.

xxvi.

O decor uidere
ornatissimi viri. Ma-
trone primarie: et virgi-
nes pudicissime vosque omnes qui
huius conuiuii decorandi gratia con-
uenistis non potuisse huius honestis-
simi iuuenis conubio non admodum
letari quod utique ex vestra huma-
nitate credo exortum. Namque nihil hu-
mani a vobis alienum puto si recte
mecum vos attenta mente animoque li-
berali reuoluere curauero. Uex ne-
logi mea pertrahat oratio id sane di-
cas: quod ad rei magnitudinem per-
tinere potissimum minime volebas.
Datus est enim arcior dicendi locus
quam egregia mea poscebat voluntas.
Nullam enim mihi vberiore aut
locundiore committi orationem
potuisse: vos non pretereant patres
amplissimi quam me de tam illustri-
um celebritate nuptiarum hodie
no die in tantorum optimorum vi-
rorum ceterum dicturum. Enimuero
si ea que expositurus sum vobis gra-
ta constabunt nullam me amplio-
rem dignitatem consequi unquam pos-
se putabo. Sed quid attinet verbis
ista complecti quam nec mihi cun-
cta complectendi cupio incesserit.
Et qui verbis incultis tantum sa-
cramentum explicare poterem que

Nuptiales

rei magnitudini nullatenus respōdere valent. Non dicaz pfecto de sacratissimi coniugij vinculo in quo peni quodā amore iuuenis ipse et hec adolescentula: cuius optima indoles future pbitatis inditiū nobis facit cuiusq; virtutes ipse sustulerit ad sidera nomē diuino iustu cōiuncti sunt perpetuoq; ligati: et hoc qdem non modo humanū: s; celeste atq; diuinum mortales credunt. Satis enim p ipm adolescentē de re ipsa explicitū esse: vobis omnibus aptissimum est. Non dicā de laudibus tāte familie que vt onniuz huius castri venia dixerit iuste acquisitis superat multos nonnullos equat opibus. Et qd melius. s. pietate: liberalitate: benignitate: iustitiaq; in omnes que nota sunt omnibus: prestāt vniuersis. Nō dicam de virtute ipsius viri: cuius vita ab ineunte etate ad bñ beateq; viuendū: est equidez pstituta. Non dicam de nimia liberalitate q in ijs magnificis nuptijs maxime eluxit. non dicā de his que in vnoquoq; conuiuio necessaria sūt quum ea sint ex sentētia distributa qppe cum nec h defuerit cibozū diuersitas nec rerū abundantia nec preparatio diligēs nec optimus ordo nec bona voluntas aut bonozū vultuum accessio: qui vt aiunt quo amore qua beniuolentia obsequium in amicos actum sit apte ostendūt. Et qd demuz in ijs magnificis nuptijs deesse potuit quod huic coniugio vel minimum potēt afferre pudorē. Nihil in quā cū vniuersa adeo ad omniuz vota laute et optime peracta sint vt nihil supra. Quas ob res vt finē faciā magnifici viri et atro ne primarie et virgines ornatissime et gratulemur huic cōiugio q tanta

laude volūtate tāta atq; tanto officio: peditum pspicimus. Id autē eo factū sit auspicio humiliter obsecro vt hunc viz optimū. A p̄tino p̄rem post auum felicem esse videamus. Nil ergo aliud supest pstantissimū viri: vosq; pudicissime matrone vt vobis cūctis gr̄as agam q a p̄me vti hylarē hūc diem susceptum habere voluistis. Quibus pro reb; ip̄e qui omnia respicit quiq; corruptione caret feneratio repēdat premio. Ad laudem et gloriam suppreme sue deitatis.

Oratio ad cōiuiū nuptialis cōmunis fratris Gregorij britānici.

Sermo. xxvij.

Non uereret viri clarissimi quicq; in minimis mō rebus: sed ne in sumis qdem in tam excellētissimoz hominum p̄fessu agere: nisi hoc ipsum grande ac pdifficile onus hodierno die ad me delatus extitisset. Nulle qdem res vel dignius vel elegantius mea oratione exornari debuissent: q hoc sacratissimū matrimonium: de cuius laudib; hoc in loco a me dicēdum est: vbi nulla dicēdi facultas: nullū tā elegans ac ppe diuinū ingenium satis digne sufficeret. Cū enim nihil tā pclarū vel magnificentum a me audire possitis: qn meliora ac grauiora reperiantur: dicā tamen quod de huiusce rebus ornamentisq; ad hanc que celebrata ē: hodie solennitates attinet de sacramento legitimi amoris. s. atq; de hoc splendidissimo cōiuiio. Id cēnā enim ad quam tempestiue venimus oppipere hoc apparatus erat conuiuiz cuius amplitudo tria in se p ordine cōplexa est: primū est volun

Sermones

tas dispositiva: que veluti forma cuiusque rei substantia operatur una cum potentia operandi. Que quidem voluntas largiflua clara et efficax hoc in loco extitit tota cum facultate. Quod plene vix ipse testatur effectus: vix ex augustino colligitur. Ex spe, opere clarebunt intima cordis. Rex insuper quantitas abundantissimè nobis omnibus delata est: tum hylari facie: tum diligenti ministro operatur: tum ordine pulcherrimo redimuta in extremo. Preterea quod de rege liberalitate: quod de loci claritate quid de frequentia atque copia civium edisserat, neque in privatis: sed in publicis quiniuum solene versatur ut maior mos est. Igitur veram gloriam adipisci valet: quod cunctis liberalitatis officijs functus est. De his hactenus. De sacramento legitimi amoris quod aliud attinet dicere nisi quod natura divinaque scriptura: et mundus ceteris rebus sacris id esse excellentius ostendit. Est enim societas secundum naturam maris et femine perinde soboles carum. Nilum est autem impossibile feminam sine mare hoc adimplere. Quare eorum coniunctio ut perpetuitas impleatur est necessitate constituta. Id enim in certis animalibus absque ratione fit: et in quantum nature capaces sunt et percreandi causa solam: in civibus autem distinguitur magis. Appareret enim hinc auxilia mutua et libidinis evitatio: ex quo fit ut sacrum celitus institutum ut nostra docet fides. Demum ne mundus laberetur egit omnipotens maximus deus ut sacris istis esset principium verbis et quasi se manarum reipsum hinc sequatur soboles hinc fratrum coniunctiones hinc incredibile ac divina familiaritas. Quod nihil stabile arbitraturum est. Adores preterea crescunt: sed maius ceteris est celestis loca implet. Quanta igitur pre-

platio: quantoque amore venerari debeat facillime intelligitur. De liberale itaque institutum et humane vite presidium. De sanctissimum munus a diis immortalibus inuentum: et solis hominibus largitum. Quo genere orationis finem facio post sumptionem ciborum quaedam pulchra regranatio. Quum sepe mecum repeterem patres clarissimi quod ad summos honores mihi hac die per vestras reverentias impetos posse ingenio vel opera dignum vestra expectatione accedere nil aliud eo in actu hoc difficilius a me excogitari posse videbam quod cum ipso opere impotentem nec satis dignum ad referendas gratias me sufficiens arbitrabar. Tantis vestris beneficiis non video nec re nec verbo per supplere posse: si igitur per vestris immortalibus de me meritis par vos gratias accumulate egero: queso atque obtestor mee modice facultati potius quam magnitudini vestrorum beneficiorum tribuendum putens: quod enim tanta potest existere veritas ingenij que tanta dicendi copia: quod tam disertus ac incredibile genus orationis quoque possit vestra in me uniuersa per merita non dico complecti: sed ne impense numerare quod qui hunc meum actulum tantis viris gravissimis atque honestissimis seruitus hac die visitare dignati estis: per quibus et sumis et maximis beneficiis vix mihi par est: nam concessit immortales ago gratias quantas possum agamque dum vitam primo omnipotenti deo eiusque genitrici postremo dominis et patribus meis et successive cunctis hic presentialiter congregatis.

Oratio nuptialis communis fratris Gregorij britannici.

Sermo.

xxviiij.

Nuptiales

Quoniam plerof
qz mirari. Reueren. pre
ses magni ptozes strenui
milites doctoresqz Eximij. q ego q
nec auctoritate nec copia vlla dice
di valeo in hoc ornatiss. mo loco z
in tanta prestantissimoz viroz fre
quentia cunctisqz scilicet de coniu
gio quicqz ausim dicere. Et nemo
hoc velim sibi psuadeat sponte hac
a me susceptam ca. Quinimmo ab
amantissimis dilectissimisque vi
ris quibus memoria beneficij sem
piterna sum abstrictus magno stu
dio ad me esse delata. Qui cu diuti
us excusationi institissem ipsis mo
rez gerendu esse existimaui: ne vis
amicitie a me sprete ee videretur.
Si qd itaqz minus apte min⁹ graui
ter z ornate ex me fulserit: vos que
so atqz obsecro patres humanissi
mi no totu mihi: sed part. z amicis
qui mihi hoc dicendi onus apposue
re partim rei excellentie splendoriqz
vestro assignandum esse iudicetis.
Quis enim tanta est eloquij pstan
tia quis tanta animi pdictus magni
tudine qui conjugalis matrimonij
substantiam sua oratione integerr
ma explicare possit. Quisue intues
se orantem apud tot granissimos vi
ros vndiqz stipatum non pauisce
ret ac omnib⁹ artibus contremisce
ret. Constitue⁹ itaqz ante hunc di
gnissimu cōspectu pauca ad modu
de nuptijs dicam: quoniam has no
esse non felicissimas nemine vestru
arbitroz ignorat. Quāqz. n. z. b. ipis
lupis z a maiorib⁹ nris multa tra
dita sunt: qb⁹ pmodatissimā z locu
dissimā vitam agam⁹: tamen q in
hil in rebus humanis coniugio sa
lubrius atqz prestantius sit: non sa

cile dixerim. Nam videm⁹ salutem
hominum humani generis conser
uationem: vrbis fortunas ac domi
sine legitimo coniugationis vincu
lo stare non posse. Quare cum diui
na illa prouidentia: cui⁹ nulli sunt
fines quā quendam mortalem in
terris deum sese intelligeret virum
ac femina matrimoniali copula cō
glutinavit quoniam gen⁹ pseruaret
amplificaret: z conseruatum p spēs
immortale: vt videm⁹: redderet for
micationes adulteria incestus stupra
multorum deniqz malorum flagi
tiorum genera p matrimonium ex
tingueret. In quorum locum sola
viri z vxoris coniugatio pudicitia
honestas z multa ad bene beateqz
viuēdu vritus genera nisi succresce
rent nisi atqz extarent pfecto nihil
esset quo in pcreandis alendisqz li
beris a ritu feraruz differre videremur.
Nā cū hoc nobilissimuz sacra
mentu innocentie z puritatis tpe isti
tutu fuisse ex sacris litteris didicerim⁹:
satis certe admoniti sum⁹ nos
inocētes puros integerrimos ab oī
deiqz luxurie z feditatis turpitudi
ne remotos z alienissimos ee debe
re. Aduertim⁹ insup patres opti mi
maximas discordias truculentissimas
qz diffidia hac vnitae coniugij fuisse
sedata z paces optias diuturnasqz
amicitias hac coniugij pstitutione ve
teres parare z in dies parare cōser
uareqz videm⁹. Scripsit hystoriarū
princeps Titus Livi⁹ de Sabini cum
Romanis vehemetissimas inimici
tias accerrimaqz prelia inire ppre
rea q publice viri Romani hie Sa
binas feminas lras sibi voluerunt
vxores populi qdem prius inimicis
simi: non mō teste Quidio hoc con
ciliati maritali raptu. sz et pitatis

Sermones

feruore vniti fuere: vt q̄ antea du-
as: postea vnā eādēq; colerēt vrbes.
q̄ quidē res Romanis tūc pullulā-
tis iperij firmissima q̄dā sūdā mēta
iniecit. Nisi enī in suscipiēdis iterē
disq; bellis Sabini Romanorū co-
mites fuissent nō tot potentissimū
pp̄li nō tot extere natiōes q̄ ritū di-
tiori parauissent. qn̄ etiā Scipio il-
le African⁹. q̄ supior cognominat⁹
nō p̄tēt⁹ corā florētissimo senatoꝝ
ordie ī sanctissimo Jouis domicilio ⁊
in splēdidissimo pp̄lo ꝓcordiaz cū
Tyberio Braco diuulgantē Corne-
liā quoq; filiā vt ē apud Valerius
maximū pp̄tin⁹ ei d̄spōdit. Arbitra-
tus. n. fuit hō ⁊ l̄raz pericia ⁊ eorū
gestorū gloria p̄stātissim⁹ ꝓcordiā nū
q̄ illā moriturā eē si fuisset euz Ty-
berio affinitate cōiūct⁹. Et sancta
fuit ꝓcordia h̄ ⁊ tāq; cōe quoddam
vinculū. Darētē nāq; Cornelia at-
q; maritū vsq; ad extremum vite
spūz mutuo nutriuit amore. Pre-
terea mulier ē hoīs suauissime vi-
te coadiutoriū in cui⁹ mutua beni-
uolētia cōgescat q̄ cū oīa sic loq̄t vt
secū cū q̄ itē res p̄spas letiores ad-
uersis vō leuiores cōicando faciat.
Hec oīa ⁊ alia p̄la breuitatis cā sci-
lento obmittēda eē putauī. Quaz
sanctū igit ē hoc sacrū vinculū qd̄
Imortalis de⁹ sanctitas ip̄a instituit
q̄ fructuosū q̄ suauē iocūdū āple-
tēdūq; ab oīb⁹ qd̄ p̄ nulla fligiōe:
nullaq; aut diuie legis aut sacrorū
canonū institutiōe tollat ⁊ venera-
tiori maxie hēatur. Que quum ita
sint: totq; bona ꝓcurrant p̄uidus
vir Angelus britānicus d̄naz Luci-
az femina honestā ⁊ pudicā p̄geni-
tā ex homie vno atq; spectatiss. mo
p̄re. N. legitimaz mox ducit vxorē.
Hac igit grā domini humaniss. mi

deum optimū maximū gloriosam
q; eius genitricē n̄ Alariam cū
croiq; iupos exorem⁹: vt huic splē-
dido coniugio immensa quadam
largitate faueant: quo sit ill. rū po-
tissime secūdū gaudiū: quorūz am-
plissimas virtutes magnifica gesta
illustres victorias omnū mortali-
um fama celebrauit. Referant ē
honores ⁊ gloria. In primis gene-
rosis huius ciuitatis p̄sidib⁹: quo-
rū p̄sentia plurimū has nuptias
illustrauit: postremo vt dicendi fi-
nem imponā eundem cunctorum
reꝝ oppitice vniversūq; superorūz
cerum accurate rogabimus: vt hoc
coniugale fedus sit sponso sponse
q; faustum le. uz: cognatis vō ami-
cisq; gratissimum. Amen.

De cōiugalis cōis fr̄is Grego-
rij Britannici. Sermo. xxix.

Oydere uideor
Spectatissimi p̄sules
vosq; alij ciues p̄gre-
gij: si in tam frequēti doctissimorū
viroꝝ conuētū hoc dicēdi mun⁹ ag-
grediar: nō paruo temeritatis: at-
q; insolētie crimie versari. p̄sertim
quū maiores n̄ros: q̄ huiuscemodi
cōm̄ suscipere p̄luenerūt matura elo-
quentia sūma oris facūdia ceteris
p̄stare oporteret. Ad e vō qui nullo
penit⁹ studio nullaq; dicendi vber-
tate valeo: nōne maxia ipudētia at-
q; arrogātia iductū eē existimabi-
tis: quū vos tāto splēdore: tantaq;
benignitate: tanta deniq; pruden-
tia instructos eē aiaduerto: vt quā
facile vobis cōstet: an idoneū cōsen-
taneū sit: vt cui a teneris: vt ap-
pellant vnguiculis: cū l̄aria cōsue-
tudiē cū p̄mis amicitie viculis de-
uinctus sim: aliqđ munusculū hoc

Nuptiales

hiemali tpe nō afferē: qđ vřo hono
re: pmo: emolumētōq; futurę eī cō
fiderē. Quare ciues p̄stātissimī si d̄
hui' faustissimī federis copula nō
tā digna aurib' vřis exposuero. q̄so
p̄stetis: qđ vos facile mihi p̄cessuros
eē cōfido: si igenij mei opinione re
ete itellegeritis me non vllius glie
vēdicatiōis: s; poti' suorū erga me
meritorū cā in hūc locū descēdisse:
qđ si vos dicēdo explere nō potero:
conabor saltē de tā ardua re qđ expe
ditissimē qđq; celerrimē a me fieri po
terit p̄tractare: ne aures vřas irri
ta qđā dicēdi p̄lixitate cōfundam.
Quā qđē pitissimū viri cū inter cete
ras scientie pres tū serēdi: arādi: pe
coris pascēdi domosq; fādādi: di
sciplineq; castrēns artificia recōdi
tā eē existiaret: qđ et iocundissimos
hōiuz cōiunct' d̄tudiano cultu: vna
q; vinētes iūgēdas eē nō dubitant.
Sūt et qđ cōnubia lōge magis cete
ris p̄stare arbitrātur maxie cū oia
nobis p̄stet dōnēt atq; cōfirmēt: qđ
si terris venit' abducerent: generis
hūani cōditio nē p̄ua rēporis exigu
itate: oīo interire necesse esset. Quo
circa ciues ornatissimī cōsiderate:
aioq; diligētē agitate: qđ tum in or
nanda amplificādaq; re familiari
oportunitatis cōmodiq; cōseātur
Nōnne illud p̄cipuus ac singulare
cōiugalīs amoris fundamētū oib'
reb' merito qđē atq; optimo iure
p̄ferendū eē dixeritis: vt p̄bitatē: fi
dē: mores: pudorē: pudicitiaz: seda
tāq; cupidinē: par: mutuaq; dile
ctioē teneāt: amplectant: atq; con
seruēt: ita vt duo corpa vno sensu
regi: gubernari: ac vigere videant.
Nec veluti i armis militū virtus fe
rocitas magnanimitas p̄cera deni
q; corpa sic ducēdas vřores maio

res nři ea p̄cipue eligi voluerunt.
Quid expectatis: Quid ampli' q̄ri
tis ciues. Si. n. in huiuscemodi re
diuturnoz esse velle hic p̄fecto d̄
es mihi nō suppeditarer. vos tñ nō
ne lōge magis qđ ego dicere sciaz p
cepistis. Quo fit vt silētio a vobis
d̄siderari maliz quā inani mea gar
rulatione p̄dēnari. Ad huius itaq;
rei dignitatē p̄ceps me conuertā: et
ad eos s̄mōnes cōferā de qbus nū
p̄riaz res agit. Hōesta nobis adest
Ladea Britānica spōsa quidā p̄u
dētissima: p̄bitate modestia: idole
uenustate reuerētiaq; insignis: qui
bus: qđē virtutibus nec a genitore
suo tā Antonio. Britānico nec ab
auo qđē sapiētissimo atq; erudi
tissimo viro Bartholo Britānico
degenerare videt. Qui cū doct' op
tumarūq; artuz fit app̄me erudit'
spectataq; uirtute in antiqua Bri
tannicoz familia: haud inuaria qđ
de; reponēd' esse videt. Subiectus
q; an oculos: atq; ora vřa posit' est
ornatissim' adolescēs. Ioan. cimi
n' bēignitate ai magnitudie: igenij
q; acrimōia: urbanitate: genuisq;
morb' lřarūq; cupidissim' ac stu
diosissim': studiūq; hūanitatīs or
nat' d̄niq; affabilis atq; tractabil'
Sermōnes funebres vulgarizā
di vltra primaz impressionē editi:
pro pueris. Sermo p̄ius.

Sermo uestroz
ē viri egregij atq; p̄u
dentes qui nō itelligat
misis mortalib' vitā erūnis et cala
mitatib' plenā ad modicū eē p̄cessā
Itcirco quodā singulari beneficio
a deo fieri vt p̄occupati morte inue
nes in eterne vite refrigerio securi
permaneant. Quid namq; secūdū

Sermones

opli: verbū nunc maxime dies ma-
li sunt: magnum vtiq; dei benefi-
cūi asequitur qui d' presentis vite
periculis i qualicūq; statu salutis
euocat. Sapientie quarto: rapt' ē:
de malicia mutaret intellectus ei':
aut ne fictio deciperet aiaz illi'. Fa-
scinatio enim nuga citatis obscurat
bona z inconstātia ꝑcupiscētie trā-
uertit sensū quādo malicia ꝑsuma-
tus in breui expleuit tēpora multa:
placita enim erat deo aīa illius: ꝑ-
pter hoc ꝑperauit educer' illū d' me-
dio iniquitatū. Naz z de qbusdā
pueris: q cum parentib' morte ꝑ-
uenti sunt a beato Augustio diffi-
nitur qd in hoc eis diuina clemētia
ꝑuidit ne diu viuentes malorū ꝑ-
strum vestigia sequerent'. Josie quo-
q; regi iuda ꝑo magno bñficio a
deo ꝑmissus est: vt legit quarti Re-
guz. xxij. Quod ipz ad patres suos
in pace colligent ne mala vētura su-
per terram videret. Neq; solū iu-
ueni ꝑrouisus ē: sed z nobis: ꝑo
ꝑinquos enim mediocri dilectioe:
non qui carni tantū dediti sunt: s;
z q spiritum obsuar' plerūq; n̄ sciūt
q: aut amor' aut odio fines excedūt
Et subtractio rei amate affectū ad
se redire compellit z ordinem suuz
tenere. Ergo nobiscuz agitur quod
cum Ezechiele ꝑꝑbeta legitur actū
cui a dño dictum est Ezechielis. x-
iiij. Filij hominis ecce ego tollo a
te desiderabile oculoꝝ tuorū i plaga
z nō planges neq; plorabis: z non
fluent lachryme tue: ingemisce ta-
cens: mortuorum luctū nō facies.
Locutus sum ergo inquit ꝑꝑbeta
ad populū mane z mortua ē vxor
mea vespere. Hinc etiā August. i li.
confessionuz: de quodā amico suo
defuncto loquēs: ita dicit. Domine

deus comparauerā olīm amiceū fo-
cietatē studioruz nimis charū. Et
infra. Nam vnde me facillime dolor
penetrauerat z intine: nisi qz fūda-
rā in arenam cor meum: diligendo
mortuz qm nō morturū. Et infra
Dne habes qui amat te z amicum
in te z inimicū ꝑꝑ te. Nullū ille ca-
rū: ille socium amittit: cui omnes
in illo cari sunt: qnō amittit. Te ar
deus nemo amittit: nisi q te dimit-
tit. Itē alius ꝑ filijs. Sermo. ij.

In hac vita fra-
tres carissimi diligendū
sunt homines tanquā in
carne mortales. Vñ Sene. ad Lu-
cillū lib. xj. epla. lxxv. Non affligit
sabiēs in amissione liberorū nō ami-
corū. Eodē. n. aīo fert illoꝝ mortem
quo expectat suam. mihi quidem
amicorū defunctorū cogitatio dulcis
ac blanda est: illos. n. habuit tanq;
amissurus z amissi tanq; habeam
Anaxagoras: quoq; cui meminit.
Valeri' ad ar. lib. v. de parentum
moderatiōe Audita morte filij: ni-
hil inquit. inexpectatū: aut nouum
nuncias. Ego. n. ex me natū sciebā
esse mortale. Ideoq; subiunxit Va-
leri' has voces vtilissimis ꝑceptis
imbuta virt' mittit: quas si q; effi-
caciter auribus ꝑceperit: nō igno-
rabit ita liberos esse procreatos: vt
memineritis rerū natura: z accipi-
endi spiritus z reddendi eodē mo-
mento temporis: legē iudici. Atq;
vt mori neminem solere qui nō vī-
xerit: ita nec viuere aliquem quidē
posse: qui non sit morturus. Ma-
ro hoster horum sententiam affir-
mat de morte. stat sua cuiq; dies z
Flacus etiaz pluribus i locis z ma-
xime. Odarum quarto. Pallidus

Nuptiales

mors equo pulsat pede ꝛc. ꝛ alia
oda: sed vna omnes manet ꝛ nox
ꝛ calcanda semel via leti: ꝛ alijs in
locis apud eundem. Sed quid refe
ram multorum sapientium senten
tias cum res in aperto sit: atq; vni
uersorum fors sit communis. In
evitabilis enim fati fors est inquit
D. Curtius titulo. ix. de gestis Ele
randri magni. Et quãq; durum ac
difficile videatur liberorum mors
aut amicor; tamen nullum aliõ q̃
patientiam rectius habemus sola
rum quemadmodũ. Dicit ad Vir
gi. de morte quintilij amici. Durũ
sed leuius sit patientia: quicquid ẽ
corrigere nefas. Cuius affirmande
sententie testis preclarus rex Da
uid occurrit: cui nimirum deus in
certa ꝛ occulta sapientie sue mani
festavit. Dic enim cũ pro filio egro
tante: vt legitur secundi Regũ. xij.
Se coram domino ieiunijs ꝛ lachry
mis afflixisset: mortue de morte illi
us nuncium audisset: de terra sur
gens lachrymas absterxit: ꝛ causas
requisitus: respondit propter infã
tem cum adhuc viueret ieiunauit
ꝛ fleuit si forte dominus eum mihi
donaret. Nunc autẽ quia mortuus
est nunquid eum potero reuocare.
Ego magis ad eum vadam: ille ve
ro nõ reuertetur. Sic ergo fecit ap
poni mensam ꝛ comedit ꝛ conso
latus est Bersabee vxorem suaz: s; z
idem rex: postmodũ vt legitur eo
dem. xviii. cum filium suum Ab
salon extinctum iugeret ꝛ incedẽs
operto capite clamaret Absalon fi
lij mi filij mi Absalon. Correptus
a Joab principe militie sue: proti
nus surrexit: ꝛ in porta sedit: sicq;
familiam suam desolatam alloqns
confortauit. Ergo ꝛc. Consolatoria

in qua ostendit rões. x. cõsolatoria
sup morte cuiuslibz clarissimis.

Ot aliquid uo
bis optimi viri consola
tionis impartiar: super
carissimũ. n. obitu decem mihi ex
plicande sunt breuiter ratios siue
causẽ quibus oĩdam cuiusq; mor
tis licet esse moderandos: ne di
cã oĩo tollendos lachrymandi qui
dẽ sunt mortui sed partiũ cum hoc
humanitatis officium sit. Neq; eniz
vt Terentianus chremes: humani
quicq; alienum puto a me. Si q; s
enĩ amici defuncti merore proflus
phibere vellet obijcere possem illõ
Quidij de re. amo. Quis matrem
nũ mentis inops i funere nati fle
re vetat. non hoc illa monenda lo
co est. Cum lachrymas animumq;
implenerit egrũ. Ille dolor verbis
erudiendus erit. Rões at quas enar
raturus sum: vt ad ppositũ redeã:
pene oēs aut plures in epistola ad
amicũ. Consolatoria. Hieronymus
tangit: quanq; alijs verbis. ¶ Pri
ma siquẽ est consideratio volunta
tis diuine: cui debemus nostrã cõ
formare. vñ dicit Hieronymus. Si
nostros defunctos plangim; quos
tñ resurrecturos credimus: qd fa
cerem; n̄ mori tantuz p̄ciperet deus.
Voluntas eius vtiq; sola sufficeret
ad solatium cui nullũ preponere de
bemus affectum: ꝛ Seneca ad Lu
cillum Placeat homini quicquid
deo placet: ob hoc ipsuz q; deo pla
cet. ¶ Secũda est consideratio eq
tatis: quia licitum ac iustum ẽ vni
quemq; quod suũ est recipere. vñ
de ibidẽ subdit Hieronymus. Ni
hil abstulit tuuz q; dignat; ẽ recipere
ppũ creditũ suũ recipere deuit credi

Sermones funebres

torē. Et nihil aliud decet quā credi-
tori suo gratias agere mutuātem: et
dicere cū Job. *Vis dedit. Domi-
nus abstulit. Job. i. ca. De hoc cre-
dit: redemptione dī. Eccle. xij. Re-
uertatur puluis in terrā suā: et spi-
ritus redeat ad deū q̄ dedit illū. et
Sapientie. xv. Reducit se vnde ac-
ceptus est: repentus anime debitū
quā habebat.* ¶ Tertia est psidera-
tio necessitatū: q̄ scilicet sum⁹ om-
nes ad moriendū astricti. Juxta il-
lā David sententiā quis est hō qui
vivet et nō videbit mortē. *Sene. ij.
Quacunque die comederis ex eo
mortem morieris. Unde in p̄sona
domini. N. defuncti dicitur. Quilibet
vienti. Ecclesiastici xxxvij. Ad-
emor esto iudicij mei. s. mortis
sic erit et tuū. Adibi heri et tibi ho-
die. Unde Augustinus in libro me-
ditationū. ca. xx. Hanc vitam im-
mortalem vocat etiam mortez vita-
lem. Sic Sene. epi. iij. Quotidie
morimur: q̄ quotidie pars aliqua
vitē demitur: et tunc quoq̄ vita de-
crescit cuz crescimus: sic et recte mu-
lier illa thematites. ij. Regum.
xiiij. Omnes morimur et quasi aq̄
dilabimur. Itaq̄ eōnimitē mor-
tem nostrorum ferre debemus. Se-
ne. ad Lucil. que querella est qd̄ in
cōmodū si qd̄ debebat desinere re-
fecit. et Ambro. de morte sary. li. ij.
quid absurdius q̄ id qd̄ scis omni-
bus esse p̄scriptū: quasi speciale de-
plores. Mors enī equalis est om-
nibus. Virgi. Stat sua cuiq̄ dies.
Boe. de p̄so. li. ij. metro. vij. Mors
sp̄rmit altā gloriā involuit humile
pariter ac celsum caput: equatq̄ sū-
mis. Infima. Itē orat. li. j. carmi-
num pallida mors .e. p. p. pau. re-
gūq̄ turres. Idē. Sed vna omnes*

manet et nox et calcanda semel via
leti. Idē infra. scilicet omnibus q̄
cunq̄ terre munere vescimur. scilicet
moris paulus enavigāda: sive
reges: sive inopes arimus coloni.
Idē. Equa tellus pauperi recludi-
tur: regūq̄ pueris. Quibus Cur.
lib. ix. de gestis alexā. Inevitabilis
facti fors est. Idē. Mors et fugacē
p̄sequitur virū: nec parcat in bellis
iuuente poplitibus timido ve ter-
go. Silius italicus. li. viij. Currit
mortalibus enū. Nec mori bis pos-
se datur: fugit hora rapitq̄. Tarta-
reus torrens. Et claudianus d̄ mor-
te. Sub tua purpurei venient vestī-
gia reges. Deposito luxu turba cuz
paupere mixti. Omnia mors eōs.
Judā natura nocentes. Tu requiē
datura pijs. Te iudice fontes. Im-
pia cogent vite cōmissa fateri. Apo-
stolus ad hebreos. ix. Statutum est
hōibus semel mori. Quid multa
necessitas hec probationibus non
eget. ¶ Quarta est cōsideratio fra-
terne vtilitatis erga ipsū defunctū
qui per mortē liberatus est a p̄senti-
bus miseris ac piculis. Unde Hie-
ronymus vbi supra. Tot impugna-
tiones diaboli: tot seculi clades eua-
sit. Tot corporis bella: et lachrymas
fundis: quasi nescias quid in teipso
quotidie patiaris: p̄ hoc. n. et do-
minus discipulos admonet dicēs.
Si diligeritis me: gauderitis vtiq̄
q̄ vado ad p̄res. Jo. xiiij. Vita hec
brevis et erūnis plēa. Un et Virg.
hoc cōsiderās dicebat. Optima que
que dies miseris mortalibus enī.
Pria fugit: subeūt morbi tristisq̄
senectus. Et labor: et dure rapit in-
clementia mortis. Unde optime se-
sit. L. Cesar: vt est apud Salustius.
In luctu atq̄ miseris mōtē erūnis

Vulgarizandi

rum requie non cruciatum: ea cun-
era mala mortalium dissoluere: vs
babeſ. xxxij. q. vij. c. licite. Omnia
cum morte soluant. ¶ Quinta est
consideratio diuine dispositionis q̄
nouit: quādiu expediat homini vi-
uere ⁊ quādo mori. Unde ibi dicit
Hieronymus. Plāsimus beneficia
dei qui nouit qd nostre preſtet in-
mitati: hoc est qd dī ab ipſo domi-
no ad Ath. vj. Scit enim p̄r vester:
quia his omnibus indigetis. Hinc
⁊ Aug. in lib. soliloquiorū. De salu-
te loquit corporis mei: quādiu quid
mibi vtile sit nescio: tibi qdem dñe
hoc cōmitto. Prima pe. ij. Omne
solicitudinez vestī ā proiectes in
euz: quia ipſi cura ē de nobis. Quic
sententie illā non incommode So-
cratis adiecerim cuius Na'e. Ma-
ri. meminit li. vij. Socrates huma-
ne sapientie quāsi quoddā terrestre
oraculū: nihil vltra petēdum a dijs
immortalibus arbitrabat: p̄ vt bo-
na tribuerent: qz hi demuz scirent:
qd vnicuiqz esset vtile. Nos aut̄ ple-
runqz id votis expeteremus qd nō
impetrasse melius foret. ¶ Sexta
est cōsideratio inutilitatis. s. lucius
⁊ tristitie que nec possit mortuuz
ad vitā reuocare: nec a p̄a liberat̄.
vñ ibi Hiero. Unde queqz si dolori
debeat aliqd p̄cedi vbi sine aliquo
remedio p̄t̄ alius fatigari. Unde ⁊
Ho. mem̄o mei deus: qz vent' est
vita mea: ⁊ nō reuertet̄ ocul' me'.
Recte ecclesiasticus. xxij. c. Ad di-
tus plora super mortuo qm̄ requie-
rit. Erute ⁊ d̄ flent. xxxviii. Hinc ni-
hil p̄deris ⁊ teipm̄ pessimabis: h'c
⁊ Aug. Cur emine lachrymas per-
matillas cū resuscitare non valeas
quē ploras. Idcirco recte Orator
ad Decenari suū lugendū obituz ve-

rat. his verbis. li. carmi. Absint ina-
ni funere nense: luctusqz turpes: ⁊
querimonie. Lōpesce clamorez: ac
sepulchra: mitte supernacuos bono-
res. ¶ Septima cōsideratio pprie
damnificationis que cordi ⁊ luctu
⁊ aie puenit. vñ eccle. 30. Adultos
occidit tristitia ⁊ nō ē utilitas in il-
la: ⁊ puer. xxv. Sic tinea vestimēto
⁊ vermis ligno ita tristitia viri no-
cet cordi. Vñ ⁊ Eccle. 38. Repelle
tristitiā a te neqz. n. est conuersio: ⁊
huic nihil p̄deris: ⁊ teipm̄ pessima-
bis. ¶ Octaua ē cōsideratio pprie
utilitatis que de ipa morte puenit.
Sepe amici iter salutis impediūt.
Nā ⁊ cor diligētis ad mūdū allici-
nūt: ⁊ eoz calamitates offendūt. Et
vt dicit Aug. sup Gen. Sepe offen-
dit deus ne offendaſ amicus. Ad h̄
valet exēplū. Augustini ⁊ Ezechie-
lis supra. ¶ Nona est cōsideratio fu-
ture resurrectionis. s. in qua ad vi-
taz reducent̄ qui cū dolore amittā-
tur: iuxta illd̄. Apost. p̄ma ad Cor.
xv. oēs quidē resurgemus: hec cōsi-
deratio dz esse lugentiū consolatio
h̄m illud Apost. i. Thessalonicē. 4.
Nolimus nos ignorare de dormiē-
tib' vt nō cōtristemini. Et Hiero.
ad Theodoram de morte lucini vi-
ri sui. Aduersus ergo mortis duri-
tiā ⁊ crudelitissimā necessitatē hoc
solatio erigimur q̄ in oreui visuri
sumus eos quos dolemus absētes.
Neqz. n. mors: sed dormitio ⁊ som-
nus appellatur ⁊c. Ambrosius de
morte. Saty. li. ij. Adortē itaqz pro-
bamus non esse lugendaz. Primo
qz communis est ac debita cūctis.
Deide qz nos a seculi huius absol-
uit erumnis. Postremo qz ad mo-
dum somni a labore mūdi requie-
scere facit in spe resurrectionis. Idē

Sermones funebres

Libro primo. Cessabunt igitur lacryme mee: quia debet aliud inter fidos et perfidos interesse. De fide resurrectionis dicit Lactantius libro tertio aduersus si. reli. de immortalitate iustorum. Si vita in dei religione transacta sit: mors malum non sit: quia translatio est ad immortalitatem. Si aliter sit malum sit necesse est: quoniam ad eterna supplicia transmittit. Ergo si bonorum mors malum non est: immo bonum quod felicitatem tribuit: cur mortuum lugemus: immo: ut Hieronimus ad Theodoram ubi supra. Nos dolendi magis quam stamus in prelio: vulnera accipimus vitis sordidamur.

¶ Secunda causa fuerit: si nos amici iusti hac in vita dilexere: utique etiam in eterna diligunt: nosque meritis suis dirigunt. Unde Augustinus in libro de cura pro mortuis gerenda. Mater inquit mea: que me terra marique secura est: ut mecum viueret: absit ut nunc vita felicitate: crudelis a deo ut cum aliquid cor meum angit: filium tristem non consoletur: quem vnice dilexit: quem que nunquam mestum videre voluit. Idem libro Confessionum. ix. Domine in sinu abrahe viuit nebridius: dulcis amicus meus. Tuus autem adoptiuus ex liberto filius. Ibi inquam viuit. unde me multa homuntionem in expertum interrogauit. Itaque non aurem ad os meum ponit: sed spirituale os ad fontem tuum. Ubi felix sine fine quantum potest pro auiditate sua: sapientiam tuam bibit. Nec sic eum arbitror ex illa inebriari ut obliuiscatur mei: cum tu domine quezille potat: memor sis no-

stri. Cyprianus libro de mortalitate. Non sunt rugendi fratres nostri accersioe dominica de seculo liberati: cum sciamus eos non amitti: sed premitti: et Ambrosius ubi supra. Quid te mi frater amantissime fleam: qui sic mihi ereptus es: ut esses omnium non enim perdidisti usum tui: sed commutasti. Ante corpore inseparabilis: nunc indiuiduus effectus. Adanes enim mecum ac semper manebis: nunquam te patria mihi eripuit: nec mihi patriam vnquam preculisti: et nunc alteram prestitisti. Lepi iam enim ibi esse peregrinus ubi melior mei portio est. ¶ Nunquam siquidem in me totus fui: sed in altero nostri pars maior amborum. Uterque autem eramus in christo: in quo et summa vniuersitatis: et portio singulorum est. Itaque mihi para frater consortium hospitij me queso diu deseras cupientem tui: properantem expecta festinantem adiua. et si diu tibi morali videor accersi.

¶ Sermo in quo triplicem lugendi modum demonstrat. iij.

O Ideo ornatis-
simi viri nonnullos ex vobis propinqui sui morte merore affici lacrymasque fundere: cuius ego rei nonnulla me admiratio tenet: cum nouerim triplicem lugendi causam esse. Unam quidem non culpa carentem: alteram vero honestam ac decentem: tertiam omnino culpabilem: has causas breuiter explicado. Dehinc de luctu temperando verba non incommode adiunxero. Et itaque prima in causa de morte amici: vehemens: tri-

Vulgarizandi

Tristitia: semper mala atq; damnanda: de hac Ecclesiastici. 38. Tristitia festinat mors & cooperit virtutem: & tristitia cordis flectit ceruicem ab hac inquit festinat mors: idest cito vel de facili prouenit anime damnatio: & etiam corporis destructio: quia spiritus tristis exsiccat ossa. Proverbiorum. xxvij. & cooperit virtutes idest eneruat bene agendi fortitudines & flectit ceruicem & debilitat mentem. Est in secunda causa, compassio de morte amici cuius rei exemplum sumimus de deo qui & ipse mortuum Lazarum fleuit & arguit chistus iudeos tanquam insensibiles. Matthe. xj. lamentauimus & non plauristis: & Apost. quosdam arguit quod essent sine affectione. Dauid quoq; planxisse fertur non modo suos verum & inimicos: vt Saul & suos secundo Regum primo. Et Abner principem exercitus aduersarij. Ibi dem. 3. Ideo recte dicitur Ecclesiastici. 38. Fili in mortuum produc lachrymas: & quasi dura passus incipe plorare. Bene quasi dura passus: ac si ipse patereris angustias quas moriendo passus est ille: debemus de aliorum miserijs dolere. Aposto. i. Corin. xij. Si quid patitur vnum membrum patiuntur omnia membra. Et ad Roma. xij. Gaudere cum gaudentibus: flere cum flentibus. Cui concordat Horatius in poetica: vt ridentibus arrident ita flentibus adsunt. Humani vultus. Quemadmodum de beato Martino dicitur. Pium est flere martinum & pius est gaudere Martino. Hinc & Ambrosius de morte saty. Non graues inquit lachrymis contraximus culpam. Alius est enim

dolor nature aliud tristitia diffidentie. Et plurimum refert desiderare quod habueris: & lugere quod amiseris: nec solus dolor habet lachrymas sed habet & lector lachrymas suas: & pietas fletum excitat: & oratio stratus rigat. Ipseq; lachryme dulces sunt: ipsi fletus iocundi: quibus extinguitur ardor animi: & quasi relaxatus euaporat affectus vt de Ouidius de trist. Stragulat inclusus dolor: atq; cor estuat intus. Cogitur & vires multiplicare suas: Luctus autem ille de quo tertio sup pollicitus: est qui nec tristitiam accipit: nec compassionem quia neq; secundum naturam: neq; secundum gratiam a plerisque amici diliguntur vel propinqui. Et fere omnium amicitia temporibus nostris: vel ficta est: vel mercennaria. Unde & fecte lachryme funduntur in morte: & de his que ex amicitia fecte procedunt. Dicit Seneca ad Lucil. Quis ferat hos qui negligentissime: cum amicos habuerit miserrime lugeant: nec amant quempiam nisi perdidierint: ideoq; tunc effusius merent: quia verantur ne dubium sit an amauerint: seraq; iudicia affectus suquerunt. Et he quidem lachryme: facile restringunt: citoq; arescunt. Ut enim dicit. Ad. Tul. Nihil lachryma cito arefcit. De huiusmodi etiam lachrymis fictis: et Ouidius de re. amo. vt fleret oculos erudiere suos De illis autem que procedunt ex amicitia mercennaria. dicit Iuena. Ad a iore tumultu planguntur nuni q; funera fingit in occasu summa deducere veste: content' verare oculos humore coacto. Plorat lachrymis amilla pecunia veris. Quid de impijs filijs dicat. qui parentum modo

Sermones funebres

morre nō merēt. Sed letantur quā si hereditatis quāz profundere turpibus voluptatibus cupiunt relicti sunt domini. Et si forte ploraerint: manus ac breuis est eorum fletus: magisq; risum prorumpunt lamenta quā compassionē: quē admodum. P. minus: cuius meminit. A. gelius in uocibus atticis dicit. Heredis fletus sub persona risus est. **T**ristitia autem omnis ac fletus moderanda sunt: ne i tristitiam mortiferam declinent: que mentem absorbeat: iuxta illud. ij. ad Corin. ij. de quodam dicit. Cōsolamini illum ne forte abundantiori tristitia absorbeat. Abundans tristitia que maxime solet respiceret damnum proprium: mortem operatur secundū Aposto. scđo ad Corin. vj. Ideo dicitur. Ecclesiastici. 30. ne dederis tristitiam anime tue: nec affligas te in consilio tuo. Et rursus docet Ecclesiasticus. xxij. Temperate luge: cuz lugentib⁹ ⁊ ppati aliorū miseris ⁊ defectib⁹.

Moralis luctus. Sermo. v.

Luctus mortui septem diebus. Ecclesiastici. xxij. moralis autem luctus mortui septem diebus: quia septem dies peccatoris qui mortuus est morte: culpe sunt septem partes prosperitatis mundane. vj. potētia vel gloria singularis scientia secularis: fama popularis: sanitas corporalis: voluptas carnalis: abundantia temporalis: securitas mundialis de quibus dicitur Job. 31. Ducti in bonis dies suos ⁊ in puncto ad inferna descendunt: de quib⁹ intellerit Orat. l. ij. in carminib⁹ cuz de diuīte loqueret. Nulla certior ta

men rapacis orci sine destinata sua diuīte manet hērū. Et Sap. vj. potentes potenter tormēta patient. Ideo Hieremias. ij. Diem hominis non desiderau: tu scis. Pro his ergo peccatores. j. ad Thimo. 5. lugēdi sunt: quā ipsa prosperitate mortui sunt sicut illud: uida que in delitijs est uiuens mortua est. Unde dies hos lugebat Job dicens. 3. c. Pereat dies in qua natus sum. Et hieremias. 20. Maledicta dies i qua natus sum: finis. **S**ermo in quo mortem docet non timendam: sed potius contemnendam: aliquā amplectendam. Sermo. vj.

Mors per se timenda non est. Priso quidem quia nullo pacto euadi potest: Seneca de re. for. stultum est timere quod vitare nō possis. Idem ad Lucillum Epistola. lxxvij. Nemo tam speritus ē ut nesciat quandoq; sibi moriēdū esse: ⁊ tamen cum prope accesserit: tergiuersatur tremat: plorat. Nōne tibi videtur stultissimus qui fleuerit quod ante mille annos non uixit: eque stultus est qui flet q; post annos tres nō uiuet. Nec paria sūt non eris non fuisti: utrunq; temp⁹ alienum est Job. 30. scio q; mortū trades me. ubi constituta est dom⁹ omni uiuenti. Cui consonat Quindius i libro methamorphoseos: oīa debentur morti pauloq; moranti: Serius ac citius metam properamus ad vnā: Idem li. amo. s. oē sacrum: mors importuna prophānat: omnibus obscuras inijcit illa manus. Sen. in Thieste. Uue nī mis auīdus est quisquis non uult mundo secuz pereunte mori: ⁊ Lu

Vulgarizandi

vanus mors vltima pena est: non metuenda viris: Tibullus cuiusq; rapax mors venit: Et illud homonee ad coniugem timetum: parce tuam. cō. fl. quas viuere. f. q. m. sol. ir. Nil pz. l. nec. p. f. m. x. h omnis exi. vnus habet: Nā timor mortis infidelitatis est signum. Unde Lyprianus martyr lib. de mortalitate eius est inquit mortem timere qui non vult ad xpm ire. Et eius ē nolle ad xpm ire qui non credit se cuz xpo incipere regnare. Deniq; mortem timere signum est desperatōis & male conscientie. Nam qui hanc vitam diligens timet mortem: similis est latroni qui suum diligit carcerem: nec vnquam vellet egredi qz nollet ad patibulum duci: vñ Lyprianus vbi supra. Eius est in mūdo diu velle remanere quem mundus oblectat quem seculum blandiens ac deiceps illecebris terrene voluptatis inuitat. Adori ergo timeat quem ad secundam mortem de hac morte transire cōstat. Adori timeat cui hoc longiore mora cōfertur: vt cruciatus & gemitus interum differantur. Nō est igit mors timenda: sed potius contemnēda; quia vita fragillis est & ideo contēpibilis fm illud Jaco. 4. Que est enī vita vestra: vapor est ad modicum parens. Unde Seneca hec cognoscens libro de naturalibus questionibus ait. Contemne mortem: & omnia que ad mortem ducunt cōtempta sunt: siue bella: siue naufragia: siue ruinarum pondera: Itaq; sicut dicit Tullius in catōe maior. Adeditatum esse debz ab adolescētia: vt mortem negligamus.

Adors vero facilius contemnitur a bonis quam a malis: a pau-

peribus quam a diuitibus: a senibus quam a Iuuenibus: a miseris quam a felicibus: a bonis nunquā quia vitam presentem nō reputāt sed meliorem expectant secunduz illud ad Hebreos. xij. Nō habem⁹ hic manentem ciuitatem: sed futuram inquirimus. Adali vero quia solam presentem vitam diligunt: quicquid dilexerunt per mortem amittunt. Ideo dicitur in Eccle. xij. O mors q̄ amara est memoria tua homini pacem habenti in substantijs suis viro quieto: & cuius vie directe sunt in omnibus: & adhuc valenti accipere cibum: hic ergo recte dicit. Tullius in paradi. Adors quidem his quorum cū vita extinguuntur omnia terribilis ē non autem his quorum laus emori non potest. Ceterum a pauperibus quā a diuitibus facilius contēnitur: quia quāto minus hnt i mūdo q̄ diligant: tanto magis expedi ti mortem expectant. Secundum illud Eccle. xij. O mors bonum est iudicium tuum homini indigentī & qui minoratur virib⁹: hic Theodorius Lyrenus: vt refert Valer. max. de libere dictis: cum regez L. simacum increpauit: & ob hoc euz ille cruci affigi iussisset. Terribilis ait hec sit. purpuratis tuis p̄ca mea quidem nihil interest hūm an sublime putrescam. Ideo recte secundus philosophus. Adors ē pauor diuitum desiderium pauperū. Itē a senibus quam a iuuenibus: quia sicut dicunt sancti Ambro. & Bernardus. Adors quidem iuuenib⁹ est in medijs. senibus autem in ignis. Unde & Tul. i. Cat. ma. Adors inquit contingit adolescantib⁹ aduersante & repugnante natura: iō

Sermones funebres

gravis: senibus vero venit tanquam sponte nulla vi adhibita: non leuis. Ponit exemplum de frugibus.

¶ Denique a miseris facilius contemnitur quam a felicibus: quia sicut dicitur Ecclesiastici. xxx. Melior est mors quam vita amara. L. Cesar in Catilinario Salustij. in luctu inquit atque miseris mors erunarum requies est non cruciatio. Non solum autem contemnenda est verum et a viris dicitur perfectis amplectenda. id est hilariter et amabiliter suscipienda.

¶ Primo quidem quia iudicium dei est: et hominis iusti est diligere iudicia dei: quia iudicia domini vera iustificata in semetipso. Unde et Ecclesiasticus. xli. Noli timere iudicium mortis. Hoc enim iudicium a domino omni carni. ¶ Altera ratio quia finis peccati mors est: et iustus debet optare peccati finem ut iustitia permaneat. Unde Daniele. ix. finem accipiat peccatum et deleat iniquitas: et adducatur iusticia sempiterna. Hinc et Ambrosius de bono. mor. grauius est ad peccatum viuere: quam in peccato mori: quoniam impius peccatum auget quoadiu uiuit: et si moriatur peccare desinit. iuxta illud Ecclesiastici. Mors uinenti preferitur: quia scilicet peccare desijt. Et mortuo nondum natus: quia peccare nesciuit. ¶ Tertia ratio quia mors timorem mortis auferit: qui est ipsa morte quodammodo grauior est. Unde Hieronymus de uita. Ad alchi. Grauior expectata mors quam illata. Et Seneca libro Declamationum. Crudelior est quam mori: mortem timere. Et Ambrosius de bono. ma. Non enim igitur mors grauis: sed metus mortis. ¶ Quarta ratio: quia

mors nihil aliud est quam extractio carceris. Unde Psalmus edue de carcere animas meas similiter. Apostolus ad Romanos. vii. Infelix ego homo quis me liberabit de corpore mortis huius. ¶ Quinta ratio est: quod naturalis debiti est solutio. Unde Varro in sententijs ad Atheniensem auditorem: cum natura inquit litigat quod mori graue fert: duplexque malum est: cum moleste ferimus quod necesse est. ¶ Sexta ratio est: quia est periculorum euasio quibus undique obsessi sumus iuxta Apostolum. ij. Corinthios. xj. Periculis latronum periculis flum. Hinc etiam Quintus in epistola. Occurrunt animo: pereundi mille figure. Adorsque minus pene: quam mora mortis habet.

¶ Septima quia miseriarum est finis et obliuio. Unde Ambrosius de bono. Ado. Nulla potest esse iocunditas inter has uite nostre amaritudines et plura ista. Unde et Job dies qua natus fuerat perire optauit. Quasi principium malorum optauit diem perire generationis ut diem reciperet resurrectionis. Denique quidam feruntur populi: qui ortus hominum lugerent obitusque cum gaudio celebrarent: eo quod ex huius mundi periculis emerissent. Nos quoque dies natales sanctorum obliuiscimur: et eum quo obierunt die celebri solennitate renouamus. Hinc Apocalypsis. xiiij. A modo iam dicit spiritus: ut requiescant a laboribus suis. Post laborem igitur presentis uite quiescendum est: quia ut ait Ecclesiasticus. xxx. Melior est requies eterna quam languor perseuerans. Et profecto bene dicitur ab eodem septem: meli

Vulgarizandi

Est dies mortis quā dies natiuitatis. **E** Octava ratio: quia mors eterne ac iocunde vite: ingressus ē: Hinc Lyprian. vbi supra. Non est exitus iste sed transitus et itinere temporali ex curso ad eterna transgressus. Idcirco etiam Lactantius refert. Multi ex Philosophis: quia eternas esse animas suspicabatur: tanquam in celum migraturi essent: ipsi manus sibi intulerunt ut Crysippus ac Zeno. Empedocles: et ex Romanis Lato. Ideo Seneca in Agamemnone dicit: quod rudis est Tyrannus qui morte penam exit: quia scilicet ipsum a pena liberat quem punire se credit.

E Nona et ultima ratio: quia scilicet ex morte multiplex nobis beneficium puenit. Unde Ambrosius: vbi supra morte inquit martyrum est religio defensa: fides cumulata: ecclesia roborata vnius etiam morte mundus redemptus est vnius mors. Vita omnium est: morte illi signamur. Ad mortem eius orando annunciamus. Ad mortem eius offerentes predicam. Sola mors immortalitatem que fuit: atque ipsa mors seipsam redemit. **A**lius Sermo funereus in quo bonis mortem esse appetendam et malis formidabilem demonstrat.

Sermo

vij.

Porro licet

ex predictis causis amabilis sit mors. Et bonis dumtaxat viris appetenda: malis tamen formidabilis est. Unde de morte sicut de sacramentis dici potest ut Augustinus quod bonis quidem utilis: malis autem inutilis. **U**bi

Lyprianus: vbi supra mortalitas ista christi hostibus: pestis est: eius autem seruis salutaris excessus est. Et Ambrosius vbi supra. Ad mors inquit corporis iustis videtur bona sed plerisque metuenda: iustis namque quietis est portus: naufragium vero putatur nocentibus. De morte bonorum in psalmis preciosa in conspectu domini mors sanctorum eius. Et apoca. xiiij. Beati mortui qui in domino moriuntur. Causa et vita mortem faciunt preciosam: ut dicit Bernardus in epistola de Adachabe. **D**e vita dicit Augustinus. Non est putanda mors mala: quam proba precessit vita: et Tullius nequaquam viro forti turpis mors accidere potest. De causa dicit Ecclesiastici. iij. Pro iusticia agnoscere pro anima tua et usque ad mortem: certa pro iusticia. Et ut Augustinus. Martyres non facit pena: sed causa: in sermone de marty. Et duplex quidem martyrium est. Unde Lyprianus vbi supra. Aliud est martyrio defuisse animi: et aliud animo defuisse martyrium. Nec deus sanguinem martyrum querit: sed fidem. Nam nec Abraham: nec Isaac: nec Jacob occisi sunt: qui tamen fidei et iusticie meritis honorati inter patriarchas primi esse meruerunt. Nec ille quibus verbis ostendit martyrium voluntatis et operis. De morte vero malorum dicit. Psalmus Ad mors peccatorum pessima: mala quidem est: quia vitam presentem quam solam diligunt: extinguit. Peior quia penitentie locum excludit. Pessima quoniam ad eternam mortem ira perducit.

Sermones funebres

Sollicite mortem expectandam docet.

Sermo. viij.

Quotidusque ex causis fratres carissimi: quod ad huius enim dilecti nostri funus convenistis: ut aliquid boni operis vestri utilitatis reportetis mors a vobis vigilanter atque sollicite expectanda est: iuxta illud Job Cunctis diebus quibus nunc milito et expecto donec veniat immutatio mea. Unde et Quidius Methamorphoseos. Sed scilicet ultima semper expectanda dies homini est: dicitque beatus ante obitum nemo suprema quam funera debet. Et profecto sollicite expectanda: quae insperate frequenter accidit. ut Ecclesiastici. ix. Nescit homo finem suum sed sicut pisces capiuntur hamo: et sicut aves comprehenduntur laqueo sic rapiuntur homines tempore malo: cum et tempore supervenerit. Ideo dicitur a domino. Marc. xij. Videte vigilate et orate. Nescitis enim quando dominus domus veniat: sero an media nocte: an galli cantu: an mane: ne cum venerit repete inveniatis vos dormientes.

Vigilanter quoque dicitur expectanda mors: quia multiplici vi venire solet: ut est apud prosperum in Epigramate. Ferro. p. s. viii. al. ca. mille modis. m. m. r. u. homines et Quidius in epistolis. Occurrunt animo peendi mille figure. Adorsus minus pene quas mora mortis habet. Expectanda ergo est binivendo iuxta illud Quidij amoribus de Tibullo mortuo. Uive pius: moriere

pius: cui provenit illud Statij in Thebaide libro. vij. Ite alacres vestri: nunquam moriantur honores. Precipue in ipso mortis articulo vigilandum est: ut de Jona. ij. capit. Cum angustiaretur anima mea in me domini recordatus sum. Elia translatio habet. Luz deficeret. Ex quo discimus sicut super eum locus dicit Hieronymus: eo tempore quo vita nostra deficit et corporis compago diuellitur: non nos debere cogitationem alias nisi ad deum vertere.

Unde beatus Martinus morte imminente: quia ubi amor ibi oculus. Oculis ac manibus in celum semper intentus: finite inquit: me celum videre: ut spiritus dirigatur ad dominum.

Sic vigilanter expectanda: et cum venerit vincenda. i. fortiter tolleranda. Seneca epistola. lxxvij. Non est mors ipsa per se gloriosa: sed fortiter mori gloriosum est. et. Ad. Tu. in Tusculanis libro primo qui non modo quae mori necesse: verum etiam quia nihil mors habet quod sit horrendum qui mortem non timet: magnum sibi presidium ad vitam beatam comparat.

Iugiter memoranda.

Sermo. ix.

Mortem dilectissimi quas inevitabiles videtis: iugiter memorie recolendas moneo: iuxta verbum Ecclesiastici. Ademor esto iudicij mei. Et hoc precipue propter tria. Primo quia huius memoria plurimum necessaria est ad evitanda peccata. Iuxta illud Ecclesiastici. vij. In omnibus operibus tuis memorare novissima tua: et in eternum

Vulgarizandi

non peccabis. Ita sicut dicit Gregorius in Ador. lib. vi. Que sit carnis substantia testantur sepulchra. Nihilque sic ad eius desiderium domandum: valet quaz vt quisqz qd diligit viuum: quale sit mortuum penset. Sed facile huiusmodi memoria labitur. Exemplum porci. Uno capto ad immolandum: omnes clamant z grynunt, sed statim obliti ad cibuz recurrunt: sic homines alioruz plangunt obitum: sed statim: z amici z sui obliti sunt. Et hoc precipue diuitibus z honoratis accidit. Prosperitas eniz obliuionis est mater. exempluz in Geni. xl. de Iosepb. z Dincerna. Succedentibus reb' oblitus est pincerna interpretis. Unde psalmus domo cuz in honore esset non intellexit: comparatus est iumentis inipientibus: z similis factus est illis. Recurco a domino diuitibus dicit. Luce. vi. Ne vobis diuitibus qui habetis consolationem vestram.

¶ Secundo mors memoranda est vt scilicet contra illaz quaz subito venturam nos preparemus secundum illud Luce. xij. z vos estote parati: quia qua hora non putatis filius hominis veniet.

¶ Tribus ergo se preparare debz. Videlicet per amaram confessionem. Ecclesiastici. xvij. Ante mortem confitere: a mortuo quasi nihil perit confessio confiteberis viuens viuus z sanus confiteberis. Et hoc iuxta psalmistam: quoniam no est in morte qui memor sit tui: in inferno autem quis confitebitur tibi.

¶ Per bonorum operum multiplicationem. Quoniam de talibus dicitur Epoca. xiiij. Opera enim illorum sequuntur illos. Unde z

proverbiorum. vj. Uade inquit piger ad fornicam zc. Psalmus. Labores manuum tuarum zc. z ecclesiastes. ix. quecumqz potest man' tua instanter operare zc.

¶ Item per testamenti ordinationez iuxta quod Ezechiel regi dictu est. Isa. xxxvij. Dispone domus tue: quia morieris tu. z non viues. Et re vera fatui z insensati sunt q' vsqz ad mortis articulu testamentum condere differunt presertim cu incolumitatis tempore factum nihil obesset: immo plurimu suffragari posset. Ante mortez non confirmari valet vt Episto. ad hebreos. ix. vbi testamentum est mors necesse est intercedat testatoris: testamentum enim in morte confirmatum est. Alioquin nundum valet dum viuit qui testatus est.

¶ Tertia ratio est qua mortem recolare debemus vt ipsorum mortuorum quos viuos dileximus nostris suffragijs adiuuemus elemosinis: ieiunijs z orationibus z alijs etiam bonis operibus: vt dicitur Ecclesiastici. vij. Ad ortuo non prohibeas gratiam. Et secundo Ad chabeorum. xij. Sancta z salubris est z cetera.

¶ Sermo funereus in quo monet mortales mori debere discere.

¶ Sermo. r.

Quotidiana experientia monemur. Fratres carissimi vt mori nos debere discamus: z tamen eternos nos credimus: rebus que multo plus damni quam vtilitatis affuerunt: studium impendimus. Huc per necessario studio non ita multum: sed minimam tantuz ope

Sermones funebres

ram dare negligimus. Hortor igitur vos usu quodam assiduo discere mori. Juxta illud Licerōis in Tusculanis libro primo. Omnis iquit vita philosophorum: ut ait Lato, est mortis commentatio. Nam quid aliud agimus cum a voluptatibus corporis: et a reipublicis negociis animū seuocamus nisi ipsū animū ad seipsum aduocamus maximeque a corpore abducimus: secumque esse cogimus. Animum autem a corpore discernere nihil est aliud quam mori discere. Hoc ergo mihi crede comitemur: nosque a corpore seiungamus. id est mori discamus. Hec Licerō. hinc et Seneca. in Agamemnone. O quam miserum est nescire mori. Et epistola. xxvi. Qui mori didicit non seruire didicit. Supra omnem potentiam est: certe extra omnem. Quid ad illum carcer et custodia et claustra liberum hostium habet. Una est Lathena que vos allegatos tenet amor vite. Idem in Hercule. Nunquam ille miser est: cui mori facile est. De hoc quoque assiduo mortis usu dicit Ambrosius de morte Saty. libro secundo. Quotidie morior ait Apost. melius scilicet quam illi qui meditationem mortis philosophiam esse dixerunt: illi enim studium predicarunt hic usum mortis ipse exercuit. Beata mors qua peccato morimur deo viuimus. que culpe refuga domino dedita a mortali nos separat immortali nos consecrat. Et Macrobius libro primo de somno Scipionis. Plato quoque duas mortes hominis nouit: quarum vnam natura: alteram virtutes prestant. Homo enim moritur cum anima corpus relinquat solum lege na-

ture. Adori etiam dicitur cum anima adhuc in corpore constituta corporeas illecebras philosophia tucente contemnit et cupiditatus dulces insidias reliquasque passiones omnes exuit: et hanc mortem dicit Plato sapientibus appetendam. Illam vero quam oibus natura prestat cogi vel inferri: vel accersiri vetat.

¶ Sermo funereus in quo mortem non esse accersendam hominibus edocet pluribus rationibus. ¶ Sermo. xi.

Quamquam videri docti: ut sepe dictum est. Adors nec timenda quin potius contemnenda amplectenda quoque a iustis viris et ab omnibus adiscenda: nunquam tamen vita fastidio seu tedio haberi nunquam mors accersiri debet. Nam ut dicit Seneca epistola. xxiii. Ridiculum est ad mortem currere tedio vite. Ideoque vir fortis et sapiens non debet e vita fugere: sed exire. Idem epistola. lxxviii. Nec vita tedio sit: nec mors timori vitam fastidio adducere solent sui odium iners oculum: hinc et. Q. Curtius li. iiii. Fortium virorum est magis mortem contemnere quam vitam odisse. Item Valerius Maximus libro nono de cupiditate vite. Ratio precepit vitam diligere mortem non timere. Epicurus. quid tam ridiculum inquit quam mortem appetere: cum vitam tibi metu mortis feceris inquietam: etiam Lucanus in quinto. Seuitia est voluisse mori: non solum autem aperta violentia: ut ferro: igne: aqua: laqueo: vitam sibi quis adimere debet: sed nec superabundantiam

Vulgarizandi

ri cibo vel potu vel labore vel coitu quibus sepe vita tollitur opprime re corpus debet. De cibo et potu dicitur Ecclesiastici. xxxvij. Noli avidus esse in omni epulatione: et non te effundas super escas. In multis enim escis erit infirmitas: et addit propter crapulas multi obierunt quod autem continens est adiciet vitam. et. xxxi. vigilia et cholera et torturia viro infructu somnus sanitatis in homine parco. De coitu. Nau. iij. Corruent in corporibus suis pro multitudinem fornicationis meretrices speciose. Ubi tamen intelligitur de omni superfluo coitu. Unde Salienus de sanitatis custodia. In spermate dicitur ignis et aeris substantia: ideoque condensio eius est calida et humida generatur ex claro et puro sanguine quo primaria aluntur et sustentantur membra: unde cum supra modum euacuatur non superest quo pascantur. Ideo virtus debilitatur corpus desiccatur ac defectus sequitur. Loquitur tamen Salienus in lib. seminis de coeuntibus superflue nec inquit humor solus: sed spiritus quoque vitalis per oratorias erit in semine: unde et multi mortui sunt. Ob hec Eunuchi diutius viuunt: quia abscisso nervo qui erigitur non descendit semen: ideo coire non possunt. Porro de labore nimio intelligi potest illud Hieron. klviij. quia fecit plus Adob quam potuit idcirco periit: ut enim ait Quidam quod caret alterna requie durable non est. De tristitia vero et nimia cura que cordis est: labor est illud proverborum. xxvij. Spiritus tristis exsiccatur ossa. et illud Ecclesiastici. xxxviij. A tristitia festinat mors sicut autem ait Augustinus lib. primo de

ciuitate dei: non aliter Sanson excusatur quod seipsum ruina cum hostibus domus opprellit: nisi quia spiritus sanctus hoc latenter iusserat qui pro illum miracula faciebat. Nec martyres ut ipse dicit corpora sua morti pro fide vel iustitia exponentes ipsa corpora oderant sed in hoc et illud salubriter prouidebant: quod propter vitam anime que fides est preserua da vitam corporum eorum postponebant. De suffragiis defunctorum.

Sermo. xij.

Quoniam ad honestissimos et optimos viros. N. et N. q. N. vita functum quem nunc sepulture dedimus coniunctus erat. Vos viri venerabiles ceterique nobiles ac prudentes vel vocati vel pietatis officio conuenistis ut precibus vestris spiritus eius in pace quiescat. pauca mihi de suffragiis defunctorum dicenda sunt: quo futuro tempore magis ac magis eorum animabus succurratis. Certum ergo hanc ecclesiam: quod uiuentibus illis solis suffragia prosunt quod in purgatorio positi sunt: nam de illis qui iam beata vita fruuntur certum est nostris subventionibus non indigere: quoniam potius eorum nos precibus indigemus. Unde Augustinus de verbo apostoli super epistolam ad hebreos. Iniuria est inquit in ecclesia pro martyre orare: cuius non debemus orationibus commendari. De danatis cum duplex sit opinio et utraque inuita. Augustinus verbis in Enchiridion dicitur. Non est negandum animas defunctorum pietate uiuentium releuari: cum pro illis in ecclesia elemosine fiunt: vel sacrificium offertur mediatori etc. Hac omnia in disputatione: et per determinatio-

Sermones funebres

nez dicendū est illud Augu. li. xxj. de ciuitate dei. Cā que fit vt nūc ecclesia nō oret pro malis angelis eadē est cā qua fiet vt i extremo iudicio: quāuis pfecta charitate nō oret p oibus eterno igne cruciādis. Hūc autē propterea p eis orat: quos i genere humano hz inimicos: qz ipsi ē penitētie fructuose: nā si de aliqb⁹ certa eēt q pdestinati eēt i eternū ignē ire cū diabolo: tā p eis nō oraret: quā nec pro ipso: hec Augus. Igitur illa opinio pbabilior eoz. s. qui dicūt ecclesie suffragia nō dānat: s. gātū in purgatorio positū pdesse.

¶ Qm̄ igit̄ his solis vt dictū ē qui sunt in purgatorio certū hz ecclesia qd̄ eis p̄int viuētium suffragia ad illos vt dicit beat⁹ Bernardus. nobis transeandū est p cōpassionē: qbus iuncti fuimus p humanitatez. Surgā igitur inquit illis in adiutoriu⁹ z interpellabo pro eis ieiunijs z orōnib⁹ z sacrificio singlarū hmoi pōt eoz penitētia rescari pena finiri.

¶ Tribus autē precipue causis suffragari debemus eis: z maxime nr̄is.

¶ Prima. s. pp amicitia p̄stīnam qz tenemur amicis reddere gratiam sicut d̄r Ecclesiastici. xxx. alioquin si amico etiā defuncto gratia non impeditur: non fuit amicitia vera: que non morte rūpuitur: secundū illud Lanti. ultimo. Fortis est vt mors dilectio: si. n. vt mors dilectio fortis est: vtiqz a morte sapere rari nō pōt.

¶ Secūda cā: qz z nos in eoz statu futuri sumus: z tūc alioz suffragijs similiter indigebimus: sicut dicit Ecclesiasticus. xxxi. Intellege que sūt proximi tui ex teipso: z illud Job. v. Uisitans spēm tuā nō peccabis. Hinc et d̄r a dño. Mat. vij. oia quecūqz vultis vt faciant vo-

bis homines: eadē z vos facite illis.

¶ Tertia cā: causa est qz ipsa eozū causa per se miserabilis est. Nā qui libz eozū quātūcūqz fuerit in hac vita diues: modo est paup s. Job. xxvij. diues cū dormierit nihil secū auferret apert os suū z nō implet impotentes infirmi erunt: quāuis hic potentes z validi fuerint: quotquot ergo psalmi quot elemosyne quot misse pro eis fuerint quasi tot tercula ministrantur. Unde qui hec subtrahūt eis crudeliter subtrahūt verbera a paruulis. Et h̄ plurimi heredes faciūt qui dū deberent capellas erigere vel legata distribuē differunt z negligentia labore fugiunt vel auaritia bona defunctorū impie detinent illis in purgatorio ardentibus in proprias vtilitates conuertunt. Maius videntur peccatum facere quam pauperibus uiuentibus subtrahere: quia hi petere z conqueri possūt: illi nequaquā. Preterea damnosior est defunctis quia dilatio pauperis tollerabilior esse potest. Eozum autem non sic interim cruciantur. Et si forte postea conferatur fieri potest vt non prosit. hodie siquidē est i purgatorio: qui cras fortasse non erit: z tūc suffragio non indigebit: z ideo bonorum suozū errogatio dilata iam ei non proderit.

¶ De animabus beatorū z eoz cognitione dilectione z fruitione dei.

¶ Sermo. xij.

Nihil ē fratres
carissimi quod ad consolationem defunctorū vel ad preferendos labores vite presentis magis faciat q̄ vt consideremus qualis z quanta sit gloria bea-

Vulgarizandi

corum ad quas fidelium anime transferruntur. Locus autem iste ubi sanctorum anime quiescunt: sinus abrahe dicitur sinus dicitur propter secretum abrahe: non propter antiquum promissum. de quo dicitur bene. xxv. sic erit semen tuum sicut stelle. Et apostolus. i. ad Cor. xv. Loquens de gloria dicit. Stella a stella differt in claritate. Itaque locus ille secundum Augustinum. Luminosus est valde. Unde et ecclesia canit. Michael sanctus representet eas in luce sanctam quam olim abrahe promissisti et semini eius. In isto felicitatis loco regesunt anime sanctorum tribus iam doctibus decorare: et videlicet: cognitione: dilectione: fruitione. De cognitione dicitur a domino Joannis. xvij. Hec est vita eterna ut cognoscant te solum verum deum: et quem misisti iesum christum. Ad hanc eternam vitam ubi cognito deo omnia cognoscimus: que felicitas omnis vite felicitates superat plusquam dici possit: unde de ea Basilius ad nepotes: cum multa de ea vita dixisset subiunxit: quanto in omnibus preciosior est anima quam corpus: ita utriusque vite differentia est. Ad hanc inquam vitam philosophi etiam venire cupiebant. Unde multa colligi possunt. et ad Tullio Licer. in libro. i. Tusculanorum ad hoc facientia: et in dialogo de senectute: o inquit preclarum diem cum ex hac turbe colluntione discedam proficiscar enim ad viros sapientes. Ideo et ipsi mala omnia proferebant propter spei future beatitudinis. Unde idem in primo Tusculanorum. Nescio quo meritis quasi seculorum quoddam augurium futurorum inheret idque in maximis ingenijs et altissimis animis maxime extitit et fa-

cillime apparet: quo quidem dempropterea tam amara esset que semper in laboribus et periculis vivere vellent. Item philippica. xiiij. Brevis inquit a natura nobis data est vita: sed bene acte vite memoria sempiterna que si longior que hec vita non esset que tam amara que maximis laboribus et periculis ad summam laudem gratiamque consideret. Cognoverant et poete felicitatem illam: neque ad eam nisi cum virtute posse pervenire: vnde Duidius li. i. pastorum. Felices anime quibus hec cognoscerent primum. Inque domos superas scandere cura fuit. Credibile est illos pariter utriusque iocundum. Altius humanis exeruisse caput. Non venus: et vinum: sublimis pectora fregit. Officiumque fori militieque labor. Nec levis ambitio profusaque gloria furo. Adagnarumque fames sollicitavit opum. Et quam antiqui hi et alij sapientes eternam vitam et quomodo ad eam pervenire possent. ut cumque cognovissent viam tamen et hostium celestis domus non inveniunt. De dilectione dicitur primo. Cor. xiiij. Caritas nunquam excidit. Non enim. ut fides evacuat: sed potius augmentat ut igniculus in syon fiat caminus in hierusalem ut legitur Isaie. xxxi. Illis enim consumat illud preceptum. Diliges dominum deum tuum ex toto corde tuo: quod in hac vita perfecte impleri non potest. Porro de fruitione siue comprehensione dicitur apostolus ad philippenses. iij. Sequor autem si quomodo comprehendam. in quo etiam comprehensus sum: hoc autem frui vel comprehendere est deo. i. per semetipsum immutabiliter adherere. Augustinus li. confessionum. ii. Dicit in stitia pulchra et honestis luminibus decora et insatiabili facietate que eo apud te vita spernabilis que israel in te intrat in gaudium domini sui

Sermones funebres

non timebit. sed habet se optime in optimo. Et beatus Prosper in epigrammatibus: semper erit quod erat etc. Ergo charissimi quoniam ex cognitione procedit dilectio ex dilectione fructio operatur date ut cognoscatis dominum quo cognito diligatur diligendo fruamur in eterna beatitudine ad quam etc.

De consummata felicitate.

Sermo.

xiiij.

Quoniam dilectissimi beatus est cui omnia optata succedunt: et ut Augustinus de civitate dei libro xxij. Felicitatem constat esse plenitudinem omnium optabilium: certum est quod in illa consummatione beatitudinis replebitur in bonis desiderium sanctorum. Hinc et Hieronimus super epistola ad Ephes. libro primo plenitudo inquit eius: quia omnia in omnibus adimplebitur. Itaque plenitudo illius beatitudinis omnibus mortalibus est ineffabilis insuper et incomprehensibilis. De prima dicit Apostolus. ij. ad Cor. xij. quod raptus ad visionem celestis paradisi audiuit arcana verba que non licet homini loqui. hinc et beatus Lesarius Arelatensis beatam vitam illam facilius est consequi quam enarrare. Unde et Basilius ad nepotes. si quis potest. c. b. f. m. etc. De incomprehensibili loquitur Isaias. lxvij. Oculus non vidit deus absque te que preparasti expectantibus te. Et iterum Aposto. prime. Corin. ij. Oculus non vidit nec auris audiuit: nec in cor hominis ascendit que preparavit deus his qui diligunt illum. Verum tamen ut dicit Augustinus

ubi supra: ex ipsis bonis que in hac etiam vita deus conferre non cessat miseris: ut cunque perpendi potest quanta bona conferat electis suis in eterno regno beatificandis quid enim inquit dabit eis quos predestinavit ad vitam que hic dedit etiam eis quos predestinavit ad mortem.

De quadruplici parte beatorum.

Sermo.

xv.

Ruminis imperpetus iterificat civitatem dei: flumen de quo loquitur: intelligitur pax dei: qua veluti flumine perfunduntur anime beatorum. Flumen quidem egreditur de loco voluptatis ad irrigandum ligna paradisi. Quattuor flumina paradisi designant quadruplicem pacem corporis: anime sensibilis: conscientie vel anime rationalis. pacem anime et corporis: has ita describit Augustinus de civitate dei. lib. xx. Pax inquit corporis est reparativa partium. Pax anime sensibilis ordinata requies appetitionum. Pax anime rationalis ordinata consentio cogitationis et actionis. Pax anime et corporis ordinata vita et salus animantis. Et prima quidem pax scilicet corporis nunc frequenter qualitate elementorum in temperata perturbatur: a qua tunc electi liberabuntur. Nam et corpora ipsa in melius imutabuntur: et ipsorum qualitates elementorum corruptibiles: que nunc corporibus nostris corruptibilibus congruunt: ignis: conflagratione destruentur: eorumque substantie: qualitates alias induent: que etiam hominibus glorificatis convenient: ut Augustinus ubi supra li-

Vulgarizandi

bro. xx. Pax inquit corporis est re-
paratiua partium. Pax anime sen-
sibilis ordinata requies appetitio-
num. Pax anime rationalis ordi-
nata consensio cogitationis et actio-
nis etc. **S**ecunda pax scilicet ani-
me sensibilis nunc perturbatur va-
rijs desiderijs. Quoniam vt legitur
Ecclesiastici primo. Non satiatur
oculus visu: nec auris auditu. Et vt
legitur prouerbiorum. xxx. Sanguis
fuge durum idest carnis. s. gula et
luxuria dicentes affer affer. Et vt
dicit Augustinus eodez libro. xiiij.
Corporibus glorificatis non aufer-
retur comedendi et bibendi potestas
sed indigenda vel necessitas. Nam
et dominus ipse post resurrectionez
legitur comedisse. Luc. si. **T**er-
tia pax conscientie siue rationalis
anime dirimitur in perpetracione
culpe secundum illud Isaie. lvij.
Non est pax impijs. ideo dicit Ec-
clesiastici. xxxv. utinam attendis
ses mandata mea: facta fuisset pax
tua. Et in euangelio Math. v. esto
consentiens aduersario tuo idest con-
scientie tue remordenti scilicet ipsam
pacificando. **Q**uarta vero pax
scilicet anime et corporis perturba-
tur doloribus et infirmitatibus va-
rijs a quibus scilicet liberabuntur
omnino secundum illud Apocali.
xxi. Absterget deus omnem lachry-
mam ab oculis eorum et mors ul-
tra non erit neque luctus neque cla-
mor neque dolor etc. Tunc igit vt
dicit Augustinus in libro primo de
ser. Domini in modo promissum
illud saluatoris implebitur. Beati
pacifici quoniam filij dei vocabun-
tur. In illa nanque pace perfectio
erit vbi nihil repugnabit. Ideo fi-
lij dei vocabuntur pacifici quis ni-

hil resistit deo: et vtiqz prijs similitu-
dine debent h're filij. Sunt aut in se-
metipsis pacifici qz ocs ai sui mot^o
cõponentes et roni subijcetes atqz
spiritui hnt regnum dei: in quo sic
ordinata snt oia: vt id qd excellit in
hoies. s. ratio ceteris non reluctan-
tibus ioperet ipsaqz ratio subijciat
veritati. Hec pax in terra hoibus
bone voluntatis inchoat et in vita
beata perficietur. Hec Augustini.

S J N J S.

De moriendi necessitate Vincē-
tius hystorialis.

Homo vite ^{com-}
^{mo.} datus ē: nō donatus lex
n. vniuersal' existit: qz
nasci et mori p̄cipit. Quidā ph̄s.
Quid ergo ē mors. Sōn' etern' pa-
uor diuitū desiderū pauper: euet'
ineuitabilis. latro hois fuga vite re-
solutio oīuz. Hildebertus cō-
manensis de exilio suo.
Hoc est hic hois seper cū tpe labi.
Et semper quadā cōditione mori.
Est hois nasci nudū nudūqz ruerri
Ad matres: nec opes tollere posse
suas.
Est hois putref' solo: sanicqz fateri.
Et miseris gradib' leinere redigi.
Astius est h̄s hō pprietatis et illi.
Certi' his dñz p̄mia nulla manēt.
Res et opes prestantur ei famulan-
tur ad horam.
Et locuples m̄ae: vespe paup erit.
Nō pot reb' ius assignat manēdi.
Que nūc hois nō didicere sequi.
Ius illis de' ascripsit: statuitqz ms-
nere.
Legibus: et nutu stare vel ire suo.
Quidius Metha. x.
Omnia debetur mori: paulūque

Auctoritates

morari.
Serius aut satius sedem properamus ad unam.
Tendimus huc oēs: hic est domus ultima. Claudianus i miori.
O dira mors quicquid liquidū cōplectitur aer.
Quicquid alit tellus: quicquid maris equora verrunt.
Quod fluvij voluunt. et quod nutritie paludes.
Lūcta tuis piter cedūt aialia rignis.
Lunari subiecta globo: q̄ septim⁹ auras.
Ambit: et eternis mortalia separat astris.
Sub tua purpurei veniēt vestigis reges.
Deposito luxu: turba cum pauper mixti: Osa mors equas.
Maximianus.
Ortus cuncta suos repetunt: matremq̄ requirunt.
Et reddit in nihilum: quod fuit ante nihil. Prosper.
Ferro: peste fame vinclis algoꝝ calore.
Nulle modis miseros: mors rapit vna viros.
Nulle mōis levi: misos mors vna fatigat. Statius i thebaide.
Non expectatis mors venit ordinibus. Enodius.
Mors oēm durum: presens graue triste futurum.
Fine carens finis: et plena rufa ruinis. Petronius.
Heu heu nos miseros q̄ tot⁹ hominū rio nil est.
Nil erimus cuncti postq̄ nos auferet orcus.
Ergo viuamus. dum licet esse bñ. Vincentius histori.
De cōpēdio morus et ei⁹ egrate

id circo aut mors. p̄cipue miseris nō ē mō nō formidabilis: verū etiā optabilis: q̄ finis est miseriarū ac reges laborū: naturalis debiti solutio: periculorū curatio: meritorum reuelatio. p̄hie cōsumatio: carceris effrenatio: exilij quoq̄ liberatio: et ad p̄riam regressio. Un scriptū est In sex tribulationib⁹ libabit te: et i septia nō tāget te malū Sex enī tribulationes vite p̄ntis sunt: Fames ac scitis frig⁹ et est⁹: lassitudo et morbus. Septia vō mors: q̄ liberat ab his oib⁹. Solō atben. Felicitatis index: est dies vltimus: et appellatio: nis: honore sapiēti p̄firmat rogas. Sigdē bonorū initia debent fortūe: p̄hiam solus consecrat finis. zeno Stoycus. Nullum malum gloriosus ē. mors autem gloriosa ē: mors ergo malum non ē. vñ et ipse zeno manius sibi iculit vt p̄ mortē felicis us viueret. Salu. i cat. In luctu atq̄ miseria: mors crūnax reges est: nō cruciat⁹ Valeri⁹ maxim⁹. Humane ergo appellationē felicitatis rog⁹ p̄sumat q̄ se incursum malorū obijcit. Sen. ad luci. ep̄la. xxiiij. Multum fuit cartagine viceret: sed āplus mortem: Adeo mors timenda non est. vt beneficio ei⁹ nihil auferendū sit aut timendum.

Idem.

Rudis itaq̄ tyrān⁹ est: q̄ morte penas erigit. Idem li. de naturalibus questio. 3. Mors est lex: tributū: officiumq̄ mortaliū: malorūque omnium remediū Optari illaz: q̄ quis times mortis ergo nomen ne formides. Effice illam cogitatione multa tibi familiare: vt si ita tulerit possis ei et obuias exire. Hoc etiāz habet inter omnē iusticie sue natura precipuus: q̄ quuz ad exitum

Auctoritates

uentum est omnes in equo sumus.
Nihil interest vtrum me lapis vn⁹
elidat: an totus mons premat.

Ulagellus.

Si cadendum inquit mihi est: e ce
lo cecidisse velim. Idem.

Optimum quoq; est mori quū iu
uat viuere. Quidā phīs.

Dum vita ē grata p̄ditio mortis ē
optima. Boetius p̄mo de p̄so.

Mors hominum felix que se nec
dulcibus annis.

Inserit et mectis sepe vocata venit.

Idem lib. ij.

Mors spernit altam gloriā: in
uoluit humile pariter et celsum ca
put: eqt̄q; sūmis infima. Seneca.

D'q̄ miserum est nescire mori.

Claudianus in minon.

Dia mors equas: tu damnatura no
centes.

Tu regē datura pijs: te iudice sōtes
Impia cogent vite p̄missa fateri.

Hildebertus cenomanensis.

Inter opes et delicias: populiq;
fautores.

Hoc animus recolat: hoc tua lingua
sonet.

Mors dominum seruo: mors se
ptra ligonibus equat.

Dissimiles simili cōditōe trabēs.

De prudenti contra mortē pre
paratione. Tullius de senec.

Sapientissimus quisq; equissimo
animo moritur: nec eum vixisse pe
nitet: quia ita vixit: vt nō frustra se
natum existimet: et ex hac vita di
scendit: tanq̄ ex hospitio. nō ex do
mo. Lōmorandi. n. natura nobis
diuersorium dedit nō habitandi.

Idem in paradoxo.

Mors terribilis est his quorū cū
vita omnia extinguunt: nō his quo
rum laus emori non potest.

Idem libro. i.

Tota philosophorū vita: vt ait cato:
cōmēdatio mortis est. Nāq; aliud
agimus quū a voluptatibus corpo
ris: et a reip. negocijs aīum reuoca
mus: nisi ipm aīus ad seipm aduo
camus maximeq; a corpe abduci
mus: secūq; esse cogim⁹. Eius autē
a corpe secernere: nihil aliud est q̄
mori discere. Hoc ergo mihi crede
cōmētemur: nosq; a corpe seungi
mus vt. s. mori p̄suecamus.

Idem.

Nequaquā viro forti turpis mors ac
cidere potest.

Uegeru⁹ renat⁹ d re militari. li. i.

Mortez minus timet: qui minus
deliciarum nouit in vita.

Seneca ad lucillū epist. 4.

Pleriq; inter mortis metuz et vite
tormenta miseri fluctuāt et viuere no
lunt: et mori nesciunt. Facito tu ti
bi vitā iocundā oēm p̄ illa sollicitu
dinē deponēdo. Nullū bonū adiu
uat habentes: nisi ad cuius amissio
nem preparatus est animus.

Idem. xxvj.

Quid ad illum carcer: et custodia et
claustra: liberū hostiuz habet.

Una est cathena: que nos alligatos
tenet amor vite. Idē. liij.

Illum lauda et imutare quē non pi
get mori: quū inuet viuere.

Que est enim virtus quū eiciaris
exire. Sapiēs nihil inuitus facit ne
cessitatez effugit: quia vult quod co
actura est.

Petronius.

Ego sic semper et vbiq; vixi: vt vlti
mam quāq; lucem tanq̄ nō reditu
ram cōsumerē.

Maximianus.

Felix qui potuit trāquillaz ducere
vitam.

Et letus stabili claudere sine dies.

De morte contemnenda.

auctoritates

Sáfredus.

Quádo qdez mortem non euitare
necesse est transeat in formá virtu-
tis.

Valerius li. viij.

Corporis siquidē & aie societas in-
firmo vinculo coherens facile, diri-
mit nimioq; studio bonū retinēdū
non est: cuius caduca possessio taz
leui afflatu violentie cōcussa dilabi
potest. Varro in sententijs. Cū na-
tura litigat: qui mori graue fert. du-
plex malum est: quum moleste feri-
mus: qđ necesse ē.

Seneca.

Stultum est timere: qđ euitare nō
possis: optimūq; est mori: quuz iu-
uat viuere.

Idem.

Puilla res ē: vita hoīs: sed ingens
res cōtēptus vite: hāc q cōtēpserit:
secur⁹ videbit maria turbari secur⁹
aspiciet horridā faciē fulminātis ce-
li. Quid ad me: q̄ magna sint: qb⁹
pereor: ipm pure nō magnū ē p̄de si
volum⁹ eē felices: nec hoīuz nec rex
tore vsari aia in expimēto ē hūda.

Idē lib. declamationū. iij.

Crudelius est quā mori: semper ti-
mere mortem.

Oprāda ē mors ac sine mortis me-
tu mori.

Idem.

Habeant questus: discedat timor:
vite numis auidus est: quis qui non
vult mundo secuz pereunte mori.

Idem.

Nusq; ille miser ē: cui facile ē mori.

Idē ad Lucil. xxxvj. ep̄la.

Que q̄rella ē: qđ icōmodū: si qeqd
debeat desinere: deficit: & q̄s exitus
melior: quā i finē suū natura solue-
te dilabi.

Idē. liij. In hoc: ni

fallor: erram⁹: q̄ mortē seq iudica-
mus: quū illa & p̄cesserit: & secutura
sit. Quicqd .n. añ nos fuit: mors ē.

Idem. 17.

Nemo taz imperitus est: vt nesciat

quādoq; sibi moriendū eē: & tamen
quū prope accesserit: tergiversatur:
tremit: plozat. Nonne tibi videtur
stultissimus: q̄ flexerit: q̄ ante mil-
le annos non vixerit eque stultus ē
qui flet: quod post annos mille non
viuet: hec paria sūt: nō eris: nō fui-
sti: vtrūq; tēpus alienum est. Quid
fles ad hanc leges natus. Quid no-
ui est. Hoc omnibus accidit.

Idem. lxxxij.

Non autem est mors gloriosa: sed
fortiter mori gloriosum est.

Que dementia est fugere: quum re-
troire non possis.

Licero in philippica. viij.

Turpis fuga mortis: omni morte
peior est.

Idē. in thuf.

Qui non modo: quia mori necesse
est: verūetiaz quia nihil mors ha-
bet quod sit horrendum: mortē nō
timet: magnum sibi presidū ad bea-
tam vitam comparat.

Valerius. lib. vij.

Theodorus exereus quū regem
liscimachū increpasset: & ob hoc eū
ille cruci affigi iussit: terribilis ait
hec sit purpuratis tuis: mea si qui-
dem nihil interest: hūmi an in sub-
limi putrescas.

Lucanus.

Seuitia est noluisse mori.

Seneca.

Contēne mortē & oia que ad mortē
ducūt contempta sunt: siue bella si-
ue naufragia: siue ruinarū pōdera.
Nunquid amplius facere possunt:
quam vt corpus ab animo resol-
uant: hoc nulla diligētia euitat: nul-
la felicitas donat: nulla potētia emi-
cit. O te clementem & oblitum fra-
gilitatis tue: si tunc mortem tantuz
times quum tenat: viues si fulmen
effugeris. Repetet te gladius petet
lapis: petet bilis. Non maximum

auctoritates

ex periculis sed speciosissimum fulmen est: ut cum si sensum mortis citè celeritas infinita pueniet. Gratis diis propicijsq; moriendum est alius ergo ex ista desperatione sumatur.

Uincencius byst.

Legitur et qd elerobortus ambracensis quuz legisset libro Platonis de immortalitate anime se ab alto precipitauit pre desiderio melioris vite. Sene. 24. Quotidie qdem morimur: quotidie nepe pars aliq; vite demitur: et tunc quoq; vita decrefcit: quum crescimus. Itaq; ridiculum est ad mortem currere redio vite uir enim fortis et sapiens non dicit e vita fugere: sed exire. Idem. lxxvij. Nec ergo vita sit redio: nec mors timori. Uta in odij sui adducere solet iners ocium. Hisq; necesse e: oem vitam breues uideri: qui illam uoluptatibus uanis: et ideo infinitis metuntur. Interim hoc tenet hoc morde aduersis non succubere: letis non credere oem fortune licentiam in oculis habere. Quicquid. n. expectatum est diu leuius accedit.

Quintus Curtius.

Fortium uiroz est mortem magis cotenere: qd uitam odisse. Valerius lib. 9. Ratio uitam diligere mortem non timere precepit.

Quidam phus.

Heu quam multa penitenda incurrunit hoies uiuendo diu. Sen. ad lucil. 26. Iunior es quid refert. Incertum est quo loco te mors expectet: itaq; tu illam omni loco expecta.

Scalpurus.

Non hic semper eris: perdunt et gramina flores.

Perdit spina rosas: nec semper lilia candent.

Nec longum tenet una comas: nec

populus umbras.

Valerius.

Socrates humane sapientie quasi terrestre quoddam oraculum: copendiaria uia eos ad gloriam peruenire dicebat: qui id agerent: ut quales uideri uellent: tales etiam essent. Idem ab adulescentulo psultus utrum uxorem duceret: an se omni matrimonio abstinere respondit. utrumlibet eorum fecisse: acturum se penam. Nam hic te inquit sollicitudo: ubi te orbis excipiet: hic generis interitus: hic heres alienus: illic perpetua sollicitudo: prextus querelarum: dotis exprobratio: astimium graue supercilium: garrula socer lingua successor alieni matrimonij: incertus liberorum euentus.

Aug. li. xij. de ciuitate dei. c. 10. Adors non absurde dicit et malis mala: et bonis bona. In requie sunt enim anime piorum a corpore separate: impiorum autem penas luunt: donec istarum ad eternam uitam illarum uero ad eternam mortem: que secunda dicit: corpora reuiuiscant. Ambro. Non. n. pro pena: sed pro remedio dominus dedit mortem: quia finis malorum: atq; penarum. est ergo mors non solum malum non est: sed maximum bonum est. Greg. 4. dialo. Pensandum est quod tutior uia sit ut bonum quod quisque ponit mortem suam sperat agere per alios agat dum uiuit ipse per se. Beatius quippe est liberum exire. qd post uincula libertatem querere.

Ambro. 10. de bo. mor.

Impio amarior est uita quam mors grauius est enim ad peccatum uiuere: quam in peccato mori: quia impius quod diu uiuit peccatum auget: si moriatur peccare desinit: longe itaque illi damnatio posuisset ne incrementa faceret peccatorum.

auctoritates

Seneca.

Male viuit quisquis nescit bene mori.

Gregorius. xij. mo.

Quā p̄ns vita semper incerta sit. tanto mors surrep̄s timeri debet: quanto nunq̄ preuideri valet: ad hoc aut̄ conditor noster latere nos voluit finem nostrum: vt dum incerti sumus quādo moriamur semper ad mortem parati inueniamur.

Idem om̄.

Quia v̄tute mortis t̄ps ignoramus. et post mortē opari non possumus. siue est vt an mortē t̄pa idulta rapiamus. sic. n. sic mors ipsa quā uenerit v̄c̄it si p̄usq̄ ueniat sp̄ t̄meat.

Plato in Gorgia.

Mori quidem nullus formidat: nisi omnino stultus atq; ignauus: iniuriarū autē facere formidat multis. n. peccatis refertum animū ad inferos descendere: malorū omniū vltimū. Idē mors est quidē vt mihi videt̄: nihil aliud q̄ duarū rerū dissolutio aīe. s. et corporis ab inuicē.

Plinius. ij. ep̄la.

Dum vita sup̄erit enitiamur vt mors quam paucissima que abolerē peccata possit inueniat.

Plato vt supra.

Periculosum. n. atq; graue putandū est: si quis animū suū neglexerit. Nā si mors esset totius interitus: plurimū lucrarent ip̄robi: quū et a corpore: et a prauitate simul cū aīo per mortē liberarentur: nūc aut̄ quum immortalis appareat esse animus nullū sup̄est refugiū: neq; tutamē malorū nihil vt optimus et sapientissim⁹ fiat. Nihil. n. quū decedit secū defert aīus p̄ter eruditionē atq; alimoniam: que qdē his q̄ mortui sūt plurimū p̄ducere vel abesse dicūt

Augustinus.

Deus diē mortis incertū salubriter p̄stituit: diē suū vltimū q̄q; salubriter cogitet misericordia dei ē: qz nescit homo quā moriat̄ latet vltim⁹ dies vt obseruentur oēs dies.

Tullius de am̄ci.

Illorū beata mors videtur: quorum vita laudabilis fuit.

Hiero. ad croma.

Ego i peccatorū meorū sepulchro iacens d̄ncū de euangelio clamorē expecto: Hieronymē ueni foras. O mors desiderabilis: o mors omniū malorū presentū finis: o mors laboris clausura: q̄tis p̄cipiū: q̄s cogitare q̄at uay utilitates b̄itudinū.

Aug. de uisitacōe infirmorū

Nā male mori xp̄ianorū non est: bene autē mori cū xp̄o uiuere est: et quis beneficia ipsius sufficiēter expediat: que hoīez cū xp̄o p̄glutināt: que vt dictū est finis est malorū nutritrix et initium est felicitatis future. Aug. Non moritur nisi qui mortale crimen admiscerit secūdū illud. anima que peccauerit ipsa moriet̄ quod peius est: multi in corporib⁹ uiuis animas mortuas portare nō scūtur. Crudelius est q̄ mori: mortem semper timere.

Seneca lib. 3.

Mortalis est vita qua moritur virtutibus. Qui vitijs uiuit sepeliet̄ fame p̄dit gl̄iam: q̄ manet turpitudini crescit infamie.

Petrus Rau.

Semp homo b̄nfacere tūc icipit quā mors t̄ps benefaciēdi assumit.

Idem.

Semper ante oculos cordis pone: q̄ nec amicorū turba: nec familie multitudo nec auri argēti q̄ cōgestio: nec gemarū lapides fulgen-

auctoritates

res: nec vndemiarū vbertas nō dē-
fitas legerū: non iocūditas extensa
peccatorum possunt anime exeun-
ti de corpore vlluz afferre presidiū:
sed plus lugent: qui ea dilexerunt.

Aug. li. exhortationū ad iul.

Semp ante oculos nostros ver-
sentur vltimi dies: vt quū diluculo
surrexerimus ad vesperū nos per-
uenire non confidamus: ⁊ quū in
lectulo membra disposuerimus de
lucis nō confidamus aduentu ⁊ fa-
cile poterimus corpus nostrū a vi-
cijs ⁊ cōcupiscentijs malis refrena-
re. Heu heu q̄ breuibus parcūt in-
gentia causis.

Claudianus lib. ij.

Mortē probamus nō esse lugē-
dam. primo q̄ cōis est ⁊ debita cū
ctis: deinde quia nos a seculi huius
absoluit erumnis postremo quia
ad modū somnia labore mundi re-
quiescere facit in spē resurrectionis.

Ambrosius

Bona mors qua pctō morimur
deo vivimus: que culpe refuga: do-
mino dedita a mortali nos separat
⁊ immortalī nos consecrat.

Macrobius lib. j. de som.

Plato duas mortes hoīs esse di-
cebat quarū alterā natura: alteram
virtutes prestant. Nō. n. moritur:
quū anima corpus reliquit solutus
lege nature. Admō ē dicitur quū
anima adhuc in corpore p̄stituta:
corporeas illecebras philosophia
docente contēnit: ⁊ cupiditatū dul-
ces insidias reliquasq̄ passiōes om-
nes exuit. Et hāc mortē dicit. Pla-
to sapientibus appetendā: illaz ve-
ro que annibus natura constituit
cogi vel inferri vel accersiri vetat.

Plutarchus.

Quidā gnosofhistaꝝ ab Alexā.

interrogatus: vtrū ne piures vinen-
tes an mortuos censeret viuentes
ingt nec enī ampli' esse mortuos.

Sen.

Hoc nulla diligentia euitat: nul-
la felicitas donat: nulla potētia eui-
cit. Admō oēs eq̄ vocat. iratis dijs
propitijs moriendū est. oēs. n. refer-
uamur ad mortē: totū hunc quem
videm' populum quousq̄ cogitas
esse. cito natura vocabit ⁊ condet.
Nec de re. sed de die queritur eodē
citiussue tardiussue morienduz est.
quid ergo. Non tibi timidissimus
omniū videtur ⁊ insipientissimus.
qui magno ambitu rogat moram
mortis. nōne p̄tēneres eū qui inter-
perituros constitutus beneficij lo-
co peteret. vt vltimus. ceruices pre-
beret. Id facimus magno estima-
mus mori tardius. In oēs p̄stitutū
est capitale suppliciū. ⁊ quidē p̄sti-
tutione dignissima. Ote dementez
o oblitum fragilitatis tue. si tunc
mortem times quū tonat.

Seneca ibidem.

Mors oīuz dolor resolutio ē ⁊
finis vltra quē mala n̄ra nō exeūt.
h̄ futūre remittit. hec captiuoz ca-
thenas leuat. carcere educit. hec
exulibus in patriam tendentibus
inter facit: hec equo iure exequat
osa. hec est q̄ paupertatis metu si di-
uitiaz cura nō libidis stimulis agi-
tat. nō inuidia t̄gimur. sed vt ma-
gna ⁊ etna pax nos excipiat efficit.

Aug. li. de disciplina xp̄iana.

Perversus hō p̄uerso mō plus
amat mortē q̄ vitā. ecce vnde te cō-
uincō: amas tunicā tuā bonā eā vis
amas villā tuā bonā eā vis. amas fi-
liū tuū bonū eū vis. amas domum
tuā. bonā eā vis amas amicū tuum
bonū eū vis: qd est. qd ē bonā vis

auctoritates

habere mortē: quotidie. n. rogas: ut
qm̄ mors v̄tura ē bonā mortē det
mibi deus dicit. **Be^o** auertat a me
malā mortē. Plus ergo amas mor-
tē tuā: q̄ vitā tuā. **M**ori male tēs &
male viuere nō times: Corrige ma-
le viuere: & tunc non timebis male
mori Sed noli timere. Non potest
male mori: q̄ bñ vixerit. **D**isces er-
go bñ mori si didiceris bñ viuere.
bona mors homini est. q̄ vite extin-
quit mala.

Seneca i puerbijs.

Atendite calamitates: p̄sidera-
te diuitū sepulchra: vel eoz qui an-
te pauca fuerant tpa nobiscū: quid
sunt & quid fuerūt: vel qd eis diui-
tie vel cupiditates profuit. Ecce ni-
hil ex eis nisi soli cineres remanse-
rūt: qui tñ si loq̄ possent: hoc nobis
dicerent: ut quid infelices tñ p̄ se-
culi vanitate discurritis: ut quid vi-
cijs & criminibus repleti estis. Con-
siderate ossa nostra: & sic vobis ab-
horreant cupiditas & miseria ve-
stra: quod vos estis: nos sumus.
Quod sumus vos eritis. **I**sta oīno
fratres carissimi sollicita considera-
tiōe p̄sate: & hec p̄siderantes expa-
uescite. **D**ie mortis ante oculos ve-
stros semp ponite ad emendationē
quātū potestis festinate. Nolite ne-
gligere q̄ quotidie vos peccantes
pius dominus sustinet: qui quāto
diutius expectatur: ut emendetis:
tanto graui⁹ puniet: si neglexeritis.

Aug. in sermone de brā vita:

In luctu atq; misijs: mors erū-
narum requies est: non cruciatus.

Salustius in chatilinario.

Quō enim bonū est nos hic eē:
Immo molestus est: & graue: atq;
periculosus: nūm̄ vbi malicie: plu-
rimū sapiētie modicū: si tñ vel mo-

dicū inuenitur: vbi viciosa sunt om-
nia lubrica operta tenebris: obfessa
laqueis peccator: vbi periclitatur
aīe: vbi spūs affligunt sunt sole: vbi
tantū vanitas & afflictio spiritus.

Ber. in sermone. ij. **E**scen.

Bene dicit: quia hō nūq̄ in eo
dē statu p̄manet: quia dū infantia
ad pueritiā. pueritiā ad adolescen-
tiā: adoleſcētia ad iuuetutē. **I**uuen-
tus ad senectutē: senect⁹ transit ad
mortem in cursu vite p̄sentis. ip̄sis
suis augmētis ad detrimēta impel-
litur. Et inde semp deficit. vñ se p̄-
ficere in spaciū vite credidit. **S**irū
enim statū hic habere nō possum⁹:
quo trāsituri venimus. at hoc ip̄sū
nostrū viuere quotidie a vita trās-
ire est.

Breg. lib. io. mora.

Mibi videt acerba semp & im-
matura mors eoz qui immortale
aliquid parant. Nam qui voluptati-
bus dediti. quasi in diē viuūt. viuē-
di causas quotidie finiunt. qui ve-
ro posteros cogitant. & memoriam
sui operib⁹ extēdūt his nulla mors
nō rep̄tina vt semp ichoatū aliquid
abrūpat.

Plin. epi. xxxiij.

Nō est lugenda mors: quam im-
mortalitas sequitur.

Tul. de senectū.

Adigrāt quotidie bōa fallacia,
& multo veloci⁹ exeūt q̄ intrauerūt
& tñ si nobis vsq; ad vltimū liceat
istis frui: alijs certe relinquēda sūt.
nihil nobiscum ferre possumus. nī
si vita bene atq; innocenter acta.

Idem ibidem.

Hec est hereditas nostra. q̄ nec
eripi cuiq; nec transferri ad alterū
pōt.

Lactantius lib. vij.

Quāta felicitas existimanda est
subtractū his labib⁹ hōiem terre p̄-
ficisci ad illū equissimū inuicez: p̄

auctoritates

veteres indulgentissimum: qui pro laboribus requie pro morte vitam pro renebris claritate pro terrenis ac brevibus bonis: eterna ac celestia largitur. Cum qua mercede acerbitates: et miserie: quas perpetuamur in hoc mundo facientes opera iusticie conferri condequari nullo modo possunt.

Lactan. li. 7. de vera ac falsa religione. c. 27.

¶ Si quis nos interroget: utrumne bonum sit mors an malum respondebimus qualitatem eius ex vite ratione ponderari debere. Nam sicut vita bonum est si cum virtute vivatur: malum si cum scelere sic et mors ex preteritis vite actibus ponderanda est. Ita fit: ut si in dei religione transacta sit: mors malum non sit: quia translatio est ad immortalitatem. Si aliter malum sit necesse est: quoniam ut dixi ad eterna supplicia transmittit.

¶ Idem lib. iij. ca. 19.

¶ Non est dignum in morte accipere solatium quod se non cogitauerit moriturum.

¶ Cyprianus de pe. di. vij. ca. Idcirco fratres.

¶ Omnia mortalius opera mortalitate damnata sunt. Inter pictura vivimus: Equat omnes civis. pares nascimur: pares morimur.

Seneca. epi. 92.

¶ Lugeat mortuus: sed ille quem gehena suscipit: quem tartarus devorat: in cuius pena eternus ignis estuat non quorum exitum angelorum turba permittat: quibus obvia Christus occurrit: gravemur magis si diutius in tabernaculo isto mortis habitemus: quia quod diu hic moramur: peregrinamur a domino.

¶ Hieronymus ad paulam de dormitione bresille.

¶ Ad initiorum tuorum regulam: finis in ipso exordio cogitandus est. Qualem ad ultimum illum diem pervenire cupis

talis iam nunc esse conare.

¶ Idem epistola ad virginem.

Mauricij.

¶ Plangere debemus de seculo recedentes: si seculi inimicitias contra nos minime sentiremus et plangimus domini beneficia: quod novit infirmitati nostre quod prestat. Perichitari volebat adhauc quod dolet aliquando dormientes. Et inter fluctus vite presentis videre cupiebat miserum laborare: tantis ac talibus repestatibus vite. Tot impugnationes Dyaboli: tot corporis bella: tot seculi clades evasit et lachrymas fundis quasi nescias: quid in te ipso quotidie patiaris. Resurgere credimus nostros et plangimus. Quid faceremus si mori tantummodo sciperet deus. Voluntas eius sola utique sufficeret: ad solatium: cui preponere iubemur affectum nullum. Quod dederat abstulit: quod creaverat: quis est qui plangat quod ad tempus acceperat: Commodauerat: ut haberes: quatenus tunc tunc voluisset: et quoniam vellet rursus auferret. Nihil abstulit tuum: quod recipere dignatus est proprium. Creditum suum recipere decuit creditorem: et nihil aliud decet: quam creditori suo gratias agere mutuantem.

¶ Idem epistola ad Tyrasium.

¶ Adors omnium dolorum et solutio est et finis: ultra quam mala nostra non exeunt.

Seneca ad martiam.

¶ Quis autem dux sit quod quicquid patendum est: Dolemus: quempiam mortuum. Ad hoc enim nati sumus ut maneamus eterni: Abrahama: Moyse: Isaias: Petrus. Jacobus. Paulus electionis vas: et super omnia dei filius mortuus est: et nos indignamur aliquem exire de corpore: qui ad hoc forsitan

Auctoritates

raptus est: ne malicia inmutaret intel-
lectum eius. Bonus est deus: et omnia
que facit: bona sunt: necesse est. Ad a-
riti orbital irrogatur: plango quod ac-
cidit sed quia sic placuit deo: equo
animo sustinebo: vnicus raptus est
filius durū quidem: sed tolerabile:
quod abstulit ille qui dederat.

Hieronymus in epistola ad Paulā
de morte Bressille.

Rogatus quid nam apud homi-
nes esset beatius. Felicem inquit mo-
ri Antisthenes.

Laertius Diogenes

Aduersus mortis necessitates: quod
fratres diuidit: et carissima inter se
nomina crudelis: et dira dissociat
hoc remedio erigimur: quod in breui
visuri sumus eos: quos absentes do-
lemus eos.

Hec Hieronymus.

Neque enim mors: sed somn^{us} ap-
pellat secundum Apostolum. Licini^{us} in bre-
ui consumat^{ur}: expleuit tempora mul-
ta: nos tolendi magis: qui in prelio
stamus: vulnera accipimus: virtus
sordidamur. Ille iam securus et vi-
ctor aspicit de excelso: et fauet labo-
ranti: et iuxta se locum preparat.

Hieronymus ad Theodoruz de
morte Lucinij.

Gloria vincenti: mors est: non pe-
na putanda.

Est et vita mala: mors reputan-
da nimis. Quidam phisus.

Liberari a vita mortali: cuiusdam
mali in bonū cōmutatio est. Pla.

Si quis sciat: quis est finis bo-
norum: que felicitas vera: nunquam
sibi videbitur p̄matura morte p̄tur^{us}.

Quin. capi. iij.

Ego certo scio omnem animuz
immortalem esse: qui quum ex hoc
loco migrauerit: si iniuriis alios per-

secutus est cruciatib^{us} afficitur. Si
vero iusticiam coluerit contentus
ac sine dolor permanet. Itaque siue
in hac vita: siue in altera: quuz pie
vixeris: te beatum esse oportet.

Pla. in sermone de contemnen-
da morte.

Eripere vitam nemo homini po-
test: ac nemo mortem: mille ad hanc
aditus patent.

Sene. Tragedia. 3. Thebas.

Dies iste quez tu formidas: eter-
ni natalis est. Depone onus. Quid
cunctaris. Discutietur illa caligo: et
lux vndiqz te clara percutiet. Ima-
ginare tecū quantus sit ille fulgor:
tot sideribus inter se lumen miscen-
tibus. Nulla serenum vmbra tur-
babit equaliter splendebit omne ce-
li latus: dies et nox in sinu aeris vi-
ces tradent: tunc in tenebris virisse
te dices: quū totam lucem tot^{us} aspe-
xeris: quam nūc per angustissimas
oculorum vias obscure intueris: et
tamen admiraris illam iam p̄cul.

Sene. epi. ciiij.

Quid tibi videbitur diuina lux:
quum illam suo loco videris.

Idem tragedia. vi.

Optanda mors est: sine metu mor-
tis mori. ferre quam sortē patiunt^{ur}
omnes nemo recusat.

Nihil eque tibi taz profuerit ad
temperantiam ouim rerum: quod fre-
quens cogitatio breuis eui: et huius
temporis incerti. Quicquid facies:
respice ad mortem.

Idem epi. cxv.

Nullo pacto fieri potest: vt eius
nobis amara mors non sit cui^{us} dul-
cis est vita.

Aug. lib. xix. de ciui. dei.

Cornelio pho Augu. Hipponen-
sis episcop^{us}. salutem in dño perpe-

Auctoritates

nam. Qualis et quanta sit nostra calamitas et miseria attende: obsecro diligenter. Formavit homines de limbo terre. Planetas et stellas fecit ex igne: flatum et ventus fecit ex aere: pisces et volucres fecit ex aqua homines et iumenta fecit ex terra. Considera aerem: et viliozem te cognosces. Considera ignea: et vilissimum te reputabis: nec audebis te preferre terrenis: quia parez te iuvenies iumentis insipientibus: et similis factus es illis. Quid ergo prodest nobis sapientia huius mundi: ubi namque queso filii sapientia Salomonis: Ubi potentia Octaviani et cesaris imperatorum? Ubi fortitudo Sansonis? Ubi plato et Aristoteles: Ubi secretes Duidius et Zeno: Democritus qui a casu posuit mundum? Ubi Hypocras: Galienus: et Avicenna cum medicina sua: Ubi Priscianus cum grammatica sua: Ubi aristoteles cum logica: ubi Tullius cum Rhetorica: ubi Euclides cum geometria: ubi Pythagoras cum Arismetica: ubi Ptolomeus cum astrologia. Nonne omnia pulvis: Nonne eorum memoria ad nihilum est deducta: Ergamus ergo filii penitentiam: dum tempus habemus antequam veniat dies illa magna et amara valde. Tunc in die furoris domini: medicina Galieni: et Sophismata Aristotelis non proderunt. Sed plus gaudebit Lazarus pauperculus: et ulceribus plenus: quam omnes huius mundi sapientes: cum eorum astucia et doctrina. Opto te filii in christo semper benevalere. Aug.

¶ Si iuste inquit Orpheus sancteque vivemus: et hic bene. et postquam hinc recesserimus: beatiore futurum sumus. Quam beatitudinem non determinato quodam temporis spacio habebimus:

sed in eternum requiescere poterimus: una cum ceteris habitantes immortalibus. Eusebius lib. xij. c. xxij. de evangelica preparatione.

¶ Platonis sententia est omnem sapientiam vitam. meditationem esse mortis: debemus igitur et nos animo premeditari: quod aliquando futurum sumus: et quod velimus nolimus longius abesse non poterimus. Nam si non gressos vite excederemus annos: ut ante diluivum vivebat humanum genus: et ad Iherusalem nobis tempora donarentur. tamen nihil esset preterita longitudo: que esse desisset. Et enim inter illum: qui quindecim annos habet: et illum qui mille: postquam vite finis advenierit: et irrecusabilis mortis necessitas: transactum omne tempus ademerit: nihil interest: nisi quod magis senex ac magis onustus peccatorum fasce proficiscitur. Optima quoque dies miseris mortalibus cuius prima fugit. Subeunt morbi tristisque senectas. Et labor et dire rapit in clementia mortis. Neque poeta inquit pati necesse est mortales multa mala. Hieronymus in epi. de morte Nepotiani.

¶ Peiores morimur: quam nascimur nostrum istud: non nature vitium est. Illa de nobis conqueri debet et dicere. Quid hoc est. sine cupiditatibus vos genui: sine timoribus: sine superstitione sine perfidia ceterisque pestibus. Quales intra stis exire: percepit sapientiam si quis: tam securus moritur: quam nascitur. Nunc vero trepidamus: quum periculum accesserit: non animus nobis: non color constat. Lachryme nihil profuturo cadunt. Quid est turpius: quam in ipso lumine securitatis etiam sollicitum? Causa autem hec est: qui inanes omnium bonorum sumus: et vite desiderio laboramus: nemo quam bene: sed quandiu vivat:

auctoritates

curat: quum omnibus contingere possit vt bene viuatur: vt diu nulli.

Seneca. epi. xxij. ad Lucilliu.

¶ Ideo vniuscuiusq; hominis vite finem incertum fecit deus: vt semper vigilent: semper parati sint: semper in agonia semper in virtute.

Grigostio. super Math.

¶ Studeam fratres viuere vita iustorum: sed morte eorum mori: multo magis desideremus. sapientia enim iustorum nouissima presert: veniet quidem mors sed somnus erit dilectio domini. Janua vite: initium refrigerij. erit sancti illius montis scala et ingressus ad locum tabernaculi admirabilis. Adoritur quidem iustus sed secure: quippe cui mors vt presentis vite est exitus ita introitus melioris. Bona mors iusti propter requiem: melior propter nouitatem: optima propter securitatem. Contra mors peccatorum pessima: mala siquidem in amissione mundi: peior in separatione carnis: pessima in vermis. ignisq; duplici contritione.

Ber. in comunibus sermonibus.

¶ Placeat homini quicquid deo placeat: quod diu virtus salua fuerit. non senties quod abscesserit. non affligitur sapiens liberorum amissione non amicorum. Eodem enim animo fert eorum mortem quo suam expectat.

Seneca. epi. lxxiij. ad Luc.

¶ Mors nulli habet incommodum. viciet istos quos in luce reponat dies equo animo: debet rediturus exire. Nec infantes nec pueros. nec mente lapsos constat timere mortem et etiam turpissimum. si eam securitatem nobis ratio non prestat. ad quam stultitia perducit.

Idem epi. xxxvi. ad eundem.

¶ Hec sollicitissima meditatio sem-

per deus esse sapientis. vt quum breues dies sunt istius vite: et incerta sunt spacia. nunquam sit mors improvisa morituro. nec per inordinatum incedat finem a se nouerit esse mortalem. Tempus. n. breue est: preteritum huius mundi figura. et ideo. quum hoc mundo sint tanquam non vtentes. et quum veniunt tanquam non possidentes.

Leo papa in sermone. vij.

¶ Interest plurimum cui os moriat et viuatur: quia est mors que causa est viuendi. nec alibi quam in hoc transitorio seculo. vtrumque conquerit: vt ex qualitate temporalium actionum differentie retributionum pendeat eternarum. Monendum est ergo dyabolo et viuendum deo: deficiendum iniquitati vt iustitie resurgat occumbant vetera vt orientur noua: et nemo in peccatus recidit a quo resurrexit: quum hec sit salutis via et cepte in christo resurrectionis limitatio.

Idem in sermone de resur. domini.

¶ Mors est nature animatum dissolutio: vel mors est corporis anime ductio. Secunda definitio mortis. Mors est eterni doloris perpessio: vel mors est animarum pro meritis ad eterna supplicia damnatio.

Lactant. lib. ij.

¶ Mortem corporis propter peccatum deus hominum influrit: et post peccatorum remissionem propter exercendam iustitiam non aderat.

Eug. de pe. di. i. inter.

¶ Quum igitur per longissima tempora circa spatium quinquaginta annorum et fere ducetorum miserabiliter iaceret genus humanum. Misericordia pulsa bat viscera patris: vt subueniret secum habens pacem. Sed contradicebat veritas secum habens iustitiam. Et inter eas magna controuersia fa-

Auctoritates

eta est. Nam misericordia deo dicebat. Eger miseratione diuina rōna his cā: quā misera facta est & valde miserabilis: venit tempus miscrendi ei. Ecōtra veritas dicebat. Que so dñe impleri sermonē quem locutus es. Totus moriatur Adam cū omnib⁹ que erant in eo: quādo pua ricando pomū vetitū gustauit. Dixit misericordia: vt quid dñe me fecisti? Scit enim ipsa veritas q̄ ego perij: si nunq̄ misereris. Ecōtra veritas. Si p̄dictam tuam sniam pua ricator euaserit: perijt veritas tua: & non permanet in eternū. Fuit autem hec questio a patre missa ad filium. Veritas aut & misericordia coram eo eadem dicebant. Non videbatur quō circa hominem possz misericordia & veritas simul cōseruari. Scripsit autem rex sententias sic conuenientem. Hec dicit: perij si Adā non moriat: & hec dicit: perijt si misericordiam non consequat. Fiat mors bona & vtraq̄ habet qd̄ postulat: vt & Adā moriatur: & misericordiam consequat. Obstupuerunt omnes in verbo sapientie: & cōsenserunt q̄ moriatur Adam misericordiam consequendo. sed q̄runt quō mors possit fieri bona quā horribilis sit ip̄o auditu. Respondit rex. Adors⁹ peccatorū pessima: sed sanctorum est preciosa: & vite ianua. Inueniat ergo: qui ex charitate moriat: nec obnox⁹ morti. Et sic mors non poterit tenere obnoxium: sed faciet in ea foramen: per quod transeat liberan. Placuit sermo. sz vbi autem talis poterit. Circūiit ergo orbem terrarū veritas: & nemo mūdus a sorde: nec infans vnus dici inuentus est: sed & misericordia perustrat celum: & neminē inuenit: q̄

sufficientem ad hoc habeat charitatem. Et ergo hec victoria debebatur: quo nemo maiorem charitates habere: vt animam suaz pro seruis inutilibus poneret. Redierunt itaq̄ ad constitutum diē anxie plurimū: non inuento: quod desiderabant. Tandem seorsum pax eos p̄solans dixit. Nescitis quia non est qui faciat bonum non est vsq̄ ad vnum. Qui dedit cōsiliū ferat auxiliū. Intellexit hoc rex & ait. Penitet me fecisse hominem pena inquit tenet: vix penam sustinere incubuit mihi pro homine quem creauit. Et vocato Gabrielle dixit. Vade dic filie syon. Ecce rex tuus venit. Festinavit ille ait. Adorna thalamū tuū & suscipe regem.

Auctoritates Sene. de remedijs fortunarum.

Amorieris. ita natura hominis est: non pena.

Amorieris hac consideratiōe intran: vt exirem vel conditione.

Amorieris: gentium lex est reddere quod acceperis.

Amorieris: peregrinatio est vita nostra.

Quum enim multum ambulaueris diuq̄ redeundum est.

Amorieris: stultum est dubitare quod vitare non possis.

Peregre morieris: nulla creatura mortua est aliena.

Peregre morieris: non est grauior somnus foris q̄ domi.

Inuenis morieris: quicumq̄ ad extremum facti venis: senex moritur. vnde viuere nō possum plus: est senectus mea.

Insepult⁹ iacebis: quid aliud dicam: q̄ illud virgili? Facilis iacura sepulchri.

auctoritates

Egrotus: venit tempus: vt experimentum mei caperem.

Egrotus: nō in mari aut in prelio vir fortis tātuz apparet: sed in lectulo virtus prohibetur.

Istud toto seculo fieri non pōt: aut .n. febrē relinquo: aut ipsa me.

Semper esse non possumus.

Almū liberos: stultus ē: qui flet casus mortalium.

Naufragium feci: non quod perdidisti sed quod euaseris cogita.

In latrones incidi. Alius in accusatores. alius in fures. alius in fraudatores plena insidijs via est: noli conqueri q̄ incideris: sed gaude q̄ euaseris.

Uxorem bonam amisi vtruz inueneras bonam an feceras. si inueneras habere te posse intelligas: q̄ amifisti: si feceras bene tibi ipsa res perijt: saluus est artifex.

Uxorem bonam amifisti. quid tu in illa probabas pudiciā: quoniam multe castitates perdiderūt: quam multas pessimas ex optimis coniugibus pessimas vidimus: ex diligentissimis ex liberalissimis reparatissimas.

Mors spernit altā gloriā: inuoluit humile pariter et excelsū caput. Boetius. ij. de consolatione.

Quod si putatis longius vitam trahi mortalis aura nominis quuz sera nobis rapiet hoc etiaz dies iaz nos secunda mors manet.

Tu requies trāquilla pijs te cernere finis.

Principiuz vector. dux. semita terminus idez. Tertio de conso.

Nam sepe mortem cogentibus causis: q̄ natura reformidat: voluntas amplectitur.

Felix q̄ potuit bōi fōrē vife ludū

Felix qui potuit grauis terre solvere vincla.

Terribilissimum omnium est mors. iij. Ethico.

Mors nihil aliud est nisi recessus anime a corpore.

Sapiēs letari dz de morte sua et non dolere. lib. de pomo et morte.

Stultus es q̄ desles mortalium casus. Quid istis nouū aut miruz est quā rotissima sine ipso casu domus. Quid si infelicē voces arbores quastāte ipsa cadūt poma. Et hoc tuus fructus ē. Nemo extra ictuz vulneris positus ē. Ducunt ex plebia domo imatura funera. Ducuntur ex egregia. Nō est fati ordo qui et etatis. Nō quō qsqz venit emittitur.

Quid ē tñ hoc: q̄ indigneris: quid circa indignationē tuā venit. Perire pituri: s; ego illos supstitēs optaueras: sed hoc tibi nemo pmiserat habebāt illi cuius eēt magis quaz tui. Apud te p̄cario morabāt. Educādos tibi illos fortuna mādaauerat recepit illos nō abstulit. Sene. in trage. **G**raui me terrore pulsas: vite dies vltima. meret cor soluunt tenes. lesa tremunt visera tui spēm duz sibi mēs depingit anxia. Quis enīz pauendū illud explicet spectaculuz: euz dimēso vite cursu carnis egre nexibus. anima luctatur solut p̄pinquans ad exitū. Perit sensus lingua riget. reuoluuntur oculi pectus palpitat anhelat raucū guttur hoīs: stupent mēbra: pallent ora. de cor abit corpis. Ecce diuersoz p̄tes cōfluūt spiritū: hinc angelice virtutes: allinc turba demonum. illi propius accedunt: quos inuitat meritum. Presto sunt et cogitatus. verba cursus opa et preoculis nolentis glomerantur omnia illuc tendat

hinc se vertat corā videt posita. Torquet ipsa suū reū hic mordax p̄sciētia: p̄lorat apta corrigendi defluxit se tēpora plena luctu caret fructu fera penitentia. falsa tunc dulcedo carnis in amarū vertitur q̄n breuē voluptatē perpes pena sequitur: iā q̄d magnū credebatur: nil fuisse cernitur. Ad que mens in summe lucis gloria sustollit asp̄nat. lutū carnis quo mēsa puoluit ⁊ vt carcerali nexu letabunda soluit. sed egresfa durū iter experitur aīa q̄ incurfant furiosa dire pestis agmina ⁊ diuersa suis locis instruunt certamina. Nā hic icētores gula. illic avaritie alibi faustores ire. alibi superbie vitij cuiusq; globus suas parat acies. Jā si cedat vna turma: mox insurgit altera oīs ars tentat belli oīs pugne machina. ne ab hostiuz furore sic euadat aīa. O quā torua bellatoz mōstra sunt feraliū tetri. truces. truculenti flāmas efflant naribus dracuntea tument colla. vir⁹ stilat faucib⁹: serpētinis armāt spiris: manus docta preliis: his oppugnat aduētantes telis velut ferreis: his quos attrahunt eternis mancipant incendijs: queso x̄p̄e rex inuictē tu succurre misero sub extreme mortis hora: quum iussus obiero. nullum in me ius tyranno prebeat impio. Cedat princeps tenebraruz cedat pars tartarea. pastor oues iā redemptā: tunc reduc ad patriam: vbi te viuēdi causa p̄fruoꝝ in seclā Amē.

Petrus dami.

¶ Pensandū. quippe est: quū iāz peccatrix anima a vinculis incipit carnis absolui. quā amaro terrore cōcutitur: quantis mordacis p̄sciētie stimulis laceratur. Recolit verita que cōmisit. videt mandata que

negligēter implere contēpsit. dolet de sese indultū penitentie tempus inaniter percepisse. probat immobile sibi districte vltionis iudicium inuitabiliter imminere. Ad anere satagit. ire compellitur. recuperare vult perdita nō auditur. Post terga respiciens totius transacte vite cursuz velut breuissimū vnū itinerris deputat passum ante se oculos dirigit ⁊ infinite perennitatis spacia deprehēdit. P̄lorat itaq; quia intra tam breue spaciuz acquirere potuit leticiā sempiternam. Deslet etiam se propter tam breuem illecebremq; voluptatez inenarrabilem perpetue suauitatis amisisse dulcedinem. Erubescit: quia propter illam substantiaz que v̄nib⁹ erat obnoxia illā neglexit que choris angelicis erat inferenda. iā radios mentis attollit ⁊ eam diuitiarū immortalum gloriam contemplatur eam propter vite huius inopiam perdidisse cōfunditur. Quūq; sub se reflectit oculos ad huius mundi conualere. terramq; caliginē: super se vero miratur eterni luminis claritatem: liquido comprehendit quia nox erat ⁊ tenebre: quod amauit. O si residuum potentie temp⁹ mereri potuisset quā dure conuersiois iter arriperet: qualia ⁊ quanta promitteret: quantis se deuotionū vinculis innodaret. Interea dū erubescentes oculi contrahescūt dū pecc⁹ palpitat rancū: guttur anhelat dentes paulatim rigescūt: ⁊ quandam velut eruginem contrahūt. Palle scūt ora membra cuncta rigescūt. Dum hec itaq; ⁊ huiusmodi tanq̄ vicine morti precedentia famulantur officia assunt oīa gesta simul. ac verba nec etiam ipse cogitationes

Sermones funebres

desunt. Et cuncta hec amarū aduersum actorem testimonium reddūt. Loaceruantur omnia ante respicientis oculos ⁊ respicere refugit: coaceras ⁊ inuitus attendit. Adest preterea huic horrenda visio demonū ac turba scelerum. Illinc virtus angelica in illo qui mediū est liquido deprehenditur: cui parti iure possessio vendicetur. Nam si pietatis in eo videntur insignia inuitationis angelice blanditijs delinitur atque armonice melodie dulcedine vt exeat prouocatur. Quod si eum sinistre parti meritorum ingredo: ⁊ freditatis squalor adiudicet intollerabili mox terrore concutitur. Repentini impetus violentia perturbatur: precipitatur: inuaditur atque demiscere carnis Ergastulo violēter eripitur: vt ad eterna supplicia iam cum amaritudine prorabatur. Jam vero pōnegressiones de corpore quis explicare valeat quot armate iniquorum spirituum acies in insidijs lateant: quot frementes cunei seralibus tellis instructi iter obfideant. ne transire possit anima velut militari more constipate legiones oppugnant. Hec ⁊ huiusmodi in corde versare: quid est aliud quam lenocinantia vite huius blandimenta respuere mundo repudiū dare illicitos motus carnis elidere solumque perfectionis adipiscendum propositum indeclinabile custodire. Amen.

§ § n § §.

Incipiunt sermones funebres vulgares fratris Gregorij Butanici.

Memo-
rare nouissi-
ma tua ⁊ in
eternum nō
peccabis. que
ste parole or-
natissimi ci-
tadini mei: ⁊
voi altri pro-

bissimi homini sono del sapientissimo Salomone recitate da q̄llo nel suo ecclesiastico al. vii. ca. ⁊ ad n̄ro documento ⁊ initio del mio fauella re assumpte. Ne lequale me demōstra la nostra grandissima ⁊ sinisurata cecitate essere inclusa ne lanima ⁊ core de li mortali: gli quali vedando continuamente la fragilitade: ⁊ item la incertitudine de la p̄sente vita: mientedimanchō in q̄lla memento tanto affecto: ⁊ tāta speranza: ac si se douessero in eternum i quella perdurā. Vedemo espressamēte ⁊ nō solamente vna volta lanno: ma quotidianamēte li mortali machare ⁊ soluere el debito de la natura: ⁊ tamen se reputano essere immortali: ⁊ non douer eere del numero plurale. Ultra di questo cognoscoo veramente che la morte e vniuersale ⁊ non perdona ad richo non ad pauero: non ad formoso: non ad deforme non ad grande nō ad piccolo nō ad zouene nō ad vecchio: ita che nō e conditione alcuna laqual se possa gloriare como diceua el sapientissimo Salomone al secundo capitulo del suo Ecclesiastes. moritur doctus: similiter ⁊ idoctus. Et publico Quidio in quello de ponto dice.

Vulgares

Fata trahunt omnes: omnes expectat auarus.

Portitor & turbe vix satis vna raris

Tēdim⁹ huc omnes metā properamus ad vnā.

Omnia sub leges mors⁹ vocat atra suas.

Et vegeti⁹ mors septra legionibus equat.

Et niēte dimācho anchora non pareno credere che debano morire

Et iterū el prelibato Salomone in quello medemo capitulo dice. Ne-

mo est qui semp viuat: & qui huius rei habeat fiduciam. Et sortozōze.

Umbre. n. trāitus est tēpus nostrū & nō ē reuersio finis nostri: quoniā

consignata est: & nemo reuertetur.

Et molti altri doctori così dico zen-

tili chomo christiani descriuono &

represētano questa morte al homo

exortādo q̄llo al bē viuere: & a la re-

ctitudine del beato viuere: ma quel-

lo pare dormēzato nel lutoso mun-

do: & non apre li ochi al cielo ad cō-

siderare donde habia lo exordio: li

etiā habia la regressione per infina

che non e redacto al puncto extre-

mo ad intendere quello che nō ha

voluto intendere ne credere per fe-

de. Ma certamente se questa cosa

intraffe nel ceruello de l'homo mor-

tales gubernarebbe cuz tal modo: &

cum tanta prudētia la vita sua: che

ra al beato & iusto viuere: & metere

freno ad ogni lor disio: chomo dice

vno poeta vulgare. Sano e colui

che si refrena ad tor la rosa che e

fra mille spini. Beato e quello di-

sio: che sua vita mena & reggi ad lū-

bra de virtu diuina. Pregamo adū

q̄z tuti lo eterno & immortal idio

che preste vita trāquilla ad questo

nostro proximo charissimo: el qual

a habandonato questa trista & mi-

serabile vita: & e salito ad quella

umarcessibile: & incorruptibile glo-

ria de vita eterna. Ad quam nos

producat ille qui & hunc vocauit

dixi.

Et Ringratio assai & infinitamen-

te voi tuti quanti ciues in primis

spectatissimi: & voi altri auditori

pientissimi: li quali per lo officio

de pietade laqual haueti demōstra-

to in q̄sta hora verso questo nostro

charissimo pañato de questa cala-

mitosa vita: viferi dignati ad hono-

rar: expectando & meritando dal sū-

mo remuneratore essere premiati

Quis est homo

qui viuat & non videbit mortem. &c. Le presen-

ti parole sono del cantore del spiri-

to sc̄to recitati nel psalmo. lxxxviij.

Le quale prelibati parole spectabi-

li citadini: & voi altri ornatissimi

auditori p̄siderādo esser d̄ altissima

intelligentia: & suprema luculētia: co-

auctoritates

Non so veramente che la modicità
 de del mio ingenio nõ essere, capa-
 ce: ne sufficiente ad ingresso de così
 profondo sentimẽto: z maximamẽ
 te p che io sapia molto biu che qlli
 liquali sono exercitati in simili pa-
 lestra de exponere la sacra scriptu-
 ra forza glie vsar piu profuse paro-
 le: che qlle possa porzere la mia ru-
 de eloquentia: z lingua mancho di-
 serta. Ad spero z fido me ne le vo-
 stre dolce z piatose charita: che se i
 qualche cosa fosse mancha la mia
 oratione: impo che la angustia del
 tẽpo me constrenze essere piu breue
 che quello che expecta li vostre pro-
 bitade: me pdonareti: z io dal cãto
 mio daro opera piu che sia possibi-
 le a la mia ignorantia de far, che nõ
 habiati ad desiderar mia diligen-
 tia z studio: pẽsando adunqz z me-
 co volutãdo infra lanimo mio che
 cosa vi douesse proponere che vi de-
 letassi: z in parte satisfacessi ali vo-
 stri appetiti prestamẽte me occurrẽ
 la snia del sapiẽtissimo philosopho
 Cordubense. Seneca elqual scriuã-
 do al suo dilecto scholaro Lucillio
 ne la epistola centesima: z prima,
 dice questo senso. *Dis dies: ois ho-
 ra: z nihil sumus probat.* Ogni zo-
 no ogni hora dimõstra z proua che
 noi siamo niente: z con piu forte ar-
 gumento dechiara a quellì li quali
 si hãno quasi dimẽticato la huma-
 na fragilitade: z mortal cõditione:
 dicendo ad qllo medemo in la epi-
 stola vndecima. *sic ordinandus est
 omnis dies: tanq̃ cogat agnẽ z cõ-
 sumet atqz expleat vitam.* così fata-
 mẽte se debeno ordinar tutti li zo-
 ni, como propriamente si ordinasse
 el cãpo ala expeditione z bataglia:
 z li douersi consumare z complire

la vita. Adunqz noi deuemo ordi-
 nar talmente la vita nostra iguali
 siemo christiani z spereme secura-
 mente la resurreccione z la gloria
 de vita eterna in memoria di quel-
 lo che era zentile z daua così fati cõ-
 siglij ad suo caro discipulo: che pos-
 siamo senza formidine dire z lieta-
 mente occurrere alla morte. *Vixi z
 quem dederat cursuz fortuna pegi.*
 O morte io non ti temo: ho viuesto
 talmente che nõ ho pagura de tuo
 falzone: z questo termino me haue-
 ua presignato lo omnipotẽte: ho cõ-
 sumato z con virtu transcurso. Et
 poi se a dio piace de prolungar ala
 vita vno altro zorno possiamo quel-
 lo receuere lietamẽte. Impero, che
 quello e beato z possessõr sicuro: el
 qual pole expectar li zorni senza do-
 lore: senza afflictione z solitudie
 di morte. Qualũqz persona o, cita-
 dini spectatissimi z voi homini p-
 bissimi laqual ne lanimo suo se con-
 tenta z dice. *Vixi.* io ho viuesto ql-
 lo che me basta z non ho timore de
 morire: quella in verita possiamo
 laudare z dire che ha fato gran-
 dissimo lucro in questo mondo,
 ma voltiamo la charta: z quello
 che mai non vorrebbe morire an-
 teme de vscir fora di q̃sto tenebro-
 so carcere: z affãoso exilio: possia-
 mo estimar esser debitore de ingen-
 ti peccati: z seruo del infaciabile ho-
 micida Belzabub. Considerando
 adunqz tutti queste cose el nostro
 carissimo: muno di noi e ignaro co-
 mo prudẽtamẽte como iustamẽte: co-
 mo moderatamente: z fortamente
 habia instituta la lui vita: acio che
 occurrissi ala caterua angelica di
 beati: z non temesse la turba de li
 draconi tiri corui: z crudeli atroci

et seuerissimi: ma subito volassi nel se-
no del grande Patriarcha Abraa:
doue regnera in seculorum secula:
in laqual gloria me conduca per la
sua passione et nostri fragili meriti:
quello che ne ha recomperati con
suo sangue. Amen. Dixi.

Terz^o Sermo fœbris vlgaris.

Dolumus nos
ignozare de dormienti-
bus: vt non cōtristemi-
ni sicut et ceteri. Qui spem non ha-
bent. La recitata sūta spectabili ci-
tadini: et voi homini probatissimi:
et voi venerande madre e del predi-
cator dela fede et vaso de electione
sancto Paulo apostolo scriuando
ad Thesalonieses nella prima epi-
stola al capitulo. iij. Laqual inue-
ritade se non fossi altra vita che q̄-
sta: me generaria in la mente gran-
de lucto et infinito lamēto. prima-
mēte p̄ ch̄ la luy vita era ad nōi gra-
tissima: et lo luy aspecto era suauissi-
mo ita che vacante s̄ lui se poteua
predicare. Dilectus deo et homini-
bus: cuius memoria in benedictio-
ne est. Elquale ad tutti se rendeva
amabile: pronto: liberale: gratioso:
adeo che ognuno si correua ad q̄llo
como faria ad vno suo fratello in le
necessitade. Secundario per che in
questa ampla republica: et inclita
citade: laqual sempre si faceua grā-
de estimo di probi homini. esso ze-
latore dela iustitia in li consighj era
defensor deli poveri: deli orphani:
de pupilli: dele vidue: et tutti lo repu-
taueno come dolce padre: ma vera-
mente se noi pensiamo altra vita
essere meliore de questa: promessa
a li padri del testamēto vechio: tro-
uaremo che per niente si douemo

tristare nela morte del nostro caris-
simo: ma piu presto alegrarse et iu-
bilare: che il sia liberato de erummi
et calamitade. Non reputaresti voi
spectabili auditori quello essere vo-
stro inimico: el q̄l apertisse piu p̄sto
che fosti nel mare p̄celoso et piculo-
so et picco s̄ turbinosi pluue: cha ch̄
fosti i tutissimo porto. Certamente
respōdereti che si. Or adunqz que-
sto nostro dilecto fratello e v̄sito fo-
ra de questo pelago: cioe di questo
mōdo: et e intrato nel tutissimo por-
to de vita beata: doue non e pagu-
ra di pouertade: non debilitade de
membri. In quella niuno vien of-
feso: niuno se acoretia: niuno ha in-
uidia al proximo. doue nō se accres-
ce la cupiditade de hauere. doue
non e alcūo desiderio de cibi doue
regna niuna ambitione de honore
o vero de potestade. Li non gli po-
essere alcuna formidine diabolica.
Li non sono alcune insidie di demo-
nij. Li e lontano lo tremore del in-
ferno. Li nō gli pol intrare la mor-
te de anima ne de corpo: ma li e la
vita lieta per presente et dono de i-
portatitade. Li mai non potesne po-
tra habitare discordia: ma ogni co-
sa e de vna medema volūtade. Li
sono ogni cosa tràquilla. Li e el splē-
dore p̄petuo. O vita b̄ta. O vita iō-
cūda. O vita desideranda da tutti.
Nō e adūqz da tristarse. como fa-
no quelli liquali non hanno sperā-
tia de la resurrectione: como sono
li infideli: ma piu presto de alegrar-
se se questo nostro e salito ad quel-
lo ameno et perpetuo loco: pieno de
ogni gloria. Ellaqual ce conducano
anchora noi le lui sancti oratione
ac̄io che regnamo insiema per infi-
nita seculor secula. Amen.

Sermones funebres

Quartus sermo sūbris vulgaris.

O mors quam amara ē memoria tua. Explorādo z inuestigādo la prop. etade de le cose create el sapien. ultimo Salomone. Spectabiles ciues: vosq; viri ornatissimi: ac vos simul matrone pudicissime. poi che hebbe expimentati tutti li apiacere del mundo: ritornando ala cōsideratione dela dura z crudel morte: dice la sua prelibata. **O** mors q̄ amara est memoria tua. Eccle. 41. ca. **O** morte quāto e mai amara la memoria tua. La q̄l breue ma grauiissima sua volendo per nostro solatio meditar: z non generar tedio de nimia prolixitate nel animo patientissimo di prestantissimi auditori: per breuitate io ritrouo cinq; generatione di hoī: a li q̄lla neuitabile morte appare amara: ma q̄sto pcede p diuersi z varij causi. Di q̄li el primo ḡne. ca. Primo li infideli. Secundo li richi. Tertio li ociosi. Quarto li fortunati. Quinto li infirmi. **C**irca del primo la morte pare amara ali infideli impero nō sperano ne credeno nel dilecto filio de la verzene: z ideo si diffideno. di quali fauella lo dilecto discipulo de x̄po. Qui non credit iaz iudicatus est. Quello elqual nō crede in christo: z non ha la vera fede: prestamente e iudicato. i. cōdenato z questo corrobora z conferma el seroce Leo e archio euangelista dicendo. Qui vero non crediderit condemnabitur. Quello elqual aut per pertinacia: aut perfidia nō credera la humaitade z la diuinitade de x̄po: sara condemnato al foco ge

benale. **C**La secunda generatiōe a laquale la morte pare amara: se chiamano q̄sti richi epuloni: impo che nela morte conueneno abandonar li lor ricchez: neli q̄l si p̄fidauēo z se gloriāueno: z teneuano per suo idio: a liquali p exemplo chiama el medico de li ai. Luca al. capi. 16.

Mortuus est diues: z sepultus est in inferno: z el cātore del sp̄s̄ sancto dice. Perijt memoria eoz cū sonitu. la memoria e la fama d̄ simili richoni more iuena cō lo strepito cō si dico de capani: como del murrare deli hoī chi dicono. Tu nō sai ele morto miser Luca q̄llo richōe. Et itez nō po tacere de tali el p̄faro cātore nela sua cyphara dicāto. Nō quū i honore eēt nō itellerit. Lo richone domēte che liera i honore nō ha iteso: che bisognaua pensar dela morte: z itez. Nō quū interierit nō sumet secū oia: nā descendet eoz gloria eius. Qui sara lhora che pueniga moure: el richo auaro: nō portara cō secho nō vno piccolo q̄drate: ne cū eēt d̄scēdera la gloria dela sua roba nela q̄l tāto sp̄aua. **O** matta z stolidi p̄ditōe ad n̄ p̄sar che volia aut nō volia puenire la fare tutti q̄ste cose vane. **C**La tertia sorte a la q̄l appe la morte acerba z amara: sono li ferti: li desidi: li pigri: li ociosi li q̄li nō s̄t p̄tentano far q̄lche op̄i de fructo z p cōsequēte si diffidano del suo merito: z q̄do viene el tempo dela morte se frustano z non voleno sentir nominar la morte. Contra di q̄li crida la trūba dela fede. Paulo apostolo. Non coronabitur nisi qui legitime certauerit. nō bisogna sp̄i muno da eēre coronato dal summo immortale z clemēte idio de gloria: excepto quello elqual sara

Vulgares

fatigato legitimamente e fortemente hauera dimicato e pugnato contra lo hoste dela natura humana: cioe el diauolo infernale.

Li quarti liquali hanno ingente spauento dela morte: sono chiamati quelli a liquali succedeno le cose ad suo voto: ad suo desiderio: ad suo modo. Impero che quando saranno conducti al ponte dela dissolutione del corpo a lanima: non potranno confidarsi nela fortuna ne in la lor prosperade: como admonisse Valerio maximo nel .x. libro capitulo de mortibus non vulgaribus. Enimvero minimo studio retinendum est bonum: cuius est caduca possessio. In ueritate si uorebbe con pocho studio e minima cura e diligentia ritener e considerare de quello bene: la possessione del qual e caduca e volubile e incerta. La quinta specie: a chi appare la morte dura e agra e amara: sono li peccatori: a li quali subito ch si senteno feriti del telo dela infirmitade: comenciano ad tremare de pagura dela morte: perche li vedeno essergli abbreviato il tempo del peccare. Perche el specchio dela penitentia crida: sancto Hieronymo e registrato nel sacro Decreto de penitentia distinctione .v. capitulo peccatores. Peccatores uellent sine fine uiuere: ut possent sine fine peccare. Li ribaldi peccatori uorebbero sempre mai uiuere: acio podesseno senza fine peccare. Ma la clemetia diuina ha preuisto a questo appetito e ha ordinato la lege generale: cioe statutum est omnibus hominibus semel mori. Ma diuersi modi: secundo che dice el cantore del spirito sancto David pro-

pheta: nel psalmo .cxvi. che la morte de boni como e stato questo nostro carissimo: preciosa est in conspectu domini mors factorum eius. Ma la morte di peccatori e ribalda: mors peccatorum pessima. Et ideo questo nostro amico spectabilis ciues: ha tanto sapientemente p uisto ala sua vita che la morte non gli e parsa amara ma dulcissima como quella mediante laqual l homo peruene al gaudij de vita eterna. Amen.

Sermo quintus p puero cois.

Placita erat domino anima illius: propter hoc properauit illum. **M**ucere e medio iniquitatis. Questa vigorosa e sapida scia pcede e nata dala fontana de sapientia. Salomone nela sapientia al ca .iiij. Doue pstantissimi auditori: sic con ogni mio studio e diligentia: qunque ne ringei i mi pocha e breue: vederete per che causa miser domenedio dela morte tanto immatura a li fantolini: ho trouato che per cinque rasoni dio summo e immortale: e sopra tutti clementissimo: accelera e festina ad uocar ad si li infanti. La prima de liquali con uostro dilecto vi monstro. Prima rasoni per laqual dio euoca ad si li innocenti e puri infanti e perche desidera la lor pntia: e a lui piace li lor anime. ideo dice el thema placita erat dno anima illius. Tãto era piacente lanima di qsto inorto fiolino che appebbe che stesse mille anni ad tirar ad si tãto splendente zoiello. Et p tanto ha pperato de edur quella fora dela iniquitade: e fora dela voragine del peccato: e collocarlo in sede

Sermones funebres

tutissima & secura da ogni periculo
¶ Secūda ragione per laqual el sūmo idio domāda ad se li innocui: & adolescentuli: non e altro: excepto che miser domenedio: nō vorrebbe che l'alma laqual ha creata & infusa nel corpo del homo tanto splēdente & lucida: tanto chiara & formosa tāto pulchra & spectabile cascasse nel ceno del peccato: nel luto dela iniquitate nele sorde del flagitio: che piu presto lauole ipochointēpesta: & cum menor gloria: che laisarla cadere nel baratro del inferno: damente che aspecta la debi lucrar merito. Ideo el sapiente Salomone responde ad la questione preposita & solue el dubio pelegriamente. Sapientie. iiii. Raptus est ne malitia: mutaret cor eius. Lie stato tolto impressa acio che la malitia non hauessi ad mutare la luy innocētia in peccato: & labe & sorde puzolēta di vitij. ¶ Tertia ragione che induce lo ospotente idio ad la euocatione de lanima fora del corpo sie la ingentissima pietade: la q̄l porta ad lanima: acio che i questo caliginoso & obscurissimo mundo non se affliga lōgo tēpo. Et de questo mene presta fede & testimonio el grande propheta. Isaia. dicendo El facie malitie collectur⁹ est iustū. Bala facia: dalo laqueo de la malitia cioe del pctō idio recogliera & chiamara ad se el iusto. ¶ La q̄rta ragione dimostra per qual causa la immensitate de la diuina misericordia: nō lassa diuturnamente la dilecta anima habitar in questo miserabile corpacio: sie che lardore de la charitade diuina cognosce che li ribaldi & pctōri non sono degni de simile consortio: & cōpagnia: che si

debba mescolar li boni cū li mali: li sancti cū li pctōri. li beati cū li damnati: & ideo cognoscendo che nō cōueneno insiema simile semenze: nō vole che da tali siano acōpagnati p che nō sono degni. Et de questo vene adduco vno testimonio singulare cioe la tuba de la fede xpiana lo aplo Paulo: che dice. Quibus dignus non erat mūdus. di quali lantici innocente infanti el mundo nō era degno. ¶ Quinta & vltima ragione: p che causa dio chosi citamente chosi tempestiuamēte tira ad se li anime deli puri purini: sie che el summo & clemētissimo anabela & desidera indefessamēte de volere coronare quelli & dargli la gl'ia del Reame celeste. Unde per bocha del sapientissimo. Salomone crida alta voce de misericordia & de charitade: in la cantica. ca. ij. Ueni de libano sponsa: veni coronaberis. Uieno dilecta sposa mia: o dilecta anima veni: impero che io te voglio coronar dela stolla dela immortalitade: de gloria de vita eterna. Alla quale me conduca quello summo & eterno idio el quale ha chiamato lanima di questo nostro charo fratello. Amen.

¶ Sextus sermo communis vulgaris.

Omnia parata sūt. venite ad nuptias. le sacratissime parole dame ad voi recitate son del grādissimo & fidelissimo thesorere d'el sacro eloquio & deli archani mysteri diuini sacro ad theo al. c. xxij. Ma noi nō douemo pensare che lo euā

Vulgares

gelista sia quello che inuete al con-
uiuio eterno como patrono: ma so-
lum como nuncio & trumbera desti-
nato dala diuina trinitade: in q̄sto
mundo ad inuitar ale noze eterne
le aie p̄fectamēte disposite al ben vi-
uere: impo che za ogni cosa e appa-
rechiata. Venitevenite tutti: i q̄lla
borati & siti affatigati: & io ve refi-
ciaro e ve p̄fortaro & p̄solaro insieme
cō le p̄pagne deli ordini āgelici: a
li q̄li epuli vedēo q̄sto zorno eēre sta-
chiamato q̄sto n̄ro dilectissimo fra-
tello sopra del q̄l sacro parlare doi
cose singulare me occurreno da ex-
ponere. ¶ Prima la p̄uidencia de
la abundāntissima largitione diuina.
la doue dice el thema nostro. Dia
parata sunt. &c. ¶ Sc̄da la amici-
tia dela copiosissima corte celestia-
le gratissima: la doue el dice. Uēite
ad nuptias. Quāto adūq; ala p̄ui-
dencia diuina nō māchāra cosa al-
cuna in q̄lla mēsa diuina: doue t̄ati
ministri solerti & solliciti appechia-
no a lo impio del sapiētissimo pad̄r
dal qual p̄cede tutte le f̄itane dele
sciētie & p̄rudētie & bontade. Dala
sua adūq; eterna p̄uidētia irallibi-
le: a la sua familia. i. ale aie dī soi
fui: nō solamēte ha apparechiato
vna cosa: vna epula vna viuanda:
ma tutte q̄lle cose le q̄l cognosce esse-
re necessarij ad s̄ile p̄uiuio: iō dice.
Dia parata sūt. Le q̄l cose nō sono
discrepanti dā q̄lli che se soleno pa-
rechiare qua in le noze materiale
cioe p̄rimamente el cibo ben ordi-
nato ad recreare lifesti e strachi in
questo mundo. ¶ Quāta dignitade
che dio se debba hūiliare ad appa-
rechiare cum li proprij mani ali soi
serui: come dice el cātor de dio Ba-
uid propheta. Domine parasti in

conspectu meo mensam. Signor
gratioso tu hai con li toi sancti ma-
ne aparechiato auanti a me la mē-
sa. Et item quello medemo ce me-
tera auante ogni cibo incompara-
bile: pieno de suauitate el qual pre-
sta & da vita eterna. Et de questo
me ne testimonio fidele el sapien-
tissimo Salomone. Sap. xij. An-
gelorum esca nutruisti populum
tuum: & preparatum panem de ce-
lo prestuisti eis: sine labore: om-
ne delectamentum in se habentes.
Signor tu hai nutrito el tuo popu-
lo del cibo deli āzoli: & tu gli hai da-
to del pane fato in celo: elqual ha
in se ogne dolceza & ogni delecta-
mento senza fatica: senza sudore.
Et de questo ne testifica Sācto Jo-
anne ca. vj. che dice. Ego sum pa-
nis uiuus: qui de celo descendi: si-
gno manducauerit ex hoc pane uiuet
in eternuz. Io sō el pane uiuo el qual
son venuto & deceso dal cielo i que-
sto mundo: per cibare voi homi-
ni mortali ingrati: & se qualche ve-
runo manzara di questo pane con
la mia gratia: cioe senza peccato
mortale. mai nō morira ma viuera
in eternū: & in seculum seculi. Ter-
tio ha apparechiato el loco amplo
spacioso grande: & delectabile: do-
ue ne vorā lozare tutti quanti acio
nō se calchemo luno laltro. ma tut-
ti stiemo a s̄ati: & questo e figurato
nel genesis al cap. xxiiij. doue dice.
Est ap̄d nos locus spaciosus & ma-
gnus ad reficiendū & manēduz. Et
quādo el cātor del spirito sancto fo
asentato in simile loco comenzo a
regratiar laltissimo idio con alta
voce dicendo. Statuisti in loco
spacioso pedes meos. Signor nō te
posso assai regratiare che in hai po-

Sermones funebres

si li pedi mei i vno loco cosi spacio
so cosi grande: tanto largo & iocun
do. Et questo loco che crediti voi lo
habia appechiato & scepato & mun
dato: & posti tanti belli tapeti: & bel
li razi & cosi ornate spalere: nō e sta
to altro: se noo el figliolo de dio. El
qual dice per bocca del suo canze
lere Joanne al capi. xiiij. Vado p̄
parare vobis locum. Io vado auā
ti de voi per prepararue el loco del
vostro conuiuio. Et la mazor dele
statione che possa hauer li cōuiuij
sie quando li vedeno li scuderi belli
politi: netti & elegāti & presti. Altri
scuderi non seruirā in quello san
cto conuiuio excepto el figliolo de
dio & de la verzene Maria Jesu
christo benedecto: como testifica lo
suo canzelerō & parēte dilectissimo
nel capi. xij. doue dice. Amen dico
vobis: q̄ precinger se & faciet illos
discumbere & trāsiens ministrabit
illis. Et questo basta quanto alla
prima parte. La secunda parte
sie che lamicitia dela copiosa corte
celeste: sara gratissima. Ma p̄che
nō solamente idio benignissimo ha
preparato el cōuiuio: ha voluto an
chora darne compagnia gratiosa:
nō de vilani: non de artesani: nō de
soldadi: nō de cittadini: ma deli. san
cti & spiriti beati: anzoli: archanzo
li: troni: dominatiōi: potestati: prin
cipati: cherubini: & seraphini. Apo
stoli: & martiri confessori & virgini.
Et perche nō sono tutti degni de si
mile cōuiuio & de simile cōpagnia:
chiama solum q̄llē che hāno la vesta
nuptiale: cioe la charitade: la fede:
la speranza: inocēti: sc̄ti puri: iusti: & p̄
tato dice el thema p̄fato. Venite ad
nuptias: qm̄ parata sūt oia. Et q̄sto
e quello che dicea lo apostolo Pau

lo a li Romani. vj. cap. Nunc autē
liberati a peccato: serui autē facti
deo: habetis fructum vestruz in san
ctificatiōe: finem vero vitam eter
nam. Cōsiderando adunq̄ questo
cōuiuio el nro carissimo fratello nō
e stato negligente ad p̄uederse dela
vesta nuptiale: cioe deli operi che ri
chiede al fidele christiano. Justicia
patientia: obedientia: fede: charita
de: patientia: & stantia: acio podesse
intrar in lo cōuiuio elqual ha appa
rechato dio diligentibus se: elqual
me cōceda anchora ad noi quello
elqual me chiama tanto dolcemen
te dicendo. Venite benedicti ad nu
ptias eternas: quoniam sunt omnia
parata. Amen.

¶ Sermo septimus p̄ quacunque
muliere cōmunis vulgaris.

Mulier gratiosa
sa: inuenit gl̄iam. La
sentētia prelibata e po

uera de pole ma p̄arme pingue opi
ma & grassa de intelligentia & senti
mento: laqual spectatiss̄mi audito
res: recita el sapientissimo di mor
tali Salomōe nel sui p̄uerbij al. c.
ij. Nel quali p̄piate parole doi cose
diuerse vole ad noi demōstrare.

¶ Primo virtutis meritum: li do
ue dice. Mulier gratiosa.

¶ Secundo gl̄ie premium: li doue
dice. Inuenit gl̄iam.

¶ Nela prima parte adunq̄ doue
dice mulier gratiosa. Io studiando
trouo de trei specie de gratia poder
se ritrouar in vna dōna. La prima
e gratia natural laqual cōsiste in la
belleza & elegātia corporale: & quan
to ha le dotte condecēte alla belle
za & lizadria corporale: & maxima
mente nela lingua: quando che nō

parla excepto al tempo che bisogna
 ⁊ quando bisogna modera ⁊ refre-
 na la sua lingua: così dico in respon-
 dere: como in exordia ⁊ finire: che
 non sia troppo zanzera: non trop-
 po audace: non troppo taciturna:
 ma in ogni cosa tene el mezo. Et si-
 mile femina lauda el sapienti: timo
 Salomone neli prouerbij al. ij. ca.
 Fauus distillans: labia eius. Li la-
 bri de dona così fatamente faua so-
 no como vna pana de mele dolce
 nela bocca a l'omo.

La secunda gratia e gratia arti-
 ficiale: laqual consiste nello ornamé-
 to de le veste ⁊ de capilli ⁊ quelle al-
 tre cose accidentale como sano quel-
 le fare. Et questa gratia vitupa pur
 el prefato sapiente: in quello ca. di-
 cendo. Ecce mulier occurrit ⁊ in or-
 natu meretricio: parata ad capiē-
 das animas. Ma ambedoc queste
 gratie sono fallace: secundo che di-
 ce Salomone neli prouer. cap. 31.

Fallax est gratia: ⁊ vana est pulchri-
 tudo: ma volta la charta. La dōna
 laqual ha qualche timor de dio: q̄l-
 la sara laudata ⁊ da dio ⁊ dali ho-
 mini. como dice el prefato sapiente
 in quello medemo capi. Mulier ti-
 mens deum: ipsa laudabitur. Un-
 de io trouo che quella donna che
 cercara de abundare de queste doi
 gr̄e sara esclusa dal reame celeste.

La terna gratia e gratia de infu-
 sione diuina: ⁊ questa gratia alchu-
 na volta consiste in lo pudore vere-
 cundia: secundo che dice Salo. ne-
 lo ecclesiastico. Noli discedere a mu-
 liere sensata: ⁊ bona quam sortitus
 es: in timore dei gratia enim vere-
 cundie illius super aurum: quoni-
 am consistit in rerum domesticarū
 solitudine. O tu che te vole ma-

ritari: aut sei vxorato non te partir-
 da quella donna che e sensata ⁊ bo-
 na: laqual tu hai trouata timorosa
 de dio. Imperbo che la gratia de
 la verecundia de quella e piu pre-
 ciosa: piu nobile: piu cara che loro
 ⁊ argento ⁊ gemme preziose: ⁊ ite-
 rus Ecclesiastici. xxij. Mulier sen-
 sata delectabit virum suū. La don-
 na de bono sentimento ⁊ intellecto
 piacera ⁊ delectara ad suo marito.
 Elchuna volta la gratia muliebze
 consiste in la honestade de vita ⁊
 sanctimonia di boni costumi: secū-
 do che dice Salomone sapientissi-
 mo in lo Ecclesiastico. Gratia su-
 per gratiam mulier sancta ⁊ pudo-
 rosa. Gratia sopra gratia: ⁊ dono
 sopra dono. La donna sancta ⁊ ve-
 recunda. Quelle donne che abun-
 dano de queste gratie conseguisco-
 no la gloria immortale: ⁊ questo ba-
 sta quanto ala prima parte: piglia-
 mo la secunda ⁊ facio fine.

La secunda parte e che mulier
 gratiosa inuenit gloriam. Io tro-
 uo anchora grauissimi viri che la
 gloria muliebze se reperisse de trei
 specie. Tutte le donne di questo
 mundo se cōcludeno in vno de que-
 sti stati. Aut che sonno vergine: aut
 nupti: aut vidue. Ma el sapien-
 tissimo Salomone: attribuisse trei
 sorte de gloria alle vergene in la sua
 sapientia: cioe la lor memoria im-
 mortale. Sapien. quarta. O quam
 pulchra est casta generatio cum cla-
 ritate: immortalis est enim memo-
 ria illius: quia apud deum nota est
 ⁊ apud homines.

La secunda gloria sie la corona
 perpetua: secundo che diceua san-
 cta Agnese. Castitas mihi dupli-
 cabitur ad coronam.

Sermones funebres

La tertia gloria sie la eccellente victoria contra la tentatione del mudo del diauolo z dela carne. Et un perho cata la sancta mater ecclesia. In sexu fragili deus victoriam obtulisti. Signor tu hai dato alo sexo femine z fragile tanta possanza: che hai conseguita la victoria contra lo excitato inimico: la gloria deli maritati consiste in trei cose: la prima e la fede verso lo marito. La secunda e la probitate diuulgata de la bona fame: z virtude: z questo conferma lo sapiente Salo. in lo ecclesiastico: Surrexerunt filie eius: z beatissimam predicauerunt: z in virtutibus eius laudauerunt eam. La terza gloria e la exaltatione eterna confirmaremo anchora questo per lo alleg. sapiente in lo ecclesiastico. Fortitudo z decus indumentum eius: z ridebit in die nouissimo. La pitantia del animo z la bellezza dela aia siano li sovesti: z nel zorno vltimo redira quando andara incotra ala caterua de la sancte done Eua: Rebeccha: Sarra Anna: Susana: Noemi: z tutte quelle altre sapiente done. La gloria de la vidue consiste in tre cose. La prima sie la saluata honestade poi la morte del marito. Et questi lauda lo Apo. pau. nela. ij. epi. chel scriue ad thimotheo al. c. ij. Vidua eligatur: non minus quadraginta annorum que fuerit vnus viri vxor: in operibus bonis testimonium habens. La secunda gloria: e seruitrona hauer recanuto in casa sua li homini sancti z ha ad quelli ministrato seruito z porrecto le elemosyne secundo la facultade. Unde lo apostolo dice. si hospitio recepit: si sanctorum pedes lauit. La terza z vltima gloria che hanno le vedue e la sancta excitatio

ne in le ope dela misericordia. Unde sottoz onze el prefato apostolo. Si omne opus bonum subsecuta est. La donna adunque laqual hauer habuti queste gratie como veramente vedemo questa nostra carissima hauer habuto possedera in l'altra vita la gloria de vita eterna. Amen.

Sermo octauus pro quocunque sene communis vulgaris.

Mortuus est senex z plenus dierum. Habentur hec originalliter Genesis. xxxv. cap. Quantunque le predite parole furono ditte dal nro patriarcha Isaac nela sua morte: mientedimeno congruentissimamente gli vediamo poter recitar in lobito del nostro singular amico Adiser Antonio Britannico: el qual ha soluto el debito dela natura z e salito ad vita perbene. Ne la qual pposita auctoritate doi cose occorreno da considerare. La prima e quando dice mortuus est senex. La secunda quando dice. Et plenus dierum. Discorrando lo ingenio peregrino per le sacre scripture: z per gli codici de doctori priuati z antiqui ritroua che intra quelli che moreno lie quatro diuersi e molto discrepanti ordini al morire. Imperho che alcuni moreno vecchi: ma non sono pieni de zorni. Alcuni moreno pieni de zorni: ma non sonno vecchi. Alcuni moreno ne vecchi ne pieni de zorni. Alcuni altri moreno z vecchi z pieni de zorni. La conditione deli primi liquali moreno vecchi: ma non pieni de zorni sono quelli liquali hanno trascorso tempo assai in questo mudo

Vulgares

ma senza fructo alcuno de bone opere. In loco di quali dice el spechio de la patientia Job al ca. vij. Ego habui menses vacuos. O tristo & misero mi che ho consumati li mei zorni: mesi: & anni cassamente. Donadano li doctori quelli zorni esser vacui neliquali l'omo passa interamente: & non fanno cosa digna de qualche laude aut merito. Unde el se leze d' Tito imperatore che vna volta stando ad cena se ricordete che quel zorno non haueua fatto acto alcuno strenuo & memorabile: se leuo da mensa & andete nel suo cubiculo & gli cum gemito & dolore & piato comencio ad lamentarie dicendo. O misero mi che hozi non ho fatto acto alcuno degno de imperatore. Et interrogatibus amicis quid genueretur: respose. lassatime far la penitentia del mio peccato. Et lor dicono qual peccato. Et quello respose. Non vi par ad voi grande peccato che io stando imperatore: & cio che voglio e facto: non habia vsato verso qualche persona qualche opera degna de mi. Pensati adunqz voi o carissimi auditori: se questo elqual era zentile: & non era per intrare in loco di saluatione per opere che facesse: voleua perho far quello che doueria far el fidele christiano expectatuo del premio eterno. Quum sit che voi sapeti molto bene che capillus capitis vestri non peribit: quoniam omnes numerati sunt. Unde diceua Ser. Omne tempus tibi impesum: requiretur qualiter a te fuerit expesum. Tutto el tpo ad te aia rapina attributo dal summo idio: fara richiesto a che mo lauerei expenso. Ma io trouo che sono alcuni vecchi de tpo: ma non hanno imp

ri li zorni. i. non hanno consumato el tpo circa li opere virtuose: Unde dice. s. Joa. in la apocalipsis. ij. c. Dedit ei tps vt pniam agerent: & noluerunt penitere a fornicatione sua &c. Et questo basta quanto alli primi morienti.

¶ Secdo sono alchuni altri iquali moreno pieni de zorni ma non sono vecchi. Et questi sono quelli che moreno zoueni ma acostumati: & boni: deliqua puenientemente se po cantar quello che dice el sapientissimo Salomoe nella sua sapientia Sap. 8. Consumatus in breui: expleuit tempora multa. Imperho che i pochi zorni hanno psequito le virtu: liquali doueria acquistar i senectute. Unde se pono aptissimamente chiamar pieni de zorni: quousi siano zoueni. Et bene se po adaptar quello fauolare deli Aleri deli apostoli al caplo. xxvij. de Tabita laqual era del numero preassignato. Plena erat bonis operibus: & elemosynis quas faciebat. Et questo nostro carissimo: elqual era pieno de bone opere: & elemosyne lequal lui facea. Ita che possiamo dire che era pieno de zorni: ma non era vecchio.

¶ Tertio sono alchuni altri iquali moreno non vecchi: ma non pieni de zorni. Et questi tali sono li zoueni lassiuu: lechardi. zugadori: blasfematori: luxuriosi: supbi: ambitiosi: spadacini: liquali in vno subito caso conueneno lassare la dolceza deli soi piaceri & morire come moreno lebestie senza sacramenti. senza fede. senza speranza de consequire el fine de vita. Et ideo ben se pol dire che li moreno zoueni quanto al tempo. & non pleni dierum. quanto alli fructuose opere.

Sermones funebres

Quarto sono alcuni altri:liqua-
li moreno z vecchi z pieni de zorni.
Et questi sono quelli liquali hanno
assai viuesso in questo mundo q̄to
ali ani naturali: z sono pieni de zor-
ni cioè de honesta de vita z de facti
laudabili. Unde dice el sapiēte Se-
neca. *Lōga est vita si plena est. Im-
pletur autem quuz sibi animus bo-
num suum reddit: z ad se potesta-
tem sui transfert.* Quella vita e lō-
ga laqual e piena: ma alhora se im-
pisse quādo che lanimo rende ad si
li beni: z trāsporta ad se la sua pote-
stade. Del numero di q̄li era dauid
Thobia. Job. Abraam. Isaac. Ja-
cob. Et però diceua el spechio dela
patiētia. Job al. c. ix. *Dies mei trā-
sterunt sicut naues portātes poma.*
Li mei zorni son passati como pas-
sano le naue che portano poma. Et
e da notare che quando vna naue
va honusta de pomilassa grandissi-
mo odore li doue e passata. Così fi-
guratiuamente questo nostro ami-
cissimo e passato como naue carga
de poma: laqual ha lassato grandis-
simo odore deli bene z optime ope-
re. Et ideo potemo ben dire co-
mo dice el thema nostro in prin-
cipio *mortuus est senex: z plenus
dierum z cetera.*

**Nonus Sermo communis vul-
garis.**

Voca operari-
os: z redde illis merce-
dem. *Hec verba sūt ori-
ginaliter. Math. xx. c.* La clemētia
del immortale idio non se dismen-
tica dela fragilita humana per tan-
to che comanda al figliolo dicēdo

O figliolo mio la ing' te compassio-
ne laqual io porto ala creatura hu-
mana me constringe douer hauer
pieta de q̄lli: z maximamente peche
io vedo alcuni de loz hauer fidelme-
te laborato nela mia vigna: iō chia-
ma quelli operatori z rende ad ca-
dauno di loro la sua mercede. Et
per tanto io vedo doi cose da consi-
derare lequal se denotano in lo the-
ma assumpto.

Prima la citatione del iudicio:
quando dice. *Voca operarios.*

**Secunda la remuneratione fi-
nale** quando dice. *Et redde illis
mercedē.* Doue se debbe notar che
auante la vltima citatione esso sal-
uatore citando chiama ciaschadun-
no per tre diuersi modi: acio che ca-
dauno se apparecchia auanti al iu-
dice. El primo modo elqual tenera
el saluatore citando gli mortali se
chiamata dono de grata donatione:
secūdo che dice el thesozero de chri-
sto benedetto sancto *Math. c. xxv.*
*Homo quidam peregre pficiscens
vocauit seruos suos: z tradidit illis
omnia bona sua.* Lequal cose nō si-
gnificano altro: excepto gli doni z
carismate dela gratia. Ma io cene-
trouo tanti che butano via questi
doni che pochi: pochi venēo ad dio
vocante quelli. Et questi tali sono
propriamente simili al falcone: el-
qual quando e ben pieno z sano de
esca: non vene presto al pugno. Et
per questo peccato che non aldeno
la voce ne la tromba: ne el clamore
de dio che chiama quelli ala peni-
tētia per citarli poi al iudicio sarā
no sententiati contumaci z rebellī
al pretorio. Et ideo *Isaia* vocifera
altamente. *In sceleribus vestris ve-
diti estis: z in peccatis vestris dimi-*

si vos: quia vocati et non erat qui responderet mihi. Voi o contumaci peccatori dice Isaià al capi. l. Seti venduti in vostri pertinacij: et nele vostre sceleritate: et io ve o lassati et abandonati neli vostri vitij et peccati: impero che io ho ben forteme te chiamato: ma non glie stato alcuno che me habia risposto. El secundo modo elqual tenera el iudice equo et iusto: se chiama segno de dure meaze acio che quello che non hanno voluto far per dono de gratia almancho lo couenga far p menaze Et questo e monstrato et significato per Osea propheta al. c. xj. Quia puer israel est: dilexi eum et ex egypto vocavi filium meum. Per che israel e puto: cioe lo genere humano non e capace dele cose altissime et diuine: ideo io l'ho chiamato et vocato mio figliolino. Et perche Israel se interpreta angustia: per tanto lo voluto chiamar fora dele angustie: perche in questo mundo non e altro che angustie: affanni: afflictione de spirito et loco de dolore. propriamente l' homo e i questo mundo secundo che e la naue nel pelago del mare: laqual perichita et fa naufragio. Et ideo el benignissimo et sapientissimo idio acio non la perichitamo in la turbine de la tempesta di questo mundo me voca et domanda secundo che lui testifica per la bocca del suo fidele thesaurero ad theo. Non veni vocare iustos sed peccatores ad penitentiam: et sequitur. Et renuistis. Io non son venuto dice el saluatore clementissimo ad chiamare li iusti ma li peccatori a penitentia. Ad a voi obstinati indurati pertinaci et contumaci non haueu voluto au

dire per propria malicia. Et io con li visceri de la pietade et clementia ho desteso le braze sopra el legno dela sacra croce per voi miseri peccatori: et mai non glie stato homo elqual me guardasse. El terzo et ultimo modo elqual tenera il saluatore in la citatione iudiciale fara la parola dele promissione dela felicitade eterna. O che chareze: o che blandicie: o che losenghe: che el saluatore: elqual vedendo che non potirare ad se li miseri peccatori cum presenti et doni et muneri: ne p menace: se volta in ogni lato: se volta ale careze. O ingrati peccatori: la benignita del saluatore ve manda ad chiamare et voi non volete porzere le orecchie et che volelo far de voi: el ve vol dare la vostra mercede. Et questa fo la secunda parte che preposemo: et che mercede e questa: Elo vno marcello: no. Elo vno ducato non. Ela vna vesta: no. Ela vna possessione: non che e aduqz? votu che te lo dica: si. Ele el reame del celo. Et che questo sia el vero te lo conferma et ratifica esso saluatore per bocha de sancto ad theo al ca. xv. doue el dice. Venite benedicti patris mei percipite regnum eternum. O che mercede: o che premio: o che salario. Considerando aduqz questo nostro charissimo che dio la chiamato per gratia per menace: et per chareze: voluntera se disposto de andare et presto se ha posto la vesta nupziale: et e andato a receuere el premio dele sue opere meritorie: precedente gratia diuina: et ha habuto la gloria eterna. Et id quod gloriam etiam nos deus conducat qui viuit et regnat per infinita secula seculorum. Amen.

Sermones funebres

Sermo decimus communis vul-
garis pro puero siue puella.

Pater meus et
mater mea dereliquerunt
me. Dominus autem as-
sumpsit me &c. La presente auctori-
tate spectabiles ciues & vos viri gra-
uissimi ac matrone pudicissime.
Le del castigato citaredo & cantore
del spiritu sancto. David propheta
nel psalmo. xxvi. el qual parla i per-
sona di questo innocente fantolino
aut fantolina: dicendo. Adio patre
& mia matre me hanno abandona-
ti: ma io ho trouato melior che pa-
dre ne anche madre. El summo &
immortale idio subito che ha visto
che sono abandonata da li mei pa-
renti: me ha receuuta & acceptata
nela sua aula regia: & corte imperia-
le. In lequale parole el grande pro-
pheta demōstra doi cose: cioe. Pri-
mo el defecto dela natura humana
laqual abandona lhomo in lo arti-
culo dela necessita quando el disse.
Pater me⁹ & mater mea derelique-
runt me &c. Secundo el beneficio
dela diuina misericordia laq̄l e pre-
sta ad subuenir a lhomo nel tempo
opportuno gli doue el disse. Domi-
nus autem assumpsit me &c. Et io
trouo che in tre cose la natura abā-
dōa lhomo & dio e citissimo ala sub-
uentione. Et primo questo nostro:
aut questa nostra pura infantolina
e stata assumpta da dio fora del vē-
tre materno p sua figliola in lo scō
baptismo secundo che dice Joāne
secretario d̄l nostro saluatore al pri-
mo. c. Dedit eis potestatem filios
dei fieri: his qui credunt in nomine
eius: qui non ex voluptate carnis:

neq; ex voluntate viri: sed ex dō na-
ti sunt. Et dato el nostro saluator la
potesta da deuentare figlioli de dio
ma non a tutti: sed solum a quelli
che credeno nel suo nome: & liqua-
li non sono nati per volupta de car-
ne: namq; per voluntate de homo
ma sono nati da dio p el sancto ba-
ptismo. Unde diceua el dicto can-
tore cum la sua cythara domini est
assumptio nostra. La nostra assump-
tione in celo: nō e de altro excepto
che idio. Secandariamente la no-
stra assumptione che vsa dio verso
dela humana natura: e d̄ duro & as-
pero seruitio in vno liberale seruire
& famulato: cioe ad seruire a dio in
canti & dolci soni. Impero che dice
la tuba de la sede christiana. seruiū
deo regnare est. Et ad seruire a lo om-
nipotente idio: non e altro se non
vno regnare. Et che questo sia vero
lo haueremo ad pbare per lo testo
dela lege antiqua. secundi Regum
xxij. c. Adisit dominus de excelso:
& assumpsit me. & abstraxit me de
aquis multis & liberauit me de inī-
mico meo potentissimo. ha manda-
to la diuina clemētia in questo mū-
do tanto che son stata innocēte: pu-
ra & munda dal excelso & altissimo
trono suo: & me ha eleuata & assump-
pta ad se fora dela misera erumna
laqual me conuien prouare: & me
ha liberata da molti aqui cioe da
molti maculi: liquali con difficulta-
te haueria fugiti. Et vltra de que-
sto laqual cosa e la mazore: ma ha
liberato fora dele mani & insidy, d̄l
mio aduersario & grande inimico
elqual indefessamente va sempre
cercando da deuoraz qualche ve-
runo. Tertio & vltimo me ha assū-
pta el mio dilecto creatore fora d̄

questo longo e magno e lontano exilio: e habendo e hayme menata e condotta a gaudio di cittadini superni e spirituali. Et che questo sia vero lo conferma de sua bocca lui medesimo dicendo nel.ij. deli Regi al ca. xi. assumaz te hieroboam: e regnabis super omnia: que desiderat anima tua. Io te eleuaro ti o anima: hauera ad regnar sopra tutte quelle cose lequal desidera lanima tua. Hieroboam se interpreta discernes populū: seu supernus diuidicans. Unde diceua David ppheta. lau dādo quello elqual si assumpto così per tempo da miser domene. dio. Beatus que elegisti e assumpsisti. Beato quello elqual tu hai electo signor mio clemētissimo: e hai assumpto auanti la tua diuina maiestate: po ben adunqz dire questa nostra innocēte putina. Pater me⁹ e mater mea dereliquerunt me. e parentes mei: ma io ho trouato vno migliore che padre ne madre. ma si potriano excusare li parenti verso di quella dicendo che nō pono contra lo impeto de la morte imperho che dice sancto Augu. Adors iusta e equa rapit filios: nec parcat parentibus. rapit parentes: nec parcat orphanis. rapit matres nec parcat puellis. Conuenientissimamente adūqz cōcludamo che nō bisogna lamentarse deli parenti che non gliano se corso in questo puncto. Imperho che la potentia dela morte per tutto regna e non est qui possit resistere ei. ma conuiene succūbere al suo fallzone acio che conseguitamo la gloria ad quā credimus istam euolasse. Amen.

Undecimus sermo communis

vulgaris.

Preciosa est in

P conspectu dñi mors sanctorum eius. Hec modica verba sunt David in psalmo. cxvj. Spectabili citadin e voi altri auditori prestanti doi specie de homini moriente ritroua scō Anselmo: vna e deli peccatori laqual e pessima. l'altra sie de li homini iusti: laqual e preciosa auanti al cōspecto de dio. secūdo che dice el nostro thema preassumpto. e circa la morte de peccatori pessima.

Primo la pone e distingue i tre modi. e dice che s̄ tre specie la morte di peccatori p la amissione di bē terreni e tpali: nele quale hāno posta e locata la sua speranza e p̄fidentia. Unde dice scō Greg. Non sine magno dolore amittitur q̄ cū amore possidet. Nō se lascia e abandona alcuna cosa senza gradissimo dolore: laqual se possede cū incēte amore. Unde tales dicunt. O mors q̄ amara est memoria tua homini pacē habenti in substantijs suis. adhuc volenti accipere cibum. Eccl. xj. O morte quanto e amara la tua memoria a l'omo che ha posto la sua b̄titudine e el suo fine in le sue substantie: elqual desidera ancora stare in questo mūdo ad sgoglionare e darse ali piaceri dela gola. Ecco adūqz quanto e amara la morte di pctōri che hāno posto nel fāgo ogni lor cura. Secūdariamente dice Anselmo che la morte di pctōri e pessima e amara p la separatione di parenti: amici e beniuoli. vnde videt che nullo sia elqual tāto ami il suo charissimo amico che volesse pero acōpagnar quello in la sepultura.

Sermones funebres

Unde in persona de quelli che moro dice. Fratres mei elogauerunt a me. et non mei quasi alieni recesserunt a me. et proximi mei dereliquerunt me. Dyme dice Job che li mei fratelli charissimi in la morte mia se sono lontanati da me. Et li mei amici et beniuoli sono partiti da mi: como se fossero alieni et forestieri. et li mei proximi me hanno abbandonato. et in vno altro loco prophetico se dice. Des amici mei spreuerunt me: et facti sunt mihi inimici. Tutti quanti li mei amici me hanno abbandonato: et me sono facti inimici. Tertio dice Anselmo che la morte di peccatori gli pare amara et pessima per la amissione dele cose eterne beatifici et spuali. in persona de dio erida fortemete verso li peccatori. David propheta. Non habitabit in medio domus mee qui facit superbia: dice el cantore dela chiesa militate. rapto in spirito. Signor nuno habitara in casa tua celeste: el qual sia superbo. nec homo peccatore. et in vno altro loco dice interrogado dio in spirito. Dne quis habitabit in tabernaculo tuo: aut quis requiescet in monte sco tuo. Signor: voria saper dala tua diuina maestade: chi fara qllo che possa habitare nel tuo palazzo: nela tua casa celeste: nel tuo tabernaculo. o veramente che reposara nel tuo sco monte celso et eleuato: alqual fo subito risposto. qui ingreditur sine macula et operatur iusticia: qui loquitur veritate in corde suo qui non egit dolum in lingua sua nec fecit proximo suo malum: et opprobrium non accepit aduersus proximos suos. et a questo modo la morte di peccatori e cariuu et amara et pessima etc. Pigliamo la secu

da parte e faciamo fine. Secundo et principaliter le da vedere dela morte deli iusti et sancti et boni: laqual se domanda preciosa: in lo conspecto de la diuina maestade: circa la qual cosa vederemo tre ponti principali. El primo de quelli e per la cessatione de labore. Secundo che dice el cancellero de xpo sancto Jobanne nela sua Epoca. al. ca. xiiij. Et modo iam dicit spūs: vt requiescant a laboribus suis. El spiritu sancto et el sancto angelo dice che vole che da qui auanti cessi da fatigarsi la anima de lhomo iusto: como e stato qsto nostro charissimo et el cytaredo zentile dice. In pace factus e locus eius: et habitatio eius in syon el loco de lo electo e facto et posto in pace: et la sua habitazione sie in syon. i. in cita de tranquillitate: et questo basta quanto al primo che la morte preciosa di iusti. Secundo propter periculum itineris. per respecto del periculo del viazo: impero che gli regna et sono ascosi molti pericoli: et questo lo cofirma el grande propheta David nel psalmo. clj. in via hac qua ambulabam abscondentur supbi laquei mihi. in la via in laqual io caminaua innocentamente. li ribaldi supbi di demonij me hanno insidiato: et hanno abscoso li lazi. et impero el grande propheta in loco de questo nostro charissimo parla et dice demonstrandolo lui affecto quemadmodum desiderat ceruus ad fontem aquarum: ita desiderat anima mea ad te deus. Signor secundo che il ceruo quando ha grande sete desidera la fontana chiara simelmente lanima mia te concupisse et desidera da venir ad ti solatio mio et gaudio et factio. **Par**

Nuptiales

lo apostolo dice lamentandose. in felix ego homo quis me liberabit de corpore mortis huius: et iteꝝ ad philippenses primo ca. cupio dissolui et esse cum xpo ꝛc. La tertia et vltima rasonzella et presto facio sine: sic propter premium meriti: el premio el qual receuera l'omo iusto nela sua morte lo demonstra miser Domenedio i sancto Matheo. ij. capi. quando el dice al suo fiolo: voca operarios: et redde illis mercedem presto presto fiolo mio chiama quelli lauorati. et rende ad quelli la loro mercede. O quale et quanta sara quella mercede de li homini sancti che rendera dio p le loro opere voliti che ve la dica o spectabili citadini et voi venerande madre: io non la voglio dire ma la tuba de la fede xpiana la declama dicendo: quam oculus non vidit nec auris audiuit: nec in cor hominis ascendit: que preparauit deus diligentibus se. Et sancto Hierony. dice quiescat vox tua a ploratu et oculi tuus a lachrymis: et sancto Joanne conclude et dice nela lui Apoc. Abstergat deus omnes lachrymas ab oculis sanctorum virorum: et iam non erit amplius neque luctus neque clamor: sed neque ullus dolor qui prima abierunt. Adunqz e preciosa la morte de li sancti boni et iusti homini chomo sapiemo che era el nostro charissimo in lo respecto de dio. per che li iusti hereditabunt terram promissionis et delectabuntur in multitudine pacis. Adunqz non e da dolersi: ma piu presto da alegrarse et iubilare se da questa miserabile vita sono tolti li boni et iusti et trassati a li gaudij de vita eterna: doue preciosa mors sanctorum in conspectu dñi ad quam idem dñs donet et

nobis gratiam perueniendi: ut cohabitemus ibi in eternum: et in seculum seculi Amen. dixi.

Incipiunt sermones nuptiales siue epitalamia vulgaria. Fratris Gregorij britannici.

Faciamus homini adiutorium simile sibi. Queste sacratissime parole spectatissimi ciues: ceteriqz viri pbissimi matrone pudicissime ac virgines verecundissime foreno agitati nel consistorio de la trinitade poi che el summo et benignissimo idio hebbe creato l'omo et vedandolo essere solo et che non era sufficiente a la impletione mundiale infra si stesso dice idio le nostre parole prelibate. Faciamus homini adiutorium simile sibi. Faciamo a l'omo vno adiutorio simile ad quello ꝛc. Inter tutti li altri cose citadini prestantissimi: io trouo che el piu iocundo et el piu utile che sia acquistato da l'omo mortale sic el vinculo matrimoniale: et chel sia el vero: ve lo demonstro apertamente. Questa podestade et vtu et vigor ha el matrimonio che li homini distanti et lontani: et spesse volte inimici interueniente el pñubio spesse volte diuentano grandissimi amici. El matrimonio anchora le familie dissociate et che mai non se conobbe li compagna in affinitade el matrimonio concilia li infensi signori: el matrimonio e quello, che aleua le grande famelie: el matrimonio e quello che impisse li citade de citadini legitimi et politici: el matrimonio e le quello el qual non lassa periclitar la generatõe et spe humana

Sermones nuptiales

senza el matrimonio niuna citade niuna zente niuna progenie: z che piu forte tutto el mundo nõ potria durare: O adunqz q̄ti laudi q̄ti glorificatione meritaria questo venerando vinculo. Quale e quello che podesse sufficientemente cõ sue sciẽtia laudare z attolere z magnificar el maritale consortio. Certamente io credo che non Tullio con la sua eloquentia non Tito liuio con sua facundia nõ Macrobio con la sua abundantia del dire: nõ el mantuanõ z grande poeta Virgilio con la sua poesia: non Ouidio con sua falsitate potria dignamẽte extollere z multifacere la excellentia de questo sancto nodo: elqual ha posto el benignissimo z immortal idio fra l'omo z la donna. O dignita humana a laqual non li anzoli non li signori non li doctori: ma dio in persona e venuto ad congropare conglutinar z coniungere. Qual adunque e tanto proteruo tanto petulante tanto supbo che hauesse ardire de vituperare questa operatiõẽ diuina. Q̄s deus coniunxit homo non separet. Quello che ha fatto il summo idio non ardea l'omo ad dissoluere dis iungere z separare. Qual e il piu bello dono che hauesse possuto far idio ad homo come donargli vna persona tanto fidele tanto amatoria come fargli vna simile ad si ala qual el podesse comunicar li soi archani li soi gaudij li soi dolori li soi necessita. O ingrattissimo homo se non ringratia la largita diuina in tanto dono. Se vno signore donasse ad vno suo milite vno bello cavallo elõ rigratiaria z benediria z magnificaria la sua magnificentia non mille volte ma miliari de mi-

lione. Et dio ha donato la sua imagine a l'omo: z vltra di quello lo stipato z associato z compagno de tanta nobile compagnia quãto e la donna z non debbe ringratiar per tanto presente. O in quanta veneratione li Romani haueuano el factõ matrimonio: z che el sia vero haueuano preposti molti dei in demõstratione de la gradissima dignitate de quello. El primo dio quãdo se prometeuano li spose era domandato Imeneus. El secundo quando se menaua a la benedictiõẽ sacerdotale se domãdaua deus iugatinus. El terzo quando se menaua ad casa la sposa se domandaua domiducus. El quarto z vltimo era scitulato ad vna dea chiamata dea manturna: eoqz vxor cuz viro mãere deberet semper. O che dignitate: o che excellentia: o che gloria porta questo sancto vinculo. Qual e adunque homo che nõ laudi z magnifici z facia de grade estima quella cosa che ha ordiata 'dio. O io vedo che le vostre expectatione pbissimi e attenti z expediti da voler veder la forma instituta dala nostra sacrosancta mater ecclesia: z che el tempo se appropinqua ad effecto matrimoiale smeteremo da canto ex'prolixo parlar z veneremo ale parole che se sole vsare in simile acto. Piaceue donna Antonia zc. Piaceue miser Andrea zc. Factum est adiutorium homini simile sibi. dixi valete.

¶ Sermo secundus communis vulgaris imeneus.

Non est bonus
hominem esse solum.
Spectatissimi ciues, zc.

Vulgares

Lo altissimo & immortalissimo idio
gelatore & amatore de le sue opere:
elqual non voliendo quelli pericli-
tare maximamente cognoscendo la
lor natura essere fragile & impoten-
te a la sua cōseruatione senza la sua
ope senza lo suo adiutorio: delibera-
to nel suo secreto de non lassar l'ho-
mo solo: eo quod el sapeua molto
bene quello che era per dire el suo
peritissimo architecto del suo sacro
palazo Salomone. Ueb. soli: quo-
niam si ceciderit nō habet se suble-
uantes: si aut fuerint duo fouebunt
mutuo: disse le parole del nro the-
ma che dice. Non est bonus hoīem
esse solum. El non e ben fato che
l'omo sia solo: & sottozonze: facia-
mus ei adiutorium simile sibi. Se-
ne. ij. ca. Aristotele fundatore de la
secta peripathetica elqual p sua sin-
gularissima scientia & peritia era
apresso ali philosophi antiqui co-
mo vno simulacro de sapientia: insi-
gnando el suo discipulo Alexandro
magno rege del vniuerso: diceua ch
in ogni gouerno de li republichi bi-
sogna ordinar & costituire vna cō-
pagnia laqua! potente & habiti in
conuicinio: acio che se posseno opi-
tular & soccorrere presto in li lor bi-
sogni & necessitate: & se podesseno
seruir luno ad laltro. Adza qual e
quella compagnia aut cōiunctione
piu certa piu secura piu iusta: q̄to
e quella laqual ha costituito lo sū-
mo & benignissimo idio: & e secun-
do la natura. Iō noi sapiemo mol-
to bene che intra tutti q̄ti gli aiali
l'ho essere nato & ap̄to al cōiuere &
a la societate: & questo e el clemen-
tissimo idio in quello amenissimo
loco del paradiso terestre hauerso
munto & decorato di tanto nobile

dono del matrimonio dicendo. Cres-
cite & multiplicamini & replete ter-
ram. Sapienitissimamente. Adun-
que spectati viri & matrone hone-
stissime intendendo la leze essere da
dio data miser Antonio & madona
chiara piu presto con merito & obe-
dientia de la sacrosancta mater ec-
clesia hanno voluto cum consenti-
mento de la sua inclita familia & ho-
nore de tutti li lor amici conzonzer-
si che in niuna cosa mal cōsulta ob-
temperare a lo appetito voluntario:
ita che vedendo essere apresso de lu-
no & laltro li conditioni congrue &
cōueniente ad simile acto: hāno cō-
uocati quali vostri spectabile & hu-
manissimi dignitate: acio che i ore
duorum vel trium: aut vero plurium
stet omne verbū. Li quatro adūqz
conditione che se dēno animaduer-
tere sono la probita la pulchritudi-
ne la nobilita li diuitie. La prima
deli quali non ha bisogno de decla-
ratione troppo diffusa: po che noti-
& manifesti sono apertamente da
vna parte & laltra li lor probitate
costumi virtu & operi degni. Im-
pero che se cōsideremo da qual pa-
renti sia progeniti trouaremo quel-
le essere de tante laude che piu pre-
sto el tempo ce macharia che li vir-
tu fosseno reserati per mia imbecil-
le oratione &c. La secunda conside-
ratione consiste circa la pulchritu-
dine: laqual fiando subiecta a li spe-
culatione vostre nō ha bisogno de
mei demōstratione de argumentis
de rethorica de sophystaria: ma e a
dio manifesta che non sapio nisi sic
tecus: qual fosse quello che nō lau-
dasse li belli & acti proporzione vo-
stri corporali. La terza conditione
e la nobilitade: & questa per che la

Sermones Nuptiales

excede li alteri conditione in genere suo z intendendo la breuita qz gaudent breuitate moderni. **L**assaremo al iudicio de vostre probissimi spectabilitade seu como in ignari de qual parentato sia la casa Britannica dala qual e vstro fora tanti probi homini como e stato in primis miser Antonio proto parente de tutti poi li figli Joane Adarco Piero Andrea docore de leze. Et item in medicina maestro Hercule Serriandro z molti altri valente homini li qual la faremo da canto per non essere tropo longo z prolixo nel mio inconcinnio parlar: ma piu presto p venir ala quarta z vltima conditione de li duntie. Et qste duntie auen za che siano bene de la fortuna instabili caduchi z mobili niente dimero perche ogni cosa de pende dal summo z magno idio: domandaremo pur anchora que sti essere beni. z quanta facultade sia da vna parte z l'altra lassaremo cunctare quelli che ogni zorno conuersano in casa de quelli como splendidamente: como cautamente: como opiperosamente se viue in casa de quelli: z za vitendo intrar in ql le cose per lequal nemo qua cōgregari: acio che qualũche di noi fruisca el gaudio concepto za molta hora: z veniremo al sacro parlare fatto z ordinato da la infallibile z sacrosacta mater ecclesia. **L**oe. Pia ciaue madona margarita di tor z acceptar per vostro sposo z legitimo marito miser Andrea zc.

Sermo tertius nuptialis communis vulgaris.

Quod deus ^{con} ^{iur} **h**ō nō separet **P**robissimū citadini z matrone pudici me. **E** cioche nō se creda el fallibile iudicio hūano z temeraria presumptione che io sia così demente così proteruo così petulante che volente orar qua senza fundamēto: z che io facia le cose de mio exiguoceruello. La sacrosancta mater ecclesia questo zorno me ha poru z presentati le sue sacrate parole: le qual noi habiamo tolti per exordio z principio z fundamento del nostro debile parlare: le qual importa no non modica medulla de senso. cioe Quod deus coniunxit homo nō separet. Quella cosa laqual ha coniuncta el cello idio: l'omo non lo separi. **O** profundissima sententia degna de ogni veneratione. **L**hi douemo pensare che fosse quello che coniunge se li nostri prothoparenti: li nostri primi genitori: senone la diuina prouidētia: laqual conuocari che hebbe miser Adam z Eua li statuite non in loco occulto nō abscondito nō opaco: como fanno adesso molti cauestri liquali senza consenso de padre z madre: senza la diuina leze: cōtra el precepto ecclesiastico: senza testimonio se maritano luno cū laltro cū gradū inmiscadali: cum pericoli ingentissimi z i loco de amicitia suscitano mortalitade: discordia: odio inimicitia in presentia de doi sufficienti z nō suspecti testimonij. La sapiētia del figliolo z la charita del spirito sancto: z quiui in paradiso de li delitij nō fece far el sermone ad Tullio non ad Valerio Adarimo. nō ad Salustio. nō ad Sene. ma el po

Vulgares

dre celeste comincio ad intonar cū grande voce dicendo. Quod deus coniunxit homo non separet. Impero che erunt duo in carne vna. Quello che coniunge adesso idio non lo dissolua l'omo. Impero che se acordarano doi ad generare vna carne cioè la prole z sobole humana: non lanima. O sancto vinculo bto o mrimonio o operatione diuina. Chi e quello che non laudi questo acto coi ben ordinato. Et che al tramete sente nō po fugire che nō sia suspecto de quel mēbro de heresia. La sacrosancta mater ecclesia connumera tra li sacramenti ecclesiastici el sancto matrimonio. Certamente chi se parte da questo iustissimo sacramento: lo potremo iudicar partirse da la iusticia vrbana policia dal recto: z finalmente da dio. Impero che idio iustissimo soluz adiuta quelli z defenda li ad ueritate: z li accresce z prospera: orna: z decora: li qual non se parte no da la sua leze. Per la qual cosa cittadini splendidissimi z matrone venerande: non e da marauarsi se qualche volta quelli li quali se sono compagniati non in facie ecclesie non hanno seruata la debita forma: laqual ha ordinato idio cadeno in adueritate in turbine in lo impeto de la fortuna: z dio li ha abādōati destituti subtracta la sua gratia: per che quelli hāno abandonato idio z hanno spreta la sua lege: z li soi comandamenti transgresso ita che quicquid agunt: gli chiede in sinistram fortunam z hanno li figlioli desobedienti caestri giotti smanchi orbi zoti debili claudi nō per altro: senonne per el peccato de la desobedientia diuina z rautica-

ta per la sacrosancta mater ecclesia. Ad a voltiamo vno poco la carta z connumeremo li beni che procede da questo sancto matrimonio primamete quelli che in dei nomine z iussu se sono associati: dio li stipa de ben conuiuere in pace concordia amore tranquillitate a quelli gli dona la pulchra sobole obediēte reuerēte virtuosa z de ogni beneficio ricca z ampla contentamento in zouentude gaudio in uechieza soccorso in li bisogni honore in la morte. O sancto conubio o sancto matrimonio: o iusto vinculo. Quasi sic adunqz che questi nostri amantissimi parenti habiano considerati tutte queste preallegate cause: non hanno voluto abandonar li instituti diuini: ma a quelli aderendose hanno conuocati le vostre spectabilita acio fosseno presenti z testimonij fidei de questo sancto acto: acio como sapeti molto ben le honeste prosapie da luna parte z l'altra ornatissime semper esser stati z etiam nunc perdurare così ve vogliati dignar far oratione che da li lor honestissimi costumi nō degeneri. Et che questo mio orare ve sia grato: el qual auenga sia senza doctrina: non tamen senza amore z desiderio che dio ve dia piena z longa vita inhiema. Ueniremo adunqz ad solito parlar per non esser troppo tedioso. zc. Placite madona Catharia zc. Et voi miser Lorenzo zc. Quod deus coniunxit homo non separet.

¶ Sermo quartus. Imenens vulgaris communis.

Sermones nuptiales

ERunt duo in carne vna & cetera. verba Paulus apostolus ad Ephe. quinto capitulo. Cosa integerrima viri prestantissimi & matrone verecundissime: & cosa da ogni parte conspicua laqual el benignissimo largitore ha donata a la humana natura: & niuno e che quella vituperi che non sia subito diudicato: aut ignaro: aut insano: maximamente animaduertendo che simile instituto non puo procedere senone da mazor maestro che mortale. Laqual cosa spectabili auditori pcededo da tato opifice non po essere se no vtile aut necessaria. impero che vediamo che ogni cosa che se aleua aut che sente conuien p dure cosa simile ad se acio che in la sua specie si multiplichi & questo no solu in li animali sensitui: ma etiadio in li herbi & pianti: liquali sono senza senso. Que diremo del genere humano el qual porta auanti de si & dimostra la imagine diuina. No vedete che la diuina bontane dona licentia de la copula maritale dicedo: erunt duo in carne vna. Concorrerano doi psona cioe masculo & femina in douer generar vna terza creatura. Et certamente el matrimonio no e altro al mio iudicio: se no vna coiunctione masculina & muliebze in douer procrear figlioli secundo la lege: & no p voluta carnale solamete aut p apiacer de cocubito: ma acio che secundo la lege secudo la rasonne secudo el sacro & iusto viuere: generemus ad noi simili. Adunqz nel sacro coiugio bisogna precauere & guardar se che non solu gli interuenga adul

terio: laqual cosa e impiissima: ma naqz pur lasciua laqual cosa e cosa bestiale & cosa da pegoza: far cosa che no fosse degna d honore. Ogni cosa se debbe far secudo dio: secundo la natura: secundo la virtude: simelmente da pensare & excogitare. Rectamete: adunqz lezemo in Aristotile acutissimo & eruditissimo philosopho che lhomo elqual ama la vita solitaria: esser aut dio aut vna bestia: bestia como che habia bisogna de cosi pochi aut rari dio como quello che no habia bisogno de vlla: ma altramente lhomo politico conuien viuere: como quello el qual habia bisogno di molti & varij cosi ala sua vita: impero che non e homo adeo potente: adeo ingenioso: adeo sapiente el qual possa far ogni cosa per si instesso ma bisognase opitularne del proximo: & qsto no e altro excepto la copagnia da dio ad homo pdonata. Qn el dice non est bonu hoiem esse solu: faciamus ei adiutoriū simile sibi. No e bastante che lhomo sia solo masculo: ma facciamo ad quello vno soccorso & adiutorio non molto discrepante da quello: ma simile ad si: el qual no lo possi discacciar da si quando chel volia: ma che quenga p morire. Quod deus iunxit ho no separet. Ma a piu presto ha voluto el clemetissimo & immortale idio che lhomo lasse lo padre la madre che abandonar la dona sua dicendo. Relinquet homo patre & matre: & adheret uxori sue. Per laqual cosa a mi me pare che non solamete prudentemente: ma veru et sanctamente habia el iustissimo idio prouisto ala granoe humana: el qual come sete a dar la via & la forma ad noi

Vulgares

mortalì del scò mrimonio: da la q̄l
cosa chi dissentente nò pol fuzire aut
titulo de infania aut suspitione de
faltade. Lbi crederemo chi fosse
quello: douemo tenir che el sia sta
to Romulo madeno. douemo cre-
dere che el sia stato Lecrope made-
no: douemo creder eiser stato Vul-
cano madeno. che crederemo adū-
q̄. Le stato quello che disse nel li-
bro primo de la leze naturale. Cre-
scite z multiplicamini z replete ter-
rà. Genesis. ij. cap. O largita lauda-
bile: o indulgètia approbabile o do-
no grattoso che dio habia voluto
puedere a le necessita de la natura
senza pctò: q̄l e quello che nò debia
ringratiar quella così ampla beni-
gnitade q̄lla a dio pdiga z liberale
largitiõe Ideo p nò eiser piu plixò
nel nro orare possèmo manifesta-
mète intèdere quāto sia nobile quā-
to sia degno: quanto sia venerādo el
sacro vinculo del matrimonio el q̄l
e sta pstituto de la sapiètia infallibi-
le z sctissima trinitade. Et ancho-
ra noi approbando questa sctā opa-
siemo pglutinati qua p simile acto
el qual puerfa circa madona Anto-
nina britannica. z miser Gabriele
fiscareno. Et io ormai me voltaro
a la vostra pudicissima z honestissi-
ma pbita. Adadona Antonia vi
piace de tor z acceptar per vostro
sposo z legittimo marito miser Ga-
briele zc. dicto amen subiungendū
est. Erunt duo in carne vna zc. di-
ri. Valet.

Sermo quintus vulgaris cōmu-
nis in connubium.

Relinquet ho-
mo patrē z matrē z ad-
herabit vxori sue. Ver-

ba Pau. apost. ad ephesios cap. v.
De quāta estimatiõe se deba far z
reputar el nodo marital. Prestā-
tissimi viri z vos viragines precla-
rissime rei cose maximamète indu-
ceno li mortali in q̄sta nostra vita
cioe lhonore la vtilitade la volupta-
de. Et primamète secūdo che in la
societa humana nò regna pezo: vi-
tio z piu vituperoso che lo adulte-
rio: così nò se ritroua cosa piu ho-
nesta z piu laudabile che la sctā so-
cieta salua z pudorata. p la q̄l cosa
tra li altri sacramenti li q̄li sono or-
dinati al bene z brò viuere: io tro-
uo q̄sto solo eiser sta fabricato z cō-
stituto p la boca diuina z q̄sto fo in
li nri ptoparēti: aliquali lo oipoten-
te idio gli comando che douesseno
crescere z multiplicar z ipir la ter-
ra. Crescite z multiplicamini z re-
plete terrā. Genesis. ij. ca. El se sole
z meritamète in alchuni laudar el
celibato z vginitade: iquali despre-
ciādo la copula carnale se fano simi-
le ali anzoli. Ma iueritade q̄lli che
amāo la vita ciuile z politica: z vo-
leno pfulere ala republica nò se ab-
steneno dal scò p nubio: ex quo el sū-
mo imortal idio cela pcesso. Unde
noi legemo apresso li doctori che
Licurgo dete vna lege molto lau-
data dali antiq: nela q̄l voleua z im-
paraua che tutti q̄lli li q̄li nò se vo-
lesseno mai maritare: nò douesseno
iteressere ne vedere li zochi ne spe-
ctaculi gymnici: z oltra v̄ q̄sto li fa-
ceua delezare z ludibriare: z final-
mète voleua ch̄ fosseno senza lhono-
re el q̄l soleno p̄stare li zoueni a vec-
chi. Et q̄sto nò lo facea ad altro fi-
ne: z p altra causa: se nò che voleua
che se hauesse vna gradissima dili-
gètia in pcreare figlioli. Per la q̄l

Sermones Nuptiales

cosa vn'altra cosa piu admirada p
mettenua che se qlche zouene nō fos
se leuato suso ad lo aduenimēto de
Dorcillida nel theatro: nō solamen
te nō voleua che fosse rep̄sto: ma c̄t
dio glie faceua donar qlche cosa.
Et gli faceua dire q̄ste parolle. Nō
te admirar o Dorcillida se niuno
se leua ad honorarte: p̄che tu hai
generato alchuno che leui suso ali
altri. Et nientedimeno era homo
grandissimo: z haueua facto cose
maxie nel sperio. Ma c̄h bisogna
che dicamo de la lege de Licurgo:
namq; sopra de Licurgo: de Mer
curio: oueramente de Lecrope: oue
ramente dele institutiōe de Romu
lo da po che chusto optimo maxi
mo: elqual e figliolo de dio: volse po
nascere de matrimonio: z oltra de
questo inuitato ale noze: volse quel
li honorar decorar z dignar con la
sua presentia demonstrando che e
cosa sanctissima z vtilissima. Quā
ta vtilita procede da questa coniu
ctione maritale z quanti gaudi:
tutti quelli che lhanno prouato rē
deranno testimonio. In primis il
parre semp spera che li soi figlioli
debano essere quelli che li soccorra
in la senecta. Spera item de far ql
che valente homo: como se lege in
Uale. Ad. nel. iij. libro al cap. iij.
nel primo exempio. de Cornelia fi
gliola de Scipione Africano: che
vna volta andete a la casa de vna
matrona Romana chiamata cāpa
na. Et questa Cornelia haueua tre
figlioli li quali se domandauano li
gracchi: imperho che era moglie
de Tuo graccho. Et questa matro
na comēzo ad apparecchiar per pō
pa molte cose auante ad Cornelia
laudandose z gloriantose in simi-

le cose. Et Cornelia prudentissima
tenete a zanze Campana: donec li
figlioli fosseno tornari a casa dala
scola: z quelli dimonstrando, disse:
questi si sono le mie zoie: questi so
no le mie perle questi sono li mei
thesori. Li vostri sono perituri: z
sono subiecti ad incendio: ad furto
ad corruptione: li mei ne foco ne
aqua ne lari imo quod est manus:
la morte mai non me potra priua
re. La colpa deli figlioli sono la re
quie di lor parenti: solatio z leua
mēto dele fatiche: z pol sapere che
dio nō dia tāta gratia tanto intelle
cto tanta scientia ali figlioli che nō
solamente posseno vestire z pasce
re: z nutrire li parenti z consolarli:
ma etiamdio honorarli z decorarli
z che posseno deuentar signori: aut
cardinali aut pape. Immo quello
elqual non lauda q̄sto sanctissimo
contracto non sente de humanita:
ma piu presto costumi ferini z be
stiali. z questo non lo haueria tan
to magnificato el celso idio: z pre
posito a lo amor paterno dicendo.
Reliquet homo patrem z matrem
z adheret vxi sui: se non haues
se saputo che da questo effecto ne
vscisse cosi infiniti beni z vtilitate.
Or adunq; quod de^o laudant nō
homo parufaciat quello adunq;
ha comprobato idio: non lo facia
de poco precio lhomo: immo pot^o
cerchi de obseruare quello coman
damento. Crescite z multiplicami
ni zc. Et io ormai voglio lassar que
sto mio proliro parlar perche intē
do de venir a lo effecto p̄ elqual sie
mo tutti qua cōgregati acio che tā
to che el tempo me seruisse z le vo
stre expectatione sono parati ad al
dur la cōclusionone. ve piace a voi ma

Vulgares

doma floz etc. Quod deus coniū-
xit homo nō separet. Dixi.

Sermo sextus cōmunis ad nu-
ptias vulgaris.

O Rescite et multi-
mini: et replete terram.
Gen. ij. ca. Conciofia co-
sa prestantissimi viri et matrōe ho-
nestissime: che poi che dio hebbe
creato lo vniuerso: nō fece cosa piu
diuina piu diuturna che la pace:
la cōcordia: la vnitade: che diremo
del amor del vinculo sacratissimo
et indissolubile del matrimonio: p
elqual l'omo con la donna cō vno
certo honestissimo nodo et groppo
inter se se coniungeno. Et che se el
coniugio sia sta primamente cōtra-
cto in celo auante la diuina presen-
tia: auante che in terra: chi sara q̄l-
lo elquale dubiti cō quella cosa nō
sia optima et perfecta? Ma vera-
mente noi trouemo che neli primi
parenti lo omnipotente idio per la
sua mirabile charitade ha ordina-
to et constituto questo sancto chara-
ctere del matrimonio: ad questo fi-
ne el clementissimo redēptore dela
humana natura el volse nascere de
cōiugio: et inuitato ale noze venne
non sforzato ma libentissimo: et q̄l-
ti in sua presentia non solum li de-
coro: ma etiā li adiuto cōmutan-
do laqua in vino in soccorso dela
lor ouertade: acio che noi cogno-
scamo quella essere opera diuina et
non humana solum. Et auēga che
ogni amore sole molto delectare:
niētedimeno quello elqual procede
dal ben coniugale: ha tanta et cō-
incredibile volupta a piacere et dol-
ceza: che non se potria trouar in la-
tra mortale cosa piu iocunda. Et

oltra de questo gli accede la vtilita-
de grandissima che maximamēte
se desiderano et expecta in tutta la
mortal vita: qual e quella amicitia
qual e questo amore: qual e quella
dilectione laqual se deba prepone-
re a questa charita cōiugale: et chi e
quello che vna in questa vita acci-
ua che dubiti che quello nō po mā-
car de ignominia: elqual vna sen-
za pagnia legitima aut che possa
crescere secundo el diuino decreto:
iusto et statuto: et che possa genera-
re simile ad si: per la qual cosa non
senza grande causa miser Antonio
qua nostro Britan. ce a puocati et
conducti elqual e homo sapientissi-
mo se nō che vedēdo la lege de pro-
crear liberi: et figlioli: non se po ad-
impire senza legitima cōsorte: et vo-
lēdo bene confortare suo figliolo cō
la figliola de miser Asarino Ro-
mano homo in primis generoso et
probo. Ue prega vogliate essere at-
tento ad questo atto matrimonia-
le elqual intendemo far. Uu piace
donna. D. de acceptare et torre per
vostro sposo et legitimo marito mis.
S. et cōuerso. R. nō q̄ placet: dicat
Rescite et multiplicamini etc. Dixi.
Sermo septim' nuptialis com-
munis vulgaris.

O Dne aial appetit
sibi sile. q̄ste
sacrate parolle spectatis-
sime ciues: et matrōe pu-
dicissime sono del sapiētissimo ar-
chitecto de palatio del hierlm. Sa-
lomōe neli soi puerbij al ca. c. dice
ogni specie de aiali amare el sile ad
se et q̄sto la maistra dli cose. la natu-
ra me lo demōstra p expiētia che li
colūbi puolano volūtiera insieme cō
uiuēdo volūtiera. Li pelli. li passer. h

Sermones Nuptiales

bou. le capre. le pecore: z sic de omni animalium genere. Ma che di remo dela natura humana: ingeniosa ciuile: z politica: debiamo dire che la sia inferiore quelli animali aguntur z mouentur quodam instinctu naturali ma l'omo si moue con la ragione z niente fa senza cognitione dela opera: z e nato ad conuiuere secundo che dice el fundatore dela secta peripatetica Aristotile philosophi in doi lochi. in sexto Ethicorum. z i primo politicorum. Homo est animal politicum z ciuile: aptum natum conuiuere. Et el secundo specimen dela eloquentia latina. Lactantio firmiano dice. Homo est animal rationale: risibile: rationis capax: consilij participes intelliges: ex humo subleuatum ad contemplationem: sui artificis. L'omo e animale rationale: risibile: capace de ragione: partecipe del consiglio: intelligente: leuato fora dela terra ad contemplare la natura del suo creatore. fiando adunqz l'omo animale comunicatiuo non appetisse de conuersare cum li bruti: cuz li ucelli cum li pessi: ma chiama quello che simile ad si: quale e adunqz quella cosa che sia piu dolce piu iocunda in qsto mudo: como e ad potere giuar simile ad si. z qsto no se pol fare seza peccato: nisi a qlli che hao ptracto el vinculo maritale. Or vediamo in poco qre gaudij pilia l'ho fora de questo sacro: imprimamete qllo el qual e ben maritato ha questi beni che ha pagnia ala qual el lassa la tutela dela casa: dele cose domestiche: ela achi coicar li soi archani: z ha che lo subleua dali affani che lo pforta i le aduersitate: che lo ad

tuta i li negocij: che li leua dal animo li melacolie: che seruisse in gli necessitate: che sta solcite in li infirmitade: che socorre ali fatiche. Et che el sia el vero vediamo marito z molier mazar in pagnia. z qst no saper viuere vno senza laltro. Li molieri sono quelli liquali teneno muda la casa: curano le cose humili: redeno netta la carne: teneno amane le cose che agsta el marito. Et impbo meritamete. El vaso dela electoe z tuba dela fede xpiana: z armario dli sacri scripture Paulo aplo chiama li noze honorabili z cubile immaculato: z noi veramente potemo domadar qsti nozi honorabili hodierni: iquato che da vna pre z laltra scilicet sposo z sposa so nati de gete nobile z clarissima: la ql cosa meritaria fosse fatto vno cathalogo de laude: ma pche io vedo el tepo passare: lassaro da catosumile ipresa z spectaremo la oportunita vn'altra volta z veniremo ad laudatissimo pnbio: el ql se ptrahe inter miser Augustio licabre: z mado na Lucretia riburtia: ma acio chel para ch no ignozemo la forma maritale statuta dala sacrosancta madre chiesa: ad voi me volto dona Lucretia. vi piace de tor z acceptar p vro sposo z legitimo marito zc. rriso ame. dicat no e maraueglia se li lor beltade sono attracci amarse luno laltro: qz de aial appetit sibi simile. Dixi.

¶ Sermo. viij. nuptialis comunis vulgaris.

O b soli quomasi ceciderit: no hz sb leuantē se: si aut fuerit duo fonebunt mutuo zc. puerbio

Vulgares

rum. Licet che speſſeuoiti habia io meco inſiema queſto ſacroſancto inſtituto ciues preſtatiſſimi ac virgines caſtiſſime: reuoltato ⁊ excogitato de quanta dignitate ſi foſſe del qual'hozi hauemo in voſtra preſentia ⁊ conſpecto ad orare: io tro-uo la excellentia de eſſo eſſer adeo nobile: adeo celfa ⁊ ſublime che trāſcende la mia fragile capacitate: ⁊ la debilitade del mio ingenio: ⁊ nō credo che ad douere dilucidare ⁊ enucleare la lui efficacia: la eloquentia de dimoſtbene: non la ſacūdia di Tullio: non la ſcia di Socrate: aut Platone: aut Ariſtotele. Nūtedimanchò ſe el patrono e liberale non debe eſſer el ſeruo ſceue truce ⁊ crudele: el ſummo optimo maximo idio e cortefe ⁊ liberale in ſimile ignozatione como e la mia credo pur che anchora voi ſariti benigni in darne vena: ⁊ per queſta fiducia la qual'ho locata ⁊ poſta nel voſtre humanitate gratioſi: como e de voſtro coſtumo ad indulger alli miſeri ⁊ peccatoſi: non me ſon dubitato ad pigliare queſta prouincia: queſta cura queſto cargo de orare: ⁊ ſe de li laude di q̄ſto venerando matrimonio: ſe non abrazaro tutti quelli clauſuli che richiederia: amperho che laſtitudine della man tranſcende la potentia del ſap hūano: como dice ſancto Hiero. ſpechio de penitentia: parua ingenia non poſſunt ſufferre grādes materias. ⁊ etiam dio como biſognaria ad ſimile imprefa: diremo almāco quelli coſe liqual non vi ſarāno māco grati che iocūde. ⁊ pche el nō me ſuze: che i mltitologo nō deerit pcm: ⁊ pterea l lōgo fauellar genera te dio. Et vlteri⁹ muſical

luctu: iportuna narratio: me ſforzaro de eſſere piu breue che ſia poſſibile: ⁊ laſſaremo da pte quelli grādi laudi: liq̄li potereſſemo adure da vna pte ⁊ l'altra: cioe da pte de miſ lo ſpoſo: el parentato del q̄l tātī fati accedeno ⁊ meritamente doueriano eſſer diuulgati. ma lamente che lie nato de miſer. H. doctor de lege: ⁊ ſuo barba eccellente: imo vno altro eſculapio in medicina: ⁊ ſimilmente il padre dela ſpoſa el qual e preſente non dico in quanti lochi ſia ſtato poteſta capitano ⁊ gubernator dela repu. ⁊ quanto vale in conſilio perche el ſaria vno longo catalogizare: ma ſolamente il mio parlare ſi conſumara in narrare de quanta cōmendatione ſia el ſacro miſterio del conubio. el matrimonio adunqz non a tolto principio ne origine como voleua l'antiqua ⁊ priſca ma ſtolida opinione da vulcano nō da Lecrope: regi deli athe nienſi: namqz da Romulo: impero che ſaria vna grāde ⁊ pdenatiſſima inſcitia ad tribuire ad ingenio humano quella operatione che non po procedere ſe non dala diuina p uidentia. El qual nel paradifo terreſtre: cioe nel loco deli volupta ⁊ delicij: quando el diſſe ali noſtri primi parenti che doueſſeno creſcere ⁊ multiplicar: ⁊ impir la terra: per laqual coſa ſpectabili ⁊ egregij zentilhomini ⁊ voi madre honeſtiſſime. debiamo coniectare conſiderare de quanta preſtantia ⁊ dignitate ſia queſto ſacro vinculo coniu gale: qñ che vediamo quello eſſer ſta inſtituito dal ſummo opifice ⁊ dal qual non po procedere: coſa ſe non optima ⁊ perfecta: quanti beni adunqz importi queſto cōubio

Sermones nuptiales

niuno e tanto ceco z grosso che nō
intēda impero el prouisore vniuer
sale vedendo la natura hūana non
poterā augmētar in genere ma-
sculino solum: li parse de dar com-
pagnia femmle: ma dīte non est
bonum hominem esse solum: facia-
mus ei adiutoriu z simile sibi z que-
sto considerando el sapientissimo
Salomone cum la sua scientia dī-
se le parole del thema nostro preli-
bato. Ueb soli: quoniam si cecide-
rit non habet subleuantem se: z sot-
to z onse: i autem fuerit duo foue-
buntur mutuo: z io per non pra-
bere piu in longo la mia oratione:
vegō ad fine per el quale siamo cō-
gregati. Ue piace madona. N. de
cor z acceptar miser. H. per vostro
spoio z legitimo marito zc. dicto
amē. subiūgat: erūt duo i carne vna
¶ Sermo. ix. connubialis commu-
nis vulgaris.

UXOR tua sicut
vitis abundans: in late-
ribus domus tue: z filij
tui sicut nouelle oliuarum in circui-
tu mēse tue zcetera. Psalm. 137.
El presente fauellare e regij ciues
z venerande matrone: sie de quello
eximio z sapiente cantore: z cytha-
redo velocissimo David propheta.
elquale leuato in spiritu z confide-
rando la generatione humana es-
ser multiplicata ab Adam fina ad
Abraam: z da Abraam fina al tem-
po dela natiuita de christo z vedan-
do tanta vtilitate comenzo ad lau-
dare la operatione diuina cum el
seme humano z exalto la felicitā z
propagatione cum grandi canti ad
Adam primo nostro parente: z di-
ce: Uxor tua sicut vitis abundans

in laterib⁹ domus tue. O beato pa-
dre nostro Adam quanta gratia s
vsata cum te la bōtade diuina: che
la donna tua e da comparare ad la
vite abundantissima laqual sia piā-
tata in qualche angulo dela casa
laqual per pinguedine z humilita-
de produce z fructifica mirabilmē-
te così dico i maderi: in foglie: como
in vna grossa: z abundante: z li toi
figlioli sono comparandi ali rame-
ti deli oliue liquali nascono al tron-
chon del arboze. questo fructo non
saria laudato z approbato dal san-
cto propheta: nisi fosse proceduto
dala volunta diuina: laqual in recu-
peratione dela natura Angelica la-
qual cascho dal celo: formo lhomo:
z lo insignite dela sua imagine: z
poi lo affocio de compagnia ad lui
simile: z non de animali: dagando
ad quello la leze del cōuiuere z dis-
se ad quella: eris sub potestate viri:
z ad lhomo disse in sudore vultus
tui vesceris pane tuo. O Adam po-
ne mente che tu conuerai farte le
spese ad ti: z ad tua compagnia: z
ad tui figlioli nel sudore dela tua
persona: z essa fara sotto la tua po-
testate z imperio. Crescite z mul-
tiplicamini z replete terram. Cre-
scite z multiplicati z impleti la
terra. laqualcosa considerando io
probiissimi auditozes non posso al-
tro concipere: se non che la diuina
clementia ha voluto prouedere ala
natura humana che podesse multi-
plicare senza peccato: impero che
altramente lhomo generante figlio-
li per adulterio: aut non discrepa-
ria dali bruti: aut che non euitaria
la infinitade di peccati: z che voles-
se dir non potea miser domenedio
far che lhomo non peccasse cōgno.

Vulgares

scendo alere femine: aut senza el vin-
culo connubiale: respoderemo che
de potentia absoluta potea far ogni
cosa: quia nō est impossibile apud
deum omne verbum: ma de poten-
tia ordinaria non lo potea far: im-
po che ab initio l'haueua ordinato
che dapo la ruina angelica douesse
recuperar z reimpire le sedie eu a-
cuate mediante la multiplicatione
dele creature rationale per copula
maritale: laqual esso cum la sua bo-
cha ordino dicendo: non est bonuz
hominem esse solum: sed faciamus
ei adiutorium simile sibi z gli con-
stituente el matrimonio astantibus
Adam z Eua z gela dote per la mā
dicendo crescite z multiplicamini
z replete terram. Et ad questo ex-
emplo la sacrosancta madre chie-
sia ha ordinato che niuno deba tor-
molier senza testimonio: z per ver-
ba de presenti. Laqualcosa sapian-
do questi nostri amici: z vogliando
obtemperare al diuino decreto: z
comandamento: ve hanno qua cō-
uocati acio siate testimonij fideli d
questo acto tāto sancto: z tanto ho-
nesto: z per non rediar piu gli vo-
stri probitate ormai me riuolto cuz
gli parole formali ad simile ordine
ad voi dona. B. z vi interrogo. Se
ve piace de tor z cetera. Uxor tua
sicut vitis abundans in lateribus
domus tue: z filij tui sicut nouelle
oluarum in circuitu mense tue: zc.
z videatis filios filiorum vsque in
quartam generationem. Dixi.

¶ Sermo decimus z vltimus.

Benedicam ti-
bi in semine tuo z cetera.
Questa sancta sententia
non credii Spectatissimi ciues z

vos viragines pudicissime che la-
bia cauata da Tullio: non da Pli-
nio: aut Macrobio: ma da la fon-
tana del potente: z summo z opti-
mo: z maximo idio laqual el pro-
mise al suo caro figliolo z nostro
Patriarcha Jacob. Laqual io con-
siderando trouo che non ad altro
fine la desse excepto che per la mul-
tiplicatione de gli soi figlioli: cum
la legitima ppagatione dela lor ple-
z pgenie: acio che noi speculando
q̄li legitimi matrimonij se instrua-
mo ad non stare in peccato de for-
nicatione: aut de adulterio: ma cuz
licita honesta z laudabile forma z
rito catholico se habiamo ad cōson-
zere cum honesta molier: acio che
meritiamo la benedictione diuina
z che me dica: benedicaz tibi z mul-
tiplicabo te. Unde io considero che
questa opatione sie diuina e nō da
vitupare p che vnumq̄dōq̄ dōz dīa-
ri a suo nobiliori: z non tanto se cō-
sidera li p̄nti che se fanno: ma quel-
li che li mandano. Unde se dio ne
ha donato tanto bel dono e da ma-
gnificare: z lo p̄sente che e degno: z
molto mazormente el largitore per
che chi vol bē inuestigare e causati-
uo de beni infiniti: per el matrimo-
nio se schina li incesti: li bestialita-
de: li adulterij: li fornicatiōe: li sodo-
mie: z li acq̄sta amicitie: affinitade
roba: z molti honori: z non credeti
che mazor honor hauessi Priamo
dī reame: che dali soi. 50. figlioli. per
li quali era tanto temuto: tanto ho-
norato como fu Hector: z Diodo re-
ge di parth. ne hebbe trenta liqua-
li el se defendeua dali soi inimici in
bataglia z Artaxerse rege di p̄s ne
hebe. ij. gliquali sono tanto honora-
ti z apprezzati. septēgenti ne foreno

Sermone funebres

ad Erothnio Re de arabi: per la fiducia di quali deuastete z misse ad sacomão lo egypto: z acqsto tutta la affyria. o mirado z multifaciendo sacro: el q̄l dona a l'ho tanto bñficio. Noi vedemo che diuersi generi z diuersi specie: z varij doni dela fortuna: ma ad niuno vene ogni cosa: p̄ che ad alchuni gli accade hauer roba: ma nō hanno figlioli: z alchuni hāno figlioli z nō hanno roba alchuni āno possessiōe: alchūi dinari: alchūi aīali: z tuti sono diuitie: ma q̄sti sono morte z quelli sono ricchezze viue z qual e q̄llo che volesse hauer possessione: aīali: api fugitiui columbi p̄uoni: vcelli z pelli: z voria eēr orbo de figlioli: q̄le e la piu bella ricchezza al mundo como hauer imagini simile ad si: viue z rationabile: certamēte al mio iudicio io credo che niuno lassaria questi p̄ hauer quelli vnde legendo io Valerio ma. scriptore deli egregij opi Romani z exteri. nel libro septimo. al capitulo secundo ad exemplo duodecimo. trouo che vna volta vno zouene el qual se volea maritare: z non sapendo che far andete ad postulare vno cōsilio da Socrate philosopho vtrum che el douesse vxorar: aut nō gli rispose sapientamente el philosopho. fa qual che voi tu farai mal

contento: z domandando la rason e disse: se tu non ti mariti te rincresera la solitudine tute trouerai mal contento in senectute esser senza figlioli. tu non hauerai achi lassar la tua roba: romaira herede tuo qualche forzostero che mai tu non vedisti lo parentado mancara z se annullara. se tu la torai tu hauerai sempre melancolia: tu hauerai molti quereli per casa la te improperrala dotta: sempre hauerai dolor: nientedimanco mazor vtilidade procede dal matrimonio per rispetto del fine: che non fa stare sterile cum maculatione de alieni lecti: z se la sancta madre chiesa non hauesse prouisto ala humana leze faria vno duro vuer: ma acio l'omo possa senza contagio senza labe de peccato satistare alla natura li concede la copula del sancto matrimonio dicendo: non est bonum hominem esse solum: z simelmente noi vedando che non e ben fato che miser. N. sia solo. le bon che lo conzonzemo cum madonna. N. dicendo a questo modo. Piaciue madonna z cetera. Et deus dixit. benedicam semi tuo in te z cetera.

S J N J S

Pro religioso Sermo. i.

Sermones ad mortuos recitandi feliciter incipiunt. Et primo sermones particulares.

Corietur fr̄ humilis in exaltatione sua. Jacobi p̄ncipi. Scribitur Math. xviii. Quod qui se humiliat exaltabitur. Et hoc confirmat beatus Jacobus in verbo proposito ad commendationem huius fratris. In quo quidem verbo tria notantur. Primus est nexus immense dilectionis cum dicitur frater. Secundum est status perfecte religionis. cum additur humilis. Tertium est fructus eterne fruitionis cum subiungitur in exaltatione sua.

Primo quantum ad primū ubi notatur nexus dilectionis cum dicitur frater. Est sciendum quod fratres magis se diligunt quam alij propter tres rationes secundum philosophū. viii. Ethicorum. Primo propter maiorem conformitatem nature. Secundo propter maiorem conformitatem nutritur. Tertio propter maiorem conformitatem iuncture. Quia ab eodem patre et matre: et de eodem sanguine. Quia simul nutriti: et secundum eosdem mores. Quia simul diutius conuersati magis. Et quia magis similes: ideo magis se amant. Omne enim animal diligit simile sibi. Ecclesiastici. xviij. Secundum predicta fratres spirituales se debent magis diligere. Quia habent maiorem conformitatem professionis: nutritionis et conuersationis. Et ideo admodum fra-

trum carnalium debent se habere.

Primo mutuam dilectionem.

Secundo mutuam subuentionem.

Tertio mutuam compassionem.

Primo debent inter se habere mutuam dilectionem. Unde eccle. xv.

Tria sunt que probata sunt coram deo et hominibus. scilicet concordia fratrum. Amor proximorum: et vir et mulier bene sibi consentientes. Si ergo fratres carnales se diligunt: multo magis spirituales. Unde beatus Franciscus dicebat. Si mater nutrit et diligit filium suum carnalem: multo magis debet quis diligere et nutrire fratrem suum spirituales.

Secundo fratres debent inter se habere mutuam subuentionem. Juxta illud. Prover. xiiij. Frater qui iuuat a fratre quasi ciuitas firma. Sicut ergo ciuitas firma non potest expugnari ab hostibus nisi cum difficultate et violentia magna: sic nec frater qui iuuatur a fratre pro consilio per orationis presidium et consolationes. Unde apostolus. Fratres si preoccupatus fuerit frater in aliquo delicto: vos qui spirituales estis: in spiritu et lenitate instruite illum. Gal. v. et Eccle. iij. Ne solus: quia si ceciderit non habet subleuantem se: et si dormierit simul mutuo fouebuntur. Tria autem sunt emolumenta bone societatis. Primum est emolumentum victoriae de quo Eccle. iij. Si quis preualuerit contra unum: duo resistent ei hoc bene fuit figuratum. i. Ro. in Solis qui propter hoc populum dei inuabat ad singulare certamen. Secundum est ad bonum exercitatio. Ferrum enim in ferro acuitur: et homo exacuit faciem amici sui. Prover. vj. Ad bonum confortando scilicet.

Tria sunt que probata sunt coram deo et hominibus. scilicet concordia fratrum. Amor proximorum: et vir et mulier bene sibi consentientes. Si ergo fratres carnales se diligunt: multo magis spirituales. Unde beatus Franciscus dicebat. Si mater nutrit et diligit filium suum carnalem: multo magis debet quis diligere et nutrire fratrem suum spirituales.

Secundo fratres debent inter se habere mutuam subuentionem. Juxta illud. Prover. xiiij. Frater qui iuuat a fratre quasi ciuitas firma. Sicut ergo ciuitas firma non potest expugnari ab hostibus nisi cum difficultate et violentia magna: sic nec frater qui iuuatur a fratre pro consilio per orationis presidium et consolationes. Unde apostolus. Fratres si preoccupatus fuerit frater in aliquo delicto: vos qui spirituales estis: in spiritu et lenitate instruite illum. Gal. v. et Eccle. iij. Ne solus: quia si ceciderit non habet subleuantem se: et si dormierit simul mutuo fouebuntur. Tria autem sunt emolumenta bone societatis. Primum est emolumentum victoriae de quo Eccle. iij. Si quis preualuerit contra unum: duo resistent ei hoc bene fuit figuratum. i. Ro. in Solis qui propter hoc populum dei inuabat ad singulare certamen. Secundum est ad bonum exercitatio. Ferrum enim in ferro acuitur: et homo exacuit faciem amici sui. Prover. vj. Ad bonum confortando scilicet.

Tria autem sunt emolumenta bone societatis. Primum est emolumentum victoriae de quo Eccle. iij. Si quis preualuerit contra unum: duo resistent ei hoc bene fuit figuratum. i. Ro. in Solis qui propter hoc populum dei inuabat ad singulare certamen. Secundum est ad bonum exercitatio. Ferrum enim in ferro acuitur: et homo exacuit faciem amici sui. Prover. vj. Ad bonum confortando scilicet.

Secundum est ad bonum exercitatio. Ferrum enim in ferro acuitur: et homo exacuit faciem amici sui. Prover. vj. Ad bonum confortando scilicet.

Tertium est ad bonum exercitatio. Ferrum enim in ferro acuitur: et homo exacuit faciem amici sui. Prover. vj. Ad bonum confortando scilicet.

Ferrum enim in ferro acuitur: et homo exacuit faciem amici sui. Prover. vj. Ad bonum confortando scilicet.

Prover. vj. Ad bonum confortando scilicet.

Ad bonum confortando scilicet.

Ad bonum confortando scilicet.

Ad bonum confortando scilicet.

Ad bonum confortando scilicet.

Ad bonum confortando scilicet.

Ad bonum confortando scilicet.

Ad bonum confortando scilicet.

Ad bonum confortando scilicet.

Ad bonum confortando scilicet.

Ad bonum confortando scilicet.

Ad bonum confortando scilicet.

Ad bonum confortando scilicet.

Ad bonum confortando scilicet.

Ad bonum confortando scilicet.

Ad bonum confortando scilicet.

Ad bonum confortando scilicet.

Ad bonum confortando scilicet.

Ad bonum confortando scilicet.

Ad bonum confortando scilicet.

Ad bonum confortando scilicet.

Ad bonum confortando scilicet.

Ad bonum confortando scilicet.

Ad bonum confortando scilicet.

Ad bonum confortando scilicet.

Ad bonum confortando scilicet.

Ad bonum confortando scilicet.

Ad bonum confortando scilicet.

Ad bonum confortando scilicet.

Ad bonum confortando scilicet.

Tertium est in tribulatione consolatio: vel in consilijs directio. Unde Prover. 21. Unguentis et varijs odoribus delectatur cor.

Tertio dico qd fratres debent habere mutuam compassiōem. Figuram huius habemus in Joseph.

Gen. 43. Qui cum vidisset fratres suum peregrinātem et tentum commota sunt eius viscera super fratre suo. sic debet esse de fratribus spiritualibus. Unde sic debent se habere sicut corporis membra. Si enim patitur unum membrum comparantur omnia membra. Pau. ad Cor. iij. Et dicit beatus Franciscus in legenda sue regula. Quod si quis eorum in infirmitate ceciderit: alij fr̄es debent ei suire sicut vellent sibi suiri.

Secundo dico qd in vbo pposito notat status pfecte religiōis: cuius d̄r frater humilis. i. fr̄ minor. Circa qd: notādū qd iste fr̄ fuit hūilis in trib̄.

Primo corde ps. Cor contritus et humiliatum deus non despiciet.

Secundo fuit humilis ore in response. De quo Prover. xij. c. Responsio mollis frangit iram.

Tertio fuit humilis in operatione. Uilia officia nō recusans. iuxta illud. Eccle. iij. Quanto maior es: humilia te in omnibus.

Tertio dico qd in vbo pposito notat fructus eterne p̄solatiōis: cum d̄r in exaltatione sua. Qui. n. se humiliat exaltabit. Luc. Est. n. de humilitate sicut de balantia: que quanto magis d̄scēdit ex vna parte: tāto magis ascēdit ex alia. rogem⁹ ergo dñs etc.

Pro religioso Sermo. ij.

Qursum consummaui. Fidem seruaui. 2. Thimothei. 4. c. Dñs

n̄ assimilat vitā p̄item cuiusdā viagio. Un̄ ait Jo. 16. c. Exiui a p̄re et veni in mūdū: itēz relinquo mūdū et vado ad p̄res. Sic p̄t nūc d̄icere iste fr̄ cuius aia exiit a p̄re in hūc mūdū: s̄z mō recessit a mūdō et iuit ad p̄res suū. s. x̄m. Et iō merito d̄ci p̄t de ipso v̄bū pposito. In quo qdem v̄bo duo notant ad p̄medationē ei⁹. Primum est pegrinatio vite p̄sentis: vel p̄sumatio itineris cū p̄mittit. Cursum p̄sumau. Secundus est impletio exhibite promissionis cum additur fidem seruaui.

Primo dico qd in verbo pposito notat pegrinatio vite p̄ntis. Cū d̄r. Cursum p̄sumau. Ubi est sciendū teste Augustino: qd vita nostra est quidam cursus: quem iste bonus frater impleuit tripliciter.

Primo velociter.

Secundo prudenter.

Tertio laudabiliter.

Primo dico qd iste hūilis fr̄ impleuit cursum suū velociter. Tum qz satis iuuenis decessit. Tū qz qlibz velociter currit ad mortē. Un̄ Job ix. Dies mei velociores fuerūt cursor. Cursor. n. q̄nqz q̄scit et dormit s̄z cursor ad mortē nunq̄ q̄scit. Et iō sine intermissiōe debem⁹ b̄nfacere. Iuxta illd̄. Gal. v. Dū t̄ps b̄emus opemur bonū. Et oēs marinari dū tempus proficuum et prosperuz habent: nunquam tempus expectant.

Secundo dico qd iste frater impleuit cursum suum prudenter. Quia sicut bonus cursor tria facit.

Primo seipsum exonerat.

Secundo lura declinat.

Tertio offendicula vitat. Sic fecit iste fr̄. Nā onera diuitiaz deposuit. iuxta illd̄. Hebre. xij. Depōnētes oē p̄odus curam⁹ ad p̄posi

Sermo.ii. Sermo.iii.

in nobis certame. Mercator. n. qui scit pecuniam cito capturam quatenus potest ipsam expendit.

Secundo cucurrit prudenter: quia luttum vitauit. i. deliciasque conuictas iuxta illud. i. Cor. x. Ego sic curro non quasi in certum: sed castigo corpus meum et in futurum redigo. Tertio cucurrit prudenter: quia vitauit offendicula superbie: et duritiam cordis per obedientiam. iuxta illud. psalmi. Uiam mandatorum tuorum cucurri cum dilatasti cor meum. i. molestasti. 2. Cor. 2. Omnis qui in agone contendit ab omnibus se abstinet. Tertio dico quod iste frater cucurrit laudabiliter: quia perseuerauit usque in finem. Nihil. n. prodest laboranti nisi perseueret: et ad hoc potest adduci tria exempla. Primum est nauigantium. Si quis optime nauigauerit per totum suum uiaium: et quando esset iuxta portum desiceret non esset laudatus. unde Ambrosius. Laetitia nauigationis felicitatem scilicet cum puenerit ad portum aliter. n. totum perdit laborem suum sine utilitate. Secundum exemplum est pugnantium. Si quis enim optime pugnet in principio et in medio: sed in fine succumberet. laudes de premio non haberet. unde Paulus. Cor. 9. dicit quod corona non datur agonizantibus sed uictori. Tertium exemplum potest de currentibus ad brauium. Paulus. Cor. 9. Omnes quidem currunt: sed unus accipit brauium: quia non optime currens: sed perseuerans: accipit brauium: sic ergo currite ut comprehendatis. Iste igitur frater non solum bene cucurrit in principio: et in medio: sed perseuerauit usque in finem. Nam in fine uite sue bene ostendit quod optimum brauium et coronam accipiet. Signa. n. magne deuotionis ostendit: quae arguunt ipsum esse de numero saluandorum. Unde bene potest de ipso dici illud. Math. 24. Qui autem perseuerauerit usque in finem. hic saluus erit.

Secundo principaliter dicebat quod in uerbo proposito notat adimpletio exhibitio promissionis. cum dicitur. Fidem seruauit. ubi est sciendum quod tribus superioribus est fides seruanda. scilicet Imperatori Regi et prelato. Imperatori debet seruari fides sicut uniuersali domino. hanc fidem debent seruare deo omnes homines: quia sunt eius serui duplici ratione. Primo ratione creationis. Unde in psalmo Ipse fecit nos et non ipsi nos. Secundo recreationis. unde dicitur cuiuslibet christiano. Quid petis ad ecclesiam dei? Respondet in eius persona fide: et abrenunciatio dyabolo et populo eius. unde fide ei fragit quod postea presentit dyabolo. Regi debet seruari fides propter eius dignitatem. hanc debet seruare omnes homines cum multa reuerentia et honore. Petrus in canonica. Regem honorate. scilicet corde: ore et opere. Tertio debet religio fidei seruare prelatis ratione professionis in qua promittunt seruare obedientiam. Paupertatem et castitatem. hanc triplicem fidem seruauit iste frater usque in finem. Et ideo bene et merito potuit audire et debuit illud Math. xxiiij. Euge serue bone et fidelis: quia in pauca fuisi fidelis: intra in gaudium domini tui. Ad quod gaudium introducat nos christus deus filius. Amen.

Pro medico. Sermo. iij.

Honora medicum propter necessitatem. Eccles. 2. 33. capitulum. Tullium honor est exhibitio reuerentie in testimonium uirtutis. Et quia hic dominus arte medicus fuit uirtuosus. Ideo est et fuit dignus honore propterea bene sibi conuenit uerbum propositum.

Pro medico

In quo verbo duo notatur. Primum est quid exhibendum. Cum premititur honora medicum. Secundum est quid recolendum. Cum additur propter necessitatem.

¶ Primo ergo ostenditur quod exhibendum. Cum dicitur honora medicum supple propter virtutes.

Est autem triplex virtus: scilicet naturalis. Intellectualis et moralis per quas est honorandus. Triplex autem honor debet personis diversis.

¶ Primo quibusdam: quia genitores.

¶ Secundo quibusdam: quia doctores.

¶ Tertio quibusdam: quia maiores: vel cariores.

¶ Primo debetur honor genitoribus. De quo exo. Honora patrem tuum: et matrem tuam. Hi honorandi sunt: quia dant vitam: alimentum: et documentum: ut dicitur. viij. Ethicorum. Ista dant medici infirmis. Dant enim vitam: cum morbos expellunt. Dant nutrimentum per dietam. Et documentum: cum a noxijs abstinere informant. merito huiusmodi sunt honorandi. Juxta illud. Ro. iij. Cui honorem.

¶ Secundo debetur honor doctoribus et propter hoc est iste medicus honorandus: et hoc quia habuit universalem scientiam in speculando. Particularem in praticando. Diligentiam studij in amplificando. Unde merito est honorandus. Juxta illud Ecclesiasti. xxxiiij. Gloria et honore coronasti eum.

¶ Tertio debetur honor carioribus. Juxta illud psalmi. Nimis honorati sunt amici tui deus. Propter tria omnia diligantur ut habetur. viij. Ethicorum. Uel propter honestatem vel propter utile vel propter delectabile: propter hec tria debent medi-

ci honorari. Sunt enim communiter honeste persone. Sunt utiles: quia vitam administrant: qua nihil est melius. Juxta illud. Mat. xvi. Quam commutationem dabit homo pro anima sua?

¶ Tertio sunt delectabiles ad videndum inter omnes alios dum infirmitas durat. licet non sic cum salarium solui debet. Cum tamen dignus sit operarius mercede sua. Qui vere ingratus est qui non reddit. ut ait Seneca cogitemus sibi vicem reddere spiritualiter. Sancta ergo et salubris est cogitatio pro de. ex. ut a pec. s. Rogemus ergo dominum.

¶ Pro doctore sermo. iij.

Obi est litteratus

ubi verba legis ponderans: ubi doctor parvulorum. Isai. xxxiiij. In verbo proposito duo notantur. Primo notatur siue queritur locus hominis de cedentis cum premititur. ubi est. Secundo declaratur status hominis sapientis. cum dicitur litteratus: verba legis ponderas et doctor parvulorum.

¶ Primo quantum ad primum est sciendum quod triplex est locus defunctorum et vivorum. siue triplex. ubi.

¶ Primum ubi est floridum et gloriosum. Et istud est suppreum: quod est beatorum.

¶ Secundum ubi est miserum: et erumnosum: et istud est medium: quod est miserorum.

¶ Tertium ubi est orridum et dolorosum: et istud est infimum: quod est punitorum.

¶ Primo dico quod primum ubi est suppreum quod est beatorum. De quo Baruch. iij. cap. Discerbi

Sermo iiii

fit sapientia. ubi sit prudentia. ubi sit longiturnitas vite. ubi sit lumen oculorum et pax. in quo quidez verbo quattuor conditiones huius loci ponuntur.

Prima conditio est perbennitas que non terminat cum dicitur ubi sit diuturnitas vite.

Secunda conditio est sanitas: que non infirmatur. ibi. ubi sit virtus.

Tertia conditio est serenitas que non obscuratur. ibi. ubi sit lumen oculorum.

Quarta est securitas: que non perturbatur. cum dicitur. ubi sit pax.

Prima igitur conditio paradisi est perbennitas que non terminatur. cum dicitur. **D**isce ubi sit longiturnitas vite. de quo potest exponi illud **M**at. x. hec est vita eterna ut cognoscant te solum et verum deum: et quem misisti **J**esu christo. **U**bi tres ponuntur conditioes.

Prima est vita.

Secunda est infinitas.

Tertia est felicitas. vita est optima conditio: quia per eam habet esse: quod idem est quod bonum. et cum eo convertitur. vivere enim viventibus est esse. Secundo de anima. **H**ec ergo est optima conditio. **I**deo dicit saluator **M**at. xvj. **Q**uam enim commutationem dabit homo pro anima sua: id est pro vita. quam pro animam habet. quod dicitur nullam. **S**ecunda conditio optima paradisi est quod vita illa est eterna. **N**ullum enim bonum finitum est perfectum: quia semper est cum anxietate ne perdatur propter quod dicitur **P**rouer. xv. **S**ecura mens quasi iuge quiniu: quod est cum delectatione prima. **T**ertia conditio optima paradisi est quod est perfecta. **S**ecundum **A**ristotelem. i. **E**thi cor. **P**erfectum est duplex. **U**num est cui nihil deficit de his que debet habere. **E**t isto modo est perfectus ho-

mo qui habet omnia que debet habere. **S**ed non habet omnia que possent haberi: utpote summam sapientiam: fortitudinem: altitudinem: pulchritudinem et huiusmodi. **A**lio modo dicitur perfectum simpliciter cui sibi nihil potest addi. et tale solus deus est. de quo dicit **A**nselmus. quod deus est quo maius cogitari non potest et hoc notatur in verbo proposito. cum dicitur. ut cognoscant te solum deum. **S**icut enim **A**ugustinus. visio est tota merces. et hoc non excludit finitionem.

Secundo dico quod in verbo proposito ponitur sanitas que non infirmatur. cum dicitur virtus. durate enim virtute naturali in suo statu homo non infirmatur. **S**ed tunc infirmatur quando morbus virtutem superat naturalem. et ideo dixerunt discipuli christo. **S**i dormit. saluus erit. **J**o. x. **Q**uasi dicat signus est quod virtus naturalis superat morbum qui dormire non sinit. **E**rit ergo ibi sanitas que non infirmatur. **U**nde **A**pocal. vlti. **E**t absterget deus omnes lacrimas ab oculis eorum et mors non erit ultra neque dolor erit ultra qui prima abierunt et **L**ant. i. **I**am hyems transit. id est. omnis afflictio.

Tertio ponitur tranquillitas que non perturbatur. ibi. ubi sit pax. **D**e quo **P**s. **I**n pace in idipsum dormiam et requiescam. **L**euiti. 26. dicitur. **D**ormietis et non erit qui extereat et ideo dicit **P**s. **L**auda hierusalem dominum: lauda deum tuum syon. **Q**uonia confor. se. por. tu. bene. si. tu. in te. **Q**ui posuit fines tuos pacem. **Q**uarto ponitur serenitas que non obscuratur cum dicitur. **U**bi sit lumen oculorum. **D**e quo dicitur **A**pocal. xxj. **C**ivitas illa non eget sole neque luna: quia agnus illuminat illam. et **M**at. xvij. **F**ulgebunt iusti sicut sol: ita quod unusquisque faciet

pro doctore

sibi lumen. Secundum ubi est locus miserorum medi⁹ et laboriosus. s. iste mund⁹. De quo dicitur Jaco. iij. Ubi icōstātia et oē opus prauū. huius autē ubi sunt tres male p̄ditōes. **C** Prima mala p̄ditio est periculū in prelīs cū dicit̄ p̄ticio. De quo Isa. 58. Ecce ad lites et p̄tentiones ieiunantis et p̄cutitis pugno impie. **C** Secūda mala p̄ditio est incōstātia in miseris. De quo Jacobi. i. Uir duplex animo incōstās est in oibus vijs suis. et Job. xiiij. Homo natus de muliere bre. vi. t. re. mul. mi. qui quasi flos egreditur et p̄teritur: et fugit velut umbra: et nunq̄ in eodē statu p̄manet. Ecce incōstātia **C** Tertia mala p̄ditio est flagitiū in vitijs: cū dicitur: et oē opus prauū. ps. Nō est qui faciat bonū: non est vsq̄ ad vnū. Sed oēs declinauerunt: simul inuiles facti sunt. **C** Tertū ubi est locus infimus et punitōrū de quo Job. x. Dimitte me vt plangā paululū dolorē meuz anteq̄ vadā et nō reuertar ad terrā tenebrosam et opertā mortis caligine. ubi umbra mortis: et nullus ordo sed sempiternus honor inhabitat. Istud ubi dicit̄ habere quattuor malas cōditōes. Prima est calamitas que non releuatur. cū dicitur ad terrā miserie de quo ps. In miseris nō subsistens. Secūda mala cōditio est obscuritas que non illustratur. cum additur tenebrarū. De quo ps. Posuerūt me in lacu inferiori in tenebrosis et in umbra mortis. Tertia mala cōditio est cōfusio que nō declaratur. cū dicitur et nullus ordo. sed sempiternus horror inhabitat. De quo Job. viij. Qui oderūt me iduerūt p̄fusione. **C** Secundo sequitur in verbo pro

posito status hominis sapiētis eius subiungitur. Ubi est literat⁹: ubi verba legis ponderans: ubi doctor paruulorum. Et notandū q̄ hic ponuntur tres nobiles cōditiones huius dñi preclarissimi.

C Primo describitur eius sapiētie illustratio. cū dicitur ubi est literatus.

C Secūdo ponitur sapiētie examinatio. cum additur verba legis ponderans.

C Tertio ponitur sapiētie cōtactio cū subiūgit̄. ubi doc. paruulorū.

C Primo ergo ponitur sapiētie illustratio. cū dicitur. ubi est literatus. Non enim potest cōtra eū dici ab emulis et detractoribus id quod dicebant Iudei tanquā emuli christo. Quomodo hic litteras scit. Ioan. i. cū non didicerit: Quia diu in studio fuit diu exercitauit leges vel artes sunt sibi adēpte: quia vsus etiam cuncta docet.

C Secūdo ponitur scientie examinatio. cū dicit̄. ubi verba legis ponderas. Non fuit iste de illis de quib⁹ dicit beatus Ambrosius. q̄ quidam sunt qui verba legis tenent et sensum legis ignorant. cōtra quos ait Lato Legere et non intelligere est negligere. cōtra quos dicit Christus Matth. xiiij. Qui legit intelligat. Dicitur enim extra de regulis iuris. Certū est q̄ is committit in legem qui verba legis amplectens contra legis nititur voluntatē. Nō sic faciebat iste dominus quia legē ponderabat ne forte pro veritate diceret falsitatē: et pro equitate iudicaret iniquitatem.

C Tertio ponitur sapiētie cōmunicatio. cum subditur. ubi est doctor paruulorum. i. director simplicius.

pro mercatore Sermo v

et parvulorum. iuxta illud. Ecclesia. 4.
In iudicando esto pupillis misericors
ut pater: et pro viro mater illo-
rum. Sed heu quia iuxta illud. Isa. 1.
Alii sunt qui pupillos non iudicant
et causa vidue non ingreditur ad eos.
Non sic fecit Traianus imperator
qui cum pararet se ad exercitum: omnia
alia dimittens causam vidue expe-
dit: propter quod postea precibus
beati Greg. Et penis eterne damna-
tionis ereptus est. Rogemus ergo dominum.
¶ Pro Mercatore sermo. v.

Simile est re-
gnum celorum hoc negocia-
tori: querenti bonas mar-
garitas. Matth. xiiij. Hoc enim regnum
cui dominatur rex regum: et dominus do-
minantium vendit christus bono ne-
gociatori qualis fuit iste mercator:
ut dicitur in verbo proposito in quo
duo notant. Primum est congruitas
operationis cum premittitur simi-
le est regnum celorum homini. negocia-
tori. Secundum est sedulitas operatio-
nis cum addit querenti bonas margaritas.
¶ Primo quantum ad primum scien-
dum est quod bonus mercator est qui
res venales vel merces.

¶ Primo cognoscit subtiliter.

¶ Secundo numerat sagaciter.

¶ Tertio ponderat equaliter.

¶ Quarto commutat utiliter.

¶ Primo dico quod ille est bonus mer-
cator: qui res venales cognoscit subti-
liter. Quidam enim propter defectum
cognoscendi mercationes decipiuntur
frequenter. ut ille qui emit vetrum
pro lapide precioso. Tales spiritua-
liter sunt qui mundanorum salitatez
non cognoscetes ea emunt carissime.
De quo Aug. O vita quantos de-
cepisti: quantos excecasti: Qui te vi-

det non te cognoscit: qui te cognoscit
non te diligit: qui te diligit tu eum deci-
pis. Istud est negocium in tenebris
ambulans. sicut Psalmista. Adversus
est similis hamo qui ferrum abscon-
dit sub esca: quia sub apparenti conso-
latione mortem dat. De quo Job. Du-
cunt in bonis dies suos: et in puncto
ad inferna descendunt. Secundo est
bonus mercator qui numerat saga-
citer. hoc autem facit spiritualis mer-
cator: quando considerat vite bre-
vitatez et dierum paucitatem. De quo
Job. x. Paucitas dierum meorum finie-
tur brevi. Unus fatuus est mercator
qui sibi dies multos promittit: cum
quandoque decipiat et habeat paucos
sicut fecit ille dives qui dicebat. Anima
mea habes multa bona congregata
in annos plurimos epulare: requie-
sce: comede et bibe. Cui dictum est:
stulte hac nocte animam tuam reperent
a te. scilicet demones: que autem congre-
gasti cuius erunt?

Tertio est bonus mercator: qui po-
derat equaliter. quod quidem: fa-
cit spiritualis mercator: ponderat
enim mundana et invenit vanita-
tem. Unde Eccles. i. Vanitas vani-
tatum et omnia vanitas. Deus au-
tem merita et de merita ponderat
equaliter. quod bene figuratum fu-
it. Apocal. 4. Ubi dicit. Ecce equus
niger: et qui sedebat super illum no-
men illi mors: et infernus sequeba-
tur eum: et habebat stateras in ma-
nu sua. Equus niger: mortem terri-
biles et obscuram significat. Deus au-
tem sedet super eum per potentias
iuxta illud. Sap. xvj. Tu domine
qui vite et mortis habes potestates.
hic habet stateram in manu: quia
unicuique reddit iuxta opera suas
bonis gloriam et malis penam.

De mercatore

Quarto dico quod est bonus mercator
qui multiplicat vel commutat utiliter.
De quo. Mat. xij. dicit. quod homo qui
dedit proficiscens vocavit seruos suos et
tradidit illis bona sua. et unum dedit
quinque talenta. Alii duo. Alii vero
unum. Et secundum Luc. ait. Negociami-
ni dum venio et peregre proficiscus est.
post multum vero temporis positurus
cum eis rationem reuertitur: et accedens
qui quinque talenta acceperat obtulit
alia quinque talenta dicens. Domine quoniam
talenta tradidisti mihi ecce alia quin-
que supplueratus sum. Qui vero duo
acceperat obtulit alia duo. Qui ve-
ro unum ait. Domine scio quod homo durus
es mecum ubi non seminaui: et colligis
ubi non sparsisti. et timens abscondi
talentum tuum in terra. Homo
peregre proficiscens est dominus Iesus Christus
qui gratias seruis suis distribuit ut
inde lucrentur. Quinque talenta sunt
Greg. sunt quinque sensus corporis.
Dedit enim nobis visus ut pauperem
videamus et misereamur: audiendo
compatiamur et sic de aliis. Duo
sunt talenta intellectum et operationes
significat ut que intelligimus et sci-
mus agamus. Qui autem addit ad scien-
tiam addit et laborem. Eccl. 2. Ubi est
dicit Greg. quod hi sunt qui cum intelligen-
do et operando alijs predicant quasi
duplicatum de negotio lucrui repor-
tant. Talentum autem in terra absconditum
est acceptum ingenium in terrenis acti-
bus implicare. lucrui spirituale non
querere. Cor a terrenis cogitationi-
bus nunquam leuare. Tales mercedem
non merentur: sed penam. Sic cadit exem-
plum abbatis pannini et mercatoris
qui decem saccos leguminum portabat
paribus.

Secundo dico quod in verbo propo-
sitionis notat sedulitas operationis cum

subiungitur et addit querenti bono
margaritas. ubi est sciendum quod regnum
celorum tripliciter acquiritur.

Primo donatione. Unde Luc.
xij. Nolite timere pusillus grex: quia
proplacuit patri meo dare vobis regnum

Secundo dimicatione. Luc. xix. Ho-
mo quidam nobilis abiit in regionem
longinquam accipere sibi regnum.

Tertio emptione. Mat. xij.
Simile est regnum celorum thesauro ab-

sccondito in agro quem qui inuenit
homo abscondit: et pro gaudio illius
vadit et vendit vniuersa que habet

et emit agrum illum. Sic acquisiuit iste
prudens mercator per elemosinas et
alia bona opera regnum celorum.

Rogemus ergo dominum.

De mercatore sermo. vi.

Quoniam illam enim: et
necesse habeo exire: et vi-
dere illas. Luc. 14. Uir
iste ex parte comedari potest: et ex
parte redargui. Laudari enim po-
test: quia rem utilem emit: sed redargui
posset: quia debitum ordinem non serua-
uit. Sapientes enim mercatores prius
volunt videre res quam emere: cuius con-
trarium iste fecit. Loquendo spiritua-
liter non sine causa ratioabili fecit.
maxime: quia ista parabola emptio-
nem regni celorum significat secundum beatum
Grego. Unde spiritualiter loquen-
do mercator regni eterni fit: prius
quam videatur res mercata. secundum enim
Augustinum. Regnum celorum emitur pau-
peritate. Et Mat. v. Beati paupe-
res: quoniam ipsorum est regnum celorum
dicat ergo iste sapiens mercator.
Uillam enim regni celestis: et necesse
habeo exire et videre illas. Ubi tria
notantur.

Primum est negociationis merca-

Sermo v

tio fructuosa: cuius premititur. Uti
lā emi. Secūdu est decedentis cōdi
tio crūnosa: cū additur habeo eri
re. Tertiu est recipientis retributio:
vel possessio glorioza: cū subiungi
tur. videre illam.

¶ Primo quantū ad primum est
sciendū q̄ triplex est mercatio.

¶ Prima est caute exercenda.

¶ Secunda est cordialiter fugienda

¶ Tertia est viriliter amplectēda.

¶ Prima mercatio est caute exer
cenda. ⁊ hec est que inter vendētes
⁊ ementes res vite necessarias con
tinue exercetur ⁊ hec est caute exer
cenda: propter multa crimina que
possunt in ipsa incidere. vnde Ec
clesiastici. xxj. Sicut paul⁹ in medio
cōpaginis lapidū figit sic inter me
dium emptionis ⁊ venditionis ho
mo angustiabitur peccatis. ⁊ Chri
sost. Difficile est inter vendentium
⁊ ementiū cōmertia nō interuenire
peccatum: ideo caute ⁊ fideliter est
exercenda.

Secūda mercatio est cordialiter fu
giēda: ⁊ hec est mercatio peccatorū.
Falsa enim ⁊ deceptorica est in om
nibus partibus suis. Omnis enim
mercatio fit. Aut in numero: aut in
pondere: aut in mensura. Sic ē de
mercatione peccatorum peccator
eniz omnibus istis modis decipit.

¶ Primo decipit cum diabolus in
numero: annos plurimos promit
tendo. vel proponendo: cum tamē
multisperent diu viuere subito mo
riuntur sicut patet Luc. xij. De di
uite dicēte. Anima mea habes mul
ta bona cōgregata in annos pluri
mos. Epulare. requiesce. comede ⁊
bibe. ⁊ dictum est ei. stulte hac no
cte morieris: ⁊ repetent a te animā
tuam. scilicet demones. Que autez

congregasti cuius erunt: illorū qui
parum facient pro te. De talibus
potest exponi illud Eccli. vij. Qui
emittit non ledetur. quia scilicet dece
ptus est. Solus enim deus scit nu
merum annorum nostrorum. Un
de Job. 14. Numerus mēsuū apud
te est: loquitur ad deuz propter istā
incertitudinē. ideo dicitur Ecclesia
stes. 9. Ne tardes conuerti ad dñm
⁊ ne differas de die in diem.

Secūdo decipit caro in mensura. Ostē
dit enim spumam loco vini. Sicut
falsus tabernarius manum leuans
mensurando. Naz s̄m Bernar. Caro
vbiqz querit refectionē: ⁊ inuenit
defectionem. Quis enim posset nu
merare quot peccata pariunt deli
tie: ⁊ postea penas. Ideo dicit Apo
ca. xvij. Quātū se glorificauit ⁊ in
delitijs fuit in mundo: tantū date
illi tormentū ⁊ luctū. Exēplū in di
uite epulōe qui epulabat quoridie
qui postea petijt guttā aque nec po
tuit impetrare. De talibus bene po
test exponi illud Prouer. ij. Mal⁹
est dicit omnis emptor malum pe
ne in presenti: postea in futuro: ideo
malum bis dicit vel ponitur.

¶ Tertio dico q̄ mundus decipit
in pondere honorū. Nā in honori
bus ostendit magnum pondus sta
bilitans magnam consolationē ⁊
stabilitatē. ⁊ emens inuenit magnā
vacuitatem: vanitatem ⁊ anxietate
tem. frequenter enim paruz durat.
vnde postq̄ rex Alexander corona
tus fuit tertio die mortuus fuit. de
pondere aut honoris legitur q̄ cui
quidaz coronari deberet posuit co
ronam pre oculis dicens. O pann⁹
quanto labore ⁊ quantis sollicitu
dibus es piensus: quem si quis in
uenit humi iacentem: ne eleuare nō

pro sene Sermo vii

deberet a terra. Tales significatur per regē Baldezar: qui vidit manū scribentē imperite: mane pondus rechel. Numerus phares: diuisio. Tertia mercatio ē viriliter amplectenda: et hec est mercatio regni celi: que emitur et datur tribus modis et in proxime dicto patet.

Secundo ostenditur decedentis conditio onerosa. cum dicit. Et necesse habeo exire. &c.

Pro Sene. sermo. vii.

Abraam mortuus est in senectute bona Gen. ij. Scribitur Apocal. xiiij. Beati mortui qui in domino moriuntur. Ille autē qui moritur in bona senectute in dño moritur. Talis fuit Abraam ut dicitur in verbo proposito. Possunt etiam hec verba de hoc dño exponi: in quo quidem verbo tria notantur.

Primum est dignitas personalis conditionis cum dicitur Abraam.

Secundum est calamitas humane resolutionis cū additur mortuus est.

Tertium est comoditas necessarie consolationis cum subiungit in senectute bona.

Primo circa primum est sciendum quod senectus est bona.

Primo quando est vallata amicorum obsequijs.

Secundo quando est dotata diuitiarum presidijs.

Tertio quā est ornata discretiōis consilijs vel suffragijs.

Quarto quando est firmata viribus auxilijs.

Quinto quando est dotata virtutum gratijs vel priuilegijs.

Primo dico quod senectus est bona quā est vallata amicorum obsequijs. Unde quando homo nō potest se in senectute iuuare: et habet amicos iuuantes eū: tunc est bona senectus: propterea bene dicitur. 8. Ethic. Quod omnes homines egent amicis. Diuites pauperibus egent: qui eorum opera faciant. Pauperes diuitibus qui eis subueniant. Senes iuuenibus qui eis seruiant. Iuuenes senibus qui eos instruāt. Adulta enim incōmoda circūueniunt senē ut ait Seneca. et ideo indiget amicis qui eis seruiant et ministrēt. Secundo est bona senectus quā est dotata diuitiarum presidijs. Adulta enim sunt necessaria seni propter multas infirmitates et diuersas necessitates. Unde propter hoc debent iuuenes laborare libenter. dicitur enim Eccli. xv. Qui in iuuentute nō congregasti quō in senectute inuenies. Ideo sapiēs mittit nos ad fornicā dicens. O piger disce sapienter.

Tertio requiritur ad bonā senectutē quod sit ornata discretiōis consilijs siue suffragijs. Quia maledictus est puer centum annorum. Isa. Omnes enim eū derident et confunditur cū parentibus et amicis. In antiquis enim debet esse sapientia ut scribit Job. xij.

Quarto est bona senectus quando est firmata virium auxilijs: ut homo adhuc se possit iuuare: et nō pro quolibet seruitio auxilium petere. Ideo dicitur Eccli. vi. Memento creatoris tui antequam veniant dies de quibus dicat non mihi placent: antequam tenebrescant. Vidētes per foramina i. oculi et obsurdescant filie carnis. i. aures &c. De talibus melius ē mori quā viuere. Secundum enim Aristoteli. i. Topicis Quedā insula est in qua

pro domina Sermo viii

homines tantū viuūt q̄ est eis ma-
gna gloria q̄ a filijs occidant. Un-
de volentes crudeliter agere trans-
ferunt eos ad aliū locuz vbi citius
moriuntur. Quinto dico q̄ est bo-
na senectus quando est dotata vir-
tutū gratijs. qm̄ recogitat annos su-
os in amaritudine aīe sue. Juxta
illud psalmi. Recogitabo tibi oēs
annos meos in amari. aīe mee. Ta-
libus ergo senibus est bonū mori
qui. s. moriunt. Dum adhuc se pos-
sunt iuuare. Dum habent necessa-
ria. Anteq̄ amicis displiceat vita
ipsorum. Dū adhuc sunt in sensu
et dominū cognoscūt bene de talib⁹
dicit Seneca. Cū est vita grata: tūc
est mortis optima cōditio. et Eccli.
41. Q̄ mors bonum est iudiciū tuū
homini indigenti: qz dicitur Eccli.
4. Et q̄ minoratur viribus: qui se
iuuare non pōt defecto etate. idest
cōsumpto propter longā etatem: et
cui cura est de oībus: qz caret ami-
cis. Et incredulus quia perdidit sa-
piētia: et ideo nemini credit: nec q̄-
tū ad corporalia: nec quantū ad spi-
ritualia. Nota ergo q̄ mors est bo-
na in senectute bona. anteq̄ homo
veniat ad senectutē malā. et in sene-
ctute mala ne viuāt homo cū pena
sic mortuus est iste valens homo.
¶ Secūdo dico q̄ in verbo. propo-
sito notatur calamitas humane re-
solutionis cū additur mortuus est.
Ubi est sciēdū q̄ multe sunt pene
a quibus boni senes liberantur per
mortē. Sunt enim senes. In labo-
re dolore. et timore. Ab his oībus li-
berantur p̄ mortē. Nā oīa faciūt cū
labore. Uiuūt cum multo dolore.
Sunt et in multo timore. Ab his
oībus liberantur per mortem.
¶ Primo a laboribus. Unde Apoc.

xiiij. Amodo enim iā dicit spūs: et
requiescāt a laboribus suis. Juxta
illud psal. In pace in idipsum dor-
miā et requiescā. Inter alia mala q̄
senes patiuntur est q̄ non possunt
dormire. post mortē aut̄ dormiunt
et requiescunt sine labore.

¶ Secūdo liberantur a dolorib⁹. Un-
de Apoc. vlt. Absterget deus oēm
lachrymā ab oculis eorū. Sūt enim
senes lachrymosi. et mors nō erit ul-
tra q̄ ē cū sūmo dolore. Neqz luct⁹
neqz dolor aliqs erit ultra: sed erit
gaudiū sēpiternū. Unde Grego.
Que autē lingua dicere vel quis in-
tellectus capere sufficit illa super-
ne ciuitatis quāta sunt gaudia: an-
gelorū choris intereū cū beatissimis
spiritibus glorie cōditoris assistere
presentē dei vultū cernere incircum-
scriptū lumē videre: nullo mortis
metu affici incorruptionis mune-
re perpetuo letari.

¶ Tertio liberantur per mortem a ti-
morib⁹. Juxta illud psal. nō tēbis
a timore nocturno. qui ē furor. A sa-
gitta volāte in die. qui est timor ho-
stiū. A negotio perambulāte in te-
nebris. qui est timor prudētū. Ab
incurso vidēter offendētū. et demo-
nio meridiano. idest aperte temptā-
tū timore demonū. Et ideo bene-
dī de talibus illud Leuit. 26. Dor-
mientis et nō erit q̄ extereat. Roge-
mus ergo dñm nostrū Iesuz Xps.
¶ Pro domina Sermo. 8.

Sapiens muli-
er edificauit domum su-
am. Proverbio. xiiij.
Differentiam assignat Salomon
inter mulierem sapientē et fatuā: qz
sapiēs edificat domū suā: stulta vero

pro domina

destruit. Unde statim adiungit. In sapiens vero constructas destruet manibus. Sic est etiam quantum ad domum spiritualem. Notandum est ergo quod hec domina cuius corpus iacet ante nos fuit mulier sapiens quo ad deum et quo ad mundum. Et ideo bene sibi convenit verbum propositura in quo duo notantur ad commendationem ipsius.

¶ Primus est discretio luminosa cum premititur sapiens mulier.

¶ Secundus est operatio virtuosa. cum addit. edificavit domum suam.

¶ Primo circa primum est sciendum quod hec domina fuit sapiens pro tria: que secundum Tullium requiruntur in quo liber prudente. Ubi ait quod persona prudens.

¶ Primo presentia ordinat: quia nisi hoc faceret frequenter operando erraret: sicut si quis seminaret in hyeme. Nam omnia tempus habent. Ecclesiastici. iij.

¶ Secundo futura previdet: quia aliter non posset damna et pericula evitare. Unde Prover. iij. Adversus enim iacula feriunt que prudent.

¶ Tertio preterito recordatur. Qui enim de preterito non recordatur ingratus est. Unde Seneca. Beneficiorum nunquam desquis obliuisci. hec tria fecit ista domina. ideo merito fuit prudens. Nam vitam suam ad dilectionem dei et proximi continue ordinabat: eundo continue ad ecclesias. ad predicationes cum oportunitas aderat et orationi instando cum proximis etiam dulciter et pacifice querendo. Futura inferni pericula cogitans peccata quantum poterat devitabat. Preterita etiam beneficia sepe ad memoriam reducebat. Peccata etiam preterita recogitans confitebatur sepe et penitentiam de ipsis age-

bat. Et ideo propter predicta bene potest de ipsa exponi illud. Eccle. xiiij. Beatus vir qui in sapientia morabitur: ne penam futuram habeat. Et qui in iusticia meditabitur: et iusta opera faciat. Et in sensu cogitabit circumspeditionem dei. de preteritis cogitando: et penitentiam agendo: et beneficia recolendo. Ipse enim omnia prospicit: et omnium recordatur. Plus enim est artifex: omnem habens virtutem: omnia prospiciens sapientie.

¶ Secundo dico quod hec domina commendat ab operatione virtuosa: cum dicitur edificavit domum suam. Ubi est sciendum quod ipsa triplicem domum edificavit.

¶ Primo domum temporalis sine materialis substantie.

¶ Secundo domum pacis proprie.

¶ Tertio domum celestis patrie.

¶ Primo dico quod ipsa edificavit domum temporalis sine materialis substantie. De qua Paulus ad Cor. xi. Nunquid non habetis domos ad manducandum et bibendum. De qua potest exponi illud Tobie. iij. Parentes monuerunt Sarram honorare: scilicet diligere viros: regere familiam. conservare domum et irreprehensibilem se in omnibus custodire. Quinque ponuntur hic documenta pulcherrima.

Primum est honor parentum viros: quia qui honorat parentes viri honorat filium. Unde Eccle. Honor filii est honor patris. Et dedecus filii pater sine honore. similiter est de matre.

Secundum documentum est dilectio viri cari. Dilectus meus mihi et ego illi.

Tertium est regimen familie: ne permittat facere quod non decet. i. Thimo. ij. Si quis suorum et maxime domesticorum curam non habet infidelis est et infideli de serior. Argue. obsecra. Increpa. ij.

Sermo viii

Thi. 4. Documentū est conserua-
tio domus. Cū enim mulieres stēt
domu: et viri ad exteriora pcedant:
debet vxoꝛes domū sollicitē conser-
uare. iuxta illud Latonis. Rex tuā
custodi. Quintū est conseruatio ho-
nestatis. s. vt taliter se habeant q̄ a
proximis reprehendi nō possint. i.
Thimo. v. Loquendo de viduis p̄-
cipe vt irreprensibiles sint. Secū-
do edificauit domū p̄scientie p̄prie
per opera virtuosa et sancta. de qua
p̄est exponi illud. p̄s. Domus tuā
dñe decet scitudo in lōgitudine die-
rū. **Pau. 2. Cor. 6.** Templū dei qđ
estis vos. Magnū enī dñm decet
pulchrā et mūdā habere domū. Vñ
Ambro. in s̄mone de aduētū. Ecce
si quis seniorē in domo sua recipe-
re debuisset ab oībus imūdis reb⁹
ipsas mūdasset: et q̄ necessaria erāt
p̄ sua possibilitatē preparasset: q̄ si
mortalis homo facit suscepturus
mortalē: quāto magis creatura mū-
dare se debet: vt suo creatori nō di-
spliceat: In hac domo ipsa posuit
fidei fundamētū: Spei: Charitatis
et pietatis operimētū. Charitas enī
operit mltitudinē peccatorū. i. **Pe.**
Tertio edificauit domū celestis pa-
trie. de qua. p̄s. Beati qui habitant
in domo tua dñe: in secula seculorū
laudabūt te. et **Jo. 17.** In domo pa-
tris mei mansiones multe sunt: q̄
s̄m diuersitatē meritorū et gradus
est diuersitas p̄miorū. Qui enī plu-
ra bona facit: maiores gloriā habe-
bit. Deus enim est iustus qui red-
dit vnicuiq̄ iuxta opera sua. **Ro. 2**
Rogemus ergo dñm.

O Pro dña sermo. ix.
Date ei de fru-
ctu manū suarū: et lau-

dent eā in portis opera eius. **Pro-
uer. vi.** Secundum Apostolum ad
Ro. 12. Qui non laborat manduca-
re nō d̄: et a p̄trario sensu arguitur
q̄ q̄ laborat d̄ de suo labore come-
dere. Qđ p̄firmat idē **Pau. 1. Cor.**
ix. Quis inquit plantat vineā et de
fructibus eius non edit: propterea
de hac dña pōt expōi verbū p̄positū.
in quo tria notant. Primū est libe-
ralitas tribuētis. qđ notat cū p̄mit-
tit̄ date ei. vos angeli. s. Scđm est
idoneitas p̄merētis. cum addit̄. de
fructu. ma. su. Tertiu est honorabi-
litas decedētis cū sequit̄. Et lau. e.
in portis opera eius.

¶ Primo dico q̄ i verbo p̄posito
notat liberalitas tribuētis. ibi. scili-
cet date ei. vbi est sciendū q̄ de⁹ dat
tribuētibus et bona facientibus.
Primo rationabiliter. ideo dicit̄
Math. xiiij. Date et dabitur vobis
vna enim manus lauat aliam.

Secdo dat liberaliter. Vñ **Math.**
xix. Cētuplū accipietis et vitas eter-
nā possidebitis. Natura enim hoīs
liberalis ē plus dare q̄ accipere vt
dicit̄. **ij. Eth.** Et ideo dicit̄ **Luc. 6.**
Mensurā bonā et cōfectā et coagita-
tā et supfluentē dabūt in sinū v̄rū.
Tertio dat irreuocabiliter. Unde
Math. v. Venite benedicti patris
mei p̄cipite regnū qđ vobis paratū
est a cōstitutōe mūdi. Esurui enī
et dedistis mihi māducare. Et ibi
infra. Et ibunt hi in suppliciu eter-
nū iusti autē in vitā eternā. Quia
igit̄ hec domina libēter dedit pau-
peribus amore dei: merito de⁹ da-
bit ei rationabiliter regnū eternū.

¶ Secundo ponitur in verbo p̄-
posito idoneitas p̄merētis. ibi de
fru. ma. su. Si accipiter accipit co-
turnicem: a dño recipit. portiones

pro puella

Sic debet esse de quolibet homine. Quia si quis fructuose laborat debet de proprio labore gaudere. Triplex autem est fructus quem ista domina acquisiuit.

¶ Primus est fructus penitentie de quo Math. iij. Facite vobis fructus dignos penitentie. vbi Grego. Tāto enim quis debet se alacriter abstinere quanto se meminit et illicita perpetrasse.

¶ Secundus est fructus iustitie. Quando. s. quis non indiget penitentie facit opera iusta. de quo Jaco. iij. Fructus iustitie facientibus pacem: quia beati pedes euangelizantium pacem. Tertius est fructus glorie de quo Sap. iij. Honorum laborum gloriosus est fructus hunc triplicem fructum habuit ista domina: quia et de peccatis penitentiam fecit sibi impositam. Et multa bona superaddidit. Et eternam gloriam permeruit.

¶ Tertio notatur in verbo proposito honorabilitas decedentis cum subiungitur. Et laudent eam in portis operum eius. Circa quod est sciendum quod hec domina.

¶ Primo laudatur a christo. Unde Prover. vi. Vir eius laudauit eam. i. christus. cui se desponsauit per verum amorem.

¶ Secundo laudatur a proximo. Iuxta illud psalmus. Laus eius in ecclesiis sanctorum.

¶ Tertio laudatur a bonis operibus. Iuxta illud Eccl. ix. In manu artificis opera laudabuntur: et per dominum magister et artifex. Nam puerbium est quod opus magistrum commendat. Legitur de beata Helisabeth regina quod studuit implere sex opera pietatis. unde in camera sua parabat lanam pro vestitu pauperum. eos pascebat et potabat. Infirmos visitabat: et capti-

uos mortuos associabat: ut possit in extremo reddere rationem. Rogemur: ¶ Pro puella. Sermo. x.

Non est mortua puella: sed dormit. Math. ix. Dominus noster loquitur hic similitudinarie sicut multotiens loquebatur. Unde sensus verbi est quod sicut facile est alios dormientes excitare. sic erat sibi facile puellas mortuas suscitare. Et hoc est quod dicitur in verbo proposito in quo loquendo spiritualiter tria notantur.

¶ Primum est priuatio culpe cum premititur. Non est mortua.

¶ Secundus est adeptio siue decor gratie: cum additur puella.

¶ Tertium est possessio glorie cum subiungitur: sed dormit.

¶ Primum dico quod in verbo proposito notatur priuatio culpe cum dicitur. Non est mortua. Ubi est sciendum quod triplex est mors. s. Nature. Culpe. et Heberne. Prima mors est nature: que tria in se habet. Primum est inuitabilis Boe. ij. de consolatione. Met. vij. Quid o superbi colla mortali iugo frustra leuare gestiunt. quasi dicat frustra hoc facitis licet remotos fama per populos meas linguas explicet: id est manifestet. Et licet magna turba fugiat clavis domus mors tamen spiritus altam gloriam. Inuoluit humile pariter et celsum caput: equatque summis summa. Unde Hebre. ix. Statutum est hominibus semel mori. Decretum autem regis non est immutare. Hester. ix. ps. Quis est homo qui uiuet et non videbit mortem: quod dicitur nullus. proprio. n. filio non peccat de quo magis nec aliter. Secundo est terribilis. Unde vij. Ethic. dicitur ultimum terribilium mors. Tertium pro hoc bene figurata est

Sermo 1

per bestiam que habet dentes ferreos. Daniel. iij. Comedens et comminuens: quia nullus potest resistere ei. Tertio est inuestigabilis. Unde Ecclesi. ix. Nemo nouit finem suum. et ps. Preoccupauere me laquei mortis et ante pericula occupauere me. id est semper debemus esse parati. Iuxta illud Math. xxij. Ideo et vos estote parati: quia quia hora non putatis filius hominis uenire. Sero senescite. Adhuc in uentute.

Secunda mors est mors culpe. Sicut enim mors corporalis separat animam a corpore ita mors spiritualis culpe se parat animam a deo. Unde i. Jo. iij. Qui non diligit me manebit in morte quia a deo est per peccatum obno separatus.

Tertia mors est mors gehene. De qua habet in ps. Mors depascet eos. Sicut enim herba comesta iterum nascitur ita damnatorum pena continue renouatur.

Trasibunt ab aq. nium ad calorem nium. et conuerso Job. xxij.

Secundo dico quod in uerbo proposito notatur pulchritudo siue decor gratie cum dicitur puella. que a puritate dicitur. Unde sciendum est quod ad hanc puritatem tria requiruntur. scilicet.

Adentis munditia.

Carnis pudicitia et conuersationis gratia.

Primo requiritur ad puritatem mentis munditia. De qua dicitur Judith. xij. Non vereatur bona puella ingredi ad dominum meum. Puella que est munda in corde et conscientia necesse est esse munda in carne quia immunditia corporis preedit ab immunditia mentis. Math. xv. De corde exeunt cogitationes male adulteria: falsa testimonia: ita quod conscientia et cor est causa omni mali operis. Unde ubi est munditia cordis est munditia operis vel corporis. Et idem dixit beata Lucia Pascha.

si minari sibi quod ad lupanaria faceret ea duci. Numquam conueniat corpus nisi de consensu mentis. Et tales non oportet timere irritare coram deo quia secure perire. Secundo requiritur carnis pudicitia siue que nullus in illa rebus irabit. siue sit munditia uirginalis: siue nuptialis: siue uidualis. Nam ut dicitur Sap. Nihil conueniat irabit in illa rebus. Talis sic munda fuit Rebecha de qua dicitur Gen. xxij. Erat Rebecha puella decora nimis uirgo quoque pulcherrima: et incognita viro.

Tertio dicitur esse puella conuersationis honesta: que consistit in uerbis et in gestibus: et actibus pudicis. Unde dicitur uirgo Lucia paschalis. Corrupti bonos mores colloca mala: uel uana. Unde de hac potest exponi illud iij. Re. i. Erat abijsaach sunamitis puella pulchra nimis: et sequitur. Rex autem cum cognouit eam.

Tertio dico quod in uerbo proposito notatur adeptio glorie cuius dicitur Dormit. ubi est sciendum quod gloria eterna comparatur somno propter tria. scilicet. Quia primo somnus est laborum terminatiuus. Sic est et gloria sempiterna. Unde apoc. xxij. Et modo enim iam dicitur ps. ut re a. tab. suis. Secundo somnus est naturalis recreatiuus. Unde Jo. xvi. Si dormit saluus erit. Cum enim natura gescit roboratur et recreatur: et recreata melius potest dormire: et morbo resistere. sic facit quies eterna. Unde Epoc. xxi. Absterget deus omnem lachrymam ab oculis eorum.

Tertio somnus esturbationum sedatiuus: sic eterna gloria. Leui. i6. Dormieris et non erit qui extereat. Rogemus ergo dominum nostrum Jesum Christum ut a somno peccati nos excitet. Amen.

pro paruulo Sermo xi

Pro paruulo. Sermo. xi.

Sed diligere etis
me gauderetis utique: quia
vado ad patrem Ioan.
xiiij. Secundum apostolum ad Ro.
xij. Quod gaudere cum gaudentibus.
Et quia iste puer gaudet: ideo qui eum
dilexerunt debent gaudere cum ipso.
Et hoc est quod dicit in verbo propo-
sito: in quo quidem verbo duo no-
tantur. Primo proposito debite con-
gratulationis cum premittitur. Si. d.
me. Secundo euidentia lucide ratio-
nis ibi quia vado ad patrem.

Circa que notantur per quattuor
psuauerunt homines gaudere de carorum
absentia. scilicet cum elongatur ab eis.

Primo pro acquirenda diuitia-
rum copia.

Secundo pro acquirenda hono-
rificentia.

Tertio pro acquirenda sapientia.

Quarto pro sanitate habenda.
propter hec quattuor debemus patie-
ter ferre absentiam paruulorum.

Et primo pro acquirenda diuitiarum
copia. Nam vadunt ad obtinendum
immensas diuitias. Non enim est
finis thesaurorum illorum. Unde Ba-
ruch. 4. O israel quod magna est gloria
domus dei et ingens locus possessio-
nis eius etc. Preterea ille est diues
qui est contentus: et ille est pauper
qui non est contentus. Unde Sene-
ca. Que est magna paupertas? Aua-
ritia. Que sunt magne diuitie? non
desiderare diuitias. Sed illi qui sunt
in paradiso sunt contenti et nihil plus
desiderant: ergo sunt diuites. Unde
psalmus. Satiabor cum apparue-
rit gloria tua. Math. xi. Omnia mi-
hi tradita sunt a patre meo.

Secundo debemus eis gaudere pro

acquisitionem maximi honoris. Sunt
enim filij dei et heredes. Magnus
honor est esse domicellus imperato-
ris: maior est esse filius: et multo ma-
gis est esse filius dei altissimi. Si. n.
filius et heres pro deum. Gal. 4. Unde
ps. Gloria et honore corona cum.

Tertio debemus eis gaudere: pro-
pter acquisitionem magne sapientie.
Unde Grego. Et quod est quod non vi-
deant qui videntem omnia videt.
In ipso. n. tanquam in speculo omnia videt
aperte. vii. Math. xi. Confiteor tibi domine
rex celi et terre: quia abscondisti hec a
sapientibus et prudentibus et reuelasti ea paruulis.

Quarto est eis congratulandum: quia
acquistuerunt perpetuam sanitatem et
vitam. Unde Apoc. 21. Et absterget
deus omnem lachrymam ab oculis
eorum: et mors non erit ultra: neque lu-
ctus: neque clamor: neque dolor erit ul-
tra: que prima abierunt. Et ideo di-
cit ps. Convertere domine animam meam
in requiem tuam: quia dominus bene-
fecit mihi. Quia eripuit animam
meam de morte: oculos meos a la-
chrymis: pedes meos a lapsu. Non
ergo de talibus dolendum est de re-
cessu: nec plorandum nisi tempore:
quod tempus. scilicet natura requirit rationabiliter.
Exemplo beate Agnetis que dixit
parentibus suis flentibus. videte ne
me quasi mortuam lugeatis: sed con-
gaudete mecum et congratulamini:
quia cum his omnibus lucidas se-
des accepi. Rogemus.

Pro paruulo. Sermo. xij.

Sinite paruu-
los venire ad me. Talis
enim est regnum celorum.
Math. xix. Secundum quod scribitur
Ecclesia. 14. Omne animal diligit
simile sibi. Dominus autem noster

Sermo xii

est humilis: et ideo humiles diligit sicut ipse dixit *Matth. xi. ubi ait.*

Discite a me: quia mitis sum et humilis corde. Quia ergo paruuli sunt humiles: et ei sibi similes: ideo libenter recipit eos: ut dicitur in verbo proposito: cum ait discipulis. Sinite paruulos etc. In quo quidem verbo tria notantur. Primo indicit animo tristitie rationabilis: cum premitur sinite. quasi dicat nolite prohibere. Secundo ponitur dilectio innocentie desiderabilis: cum addit: paruulos venire ad me: quia scilicet diligo eos. Tertio subiungitur collatio gratie ineffabilis: cum subinfertur. Talium. n. est regnum celorum.

Primo quoniam ad primum debemus promittere deum facere propter tria.

Primo propter rationem potestatis.

Secundo propter rationem bonitatis.

Tertio propter rationem veritatis.

*Primo debemus ipsum promittere facere ratione potestatis vel auctoritatis. In voluntate. n. eius vniuersa sunt posita: et non est qui possit voluntati eius resistere. Unde ps. Omnia quecumque voluit dominus fecit in celo et in terra: ita accidit eis qui volunt ei resistere sicut boui contra stimulum calcitranti: quoniam vno stimulo recipit duos. Unde ait Saulo *Act. ix.* Durum est tibi contra stimulum calcitrare. Secundo debemus dimittere facere deum ratione bonitatis: quia semper facit quod melius est. Unde facit sicut bonus medicus qui melius nouit quid expodiat infirmo quam ipse infirmus vel alij. Unde *Aristo. v. Ethicorum* dicit quod infirmus magis debet obedire medico quam patri: ita est de deo. Unde *Augu.* Si diuina clementia usque quod pertingit:*

quod minime dubitandum est credere mihi o homo: quia ita tecum agitur ut agi oportet. Et ideo dicit *Prover. iij.* Noli prohibere benefacere eum qui potest: et tu ipse benefac. Tertio debemus ipsum dimittere facere ratione veritatis et equitatis. Ipse. n. non potest errare. Ideo dicitur *Eccle. v.* Non iudices contra iudicem. *fm* enim quod iustum est iudicat: Cecus enim non debet videntem dirigere: quia si cecus ceco ducatum prestat ambo in foueam cadunt. *Matth. decimo quinto.*

*Secundo dico quod in verbo proposito notatur dilectio Innocentie immutabilis. cum dicitur paruulos. ubi est sciendum quod Innocentia paruulorum ostenditur in tribus. Primo in mundicia affectionis. ideo dicit dominus *Matth. xxiiij.* Malicia puuli est: tales sunt digni regno celorum assistere: vnde *Prover. xxij.* Qui diligit cordis munditiam propter gratiam labiorum: habebit amicum regem. et *Mat. vij.* Beati mundo corde: quoniam ipsi deum videbunt. Secundo dico quod est in eis munditia vel innocetia pueris: ideo dicit dominus *Matth. xiiij.* Nisi conuersi fueritis et efficiamini sicut paruuli innocetes: supple non intrabitis in regno celorum: quia nulla malitia ibi potest regnare. Unde ps. Innocentes et recti adheserunt mihi. Audiui quod quidam iuuenis frater minor valde bonus in fine dixit istud verbum contra fratres expectantes finem eius. *De autem pro innocetia suscepisti etc.* Tertio in pueris debet esse innocetia incorruptiois: quia sequuntur agnum quocumque ierit: ut dicit *Epoc. xiiij.* Et de talibus carat Ecclesia. Quocumque pergis. virgines sequuntur atque laudibus etcetera. Ideo dicit dominus*

petrus Sermo. xiii.

Prover. ix. Si quis est paruulus veniat ad me. Tertio dico q̄ in verbo p̄posito notat̄ retributio gloriosa cum d̄r. Talium. n. est regnum celoz. Ubi est sciendum q̄ regnum celozum est talium triplici iure.

¶ Primo iure acquisitionis.

¶ Secundo iure hereditarie possessionis.

¶ Tertio iure liberalis donationis.

¶ Primo dico q̄ regnum celozum est paruulorum iure acquisitionis.

Nam p̄ sacramenta baptismi ex institutione divina hoc acquirere.

Omnis. n. q̄ baptizatus fuerit saluus erit. Math. xlii. Decretum aut̄ regis nō lz̄ p̄terire ut d̄r. Hester. i. Sz̄

posset alius dicere multi sunt baptizati q̄ regnum celozum non intrant.

Dicendum est q̄ non intrant. qz̄ p̄stant impedimentum: z̄ reddunt se indignos: tales non sunt paruuli.

Secundo regnum celozum est paruulorum iure hereditarie possessionis. Filij enim p̄rem deb̄t hereditarie. Un̄

Gal. vi. Si filius z̄ heres p̄ deum.

Isti aut̄ sunt filij dei p̄ adoptionem vel per adoptionis gratiam. Unde

Jo. i. Dedit eis potestatem filios dei fieri. h. q̄ cre. in no. eius. Sz̄ si filij z̄

heres. Ro. ij. Tertio regnum celozum est paruulorum iure liberalis donationis.

Nam cuz deus sit summus liberalis z̄ potens: dat illud oib̄ dignis.

Hec. n. est pp̄rietas liberalis: ut d̄r Iuj. Et̄hi. Hi aut̄ digni sunt. Unde

dicit̄ eis. Luc. xij. Nolite timere pusillus grex: qz̄ complacuit patri vestro dare vobis regnum. Quod nobis concedat̄ filius dei d̄.

¶ Petrus sermo. xiiij.

Petrus qui t̄z̄ servabatur in carcere.

Oratio aut̄ fiebat sine intermissione ab ecclesia ad deum p̄ eo. 2. ct. xij.

Sicut reges terreni habent suos carceres ad puniendum malefactores p̄

servanda iustitia. Sic etiam rex celestis: q̄ est iudex iustus z̄ rectus iudicatus eius ut habet̄ in ps. h̄z̄ suos

carceres in quibus ponit peccatores. Et ideo d̄ carcere purgatorij sp̄ualiter

loquendo pot̄ intelligi verbum propositum. In quo quidem verbo

possunt tria notari. Primum est huius p̄sone nōialis pp̄rietatis: cuz

premittit̄ Petrus. Secūm est penalis acerbitas: cuz additur: serva. in

carcere. Tertium est fraternalis charitas: cum subiungitur. Oratio aut̄

tem fiebat ab ecclesia sine intermissione. ad. de. pro. eo.

¶ Primo dico q̄ in verbo proposito notat̄ nōialis pp̄rietas cum dicit̄

Petrus. Ubi est sciendum q̄ bene venit huic an eo q̄ Petrus vocat̄.

Ubi est sciendum q̄ Petrus.

¶ Primo interpretat̄ agnoscens: qz̄ ipse cognovit divinitatem in christo.

¶ Secūdo interpretat̄ cōfiteus: quis ipsam fuit confessus libere dicens.

Tu es christus filius dei vivi.

¶ Tertio interpretat̄ dissolvens: qz̄ ipse habuit potestatem solvendi.

Mat. xvi. Quocūq̄. n. solueris sup̄ terram. Erit solutum z̄ in celis. Has enim pp̄rietas habuit iste dominus.

¶ Nam primo sua peccata cognovit. Initium. n. salutis est cognitio peccati. Un̄ ps. l. Iniquitatem meam ego cognosco.

¶ Secūdo peccata dolendo sunt plene p̄fessus. iuxta illud ps. Dixi p̄nitentor̄ aduersum me: nō ad

uersus proximum me excusando iniustitiam non iusticiam meam: non alienam. d̄no. i. sacerdoti: qui t̄z̄ locus dei

in hac parte. Tertio fuit v̄l erit oib̄.

paulus Sermo. xiiii.

duens in purgatorio per satisfactio-
nem dignam: iuxta illud. Isa. liij.
Solue vincula colli tui captiua filia
syon: quod fit per penas peccatis debitas.
ideo dicitur Eccl. ix. Quicumque poterit ma-
nus tua operare instanter: quia nec opus
nec ratio est apud inferos quo tu propicias.
Secundo dico quod in verbo proposito
notatur penalis acerbitas cum additur
servabatur in carcere. Ubi est sciendum
quod rex noster tres habet carceres. scilicet. In-
fernum purgatorium et limbum. Pri-
mus carcer est infernus: et est car-
cer reproborum: ubi nulla est redemptio
quia voluntas mala non habuit finem.
Unde Job. x. In persona damnato-
rum. dicitur. Uadam ad terram miserie.
Ecce pena sensus: tactus: et tenebra-
rum: ubi umbra mortis. Ecce pena vi-
sus. Et nullus ordo. Ecce pena intel-
lectus: sed sempiternus orrore inha-
bitat. ecce pena eterni metus. Secundus
carcer est purgatorium. Ubi sunt
anime penitentium que in hoc mundo non
compleverunt penitentiam. De qua
Paulus. Cor. iij. Hic saluus erit si tra-
sierit quasi per ignem. quoniam cum igne
inferni: et idem est secundum Gregorium. Sed dif-
ferunt quantum ad durationem. Hi au-
tem que ibi sunt differunt ab his qui
sunt in inferno: quia hi habent bonam
voluntatem et patientiam: alioquin perituri.
Tertius carcer est limbus puerorum
que non habent penam sensus: et habent
solationem maximam intellectus:
quia habent infusam scientiam: in qua
mundana felicitas consistit secundum philosophum
iij. Ethic. Cum enim desiderium nature
non sit frustratum vel frustra: ex fo-
de ala: et omnes homines natura scire desi-
derent: statim remoto corpore quod
impedit: quia non accipit scientia nisi
mediantibus sensibus: que nihil impe-
diunt et decipiunt saltem per accidens

deus insinuat scientiam anime.
De hoc potest exponi illud Isa. xliij.
Vinctis eius non apperuit carcerem.
Tertio dico quod in verbo proposito no-
tatur charitas fraternalis cum subiun-
gitur. Oratio autem fiebat sine intermis-
sione ab ecclesia ad deum pro eo. Ubi est
sciendum quod sicut in carcerem liberantur
tripliciter. scilicet. precibus et cambio.
sic illi qui sunt in purgatorio.
Primo precibus amicorum. Un-
de. ij. Machabeo. xij. Sancta et sa-
lubris est cogitatio pro defunctis. ut
peccata solvantur.

Secundo elemosynarum precibus.
Unde Tobias. Elemosyna a morte
et a peccato animam liberat: et
ipsa est que facit invenire vitam
eternam. Tertio commutatione
eucharistie cum datur et offertur
pro defunctis. Joan. vi. Panis
quem ego dabo caro mea est pro
mundi vita. Rogemus ergo.

Paulus Sermo. xiiij.

Paulus peragra-
gratis superioribus par-
tibus venit Ephesum
Act. xix. Intellegendo per partes
superiores vitam presentem et hunc
mundum: qui superior est respectu
purgatorij: possumus dicere quod hic
Paulus peragratis superioribus
partibus mundi huius: id est suo
completo viagio venit Ephesum:
id est ad finem. Ephesus enim finis
eorum interpretatur. Unde in ver-
bo proposito duo notantur.

Primum est peregrinatio peri-
culosa: cum premititur: per. per. scilicet.
partibus.

Secundum est terminatio erum.

Paulus

nosa: cum addit: venit Ephesum.
¶ Primo nota q̄ istius nobilis vi-
ri finis fuit.

¶ Primo exemplaris.

¶ Secundo fuit laudabilis.

¶ Tertio fuit utilis.

¶ Primo dico q̄ fuit exemplaris:
q̄ bene finiuit dies suos: et dedit no-
bis exēplū. similiter faciendi. iuxta
illud. Jo. xiiij. Exemplum. n. dedi
vobis vt quemadmodū ego feci: ita
et vos faciatis. Nam ipse penitenti-
as accepit et alia sacra deuote. Ser-
uauit. n. psiluz Ecclesiastes yltimo
finem loquendi pariter audiamus.
Deum time et mandata eius obser-
ua. hec ē ois homo. i. ad omnes ho-
mines. Secdo dico q̄ finis hui⁹ dñi
fuit laudabilis. Omnis. n. laus in
fine canitur. sicut in fine horarum
dñi benedicamus domino. Si nau-
igantes p̄ totum nauigium p̄spere
nauigassent et prudenter et in fine
deficerent nō essent laudandi. Un-
de Ambro. Lauda nauigantis feli-
citate. s. cum puenerit ad portus.
Et ideo dicit Apostolus. i. Cor. ix.
Sic currite vt comprehendatis.

¶ Tertio dico q̄ finis huius domi-
ni fuit utilis: q̄ ad beatitudinē ter-
minat⁹ est. fm q̄ credere possum⁹.
Nam de paruis ad magna: de terre-
nis ad celestia venit: et de tempora-
libus ad eterna: et his nulla est com-
paratio. Si. n. vt ait Grego. Que et
q̄ta sunt que nobis p̄mittunt in ce-
lis: vilescunt aīo oīa que habent in
terris. Ideo de fine istoz dñi. i. Cor.
ij. Quoz finis fm opa eoz. Opa. n.
illoz sequunt illos. Apoc. xiiij. Vi-
deamus finem maloz. Nam ille
finis est. Primo vitupabilis: q̄ nec
primam accipiunt: nec audire vo-
lunt hanc suadentes: nec alia sacra

petunt nec volunt: non legant p̄ ani-
ma: non restitunt aliena et hoc q̄
malam vitā egerunt. Bugu. Nō est
putanda mala mors: quā bona vita
precessit: et idem. Ad ori times: ma-
le viuere non times: non pōt male
mori q̄ bene vixerit. et idem. Hac
animaduersione p̄cutit peccator vt
moriens obliuiscat sui: q̄ dum viue-
ret oblitus est dei. Et ideo dicit apo-
stolus. i. Cor. ij. Quoz finis interi-
tus. Secdo est talium mors misera-
bilis: q̄ de miseria tpali transeunt
ad eternam. Unde Isa. lxvi. Uer-
mis eoz non moriet. et ignis eorum
non extinguet. Ad odo querit quo-
modo dicta sint vera cum multi vi-
deant sanctam h̄re vitam q̄ in fine
deficiūt. Rñdeo q̄ magna est diffe-
rentia inter videri et esse. Et ideo di-
cebat saluator Math. vij. Attendi-
te a falsis prophetis qui veniūt ad
vos in vestimentis ouium: in trun-
cus aut sunt lupi rapaces. et Mat.
vj. Nolite fieri sicut hipocrite tri-
stes: exterminant enim facies suas
vt videantur hominibus ieiunan-
tes. Amen dico vobis quia recepe-
runt mercedem suam. Qui ergo
bonam vitam habent non sunt cre-
dendi damnati.

¶ Secundo dico q̄ iste dominus
commendabitur a retributionis fe-
licitate cum dicitur venit Effessus.
Ubi est sciendum q̄ licet nescia-
mus certitudinaliter vtrum iam sit
in paradiso: credendum est q̄ aut
ibi est: aut cito erit cuz fecerit quod
precipit sancta mater ecclesia. Et
dubia semper sunt interpretanda
in meliorem partem: et de quolibet
est bonum presumendum nisi ap-
paret contrarium. Possumus et
go dicere q̄ iste est cum deo.

Philippus Sermo xv

Primo ad quiescendum.

Secundo ad congaudendum.

Tertio ad possidendum.

Primo est cū deo ad quiescendum. Juxta illud. Luc. xj. Pueri mei mecū sunt in cubili. Sicut enī post labores homines in stratu gescunt: sic post vitam presentem laborantes in penitentia requiescunt in patria. Apoc. xiiij. E modo' enī iam dicit spiritus vt requiescant a laboribus suis.

Secundo est cum deo ad congaudendum. secundum Boetium. Nul lius boni sine socio est iocunda possessio. et deus vult secum habere familiam cui sua bona communicet.

Unde ad hoc ipse inuitat amicos suos dicens Mathe. xi. Venite ad me omnes qui laboratis et onerati estis et ego reficiā vos: Deus facit secundum quod debent facere boni amici. secundus Aristot. i. Ethic.

Amicus debet permittere vocare amicum ad consolationem. Ad in

fortunū autem pigritatē esse oportet. Tertio est cum deo ad possidē

dum. Sumus enī heredes dei: co heredes autē christi. Sumus enim filij dei: et si filij et heredes. ad Ro

ma. xij. Et ideo quilibet eorum potest dicere illud Prover. viij. Me

cum sunt diuitie et gloria. Supple beredibus tribuenda. Unde ps.

Gloria et diuitie in domo eius. et iustitia eius manet in seculis seculi.

Iustum est autem qd bene operantes remaneret. Dignus est enī ope

rarius mercede sua. Mathe. xij. Et nunquid est bene factus qui sper

nit illam hereditatem pro ista? Si vt inquit Grego. considerem' que

et quanta sunt que nobis promittū tur in celis: vilescūt animo omnia

que habentur in terris. Rogemus ergo dominum nostrum etc.

Philippus sermo. xv.

Dixit dominus

Philippo: accedes ad iunge te ad currus istū

Act. 4. Ista verba proprie cōueniunt isti domino: et ratione nominis

et ratione vocationis. Ubi duo notantur. Primum est imperium di

uine maiestatis. cum premititur. Dixit spiritus sanctus philippo.

Secundum est contubernium superne ciuitatis. cum additur. Ad

iunge te ad currum istum.

Primo quantum ad primū est sciendum qd philippus interpreta

tur os tube: et ideo bene cōueniunt hic domino qui tube potest compa

rari propter tres condiciones quas habuit: et ad quas ordiata ē tuba.

Primo ad transfretandus tentoria.

Secundo ad animandū ad plia.

Tertio ad celebrandus solēnia.

Primo dico qd tuba vel officius tube fuit ordinata ad trāsfretandū

tentoria. Unde Nūe. iij. dicit. Fac tibi duas tubas argenteas: quibus

possis quocare multitudinē: quando mouēda sunt castra. Tentoria no

stra sunt corpora quibus tegimur. et in quibus habitat aīa nostra. Ista

mouēda sunt in morte. et in sepultura generaliter transfretanda ps.

Sepulchra eorum: domus illo: um in eternū. Nō habemus hic ciuitatem

permanentem: sed futurā inquirimus hereditatē. Ad debitas ergo translationē per debitas dispositio

nē nos vocat iste defunctus. Unde potest nobis dicere illud Ecclia. xxxvij. Memento iudicij mei sic

erit tibi: mihi heri: tibi hodie. Si sponde ergo domui tue: quia morieris tu et non viues. ij. Reg.

Secundo vocat ad animanduz ad prelia. ps. Succumate in neemema tube in in signi diei solennitatis vestre. i. in festo renouationis lune. Ad hoc festum vocat nos iste defunctus per sua exempla: per suas elemosynas. Unde de hoc potest exponi illud Prover. Non est vir in domo sua: quia abiit via longissima: in vita eterna: sacculu pecunie seculi. i. elemosynas et alia bona opera: in die lune hinc reuersurus. i. in die iudicij. quando scilicet erit lux lune vt lux solis.

Tertio vocat ad celebrandū solennia. idest ad deum laudanduz. ps. Laudate euz in sono tube. Ad hoc inuitauit nos iste dominus in morte per dispositionem debitam corpus Iesu christi recipiendo. Joā. vi. Qui manducat meā carnem et bibit meum sanguinem habet vitam eternam. Ad quā christus nos perducatur. qui est benedictus in secula seculorum. Amen.

¶ Joannes sermo. xvj.

Joannes cum impleret cursum suum: discedēs ab eis reuersus est hierosolimam. Act. xxij. Dominus noster comparat vitam istam cuidam viasio. Unde ait. Joan. xvj. Exiui a patre et veni in mundū iterum relinquo mundum et vado ad patrem. Ita possumus dicere de isto domino qui vocatur Joannes q̄ discedens a parētibz et amicis reuersus est hierosolimam ad patrem. idest ad vitam eternam. Et hoc est quod dicitur in verbo p

posito: in quo quidem verbo tria notantur.

¶ Primum est dignitas proprie nominationis euz premititur Joannes.

¶ Secundū est finis mundane peregrinationis cum addit. cū impleteret cursum suum.

¶ Tertium est felicitas diuine visionis cum subiungitur reuersus ē hierosolimam.

¶ Primo quantum ad primum quod notatur cum dicitur Joannes. Est sciendum q̄ Joannes interpretatur in quo est gratia. Et bene conuenit isti domino: qui fuit.

¶ Primo graciosus in se ratione moralis compositionis et perfectionis. Secundo fuit graciosus proximo ratione bone conuersationis.

¶ Tertio fuit graciosus deo, ratione humilis subiectionis.

¶ Primo dico q̄ fuit graciosus in se ratione moralis compositionis et perfectionis. Fuit enim vir prudens: temperat: curialis: totus affabilis et benignus. Unde quamuis secundū Aposto. ij. Corin. xij. Sint gratiarum diuisiones: quia est vnus deus diuidens singulis pro vt vult.

¶ Iste habuit bonam partem: quia multis gratis fuit dotatus. Unde bene ei conuenit illud Prover. ij.

¶ Babit capiti tuo augmēta gratiarum. Secundo fuit graciosus proximo ratione bone conuersationis: cū ipso viuens pacifice et benigne.

¶ Ideo bene seruauit illud Apli. i. Cor. i. Gratia vobis et pax. stat enim vnus cū alio. homo enim pacificus est obis graciosus. ps. Justicia et pax osculate sunt. Qui n. est iustus per cōsequēs est graciosus: qz sibi reddidit innocentia. primo beniuolētis

¶ Et hoc est quod dicitur in verbo p

Sermo xvi

et superioribus reuerentiam.

Tertio fuit gratus deo per humilem subiectionem eius precepta seruando. Unde potest de ipso exponi illud Luc. 1. Gratia dei erat cum illo.

Secundo notatur in verbo proposito finis mundane peregrinationis cum additur. Cum implerent cursum suum. Ubi est sciendum secundum Augustinum quod vita nostra est quidam cursus. Unde iste bonus homo: impleuit cursum suum tripliciter.

Primo velociter.

Secundo prudenter.

Tertio laudabiliter.

Primo dico quod iste dominus impleuit cursum suum velociter. Tunc quia satis iuuenis decessit: Tunc quia qui libet velociter currit ad mortem. Unde Job. 9. Dies mei velociores fuerunt cursore. Cursor enim quandoque quiescit et dormit: sed cursor ad mortem nunquam quiescit. Et ideo sine intermissione debemus benefacere. iuxta illud Gal. 6. Dum tempus habemus operemur bonum. Ad omnes marinari dum tempus proficuum et prosperum habent: nunquam tempus expectant. Secundo dico quod iste dominus impleuit cursum suum prudenter: quia sicut prudens cursor tria facit. scilicet. Primo se ipsum exonerat. Secundo luta declinat. Tertio offendicula vitat. sic fecit iste bonus homo. Nam primo onera diuitiarum deposuit. iuxta illud. Heb. 12. Deponentes omne pondus curramus ad propositum nobis certamen. Mercator quando scit pecuniam cito capturam quam citius potest ipsam expendit. Secundo prudens cursor luta declinat. Sic fecit iste bonus homo. Nam lutas vitauit. id est. delicias que coinquinant. Iuxta

illud. i. Cor. 10. Ego sic curro: non quasi in incertum: sed castigo corpus meum et in seruitutem redigo. Tertio prudens cursor offendicula vitat. sic fecit iste bonus homo. Vitauit offendicula superbie et duricie cordis. Unde. 2. Corin. 2. Omnis qui in agone contendit ab omnibus se abstinat. Tertio dico quod iste dominus impleuit cursum suum laudabiliter. quia perseuerauit usque in finem. Nihil enim prodest laboranti nisi perseueret et ad hoc possunt adduci tria exempla.

Primum est nauigantium. Si quis enim optime nauigasset per totum suum nauigium: et quando esset iuxta portum deficeret non esset laudandus. Unde Ambrosius. Lauda nauigantis felicitatem. scilicet. cum peruenerit ad portum. aliter enim totum perdit laborem sine utilitate. Secundum exemplum est pugnantium. si quis enim optime pugnaret in principio et in medio: sed in fine succumberet laudem de prelio non haberet. Unde. i. Cor. ix. dicitur quod corona victoribus datur non agonizantibus. Tertium exemplum ponitur de currentibus ad brauium: quia non optime currens in principio: sed perseuerans usque in finem accipit brauium. iuxta illud. i. Cor. ix. Omnes quidem currunt: sed unus accipit brauium. sic currite ut comprehendatis. Iste igitur dominus non solum bene cucurrit in principio et in medio: sed perseuerauit usque in finem. Nam in fine vite sue bene ostendit quod optimum brauium et coronam accipiet. Signa. n. magne deuotionis ostendit: que arguunt ipsum esse de numero saluandorum. Unde bene potest de ipso dici illud. Math. 10. Qui autem perseuerauerit usque in finem hic saluus erit. Rogemus ergo dominum nostrum iesum.

andreas Sermo xvii.

Andreas sermo. xvij.

OMNIS ex duobus qui secuti sunt dominum: erat Andreas frater Simonis petri. Jo. i. Secundum quod scribitur Eccli. 23. Magna gloria est sequi dominum suum: etiam quod ad imitationem beati Andree hic dominus Andreas secutus est christum. Dignus est magna gloria. Et ideo tamen ratione sequere quod nominis bene sibi conuenit verbum propositum. in quo tria notantur. Primum est distinctio singularis. cum premitur. unum ex duobus. Secundum est imitatio exemplorum: cum addit. Qui secuti sunt dominum. Tertium est discretio nominalis vel designatio personalis cum subiungitur: erat Andreas.

Primo quantum ad primum sciendum est quod beatus Andreas et iste dominus secuti sunt dominum.

Primo sicut seruus dominum per viam obedientie et humilitatis.

Secundo sicut filius patrem per viam similitudinis et conformitatis.

Tertio sicut discipulis magistrum per viam obedientie.

Quarto sicut agnus pastorem per viam innocentie et puritatis.

Primo dico quod beatus Andreas et iste dominus secutus est christum sicut seruus dominum per viam obedientie et humilitatis. ubi est sciendum quod quadruplex est seruitus.

Prima seruitus est naturalis. Secunda seruitus est regalis. Tertia seruitus est mercedis. Quarta seruitus est charitatis. Prima seruitus est naturalis. Sicut enim naturaliter necessarium est equis quod per homines dirrigantur: quia natura non deficit in necessariis. ita carentibus

prudencia necessarium est quod per prudentes regantur: sicut sunt barbari: et homines siluestres. Secunda seruitus est legalis quam leges statuunt: et hoc eorum qui capiuntur in bello qui dicuntur serui a seruando: leges enim hoc statuerunt ut homines animentur ad defensionem patrie sue potius quam seruos fieri.

Tertia seruitus est eorum qui principaliter mercedem expectant pro suo seruitio. De hoc. Jo. 4. Mercenarius autem videt lupum venientem et fugit: quia mercenarius est.

Quarta seruitus est principaliter eorum qui ex amore seruiunt. consequenter ex retributione: et de hoc dicit dominus Math. 24. Fidelis seruus et prudens quem constituit dominus super familiam suam. Talis fuit iste dominus: quia ex amore dominico seruiuit. et eius secutus est voluntatem. ideo potest de ipso exponi illud Gen. xxxij. Precedat dominus seruum suum et non ego. seruus autem qui non facit voluntatem domini sui vapulabit. Luc. xxij. Iste fecit voluntatem domini sui: eius precepta inter alios bene seruando. Et ideo bene sibi potest dici illud quod sequitur. Euge serue bone per dilectionem: et fidelis: quia super paucas fuisti fidelis: supra multa te. costi. Luc. xix.

Secundo secutus est christum sicut filius patrem per viam similitudinis et conformitatis. Unde potest de ipso dici illud Eccli. xxx. Mortuus est pater eius et quasi non est mortuus: similem eum reliquit post se. sed in quo in humilitate. de qua Mat. xj. Discite a me: quia mitis sum et humilis corde. Aditis secundum Aristo. viij. Ethic. Tenet

iob Sermo xviii

medius inter duo extrema. scilicet iracundiam qui excedit irascendo quibus non oportet. et quando oportet. et irascibilem qui non irascitur quando oportet et quibus oportet.

Aditus autem irascitur quibus oportet non enim irasci quibus oportet. stultum est: ut dicitur ibidem humilis autem tenet medium inter superbia: que appetit honores sine sufficientia: et delectionem que non curat facere. unde virtutes et sufficientia honorantur. Unde humilis non appetit honores indebitos: et vult honorare virtutes. Sed tunc est institia de sanctis et virtuosus qui recusabant honores. Ad quod dicitur quod nullus est qui defectus aliquos non habeat. Unde attendendo ad defectus recusabant honores attendendo ad virtutes non recusabant. Unde christus ponens exemplum huius dixit. Ioan. xiiij. Vos vocatis me magister et domine et benedicitis: sum etenim postquam lauit pedes discipulorum datus exemplum humilitatis. Jo. xiiij.

Tertio secutus est dominum sicut discipulus magistrum per vias obedientie. Querit Philippus. 9. Ethico. cui magis est obediendum magistro vel patri. et dicit quod magistro: et duci et medico magis est obediendus quam patri in his que spectant ad ipsos. Et primo posteriorum dicitur quod oportet adiscentem credere hoc fecit iste dominus: quia credidit perfecte in christum. Unde bene implevit illud Mat. viij. Magister sequar te quocumque ieris.

Quarto secutus est christum sicut agnus pastorem per viam puritatis et innocentie: et maxime in fine purificans se per confessiones et sacra-

mentorum susceptionem: que habent purificare hominis conscientiam. Unde Hier. xvij. Non sum confusus te pastorem sequens. Rogemus ergo dominum nostrum iesum christum.

¶ Jacob sermo. xvij.

Iacob abiit iter quod ceperat: et fuerunt ei obuia angelus dei. Gene. 32. Jacob in lingua hebreica idem est quod Iacobus in lingua latina. Ideo ista verba bene possunt convenire isti domino qui Jacobus vocabatur. In quibus verbis tria notantur. Primum est nominatio vel personalitas designata cum premititur. Iacobus.

Secundum est peregrinatio terminata cum addit: abiit iter quod ceperat. Tertium est retributio inchoata cum subiungit. Et fu. ei ob. angeli dei.

¶ Primo quantum ad primum est sciendum quod Jacobus interpretatur supplanator. Tria autem sunt que supplantare debemus. scilicet mundum. carnem et demonia: que sicut Boetius diversa movent prelia.

Primo mundus nos allicit per terrenas concupiscentias. Unde Job xvij. Abscondita est terra. id est in terrenis divitijs pedica eius. hanc debemus supplantare per elemosynas Luc. xj. Date elemosynam et omnia munda sunt vobis. Secundo caro nos allicit per delicias sicut hamus piscem per escas. Nos autem debemus volentem nos decipere supplantare per abstinentias. Juxta illud. i. Petri. ij. Carissimi obsecro vos tanquam advenas et peregrinos abstinere vos carnalibus desiderijs qui militant aduer-

Jacob Sermo xviii

sus animam.

Tertio diabolus nos allicit p' fraudulentiā vel fraudulentā verecūdiā maxime in fine ne cōfiteamur peccata nostra. Unde Gen. ij. Ipse insidiabitur calcaneo tuo. i. finis qui p' calcaneū partē corporis ultimā intelligitur. Nos debemus eū decipere confitendo. Ps. Dixi confitebor adversum me. iniustitias. m. d.

Secūdo notat in verbo pposito peregrinatio terminata cū additur abiit iter qd ceperat. vbi est sciēdū q' quattuor sunt que faciunt vias difficiles.

Primo quando sunt montuose.

Secūdo quando sunt lutuose.

Tertio quando sunt petrose.

Quarto quando sunt glatiose.

Prime vie sunt difficiles quando sunt montuose. Unde Eccli. xxv. Ascensus arenosus in pedibus veterani. qui. s. est valde difficilis et significat supbiam.

Secundo sunt vie difficiles quando sunt lutuose. Unde Abachuc. ij.

Viam fecisti in mari equis tuis in luto aquarū multarū. qd est valde difficile et mirabile ppter difficultatem. Tertio sunt vie difficiles qn sunt petrose. Unde Eccli. xxi. Via impiorū complantata lapidibus.

Quarto vie sunt difficiles qn sunt glatiose et lubrice. Unde ps. Fiant vie illorū tenebre sci' icet peccatorū: et lubricū: et angelus dñi persequēs eos. Ista quattuor sunt in peregrinatione in via huius mudi. In presenti enim vita scdm Greg. quasi in via sum' qua ad patriā pgimur. Ad ali aut spūs iter nostrū quasi qdam latrūculi obsecidit: vel per mōtes superbie. vel per lutū luxurie: vel per petras ire: vel per lubricū

instabilitatis et inconstantie. Per istas vias cum dei adiutorio transiit iste dominus. Et si tū aliquando cecidit per viam maxime in fine surrexit. ps. Impulsus euersus sum ut caderē. et dñs suscepit me.

Fortitudo mea et laus mea dominus. et factus est mihi in salutem.

Tertio notat i verbo pposito retributio inchoata cū subiūgitur. Et fuerunt ei obuiam angeli dei. vbi est sciendum q' angeli veniunt obuiam animabus.

Primo ad defendendū.

Secūdo ad presentandū.

Tertio ad honorandū.

Primo dico q' angeli veniunt obuiam animabus ad defendendū. Unde ps. Angelis suis deus mandavit de te: ut custodiant te in omnibus vijs tuis.

Unde dicit q'cū quedam anima egrederetur: et diabolus contra eam multa diceret. Angeli eam de diaboli potestate eripuerunt.

Secūdo obuiant ad presentandū.

Unde cantat ecclesia dicens: Domine iesu christe rex glorie libera animas eius de manu inferni et de profundo lacu: libera eam de ore leonis ne absor. eā tar. ne cadat in obscurum: sed signifer sanctus.

Adichael representet eam in lucez sanctam quam olim habrae' pro et semini eius.

Tertio veniunt obuiam ad honorandum: sicut faciūt ciues amico. Unde narrat beatus Grego. de Romulo q' in morte eius venerūt duo chori de celis: qui psallentes ita ut clare ab astantibus audirentur eaz portauerūt in celum. Rogemus ergo dominū nostrū iesum christū.

Simon sermo. xix.

Simon Sermo xix

Simon dominis

S Math. xiiij. Quia iste dominus Simon: fuit vocatus de miseria huius mundi et penis ad celestem requiem. Ideo sibi conveniunt verba proposita spiritualiter intellecta. In quibus verbis ad eius commendationem duo notantur. Primum est nominis proprietates virtuosas. cum premitur Simon: qui interpretatur obediens. Secundum est felicitas gaudiosa. cum additur dormis.

¶ Primo quantum ad primum est sciendum quod iste potuit proprie vocari Simon. id est obediens. Quia fuit obediens.

¶ Primo deo eius precepta servando.

¶ Secundo fuit obediens ecclesie.

¶ Tertio fuit obediens rectoribus mundi.

¶ Primo dico quod iste fuit obediens deo eius precepta inter alios secularia servando. Unde dominus adolescenti petenti quomodo posset ad vitam eternam ire. Respondit si vis ad vitam ingredi serva mandata. Deutero. viii. Obedere enim deo oportet: magis quam hominibus.

Secundo fuit obediens ecclesie et eius prelati. Juxta illud. Ecclesi. iij. Filij sapientie. Ecclesia iustorum: et natio illorum obuia. Tertio fuit obediens rectoribus et potestatibus. Juxta illud. Roman. iij. Filii obedite prepositis vestris. Non enim est potestas nisi a deo: et qui potestati resistit dei voluntati resistit. Roman. iij. Secundo dico quod in verbo proposito notatur eius felicitas gaudiosa: cum additur: dormis. Ubi est sciendum quod per somnum intelligitur requies sempiterna. Somnus enim corporalis est.

Primo laborum terminativus.

Secundo dolorum mitigativus.

Tertio est terrorum fugativus.

Primo dico quod somnus corporalis est laborum terminativus.

Unde christus post laborem diei dixit discipulis suis. Dormite iam et requiescite. Sic est de vita presenti et eterna: quia hic est multiplex labor. homo enim nascitur ad laborem. Job. 5. In vita autem eterna erit requies sempiterna. Juxta illud Apoc. 14. cap. Et modo enim 143 dicit spiritus ut requiescant a laboribus suis. quare? quia ibi non sunt illa propter que laborare oportet. scilicet fames sitis: calor: frigus: et huiusmodi. Secundo dico quod somnus corporalis est dolorum mitigativus. Ideo dixerunt discipuli de lazaro. Si dormit saluus erit. Jo. an. xi. Signum enim est quod natura vicit morbum. Non sumentem dormire. sic est in vita eterna: quia nullus est dolor. Unde Apoc. 21. Et absterget deus omnem lachrymam ab oculis eorum: et mors non erit ultra neque dolor: neque clamor: neque luctus erit ultra. Jam enim hyems transit: imber abiit et recessit. Cant. 2. 30. Tertio dico quod somnus corporalis est terrorum fugativus propter quod dixit dominus populo Josue. Levit. 26. Dabo pacem in finibus vestris: dormietis: et non erit qui extereat. Sic erit in vita eterna: scilicet quies sine terrore: quia ibi nullus erit inimicus: nec ulla discordia et omnium unum cor: et una voluntas. Unde ps. In pace in idipsum dormiam et requiescam. Rogemus ergo dominum nostrum iesum christum.

Matheus Sermo xx

Matheus. sermo. xx.

Vidit iesus hominem Matheus nomine: et ait illi sequere me. et surgens secutus est eum. Matth. ix. Quia iste dominus fuit sapiens et vir boni consilij: ideo sibi conuenit et conueniebat nomen quod habuit. s. Matheus. Matheus enim donator consilij interpretatur. Unde in verbo proposito ad eius commendationem de ipso spiritualiter exponendo tria notantur.

Primum est proprietates nominis: cum premititur. Vidit iesus hominem Matth. nomine.

Secundum est electio nominis: cum additur. Et ait illi sequere me. vocans eum de mundo. s.

Tertium est executio hois cui sub iungit. Et surgens secutus est eus.

Primo quantum ad primū est sciendum quod Matheus interpretatur donator consilij: quia ipse fuit donator consilij: et quia habuit quattuor que ad bonum psilium requiruntur.

Primum est ut sit consiliarius sapiens. Unde Thobie. 4. Consilius semper a sapiente perquire.

Secundum est ut sit amicus. unde Prover. 2. Causam tuam trahe cum amico tuo.

Tertium est ut sit bonus: ideo dicitur Eccli. xxv. A consiliario malo serua animam tuam.

Quartum est ut sciat circa que cadit consilium. hoc habuit iste dominus respectu anime sue. Nam in fine vite sue sapiens fuit. Amauit suam. et que sunt bona sibi psaluit: et que agenda erant nouit. Sunt autem multa sicut philosophum. i. Economicorum circa cadit que consilium.

Primum est: si res de qua agitur sit iusta vel iniusta.

Secundum est de pace vel de guerra.

Tertium est de alimento.

Quartum est de legibus.

Quintum est de custodia ciuitatis.

Primum habuit iste. et primo de iusticia acquirenda.

Secundo de pace cum deo facienda.

Tertio de cibo eucharistie deuote sumendo.

Quarto de diuinis legibus seruandis.

Quintum est de custodia mundana a temptationibus etc.

Bartholomeus. sermo. xxi.

Ascēderunt in cenaculum ubi manebat Bartholomeus. Act. 1.

Cenaculum dicitur a cena: quia ibi cenatur: et bene significat vitam eternam ubi cenat scilicet. Sicut enim homines post cenam cessant a laboribus et quiescunt: sic est in vita eterna. unde Apoc. 14. Almo do iam dicit spiritus ut quiescant a laboribus suis: et idem. Beati qui ad cenam nuptiarum agni vocati sunt. ad hanc cenam et ad hoc cenaculum beatus Bartholomeus et alij scilicet apostoli ascenderunt. Unde et hi qui de hoc mundo bene professi recedunt: recte ascendent. Et ideo de isto domino qui de hoc mundo ordinate recessit potest exponi verbum propositum: quia saltem in spe ascendit. Unde dicitur ascenderunt in cenaculum ubi manebat Bartholomeus. In quibus quidem verbis duo notantur. Primo ponitur actus virtuosus: cum preponitur ascenderunt in cenaculum psalmus. Ibi ut de virtute in virtutem. Secundo ponit status gloriosus: cum additur. In cenaculum ubi manebat Bartholomeus.

bartholomeus Sermo xxi

Primo est sciendum q̄ Bartholomeus interpretatur filius suspendentis aquas. i. dei qui aquas producit in nubib⁹ ⁊ suspendit. Bene ergo Bartholome⁹ fuit.

Primo filius diligens.

Secundo filius sapiens.

Tertio filius obediens. Talis fuit iste fili⁹ qui decessit.

Primo fuit fili⁹ sapientie. Juxta illud Prouer. Gloria patris est filius sapiens. Fuit autē sapiens q̄ presentia ordinauit. s. animaz suā ordinauit s̄m q̄ mandat ecclesia. Fuit peccata preterita recordatus: ⁊ de futura gloria disposuit per eie mosynas ⁊ pia legata facta ecclesie ⁊ pauperib⁹. Ista sūt opera sapientis s̄m Tullium ⁊ Senecam? Secundo dico q̄ iste dñs fuit fili⁹ obediens. iuxta illud. Eccl. iij. Filij sapientie: ecclesia iustorū: ⁊ narratio illoꝝ obuia: ⁊ bene dicit q̄ filij sapientes sunt de consortio iustorum. Impossibile est enim prudentem non existentem bonū. 6. Ethicorū. Quia virtus cū vitijs stare non potest. potest tamen esse instructus: vel habere naturalem indutriam. Sequitur et narratio illorum obuia. Juxta illd. Ephe. vi. Filij obedite parentibus vestris in his. s. q̄ estis eis subiecti. s. s̄m corpus. Secundū autē animam ⁊ ea que subiecti estis. alijs magis debeatis obedire: ⁊ alijs s̄m ea in quib⁹ subiecti estis eis vt sunt potestates iuxta illud. Ro. iij. Omnis anima potestatib⁹ subiecta sit. Non enim est potestas nisi a deo. Secundū etiam p̄b̄i losophū. ix. Ethicorū. Fili⁹ militās magis debet obedire regi vel duci q̄ patri. dico in his que pertinent ad eorū officia.

Tertio iste fuit fili⁹ seruiens deo: parentib⁹ ⁊ amicis. iuxta illud. Eccl. iij. Qui timet deū honorat parentes: ⁊ qui dñs seruet his q̄ se genuerunt: ⁊ de seruitio dei. Et ecce potest expōi illud Eccl. iij. Qui honorat patrē. s. deum Jocū dabit i filijs. De quo Mat. Pater noster qui es in celis: scificetur nomen tuum. ⁊ matrem. i. sanctam ecclesiaz Vita uiuet. s. lōgiore. s. eterna De qua. ps. Portio mea domine sit in terra uiuentium. Quia igitur iste fuit filius sapiens suam animam ordinando obediens deo ⁊ alijs ⁊ seruiens: ideo habere debet hereditatem. Eidē quam christus nos perducit qui est benedictus. Amen.

Barnabas sermo. xxij.

Segregate mihi Barnabam Act. xij.

Istud uerbum dictum est de beato Barnaba apostolo. potest etiam exponi de isto nobili sanctis angelis dictum a deo: vt ipsuz separent de hoc mūdo. In quo quidem uerbo tria notantur. Primū est Imperium gratiosum: cum premititur. separete. s. a mundo. Secundū est consortiū gaudio sū. cum additur mihi. Tertū est meritum fructuosum. cū subiungitur Barnabam q̄ alijs consolationis interpretatur.

Primo quantum ad primuz est sciendum q̄ tria sunt a quibus libenter homines separantur.

Primo a contagionis.

Secundo ab inimicis.

Tertio a locis seruitutis.

Primo ergo hoies libeter separant a contagionis: vt sunt leprosi. propterea Leuiti. xvj. Mandabat q̄

Barnabas Sermo. xxi.

habitarent extra castra. sic debemus separari a malis hominibus: quia interficiunt malis moribus et exemplis. Juxta illud psalmus.

Cum sancto sanctus eris. et cum peruerso peruerteris. et Ecclesia. xiiij. Qui tetigerit picem: inquinabitur ab ea et qui communicabit superbo induet superbiam.

Secundo libenter debentur homines separari ab inimicis. Juxta illud Ecclesia. 6. Ab inimicis tuis separate. et Ecclesia. xij. De inimico tuo non confidas in eternum: inimici nostri sunt demones. Et ideo ab eis separari debemus. primo petri. 2. Aduersarius noster Diabolus tanquam leo rugiens circuit querens quem deuoret cui resistite fortes in fide.

Tertio libenter debent homines separari a locis seruitutis. Et ideo secundum hoc voluit deus separare filios israel ab Egypto: ubi seruebant pharaoni sub onere luto: palea quoque. Iste locus est mundus qui totus in maligno positus est. 2. Pe. 5.

In quo homines seruiunt pharaoni. id est Diabolo sub onere auaritie palea etiam superbie. luto luxurie. Omne enim quod in mundo est concupiscentia carnis est: aut concupiscentia oculorum: aut superbia vite. i. Job secundo. Propter huiusmodi predicta vult deus: animas a corpore separari. Et primo a contagiosis ne inficiantur.

Secundo ab inimicis ne seducantur.

Tertio a mundo ne opprimantur et affligantur varijs temptationibus et vincantur. Propter hoc

vult deus amicum suum segregare a mundo. Unde raptus est ne malicia mutaret animum eius. sapiens. quarto.

Secundo notatur in verbo proposito consortium gaudiosum. cum additur mihi.

Primo qui sum sanitas indeficiens psalmus. Qui sanat contritos corde: et alligat contritiones eorum.

Secundo qui sum amicus subueniens. Lantico. 5. Comedite amici mei mecum.

Tertio qui sum et deo locum permanens et sufficiens. Mathe. 15. Venite benedicti patris mei. perci. para. vo. re. a constitutione mundi.

Tertio notatur in verbo proposito meritum fructuosum cum subiungitur. Barnabam: qui interpretatur filius consolationis. Quia enim iste libenter consolatus est alios: ideo meruit consolari. Juxta illud Mathe. In qua mensura messi fueritis alijs remetietur et vobis a deo. scilicet in vita eterna. Merito igitur iste consolatur.

Primo quia fuit filius consolationis lugentibus. iuxta illud. Ecclesiastici quarto. Non desis plorantibus consolationem. secundum enim philosophum nono Ethicorum.

Magna consolatio est visitatio amicorum. Unde ait. Presentia amicorum est delectabilis. Et ideo ait apostolus Roma. 12. Gaudere cum gaudentibus et flere cum flentibus. Addit autem philosophus. Quia consolatio est afflictis presentia. ideo in tribulatione prompte sunt visitandi. In consolatione pigres

matthias Sermo. xliii.

hoc ne possint notari amici q̄ p̄
pter se ipsos hoc agant.

Secundo fuit filius consolationis
viduis pupillis. Exemplo Job no
no. Dicentis. Cor vidue consola
tus sum. et hoc est bene necessarie:
quia vidue sunt vt plurimum de
solate. Unde primo ad Thimor.
quinto. Que autem vidua et de
solata speret in deum.

Tertio fuit filius consolationis:
egentibus. Juxta illud exemplum
Thobie. Thobias pergebat per
omnem cognationem suam et con
solabatur eos. Diuidebatq̄ vni
cuiq̄ prout poterat de facultatibus
suis. Nam secundum beatum Gre
gorium in quarto Dialogorum do
mus celestis acquiritur operibus
misericordie et pietatis.

Rogemus ergo dominum nostrum
Iesum christum fi. dei. etc.

Matthias. sermo. xliii.

Sors cecidit su
per matthiam. Actuum
i. capi. Quia dominus
est vocatus matthias: et sors mor
tis cecidit super eum. ideo congrue
potest dici et exponi de ipso verbis
propositum in quo quidem verbo
tria notantur.

Primum est necessitas moriendi:
cum premittitur. Sors cecidit.
Secundum est proprietas deceden
tis: cum additur super eum.
Tertium est commoditas vel utili

tas congaudentis cum subiungit.
Et annumeratus est.

¶ Primo quantum ad primum
est sciendum q̄ mors dicitur. Sors
propter tria.

Primo propter dubitationem pre
cedentem. Nescit enim homo fi
nem suum. Ecclesiastici. 21. Nil
certius morte: vel incertius hora
mortis.

Secundo propter timorem comi
tantem Job. Peccantem me quot
tidie timor mortis conturbat me.
Et psalmus. Timor mortis ceci
dit super me.

Tertio propter certitudinem subse
quentem. Hebre. nono. Statutum
est: omnibus semel mori. Circa
autem hanc necessitatem morien
di est sciendum q̄ iste casus mor
tis.

¶ Primo est vniuersalis.

¶ Secundo est ineuitabilis.

¶ Tertio est irrecuperabilis.

¶ Primo dico q̄ casus mortis est
vniuersalis. Quis enim secundum
psalmus. Est homo qui viuet et non
videbit mortem: quasi dicat nullus
Tam diues q̄ pauper: tam potens
q̄ debilis: tam sapiens q̄ stultus.
vnde Baruch vbi sunt principes
gentium ecce potentia: et qui pote
statem habent super bestias que
sunt super terram: qui argentum
thesaurizant et aurum in quo con
fidunt homines. Ecce diuitie: et ta
men exterminati sunt et ad inferos
descenderunt.

Secundo est ineuitabilis statutum
est hominibus semel mori. Hebre.
nono. Statutum autem regis non
licet preterire. Hester. primo.

Lucas Sermo xliii

Tertio est irrecupabilis. Unde. ij. Reg. xliij. Dēs morimur: z quasi aque dilabimur sup terras que non reuertuntur. Ecce irrecupabilitas.

¶ Secundo ponitur in verbo pposito pprietas decedentis: cuz addit. Super Mathia: q deo donatus interpretatur. Fuit aut hic deo donatus tripliciter. In baptismo. In penitētie z eucharistie sumptione. Insuper in sua gloriātiōe in spe vel in re. De. i. Job. vi. De substantia vestra donate mihi verbum dei appetens vt faciāt pueros baptizari. De scdo. s. de penitētia. Eccli. xxv. Da altissimo sm data eius. De tertio dī Ben. xliij. Da mihi aīas: cetera tolle tibi. Duo dicit: qz pmo de^o petit suū. Scdo relinqt qd non vult eum esse suum. Primo petit suum. s. animas que sunt sine creature. ps. Ipse. n. fecit nos z non ipi nos: z Ben. ij. Inspirauit in facie eius spiraculū vite z factus est homo in animam viuētem. Secundo recreatione in baptismo in quo anima sanctificatur z petit fides: z abrenunciatur diabolo. Tertio redemptione. Unde psalmus. Redemptionem mi. dñs populo suo. in eternum testamentū suū. Scdo dimittit mundo quod suum est. Primo: diuitias. Secundo honores. Tertio delicias. Omne. n. quod in mundo est: aut concupiscentia carnis est: aut concupiscentia oculorum: aut superbia vite. i. iōā. ij. Ista tria dimittit dominus mundo. Primo dimittit z relinquit diuitias. v. z. concupiscentia oculorum. Unde ps. Dormierunt somnū suū z nihil inue. omnes viri diuitiarū in manibus suis. Secundo dimittit

honores. vnde ps. Homo cuz in honore esset non intellexit: comparatus est iumentis insipientibus: z similis factus est illis: qz iumenta in morte non honorantur: sed in sterquilinum proiciuntur. Tertio relinqt delicias z dat tormentum. vnde Apoc. 18. Quantum se gloriificauit z in delitijs immundis fuit in carne: tantum date ei tormentum z lucrum. scdm enim mensuras delicti erit z plagarū modus. Deutero. 25. 2c. Rogemus ergo dominū nostrum iesum chrum.

¶ Lucas. sermo. xliij.

Lucas est mecum

z. ad Thesal. 4. Lucas dicitur a Luce. Unde qz iste qui hic iacet luxit multipliciter in mundo: ideo bene poterat Lucas vocari. Et quia opera z exempla lucida merentur diuinum pfortium. Iuxta illud Jo. 12. Qui mihi ministrat me sequat: z vbi sum ego: illic z minister meus erit. Ideo possumus credere qd est vel qd erit cum deo. Et ideo bene sibi conuenit verbum propositum. Lucas est mecum potest dicere dominus Iesus chrus. In quo quidem verbo ad commendationem duo notantur. Primum est splendor gloriose conuersationis. cum premititur Lucas. Secundum est dulcor gloriose retributionis cuz addit est mecum. Primum quantum ad primū est sciendum qd iste dominus habuit quattuor. Primo splendorem sapientie. Secundo splendorem operationis meritoze. Tertio splendorem pscientie bone.

generalis Sermo xxv

Quarto splendorez preclare fame.
Primo dico q̄ iste habuit splendorem sapientie. de quo Proverbio. xxvij. In facie prudentis lucet sapientia. ⁊ primo quatum ad honestum intuituum: ⁊ ad necessarium. Juxta illud Prover. iij. Palpebre tue precedant gressus tuos. ⁊ ps. Auerte oculos meos ne vi. vani. in via. t. vi. me. De stultis Proverbio. 27. Oculi stultorum in fines terre.
Secundo relucet in sermone. Juxta illud psal. Lucerna pedibus meis verbum tuum. ⁊ l. s. meis.
Secundo iste dominus habuit splendorem operationis meritorie. iuxta illud Math. v. Luceat lux vestra coram hominibus: vt videant vestra bona opa hoc bene fuit figuratum Josue. In lampadibus que luxerunt pre lagenarum fractione: que significant opera laboriosa.
Tertio habuit splendorem conscientie bone. de quo prover. 4. Justorum semita quasi lux splendens proccedit ⁊ crescit vsq; ad perfectum diem. Nam splendor bone conscientie incipit interius: ⁊ crescit ad exterius de bono in melius quousq; perficitur. vnde Augu. Vestra mereatur augeri: vt aucta mereatur profici.
Quarto habuit splendorē preclare fame. de quo. 2. Reg. 24. Sicut lux aurore oriente sole absq; nubibus rutilat. sic iste sine obscuritate alicuius infamie in ecclesia rutilauit. Lazarus. n. habuit de bono nomine. Juxta consilium sapientis Eccl. i. 12.
Secundo dico q̄ in verbo proposito notatur dulcor gloriose felicitatis vel retributionis cuz dicitur est meus. Vbi est sciendum q̄ iste est vel erit vt credit in requie sempiterna.
Primo ad quiescendum. Unde

potest de ipso exponi illud Luc. xi. Pueri mei mecum sunt in cubili. Pueri. s. qui purificati sunt p penitentiaz sicut fuit iste in fine. sunt mecum in cubili vbi est reges post laborem. Apoc. 24. Amodo iam dicit spiritus: vt re. a laboribus suis.

Secundo ad possidendum. Ad eam sunt diuitie ⁊ gloria. de qua qui cuz eos sunt participant. Sūt. n. heredes; dei coheredes autem christi.

Tertio sunt cum deo ad congaudendum. Unde potest de hoc exponi illud quod dicit Luc. 23. Hodie mecum eris in paradiso. Non dico q̄ iste sit iam in paradiso presentia: sed sententialiter ⁊ per spem: quod satis est. Ad quam nos perducatur Iesus christus qui semper est benedictus in secula seculorum. Amen.

Generalis. sermo. xxv.

Quis es: aut quo vadis: aut cui sunt ista q̄ sequis? Gen. 33.

Tres questiones preponuntur homini in verbo proposito.

Prima est de vilitate humane conditionis. cum premitur. Quis es?

Secunda est de necessitate transgressionis: siue transmigrationis. cum additur aut quo vadis.

Tertia est de vanitate possessionis cum subiungitur. aut cuius sunt ista que sequeris.

Primo ponitur prima questio. vbi queritur quantum ad hominis vilem conditionem cum dicitur.

Quis es? Ad hanc questionem respondet Dauid dicens. Ego sum vermis ⁊ non homo. vermis enim de terra nascitur: sic ⁊ homo. Fecit enim deus homines de limo terre. Gen. 2. Luz labore pascitur homo

Generalis

enim nascit ad laborem. Job. v.
Faciliter morit. homo autem quasi
flos egreditur et conteritur. Job. xiiij.
Quid est homo? Ad hanc questionem
respondit quidam philosophus Adriano prin-
cipi. petenti. quod est homo. homo est
rosa matutina: hospes unius diei.
Lucerna in vento posita. Alceruus
niue. Rosa est homo: quia in mane iuue-
tutis pulcher. in sero senectutis tur-
pis. ps. Mane floreat et transeat:
vespere decidat induret et areseat.
Hospes unius diei est homo: quia cum gau-
dio recipitur: et post recessum obliuio-
ni traditur. ps. Obluioni datus sum
tanquam mortuus a corde. Lucerna in
vento posita: quia in primo piculo est
ne extinguatur a morte. vii Job. i. ve-
nit vetus repetere a regione deserti: et
percussit quatuor angulos domus. i.
quatuor humores dissoluit acerum
niuis est homo: quia ab aestu febrium
faciliter dissoluit. hoc patet in pue-
ro quem suscitauit iesus regulo. Joa.
4. Quia heri hora septima reliquit eum
febris: propter quod mori incipiebat.
Secunda ponitur secunda questio: que est de
necessitate transmigrationis cum
queritur. Quo vadis. Ad hanc questionem
possunt respondere tres differentie
hominum. Quidam enim possunt respondere
quod vadunt ad infernum sicut latro ad
patibulum non reuersuri. Iuxta
illud Job. x. Vadam et non reuertar
ad terram miserie et tenebrarum. vbi
umbra mortis: et nullus ordo: sed
sempiternus orror inhabitat. Ecce
quod nunquam redeunt a miseria: quia
sempiternaliter hic habitant.
Secunda differentia hominum est eorum qui vadunt
ad purgatorium. et tales vadunt sicut
debitores ad carcerem post solutionem
debiti exsuri. Et isti cum queritur quomodo
vadunt possunt respondere sigillatim.

Vadam ad portas inferi. Isa. 34.
Inde exiit. propter quod dicitur ibidem. 12. Et
porta inferi erue domine animam me-
am: porta inferi dicitur purgatorium: quia
sicut per portas intrat ad domum sic per
locum purgatorij ad infernum. Unde infer-
nus dicitur quasi inferior locus. De hac
porta dicitur sap. xvj. Tu domine qui potesta-
tes habes vite et mortis deducis ad
portas mortis et reducis. supple pur-
gandus deducis: et purgatos redu-
cis. Est autem notandum quod tres sunt di-
stinctiones locorum infra terram.
Prima distinctio et differentia est
locus inferus. scilicet infernus.
Secunda distinctio et differentia est
quia supra infernum est limbus pue-
rorum qui non sunt baptizati.
Tertia differentia et distinctio est purga-
torij: quod est supra limbum: quia supra
purgatorium erat limbus sancto-
rum patrum. Elbrae et aliorum.
Tertia differentia et distinctio est sancto-
rum quod vadunt ad nuptias: sive eorum qui
vadunt ad paradysum. sicut qui vadunt
ad nuptias. de quibus Apoc. xix. Beati
qui ad cenam nuptiarum agni vocati
sunt. Et si queratur ab his quo vadunt.
potest unusquisque eorum respondere et di-
cere. Vado ad deum qui misit me. ioa.
16. Ad locum vbi est lumen indeficiens.
vbi gaudium sempiternum: vbi vita per-
ennis et immortalis vbi ciuitas sanctorum.
vbi dolor nullus nec tristitia post
gaudium vbi nox effugiet et senectus
non apparebit. vbi charitas inexplicabilis
vbi pax indiuidua. vbi assistunt
angeli et vniuersae potestates. vbi
manna et cibus celestis: et vita an-
gelica: et vt infinite et breuiter com-
prehendam omnis dolor et omne
malum non videbitur: et omne bo-
num deesse nunquam potest. h. Aug.
Queritur hic vtrum vnus plus ha-

Sermo .xxv.

beat de gloria q̄ alius. Et videtur q̄ non qz fm ioh̄. xvij. Hec est vita eterna vt cognoscant te solum z verum deū: z quez misisti iesum ch̄ristum: sed omnes ipsum cognoscūt ergo zc. In oppositum est illud ioh̄. 14. In domo patris mei mansiōes multe sunt. i. diuersi stat⁹ z gradus glorie. Respondeo q̄ vnus plus habet de gloria q̄ alius. qz meritum debet respondere premio. Et hoc requirit diuina iusticia que reddit vni cuiqz s̄z opera sua Math. xvi. Ad argumentum dicēdum est q̄ lz omnes videant deum: verius clarius videt q̄ alius. sicut etiam i hoc mūdo vn⁹ meli⁹ videt z itelligit q̄ ali⁹. Tertio pōitur tertia questio de possessionis vanitate: cum subdit. Elut cuius sunt ista que sequeris. Respōdet grego. q̄ nostra nō sunt que nobiscū ferre non possumus. Sūt autem tria que sequimur: z que nobiscum ferre non possumus.

Primo diuitias ferre nobiscū non possumus. vnde ps. Dormierunt som. su. z ni. iue. omnes vi. diuitiarum in ma. suis. vnde quando vn⁹ canis sequit̄ duos homines nescitur ab alijs cuius sit: nisi in recessu ab inuicem. sic est de diuitijs qz sequuntur z mundus z homines: s̄z quando homo recedit a mundo: tunc patet q̄ hoīs non sunt: quia remanent in domo.

Secundo delitie etiam hoīes non sequuntur: sed pene. Unde Apoc. 18. Quantum se glorificauit z in delitijs fuit mundi z carnis: tantum date illi tormentum z lucrum. Unde delitie comparantur esce existenti in hamo: que apprehensus mors sequit̄. Item veneno quod sub melle datur. Item vino dulci quod

in fine mordebit vt coluber. Pro uerbiorum vigesimo tertio cap.

Tertio honores etiam homines non sequuntur. Ratio est secundum philosophum primo Ethicorum. Quia honor est in honorante. honorantes autem in mūdo isto remanent decedentibus honoratis. ps. Non descendet cum eo gloria eius: id est honor. Tria sūt que non lucent nisi de nocte fm philosophū z. de anima. Squamme piscium. Noctalus: z Quercus putrida.

Squamme que facie sunt admodum denarij pecuniaz significant. Noctalus que ventrem in nocte habet lucidum significat ventris z luxurie delicias. Quercus putrida: que est arbor alta z fortis z folijs ornata honorem mundi z gloriam significat. Hec non lucent nisi in nocte huius mundi. Unde diuiti epuloni. Nec diuitie nec delitie cuz epularetur quotidie splendide nec honor bussi z purpure profunt. nec eum secute sunt: sed totum contrarium. Nam pro diuitijs habuit omnimodam paupertatem ita vt pauperis auxilium inuocaret.

Pro delitijs tormenta. pro honore vestium. Inferni habuit sepulturam. Unde Bernar. Quid profuit illi inanis gloria: breuis letitia: mundi potentia. Carnis voluptas: false diuitie: magna familia: z magna concupiscentia: quasi dicat nihil. Quod autem nullum istorum hominem sequatur patet in rege Alexandro de quo legitur: qd̄ eo mortuo z sepulto in tumba aurea conuenerunt philosophi plurimi. Quorum primus dixit zcetera. vt supra in sermōe de morte. Et ideo bene dicitur Ecclesiastes septimo.

generalis Sermo xxvi

Melius est ire ad domum luctus
q̄ ad domum conuiuſan illa enim
cunctorum admonetur hominum
interitus ⁊ cogitat iuuenis quid fu-
rurus ſit: de vilitate ⁊ humili ſtatu
hominis mortui legitur q̄ cuſ Alexander
iret vt inueniret paradisuſ
terreſtre inuenit quendam ſenez
⁊ cum locutus fuiſſet cum eo. ⁊ ſe-
nex cognouiſſet q̄ eſſet Alexander
rex: protulit quendam lapillum al-
bum: ⁊ dixit volo tibi hoc iocale da-
re: quod habet talem virtutem: qz
ſi quis eum diſcoopertum poſuerit
in ſtatera preponderat omnibus q̄
contra ponuntur. Si vero cooper-
tum fuerit modica terra: quantum
cumqz ſit modicum corpus prepon-
derabit eidem. Et tunc accipiens
ſtateram coraz eo probauit. quo fa-
cto ſubiunxit. volo tibi dicere quid
hoc ſignificet lapis iſte diſcoopert⁹
ſic ponderans. eſt rex Alexander duz
viuit: qui omnibus alijs hominib⁹
plus apreſciatur: ſed ſi modica terra
coopertus ſit poſt mortem. quodli-
bet corpus vile plus eo valebit ⁊c.
Regemus ergo dominum noſtrū.
Generalis. Sermo. xxvi.

Vmbre tranſi-
tus: eſt tempus vite no-
ſtre. Sap. v. Inter oia
que ſunt vana ⁊ cito tranſeunt: eſt
umbra. ⁊ ideo bene ſignificat vitaz
noſtram: que res debilis eſt: ⁊ citiſ-
ſime traſit. Et hoc eſt quod dicitur
in verbo propoſito: in quo quidem
verbo duo notantur. Primum eſt
proprietas noſtre peregrinationis
cum premititur. vmbre tranſitus.
Secundum eſt mutabilitas noſtre
conditionis cum additur tempus
vite noſtre: quod tempus compa-

ratur vmbre propter quatuor con-
ditiones.

¶ Primo propter durationis bre-
uitatem.

¶ Secundo propter deceptionis
falſitatem.

¶ Tertio propter denſitatis obſcu-
ritatem.

¶ Quarto propter mutationis cō-
tinuitatem.

¶ Primo dico q̄ vita noſtra com-
paratur vmbre propter durationis
breuitatem. Breues enim dies ho-
minis ſunt. dicitur Job. 14. Unde
p̄s. Dies eius ſicut umbra pretere-
unt. hoc conſiderantes defuncti di-
cunt illud ſap. Quid nobis profuit
ſuperbia? Quid diuitiarum iactan-
tia contulit nobis? omnia tranſie-
runt tanquam umbra: ⁊ tanquam
nuncius precurrentis: ⁊ tanquaz na-
uis que pertranſit fluctuantē aquā
aut auis que tranſuolat in aere: cu-
ius nullum eſt inuenire argumen-
tum itineris eius. aut tanquam ſa-
gitta emiſſa in locum deſtinatum.
vbi ſapiens comparat vitā noſtraz
quinqz rebus que tranſeunt velociſ-
ſime. Primo vmbre: que quanto
maior eſt citius tranſit vt patet in
veſperis. vnde. p̄s. homo vanitati ſi-
milis factus eſt: dies eius ſi. vñ. p̄s.
Secundo vita noſtra tranſit veloci-
ter vt nuncius precurrentis domini
ſuum iturum ad gloriam vel ad pe-
nam. vñ. Prover. xv. Indignatio
regis nuncius mortis. ſcilicet eter-
ne: quia opera mala ſunt nuncius
mortis eterne: ⁊ nuncius bonus de
terra longinqua: ſcilicet de mundo.
ſicut enim mala opera nunciant:
vnde rex indignatur. ſic bona vnde
rex placatur. Tertio tranſit vita no-
ſtra ſicut nauis tranſit aquam flu-

Sermo .xxvi.

etuantē cum multis periculis de quibus. 2. Cor. xj. Periculis fluminū: periculis latronū &c. Quarto vita nostra transit sicut avis volans per aerem propter insidiantū demonum sagacitatem. Adulter sunt infidie dolosi. i. demonis. Eccl. xj. Sed nos debemus facere. sicut avis sedēs in ramo. & circumquaque respiciens ut possit venantiū pericula declinare. iuxta illud. Ps. 20. Frustra iacitur rethe ante oculos pennatorum. Quinto vita nostra transit sicut sagitta que in altum proiecta statim ad yma reuertitur. sic est de vita nostra: quia quātumcūque homo per honores & diuitias sublimetur necesse est in terram reuerti. vnde Job. i. Nudus egressus sum: de utero matris mee. Nudus reuertar illuc. Et Eccl. 22. Reuertatur puluis in terram suam.

Secundo dico quod vita nostra comparatur umbre propter deceptionis falsitatem. Aliud enim videtur esse umbra & aliud ē. Videtur enim esse corpus & non est. sic est de vita nostra quia aliud ostēdit: & aliud impendit. Ostendit. n. quietem & laborem impendit. vnde Job. v. Homo nascitur ad laborem. Unde dicit Aug. O vita misera quantos decipisti: quantos excecasti: qui te videt non te cognoscit: qui te cognoscit non te diligit: qui te diligit: tu eum decipis. Et ideo dicitur Eccl. 14. c. Qui apprehendit umbram sequitur ventum: sic qui attendit ad ista mundana.

Tertio dico quod vita nostra comparatur umbre propter densitatis obscuritatem. Quanto enim umbra densior: tanto frigidior. Sic & vite huius felicitas: quanto maior: tanto

magis ab amore dei refrigerat: Unde Grego. Tanto quis ab amore dei disiungitur: quanto inferius delectatur. De hac umbra dicitur in ps. Humiliasti non in loco afflictionis: & cooperuit nos umbra mortis. Locus afflictionis est mundus iste plenus miseris. Unde Grego. Quibus malis non urgetur mundus iste? q. d. oibus. Et ideo ista umbra figuratur per umbras Juniperi spinose sub qua requieuit Helias. 3. Re. 29 Umbra enim Juniperi spinosa mundi vitam significat plenam punitionibus multarum penarum. De quo Boetius lib. de consolatioe dicit quod in limine Iouis sunt duo dolia. Quorum alterum est plenum amaritudine: & alterum plenum dulcedine: & de his omnes ingredientes oportet gustare. Adundana felicitas multis amaritudinibus est respersa. Hec autem umbra quanto densior: tanto magis ut dictum est a diuino amore refrigerat: & calore diuine dulcedinis pruat. Quarto dico quod vita nostra comparatur umbre propter mutationis cōtinuitatem. Unde Job. 13. Homo natus de muliere: breui viuens tpe repletur multis miseris: qui quasi flos egreditur & cōteritur: & fugit velut umbra & nunquam in eodem statu permanet. In quibus verbis. Primo ponitur per pagationis iniqtas. cū dicitur homo natus de muliere. Unde ps. Ecce in iniqtatibus conceptus sum: & in peccatis concepit me mater mea. Secundo ponitur vite pritis modicitas cū additur. breui viuens tpe: Unde Job. x. Paucitas dierum meorum sicut breui. s. tempore Tertio ponitur penarum varietas cum dicitur. Repletur multis miseris. de quo Grego. dicit quod his verbis angustamur ad vitam: & dilatamur ad penam.

generalis.

et ps. Multiplicate sunt infirmitates eorum. Quarto ponitur complexio- nis fragilitas cum subdit. Qui quasi flos egreditur. et conteritur. de quo Jacobi. i. Exortus est sol cum ardore: et arefecit fenum: et flos eius cecidit vel decidit: et decor vultus eius deperijt. Quinto ponitur vite instabilitas ibi. Et fugit velut umbra: et nunquam in eodem statu permanet. De quo Eccli. vij. Stultus ut luna mutatur. Stultus est homo qui pro parvis magna relinquit: sicut ille qui vidit umbram carnis carnem relinquit. hic ut luna mutatur: quia nunc est lucidus nunc obscurus. nunc cornutus per dominum. nunc sine cornibus per seruitium. nunc magnus per potentiam. nunc parvus per impotentiam. Roge. ergo.

Generalis sermo. xxvij.

Status est hominibus semel mori. Hebre. 9. Res insolita est causa admirationis. unde ex admiratione ceperunt homines philosophari. ut scribitur prologo Methaphysice voluerunt autem scire quare tales res insolite contingebant. Mors ergo non est res insolita: sed usitata a principio mundi ex diuino statuto. Et ideo non est mirandum: si homines vel quando homines moriuntur: sed magis si contrarium eueniret: quia secundum quod scribitur Hester. i. De cretus regis non licet preterire. Et hoc est quod dicit apostolus in verbo proposito. In quo quidem verbo.

Primo ponitur auctoritas potentis punitoris. cum promittitur statutum est.

Secundo ponitur fragilitas labentis peccatoris. cum subditur hominibus.

Tertio ponitur subtilitas furen-

tis exactoris. cum subdit semel mori.

Primo ergo ponitur auctoritas potentis punitoris cuius dicitur statutum est. Ubi est sciendum quod hoc statutum fecit imperator altissimus creator celi et terre propter tria.

Primo ut liquide monstraretur peccatorum transgressoris. Secundo ut integre seruetur preceptum mandatoris. Tertio ut acriter purgetur delictum peccatoris.

Primo dico quod statutum moriendi fecit dominus eternus ut liquide monstraretur peccatorum transgressoris. Bonae consequentia est quod si quis punitur iuste ergo peccauit. cum igitur deus sit iustus iudex et punierit primum hominem morte et totam eius posteritatem ergo peccauit. Sed posset aliquis dicere quod cum solus Adam peccauit. solus debuit puniri. Proinde solus Adam non peccauit: sed omnes peccauerunt in eo. Ro. iij. Tota enim natura humana erat in Adam et ideo tota fuit corrupta in eo: unde sicut serpens venenosus generat serpentem venenosum: ita Adam per peccatum corruptus omnes genuit peccatores: et quia stipendia peccati mors. Ro. 6. Ideo omnes mori debemus: et nullus excipitur qui non aliquando moriatur cuiuscumque conditionis sit. Secundo dico quod homo moritur ut integre seruetur preceptum mandatoris. Si enim non seruaretur diuinum statutum minus timeretur preceptorum. unde quia non statim contra malos profert sententiam absque dubio filij hominum perpetrant mala. Eccli. 8. Ut igitur homines timeant transgredi diuina precepta morte transgressionis puniuntur. Alia ratio est quia preceptum graue non fuit. Iuxta illud. Jo. 5. Mandata eius graua non sunt. Tertia ratio est quia

Sermo .xxviii.

magis credidit diabolo q̄ deo.
Tertio dico q̄ p hoc statutū purgat
acriter d̄lictū p̄ptoris Adors. n. ē
Primo intensiue afflictiua.
Sec̄do extensiue priuatiua.
Tertio deceptiue preuentiua.
Quarto permansiue retentiua.
Primo dico q̄ mors est intensiue
afflictiva. Unde dicit. iij. Eth. q̄
mors est ultimū terribiliū. ⁊ ratio
est: q̄ ubi est maior unio: ibi est dif-
ficilior separatio: ⁊ per cōsequens
maior dolor. Sicut. n. dilectio ⁊ cō-
iunctio conuenientis cum conueni-
ente: ita dolor est separatio eorum.
Et ideo dixit quidam rex. i. Reg. iij.
Siccie q̄ sepat nos amara mors:
q̄ propter unione maximā corpo-
ris ⁊ anime est dolor maximus: iō
dicebat Dauid. Ecce in pace idest
in unione corporis ⁊ anime: amari-
tudo mea amarissima. 2. Eccli. 41.
O mors q̄ amara est memoria tua
hoi habenti pacē i substantijs suis.
Sec̄do mors est extensiue priuatiua
Nā eius priuatio se extendit ad oīa
bona mundi priuat enim parenti-
bus ⁊ amicis: honoribus ⁊ delitijs.
Primo priuat parentib⁹ ⁊ amicis
Unde ps. Perit memoria eorū cū
sonitu. s. palmarū ⁊ cāpanarū. Exē-
plū habemus triū amicorum.
Sec̄do priuat hoies diuitijs: honori-
bus ⁊ delitijs. Un Sapie. 6. Quid
nobis p̄fuit supbia? Quid diuitiaz
iactātia p̄tulit nobis: oīa trāserunt
velut umbra: ⁊ Baruch. 4. Ubi sūt
p̄cipes gēnū? ⁊ q̄ d̄nant sup bestijs
q̄ sunt sup terrā? Ecce supbia hoīs.
Qui argētū thesaurizat: Ecce diui-
tie. Qui i aub⁹ celi ludūt: ecce deli-
tie: ⁊ tñ exterminati. i. extra mūdi
terminos positi sūt: oīa relinquētes
in mūdo: ⁊ nihil portātes. Tertio

dico q̄ mors ē deceptiue p̄uentiua.
Un. Eccl. 9. Nescit hō finē suū: s̄
sic pisces capiunt hamo. ⁊ aues cō-
p̄hēdunt laq̄o sic capiunt hoies in
tpe malo. s. mortis. Pisces qdē ⁊
aues delicias in cibo q̄rūt ⁊ mortez
accipiūt. sic est de hoibus. Exēpluz
hēm⁹ Luc. 12. De diuite q̄ dicebat.
aīa mea hēs multa bona p̄gregata
in annos plurimos. Epulare: rege-
sce comede ⁊ bibe. Cui subito di-
ctū est. Stulte hac nocte aīaz tuā re-
petent a te. Quarto dico q̄ mors ē
p̄māsiue retētiua: sicut. n. descēdūt
flumīa sine reuerfōe: sic ē de hoib⁹
moriētib⁹. iō dixit qdā sapiens d̄na
regi. Dauid mortuū filiū deplorāti
Noli mi d̄ne nimis flere filij tui
mortē. q̄ eū recuperare nō potes.
Omnes. n. morimur ⁊ quasi aque
dilabimur sup terram que non re-
uertuntur. 2. Re. 4. Rogem⁹ ergo.
¶ Generalis sermo. xxviii.

Quis est hō q̄ uiuet
⁊ nō vide-
bit mortē: ps. Ne hoies
p̄fidāt i iuuetute: vel for-
titudie v̄l potētia: p̄pha eos iſtruit:
⁊ p̄fidētes i his arguit dicēs. Quis
ē hō tā iuueis: tā fortis: tā potēs qui
possit resistere morti. q. d. null⁹. Et
hoc est quod dicitur in verbo pro-
posito. in quo duo notātur.
Primū ē fragilitas hūane p̄ditōis
cū p̄mittit. Quis ē hō. Hō. n. d̄r ab
humo qd ē terra ⁊ q̄ facit ē Gen. 2.
Formauit ergo d̄ns de hoiez de li-
mo terre. Sec̄d⁹ ē necessitas finalis
p̄clusiōis qd notat cū addit. Qui ui-
uet ⁊ nō videbit mortē. D̄s. n. mo-
rimur a q̄si aq̄ dilabimur sup terrā
q̄ nō reuertūt. 2. Re. 14. Circa mor-
tē ergo sciēdū ē q̄ q̄ leuitabilis est.
Prō ē mēorāda cū attētōe sollicita

Generalis.

Secundo est expectanda cum preparatione debita. Tertio est tollenda cum firma constantia.

Primo dico quod quia mors est inevitabilis est memoranda cum attentione sollicita. Nam secundum beatum Hieronymum: Facile contemnit omnia qui semper se cogitat moriturum. unde propterea est mortis memoria habenda.

Primo quod excludit dulcedinem mundane delectationis.

Secundo quod inducit formidinem eterne damnationis.

Tertio quia inducit multitudinem fraterne compassionis.

Primo mortis memoria est habenda: quod excludit dulcedinem mundane delectationis. sicut enim amaritudo fellis vberibus supposita facit infantem refugere lactis dulcedinem. sic mortis memoria consolationem et dulcedinem delectationis mundane. Est enim valde amara. Unde Ecclesiastici. 41. O mors quod amara est memoria tua. Et ideo merito facit dulcedinem delectationis effugere. Nam secundum Gregorium. Non moritur dulcedo: nisi cum amaritudine. Non moritur frigus nisi in calore. Non est mortua mors nisi in vita. Et ideo nihil adeo tantum valet ad demandum carnis vitia: quantum cogitare qualis sit mors tua. Et de hoc habemus exemplum in tribus nobilibus qui cum venarentur inuenerunt sepulchrum spurcissimum plenum. Quod confidentes mundi delicias reliquerunt. Secundo dico quod memoria mortis inducit formidinem eterne damnationis. unde Ecclesiastici. 7. Melius est ire ad domum luctus: quam ad domum quiuij. In illa enim cunctorum admonetur interitus et cogitat inueniens quid futurum sit. quod propter peccata post mortem datus

est homo. Ideo dicit Augustinus. Mortem timetis? Si timetis quare a peccato non auertitis. mori male timetis. male vivere non timetis. Noli timere. non potest male mori qui bene vixit. Discas bene mori. si didiceris bene vivere. Tertio dico quod memoria mortis inducit multitudinem fraterne compassionis. et de hoc legitur. 2. Machab. 12. Sancta ergo et salubris est cogitatio pro defunctis exorare ut a peccatis soluantur. et hec quod considerabat quod hi qui cum pietate dormitionem acceperant optimam haberent repositam gratiam pro viventium supplicia suffragia. Et ideo ipsi hoc petunt instanter secundum illud Iob. ix. Misereamini mei. misereamini mei. s. u. a. m. quod manus domini te. me. Secundo dico quod mors est expectanda cum preparatione debita. et ad hoc inducit nos saluator. Mat. 14. dicens. Ideoque et vos estote parati: quod nescitis qua hora dominus noster venturus sit: per mortis iudicium. Debemus autem esse parati tripliciter.

Primo sicut seruator ad obediendum. Secundo sicut bellator ad pugnandum. Tertio sicut viator ad ambulandum. Primo dico quod nos debemus esse parati ad mortem sicut seruator ad obediendum. iuxta illud psalmi. Paratus sum et non super turbatus ut custodiam mandata tua. Qui enim vult ad vitam ingredi seruet mandata. Mat. xix. Secundo dico quod nos debemus esse parati ad mortem sicut bellator ad pugnandum. i. Pe. 5. Aduersarius vester diabolus: tanquam leo rugiens circumcui querens quem deuoret: ideo ad resistendum debemus esse parati. Iuxta illud quod sequitur. Cui resistite fortes in fide. maxime in fine ubi insidiat nostro calcaneo. Gen. 3. Un

Sermo. xxix.

de. i. Cor. 24. Si incertam vocem det deus. s. subito vocado. quis pre parabit se ad bellū. q. d. stultus est ultimā horā expectare. Tertio debem⁹ esse parati sicut viator ad ambulandū. Viaticū corporis christi sumēdo deuote. iuxta illud Tobie. v. Paratis omnib⁹ que necessarie erāt in via. fecit Thobias: vale patri suo. Sic debemus nos in morte facere parentibus.

Tertio dico q^o mors est sustinēda cū firma constantia. Q^o enim vitam non pōt debem⁹ s^m Senecaz patienter ferre: nec timere. s^m enim Ambro. propter tria timet miles amittere: equus. Primo timet ne emendā habebat. Secūdo q^o equo p^o dito capi posset. Tertio q^o equ⁹ est nobilis bonitatis et magni valoris p^opter ista tria non debem⁹ timere corpus amittere. Securi enim esse possumus de emēda a d^ono. Unde Ambro. Mori non timeo: quia bonum d^oni habeo. Nec p^opter timorem captiōnis: quia per mortem sumus extra periculū. iuxta illud. ps. Anima nostra sicut passer erepta est de laqueo venantiū: laque⁹ cōtritus est et nos liberati sum⁹. Nec p^opter bonitatē: q^o reformabit corpus humilitatis nostre cōfiguratiū corpori claritatis sue. Rogemus ergo dominū nostrū. zc.

Generalis sermo. xxix.

Reuertatur puluis in terrā suā et spūs redeat ad deū q^o dedit illū. Eccl^s. 12. i. naturale est q^o omnia ad suum principiū reuertant^r. Unde de fluminib⁹ dicit Eccl^s. 1. Ad locum vnde exeūt flumina reuertunt^r: ut iterū fluāt. et Gen. 11. dicit homini

primo patri. In sudore vultus tui vesceris pane tuo: donec reuertaris in terrā de qua sumptus es: q^o puluis es et in puluere reuerteris. Sciendum est igit^r q^o homo habet duo principiā. s. corp⁹ et aīaz. principiū corporis ē terra. Anime vero. de⁹. Et ideo oportet eam reuerti ad sua principiā. Et hoc est quod eis dicitur in verbo p^oposito. In quo quidē verbo duo notant^r.

Primū est resolutio ad principiū subiectiuū: cū premitit^r. Reuertat^r puluis in terrā suā. Secūm ē regressio ad principiū p^oductiuū: cū addit^r. Et spūs redeat ad deū q^o dedit illū. Et primo quantū ad principium subiectiuū. q^o notat^r cum dicit^r. Reuertat^r puluis in terram suam: est sciendū q^o pulueris conditio vel reuersio: p^o quam nostra resolutio per mortē designat^r: tres habet malas proprietates.

Primo puluis de terra oritur. Secūdo puluis faciliter spargit^r. Tertio puluis pedib⁹ conculcat^r et subijcitur. Sic ē de nostro corpore miserabili.

Primo namq^o de terra est: et de terra nascit^r. Unde Job. x. Ipse loquens ad deum sic ait. Adimento queso q^o sicut lutū feceris me: et in puluere reduces me. Lutū autē de puluere fit. Re. 7. ca. Inauta ē caro mea putredine. et sordib⁹ pulueris cutis mea. q. d. de sordib⁹ pulueris fact⁹ sū. Et ideo nō debet homo superbire: sed se humiliare. p^opterea d^r. Eccl^s. x. c. Quid supbis terra et cinis? q. d. non habes materiam superbiendi. propter duo videm⁹ q^o homines humiliat^r se. Primo propter sui infimā p^oditionem. Unde Michae. 5. Humiliatio tua

Generalis

in medio tui.

Secundo propter aliorum comparationes. Unde Greg. primo lib. Dialogorum dicit. Si quis putat se aliquid esse dux de alijs meliora audierit humiliatur. Exemplum habemus in moralibus. Videmus enim quod homines infime conditionis semper sedent inferius. Si qui putent se et aliud esse maioribus superuenientibus eis cedunt. Duas predictas causas humilitatis habent in se homines huius mundi. Primo habent in se vilitatem conditionis quia de terra sunt: ideo superbiere non debent. Unde Eccli. x. Quid superbis terra et cinis. q. d. causam superbie non habes. sed humilitatis magne. Secundo habent in se inequalitatem comparationis: quia omnia sunt eis nobiliora. Unde Ber. Si purpureo habitu te iactas Paulo honestius nobilitat. Si ceterum philomena dulcius cantat. Si pulchritudine rosa pulchrior. Si fortitudine thaurus fortior. Si animositate leo animosior vel audacior. Si sapientia formica sapientior. Si generositate demon generosior. Non solum homo de terra est: sed in puluerem reuertitur. unde de eo dicit dominus per prophetam Arruit tanquam testa virtus mea. et lingua mea adhesit faucibus meis. et in puluere mortis deduxisti me. ubi nota quod res transit cum onere suo. secundum iura. homo autem de puluere est: per mortem autem transit in puluere. Et ideo sicut homo vivus est vilis: sic etiam mortuus: et multo amplius. Unde Innocentius de vilitate conditionis humane nature. Quid fetidius humano cadauere. Quid horribilius homine mortuo? Cuius gratissimus erat aspectus in vita: mo-

lestus erit aspectus in morte.

Secundo dicebatur quod puluis facilliter spargitur. Sic et homo facilliter moritur. Unde modico vento. modico ferro. modico veneno conteritur. Ideo dicitur Job. Ecce nunc in puluere dormio: et si mane me quesieris non subsistam. Ubi est sciendum quod commotio pulueris quandoque reddit odorem ut aromata trita quandoque reddit fetorem ut stercoreum puluis. sic est de resolutione per mortem. Quidam enim relinquunt post se odorem bonarum virtutum et exemplorum sanctorum sicut fecit Job et Theobias. De quibus Job. 2. Job. Hanc autem temptationem permittit ei deus ut posteris daretur exemplum patientie eius sicut et sancto Job in quo odorem sancte anime conuenit. Alij pulueres relinquunt fetorem peccatorum et pessime fame. De quibus in figura dicitur Job. vij. Induta est caro mea putredie: et sordibus cutis mea. Ista pulueris resolutio per mortem bene figurata fuit Daniel. vij. In statua Nabuchodonosor que licet haberet caput aureum per fulgentem sapientiam vel per dominium et epulentiam. pectus et brachia argentea per sonoram eloquentiam. ventrem ereum per sanitatis permanentiam. Tibias et partem pedum ferreas per fortitudinis excellentiam. tamen pars vltima fuit fictilis per instabilitatis: et fragilitatis deficientiam. unde et lapis diuine iusticie comminuit et redigit in puluerem: quia fundata fuit in fragilitate lutea.

Tertio dicebatur quod puluis pedibus subicitur. Unde. Mat. xxiii. Excutite puluerem de pedibus vestris. Pes qui est vltima pars hominis

Sermo .xxix.

figurat mortem que est finis vite. Unde dicitur Gen. 2. Diabolo in sidiabitur calcaneo eius. Huic subi-
cit puluis nostre fragilitatis. Un-
de Augustinus in sermone. Eludi quia no-
lenti dominata est mors. Nas insi-
dias in resolutione sui pulueris me-
tuens hic dominus vel domina cō-
tra se munivit sacramentis eccle-
sie: maxime viatico corporis christi
quod est robur in via qua ad patri-
am tenditur: vt illuc puenire se-
cure.

¶ Secundo principaliter in verbo
proposito notatur regressio ad prin-
cipium effectiuum. cum dicitur.
Et spiritus redeat ad deum qui de-
dit illum. Sed quis autem qualis
spiritus redibit. Respondeo q̄ re-
dibit ad deum.

Primo spiritus qui compungitur
non spiritus obstinatus. Secundo
spiritus qui dirigitur: non spiritus
obliquatus. Tertio spiritus qui
compatitur: non spiritus obdu-
ratus.

Primo dico q̄ ad deum reuertitur
spiritus qui conteritur: non spiri-
tus obstinatus. Unde ps. Sacrifi-
cium deo spiritus cōtribulatus cor
contritum etc. Qualiter autem de-
beat fieri hoc sacrificium. Scien-
dum est q̄ in veteri testamento sa-
crificium fiebat de animalibus. Et
sic fiebat.

Nam primo pecora occideban-
tur.

Secundo excoxiabantur.

Tertio incidebantur.

Quarto in piscina lauabantur.

Quinto sacerdoti offerebantur.

Sexto cremabantur. Sic spiritua-
liter debet fieri sacrificium spiritus
contriti in penitentia. Nam primo

debet voluntas spiritus nostri mō-
do interfici. Juxta illud. Coll. 3.
Mortificate membra vestra que
sunt super terram. Secundo debet
excoxiari. conuersionem veteres
ammouendo. Juxta illud Coll. iij.
Expoliantes vos veterem hominē
induete nouum: qui secundum de-
um creatus est. Et Isa. 55. Dere-
linquat impius viam suam: et vir
iniquus cogitationes suas.

Tertio debent peccata in frustra
diuidi per subtilem examinationē:
et distincte. Juxta illud Isa. 4. Re-
cogitabo tibi omnes an. m. i. amar.
anime mee. Quarto debent lauari
per lachrymarum effusionem. Jux-
ta illud. Isa. 1. Lauamini mundi
estote. auferite malum cogitationū.
vest. ab oculis meis. Quinto debet
sacerdoti offerri per veram confes-
sionem. Juxta illud psal. Dixi con-
fitebor aduersum me iniustitiam
meam domino dixi confitebor. i.
proposui: quia sufficit bona volun-
tas vbi non est oportunitas confi-
tendi sequitur aduersum me non
aduersus proximum me excusan-
do: sicut fecit Adam dicens. Gen.
iij. Mulier quam dedisti mihi so-
ciam dedit mihi de ligno et co-
medi. sequitur iniustitiam me-
am: non meas iustitias sicut fecit
phariseus qui dicebat. Domine
non sum sicut ceteri hominum.

Sexto et vltimo debent per sacer-
dotem incendi per integram ab-
solutionem. Tunc enim omnia
peccata delentur. Juxta illud.
Matth. xvi. Quaecunq̄ solueris
super terram: erunt soluta: et in ce-
lis: et quaecunq̄ ligaueris super
terram erunt ligata et in celis. Ta-
le sacrificium est deo spiritus cōtri-

Generalis.

bulatus: non spiritus obstinatus
Unde Ro. 2. Scdm duritiā tuam
& impenitens cor tuū thesaurizas
tibi iram. i. effectū ire per penas in
die ire. i. iudicij. De quo cantat ec-
clia. Dies illa dies ire: calamitatis
& miserie dies magna & amara val-
de. Talis nō fuit spūs huius domi-
ni vel dñe. Sed fuit spūs contribu-
latus & compūctus. Secdo dico qd
ad eū reuertit spūs qd dirigit nō spi-
ritus obliquitas: & de hoc spiritu
dicit ps. ipsum postulans dari sibi.
Spiritu rectū in noua in viscerib⁹
meis. Rectū est cuius mediū non
deuiat ab extremis. Extrema dile-
ctionis sunt deus & proximus. Me-
diū est ipsa dilectio. Tunc autē ē
recta dilectio s̄m Greg. cū amicos
diligim⁹ in deum & inimicos diligi-
mus propter deū. De talib⁹ dicit
Lant. 1. Recti diligūt te. Spūs tali-
um reuertit recta via ad deū. Jux-
ta illud psal. Spūs tuus bon⁹ dedu-
cet me in terram rectam: & non spi-
rit⁹ obliquat⁹ per odiū & inuidiaz.
qualis fuit spiritus Saulis qui nō
rectis oculis propter inuidiam da-
uid aspiciebat vt dicitur. i. Reg.
xviij. Talis non fuit op⁹ huius do-
mini vel domine sicut nostis.
Tertio dico qd ad deum reuertitur
spirit⁹ qui compatitur non spirit⁹
obduratus. Beati enim misericor-
des qm ipsi misericordiam conse-
quentur. Mt̄ arb. vij. Scdm Greg.
Misericordia comes est defuncto-
rū & post dicit qd non vidit miseri-
cordem mala morte perisse vel pe-
rire. De tali spiritu dicitur in per-
sona viri pij Eccl. 24. Spirit⁹ me⁹
super mel dulcis: & vere super mel
& plusq̄ mel: qz dulcedo mellis ha-
bet determinatos effectus. Dulce

do vero compassionis habet deter-
minatos. Unde ad Tbi. 1. Pietas
ad omnia valet. Talis spiritus ad
deum reuertitur non spiritus ob-
duratus. Cor enim durus male ha-
bebit in nouissimo. Eccl. xij. Ta-
lis non fuit spirit⁹ huius domini
vel domine: sed plenus omni pieta-
te & misericordia: adeo sibi dicitur.
Euge serue bone: qz in pauca fuisti
fidelis supra multa te constituam
in. in gau domini tui. Ad qd gau-
dium nos perducatur. Iesus xps dei
filius. Amen.

Generalis sermo. xxx.

Secundū mul-
titudinem dolorū meorū
in corde meo letificaue-
runt animā meā. ps. Quilibet dolo-
re cordis affectus de morte huius
carissimi fratris vestri. Si prudēs
est dicit cū ppheta. Scdm multi-
tudinē zc. Consolationē nobis in-
gerit mors eius ppter tria.
Primo qz fuit pacifica. Natu-
raliter enim obiit non gladio: non
veneno: non repentino morbo: nō
fulgore subito. Sed naturaliter de-
bitum vniuerse carnis exoluit. Ita
qz ipse potuit dicere illud psal. In
pace in idipsum dormias & requie-
scam. Sic enim primo homini &
per consequens toti posteritati ei⁹
dictum est. Puluis es & in pulue-
rem reuerteris. Gen iij.
Secundo quia eius mors fuit
domestica. In proprijs enim suis
obiit: non in aliena patria. lingua. s̄
presentib⁹ parētib⁹: fratrib⁹ sorori-
bus: notis & amicis: qui eo egrotāte
& moriente consolati sunt & i sepul-

Sermo .xxxi.

ch:um antiquorum suorum humanere. Talis mors omnibus naturaliter desideranda est. Legit enim de berzelay amico David: qui dixit ei cum David inuitaret cum ad delicias regias. 2. Reg. 19. Reuertar seruus tuus: et moriar in ciuitate mea et sepe liar iuxta sepulchrum patris mei et matris mee.

¶ Tertio quia eius mors fuit deuota. Spiritualibus enim armis munitus obiit sub armis inq̄ confessionis pure absolutionis ecclesie sacre. Communionis sacrosanctevnctionis extreme: quem cum solennibus exequiis profecuti sumus. et orationibus deuotis. Ista sunt arma fidelium per que diabolo resistitur et vincit. Ephesios sexto. Induite vos armaturam dei ut possitis stare aduersus insidias diaboli. Hoc est quod legitur Exo. xiiij. Qui filij israel de Egipto exeuntes in terram promissionis periclitati armati ascenderunt. Roge.

¶ Generalis. sermo. xxxi.

Consolamini: consolamini popule meus dicit dominus deus vester. Isa. xl. Ista sunt verba domini consolantis eos qui contristantur de morte carorum suorum. Debemus autem consolari de morte carorum nostrorum propter quatuor rationes. ¶ Prima ratio est propter mortis communionem: quia omnes inuoluit sententia et iudicium mortis. Ecclesi. 4. Communiones mortis scito. Ecclesi. xl. Omnia que de terra sunt in terram conuertentur. et Ecclesi. xli. Noli metuere iudicium mortis. Memento que ante te fuerunt: et que post te superuentura sunt. Hoc

enim iudicium omni carni a domino datum est: quasi dicat. Adors nemini pericit: non est apud eam personarum acceptio.

¶ Secunda ratio est: quia mors est ab erumnis huius mundi liberatio. Carnis eductio. Debiti solutio. Laborum merces. Exilij finis vite terminus: hostis triumphus. Ecclesi. xxij. Adodicum plora super mortuam quoniam requieuit.

¶ Tertia ratio quare consolari debemus est quia non possumus eos flendo suscitare. Ecclesiasti. xxxviij. Ne dederis in tristitia cor tuum sed repelle eam a te et memento nouissimarum: et noli obliuisci: neque enim est conuersio: et huic nihil proderis et teipsum pessimabis.

¶ Quarta ratio est quia omnes sequemur eos et satis cito: et in hoc consolari debemus. Sicut aliquis sciens se in proximo cursurum ultra mare sine reuersione: non multum doleret immo gauderet si videret amicum suum illic procedere. Ecclesi. xxxviij. Ademor esto iudicij mei sic erit et tuum. mihi heri et tibi hodie. Unde secundo Reg. xij. Dixit david: propter infantes tuos adhuc viueret ieiunavi et fleui. dicebas enim quis scit. Si forte donet eus mihi dominus et viuat infans? Nunc autem quia mortuus est quare ieiunio? Nunquid potero reuocare eum amplius? Ecce vadam magis ad eum: ille autem non reuertetur ad me. Et consolatus est david Bersabee uxorem suam: secundo Reg. xiiij. Omnes morimur et quasi aque dilabimur super terram que non reuertuntur. Amen.

¶ Generalis. Sermo. xxxi.

Generalis.

Paucitatez die-
ruz meoruz nuncia mi
hi. ps. 101. Propheta cō
tra insipientiaz illoz qui sibi mul
tos annos prefigunt. sic dicebat di
ues ille Luc. xvi. Anima mea ha
bes mltā bona posita in annos plu
rimos regesce: cōmede ⁊ bibe: sed
dixit illi deus. Stulte hac nocte ani
mam tuam repetent a te: que autez
congregasti cuius erunt? Paucita
tez quoq; dicit contra illos qui pro
ponunt de multis diebus: quorum
stultitiaz redarguit apostolus Ja
cobus dicens. Canonico. 4. Ecce
nunc qui dicunt hodie aut cras nō
ibimus in illā ciuitatez: ⁊ faciemus
ibi quidez annuz ⁊ mercabimur ⁊
luctum faciemus qui ignoratis qd
incrastinum erit. Et ideo congrue
dicitur per psalmistaz. Paucitatez
di. meo .n. mihi. Quattuor modis
nunciat nobis dominus paucita
tem dierum nostrorum. s. In scri
pturis. In picturis. In exemplis:
⁊ in quottidianis defectibus.

Primo in scripturis. Job.
Paucitas dieruz meoruz finietur
breui. Idem. xiiij. Breues dies ho
minis sunt. Idem. Homo natus de
muliere breui vin. tempo. Idem.
Dies mei finientur breui. ⁊ dauid.
Anni mei sicut aranea meditabun
tur: ⁊ dies annoruz meoruz in ipsis
septuaginta annis. Si autem in po
tentibus octuaginta annis: ⁊ am
plus eoruz labor ⁊ dolor. Adam
legitur vixisse annis noningentis:
triginta ⁊ septuaginta qui resta
bant vsq; ad millenarium relictis
vite nostre. Nota q; omnes ad hūc
terminum veniant: sed illi qui mul
tum viuunt vel ad septuaginta: vel

octuaginta annos possunt habere
vires ⁊ potentias: ⁊ amplius eoruz
labor ⁊ dolor.

Secundo in picturis. Quia in qui
busdā locis depingit mors hoc mo
do. s. vetula. Nigra alata. Ore paru
lo. vultu pallido. Aspectu toruo ⁊
vincuz in manibus tenens. Uetula
depingitur propter antiquitatem:
quia non est nouuz q; homines mo
riuntur: sed ab initio sic fuit. Nigra
propter aduersitatez quia inter om
nia damna que accidunt istud est
potissimum: sicut est quando aliqs
amittit amicum vel consanguineū.
Alata propter velocitatem qui a ci
ta ⁊ improuisa venit. Breuo. Nil
incertius hora mortis. Ore parulo
propter voracitatem: quia omnes
deuorat ⁊ non est homo qui viuunt ⁊
non videbit mortem. Vultu palli
do propter effecuz: q; q̄tuncunq;
os pulchruz sit. mors ipsum palli
dum efficit ⁊ deformem. Aspectu
toruo propter crudelitatez: quia ne
mini parcat. Unde Boeti⁹. Adors
spernit altam gloriam: inuoluit pa
riter ⁊ hūile casū caput. equat sum
mis infima. Vincum gerit in mani
bus propter rapacitatem: quia ani
maz educit de corpore. Unde Sic
cine separat amara mors.

Tertio in exemplis morientium.
Ecclesiasti. viij. Adeli⁹ est ire ad do
mum luctus q; ad domum conui
uij. In illa enim finis cūctorū ad
monetur hominuz: ⁊ in illa cogno
scit homo quid futurus sit. De hoc
hēs iob trigesimo septimo. Ingre
diatur bestia latibuluz suum: ⁊ in
antro suo morabitur. bestia que di
citur quasi vastia a vastando est ho
mo: quia bona naturalia vel gratui
ta vastauit: qui cum in bonore esset

Sermo. xx xiii.

non intellexit: comparatus est iu-
mentis insipientibus: et similis fa-
ctus est illis. ps. Hic debet ingredi
latibulum veteri materni ubi per. ix.
menses latitavit et animaduertere
qualis ibi fuit. Et in antro sepulchri
debet morari: ut videat qualis erit.
De memoria mortis Petrus man-
ducator fecit huius versus super se-
pulchrum suum.

Petrus eram quem petra tegit di-
ctusque comestor.

Nunc comedo: docui viuus non ces-
so docere.

Mortuus: ut dicat qui me videt
incineratum.

Quod sum? iste fuit: erimus quan-
doque quod hic est.

Quarto in quotidianis defectibus:
quia dolores et egritudines mem-
brum sunt quasi nuncius et pream-
buli mortis. Unde dicit. Dominus
in euangelio ad Mat. vlt. Luc. Esto
te similes expectantibus dominum
suum: ut cum venerit et pulsauerit co-
festum aperiant ei. Ubi dicit Gre-
go. Venit cum ad iudicium prope-
rat pulsat cum per egritudinis mo-
lestias esse mortem vicinam designat.
Qui confestim aperimus si hunc cum
amore suscipimus. Quod ipse no-
bis prestare dignetur. Amen.

Generalis. sermo. xxxij.

Quomodo esto iu-
dicij mei: sic erit et tuum
mibi heri et tibi hodie
Ecclesia. 38. Hec verba possunt esse
defuncti auxilium implorantis.
Que quidem verba.

Primo sunt motua ad compassio-
nem cum dicit. Admoneo esto iudi-
cij mei.

Secundo sunt contentiua per vtiliter in

structione: cum addit. Sic erit et tu-
um mibi heri: et tibi hodie. Ut au-
tem verba ista magis nos moueant
ad passionem consideranda sunt quattuor.
Primum est quantum quilibet
nostrum sit ei obligatus. Quilibet
autem nostrum est obligatus cuiuslibet eo-
rum qui sunt in purgatorio. Aut vin-
culo nature. hoc vinculo obligati su-
mus parentibus nostris. Ecclesi. 7.
Honora patrem tuum et genitum ma-
tris tue ne obliuiscaris: memento
quoniam nisi per illos non fuisses: et
retribue illis. quomodo et illi tibi.
Et ideo ecclesia orat pro parentibus
communiter. sicut patet generaliter.
Aut vinculo beneficentie. hoc vin-
culo sumus obligati nostris benefa-
ctoribus. Hebre. vlti. Beneficentie
autem et conuersionis nolite obliuisci: tali-
bus enim hostijs promeretur deus.
Nam obliuisci beneficiorum magna in-
gratitudo et rusticitas fore ab omnibus
iudicatur. Aut vinculo amicitie hoc
vinculo obligati sumus amicis et fami-
liaribus. Quorum cuiuslibet potest esse il-
la vox Job. xix. Ad miseremini mei.
miserere mei. s. u. ai. m. qz ma. do. t.
m. Sed multi sunt quorum vinculum in
hoc dissoluit prosperitas tempora-
lis. iij. Esdre. Non meminerunt cum
biberint amicitiam nec fertilitatem.
Aut vinculo gratie. hoc vinculo ob-
ligati sumus omnibus patribus spiri-
tibus et fratribus. vni possumus nos dice-
re illud mach. Admoneo sumus nostri.
Secundum est quis sit eorum status. Ad
hoc autem ut amplius moueamur ad
comparandum eis: debemus considerare sta-
tum eorum qualiter consistit in tribus.
Primo in pene acerbitate: utpote
in camino ignis ardentis. De quorum
quolibet potest dici illud. i. Cor. ix. Ipse
autem saluus erit. si transierit tamen quasi per ignem.

Pro adolescente

Secundo in patientie necessitate: ut pote positos duri carceris ergasculo: ut possit quilibet eorum dicere amico suo illud Gen. 40. Ademento mei cum bene tecum fuerit et facies mecum misericordiaz ut suggeras Pharaoni ut educat me de isto carcere.

Tertio in se iuuandi impossibilitate: ut pote positos in miseria extreme de pauperationis ut possit quilibet dicere cuilibet nostrum illud Jeremi. iij. Recordare paupertatis et transgressiois mee. absinthij et fellis.

Tertius est quod subueniendi modus. Modus subueniendi eis debet esse. Primo affectuosus. quia pena intensa. Debemus ergo eis subuenire ex magno affectu ut impleamus illud apostoli Hebre. vlti. Adementote iunctorum tanquam simul iuncti: et laborantium tanquam et ipsi in corpore constituti.

Secundo operosus ut sit redemptio eita. Debemus enim eis subuenire multiplici effectu. De quo in his verbis continetur. Adusa frequens sancteque preces: Ieiunia sacra.

Profunt defunctis prodest elemosyna crebra. His enim suffragijs captiui illi redimunt. 2. Adachab. 12.

Vir fortissimus Judas. col. facta. d. mil. drag. ar. mi. Je of. casibi pro pec. mor. iuste et re. de resu. cogitans.

Tertio continuus: quia non est eis interpellationis gratia. Debemus enim subuenire eis continue. i. pro loco et tempore ut respondere eis possit quilibet nostrum Tre. iij. Ademoria me mor ero: et tabescet in me anima mea.

Quartum est quod subueniendi fructus. Fructus subuentiois magnus est. Primo istam subuentionem deus acceptat: ut de hac in iudicio dicturus sit Mathe. xxv. Amen dico vo-

bis quod diu fecistis vni de fratribus meis minimus mihi fecistis.

Secundo quia per hanc subuentionem afflictorum animas liberat. 2. Adachabeorum. xij. Sancta et sa. est cogi. pro. defun. ex. ut. a. pecca. soluantur.

Tertio quia per hanc subuentionem subuenientes remunerat. Lho. 4. Elemosyna ab omni peccato et a morte liberat: et non patitur animam ire in tenebris. Amen.

¶ Pro adolescente.

Sermo.

xxxiiij.

Consumatus
in breui expleuit tempora multa. Sapientie. 9.

In his verbis nunc vobis prepositis scriptura. de hoc puero duo dicit.

Primo velocem transitum huius vite. ibi consumatus in breui.

Secundo dicit utilitatem istius transitus. ibi. expleuit tempora multa. Dicit ergo consumatus etc. quasi diceret quod alij faciunt multis temporibus iste puer fecit in breui. Et propter hoc illud non est lamentabile: sed magis laudabile. Unde ecclesi.

Laudauit mortuos magis quam viuentes. Deus voluit quod vita istius pueri cito finiretur propter tria.

Primo antequam corrumpere vitio. Secundo antequam grauaretur senio.

Tertio antequam affligeret supplicio.

¶ Primo voluit deus quod vita istius pueri cito finiretur antequam corrumpere vitio. Ne enim propter longiorem vitam innocentiaz perderet eripuit eum deus de presenti vita cito. Sicut impossibile est declinare per viam puluerosam quod pedes non impoluerizentur: sic impossibile est diu viuere in mun-

Sermo .xxxiii.

do q̄ homo non peccet. propterea dicit sapien. Raptus est ne malitia mutaret intellectum eius.

¶ Secūdo voluit deus q̄ vita isti pueri cito finiret̄ anteq̄ grauariet̄ senio. Quis est q̄ angustias ⁊ tribulationes senum possit narrare? Audi qd̄ dicit Gregori. Si homo ad senectutem venerit statim cor affligitur: caput concutitur: aures sordescūt calligantur oculi. nares fluūt: dentes putrescunt: fetet anhelitus: tremat tactus: ⁊ deperit actus. Et ideo deus hunc puerum de hac vita vocavit ut hec mala non sustineret.

¶ Tertio voluit deus q̄ vita istius pueri cito finiretur anteq̄ affligeretur supplicio. Debetis scire q̄ qui veniunt ad annos discretionis vix post mortem euadūt penam salteꝝ purgatorij ratione offense. Sed hic puer cum adhuc nihil peccauerit in vita ista: post mortem nullam penam sustinebit: quia qui non fuerit particeps culpe nec erit pene.

Unde ipse potest dicere illi. i. *Thimothee. 4.* Cursum consumaui: scilicet istius vite: fidem seruaui. s. recipiendo baptismum ⁊ alia sacramenta ecclesie. In reliquo reposita est mihi corona.

¶ Sermones alij funebres ad quoscunq̄.

Qduxit me de lacu miserie ⁊ de fecis. psalmus. xxx. Hic mundus amatoribus eius est delectabilis ⁊ amemus. Viris autem spiritalibus est inopia ⁊ miseria sicut carcer plenus miseris. Juxta illud Job. Putredini dixi pater meus es: mater mea ⁊ soror mea vermicibus. Et ideo amatores mūdi hanc

vitam nunquam optant finire. Hi e contrario dolent: ⁊ conquerunt eam prolongari diutius. Voces amatorum mundi sunt hec ut habetur sapien. xx. Venite fruamur bonis in vita nostra coronemur nos rosas antequam marcescant. Iustorum autem voces sunt hec psalmi. Deu mihi quia incolatus meus prolongatus est. Et Apосто. Infelix ego quis me liberabit a corpore mortis huius? Et ideo dicit verbum propositum. Eduxit me ⁊ cetera. Ubi est sciendum q̄ dominus educit electos suos.

¶ Primo de peccato dando eis contritionem.

¶ Secundo de amore huius seculi ad amorem suum: scilicet trahendo de malo ad bonum vel ad religionem.

¶ Tertio educit de corpore producendo ad beatitudinem.

¶ Primo dico q̄ educit de peccato dando eis contritionem. Status enim peccatoris est plenus miseria ⁊ abhominacione: quia peccator est hostis dei. Juxta illud. Qui facit peccatum seruus est peccati. pro uerborū. i. 4. Iustitia eleuat gentē: miseros autē facit peccatū. Dū ergo de statu peccati vocatur ad penitentiam: educitur de lacu miserie.

Secundo educit de mundo trahendo ad religionem: vel sibi infundendo suum timorem: qui extinguit amorem mundi. In statu quippe mundi inheret mundanis ⁊ terrenis: que acquiruntur cum labore ⁊ sudore. Et gubernantur cū timore. Unde boetius. Nunquam dies agit quin trepidum mentes hominum. Et Job. Homo natus de muliere breui uiuens tempore re-

Sermo communis

pletus multis miserijs: qui quasi flos egreditur et conteritur: et fugit velut verba et nunquam in eodem statu permanet. Quare modo sanus: modo infirmus. Dum ergo per gratiam dei efficitur contemptor mundi et inebriatur amore dei educitur de lacu miserie.

Tertio educit de corpore ad beatitudinem: quia in hoc mundo homo non potest habere pacem nec requiem: quia diversa genera inimicorum habet. scilicet diabolus: mundum et carnem et prouitatem ad malum et difficultatem ad bonum. Unde Job. Quare data est misero lux et vita his qui in amaritudine sunt. Dum ergo separatur a corpore: educitur de lacu miserie et de luto. Unde Esa. 55. In letitia egrediemini et in pace educemini: montes et colles cantabunt coram vobis laudem. Unde apostolus. Nec oculus vidit: nec auris audiuit etc.

Sermo communis ad mortuos.

Libera me domine de morte eterna. Job. 7
Anima que exiit de corpore timens penas inferni orat et clamat ad dominum dicens libera me etc. Sciendum est secundum Augustinum. de ciuitate dei quod triplex est mors.

Prima est mors corporis que fit quando anima deserit corpus. Et hec est mors nostra.

Secunda est mors anime: quando ipsa deseritur a gratia. Et hec est mors culpe.

Tertia est mors vtriusque. scilicet anime et corporis que fit quando neque anima viuificat corpus nec deus viuificat animam. Et hec est mors

gehennae: que vocatur eterna.

Prima ergo mors est corporis quam nullus potest euadere nec diues: nec pauper: nec fortis: nec debilis: nec sapiens: nec stultus: quia nemini parcat. Unde versus. Est commune mori. mors nulli parcat honori. psalmus. Quis est homo qui uiuet et non videbit mortem. quasi dicat nullus horam nescimus mortis.

Mortem bene scimus. Unde dominus voluit tempus esse incertum ut omni hora haberetur suspecta.

Et in euangelio estote parati: quia nescitis qua hora dominus uester uenturus sit. Unde Beatus ille seruus quem cum uenerit dominus eius et pulsauerit Januam et inuenerit eum uigilantem. Amen dico uobis quoniam super omnia bona sua constituet eum.

Secunda est mors anime. **M**ors anime est peccatum: quia quando anima peccat ipsa moritur. Unde propheta. Anima que peccauerit ipsa morietur. Et Jacobi. Peccatum cum consummatum fuerit generat mortem. Et in euangelio de iudeis legitur.

Vos in peccatis uestris moriemini hanc possumus euadere per penitentiam. Unde apostolus. Surge qui dormis: id est qui iaces in peccatis et erurge a mortuis: id est a uitijs et peccatis que sunt mors anime nostre. Et qualiter debemus surgere: scilicet per ueram penitentiam: que est mala preterita plangere: et plangenda iterum non committere. Unde Ambrosius ait. Uera penitentia est cessare a peccato. Et sic secure poterit dicere. libera me domine de morte eterna.

Tertia est mors vtriusque. scilicet anime et corporis que erit in inferno.

Sermo communis

in quo nulla est redemptio. Unde in inferno nulla est redemptio.

Tarda confessio: infructuosa penitentia: nulla indulgentia: ubi mors sine defectu et dolor cum gemitu. ubi mors vocabitur et miseris finis non dabitur. Unde In diebus illis querent gentes mortem et non inuenient cupient mori et mors fugiet ab eis. De hac morte dicit propheta. Mors peccatorum pessima.

Idem. Sicut oues in inferno positi sunt. i. sicut bestie positi sunt in inferno. Mors depascet eos: quia transibunt de morte ad mortem. de pena in penam. Et de una damnatione in aliam: hec mors ergo est de qua anima rogit. libera me domine de morte extrema.

Ad mortuos sermo communis.

Quos estote parati quia qua hora non putatis filius hominis veniet Luc. 12. In his verbis dominus. Primo indicit preparationem ibi. Et vos estote parati.

Secundo ponit rationem preparationis ibi. Quia qua hora non putatis filius hominis veniet.

Primo nota quod tria sunt que faciunt hominem paratum ad diem mortis.

Primum est iudicium in seipso. scilicet quando homo punit peccata et affligit membra. hoc iudicium valde diligit dominus. Unde psalmus. Honor regis iudicium diligit. i. ad Cor. xi. Si nosmetipsos iudicarem non utique iudicaremur. Secundum est iusticia ad proximum: scilicet quando homo restituit aliena. Eccl. 14. Ante obitum operare iusticia. quoniam non est apud inferos inuenire cibum.

Idem. Ante mortem benefac amico

tuo. et fuit vires tuas exporrige da pauperi. Tertium est vigilantia ad deum. Math. 25. Vigilate quia nescitis diem neque horam. Vigilat autem homo tripliciter.

Primo vigilat ad aspectum veri luminis oculos incertis apertos tenet. Secundo vigilat qui seruat operando quod credit.

Tertio vigilat qui corporis et negligentie a se tenebras expellit. Et de his dicitur Mich. 6. Iudicabo tibi o homo quod dominus regrat a te. utique facere iudicium. quantum ad teipsum. et sollicitum ambulare cum deo quantum ad deum. Circa fuit nota quod tria sunt que ignoramus de morte propter que necesse habemus preparare nos.

Primus est tempus. Math. 25. Nescitis diem neque horam. et hic dicitur. Qua hora non putatis filius hominis veniet. Certum habes frater quod morieris sed quando ubi et quomodo non potes scire. Mors enim ubique te expectat. Tu quoque si sapiens fueris ubique eam expectabis.

Secundus est status. Nescit homo in quo statu moriatur. Eccl. ix. Nescit homo an odio vel amore dignus sit. Tertium est modus Eccles. 9.

Nescit homo finem suum: sed sicut pisces capiuntur hamo et volucres celi laqueo sic capiuntur homines in tempore malo. Ideo psalmus dicit. Notum fac mihi domine finem meum. Rogemus ergo dominum nostrum iesum christum.

Ad mortuos sermo communis.

Quis est homo qui viuet: et non videbit mortem. psalmus. In statu innocentie homo erat immor

Sermo communis

ralis. i. poterat non mori. sed post
peccatū ipse cū eius posteritate educt⁹
est necessitati moriendi. Juxta illud
Gen. 7. Quacūq; hora comederi-
tis morte moriemini. Ro. vj. Corp⁹
per peccatū mortuū est. i. necessita-
ti moriendi subditū. Et ideo dicit.
ps. Quis est homo ꝛc. q. d. nullus:
qz nullus pōt defendere se ab ipsa.
Quattuor enim sunt qb⁹ homines
se solent defendere in hoc mūdo. s.
¶ Primum est diuitie.
¶ Secundum scientia.
¶ Tertium potentia.
¶ Quartum fortitudo.
Sed contra mortem nullo istorum
homines se valent tueri.
Primo non valent se tueri a mor-
te diuitijs. Unde ps. Thesaurizat
ꝛ ignorat cui congregat ea. Idem
relinquent alienis diuitias suas. Et
ideo post mortem dicūt illud Sapi-
entie. Quid nobis profuit habūdan-
tia nostra. Aut qd diuitiarū iactan-
tia contulit nobis. Omnia transie-
runt tanq̄ umbra. Et pone exem-
plū regis Priami. Item Alexandri
q̄ fuit honoratus a suis. Item Cra-
si imperatoris Romanorū q̄ hēbat
Turrim plenam auro: quē postea
Romani ligauerūt super discum ꝛ
dederūt ei bibere aux liquefactum
d. Aux sicut: aux bibe. Et sic mor-
uus est. Item Pompei⁹ romano-
ruz imperator q̄ fuit decolat⁹ a pro-
lomeo rege Egypti: q̄ Ptolomeus
postea a Cesare mortuus est. Ecce
quō diuitie nō possunt liberare ho-
minem a morte. Que inducūt ad
mortem eternam nisi fuerint bene
dispensate. Et ideo dicit Ecclesi. 5.
Qui amat diuitias fructū non acci-
piet ex eis. Itē diuitie conseruare
in manu domini sui pereunt in as-

fictione pessima. Dñs in euange-
lio. Facilius est Camelum intrare
per foramen acus q̄ diuitem in re-
gno celoz: impossibile est diuitijs as-
suere ꝛ christū seq: Diues hic epu-
lat⁹ quotidie indutus purpura. Et
moriens in inferno sepelitur. Un-
de dominus. Mortuus est diues
ꝛ sepultus est in inferno.

Secūdo non valent se tueri a mor-
te scia: qz morit⁹ doctus pariter ꝛ in-
doctus. Ecclesia. i. Et vni⁹ est interi-
tus hominis ꝛ iumentoz. i. simpli-
ciū ꝛ sapientiū. Unde ergo inflant⁹
sapientes huius seculi: quia ab ipsa
morte non possunt liberari. Pone
exemplū Salomonis q̄ fuit sapien-
tissimus. Et tū vna femina eū fecit
Imolare idolis. Mortu⁹ est Pla-
to ꝛ Socrates q̄ tamen sapientissi-
mi fuere. Et non potuerūt se libera-
ri a morte: sed veneno mortui sunt.
Et sic multi sapientes q̄ propter sa-
pientiam nunq̄ potuerūt se libera-
ri a morte. nec vnq̄ potuerūt illam
vitare. Esa. Ne q̄ sapientes estis in
oculis vestris ꝛ coram vobismetip-
sis prudentes. Quia prudentia car-
nis mors est. ad Roma. 7.

Tertio non valent se tueri a morte
potentia vel fortitudine in proprijs
virib⁹. Siquidem dicūt sapientie.
Venite ꝛ opprimamus virū iustum
ꝛ non permittamus viuere: nec re-
uerent⁹ vultus ei⁹ multi temporis:
Si aut fortitudo mea lex iusticie. i.
fortitudinem pro lege vtant⁹. Sed
certa hec lex contra mortem nil va-
lebit vt dicit Jere. ix. Non gloriat⁹
sapiens in sapientia sua: ꝛ fort⁹ in
fortitudine sua: nec diues in diuitijs
suis. Sed in me gloriat⁹. qz gloriat⁹
scire ꝛ noscere me. Erit forti-
tudo v. stra vt fauilla stupe. Nihil

Sermo communis

ergo horum possunt liberari a morte. Et ideo non debemus confidere in illis sed operari bonum et ad omnes ut cum extrema dies venerit securi per angustam portam ad veram vitam intremus: ubi sine defectu erimus diuites: sine errore sapientes: sine fine potentes: sine aliqua diminutione vel infirmitate sorte. Et in hoc magis laudandi sunt mortui recta morte quam viuentes. Rogemus ergo.

¶ Sermo communis.

Sanctas et salubris est cogitatio pro defunctis exorare ut a peccatis soluantur. 2. Machab. xij. Quod sibi et alteri prodest homo debet facere libenter. Unde orare pro mortuis prodest illis et nobis. Et ideo dicitur sancta talis cogitatio prodest et mortuis. Ideo dicit salubris. Circa primum nota quod oratio facta pro mortuis prodest nobis tripliciter. Primo ratione debiti quod exolumus. Tenemur enim ad hoc ex parte scripture. Ecclesi. vij. Mortuo non prohibeas gratiam. Ex parte nature: quia fratres nostri sunt. Proverbio. xv. Omni tempore diligit qui amicus est. et frater in angustiis comprobatur. Ex parte gratie que facit nos subuenire proximis. Gal. 6. Alter alterius onera portate. Et sic ad implebitis legem christi.

Secundo prodest nobis ratione debiti quod acquirimus. Et hoc est tripliciter. Primum est quod ipsa oratio non solum eis sed etiam nobis prodest: quia qui pro alio orat pro seipso laborat. ps. Oratio mea in sinu meo quertetur. Secundum est quia obligamus eos ut cum fuerint in gloria pro

nobis orent. Qui enim negligentes sunt orare pro mortuis puniuntur in hoc ipso ut post mortem alii sint negligentes orare pro ipsis. Sap. x. Per que quis peccat: per hoc et torquetur. Mat. 6. In qua mensura messi fueritis remetietur vobis. Ideo admonet nos Ecclesi. d. Memento iudicii mei sic erit et tuum. Tertio prodest nobis ratione rei ultime quam ad memoriam reducimus. Siquidem orando pro mortuis habemus memoriam mortis que valet ad vitandum peccatum. Ecclesi. 7. Memorare nouissima tua et in eternum non peccabis. Item ad contemnendum mundum Hieronymus. Facile contemnit omnia qui se semper cogitat moriturum. Ad prouidendum ad statum futurum. Luc. xvij. Quid faciam quia dominus meus aufert a me villicationem meam. Ideo estote parati. Circa secundum nota quod prodest et mortuis. Et ideo dicit salubris. Et hoc est quod sequitur ut a peccatis soluantur. id est a penis inflictis pro peccatis. Et he sunt tres. Carentis visionis diuine. Qui enim sunt in purgatorio non possunt videre deum. Job. xvij. In tenebris stratum lectulum meum. Item dilatio glorie. Job. xvij. Constituas mihi tempus in quo recorderis mei. Unde quilibet existens in purgatorio dicit. Quando veniam et apparebo ante faciem dei? Item acerbitas pene. Job. 19. Misere mini mei misere mini mei saltem vos amici mei: quia manus domini tetigit me. Et ex his penis dicit Gregorius quod tribus modis liberantur.

Primo per orationes sanctorum. Secundo per oblationem sacerdotum.

Sermo communis

Tertio per elemosinas pauperibus
facias.

De primo habemus in dialogo sci
Greg. Quod sua oratione libera-
uit animam illius pagani. Item de
sancto Nicolao de Tolentino qui
orationibus suis liberauit animas
fratris sui: et fratris pegrini et mul-
torum aliorum.

Secundo habemus pariter in dia-
logo sancti Greg. qui inuenit ani-
mam illam stantem in lacu qui cum
celebrasset triginta missas pro eo li-
beratus fuit. et ad gaudia paradisi
euolauit.

De tertio pone exemplum quod est
in fine legende mortuorum. Rogem.

¶ Sermo communis mortuorum.

Ecce ego uenio
sicut fur. beatus qui vi-
gilat. Epoc. 1. Dns no-

ster in his verbis. Primo ammo-
net nos cum dicit. Ecce ego uenio
sicut fur. Secundo confortat nos ad
bonorum operum sollicitationem
cum dicit beatus qui uigilat. Un-
de notandum est quod dominus ueniet
contra peccatores in hora mortis
tripliciter.

¶ Primo ad terrendum.

¶ Secundo ad spoliandum.

¶ Tertio ad interficiendum.

¶ Primo dico quod dominus ueniet contra
peccatores in hora mortis ad terre-
dum. Terrorem enim erit videre fa-
ciem tanti iudicis iratam Unde
Job ait. 24. Et facie furoris eius tur-
batus sum. Et idem. Quis mihi tri-
buat ut in inferno protegas me et
abscondas me donec pertranseat
furorem tuum. propter hoc pauci sunt
qui non torqueant os et oculos in
hora mortis. Considerat enim pec-

ccator quod tantum offendit deum quod pro
offensionibus eius sustinebit dam-
nationem et penam. Unde dicit 2 poe.
3. Penitentiam age si non uigila-
ueris ueniam ad te: et nescies qua
hora ueniam. unde Math. 25. Ua-
glate: quia nescitis diem neque horam.
Et ideo semper debemus uigilare
et manere in continua penitentia.
Secundo dico quod dominus ueniet contra
peccatores in hora mortis ad spo-
liandum. Christus enim spoliat pec-
catores omnibus bonis suis. scilicet tem-
poralibus et spiritualibus. primo
spoliat temporalibus que iniuste acq-
sierunt. Unde Osee. xij. Fur ingres-
sus est spoliare latrunculos. Et Esa.
xxij. Ue qui predaris modo: quo-
nia et ipse depredaberis. Debemus
ergo considerare diem mortis in quo
spoliandi sumus temporalibus et
spiritualibus bonis.

¶ Tertio dico quod dominus ueniet
contra peccatores in hora mortis ad
interficiendum. Ita quod nunquam habe-
bit uitam glorie: sed habebit mise-
riam perpetue damnationis. Un-
de Job. 24. Dicit mane primo sur-
get homicida. id est tempestiue et cito
ueniet contra peccatores per iudi-
cium mortis. Et interficiet egenum
et pauperem: pauper et egenus dicitur
tur peccatores propter carentiam
virtutum et gratie. Ergo fratres ca-
rissimi dum tempus habemus opere-
mur bonum. Et dominus noster ie-
sus christus concedet nobis suam
sanctissimam gratiam. Amen. Quis
propter fratres carissimi habemus si-
dem ueram in dominum nostrum ie-
sum christum: sicut habuit iste defun-
ctus. Et hoc propter multa signa.
scilicet in uita. In infirmitate et in mor-
te. Et sic ibimus cum christo ad glo-

Sermo communis

nam. Ad quam ille nos etc.

¶ Sermo ad mortuos communis.

Quod dicum plora super mortuum quoniam requieuit. Eccli. xxiij. Sic inuenitur quod morte amico rui. s. filiorum et parentum nostrorum tristitia est ostendenda lachrymis. Ibi modicum plora super mortuum. Sed moderanda est per consolationem. ibi. Quoniam requieuit. Primo dicitur plora super mortuum. Est autem plorandum in morte amici propter duo.

¶ Primo quia hoc exigit naturalis affectio. Non enim potest pungi cor humanum sine dolore. Et ideo in morte dilecti cor tangitur et pungitur. Et ideo necesse est ut producat flumen lachrymarum. Unde Aug. pro amico suo Heludio plorauit ut habetur in lib. confessionum. Hec affectio monebat Jeremiam qui dicebat. viij. Quis dabit capiti meo aquam et oculis meis fontem lachrymarum ut plorem interfectos populi mei.

¶ Secundo dico quod est plorandum in morte amici quia lachryma est probatio dilectionis. Unde Jo. xij. Lachrymatus est Iesus super Lazarum. Unde dixerunt iudei. Ecce quomodo amabat eum. Ideo conceditur ut lugeas Eccli. 39. O fili in mortuum producat lachrymas. Ideo fac luctum super mortuum uno die vel duobus. Secundo additur modicum. unde modicum est plorandum propter duo. Primo propter destructionem corporis. Unde Eccli. 37. Ne dederis tristitia cor tuum sed repelle eam a te. Noli tamen obliuisci animam tuam.

¶ Secundo dico quod modicum est

plorandum super mortuum propter celerem recuperationem. Unde modicum est plorandum qui cito est recuperandus. Et hoc propter bonam vitam et bonum finem quem habuit. Et ideo apostolus dicit prime ad Thesal. 4. Non contristemini sicut et ceteri qui spes non habent. Itaque consolamini inuicem in uerbis istis qua consolatione consolatur nos filius dei qui est benedictus in secula seculorum. Amen.

¶ Sermo mortuorum ad quoscumque.

Beati mortui qui in domino moriuntur. Apo. xiiij. Homines tripliciter moriuntur.

¶ Primo quidam extra dominum.

¶ Secundo quidam pro domino.

¶ Tertio quidam in domino.

¶ Primo extra dominum moriuntur qui moriuntur extra charitatem quales sunt qui in peccato mortali decedunt. De quibus dicit ps. Adors peccatorum pessima. Unde attende quod triplex est mors. s. mala: peior et pessima. Prima est mors naturalis que separabit eos ab omnibus que in hac breui vita dilexerunt. ps. Peccator cum interierit non sumet dominia neque descendet cum eo gloria eius. Luc. 16. Adortuus est diues et sepultus est in inferno. Et quia quotidie epulabatur splendide: denegat ei gutta aqua. Heu quid faciet nostri diuites nostri potentes quando ueniet mors et separabit eos a filiis a parentibus et a diuitijs. Et tales plus dolent de separatione huius seculi et eorum diuitijs: quam de proprijs peccatis. Plus timet hanc mortem quam diuini iudicij quam eternum supplicium. Unde Eccli. 41. O mors quam amara est memoria tua. Et vere his amara

Sermo communis

est mors qui dilexerunt diuitias et honores huius seculi: quia valde est amarum hoc relinquere: quod secundum Augustinum. Nemo ledi vel affligi potest nisi in eo quod diligit. Hec mors est mala pone exemplum illius inuenis que erat in thoro et fecit sibi afferri vestes suas preciosas et in visu earum decessit. Alia mors erit eis adhuc peior et amarior que consequetur eos: que est separatio anime a deo: quando dicet eis Matth. 25. Discedite a me maledicti. Quod valde amarum erit eis audire. Si enim amarum est eis separari a creaturis: quanto amarior erit eis separari a creatore. Cum Augustinus dicat quod summum bonum est deus sine quo nullum bonum est. Unde dicit vera mors est quod homines non timeant separatio anime a deo. Vera autem vita est coniunctio anime cum deo.

Tertia mors erit pessima: quia in eternum supplicium cruciabuntur. ps. Sicut oues in inferno positi sunt. Et mors depascet eos. Eipoc. In diebus illis querent homines mortem et non inuenient: cupient mori et mors fugiet ab eis: quia semper habebunt mortem. Et pro his non est orandum: quia in inferno nulla est redemptio. Secundo quidam moriuntur pro domino sicut martyres. De quibus dicitur. Ipsi mortui sunt pro christo et uiuent in eternum. Et ps. Preciosa. i. precio digna in conspectu domini mors sanctorum eius. Tertio quidam moriuntur in domino: de quibus dicitur hic. Beati mortui qui in domino moriuntur qui in plena fide: spe: et charitate ac vera penitencia decedunt. Sed quia cum imperfecta penitencia et venialibus

peccatis decedunt. Ideo optinent locum purgatorum: et eos oportet purgari antequam collocentur in illa beata requie his debemus comparari: et subuenire: quia ut dicitur. 2. Mach. 22. Sancta et salubris est cogitatio pro defectis ex. etc.

¶ Sermo pro mortuis communis.

O Enia dilectus meus in ortum suum. Cant. 4. Dominus noster Iesus christus in his verbis alloquitur: vocans dilectum suum dominum. N. quem hodie post meritum vocauit ad premium: post pugnam vocauit ad coronam: post laborem ad eternam mercedem: post tribulationem ad requiem. Huius specialis vocationis et tante dilectionis tres fuerunt cause. scilicet puritas: charitas et humilitas.

¶ Prima causa fuit puritas. Christus enim sine macula multum diligit puritatem. Unde Prover. 22. Qui diligit cordis munditiam propter gratiam laborum habebit amicum regem. scilicet christum. hanc puritatem et incorruptionem habuit predictus dominus. N. modo defunctus: quia honestus et castus permansit. ¶ Secunda causa huius dilectionis fuit charitas. Unde Sap. 4. dicitur. Ego diligentes me diligo. Non quia nostra dilectio sit causa quod deus diligat nos. quia ipse prior dilexit nos. Sed est meritum quod ipse plus specialiter nos diligit. Et quia predictus dominus. N. hodie defunctus in christi dilectione multum fauebat: meruit ab ipso specialiter diligi. Quod patet ex multis gratiis etc. ¶ Tertia causa huius dilectionis fuit humilitas. Quia enim christus

Sermo communis

diligit humiles. quod patet: quia
vt dicit Aug. lib. 3. De doctrina chri-
stiana. Non est inquit sere aliqua
pagina sanctorum librorum in qua
non sonet q̄ deus superbis resistit:
humilibus autem dat gratiā. Hoc
enim patet ex hoc q̄ i multis locis
legitur deum respicere humiles.
Unde ps. Humilia respicit in celo
& in terra. Et Luc. De beata vir-
gine dicit. Respexit humilitatem
ancille sue. huius autem respectus
causa spiritualis est amor: qz ubi
amor ibi oculus: & quia predictus
dominus. h. hodie defunctus fuit
humilis sicut notum est omnibus
nobis: Et sicut per multa signa ma-
nifestum fuit. Ideo a christo speci-
aliter meruit diligi. Nec ergo tria
s. puritas: charitas & humilitas sūt
signa propter quas dignatus est di-
cere domino nostro. N. hodie defū-
cto. veniat dilectus meus &c. Ad q̄
ille nos perducatur. &c.

Sermo pro quocunqz mortuo.

Quod dicum plo-
ra super mortuuz quo-
niam requieuit. Eccli.
22. Licet sit naturale & humanum
plorare de morte carorum. secundū
illud Eccli. xxxvii. Fili in mortuū
produc lachrymas & quasi. Excede-
re tamen modum est reprehensibi-
le & nociuū. Ideo spiritus sanctus
in verbis prepositis permittit vt in
morte carorum aliquid possimus
plorare quasi humanum cuz dicit
plora super mortuum. Sed probi-
bet excedere modū tanq̄ vanuz cū
dicit. Quod dicum De morte enim
amici nullus debet nimium contri-

stari propter tria.

Primo propter morientis irre-
cuperabilitatem. Nam quantūcū-
qz ploramus: tamen per fletus no-
stros aut gemitus mortuos non pos-
sumus reuocare. Ideo quidam sa-
piens dicit. Inutiliter quis de amis-
so tristatur de quo recuperandi fi-
ducia non habetur. Et de hoc ha-
bemus exempluz dauid. 2. Re. 12.
Qui de filio se affligebat & ieiuna-
bat cum adhuc infirmus viueret vt
ei de vitaz alongaret. Sed cū mor-
tuus esset dixit. Nunc autem quia
mortuus est quare Ieiuno: Nunq̄
potero eum reuocare ampli? Ego
vadam magis ad eum. Ille vero
non reuertetur ad me. sicut dicitur
In ps. Spiritus vadens & non redi-
ens. Unde quidā Sapiens de mor-
tuo fratre dixit. Nō recessit sed an-
tecessit. Expectat me: sed non expe-
cto eum: aboqz ad eum: sed non re-
uertetur ad me. & sic patet q̄ p fle-
tum non potest reuocari. Quod si
fieri posset oēs nos qui hic astamur
amore vestro tantum spero clama-
rem q̄ ipsum a morte suscitarem
vt facit Leena que cum filios mor-
tuos peperit taz dire clamat q̄ eos
uiuificat. Quod est nature sue. Sz
hoc non est nostrum vt mortuos
clamore aut fletu uiuificemus.
Secundo propter dolentis damno-
sitate & erga defunctum nullam
necessitatem. Qui enim de alicuius
morte nimium tristatur defuncto
nullum prestat auxiliuz. & seipsum
in anima & in corpore grauius le-
dit. Unde Salomō. Eccli. 38. Vos
monet circa hoc dicens cuius det ve-
strum. Ne dederis in tristitia cor-
tuum. s. propter morientes sed re-
pelle eam a te. & memento nouisse

Sermo communis

moruz tuoruz: & noli obliuisci. Ne
qz eniz est conuersio. & hic nihil p
deris & teipsum pessimabis. Ad e-
mor esto iudicij mei. sic erit & tuus
Ad sibi heri & tibi hodie. & hoc po-
test dicere defunctus potest etiam
dicere illud. Luc. 23. Nolite flere
super me.

Tertia propter mortis equalitatē.
Deus eniz aut mors nulli fecit in-
iuriā cū equaliter omnes morimur
vt dicit. Hebre. ix. Statutū est ho-
minibus semel mori. Et. 2. Re. 14.
Omnes morimur: & quasi aqua di-
labimur nec ultra reuertimur. Ec-
cl's. 2. Adortur doct' pariter & in-
doctus. Ps. 88. Quis est homo q
uiuet & non videbit mortez. Bern.
in epistola ad Raynaldus. Est cō-
mune mori: mors nulli parcit ho-
nori. Idez. Magnificos premit &
modicos: cunctis dominatur. No-
biliuz tenet imperiuz: Nulli reuere-
tur: tam duobus q' principibus cō-
munis habetur. Ad ora iuuenes ra-
pit atqz senes: Seneca. hac condi-
tione intraui vt exirez. Idē Scru-
ler ē quod acceperis reddere. Idē.
Peregrinatio est vita hois super
terram. Et cuz multū ambulaueri-
mus redeūdū est domi. Idē. Stul-
tū est timere quod non possis vita-
re. Istud non e' fugiet etiaz qui di-
stulitur. Adaz vixit annis. 930. Et
tamen mortuus est. Sem vixit an-
nis. 912. Et mortuus est. Ende an-
nis. 905. Adatysalez zc. Et tamen
omnes mortui sunt. Unde Luca-
nus. Adors est vltima pena. Non
metuenda viris. Luz ergo omnes
mors capiat: non est nobis plangē-
dum: sed potius letandum iuxta il-
lud Seneca. Adaximū solatiuz est
cogitare id sibi accidisse quod om-

nes passi sunt: omnesqz passuri.
Patienter ergo ferendus est quod
fragilitas humana pertulit: quod
iustitia dei voluit: quod naturalis
vltus concessit. Rogemus.

¶ Sermo ad mortuos generaliter

B **F**aci mortui
qui in domino morimur.
tur. Apoc. 14. Inuenit
quadruplex genus mortis in sacra
scriptura.

¶ Prima est sustinenda.

¶ Secunda fugienda.

¶ Tertia desideranda.

¶ Quarta est detestanda.

¶ Prima mors est sustinenda qz
omnes eam oportet sustinere. Naz
oēs morimur. Heb. 9. Statutū est
hominibus semel mori. 2. Re. 14.
Omnes morimur & sicut aque di-
labimur: nec ultra reuertimur. Ec-
cl's. 2. Adortur doctus pariter &
indoctus. ps. 88. Quis est homo q
uiuit & non videbit mortem? Et qz
licet mors est ex necessitate homo
eā debet sustinere patienter: & sem-
per retinere in memoria. Et sic nō
peccabit. Eccli. 7. Ademorare no-
uissima tua. Et in eternum nō pec-
cabis. Hec autem nouissima sunt
quattuor. Primum est mors: quis
omnes morimur. & hac contemnet
omnia gaudia mundi. Hiero. Faci-
le contemnit omnia qui se cogitat
esse morturum. Secundum extre-
mū est iudicium: in quo omnes re-
cipient secūdū sua merita. 2. Cor.
5. Omnes nos manifestari oportet
ante tribunal christi: vt reficiat
vnusquisqz prout gessit in corpore
sue bonus sue ma'ū: quia deus ius-
te iudicabit. vs. Iudicabit orbem
terrarū in iustitia: & p'p'ios in equi-

Sermo communis

cate. Tertium est infernus. Ubi ut dicitur Job. Nulla est redemptio. Idez. 7. Qui descendit ad inferos non ascendit. Ibi erunt pene innumerabiles et diuerse. Esa. 13. Dolores et tortiones tenebunt eos: quasi parturientes dolebunt. Facies eorum combuste. Math. 13. Ibi erit fletus et stridor dentium. Quartus est paradysus. ubi erunt oia bona incogitabilia. i. Cor. 2. Oculis non vidit nec auris audiuit nec in cor hominis ascendit que preparauit deus diligimus se. Ero. 33. Si ostendero tibi facies meas ostendas tibi omne bonum. Si ergo hec nouissima considerantur: nunquam quis peccabit. Secunda mors est fugienda. et hec est mors peccatorum pessima que occidit animam. Eze. 18. Alia que peccauerit ipsa morietur ps. Adors peccatorum pessima. Ideo dicitur Eccli. 21. Quasi a facie colubri fuge peccatum Nam sicut coluber veneno occidit corpus: ita et peccatum animam. Tertia mors est desideranda a sanctis et bonis per quam intrat paradysus. Et ideo sancti cupiunt semper mori seculo: ut in paradiso uiuant christo. Ideo Phil. 1. Cupio dissolui et esse cum christo. Et Job. 1. Te let animam meam uite mee. Et sic tales potius gaudent mori quam uiuere: quia talis mors ut dicitur in ps. Est preciosa in conspectu domini. Quarta mors est detestanda. Et hec est mors inferni eteri et plena multis malis. a qua ut dicitur totis viribus debemus conari. ut vincamus tria que sunt mundus: caro: demonia diuina: et sa mouent prelia. Mundus debemus vincere contemnendo pompas. Quod docet Jo. 2. c. Nolite diligere mundum: neque ea que sunt in

mundo: quia transit mundus et concupiscentia eius. carnes debemus vincere per continentias et macerationem. Col. 3. Adortificate membra vestra que sunt super terram. Demonia debemus vincere temptationibus suis resistendo. i. Pet. 5. et aduersari vester diabolus tanquam leo rugiens circuit querens quem deuoret cui resistite fortes in fide. Quod fecit iste defunctus ut patet per signa nouissima que ostendit et fuit confessio. Commune etc. Et sic habemus in presenti dei gratiam et in futuro gloriam etc.

Sermo pro mortuis generalis.

HOMO natus de muliere breui uiuens tempore. Job. 14. In his verbis beatus Job commemorat miseriam uite hominis. ut in eius memoria in humilitate proficiat et se a peccatis custodiat. Ostendit autem eius miseriam secundum triplicem statum. Ingressum progressum et egressum. Primo ingressus est verecundus. quia homo dicitur ab humo idest terra: que est res vilissima. Et quia natus est de muliere: idest de vili re et immunda: quia fuit initium peccati. Quod Job attendens dicit. 34. Quis potest facere mundum de immundo conceptum semine. Secundo progressus est fraudulosus propter breuitatem temporis. Ideo dicit breui uiuens tempore. Et i. leo. Ecc. 1. Hodie est et cras morietur. Iaco. 4. Que est vita nostra nisi vapor admodicum parens. Et maxime mali debent timere quod cito moriuntur. ps. Uidi impiam

Oratio

super exaltatū & eleuatum sicut cedrus libani: & transitū & ecce non erat: quē sū eū & non est inuentus locus eius. his dicit Eccl. 3. Quid superbis terra & cinis? Gen. 3. dixit deus. Puluis es & in puluere reuerteris. Gen. 19. Abraam dixit. Loquar ad dominū meū cum sū puluis & cinis. ps. Auferes spūm eorū & deiciet & in puluere suū reuertent. Nec hec tamen debet terrore homines: sed etiam consideret quid erit anteq̄ sit cinis. Audi Eccle. 1. r. Cum enim morietur homo: hereditabit serpentes: bestias & vermes. Super te sternetur tunca & erunt vermes operimentū tuū. hec omnia generant contemptū huius mūdi. Hiero. Facile contemnit omnia q̄ semper se cogitat moriturum. Tertio egressus est formidolosus: q̄ pro minimo morit̄ & cadit. Ideo Job. xiiij. Quia i flos egredit̄ & conteritur: & fugit velut umbra: & nunq̄ in eodem statu permanet. Idem. Ille ego quondam opulentus: repente contritus suz. Sed precipue homo debet formidare: quia nescit an odio vel amore dign⁹ sit. Que omnia predicta considerans defunctus noster noluit vereri propter ingressum verecundum: voluit spernere mundū propter eius fraudolentatez. Et timere egressum suū formidolosū. Et hoc patet in vita & in firmitate & in morte. Quapropter vt fidelissimus christianus recepit omnia sacramenta. Unde de ipso non est multum plorandū: sed modicū: quoniam transit ad requiem. Qd̄ nos monet Sapiens Ecclesia. 22. Modicum plora super mortuum quoniam requieuit. Ad q̄ gloriāz ille nos etc.

Deploratio illustrissime Beatrix domine domine nostre vite summe. & Ludouici Sfortie ducis nostri excellentissimi consolatoria. per Nicolaum lucarum rhetorem Cremonensem habita. dum iusta funebria Cremona celebrarentur.

Instimenti mihi aliquando eum apud vos viri Cremonenses sermones habere in quo officiosus ciuē agens ea complecterer: que auribus vestris suauitatez aliquā grauissimiq̄ iudicijs aculeos si nō vehementes optabiles saltem inicerent. Ecce acerbi inopinatiq̄ cāus quo immortalitate dignum ingenium quo humanitas ipsa. quo virtutum omnium. quas muliebris sexus potest attingere splendor euauit. oblatum est argumentū. Res sane & mihi. concionaturo difficilis quā alios consolaturus. consolatione indigeam non parua & his quorum afflictissimo conspectu excrucior perpetuo dolēda. Quis igitur dicturo opem feret: quis verba suggeret rei accommodata: quis apte disponet: quis elloqui facultatez supeditabit: labantem memoriam fister: quis deniq̄ actioni quandam energiaz prestabit: iacentemq̄ animum eriget? Nemo equidem quod ex publico omnium merore perspicere licet: suicepinus nāq̄ diue beatrix funebres neias: & iusta de more maiorum celebranda in quo consummatissima oratorūz fatigarentur ingenia. suscepimus etiam Ludouici Sfortie cesaris nostri mestissimi consolationem. eo nobis difficiliorem: quo magis in eius splendore: velut in sole caligamus. Uertis

Litterales

qui viuenti sinceritatem amoris et
fidei exhibuerit: eadez mortuo pre-
stare. nulluqz officioz genus. omit-
tere debet. quod omnino ad me at-
tinet sfortiane gentis mancipium:
plenam obseruantie plenum fidei
et ad queqz difficillima pro ea pro-
prium et pro humanitatis pro-
fessione palam asseuerare: decus ac
lumen. humane pudicitie extinctu
ene: Lugeite itaqz mecum qui ad-
estis omnes. Tuqz impium De-
rasine magnifice desolatissimu pri-
cipem nostrum et vice et merore re-
ferens. honoratissime pretor ceteri-
qz magistratus amplissimi. Luge-
te ciues vnico veluti refugio spolia-
ti. ad atrone supremas muliebris
ferus delicias amissas lamentetur:
indicto iudicio claudantur taber-
ne. ululantiuqz eulantiuqz voces
vniqz exaudiantur. prolata barba
scultoqz capulo quisqz prodeat. lu-
gubri habitu publicum dolorem re-
staturus: et accensis funalibus diez
aucturus: deplorent si fas est huius
sacratissimi templi parietes ac te-
studines. eam sibi lacem ablatam
sine qua omnia futura sunt tene-
bricata: Nec immerito: Quid eni
vniqz in principis consorte excogita-
ti potuit: quod in beatrice principe
nostra. non emuneret: Repetantur
antiquoz monumenta fidelissima
renouet memoria cuiusqz prima-
rie semel troados. phocensis. chie.
argiue. persidos. tyrrhene. celtice.
millesie. licie. saguntine. romane.
deniqz quam veteres admirati sint
raras huic contuleris nullas equi-
dem pretuleris. Adoscentie floren-
tes annos nondum exegerat. felix
pulcherrima sobole. bercule et sfor-
tis duobus splendidissimis syderi-

bus. felicissima eo coniuge vel poti-
us mortali deo. cui sydera ipsa cum
hominibus obtemperare quis am-
bigat: ea facie eoqz vultu cui appel-
las non maiorem venustatem aut
maiestatem pingendo addidisset.
Vix decorem expressisset Polycle-
tus. nihil ausus ultra leues genas.
Ad hanc autem oris dignitates ac-
cedebat: romanum illud superciliu
et muliebrum angustior: matronalis
grauitas. vt si quando presidenti
cesar: nostro assistisset: qd frequen-
tissimu erat. Augustam luiaz mo-
rum et probitatis imperatorie spe-
cimen presidere putasset: quid au-
tem ea in dote magnificentius qua
vtrunqz parentem referebat. vt ex
quibus vetustissime et regie nobili-
tatis insignia acceperat: eos vel an-
teire. vel equare saltem communi
omniu sententia videretur. Et sa-
ne locus iste theogoniam illam re-
censenda suadebat. sed veluti a mul-
tis traditam. atqz inter amales iam
relatam pretereo ne acta agere vi-
dear: iteratoqz sermone delicatis au-
ribus tedium parere. Nam tot tan-
taqz sese mihi in hac diuina virgi-
ne laudanda offerunt. vt vnde po-
tissimu exordiar incertus sum vtrqz
educationem. potentiam gloriam.
et reliqua id genus silentio inoluam.
Dicenda mihi essent in primis ea
que philosophantium sententia ve-
ra bona nominantur. magnitudo
animi grauitas constantia: Uire
modestia pietas erga deum inenar-
rabiles. Sed peculiaris illa in Lu-
douicu principem. et maritum dile-
ctissimu charitas qua Alcestem ad-
meti Latonis portiam. Erthemisia
mauseoli. Juliam deniqz Cesaris
visisset. ferres voce lateribusqz fir-

O ratio

missimis extollenda esset: hec erat Ludouice Cesar afflictissime vt ias te absentem alloquar thori augusti socia: hec curarum lenimen quarū agminibus distringeris. hec cuiuscunq; archani particeps. hec altissimi illius con-lij simulachrum: hec prudentia ⁊ iustitia singulari. qua omnia recte meriebatur omnibus equi lance subueniendū censebat. Viditēs sydeream frontem non caperatam. non rugosam: petitionum aliquando preuiam. in summa crediderim in ea totum dedalee nature opus effictum: que quidem omnia mitissime princeps ac celerata morte tibi sublata fuisse videntur. ⁊ vtroq; oculo te orbatum existimas nectareo illo colloquio priuatus. An nescis sapientissime Cesar que dei sunt ꝑcipua quadam cura ab eius prouidentia gubernari ⁊ foueri. Concesserat tibi supremus rerum omnium conditor beatricem vxorem suauissimam. quaz post regia germina suscepta preciosissimos sane thesauros ⁊ stabile Imperij tui fundamentum. ne diuturna felicitate tibi hic nimius placeres. euocauit futuraz in ethereis sedib⁹ pro regno tuo florentissimo. supplicem ⁊ assiduam concionatricem: Fit enim plerunq; vt vnde dispendium suspicamur. compendium suboriatur. Decessu dices tempestiuo nimium obitu. audi obsecro Plinium attestantem. ex omnibus bōis que homini natura tribuit. nullum esse melius tempestiua morte suerat eadem antea vor Dictatoris Cesarie repentinas mortem oprabilem esse. Verum hanc premunitam. celestibusque presidij vndique stipatam Nouercante

lucina inuasit atropos illa in exorabilis nemini quidem parcens. Sed innocentibus liberum ad celos iter struens vt beatrix nostre contigit. Quod si imperitorum more voluerimus mortem diffinire. presentia tantum incommoda morientes in muliebres profecto vociferationes effundemur. has lugubres voces sepius repetentes. O fallacem hominum spem fragilemq; fortunam: ⁊ inanes nostras cōtentiones. que in medio spacio sepe frāguntur ⁊ corruunt. aut ante in ipso cursu obruntur q̄ portum conspicerent potuerunt vt ait Licero: o q̄ graui calamitate premimur ex tante virginis amissione. heu q̄ frustrati sūt cogitatus nostri de eius diuturnitate. Verum nobis respicientibus succurreret: non amplius doliturā nec corporis langoribus animiq; anxietatibus amplius vexandam. non humanarum rerum tedio. nō morbis. non senio. nō hominum insidijs aut dolis. non fortune laqueis. aut varietate perturbatur iri. In supremis potius delitijs inter beatorum spirituum choroē regnaturam: vt sicuti inter mulierum ordines eminebat omniaq; ad beate viuendū referebat. sciens beatā vitam laudabilem. nec quicquam sine virtute laudabile esse. sic igitur ad beatitudinem per virtutem ascenderit. Te igitur benignissime Cesar si presentez iacturam inspicias nulli mestissimo secundū merito affirmauerim quuz grauiissimi labores. quis ferz orbez terre capeffis. talibus etiam adminiculis egeant. que prosperis dubijsque rebus presto tibi aderant nedum virginem sed virginem referentia. Verum si aium

Litterales

collegeris. & supremos cogitatus tuos postquam ab oculis recessit dei optimi maximi iussu. in cuius nomen ultimam eius vocem exisse palam est: Ingratum ei te facturum existimato si grauer luxeris. sic. n. illi immortalitates inuideres. & delicias eternas quibus fruitur. dein de conditionis humane parum memor esses. que nos omnibus fortune telis veluti scopon obiectit. Preterea a diuinitate mentis tue alienum esset merore confici. ubi intelligas nihil posse profici. Toleranda est igitur equo animo communis fors. & qui alios auctoritate splendore. prudentia ceterisque virtutibus longissimo interuallo superas: teipsum vince. quo nihil prestantius solet imperantibus contingere. hocque solacium celsitudini tue maximum sit decessit superstitibus suis. florense reipub. imperante Ludouico consorte fidelissimo. cuius vitam abruptam in tanto rerum turbine: armatarumque transalpina tumultuante undique: nefas eest quo stante. nihil memendum nobis est. Aurea potius speranda secula. Quare populorum omnium qui recte sentiunt publica hec sint vota Ludouicus nestoreos annos impleat cum augusta sobole. cisalpine gallie pacato statu cum totius Italie congratulatione cum exulceratis barbarorum animis si qui in faustissimum regnum insidias. aut vim aliquam moluntur. Rediturus tandem ad candidissima illius coniugis oscula. ad optatissimos amplexus: ad celestem illam ideam cum qua in eternum quiescet. & post longissima annorum spatia quiescat obsecro. **Dixi.**
Acta Cremonae in frequentissimo

diue Marie templo: pridie no. Febr. MDLXIIII nonagesimo sexto.

C Bapriste Piasij astronomi peritissimi sanebus laudatio per Nicolaum lucarum Rherorem Cremonensem edita.

Quam difficile: laboriosumque negotium susceperim: viri adagnifici & solatissimi que patres: tum ex rei ipsius conditione: tum ex dicentis habitu per facile iudicari potest. Nam cum mecum diligentius cogito quanto splendore orbata: quantisque ornamentis: ac delitijs spoliata communis patrie sit: ob Bapristam Piasum omnium gentium: omnium seculorum: omniumque memorie: multiplici doctrina facile principem inuide mortalitatis vinculo nobis sublatum: sequitur ut qui consolator accesserim consolandus ipse sum eo namque animo erga patriam: alumnosque eius prestantissimos semper fui: ut commoda mea ex eorum commodis merer: nilque vel triste. vel letum eis acciderit: quin id mihi commune existimari. Hinc itaque lachryme hinc suspiria: hinc a profundo pectore erumpentes gemitus: & quod omnium maximum est: acerbissimo merore consternatus animus: ingenij vim: dicendi copiam imminuunt: attonitumque: ac prope allucinantem reddunt. sed cum dolori succumbere: rationemque ex arce suspendere effeminari: ac purum: prudentis esse animaduertam: constantie adminiculo utendum cen-

Oratio

fin: ut animi perturbatione procul
expulsa tante totius civitatis fre-
quente. omniumq; ordinum splen-
dori: supremis deniq; defuncti lau-
dibus saltem pro virili portione nō
desuisse videar. quem amicitie ve-
rustas: hominis dignitas: omnium
scientiarū cognitio in eo supra ho-
mines exulgens: innumerabiliaq;
in me beneficia a deo cōmendant:
ut vel Pythiicā voces mihi exoptē:
vel Demosthenis gravitatem: vel
Liceronis copiam: non enim video
ubi maius orandi argumentū se se
mihi offerre potuisset: quippe in vno
aliquo preclarā: ac peculiarem sci-
entie cognitiones reperies: qui aut
disciplinas omnes non umbiberit
solum: sed abunde hausit: vix vnū
ex plurimis inuenies: in Baptista
vero nostro: cuius memoriam la-
chrymabundus usurpo: an aliquid
desiderandum esset ex iis que vera
bona stoici appellant: percurrere
opere precius erit: ut vnicuiq; vesty
sit exploratissimuz tanti viri iactu-
raz: cōmunemq; calamitates perpe-
tuo defendam esse cum preter vite
integritate: moresq; sanctissimos
vobis cumulatissime cognitos: vir-
tutum suaruz seriem me laudato-
re perceperitis. Superuacaneum
viri Cremonenses fore existimaui:
patriā: generis claritate: fortune
largissimas dotes propinquorū lon-
ge lateq; patentes gradus inter ma-
gnas viri huius laudes cōmemora-
re. Quæ rerum gestaruz numero:
et magnitudine: grande aliquod de-
cus us addidisse potest: q̄ inde splen-
doris incrementū accepisse constat.
Illustravit quidem Baptistam no-
struz Cremona patria: celeberrimi
nominis vrbs: ut noitis: Baptista

vero patriā perpetuis immortalibusq;
preconijs celebrandaz reddi-
dit: ita moribus sapientiaz per om-
nes etatum gradus cōiunxit. Nam
cum prima litterarum rudimenta
sub Jacobo Alherio: viro sane inte-
gerrimo: atq; doctissimo in oculis
parentuz perciperet: magnitudine
indolis statim inter equales excel-
lens eaz de se opinionem excitauit:
quaz olim Cicero de seipso pollice-
batur: Sed hic Licerone maior. ille
nanq; iactantie a puero vsq; inha-
bat. Hic vero soluz deū ante oculos
habens disciplinarum incrementa
soli deo accepta referebat: puriore:
purior animo: Dei quaz hominum
metuentior: Crescentibus mox an-
nis eloquentiaz audissime ample-
xus tantuz in ea profecit: ut qui in-
ter Grammaticos poeticeq; studio-
sos emineret etiaz inter postremos
oratores habendus non esset: Cre-
ruz peractis pueritie studiis cū va-
ria essent discendi genera: in quib;
egregia euz laude versari posset tri-
plices philosophiaz subcisiuis tem-
poribus ardentissime perdidit: lo-
gicem que proprietates verboruz exi-
git: Physicem que reruz naturam
scrutatur: Ethicem que animū com-
ponit: easq; sub florentissimis pre-
ceptoribus hausit: logicem sub Ni-
colino Cremonensi ordinis heremi-
tarum optimo et sacre Theologie
professore acerrimo: In philosophia
vero preceptorem habuit Elpollino-
rem officium omnium sui seculi
doctissimum et civitatis nostre ra-
diantissimum sidus: celeberrimq;
nominis apud omnes philosopha-
tuz conuentus eum supremas de-
licias appellantiuz: ab eodē quoq;
bene beateq; viuendi precepta di-

Liberales

dicit Socratis exemplo qui rerum naturam perscrutatus de moribus cepit differere: unde philosophiaz e celo in terras duxisse primus traditur: sed illo Athene. Hoc autem Ticinense gymnasium gloriatur: ubi fere in ipso adolescentie exitu communi philosophorum consensu philosophie professor. Declaratus est: Ad Medicie pretereat. Que humana corpora vel tuetur vel instaurat: insignia maximo applausu ibidem meruit. Cum illam ab Esculapio eiusdem inventore: vel ab Hippocrate Loco qui primus Cluicem instituit percipisse videretur. Sed maioribus auspicijs profundum pelagus sulcandum erat: generosusque animus ad honestiora semper aspirans: mathematicas disciplinas: numerorum ac mensurarum rationes: musicosque concentus percepit. Astronomiam denique tanto ardore conquiescisse fertur: ut quod pene incredibile est velut alter Carthaginensis Augustinus nullo tradente ingenij sui solertia pertinacique studio percalluerit. Unde factum est ut omnium artium quas liberales vocant cognitione instructus non in patria sub silentio diutius esse valuerit. Nam Ferrariam ab Illustrissimo Leonello Estensi reipublice sue tunc optime consulenti accitus est: ut publica conductus stipe quas secum attulerat preciosas merces philosophandi studiosis impartiretur sideralemque scientiam paucissimis tunc cognitaz annis octo publice traderet: tunc frequenti auditorio: ut Ethelanta ad que eius origo refertur: ad lucem rediisse: vel hunc a Ademphiticis Astronomis quicquid de motu celorum: astorumque diffinitis cursibus per

moderata intervalloz spacia precipitur: haud sane constaret: ex qua si quantum auctoritatis: quantum splendoris allecutus fuerit: repetere voluerimus: locupletissimi testes nobis erunt Borius olim Ferrarie Dux Inclitus: Franciscus item Sforzia omnium Cesarum famam supergressus una cum Blanca. Coniuge digna que mortalitati non esset obnoxia: Testis item erit Pius pontifex Maximus: ad quem eius multe extant epistole: cum Eneas Silvius adhuc esset: litteratissimorumque perfugium unicum: qui in Mantuano Amphyctionico Baptistam nostrum orantem attentissime audiuit: et de futuris verissime differentem tantopere admiratus est: ut honestissimo salario Ferrariam Borius: Mediolanum Franciscus Sforzia: in urbem denique pontifex ille diuinus euocare tentauerint: ut qui patrie ornamentum erat totius Italie oppida urbesque nominis sui celebritate compleret. Quid plura: Cardinales: ac principes illustres Mantue commorantem magna excellentique hominis gloria compulsi ad eum visendum venerandumque certatim confluxerunt. Pectore igitur indefesso parumque elloquentia opus esset: in eo meritis laudibus extollendo: que alterum Aristarcum: In lineari scientia: In dicendi arte Socratem: In Dialectice Leontinum Borgiam: In Physice Aristotelem: In Ethice Zenonem: In Arithmetica Pythagoram: In Musica Platonem: In Geometria Archimedes Syracusum: In Astronomia Ptholomeum: Thaletem Milesium: Tharagoram: atque

Oratio

Hipparcum extitisse palam est. Nam tota Baptiste nostri Astronomia erat: in qua solus regnabat veluti Licero in iudicijs. Quis enim verius: firmioribusque rationibus futura prenuuciauit: restantur id ei scripta venturas per singulos annos rerum vicissitudines preagentia: quibus si ceterorum iudicia conferantur: caligabunt in sole. Epologian eius omitto: qua Joannes Caroboschum: et Syrrardum Sabloneta Astronomos peritissimos tue iur aduersus imperitum Romanumque Barbarum in opere suo appellat: non minus accurate: quaz subtiliter perscripto ad refutandam hominis barbariem: quod propedie lucem accipiet: futurus illius artis studiosissimo cuiusque administrum non mediocre. O. Virus totius nostre etatis decus insigne. O rabide mortis inuitabilem violentia. erat profecto vir iste si inuidam illam atropion vincere fas est: et immortalitate donandus: ne tot preclare artes vno eodemque tempore periret. Quando autem Cremonenses mestissimi talem virum secula vel presentia. vel futura Dei optimi maximi indulgentia assequentur: quando preter multiplicem doctrinam tot in vno homine congestas virtutes contemplabimur: An referam eius prudentiam: an magnitudinem animi. qua oblatos honores contempsit. honestissimas principum conditiones paruifecit. an modicam: in amplo patrimonio excellentique doctrina omnibus notam. Hic potentum amicus: tenuiorum amicus erat. taceo prestitam egrotantibus opem gratuitam: quis vlla unquam iniuria se vel lacessitum: vel affectum

ab eo expostulauit. Religionem omitto si Baptistam quereris in hoc diui Augustini templo orantes: vel de rebus diuinis verba facientem: vel familiari colloquio edocentem vidisses. Quis enim male mentis in Deum sine coarguat. nemo sane. Vidi patres optimi: vidi inquam multos: plurimos quoque fuisse a maioribus accepti summo ingenio: atque doctrina preditos: de orthodoxa autem fide perperam sentientes: auctosque sanctissimorum virorum scriptis sede et immaniter derogare. Hic vero purissime mentis vir unum Deum esse predicabat: sapientem ac potentissimum. Unde fit ut inter ceteros me ipsum excruciet: naturamque ipsam incusem. Que me delicijs meis: Ciuitatem vero nostram fulgentissimo sydere orbauerit. Possius. Itaque. Hoc loco ad detelli. Verba ad filios de Scipione vita functo in medium asferre. Ite filij: celebrate exequias nunquam Lius ad aioris funus. videbitis: et ad Romanos Decurrite. Inque quiritates accurrite. Quia nostre ciuitatis Decus et lumen extinctum est. Nam si quid boni in vita est id habuit: si quid vero ad aliud euitauit. lugete Patres Baptistam sanctitate: et omni virtutum genere venerabilem Laudantur officine: deserta sunt Gymnasia: Destituantur: Theatra: Siat denique in vrbe iusticium Publico in tanti viri mero: re: que tamen non accelerata morte non violenta absumpsit: sed paulatim sensuum: membrorumque vigore labefactato irapsit: anteacte vte respondens: quam tranquillaz: ac suauissimam egit: si tamen mortem appellare licet: qua Baptiste

Litterales

mortalitas: magis finita: q̄ vita est.
Unum postremo superest magnifi-
ci desolatissimiq; patres: Tuq; He-
lysee quem merore consternatum
video: Francisce: Hieronymeq; ne-
potes afflictissimi: vt postquam ab
oculis recessit eius: pater: auusque
suauissimus plenus honoribus: ple-
nus annis: integerrimo ad octogesi-
mum secundum etatis annum ad-
huc corpore: non mltis lachrymis:
non singulibus assiduis abeuntes
prosequamini: ne Celorum gaudia
feliciozemq; patriam ei inuidere
videamini: Baptistam cogitate: ei⁹
vestigia ante oculos habere sinceri-
tatis: ac sanctitatis exemplar: vobis
omnino persuadentes: qui Celorum
motus contemplari non destitit: re-
licto terrestri domicilio cum supe-
ris eternaz: omniq; molestia caren-
tem vitam agere.

C Ne Echariston idest ingratum:
sed potius Euchariston. i. gratum
Helyseum Pyasum experiamini
Magnifici magistratus doctores
consultissimi: vosq; humanissimi
patres cum frequentissimo: celeberrimoq;
conspetu vestro supremos
cineres Baptiste sui decoraueritis:
Helyseus: filij agnati: cognatique
omnes immortales agunt gratias
habebuntq; perpetuo: relaturi pro
tempore sed vtinam letiori. Viri.

C Joannis Tropelli Senecianis
ad lectorem Carmen.

Qui lachrymis oculos: gemituq;
insana fatigas.

Pectora: Baptiste seuq; fata ge-
mis.

Neu luctus pia causa tui est: quip-
pe ille salutis.

Elstrozumq; iacet: iustitieq; pater.
Nec tamen inuidiam Lachesis fa-
cinusq; admerue

Pertulit Eulonie: Cecropieque
decus.

Exculteq; tonans Lugarus preco-
nia lingue.

Funeribus iussit hunc superesse
suis.

Hic postliminio reuocauit ad ethe-
ra: fatis

Fortior: et iuperum nectar amare
dedit.

Ergo vagos Celi qui nouerat ante
meatus.

Sidera nunc etiam cum Jone sum-
ma tenet.

Vale Candidissime Lector.

Acta Cremonae in frequentissimo
diui Augustini templo decimo La-
len. Febru. Milleesimo quadringē-
tesimo nonagesimo secundo.

C Impressum Venetijs per Petrum Bergomensem die. x.
Septemb. MD. LXXX. U.

C Omnes sunt quaterni preter. A. qui est diuinus.

A. a. b. c. d. e. f. g. h. i. k. l. m. n. o. p. q. r. s.

Et sic patet quod...

Ad primum...

Ad secundum...

Ad tertium...

Ad quartum...

Ad quintum...

Ad sextum...

Ad septimum...

Ad octavum...

Ad nonum...

Ad decimum...

Ad undecimum...

Ad duodecimum...

Ad tredecimum...

Ad quatuordecimum...

Et sic patet quod...

Ad primum...

Ad secundum...

Ad tertium...

Ad quartum...

Ad quintum...

Ad sextum...

Ad septimum...

Ad octavum...

Ad nonum...

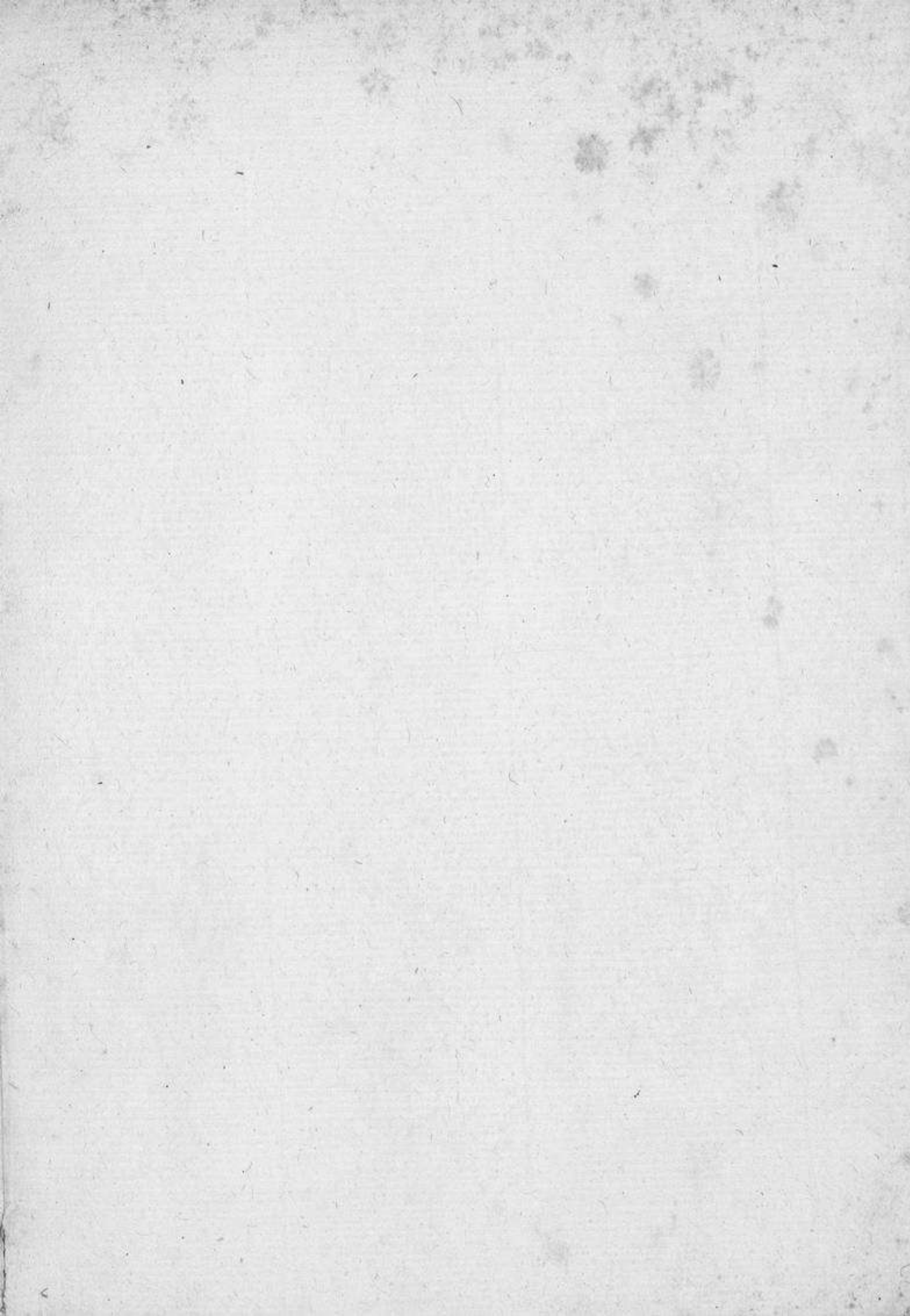
Ad decimum...

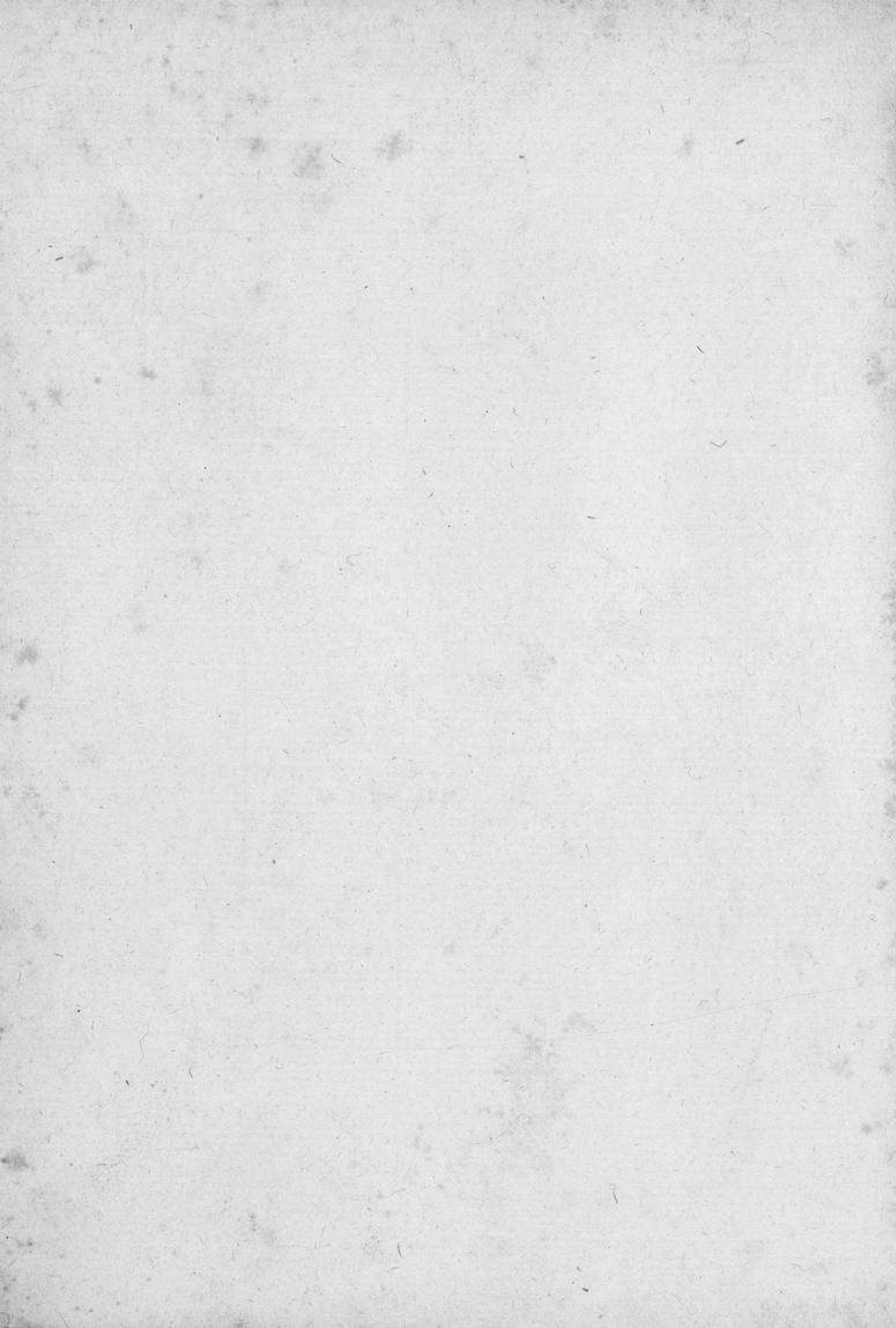
Ad undecimum...

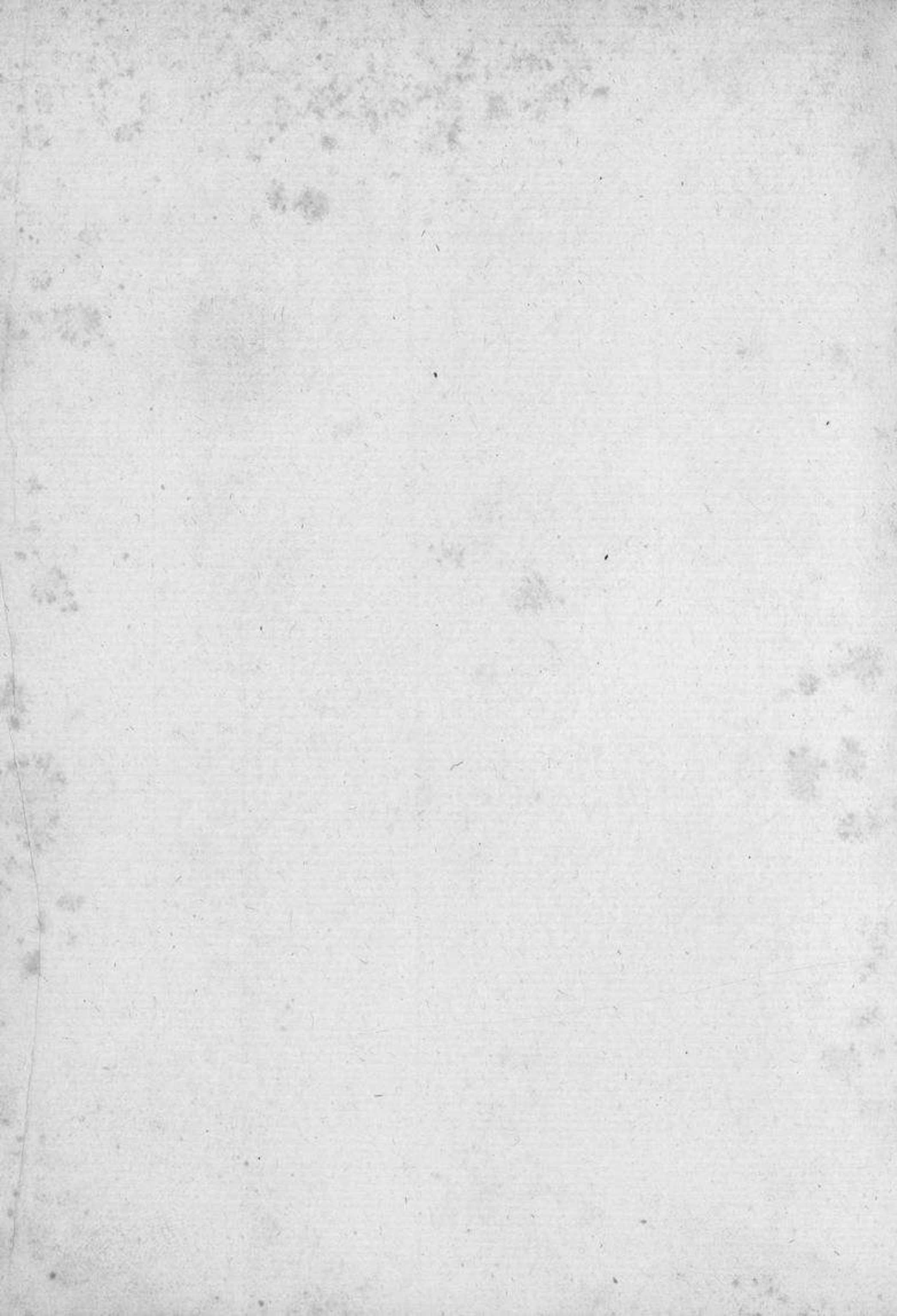
Ad duodecimum...

Ad tredecimum...

Ad quatuordecimum...

४०१

Lx vij

en chincē

veendt se en ouder
nummer acht

Goed d'An
crist

Et linco
et figuris

Res.

98

Vene
tius

